

אין ליכט
פון תורה
ספר
ספר תהלים
השלם
עם מקדש מעט
בלשון הקודש ואידיש

470

הוצאת אמונה
ברוקלין נוא יארק,
שנת תשמ"ו לפ"ק

ספר תהלים

מעלות התהלים

מי שחשקה נפשו לידבק בו יתברך ובשבחיו ידבק בספר תהלים.
(הרב של"ה ז"ל)

הרגיל בספר תהלים דוחה כל מיני פורעניות וכמה פגעים מעליו ומעל בני ביתו ומעל משפחתו ומעל כל בני דורו ומגלגל עליו ועליהם כל מיני שפע ברכות והצלחות.
(מובא בספרים)

מי שרוצה לזכות לתשובה יהיה רגיל באמירת תהלים כי אמירת תהלים מסוגל לתשובה.
(תיקון הכללי)

סגולה על כמה וכמה דברים הנצרכין לאדם, כמו פרנסה וכדומה, או על כמה הרפתקאות, לומר כל תהלים מרישא לסיפא בלי שום הפסק אפי' שלא לומר יהי רצון בין ספר לספר רק אחר גמר כל התהלים. (הצה"ק רבי פנחס מקאריץ זצוק"ל):

קבלתי להמתיק הדינים והגבורות, לגמור כל ספר תהלים, נרמז בפסוק מי ימלל גבורות יי, (ימלל, מלשון מלילות, מלשון מולל וזורק). ולפי זה, הפירוש הוא, מי שירצה לכתוש ולמולל הגבורות, ישמיע כל תהלתו, היינו כל ספר תהלים, (חסד לאברהם בסדה"י להרשב"א ז"ל, אגרא דפרקא אות שמ"ח).

Printed in the U.S.A. by:
EDISON LITHOGRAPHING CORP.
37-25 Tonnelle Ave.
North Bergen, N.J.
(212) 741-2212 / (201) 902-9191

יצא לאור ב"מסדה"י להרשב"א ז"ל, אגרא דפרקא אות שמ"ח.

כ"ט, ת"ש אלפסלך חתנו, י"סק אנטרייכער

שׁוֹדְדֵי יְהוּדָה

אֲדֹנָי

אֱלֹהֵינוּ

כִּלְמֵי תְּבִיחָה

[כֹּתֵב יְהֵא עֲמִידָה רַבָּא]

כֹּתֵב פְּשׁוּטָה

כֹּתֵב פְּלִימִית

ע"י אלו הכותבים יהא לו
ותיקון צפעה יותר מכמה
אלפים תלמידים:

עיקרים - אמן - אידהנויה
הדבר - יהא

עמם - עמיה

הגדול - רבא
מבורך - מבורך
לעולם - לעולם - שיתקדש עמם בכל העולמות
ולעולמי - ולעלמי - שיומערך שפע לעולמות העלונים
עולמים - עלמיא - להמשיך השפע לעולם העשייה וביטול תורות
רעות.
יתברך - שיומערך זה השפע לכללות ישראל.
ובתר הקדיש כוין: הצלה רעלים מזהבם. הצלה צפעות שבנולם
התודה. לקשר צפעה בשורשו, ולהעלות כל ציורי
קודש, שוא דרסט

זֶהוּ הַנּוֹסַח יֵאמֵר בְּכָל יוֹם בְּבוֹקֵר קוֹדֵם בְּרַכַּת הַתּוֹרָה:

הריני מכוין מעתה על כל פרט ופרט ממעשדי ומחשבותיי של כל היום עד למחר בעת הזאת לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכנתיה בשם כל ישראל להכריע את עצמי ואת כל עם בני ישראל ואת כל העולם לכף זכות: והריני מכוין מעתה עד למחר בעת הזאת. בכל פעם שאזכיר שם הוי"ה הקדוש שהוא בכתיבתו היה הוה ויהיה, ובקראתו אדני שהוא אדון הכל, ובשאזכיר שם אלהים שהוא תקיף ופעל היכלת ופעל הכוחות כולם עילת העילות וסבת הסיבות.

(נוסח זה הועתק מספר ברכת דוד)

כל הזכויות שמורות

תפלת השב לרבינו יונה ז"ל

אָנָּא ה' חטאתי עויתי פשעתי כזאת וכזאת עשיתי מיום היותי על
האדמה עד היום הזה ועתה נשאני לבי ונדבה אותי רוחי
לשוב אליך באמת ובלב שלם בכל לבי ומאודי ונפשי להיות מודה
ועוזב ולהשליך מעלי כל פשעי ולעשות לי לב חדש ורוח חדשה
ולהיות זהיר וזריז ביראתך ועתה ה' אלהי הפותח יד לתשובה
ומסייע לבאים לטהר פתח ידה וקבלני בתשובה שלימה לפניך
וסייעני להתחזק ביראתך ועזרני נגד השטן הנלחם בי בתחבולות
ומבקש נפשי להמיתני לבלתי ימשל בי ותרחיקהו מרמ"ח אברים
שבי ותשליכהו במצולות ים ותגער בו לבלתי יעמוד על ימיני לשטני
ועשית את אשר אלך בחוקיך והסירות לב האבן מקרבי ונתת לי לב
בשר אָנָּא ה' אלהי שמע אל תפלת עבדך ואל תחנוניו קבל תשובתי
ואל יעכב שום חטא ועון את תפלתי ותשובתי ויהיו לפני כסא
כבודך מליצי יושר להליץ בעדי להכניס תפלתי לפניך ואם בחטאי
הרבים ועצומים אין לי מליץ יושר חתור לי אתה מתחת כסא כבודך
וקבל תשובתי ולא אשוב ריקם מלפניך כי אתה שומע תפלה:

תפלת הדרך.

לישועתך קויתי יי: קויתי יי לישועתך:
יי לישועתך קויתי:

ג'פ הגה אנכי שלח מלאך לפניך לשמרך
בדרך ולהביאך אל המקום אשר הכינתי:

וחסר ג'פ יברכה יי וישמרך: יאר יי פניו אליך
ויחנה: ישא יי פניו אליך וישם לך שלום:

וחסר ויהי ג'עם וכו' ישכ בסתר עליון וכו' כל הסוד

וחסר אתה סתר לי מצר תצנני רני פלט תסובבני
סלה: בטחו בני עדי עד כי ביה יי צור עולמים: יי עז
לעמו ותן יי יכרך את עמו בשלום: יי צבאות עמנו
משגב לנו אלהי יעקב סלה: יי צבאות אשרי אדם
בטח בך: יי הושיעה המלך יעננו ביום קראנו:

וחסר שיר לפעלות וכו' סוד קכ"א

מגדל עז שם יי בו ירוץ צדיק וגשגב: בשם יי אלהי
ישראל מימיני מיכאל ומשמאלי גבריאל ומלפני
אוריאל ומאחורי רפאל ועל ראשי שקינת אל:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתוליכנו
לשלום ותציעדנו לשלום ותסמכנו לשלום ותנתנו
אל מחוזו חפצנו לחיים ולשמחה ולשלום. (ותחזירנו
לביתנו לשלום.) ותצילנו מכף כל אויב ואורב בדרך
ומפל מיני פרעניות המתרגשות לבוא לעולם. ותשלח
ברכה במעשה ידינו. ותתננו לחן ולחסד ולרחמים
בעיניך ובעיני כל רואינו. ותשמע קול תחנונינו. כי אל
שומע תפלה ותחנון אתה. ברוך אתה יי שומע תפלה:

וחסר ג'פ ויעקב הלך לדרפו ויפגערכו מלאכי אלהים:
ויאמר יעקב באשר ראם מחנה אלהים זה ויקרא
שם המקום ההוא מחנים:

וחסר ג'פ ויפגעו ויהי חפת אלהים על הערים

אשר סביבותיהם ולא רדפו אחרי בני יעקב:

וחסר ג'פ המלאך הגאל אתי מפלדע יברך את
הגערים ויקרא בהם שמי ושם אבתי אברהם ויצחק
וידנו לרב בקרב הארץ:

אלו הל"ב מצות המה דייקא המסוגלים ביותר להמשכת חיות למוח ולב ולהביא לדביקות ה':

הריני מזמן את פי ומוחי ולבי לקיים מצות בוראי ויוצרי יתב"ש מהמצות התלוים במוח ובלב ובפה שהמה
א מצות אמונת ה'. ב מצות אחדות ה'. ג מצות זכרון ה'. ד מצות התבוננות בגדולת ה'. ה מצות התבוננות בשפלות עצמו ו
מ"ע של התשובה. ז מצוה ליבוש מה'. ח מצות יראת ה'. ט מצות אהבת ה'. י מצות קבלת עול מצות ה'. יא מצוה השמחה בה'.
יב מצות לבטוח בה'. יג מצול לבטל כל המחשבות הפסולות העולות בלבי שהוא איבוד ע"ז ומשמש יד מ"ע להודות לה'.
טו מ"ע של קדושת ה'. טז מ"ע של זכרון ירושלים. יז מצות לצפות ולחכות לה' על גאולתנו ופדות נפשינו. יח מ"ע של
מחיית עמלק. יט מ"ע של ואהבת לרעך כמוך. כ מ"ע ולדבקה בו. כא מ"ע והלכת בדרכיו. כב מצוה לעשות עצמו כסא ומשכן
לה' שהוא ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. כג מצוה להשתוקק לדביקות ואהבת ה'. כד מצוה התחזקות להתחזק לבכי בה' כה
מ"ע להצדיק מעשי ה'. כו מ"ע של זכרון יציאת מצרים. כז מצות ל"ת שלא להעלות בלבי שום מחשבה המנגד לאמונה
ועבודת השם ואמונת תורתו הקדושה ח"ו. כח מצות ל"ת שלא להתגאות. כט מל"ת שלא לשנוא שום בר ישראל בלבו. ל
מל"ת שלא להיות צדיק בעיניו. לא מל"ת שלא לשכוח מה שהקצפתי לה'. לב מצות ל"ת שלא לשכוח מה'.
ויהי רצון מלפניך אבינו שבשמים שכוחות וכת הזכרות אלו המצות פני יתעוררו כח של מצות אלו בשורשם העליונה להמשיך עלי
אור קדושה העליונה לשמור את מחשבותי וקולי ודיבוריי מכל פגם וזוהמא וסיג ופסולה וימשך עלי שפע לטהר מחשבותיי ולבי וקולי
ודיבוריי שהיו כולם משעבדים לעבודתו יתב"ש עד שאזכה להתקשר בדביקות ואהבת שמו ית' ולהגיע לקיום מ"ע ולדבקה בו ואזכה
להיות כסא ומרכבה לשכינת כבודו יתב"ש ולא יחשך ולא יכבה אור כח נשמתי וניצוץ אלקי שבקרבי מעתה ועד עולם אמן כן יהי רצון:

אורחות חיים

רבים נוהגים ללמוד בכל יום ספר אורחות חיים שחבר רבינו אשר אביו של רבינו יעקב בעל הטורים זצלה"ה. ונקרא בפי כל הנהגות הרא"ש. והגאון מוהר"ר יום טוב, והוא בעל תוספות יום טוב זצלה"ה, חלקו לחלקים שבעה, כדי להקל על הקוראים, וצוה לאמר חלק אחד דבר יום ביומו, בקהלות אשר הנה אב"ד ור"מ, הלא הוא ק"ק ויען הפירה. וגזר אומר, קודם ברוך שאמר, אחרי שהעם מעוטפים בציצית ומעוטרים בתפילין, שיעמוד אז החזן, ויאמר בקול רם, ואתו עמו כל העדה. ואחרי שהוא מנהג ותיקין, אמרנו לחברה לסדור התפלה, לזכות את הרבים, כדי שכל אחד ילמוד שיעור שלו דבר יום ביומו, ויזכה לאור באור החיים:

ליום ראשון

- (א) להתרחק מן הגאונה בתכלית הריחוק: (ב) וכן מן החניפות:
- (ג) וכן מן השקר והפזב: (ד) וכן מן הליצנות: (ה) וכן מן הרכילות:
- (ו) וכן מן הפעס: (זח) שיזהר ממכשול הנדרים ומאונאת הבריות הן בממון הן בדברים ומקנאתם ומשנאתם: (ט) שלא יכנה שם לחבירו שלא יקראנו בפנינו שפינוהו אחרים אם לא יהיה נזכר ונכבד בשמו: (י) שלא יספר לשון הרע ושלא יקבל: (יא) שלא ישב עם יושבי קרנות ולא בישיבת פתי פנסיות של עמי הארץ: (יב) שלא יסתכל באשה שהיא אסורה לו: (יג) שלא יסיח על כוס של ברכה: (יד) שלא יספר משיתחיל

אורחות חיים

כָּרוֹךְ שֶׁאָמַר עַד שִׁסְיִים תִּפְלַת לַחַשׁ, וְלֹא בְּעוֹד שֶׁשְׁלִיחַ צְבוּר חוֹזֵר
וּמִתְפַּלֵּל הַתְּפִלָּה, אֲלֵא אִם כֵּן בְּדַבְרֵי תוֹרָה אוֹ בְּדַבְרֵי מִצְוָה אוֹ לְתַת שְׁלוֹם
וְלִהְיוֹת שְׁלוֹם: (טו) שֶׁלֹּא יִדְבֵר בְּקִרְיַת הַהֵלֵל וְלֹא בְּעוֹד שֶׁשְׁלִיחַ צְבוּר
קוֹרֵא בַּתּוֹרָה: (טז) שֶׁלֹּא יֵאָכֵל פֶּת בְּעֲלֵי בַתִּים שֶׁל פּוֹתִים וְלֹא שֶׁל פְּלִטֵר
אֲלֵא אִם כֵּן לֹא יִזְדַּמֵּן לוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל: (יז) שֶׁלֹּא יִסְעוֹד בְּסְעוּדַת הַרְשׁוֹת:
(יח) שֶׁלֹּא יִשְׁיחַ שִׁיחָה בְּטִילָה וַיִּזְהַר לְלַמּוֹד בְּלִילָה עַד שִׁישָׁן מִתּוֹךְ דְּבַרֵי
תּוֹרָה וְלֹא מִתּוֹךְ שִׁיחָה בְּטִילָה: (יט) שֶׁלֹּא יִכְנִיס עֲצָמוֹ בְּסִפְקַ חֲשֻׁכָה וַיִּזְהַר
בְּנֵי בֵיתוֹ עַל שְׁמִירַת שֶׁבֶת וַיִּקְדִים לְהַתְּפַלֵּל עֶרֶב שֶׁבֶת תְּפִלַּת מִנְחָה כְּדֵי
שִׁיקְבֵּל עָלָיו הַשֶּׁבֶת מִבְּעוֹד יוֹם: (כ) כְּשִׁיגִיעַ עַת תְּפִלָּה מִגַּ' תְּפִלוֹת שְׁבִיּוֹם,
יֵנִיחַ כָּל עֲסָקָיו וַיִּתְּפַלֵּל, וְרֹאשׁ כָּל הַדְּבָרִים שִׁישְׁמוֹר אֶת עֵינָיו מִכָּל דְּבַר
שְׂאִינּוֹ שְׁלוֹ: (כא) אֵל יִדְבֵר בֵּין נְטִילַת יָדַי לְבִרְכַת הַמוֹצֵיא, וַיִּקְדִים שְׁלוֹם
לְכָל אָדָם: (כב) לְבָרֵךְ אֶת בּוֹרְאוֹ שֶׁהַשְּׁבִיעַ נֶפֶשׁ שׁוֹקֵקָה. וְאִם יִקְלָלוּהוּ בְּנֵי
אָדָם אוֹ יַחְרְפוּהוּ אֵל יִשְׁיב לָהֶם דְּבַר אֲלֵא יֵהָא מִן הַנְּעֻלְבִים: (כג) וְאֵל יֵצֵא
לְרִיב מֵהָר וַיִּתְּרַחֵק מִן הַשְּׁבוּעוֹת וּמִן הַנְּדָרִים כִּי בְּעוֹן הַנְּדָרִים בָּנִים מֵתִים:
(כד) וַיִּתְּרַחֵק מִן הַשְּׁחֹק וּמִן הַפְּעַס כִּי מִבְּלִבֵּל רוּחוֹ וְדַעַתוֹ שֶׁל אָדָם,
וְשִׁיעֲבוֹד תָּמִיד לְיוֹצְרוֹ בְּאַהֲבָה וְשֶׁלֹּא יֵנִיחַ דְּבַר לַעֲשׂוֹת מֵעַנְיָן זֹאת הַתְּקִנָּה:
(כה) לְאַהֲבֵב אֶת ה' בְּכָל לִבְבָהּ וּבְכָל נַפְשָׁהּ וּבְכָל מְאוֹדָהּ, וְתַחֲשׁוּב בְּאַמְרָהּ
אֶת ה' אֱלֹהֶיהָ בְּכָל לִבְבָהּ וּגְו' לְמַסּוֹר גּוֹפֶה וּמְמוֹנָה עַל קְדוּשָׁתוֹ, וּבְזוֹת תְּקִיִּים
בְּעֲצָמָהּ דְּבַרֵי הַמְּשׁוֹרֵר כִּי עָלֶיהָ הוֹרְגָנוּ כָּל הַיּוֹם: (כו) לְבָטוּחַ בַּה' בְּכָל

אורחות חיים

לְכַבֵּה וּלְהֶאֱמִין בַּהֲשִׁגְחָתוֹ פְּרֻטִית וּפְזָה תְּקִיִּים בְּלִכְבֵּה הַיְחֻד הַשְּׁלָם,
בַּהֲאֱמִין בּוֹ כִּי עֵינָיו מְשׁוֹטְטוֹת בְּכָל הָאָרֶץ וְעֵינָיו עַל כָּל דָּרְפֵי אִישׁ וּבֹחוֹן
לֵב וְחוֹקֵר כְּלִיּוֹת, כִּי מִי שְׁאִינוֹ מֵאֱמִין אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיהָ מֵאָרֶץ מִצְרַיִם אֶף
בְּאֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיהָ אֵינוֹ מֵאֱמִין וְאִין זֶה יְחֻד שְׁלָם כִּי זֶה הִיא סְגוּלַת יִשְׂרָאֵל
עַל כָּל הָעַמִּים, וְזֶה יְסוּד פֶּל הַתּוֹרָה כּוּלָּה:

ליום שני

לְהִרְחִיק מִגְאוֹה וּכְעֵס וּגְעַר בַּיִצָר הִרְעֵה הַמְּשִׁיאָהּ לְלַכֵּת בְּדַרְפֵי לִבָּהּ, וְאֵל
יִשְׁיֵאָהּ כִּי דְרָכֶיהָ זָךְ וַיִּשָּׁר: (כז) מְדַבֵּר שֶׁקֶר תִּרְחַק וְאֵל תּוֹצִיא שֵׁם שְׁמַיִם
לְבַטָּלָהּ וְלֹא בְּמָקוֹם מְטוֹנָה: (כח) הָסֵר מִמֶּה מְשַׁעֲנֵת הַקְּנָה הַרְצוּץ מְשַׁעֲנֵת
בְּנֵי אָדָם וְהִצַּנֵּעַ לֶכֶת עִם בּוֹרְאָהּ, וְאֵל תְּשִׂים זֶהב כְּסִלָּה כִּי זֹאת תַּחֲלִית
עֲבוֹדַת עֲבוֹדָה, וּפְזוֹר מְמוֹנָה בְּאֲשֶׁר הוּא רְצוֹנוֹ כִּי בְּיָדוֹ לְמַלְאוֹת חֶסְרוֹנָהּ
וְלַתַּת טָרֶף בְּנֵי בֵיתָהּ: (כט) דַּע אֶת אֱלֹהֵי אָבִיךָ וּדְבַרְיָהּ בְּמֵאֲזֵנֶי צֶדֶק
תִּשְׁקוֹל, וְהִינן צֶדֶק יְהִי לָהּ, וַיִּקַּל בְּעֵינֶיהָ הוֹצֵאתָ מְמוֹנָה מֵהוֹצֵאוֹת דְּבַרְיָהּ,
וּפִיהָ אֵל יִמְהַר לְהוֹצִיא דְבַר רָע עַד אֲשֶׁר תִּשְׁקַלְהוּ בְּמֵאֲזֵנֶי שְׂכָלָהּ:
(ל) וַיְדוּי עַל עוֹנוֹתֶיהָ עָרַב וּבּוֹקֵר אֵל יַחֲסֵר, וּזְכוּרֵן צִיּוֹן וַיְרוֹשְׁלִים בְּשִׁבְרוֹן
לֵב וּבְדַאָּגָה וּבְפִאֲנָחָה וּבְדַמְעָה: (לא) זְכוּר יוֹם הַמּוֹת תָּמִיד וְצַדִּיק לְדַרְךְ הַכֵּן,
וְשִׂים בֵּין עֵינֶיהָ שְׁנֵי אֵלוֹ וַיְהִיו מְזוּמָנִים לָהּ לְיוֹם הַפִּירוּד, וּמִטָּתָהּ בְּדַמְעָה
תִּכְסֶה וַיִּכְתְּלוּהָ רַעֲיוֹנָהּ מִיָּדֵי זְכָרָה חֲרֻדַת רַבֵּן יוֹחָנָן זְכוּרוֹנוֹ לְכַרְכָּה:
(לב) חֵבֵר טוֹב הִיא לִירְאֵי ה' הַתְּחַבֵּר בְּתַחְבֵּרְתֶם, וּמִחֲבֵרַת פּוֹעֲלֵי אֶזְרָא הַרְחַק,

אורחות חיים

ואהוב המוכיחים: (לג) טוב וישר לך להמעיט בעיניך פעולותיך הטובים, ולהגדיל בעיניך פשעיה, ולהרבות חסדי בוראה ויוצרה מבטן ונותן אכלך בעתו, ולא תהיה משמש על מנת לקבל פרס בעשותך מצותיו: (לד) יומם ולילה זכרו מפיה אל ימוש, בשכבה תשגה באהבתו, ובקומך תמצאנו, והקיצות בו תשעשע, והוא יישר אורחותיה: (לה) פון בתפלתך פי התפלה היא עבודת הלב, ואם בנה ידבר לך ולא מלבו הלא יחר לך, ומה תעשה טפה סרוחה לפני מלכו של עולם, ולא תהיה כעבד שמסרו לו מלאכה נכבדת לטובתו וחבלה ואיך יעמוד לפני המלך, ומה טוב לבקש סליחה על אמרה סלח לנו בלא פוונה, ואם אי אפשר בכל התפלות, ברכה ראשונה של שמונה עשרה ופסוק ראשון של קריאת שמע אל יחסר, פי לא יצא ידי חובת התפלה מי שלא פון בהם: (לו) למוד פרשיותיה עם הצבור שנים מקרא ואחד תרגום ופירוש רש"י זכרונו לברכה, ותדקדק בו פאשר תוכל, וכן יהיה לך בגמרא, פי העוסק בגמרא מדה טובה ונותנין עליה שכר ואין לך מדה טובה הימנה, ותנן ותלמוד תורה כנגד כולן:

ליום שלישי

מכל מאכל אשר תאכל ומכל משקה אשר תשתה אל תהיה בלא ברכה תחלה וסוף, וכון בך פאשר תוכל, ופסה ראשה פשתזכור את ה' ותסגור עינה פי מידי דברה בו אל תהי פאמור בפיו ובשפתיו כבדוני ולבו רחוק ממני: (לז) נטול ידיך לתפלה ולאכילה ובעת צאתך לצרכך ברך אשר יצר,

אורחות חיים

וְעַל נְטִילַת יָדַיִם לֹא תִכְרַךְ אִם לֹא שִׁקְנַחְתָּ אוֹ שִׁפְשַׁפְתָּ וְתִרְצֶה לְהִתְפַּלֵּל מִיַּד
אִז תִּכְרַךְ אֲשֶׁר יֵצֵר וְעַל נְטִי"י: (לח) גְּדִילִים תַּעֲשֶׂה לָךְ עַל אַרְבַּע פְּנּוֹת
כְּסוּתֶךָ לְמַעַן תִּזְכּוֹר לְקֹדֶשׁ עֲצֻמָּךְ בְּכָל דְבָרְךָ, וְהוּי צְנוּעַ בְּבֵית הַכֶּסֶס וְעַם
בֵּיתָךְ כִּי אִפִּי שִׁיחָה קָלָה שְׂבִיץ אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ עֲתִיד לִיתֵן עָלֶיךָ אֶת הַדִּין, וְאֵל
תִּנְהַג עֲצֻמָּךְ בְּקִלּוֹת רֹאשׁ וְיִהי מוֹרָא שָׁמַיִם עָלֶיךָ וְהִשְׁמַר מִלְּהִסְתַּכֵּל בְּאִשָּׁה
וְאִפִּילוֹ פְּנוּיָה, וּמְזוּזוֹת עַל פֶּתַח בֵּיתְךָ אֵל יַחְסְרוּ: (לט) סוּד לְאַחַר אֵל
תִּגְלֶה, גַּם מִהַדְּבָרִים אֲשֶׁר יִדְבְּרוּ לְפָנֶיךָ שְׂלֹא עַל דֶּרֶךְ סוּד טוֹמֵנִם בְּקִירוֹת
לְבָבְךָ, גַּם אִם תִּשְׁמַעֲמָם מֵאַחַר אֵל תֹּאמַר כִּבְר שְׂמַעְתִּי זֶה, וּמִשׁוֹכֶכֶת חִיקְךָ
שְׁמֹר פֶּתַח פִּיךָ: (מ) עָרֵב וְכוֹקֵר וְצֹהֲרִים שְׁמֹר הָעֵתִים הַקְּבוּעִים לְתַפְלָה
וּפֶתַח לִבְךָ שְׁעָה אַחַת קוֹדֵם תַּפְלָה, וְהוּי זֹהִיר שְׁתֵּהִיָּה מֵעֲשָׂרָה הָרֵאשׁוֹנִים,
וְאֵל תִּדְבַר שִׁיחָה בְּטִלָּה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְתַפְּסִילִין עַל רֹאשְׁךָ וְעַל זְרוּעֶךָ אֵל
יַחְסְרוּ: (מא) פֶּלֶס מַעְגָּל רַגְלֶיךָ לְיִישָׁר עֲצֻמָּךְ בְּדֶרֶךְ בִּינוּנִי, בְּמֵאֲכָל
וּבְמִשְׁתֵּה וּבְכָל מְדוּתֶיךָ, וְאֵל תֵּט יָמִין וּשְׂמָאל, וּבְדִיבּוּרְךָ וּבְהִסְבֵּרַת פָּנִים עִם
הָאֲמוּנָה, וּרְדוּף אַחַר הַשְּׁלוֹם: (מב) קָבַע עֵתִים לְתוֹרָה קוֹדֵם אֲכִילָה
וּשְׂכִיבָה, וּדְבַרְתָּ בָּם עַל שְׁלֹחָנְךָ, וְהִזְהַרְתָּ בְּאֲנָשֵׁי בֵּיתְךָ לְהַדְרִיכֶם עַל פִּי
הַתּוֹרָה בְּכָל הַדְּבָרִים הַצְּרִיכִים אֲזַהַרְהָ לְשְׁמֹר פִּיהֶם מִלְּהִתְחַלֵּל, כִּי תַחֲלַת
דִּינוֹ שֶׁל אָדָם קָבַעַת עֵתִים לְתוֹרָה: (מג) שִׂמַּח בְּשִׁמְעָה תּוֹכַחַת פְּמוּצָא שְׁלָל
רָב וְהוֹכַח לְחַכָּם וַיֵּאֱהָבָה, כִּי טוֹבָה תּוֹכַחַת מְגוּלָה מֵאַהֲבָה מְסוּתָרַת
וּלְמוֹכִיחִים יִנְעָם: (מד) בְּתַחֲלַת מַעֲשֵׂיךָ הַבֵּט סוּפָם, וְהוּי מַחֲשַׁב הַפְּסֵד

אורחות חיים

מצוה פנגד שכרה, ושכר עבירה פנגד הפסידה, פי החכם עיניו בראשו:
(מה) הזהר שלא תסמוך בלבה ושמע עצה וקבל מוסר, ותהיה זריז לעשות
כל מה שמוטל עליה לעשות, ומכל משמר נצור לבה: (מו) אל תקום
ממטתה פאיש עצל, פי אם בזריזות פדי לעבוד ליוצרה: (מז) אל תאחר
לרוץ מהרה אל בית התפלה ושמור רגליה פן יהיו מטונפות, אל תשים לבה
אחורנית בשעת התפלה והתכוין לברה ליוצרה: (מח) אל תדבר בלעגי
שפה ובלשון אחרת בכל עת שהחזן מתפלל ותענה אמן: (מט) אל תנשה
פגיעת המות שתבוא פתאום ותזכור מעמד הדין: (נ) אל תתעסק במצוה
פדי לקבל פרס, ואל תרחק מן העבירות מפני העונש, רק עבוד מאהבה:

ליום רביעי

אל תתרושל במצוה אם באה לידה ותעשנה לשם שמים בלא איחור:
(נא) אל תתעצל בכרכת הלכנה שאם לא זכו ישראל אלא להקביל פני
שכינה בכל חודש דים: (נב) אל תעשה דבר שילעיגו הבריות, שדרפם
להעלים הטובות ולגלות הרעות: (נג) אל תקלה אביה ואמה ואל תצער
אותם, ופבדם פפי יכלתה כל ימיהם: (נד) אל יהיו פניה זעומות נגד
עוברים ושבים וקבל אותם בפנים מאירים: (נה) אל תשפח להעניק להם
צידה ולעשות לוויה להם ותנחמם בדברים: (נו) אל תשים עיניה למי
שעלה לעושר יותר ממה אלא למי שהוא תחתיה: (נז) אל תבהל לקצוף
משום דבר והארך אפה פן תאבד את חכמתה: (נח) אל תוציא ממה

אורחות חיים

עקשות פה וניבול פה פי על כל דבריה תבא במשפט: (נט) אל תחזיק בפעם עם חברך יום אחד ותכנע לפניו לבקש ממנו מחילה קודם: (ס) אל תדבר בצואר עתק ואל תעיז מצח שלא לקבל עליה יראת שמים: (סא) אל תשיב למחרפיה ולמבזיה, ותשים יד לפה ושתוק פן יחס לבכה: (סב) אל תתעבר על ריב לא לך, פי לסוף הם ישלימו ביניהם ואתה תשאר בפעם: (סג) אל תתגאה על הבריות ותהיה שפל רוח וכעפר שהכל דשין בו: (סד) אל תהי בז לכל אדם ולכל דבר, שאין לך אדם שאין לו שעה, ואין לך דבר שאין לו מקום: (סה) צדק צדק תרדוף פי רודף צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבוד, ואל יחסר ממתצית השקל בכל שנה בפעם אחד ובכל חודש ובכל שבוע פפי מסת ידה, ובכל יום לא תחסר מתנה מועטת לכל הפחות קודם תפלה, ואם הגיע למעשר תתן ויהי טרף בביתה, בכל אשר תמצא ידה תגמול הן לחיים הן למתים הן לעניים הן לעשירים: (סו) רצה באשר ירצה יוצרה, שמח בחלקה אם מעט ואם הרבה, והתחנן לפניו תמיד להטות לבבה לעדותיו, ובשאר דרכיה השלך על ה' יחבה, ואל יקשה בעיניה מלהוציא לכבוד השבת יום טוב בכל הצריה, והשתדל לכבדם ולקבלם מבעוד יום, ולהתענג בהם באכילה ושתייה וחציו לבית המדרש, וכבדהו בכניסתו ובציאתו, לערוך שלחן במוצאי שבת: (סז) אל תישן כעצל שינה רבה, ותרגיל את עצמה להקיץ בהנץ החמה, ולקול הציפור קום ממטתה: (סח) אל תתפלל בלא נקיות פנים ובלא טהרה, פי תפלתה

אורחות חיים

לא תהיה נשמעת: (סט) לא תתפלל פי אם בכוונת הלב ובנחת, כדי שישמע האוזן: (ע) אל תשכח צור ילדה ומחוללה, ובכל דרכיה דעהו, ותשווהו לנגדה תמיד:

ליום חמישי

אל תרבה לשמוח וזכור כי הוא רוח חיה אתה נוצר מעפר ואחריתך רימה: (עא) אל תאמר על שום מצוה אעשה אותה למחר שמא לא תפנה לעשות: (עב) אל תפרד מהגיית חכמה ומוסר, ותתאבק בעפר רגלי חכמים ותתחכם: (עג) אל תניח דרך חסידות אע"פ שמלעיגין עליה, ואל תיבוש לדבר מצוה: (עד) אל תקפץ ידה מלידתן תמיד אל העניים ולאביונים, ומפשרה אל תתעלם: (עה) אל תאחר לרוץ ולמהר ולהכין לפנייהם שלחן ולחם, פי שמא הם רעבים: (עו) אל תתעצל להביא מעשר אל בית האוצר פי מתן בסתר יכפה אף: (עז) אל תביט למי שהוא קטן ממך בעבודה וביראה, כי אם לגדול ממך: (עח) אל תרים ידה על חבירה ואף אם הוא מקלל את אביו ואת אמה בפניה: (עט) אל תוציא דבה ולשון הרע על שום ברירה ולא לזות שפתים ורכילות: (פ) אל תהי נכהל להשיב בעזות למי שאמר דברים אשר לא טובים: (פא) אל תשמיע בחוץ קולה ואל תהי צנוח פכהמה, ודבריה יהיו בנחת: (פב) אל תלבין פני חבירה ברבים פי העושה פן אין לו חלק לעוה"ב: (פג) אל תראה יכולת נגד שום אדם אם ידה גברה, פי לא תדע אם תחלוש: (פד) אל תרדוף אחר הפכוד, ולא

אורחות חיים

תעלה במעלה שאינה ראויה לך: (פה) אל [תתגאה אם] יכבדוך בני אדם,
פן יבעטו וישפילוך: (פו) אל תרף ידה מלבקש רעים ואוהבים, ואל ימעט
לפניך שונא אחד: (פז) אל תגנה מקח חבירה, ואל תחליש דעתו, כי זה
מנהג לחסירי דעת: (פח) אל תאמר בצדקתי העשרתי, ותירא שלא תקבל
שכרה בעוה"ז: (פט) אל תטה את חבירה מדרך טובה אל דרך רעה, פגון
מסית ומדיח ופיוצא בזה: (צ) אל תאכל אכילת גסה עד שתמלא פריסה,
כי הרבה חלאים באים על רוב אכילה: (צא) אל תהי בסוכאי יין בזוללי
בשר, פן תשכח את בוראה ותחטא: (צב) אל תטיל אימה יתירה בתוך
ביתה, כי הרבה קלקולים באים על רוב מורא: (צג) אל תתייחד עם שום
אשה, חוץ מאשתך ואמה ובתך, ואפילו עם שתי נשים: (צד) אל תשכח
אשה ביפיה, ובטוב מעשיה יאשרוה השומעים: (צה) אל תתן תפארת
לעצמה, ואל תיקר גופך בעיניה, ותקטין את עצמה: (צו) אל תבהל
מעשיה: (צז) אל תרבה לדבר בדברים המועילים ובלא נזק, כי אם בקוצר
לשון: (צח) אל תרף ידה לקנות לך חבר נאמן, ושמור אותו, ואל תאבדהו
כי טוב:

ליום ששי

אל תפתה את חבירה בשפתי חלקות ובחניפות, ואל תדבר בלא לב:
(צט) אל תונה לשום נכרי פי אין נכרי שאין לו שעה ועברתם שמורה
נצח: (ק) אל תתחבר לאדם רע וחוטא וכעסן וכסיל, פן תביא כלימות

אורחות חיים

עליה: (קא) אל תעלה בדעתך לנצח את החכם, פי לא תרבה על חכמתך
חכמה: (קב) אל תהי קפדן לדבר מועט נגד שום אדם, פן תלקט שונאים
על חנם: (קג) אל תהי להוט לדעת הסתרים שבין אדם לחבירו ודבר
המכוסה ממך: (קד) אל תעש בסתר מה שתחבייש לעשות בגלוי, ואל
תאמר מי רואני: (קה) אל תחשוב עון למי שיבא להתנצל לפניך אם אמת
ואם שקר: (קו) אל תסמוך ליד מתנת בשר נדם, ותעבוד לבקש מזונותיה:
קז) אל יהי ממון שלך חביב עליך יותר מגופך, כמו לעבור על המכס
וללכת יחידי: (קח) אל תתן בלבבך קנאה, שזו היא חולה רעה שאין לה
רפואה: (קט) אל תרגיל לישיבע על גופך, ואפילו על דבר אמת: (קי) אל
תאחר לעשות תשובה שלימה, ולבקש רפואה לחולי נפשך: (קיא) אל
תעמול לרוח, ואל תשמע דברים בטלים: (קיב) אל תכנה שם רע לחברה,
פי המכנה שם רע לחבירו אין לו חלק לעוה"ב: (קיג) אל תכטח בעושרך,
פי הבוטח בעושרו מלקט שונאים ויכשל תחת שונאיו: (קיד) אל תהי
סרבן אל אנשי עירך, ובטל רצונה מפני רצון אחרים: (קיטו) אל תרגיל
עצמך לאכול חוץ מביתך עם קיבוץ הרבה שלא בסעודת מצוה: (קיז) אל
תרגיל גופך להשתפר מיין, פן תהיה מגונה ותנבל את פיה ותתחרט:
(קיז) אל תכעס באשתך, ואם רחקת אותה בשמאל קרב אותה בימין, בלא
איחור: (קיח) אל תבזה את אשתך, ותכבד אותה, ותסירנה מן החטא:
(קיט) אל תהי רגיל לישב עם הלצים פחותי הנפש, פן יחטיאוך: (קכ) אל

אורחות חיים

תתעצל לבקש חכמה, וליסר את חבירך בסתר ודרך פבוד: (קכא) אל
תדבר בלא עתו ובדבר שאין בו תועלת, ושמור פתחי פיך: (קכב) אל
תדבר עם מהולל ומשוגע, שלא יקבל דבריך, ויבזה אותך: (קכג) אל תהי
כפוי טובה, וכפד כל מי שפתח לך פתח לבקש די סיפוקך: (קכד) אל
תוציא מפיה דבר שקר וכזב, והיה נאמן לכל אדם ואפילו לנכרי:
(קכה) אל תתעצל להקדים שלום לכל אדם ואפילו לעפוש, מפני דרכי
שלום: (קכו) אל תרגיל עצמך לעמוד כי אם אצל חכם, ושמע והאזין
דבריו:

ליום השבת

אורח חיים למעלה למשפיל, למען סור משאול מטה: (קכז) שיפריש
מעשר מכל ריוח שיביא ה' יתעלה לידו: (קכח) שימתן מיד לצדקה אשר
השיג ידו, ובסוף כל חדש ובסוף כל שנה זהב וחצי: (קכט) שיתפלל ערב
ובוקר בכל יום עם הצבור: (קל) שיניח תפילין בכל יום: (קלא) שיקבע
מזוזה בכל שערי ביתו המחוייבים במזוזה: (קלב) שיקבע עתים לתורה:
(קלג) שיהיה נאמן במשאו ובמתנו ובדבורו: (קלד) שיכבד לומדי תורה
בכל יכלתו: (קלה) שיוכיח את עמיתו ולא ישא עליו חטא: (קלו) שידין
את חבירו לפי זכות: (קלז) שימחול בכל לילה קודם שילין, לכל מי
שחטא לו בדברים: (קלח) שישתדל להכניס שלום בין איש לאשתו ובין
אדם לחברו: (קלט) שיזהיר את בני ביתו על התפלה ועל נטילת ידים ועל

אורחות חיים

בְּרַכַּת הַנְּהַנִּין: (קמ) שִׁפְרַע הַתְּמִיד בְּכָל שְׁשִׁי: (קמא) שִׁילְמוּד הַפְּרָשָׁה
בְּכָל שָׁבוּעַ שְׁנַיִם מְקָרָא וְאַחַד תְּרַגּוּם וּפִירְשׁוּי ז"ל: (קמב) שִׁיקְרָא אַגְרַת
תְּשׁוּבָה שְׁחִיבַר רַבִּינוּ יוֹנָה ז"ל בְּשָׁבוּעַ שְׁחַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה לִהְיוֹת בְּתוֹכָהּ:
(קמג) שִׁיקְבַע סְעוּדָה שְׁלִישִׁית בְּכָל שַׁבַּת אַחַר מְנַחָה: (קמד) שִׁיכְבַּד אֶת
הַשַּׁבַּת כְּבִרְכַּת ה' אֱלֹהֵיו אֲשֶׁר נָתַן לוֹ: (קמה) שִׁיעֲרוּךְ שֶׁלַחַן בְּכָל מוֹצָאֵי
שַׁבַּת וַיֹּאכַל אֶפְסֵלוֹ דָּבָר מוֹעֵט: (קמו) שִׁיסייע לַחֲבִירוֹ בְּכָל מַה שִׁיצַטְרַךְ
בְּגוֹפוֹ וּבְדַבְרָיו: (קמז) שִׁיתוּדָה בְּכָל לַיְלָה קוֹדֵם שִׁישָׁן, מְלַבֵּד הַלֵּילוֹת
שֶׁהֵן אֲסוּרוֹת בְּהַסְפַּד וּבַתְּעֵנִית, וַיִּתְאַבֵּל עַל עֲוֹנוֹת וְעַל אוֹרֶךְ גְּלוּתָנוּ וְעַל
חוֹרְבַן בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ וְתַפְאֲרָתָנוּ שִׁיבְנָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ: (קמח) שִׁיעֲשֶׂה יוֹם
אַחַד תְּעֵנִית בְּכָל חוֹדֶשׁ בְּיוֹם שְׁקוֹרִין בַּתּוֹרָה, וְאִם לֹא יָכוֹל לְהַתְּעֵנוֹת יִתֵּן
שְׁנֵי פְּשׁוּטִין לְצַדִּיקָה: (קמט) שִׁיקְיִים בְּהַצְנַע לְכָלֵּל מַעֲשָׂיו הַטּוֹבִים, פִּי
הוּא עֲבוֹדַת ה' יִתְבָּרַךְ הַנִּבְחָרַת וְהַרְצוּיָה לְפָנָיו:

תפלת אבות על בנים

נדפס בתהלים ישן קדמון עם כמה הוספות מספרים קדושים

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם זְכוּנוּ שִׁיהִיו בְּנֵינוּ מְאִירִים בַּתּוֹרָה (וְמִי שֶׁאֵין לוֹ בְּנִים אוֹמֵר זְכוּנוּ לְהוֹלִיד בְּנִים טוֹבִים מְאִירִים בַּתּוֹרָה) וַיְהִיו בְּרִיאִים כְּגוֹפִם
וּשְׁכֻלָם בְּעֵלֵי מְדוֹת טוֹבוֹת עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה לְשִׁמְהָ, וְהֵן לָהֶם חַיִּים אֲרוּכִים וְטוֹבִים, וַיְהִיו מְמוֹלָאִים בַּתּוֹרָה וּבַחֲכָמָה, וּבִירַאת
שָׁמַיִם, וַיְהִיו אֲהוּבִים לְמַעֲלָה וּנְחַמְדִּים לְמַטָּה וְתַצִּילֵם מֵעֵין הָרַע וּמִצַּר הָרַע וּמִכָּל מִינֵי פוֹרְעֵנוּת, וַיְהִיו לָהֶם חוֹשִׁים בְּרִיאִים
לְעַבְדוּתָךְ, וְזָכוּנוּ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים אוֹתִי וְאֵת אֲשֶׁתִּי שֶׁתִּמְלֹא מִסֵּפֶר יָמֵינוּ עַד מְלֹאת שְׁבַעִים שָׁנָה וְיִוָּתֵר בְּטוֹב וּבְנַעֲמִים, וְאֵהָבָה
וּשְׁלוֹם, וְנוֹכַח לְגַדֵּל כָּל אֶחָד מִבְּנֵי וְכָל אַחַת מִבְּנוֹתֶיךָ לְתוֹרָה וּלְחֻפּוֹה וּלְמַעֲשֵׂים טוֹבִים, וְתִזְמִין לְכָל אֶחָד מִבְּנֵי אֶת בַּת זְוִיגוֹ,
וּלְכָל אַחַת מִבְּנוֹתֶיךָ אֶת בֶּן זְוִיגָהּ, וְלֹא יוֹדְחוּ לְפָנָי אַחֲרַיִם חַיִּים, וּבִרְךָ מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ לִיתֵן לָהֶם מוֹהַר וּמִתֵּן כַּעֵין יָפֵה, וְנוֹכַח לְקַיֵּם
כָּל מַה שֶׁאֵנוּ מְבַטְיָחִים לִיתֵן לָהֶם כְּלֵי נֹדֶר, וְלֹא שִׁיאֵם עִם זְוִיגָם כִּימֵי הַנְּעוּרִים בְּנַחַת וּבְרִיחוֹת וּבְשִׁמְחָה, וּמֵהֶם יֵצְאוּ פִירוֹת
טוֹבוֹת וּבְנִים צְדִיקִים וְזוֹכִים וּמוֹזְכִּים לְכָל יִשְׂרָאֵל, וְלֹא יִתְחַלֵּל שִׁמְךָ הַגְּדוֹל עַל יְדֵינוּ וְלֹא עַל זְרַעֵינוּ חַיִּים, וּמֵלֵא כָּל מִשְׁאֲלוֹת
לְבַבְנוּ לְטוֹבָה כְּבְרִיאוֹת וְהַצְלָחָה וְכָל טוֹב, וְיִתְגַּדֵּל כְּבוֹד שִׁמְךָ הַגְּדוֹל וְכְבוֹד תּוֹרָתְךָ עַל יְדֵינוּ וְעַל זְרַעֵינוּ וְזַרְעֵנוּ תְּמִיד.

אמן כן יהי רצון, יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי.

הצעטיל קטן מרבינו אלימלך מליזענסק

אלה הדברים אשר יעשה אותם האדם וחי בהם.

א בכל עת ורגע שהוא פנוי מן התורה ובפרט שהוא יושב בטל לבדו בחדר או שוכב על מטתו ואינו יכול לישן יהיה מהרהר במצנות עשה זו של ונקדשתי בתוך בני ישראל וידמה בנפשו ויצויר במחשבתו כאלו אש גדול ונורא בוער לפניו עד לב השמים והוא בשביל קדושת הש"י שובר את טבעו ומפיל א"ע להאש על קידוש הש"י ומחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה ונמצא שאינו שוכב ויושב בטל רק מקיים מצנות עשה דאורייתא.

ב בפסוק א' של קר"ש וברכה ראשונה של שמונה עשרה יהרהר כנ"ל ועוד יכוין אם יענו אותו כל או"ה בכל עיננים קשים ויפשטו עורו מבשרו להכחיש ח"ו ביחודו יסבול כל היסורים ולא יודה להם ח"ו ויצויר בדעתו ומחשבתו כאלו עושין לו כנ"ל ובזה יצא ידי חיוב ק"ש ותפלה כדין.

ג גם בשעת אכילה וזיווג יכוין כנ"ל וכשיתחיל להרגיש תענוג גשמי יצויר במחשבתו כנ"ל ותיכף ומיד יאמר בפיו ובלבבו

הצעטיל קטן

שְׁיוֹתֵר הֵי' לוֹ תַעֲנוּג וְשִׁמְחָה בְּעִשְׂיֵית מ"ע שֶׁל וְנִקְדְּשֵׁתִי בְּאוֹפֵן הַנ"ל
מֵהֶרְגֶשֶׁת תַעֲנוּג גְּשָׁמִי הַזֶּה שֶׁהוּא מֵהֲצַרְעַת מִשְׁכָּא דְחוּזָא וְכַךְ יֹאמֵר
וְרֵאזֵה לְדַבֵּר שְׁיוֹתֵר הֵי' לוֹ תַעֲנוּג וְשִׁמְחָה בְּעִשְׂיֵית מ"ע שֶׁל וְנִקְדְּשֵׁתִי
בְּאוֹפֵן הַנ"ל שְׁאַפִּילוּ הֵיוּ חוֹטְפִין אוֹתוֹ רוֹצְחִים בְּאַמְצָע אֲכִילָה וְזִיווּג
לַעֲשׂוֹת לוֹ הָעֵינׁוּיִם קָשִׁים הֵייתִי מִשְׁמַח א"ע עַל קִידוּשׁ הַש"י יוֹתֵר
מִתַעֲנוּג גְּשָׁמִי הַזֶּה, אֲךָ יִזְהַר שְׁיִהְיֶה דוֹבֵר אֶמֶת בְּלִבּוֹ וְשִׁיחֵי' אֲזו
בְּשַׁעַת מַעֲשֵׂה תְקוּעַ עַל לוּחַ לְבוֹ בְּתוֹכִיּוֹת וּבְפִנִימִיּוֹת הַלֵּב בְּאַמֶּת
גָּמוּר וְלֹא יִשְׁטָה א"ע לְהִיּוֹת כְּגוֹנֵב דַּעַת עֲלִיוֹנָה ח"ו.

ד בְּכָל הַדְּבָרִים שְׁבָעוּלָם הֵן בְּתוֹרָה הֵן בְּתַפְלָה הֵן בְּמִצְוֹת מַעֲשִׂיּוֹת
יִרְגִיל א"ע לֹאמֵר בְּזֶה הַלְשׁוֹן הַרִינִי עוֹשֶׂה זֹאת לְשֵׁם יְחִוּד קוֹב"ה
וְשְׁכִינְתִּיהָ לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְהַבֹּרָא ית"ש וְיִרְגִיל א"ע לֹאמֵר זֹאת
בְּתוֹכִיּוֹת וּפִנִימִיּוֹת הַלֵּב וּבְהַמְשֵׁךְ הַזְּמַן יִרְגִישֶׁהָ אֲרָה גְדוּלָה בְּאַמִּירָה זוֹ
ה כְּשִׁיתְחִיל לְהַתְעוֹרֵר בּוֹ מְדָה רַעָה ח"ו מִמְדוֹת רָעוֹת שֶׁהוּא רָגִיל
בָּהֶם כְּגוֹן עֲקֻשָׁנוֹת וּבּוֹשֶׁת שֶׁל גְּאוּנָה וְעֲצָלוּת וּבְטָלָה הַמְבִיאָה לַיָּדֵי
שִׁיעָמוּם וּכְיוּצָא בָּהֶם יֹאמֵר תִּיכֶף וּמִיַּד בְּזֶה הַלְשׁוֹן וּבְכָל כַּחוֹ הַכֹּנְעָנִי

הצעטיל קטן

החתי האמורי הפריזי החיוי והיבוסים והגרגשי וינצל. וירגיל את
עצמו לצמצם ראיתו שלא להסתכל חוץ לד' אמות אפילו בהיותו
בביתו ובפרט בבה"כ ובחדר שלומד בו ובדרך הילוכו בחוץ ובהזדמן
לפניו אשה אפילו אשתו ובניו הקטנים וכיוצא יצייר לפני עיניו
השם אדנ"י.

ו כשיבא לו ח"ו מחשבה רעה מניאוף יאמר כמה פעמים ונשמרת
מכל דבר רע ויהרהר אז בדרשות חז"ל שדרשו עליו שלא יהרהר
אדם ביום ויבא לידי קרי בלילה ולא יניח ח"ו לשהות המחשבה
רעה במוחו שלא לטמאות שכל העליון ח"ו.

ז כשיבא ח"ו לידו בהזדמנות כנגדו הסתכלות רעה ח"ו כגון בהמה
ותיה או עוף שנזקקין זה לזה או טפח מגולה באשה במקום ערוה
וכיוצא בהן יאמר תיכף ומיד הפסוק ולא תתורו אחרי לבבכם ולא
יטמא את שכלו ח"ו.

ח ירגיל את עצמו שלא יתחיל לדבר לשום אדם זולת לצורך גדול
ההכרח לו ואף ההכרח ידבר בדברים קצרים מאוד מנופה ב"ג

הצעטיל קטן

נָפֶה שְׁלֹא יִהְיֶה בְּדִיבּוּרוֹ שׁוֹם שְׁקֵר ח"ו וְשׁוֹם חֲנִיפָה וְשׁוֹם לְשׁוֹן הָרַע
וּרְכִילוֹת וְשׁוֹם הַלְבָּנֹת פָּנִים וְלֹא שׁוֹם הַרְאוֹת מְעֻשָׂיו לְבָנֵי אָדָם
וַיִּרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ בְּכֹל שֶׁאָמְרוּ חֲז"ל לְמוֹד לְשׁוֹנְךָ לֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ.
כְּשֶׁמְדַבְּרִים אֵלָיו בְּנֵי אָדָם אֲשֶׁר אֵין נֹזְהָרִים מִלְדַּבֵּר דְּבָרִים בְּטָלִים
יִשְׁמִיט אֶת עֲצָמוֹ מֵהֶם בְּכֹל פָּחוּ וּבְכֹל מֵינֵי תַחְבּוּלוֹת וּכְשֶׁלֹּא אֶפְשָׁר
לוֹ לְהִשְׁמֵט מֵהֶם בְּשׁוֹם אוֹפֵן עַכְ"פּ יִקְצֹר מְאֹד מְאֹד בְּזֶה שְׁמוּכָרַח
לְהִשִּׁיב לָהֶם.

ט יִרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ תִּיכְף וּמִיד כְּשִׁיתְעוֹרֵר מְשִׁינָתוֹ יֹאמֵר מוֹדָה אֲנִי
לְפָנֶיךָ מֶלֶךְ חַי וְקַיִם שֶׁהַחֲזֹרָת בִּי גִשְׁמָתִי בְּחִמְלָה רַבָּה אָמוּנָתְךָ.
וַיֹּאמֶר אֶפִּילוֹ בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנֶנּוּ בְּלֵב שְׂמַח בְּרוּךְ אֵל עֲלִיוֹן אֲשֶׁר נָתַן לִי
מְצוֹת צִיצִית אֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי מְסוּבָב בָּהֶן וּמְצוֹת נְטִילַת יָדַיִם שְׁחָרִית
לְהַעֲבִיר רוּחַ רָעָה וְהַקְּלִיפָה הַקְּשָׁה מֵעַל שְׁתֵּי יָדַיִם שְׁלִי וַיִּרְאֶה שִׁיְהִי
לְבוֹ מְלֵא שְׂמֵחָה בְּאָמְרוֹ כֵּן"ל וַיִּקְבֵּל עָלָיו הַגָּדֵר שֶׁל מִיעוּט הַדִּיבּוּר
הַנִּזְכָּר לְעִיל ס"י ח'.

י יִזְהַר מְאֹד בְּהַתְמַדַּת הַלִּימוֹד שְׁעוֹרֵין כְּסִדְרָן תִּיכְף וּמִנְד אַחַר קוּמוֹ

הצעטיל קטן

משינתו ואחר אמרו תיקון חצות והצעטיל קטן לא יזוז מהספר
שלומד בו אפילו שעה אחת בכל פעם שישב א"ע ללמוד ואחר
שיאמר תפלת השב המתחלת אנא השם וכו' ותפלת הת"ת בש"צ
המתחלת הנני רוצה ללמוד יראה בכל כחו שלא לעשות שום הפסק
אפילו במחשבה אחרת זולת מחשבת הלימוד ומחשבת הצעטיל קטן
שהוא לפני עיניו כי המאור שבה יחזירנו למוטב.

יא ירגיל את עצמו להתפלל בכל כחו ובקול המעורר הכוונה
להדבק המחשבה לדיבור ופניו אל הכותל בתוך סידור התפלה
בבוקר ובערב ולא יסתכל לצדדין מתחלת התפלה עד סופה ובחזרת
הש"ץ הש"ע יעיין בסידור לענות אמן בכל כחו על כל ברכה וברכה
ובשעת קריאת התורה להטות אזנו על כל דיבור ודיבור מהקורא
פקורא את המגילה ולעשות עצמו כאלם בבית הכנסת אפילו קודם
התפלה ואחריה עד הליכתו לביתו.

יב יצייר במחשבתו תמיד ובפרט בשעת קריאת הצעטיל קטן הזה
כאלו איש אחד עומד סמוך לו ומעורר אותו בקול רעש גדול

הצעטיל קטן

לְקַיִּים כָּל הַנְּהֻגוֹת אֵלֹהֵי וְאֵל יִפִּיל שׁוֹם דְּבַר אֲרָצָה אֲפִילוֹ נִקְוֶדָה קִטְנָה
וּכְשִׁירְגִיל עֲצָמוֹ כִּפֵּי אֲזִי בְּמִשְׁךְ הַזְּמַן יָבֵא עָלָיו הַתְּעוֹרְרוֹת גָּדוֹל מִצַּד
נִשְׁמָתוֹ רִשְׁפֵי אֵשׁ שֶׁלֹּהֶבֶת י"ה.

יג לְסִפּוֹר בְּכֹל פַּעַם לְפָנֵי הַמּוֹרָה לוֹ דְרָךְ הַשֵּׁם וְאֲפִילוֹ לְפָנֵי חֵבֵר
נְאֻמָּן כָּל הַמְחַשְׁבוֹת וְהַרְהוּרִים רְעִים אֲשֶׁר הֵם נֶגֶד תּוֹה"ק אֲשֶׁר
הֵיזְעָה"ר מַעֲלָה אוֹתָן עַל מוֹחוֹ וְלִבּוֹ הֵן בְּשַׁעַת תּוֹרָה וְתַפְלָה הֵן בְּשִׁכְבוֹ
עַל מִטָּתוֹ וְהֵן בְּאִמְצַע הַיּוֹם וְלֹא יַעֲלִים שׁוֹם דְּבַר מִחֲמַת הַבּוֹשָׁה
וְנִמְצָא ע"י סִיפּוֹר הַדְּבָרִים שְׂמוֹצִיא מִפֶּתַח אֶל הַפּוֹעֵל מְשַׁבֵּר אֶת פֶּתַח
הֵיזְעָה"ר שֶׁלֹּא יוּכַל לְהַתְגַּבֵּר עָלָיו כִּי בְּפַעַם אַחֲרַת חוּץ עֲצָה הַטּוֹבָה
אֲשֶׁר יוּכַל לְקַבֵּל מִחֲבִירוֹ שֶׁהוּא דְרָךְ הַשֵּׁם וְהוּא סְגוּלָה נִפְלְאָה.
יד יִזְהַר מְאֹד וּמְאֹד לְחַזּוֹר לְפַעְמִים בְּכֹל מַעַת לַעַת זֶה הַצַּעֲטִיל
קִטְנָה וַיִּפְרֹשׂ כָּל תִּיבָה וְתִיבָה בְּלִשׁוֹן אֲשֶׁכֶּנּוּ וְזֶה יִהְיֶה לוֹ חֵק וְלֹא
יַעֲבוֹר מִלְּמֹד קוֹדֵם הַזִּיּוּג פֶּרֶק ט"ז בְּר"ח וְהַנְּהֻגוֹת הָאֲר"י ז"ל וְאִם
יִשְׁאֵר לוֹ פְּנְאֵי יִלְמוּד גַּם פֶּרֶק י"ז מְר"ח הַנ"ל וְזֶה יִהְיֶה לוֹ חוֹק וְלֹא
יַעֲבוֹר.

טו קוֹדֵם נִט"י לְאֲכִילָה יֹאמֵר תְּפִלַּת הַשָּׁב שֶׁל ר"י ז"ל וְאַחַר אֲכִילַת

הצעטיל קטן

המוציא יאמר בזה הלשון לשם יחוד קודשא בריך הוא
ושכינתיה אין אני אוכל להנאת גופי ח"ו רק שיהי' גופי בריא וחזק
לעבודתו ית"ש ואל יעכב שום חטא ועון והרהור רע ותענוג גשמי
את היחוד קוב"ה על ידי ניצוצות קדושות של האכילה והשתיה הזה
ויכוין כשהוא אוכל דבר מה או שותה דבר מה שהטעם שהוא
מרגיש בפיו בשעת לעיסה ובשעת גמיעה היא פנימיות הקדושה
ונצוצות הקדוש' השורה במאכל או במשקה ההוא וע"י האכילה
והטחינה בשינים והאצטמוכא נברר הפנימיות מהמאכל שלא יעשה
מותר להשפיע לחיצונים ואז נפשו נהנית מהפנימיות והפסולת
נעשה מותרות ונדחה אל החיצונים ויקבל אז במחשבתו שתיכף
ומיד כשירגיש שיצטרך לנקביו לא ישהה את הפסולת בקרבו לטמא
ח"ו את מוחו ולשקץ את נפשו להשהות את הצואה והשתן בקרבו
אפילו רגע א'. וגם יצייר לפניו בשעת אכילה האותיות מאכ"ל
בפתב אשורית ויהרהר שעולה צ"א כמנין הויה בשילוב אדני.
טז האדם לא נברא בעולם רק לשבר את הטבע לכן יזרו את עצמו
לתקן מדותיו בשנת י"ח דוקא כמו שאבאר כגון מי שנולד

הצעטיל קטן

בְּטֵבַע שֶׁל עֵקֶשְׁנוֹת יִשְׁבֵּר אֶת טֵבְעוֹ מ' יוֹם רְצוּפִים לַעֲשׂוֹת דּוֹקָא
לְהִיפֵךְ מִמָּה שִׁיעֲלָה בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ וְכֵן מִי שֶׁבְּטֵבַע עֲצַל יִרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ
מ' יוֹם רְצוּפִים לַעֲשׂוֹת כָּל דְּבָר בְּזִרְיוֹת הֵן בְּהוֹלֵךְ לְשָׁכּוֹב עַל מִטָּתוֹ
הֵן לְקוֹם בְּבוֹקֵר מִמִּשְׁכָּבוֹ הֵן בְּזִרְיוֹת לְבִישַׁת בְּגָדִים וְנִט"י וְלִנְקוֹת
אֶת גּוּפוֹ וְלִילֵךְ בְּזִרְיוֹת לְבַהֲכ"נ תִּיכֵף אַחַר קוּמוֹ מֵהַסֵּפֶר וּכְיוּצָא
בְּהֵן וְכֵן מִי שֶׁטֵּבְעוֹ בִּישָׁן מֵהַחֲלָק שֶׁל בּוֹשָׁה רָעָה יִרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ מ'
יוֹם לְהִתְפַּלֵּל דּוֹקָא בְּקוֹל רֶם וְכַח תְּנוּעַת אֲבָרָיו וְלִקְיִים כָּל עֲצָמוֹתָי
תֹּאמְרָנָה וּלְבָרֶךְ עַל הַתּוֹרָה בְּקוֹל רֶם עַד שִׁיעֲזוּרוּהוּ מִן הַשָּׁמַיִם לְהַסִּיר
הַבּוֹשָׁה הַרַע מִמֶּנּוּ וְכֵן מִי שֶׁאֲמָרִי פִּיּוֹ אֵינָם עוֹלִים יָפָה וּמְסוּדָר
מַחֲמַת הַרְגֵל טֵבְעוֹ וּכְלֵי הַדִּיבּוֹר שְׁלוֹ יִרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ מ' יוֹם לְהַטּוֹת
אֲזָנוֹ לְהַדִּיבּוֹרִים הַיּוֹצְאִים מֵאֵלָיו הֵן בְּמִילֵי דְעֵלְמָא וְהֵן בְּמִילֵי
דְשָׁמַיָא הֵן בְּשַׁעַת לִימוּד כִּי הַרְגֵל שֶׁל כָּל דְּבָר נַעֲשֶׂה שְׁלִטוֹן וְכֵן מִי
שֶׁטֵּבְעוֹ אֵינּוּ מִתְמִיד בְּלִימוּדוֹ יִרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ גַּם בֵּן מ' יוֹם וְיִלְמוּד
יּוֹתֵר מֵהַרְגֵל שְׁלוֹ וְיִסְתַּכַּל בְּכָל פַּעַם קוֹדֵם הַלִּימוּד בְּצַעֲטִיל קֶטֶן שְׁלִי
וּמִשָּׁם וְאֵילֶךְ מִן הַשָּׁמַיִם יַעֲזוּרוּהוּ לְהִיּוֹת מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ בְּשִׁבְרֵת מְדוּת
הַרְעוֹת עַד תּוֹמָם.

הצעטיל קטן

יז בכל עת שהוא פנוי מהתורה ומהתפלה ילמוד את עצמו בעל פה דברים הצריכים לו כגון תיקון רחל ותיקון לאה ותפלת השב וברכת לבנה וברוך שמייה ועל הכל ומודים דרבנן ויהרהר במצות עשה של ונקדשתי וכו' כפתוב לעיל. כ"ז מצאתי בכתב יד:

הנהגות האדם

מהרב המגיד איש אלהי המפורסם
מוהר"ר אלימלך זצ"ל

אלה הדברים אשר יעשה האדם וחי בהם.

א הראשון צריך האדם ללמוד גמרא ופירוש"י ותוס' ומפרשים כל אחד לפי השגתו והפוסקים אחריהם ומתחלה ילמוד ש"ע א"ח וצריך להתפלל להש"י שיבא על האמת כי חטאת נעורים של האדם הראשון מסמין עיניו שלא יראה אף שיכול לפלפל ולהגיד לאחרים דינו אבל הוא בעצמו שוכח ולא מקיימם באמת לכן צריך האדם להתחרט מאד על עונותיו ולהתבודד עצמו קודם אור היום שאז עת רצון לבכות על גלות השכינה פעמים הרבה עד אין חקר ויבכה

הנהגות האדם

בדמעות וגם ביום לפעמים יתבודד ואז יראה בעצמו שעמדו עונותיו נגד עיניו ויזכור את חטאתיו ועונותיו ופשעיו כהרים וגבעות אשר מעולם לא זכר אותם אם עשה ככה ככה יעשה לא פעם ולא שנים ולא מאה פעמים עד אשר ירחמו עליו מן השמים ויתפלל להש"י שידרכהו בדרך ויורהו דרכו שלא יבלה חיי חייו ואז הש"י ברחמיו וברוב חסדיו יאיר עיניו באור תורתו הקדושה ויבין וישפיל תוכן הדבר לעשותו ולקיימו.

ב אלה הדברים צריך ליזהר מחנופה ומשקרים ולצנות ולה"ר וקנאה ושנאה ותחרות וכעס וגאונה ומלהסתכל בנשים ומלהרבות שיחה עם אשה אפי' עם אשתו אמרו כו' ובפרט בעת נדחה צריך הרחקה.

ג ויזכור תמיד יום המיתה וכשילמוד גמרא או שאר ספרים לא יפסוק שלא יעבור על דברי חז"ל שדרשו על הקוטפי' וכו'. ויתפלל להש"י שילמוד תורה לשמה.

ד ויעסוק באימה וביראה באיזו ספרי מוסר בכל יום בר"ח ושל"ה וח"ה.

הנהגות האדם

ה ולפֶעֶמִים ילמוד באימה במַעַט איזה כְּתָבִים מֵהָאֲר"י וצלל"ה
וּכ"ז באימה ובִירָאָה ופחד ה'. בדורות הראשונים היו נשמותיהם
נשמות קדושות והיו נשמרים מנעוריהם מכל חטא ועון והיו
נשמותיהם ראויים ומסוגלים ללמוד חכמה זאת אבל עתה בעו"ה
שִׁישׁ לָנוּ גוֹף עָכוּר וְחוּמָר עַב צָרִיךְ הָאָדָם לְזַכֵּךְ וּלְכַבֵּס עֲצָמוֹ מִכָּל
חטא ולזכֵּךְ נשמתו ויבין האדם אם זכֵּךְ נשמתו פֶּאֶשֶׁר אֵין יִצְהָר
מסיתו לשטות והבלים פֶּאֶשֶׁר בַּתְּחִלָּה וְאִזּוּ יוּכַל לְלַמּוֹד בְּכָל פַּעַם
הַכְּתָבִים וְהַש"י יִזְכֶּהוּ אִם יִזְכֵּךְ מִחֲשַׁבְתּוֹ בְּקִדּוּשָׁה בְּאֵמֶת וּבְתַמִּים
שִׁיפְתַּח לוֹ שְׁעָרֵי הַחֲכָמָה בְּכְתָבֵי הָאֲר"י זִלְלָה"ה אֲשֶׁר לֹא בֵּן כ"ז
שְׁמֵלוּבָשׁ בְּתַאוֹת גּוֹפְנִיּוֹת בְּהַבְלֵי זְמַן שֶׁהַלִּימוֹד קָשָׁה לוֹ מְאֹד ח"ו.
ו צָרִיךְ הָאָדָם לְזַכֵּךְ גּוֹפוֹ וּנְפִשׁוֹ בְּלִימוֹד כֵּן"ל בְּלִמּוֹד הַגִּמ' וְתוֹס' גַּם
דְּבָרֵי אַגְדָּה שְׁבַגְמ' הֵמָּה מְסוּגָלִים מְאֹד לְזַכֵּךְ נִשְׁמָתוֹ.
ז וַיִּשְׁמֹר עֲצָמוֹ מֵעֲבִירוֹת מֵהִרְהוּרִים רָעִים בְּכָל אֹפֶן וְאֹפֶן.
ח וַיִּשְׁמֹר עֲצָמוֹ מִלְּשֵׁנוֹא שׁוֹם אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל כ"א הַרְשָׁעִים
שְׁנוּדָעִים לוֹ בְּבִירוֹר שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְדוֹנָם לְכַף זְכוּת וְכָל שְׂאֶפְשֶׁר
לְדוֹנָם לְזְכוּת מְחֻיָּב לְאַהוֹב כְּנִפְשׁוֹ בְּכָל מְאוּדוֹ בְּגוֹפוֹ וּכְנִפְשׁוֹ
לְקַיִּים וְאַהֲבָתָ לְרֵיעָף כְּמוֹךְ.

הנהגות האדם

ט וישמור את עצמו מלדבר שום דבור קודם התפלה אפי' דבר אחד כי זה מבטל פוננת התפלה.

י ויזהר לנקות את עצמו קודם התפלה וקודם סעודה גם בכל פעם שצריך לנקביו שלא להשהות ויעבור על כל תשקצו.

יא ויזהר שיהי' בגדיו הכתונת ומכנסים מנוקים מלכלוך וצואה וש"ז ח"ו.

יב לא יטיל אימה יתירה בתוך ביתו ולא יקפיד שום הקפדה בתוך ביתו ואם יהיה לו שום הקפדה על שום אדם או על דבר אחד יזכור מיד חטאת נעוריו ויאמר בלבו אין זה כי אם עונותי הביאוני לידי הקפדה זו וכן בכל דבר יזכור מיד חטאותיו ועי"ז יוכנע ויושבר כח היצה"ר.

יג ויתפלל להשי"ת שיעזרהו לעשות תשובה שלימה ושללא ימות בלא תשובה ויכלול את עצמו בתוך שאר ב"ת שיעזרו שיעשה תשובה שלימה ויתפלל על מחילת עונותיו בכלל מחילת עונות ב"י.

יד ויהיו דבריו בנחת עם בני אדם ואם משבחין אותו ילך בזריזות ויצטער את עצמו ויאמר מה זה משבחין אותי ואין בי אלו היו מכירין בשפלותי ושטותי ומעללי ומעשי הרעים ואיך אשא פני לפני הבורא ית"ש שהוא יודע ורואה מעשי בכל עת ורגע אעפ"כ

הנהגות האדם

הוא מרחם עלי בכל דברי.

טו ידמה בעיניו כאלו אדם עומד לנגדו תמיד ולא ירף ממנו השגחתו במעשיו תמיד ואלו היה רואה בו דבר מכווער היה מתבייש ונמאס בעיניו והיה מטמין את עצמו באמתחת עכבר מגודל הבושה על אחת כמה וכמה ית' שמו עומד עליו ורואה במעשיו בכל עת ורגע בלתי אפשר להטמין עצמו ממנו כמ"ש אם יסתר כמ"ש בא"ח.

טז אם יגנה אותו שום אדם ישמח מאד שהקרה ה' לפניו איש כזה שמתגנה במעשיו המכווערים וכל אדם יהיה בעינו טוב ממנו.

יז ירחיק את עצמו מכל דבר שאין בו צורך לתכלית בריאת גופו לעבודת הש"י הן באכילה ושתיה הן בכל תאות והנאות.

יח ועיקר שישמור את עצמו ממשקה המשכר כי זה חולי רע ומביא את האדם לשפלות גדול כמאמר התנא לא תרוי ולא תחטא.

יט וישמור מלהזכיר שם לבטלה.

כ וישמור עצמו מלדבר ומלחשוב שום דבר קדושה במקום מטונף כי היצר הרע מתגבר דוקא להזכיר דבר קדושה במקום מטונף.

כא וישמור עצמו לדבר בבית הכנסת הקדוש אף דברי מוסר שלא

יומשך מתוך כן לדבר בטל:

אגרת הרמב"ן

האגרת הזאת שלח הרמב"ן ז"ל מעירו לקטולניא לכנו על הענוה וצוה בו שיקראנה פעם אחת בשבוע וילמדו גם אחרים עמו ויהיה רגיל בו בעל פה כדי לחנכם בילדותם כיראת שמים. וכישר לו שכיום שיקרא אגרת זה שיענוהו מן השמים כל מה שישאל. וכל מי שירגיל לאומרו בודאי יהא ניצול מכל צרה ומוכטח לו שהוא בן עולם הבא (מספר מעולפת ספירים).

שָׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ, וְאֵל תִּטּוֹשׁ תּוֹרַת אִמְךָ. תִּתְּנֶהג תָּמִיד לְדַבֵּר
כָּל דְּבָרֶיךָ בְּנִחַת לְכָל אָדָם וּבְכָל עֵת, וּבְזֶה תִּנָּצַל מִן הַכַּעַס, שֶׁהִיא
מִדָּה רָעָה לְהַחֲטִיא בְּנֵי אָדָם. וְכֵן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל, כָּל הַכּוֹעֵס כָּל
מִינֵי גִיהֶנֶם שׁוֹלְטִין בּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר הִסֵּר כַּעַס מִלִּבֶּךָ, וְהֵעֵבֵר רָעָה
מִבְּשָׂרְךָ, וְאִין רָעָה אֵלָא גִיהֶנֶם, שֶׁנֶּאֱמַר וְגַם רָשָׁע לְיוֹם רָעָה.
וְכֹאֲשֶׁר תִּנָּצַל מִן הַכַּעַס תִּעֲלֶה עַל לִבֶּךָ מִדַּת הָעֲנָוָה שֶׁהִיא מִדָּה
טוֹבָה מְכֹל הַמִּדּוֹת טוֹבוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר עֵקֶב עֲנָוָה יִרְאֵת ה'. וּבַעֲבוּר
הָעֲנָוָה תִּעֲלֶה עַל לִבֶּךָ מִדַּת הַיִּרְאָה, כִּי תִתֵּן אֶל לִבֶּךָ תָּמִיד, מֵאִין
בָּאת, וּלְאֵן אַתָּה הוֹלֵךְ, וְשִׂאתָה רַמָּה וְתוֹלְעָה בְּחִיךָ, וְאֵף כִּי בְּמוֹתְךָ,
וּלְפָנַי מִי אַתָּה עֲתִיד לִיתֵן דִּין וְחֶשְׁבוֹן, לְפָנַי מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, שֶׁנֶּאֱמַר
הִנֵּה הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַי הַשָּׁמַיִם לֹא יִכְלָפוּךָ, אֵף כִּי לְבוֹת בְּנֵי אָדָם,
וְנֶאֱמַר הֲלֹא אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ אֲנִי מְלֹא נֶאֱמַר ה'. וְכֹאֲשֶׁר

אגרת הרמב"ן

תחשוב את כל אלה, תיבא מבוראך ותשמור מן החטא, ובמדות
האלה תהיה שמח בחלקך, וכאשר תתנהג במדת הענוה להתבושש
מכל אדם ולהתפחד ממנו ומן החטא, אז תשרה עליך רוח
השכינה, וזיו כבודה, וחי עולם הבא. ועתה בני דע וראה, כי
המתגאה בלבו על הבריות, מורד הוא במלכות שמים, כי מתפאר
הוא בלבוש מלכות שמים, שנאמר ה' מלך גאות לבש וגו'. ובמה
יתגאה לב האדם, אם בעושר, ה' מוריש ומעשיר. ואם בכבוד,
הלא לאלהים הוא, שנאמר והעושר והכבוד מלפניך, ואיך מתפאר
בכבוד קונו. ואם מתפאר בחכמה, מסיר שפה לנאמנים, וטעם
זקנים יקח. נמצא הכל שוה לפני המקום, כי באפו משפיל גאים,
וברצונו מגבה שפלים, לכן השפיל עצמך וינשאך המקום. על כן
אפרש לך איך תתנהג במדת הענוה ללכת בה תמיד: כל דבריך יהיו
בנחת, וראשך כפוף, ועיניך יביטו למטה לארץ, ולבך למעלה, ואל
תביט בפני אדם בדברך עמו, וכל אדם יהיה גדול ממך בעיניך,
ואם חכם או עשיר הוא, עליך לכבדו. ואם רש הוא, ואתה עשיר
או חכם ממנו, חשוב בלבך כי אתה חייב ממנו והוא זכאי ממך.

אגרת הרמב"ן

שֶׁאִם הוּא חוּטֵא הוּא שׁוֹגֵג וְאַתָּה מְזִיד. בְּכָל דְּבָרֶיךָ וּמַעֲשֶׂיךָ
וּמַחֲשָׁבוֹתֶיךָ וּבְכָל עֵת, חָשׁוּב בְּלִבְךָ כְּאִלּוּ אַתָּה עוֹמֵד לְפָנַי הַקְּב"ה,
וּשְׁכִינְתוֹ עֲלֶיךָ. כִּי כְבוֹדוֹ מְלֵא הָעוֹלָם, וּדְבָרֶיךָ יִהְיוּ בְּאִמָּה וּבִירָאָה
כְּעֶבֶד לְפָנַי רַבּוֹ, וְתַחֲבִישׁ מִכָּל אָדָם, וְאִם יִקְרָאךָ אִישׁ אֶל תַּעֲנֶנּוּ
בְּקוֹל רֶם, רַק בְּנִחַת כְּעוֹמֵד לְפָנַי רַבּוֹ. וְהוּי זְהִיר לְקִרוֹת בַּתוֹרָה
תָּמִיד אֲשֶׁר תּוּכַל לְקִימָה, וּכְאֲשֶׁר תְּקוּם מִן הַסֵּפֶר, תַּחֲפֹשֶׁבְּאֲשֶׁר
לְמַדְתָּ אִם יֵשׁ בּוֹ דָּבָר אֲשֶׁר תּוּכַל לְקִימוֹ, וְתַפְשֵׁשׁ בְּמַעֲשֶׂיךָ בְּבִקְרָה
וּבְעֶרְבֹ, וּבְזָה יִהְיוּ כָּל יְמֶיךָ בְּתַשׁוּבָה. וְהִסֵּר כָּל דְּבָרֵי הָעוֹלָם מִלִּבְךָ
בְּעֵת הַתְּפִלָּה, וְהִכֵּן לִבְךָ לְפָנַי הַמְּקוּם ב"ה, וְטָהַר רַעֲיוֹנֶיךָ, וְחָשׁוּב
הַדְּבוּר קִדְּם שְׁתוּצָאָנוּ מִפִּיךָ, וְכֵן תַּעֲשֶׂה כָּל יְמֵי חַיֵּי הַבְּלָךְ בְּכָל דָּבָר
וְדָבָר וְלֹא תַחֲטָא, וּבְזָה יִהְיוּ דְבָרֶיךָ וּמַעֲשֶׂיךָ וּמַחֲשָׁבוֹתֶיךָ יִשְׂרָיִם,
וְתַפְלְתָךְ תִּהְיֶה זָכָה וּבָרָה וְנִקְיָה וּמְכוֹנֶנֶת וּמְקַבֶּלֶת לְפָנַי הַמְּקוּם ב"ה,
שְׁנֹאֲמַר תְּכִיֵּן לְבָם תִּקְשִׁיב אֲזֹנֶיךָ. תִּקְרָא הָאֲגֵרָת הַזֹּאת פַּעַם אַחַת
בְּשָׁבוֹעַ וְלֹא תַפְחוֹת, לְקִימָה וּלְלֶכֶת בָּהּ תָּמִיד אַחֲרֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ,
לְמַעַן תַּצְּלִיחַ בְּכָל דְּרָכֶיךָ וְתִזְכֶּה לְעוֹלָם הַבָּא הַצָּפוֹן לְצַדִּיקִים. וּבְכָל
יוֹם שֶׁתִּקְרָאנָה יַעֲנוּף מִן הַשָּׁמַיִם כְּאֲשֶׁר יַעֲלֶה עַל לִבְךָ לְשֹׂאוֹל עַד
עוֹלָם אָמֵן סְלָה:

יהי רצון קודם אמירת תהלים.

(בשבת ויום טוב אין אומרים אותו:)

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו הבוחר
בדוד עבדו ובזרעו אחריו והבוחר בשירות
ותשבחות שתפן ברחמים אל קריאת מזמורי תהלים
שאקרא באלו אמרם דוד המלך עליו השלום
בעצמו זכותו יגן עלינו. ויעמד לנו זכות פסוקי
תהלים וזכות תיבותיהם ואותיותיהם ונקודותיהם
וטעמיהם והשמות היוצאים מהם מראשי תיבות
ומסופי תיבות לכפר חטאתינו ועונותינו ופשעינו
ולומר עריצים ולהכרית כל החוחים והקוצים
הסובבים את השושנה העליונה ולהכפר אשת נעורים
עם הורה באהבה ואחזה וריעות ומשם ימשך לנו
שפע לנפש רוח ונשמה לטהרנו מעונותינו ולסלוח
חטאתינו ולכפר פשעינו כמו שסלחת לדוד שאמר
מזמורים אלו לפניך כמו שנאמר גם יי העביר

יהי רצון קודם תהלים

חַטָּאתְךָ לֹא תָמוּת. וְאֵל תִּקְחֵנוּ מִהָעוֹלָם הַזֶּה קוֹדֵם
זְמַנְנוּ עַד מְלֵאת שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שְׁבַעִים שָׁנָה בְּאוֹפֵן
שְׁנוֹכַל לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר שִׁחַתְנוּ. וְזִכּוֹת דָּוִד הַמֶּלֶךְ
עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם יִגַּן עָלֵינוּ וּבְעֵדֵינוּ שִׁתְּאֲרִיךְ אַפֶּךָ עַד
שׁוּבֵנו אֵלֶיךָ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ. וּמֵאוֹצַר מִתְּנַת
חַנּוּם חָנְנוּ. כְּדַכְּתִיב וְחַנּוּתִי אֶת אֲשֶׁר אֶחֱוֹן וּרְחַמְתִּי
אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם. וּכְשֵׁם שָׁאֲנוּ אוֹמְרִים לְפָנֶיךָ שִׁירָה
בְּעוֹלָם הַזֶּה כִּי נִזְכָּה לֹאמַר לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ שִׁיר וְשִׁבְחָה לְעוֹלָם הַבָּא וְעַל יְדֵי אֲמִירַת
תְּהִלִּים תִּתְעוֹרֵר חֲבַצְלַת הַשָּׁרוֹן לְשִׁיר בְּקוֹל נְעִים
גִּילַת וְרֵנָן כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן יִתֵּן לָהּ הוֹד וְהָדָר בְּבֵית
אֱלֹהֵינוּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן סְלָה:

קודם שיתחיל תהלים יאמר גי' פסוקים חלו:

לְכוּ נִרְנְנָה לַיהוָה נְרִיעָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ: נִקְדָּמָה פָּנֵינוּ בְּתוֹדָה
בְּזִמְרוֹת נְרִיעָה לוֹ: כִּי אֵל גְּדוֹל יְהוָה וּמֶלֶךְ גְּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים:

וקודם שיתחיל תהלים יאמר זס:

הַרְיֵנוּ מִזְמֵן אֶת פִּי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבַּח אֶת בּוֹרְאֵי לְשֵׁם יְחִיד קוֹדֵשׁא כְּרִיךְ הוּא
וְשִׁכְנֵתוּהָ בְּרַחֲמֵינוּ וּרְחִימֵנוּ עַל יְדֵי הוּא טָמִיר וְנַעֲלֵם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

תהלים ליום ראשון א ב

דער מזמור דערוועקט דעם מענטשין ער זאל ערנסט חודה לערנען און זאל קיין עברות ניט טאן וועט ער פארזיכערט זיין אז ער וועט מצליח זיין אין אלע זיינע ווערק:

א אֲשֶׁרִי

הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הֵלֵךְ בְּעֵצַת רְשָׁעִים וּבְדַרְךְ
חַטָּאִים לֹא עָמַד וּבְמוֹשָׁב לִצְיִים לֹא יָשָׁב: ב כִּי אִם
בְּתוֹרַת ייִ הִפְצֹו וּבְתוֹרַתוֹ יִהְיֶה יוֹמָם וְלַיְלָה: ג וְהָיָה
כְּעֵץ שְׁתוּר עַל פְּלָגֵי מַיִם אֲשֶׁר פִּרְיוֹ יִתֵּן בְּעֵתוֹ
וְעָלְהוּ לֹא יִבּוֹר וְכֹר אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ: ד לֹא כֵן
הָרְשָׁעִים כִּי אִם כַּמֵּץ אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ רוּחַ: ה עַל כֵּן
לֹא יִקְמוּ רְשָׁעִים בְּמִשְׁפַּט וְחַטָּאִים בְּעֵדַת צְדִיקִים:
ו כִּי יוֹדֵעַ ייִ דַּרְךְ צְדִיקִים וְדַרְךְ רְשָׁעִים תֵּאבֵד:

דער מזמור ווייזט דאס דער מענטש זאל זיך ניט קליגן אויף די מצות פון השם יתברך

ב א לְמַה רָגִישׁוּ גוֹיִם וְלְאֲמִים יִהְגּוּ רִיק: ב יִתְיַצְבוּ

מַלְכֵי אֶרֶץ וְרוֹזְנִים נוֹסְרוּ יַחַד עַל יְיָ וְעַל מְשִׁיחוֹ׃
גַּנְתָּקָה אֶת מוֹסְרוֹתֵימוֹ וְנִשְׁלִיכָה מִמֶּנּוּ עֲבוֹתֵימוֹ׃
ד יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם יִשְׁחַק אֶדְנִי יִלְעַג לָמוֹ׃ ה אֲזִי דַבֵּר
אֱלֹהֵימוֹ בְּאִפּוֹ וּבִבְחִירוֹנוֹ יִבְהַלֵּמוֹ׃ ו וְאֲנִי נִסְכַּחְתִּי מִלְכֵי
עַל צִיּוֹן הַר קָדְשִׁי׃ ז אֶסְפְּרָה אֶל חֶק יְיָ אֲמַר אֵלַי
בְּנִי אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יִלְדֶּה־תִּיקָ׃ ח שֶׁאֵל מִמֶּנִּי וְאַתָּה
גוֹיִם נַחֲלַתְךָ וְאַחֲזַתְךָ אֶפְסֵי אֶרֶץ׃ ט תִּרְעַם בְּשֹׁבֶט
בְּרָזֶל כְּכֹלֵי יוֹצֵר תִּנְפְּצֵם׃ י וְעַתָּה מְלָכִים הִשְׁכִּילוּ
הוֹסְרוּ שִׁפְטֵי אֶרֶץ׃ יא עֲבָדוּ אֶת יְיָ בִּירְאָה וּגְלוּ
בְרַעְדָּה׃ יב נִשְׁקוּ בַר פֶּן יֵאָנֶף וְתֵאבְדוּ דַרְךְ כִּי
יִבְעַר כִּמְעַט אִפּוֹ אֲשֶׁר־י כָּל חוֹסֵי בוֹ׃

תהלים ליום ראשון ג ד

ג

דער מזמור טוט ריידן אז דער מענטש זאל ניט מתרעם זיין קעגן די שטראף פון השם יתכרך און ער זאל דאס אננעמן פאהכה:

ג א מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו: ב יי מה
רבו צרי רבים קמים עלי: ג רבים אמרים לנפשי אין
ישועתה לו באלהים סלה: ד ואתה יי מגן בעדי
כבודי ומרים ראשי: ה קולי אל יי אקרא ויענני
מהר קדשו סלה: ו אני שכבתי ואישנה הקיצותי
כי יי יסמכני: ז לא אירא מרבבות עם אשר
סביב שתו עלי: ח קומה יי הושיעני אלהי כי
הקית את כל איבי לחי שני רשעים שברת:
ט ליי הישועה על עמך ברכתך סלה:

דער מזמור לערינט אז מען זאל ניט מקנא זיין דיא רשעים וואס זיינען מצליח בעולם הזה:

ד א למנצח בנגינות מזמור לדוד: ב בקראי ענני

תהלים ליום ראשון ד ה

אֱלֹהֵי צְדָקָי בַּצָּר הִרְחַבְתָּ לִי חֲנּוּנִי וּשְׁמַע תִּפְלְתִי :
ג בְּנִי אִישׁ עַד מָה כְּבוֹדִי לְכַלְמָה תִּאְהַבּוּן רִיק
תִּבְקְשׁוּ כָזָב סִלָּה : ד וְדַעוּ כִּי הַפְלָה יי חֲסִיד לֹא יי
יִשְׁמַע בְּקִרְאֵי אֱלֹוֵי : ה רְגֹזוּ וְאֵל תִּחַטְּאוּ אִמְרוּ
בְּלִבְבְּכֶם עַל מִשְׁכַּבְּכֶם וְדַמּוּ סִלָּה : ו זָבְחוּ זִבְחֵי
צְדָק וּבִטְחוּ אֵל יי : ז רַבִּים אִמְרִים מִי יִרְאוּנוּ טוֹב
נָסָה עָלֵינוּ אֹר פְּנִיךָ יי חֲנַתְתָּה שִׂמְחָה בְּלִבִּי מֵעַת
דָּגַנְס וְתִירוּשָׁם רָבוּ : ט בְּשָׁלוֹם יַחֲדוּ אֲשַׁכְּבָה
וְאִישָׁן כִּי אֶתָּה יי לְבָרֵךְ לְבַטַח תּוֹשִׁיבֵנִי :

דער מזמור טוט ריידן פון רשעים דאס וועגן זייערע מעשים וועלין זיי ניט גיאכט לעולם הבא :

ה א לְמַנְצָה אֵל הַנְּחִילוֹת מְזִמּוֹר לְדָוִד : ב אִמְרֵי
הַאֲזִינָה יי בִּינָה הַגִּיגִי : ג הַקְּשִׁיבָה לְקוֹל שׁוֹעֵי

מִלְכִי וַאֲלֹהֵי כִי אֶלֶיךָ אֶתֶּפְלֵל׃ ד״י בְּקֹר תִּשְׁמַע
קוֹלִי בְּקֹר אֶעֱרֹךְ לָךְ וְאַצְפֶּה׃ ה״כִי לֹא אֵל הַפִּינַ
רִשַׁע אַתָּה לֹא יִגְרֹךְ רָע׃ ו לֹא יִתְיַצְּבוּ הוֹלְלִים
לְנֹגַד עֵינֶיךָ שְׁנֵאתָ כָּל פֶּעַלִי אֲוֹן׃ ו הַתֶּאֱבֹד דְּבָרֵי
כֹּזֵב אִישׁ דָּמִים וּמְרֻמָּה יִתְעַב י״ח וְאֲנִי בָּרַב
חֶסֶדְךָ אָבוֹא בֵיתְךָ אֲשֶׁתִּחַוֶּה אֵל הַיּוֹכֵל קֹדֶשְׁךָ
בִּירְאֶתְךָ׃ ט״ו נִחַנִּי בְּצַדִּיקֶתְךָ לְמַעַן שׁוֹרְרֵי הַיֵּשֶׁר
לְפָנַי דַּרְכְּךָ׃ י״כִי אֲוִן בְּפִיהוּ נִכּוֹנָה קֶרֶבָם הוֹוֹת
קֶבֶר פְּתוּחַ גִּרְנָם לְשׁוֹנָם יַחֲלִיקוֹן׃ יא הָאֲשִׁימָם
אֱלֹהִים יִפְּלוּ מִמַּעַצּוֹתֵיהֶם בָּרַב פִּשְׁעֵיהֶם הִדְרִיחֵמוּ
כִי מָרוּ בְּךָ׃ יב וַיִּשְׁמְחוּ כָּל חוֹסֵי בְּךָ לְעוֹלָם יִרְנְנוּ
וְתִסַּךְ עֲלֵימוֹ וַיַּעֲלֵצוּ בְּךָ אֲהַבֵי שְׁמֶךָ׃ יג כִּי אַתָּה

תְּבָרַךְ צְדִיק יי כַּצְנֵה רְצוֹן תַּעֲטֶרְנוּ:

דאס איז איין תפלה אז השם יתברך זאל שיקין איין רפואה צוא דער נשמה און צום גוף:

ו אֶל־מִנְצַח בְּנִגְיֵנוֹת עַל־הַשְּׁמַיִמִית מִזְמוֹר לְדָוִד: ב יי
אֵל בְּאִפְקֵי תוֹכִיחֵנִי וְאֵל בַּחֲמַתְךָ תִּיַסְרֵנִי: ג חנני יי
כִּי אֶמְלֹךְ אֲנִי רַפְאֵנִי יי כִּי נִבְהָלוּ עַצְמוֹתַי וְנִפְשִׁי
נִבְהָלָה מְאֹד וְאַתָּה יי עַד מָוֶתִי: ה שׁוּבָה יי חֲלֹצָה
נַפְשִׁי הוֹשִׁיעֵנִי לְמַעַן חֲסֶדְךָ: ו כִּי אֵין בַּמּוֹת זְכָרְךָ
בְּשֵׁאוֹל מִי יוֹדֶה לָּךְ: ז יִגְעַתִּי בְּאַנְחָתִי אֲשַׁחֶה בְּכָל
לֵילָה מִטָּתִי בְּדַמְעָתִי עֵרְשִׁי אֲמַסֶּה: ח עֲשֵׂשָׁה
מִכַּעַם עֵינַי עֲתַקָּה בְּכָל צוּרְרָי: ט סוּרוּ מִמֶּנִּי כָּל
פְּעֻלֵי אֲוֶן כִּי שָׁמַע יי קוֹל בְּכִי: י שָׁמַע יי תַּחֲנֹתִי
יי תַּפְלֹתִי יִקַּח: יא יִבְשׁוּ וַיִּבְהָלוּ מְאֹד כָּל אֵיבֵי

תהלים ליום ראשון וז
 יִשְׁבוּ יְבִישׁוּ רַגְעַ:

דער מזמור טוט ריידין ווען השם יתברך טוט שטרפן דיין שונא זאלסטו קיין שמחה ניט האבן:

זֹא שְׁנֵי־זֶן לְדָוִד אֲשֶׁר שָׁר לַיְיָ עַל דְּבָרֵי כּוֹשׁ בֶּן יִמִּינִי:
 בֵּי יְיָ אֱלֹהֵי בְּקָה חֲסִיתִי הוֹשִׁיעַנִי מִכָּל רָדְפִי וְהִצִּילָנִי:
 ג פֶּן יִטְרַף כְּאַרְיֵה נִפְשֵׁי פִרְקָא וְאִין מִצִּיל: ד יְיָ אֱלֹהֵי
 אִם עָשִׂיתִי זֹאת אִם יֵשׁ עוֹלָא בְּכַפִּי: ה אִם גָּמַלְתִּי
 שְׁלָמִי רַע וְאַחֲלָצָה צוֹרְרֵי רִיקָם: ו יִרְדֹּף אֹיֵב נִפְשֵׁי
 וַיִּשַׁג וַיִּרְמֹס לְאַרְצָא חַיִּי וּכְבוֹדִי לְעָפָר יִשְׁכֵּן סֵלָה:
 ז קוּמָה יְיָ בְּאַפְּךָ הִנָּשָׂא בְּעִבְרוֹת צוֹרְרֵי וְעוֹרָה
 אֱלֹהֵי מִשְׁפַּט צוֹיֹת: ח וְעֵדֶת לְאֲמִים תִּסּוּבְּכָךָ וְעָלְיָהּ
 לְמָרוֹם שׁוּבָה: ט יְיָ יָדִין עַמִּים שְׁפֹטֵנִי יְיָ כְּצַדִּיק
 וּבְתָמִי עָלַי: י וַיִּגְמַר נָא רַע רְשָׁעִים וְתִכּוֹנֵן צַדִּיק

וּבַחַן לְבוֹת וּכְלֵי־זוֹת אֱלֹהִים צְדִיק: יא מְגַנִּי עַל אֱלֹהִים
 מוֹשִׁיעַ יִשְׂרָאֵל לֵב: יב אֱלֹהִים שׁוֹפֵט צְדִיק וְאֵל זַעַם
 בְּכָל יוֹם: יג אִם לֹא יֵשׁוּב חֲרָבוֹ יִלְטֹנֶשׁ קִשְׁתּוֹ דָּרָךְ
 וַיִּכּוֹנֶנֶה: יד וְלוֹ הֵכִין כָּלֵי מוֹת חֲצִיו לְדֹלְקִים יַפְעֹר:
 טו הִנֵּה יַחַבֵּל אֹזֶן וְהָרָה עֵמָל וַיִּלְדֵּשׁ שֶׁקֶר: טז בּוֹר
 כָּרָה וַיַּחְפְּרוּהוּ וַיִּפְּרֹ בְּנִשְׁתַּת יַפְעֹל: יז יֵשׁוּב עֵמָלוֹ
 בְּרֵאשׁוֹ וְעַל קַדְקָדוֹ חֲמָסוֹ יִרַד: יח אֹדְדָה יִי כְּצַדִּיקוֹ
 וַאֲזַמְּרָה שֵׁם יְיָ עֲלֵיוֹן:

דער מזמור איז איין שבח צו השם יתברך ווייל ער האט אונז גיגעפן די תורה:

ח א לְמַנְצַח עַל הַגִּתִּית מִזְמוֹר לְדָוִד: כ יִי אֲדַנְּנוּמָה
 אֲדִיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּנָּה הוֹדְךָ עַל
 הַשָּׁמַיִם: ג מִפִּי עוֹלָלִים וַיִּנְקִים יִסְדָּתָ עִז לְמַעַן

צוֹרֵרִיךָ לְהִשְׁבִּית אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם : י כִּי אֶרְאֶה
 שָׁמַיִךָ מַעֲשֵׂה אֲצַבְעֶיךָ יָרַח וְכוֹכָבִים אֲשֶׁר
 כּוֹנְנֶתָה : ה מָה אֲנוּשׁ כִּי תִזְכְּרֵנוּ וּבֶן אָדָם כִּי
 תִפְקֹדֵנוּ : יוֹתַחֲסֵרְהוּ מֵעַט מֵאֱלֹהִים וְכָבוֹד וְהָדָר
 תִּעַטְרֵהוּ וְיִתְמַשִּׁילָהוּ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ כֹּל שָׁתָה תַּחַת
 רַגְלָיו : ח צְנֵה וְאַלְפִים כָּלָם וְגַם בַּהֲמוֹת שָׂדֵי :
 ט צַפּוֹר שָׁמַיִם וְדַגֵּי הַיָּם עֲבַר אֲרָחוֹת יָמַיִם : י י
 אֶדְנִינוּ מָה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל הָאָרֶץ :

דַּעַר מִזְמוֹר רַעַט אִז מֵעַן דַּאֲרָף לּוֹבֵין הַשְּׁמַיִת וְאִם עַר אִיז מִצִּיל פּוֹן דַּעַם וְאִם וְיִיל שְׁלַכְז טַאן :

ט א לִמְנַצַּח עַל מוֹת לִבֵּן מִזְמוֹר לְדָוִד : ב אֹזְדָה יי
 בְּכָל לִבֵּי אֲסַפְרָה כֹּל גַּפְלֵאוֹתֶיךָ : ג אֲשַׁמְחָה
 וְאֶעֱלֶצָה בְּךָ אֲזַמְרָה שְׁמֶךָ עֲלִיוֹן : ד בְּשׁוֹב אוֹיְבֵי

תהלים ליום ראשון ט

אָחֹר יִכְשְׁלוּ וַיֵּאבְדוּ מִפְּנֵיךָ׃ הִכִּי עָשִׂיתָ מִשְׁפָּטִי
וְדִינִי יִשְׁבֹּת לְכִסֵּא שׁוֹפֵט צְדָק׃ יִגְעַרְתָּ גּוֹיִם אֲבָרְתָּ
רָשָׁע שָׁמַם מַחִית לְעוֹלָם וְעַד׃ יְהִי אֹיֵב תָּמוּ חַרְבוֹת
לְנֹצַח וְעָרִים נָתַשְׁתָּ אֲבָד זְכָרָם הִמָּה׃ הִי וַיִּי לְעוֹלָם
יֵשֶׁב כּוֹנֵן לַמִּשְׁפָּט כִּסְאוֹ׃ טוֹהוּא יִשְׁפֹּט תִּבְרַב צְדָק
יִדִין לְאֲמִים בְּמִישְׁרִים׃ יוֹהִי יִי מִשְׁגָּב לְדָךְ׃ מִשְׁגָּב
לְעֵתוֹת בַּצָּרָה׃ יא וַיִּבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ כִּי לֹא
עֲזַבְתָּ דָרְשֶׁיךָ׃ יב זִמְרוּ לַיִּי יֵשֶׁב צִיּוֹן הִגְדוּ בְּעַמִּים
עַל־לִוְתָיו׃ יג כִּי דָרַשׁ דָּמִים אוֹתָם זָכַר לֹא שָׁכַח
צַעֲקַת עֲנָוִים׃ יד חֲנַנִּי יִי רֵאֵה עֲנִי מִשְׁנֵאֵי מְרוֹמָי
מִשְׁעָרֵי מוֹת׃ טו לְמַעַן אֲסַפְּרָה כָּל תְּהִלָּתֶיךָ בְּשַׁעְרֵי
בַּת צִיּוֹן אֲגִילָה בִּישׁוּעָתֶךָ׃ טז טָבְעוּ גּוֹיִם בְּשַׁחַת

עָשׂוּ בְרִישַׁת זֹו טָמְנוּ נִלְכְּדָה רְגְלָם: י נִוְדַע יי מִשְׁפָּט
 עֲשָׂה בְּפֶעַל כַּפְּיוֹ נֹוֹקֵשׁ רָשָׁע הַגִּיּוֹן סְלָה: יי חִי שׁוּבוּ
 רָשָׁעִים לְשִׂאוּלָה כָּל גּוֹיִם שָׁכְחוּ אֱלֹהִים: יט כִּי
 לֹא לְנִצָּחַ יִשְׁכַּח אֲבִיּוֹן תִּקְוֹת עֲנִיִּים תֹּאבֵד לְעַד:
 כ קוֹמָה יי אֵל יַעֲזֹ אֲנוּשׁ יִשְׁפָּטוּ גּוֹיִם עַל פְּנִיָּה:
 כא שִׁיתָה יי מוֹרָה לָהֶם יִדְעוּ גּוֹיִם אֲנוּשׁ הֵמָּה סְלָה:

דער מזמור טוט דער צייליק וויא דער רשע האלט זיך בגאונה ווייל ער איז זייער מצליח:

יום ב' יא לָמָּה יי תִּעַמֹד בְּרָחֹוק תִּתְעַלֵּים לְעֵתוֹת
 בַּצָּרָה: ב בְּגִבֹּאת רָשָׁע יִדְלַק עָנִי יִתְפָּשׂוּ
 בְּמִזְמוֹת זֹו חֲשָׁבוּ: ג כִּי הִלֵּל רָשָׁע עַל תַּאֲוֹת נַפְשׁוֹ
 וּבִצְעַ בִּרְךְ נֵאֵץ יי: ד רָשָׁע כְּגִבְהַ אֲפֹ בֵל יִדְרֹשׁ אִין
 אֱלֹהִים כָּל מִזְמוֹתָיו: ה יִחִילוּ דְרָכָיו בְּכָל עֵת מְרוֹם

מִשְׁפָּטֶיךָ מִנְגִּדוּ כָּל צוֹרְרֵי וַיִּפְיַח בָּהֶם: וַאֲמַר בְּלִבּוֹ
 בַּר אֱמוּנָה לְדוֹר וָדוֹר אֲשֶׁר לֹא בָרַע: וְאֵלֶּה פִּיהוּ
 מְלֵא וּמְרִמּוֹת וְתָךְ תַּחַת לְשׁוֹנוֹ עֲמַל וְאוֹן: חֵי יֵשֵׁב
 בְּמֵאֲרֵב חֲצֵרִים בְּמִסְתָּרִים יִהְיֶה נֶגְקוּ עֵינָיו לְחִלְקָה
 יִצְפְּנוּ: ט יֵאֲרֵב בְּמִסְתָּר כְּאֲרִיָּה בְּסֻכָּה יֵאֲרֵב
 לְחִטּוֹף עָנִי יַחֲטוֹף עָנִי בְּמִשְׁכּוֹ בְּרִשְׁתּוֹ: י יִדְכֶּה
 יִשְׁחַ וְנִפְלַ בְּעֲצוּמָיו חֲלֻכָּאִים: יא אֲמַר בְּלִבּוֹ שִׁכַּח
 אֵל הַסִּתִּיר פָּנָיו בַּר רָאָה לְנִצָּח: יב קוּמָה יי אֵל
 נִשְׂא יָדֶךָ אֵל תִּשְׁכַּח עֲנוּיִם: יג עַל מָה נֶאֱמַר רָשָׁע
 אֵלֹהִים אֲמַר בְּלִבּוֹ לֹא תִדְרֹשׁ: יד רֵאֲתָה כִּי אֲתָה
 עֲמַל וְכַעַס תִּבְיֵט לְתַת בִּידֶךָ עָלֶיךָ יַעֲזֹב חֲלֻקָּה
 יָתוּם אֲתָה הָיִיתָ עֲזוּר: טו שִׁבְרֵ זְרוּעֵ רָשָׁע וְרַע

תִּרְרוּשׁ רִשְׁעוֹ בֵּל תִּמְצָא׃ טו יי מֶלֶךְ עוֹלָם וְעַד
 אֲבָדוּ גוֹיִם מֵאַרְצוֹ׃ יי תֵּאוֹת עֲנוּיִם שָׁמְעֵת יי תִּכְיֶן
 לָבָם תִּקְשִׁיב אֲזִנְךָ׃ יח לְשֹׁפֵט יתוֹם וְדָךְ בֵּל יוֹסִיף
 עוֹד לְעֵרֵץ אֲנוּשׁ מִן הָאָרֶץ׃

דער מזמור נאָגט דאָס די צרות וואָס דער צדיק האָט איז אַלץ לטובה כדי דאָס זאל אים אָפּ רעכענען ווייניג עבירות און וועט זוכה זיין
 לעולם הבא אָפּער דיא העלחה פון רשע איז אים לרעה׃

יֵאֵא לְמַנְצָח לְדָוִד בִּי חֶסֶתִּי אֵיךְ תֹּאמְרוּ לְנַפְשִׁי
 נוֹדִי הִרְכָּם צְפוּר׃ ב כִּי הִנֵּה הָרִשְׁעִים יִדְרֹכּוּ
 קִשְׁת׃ כּוֹנְנֵנו חֶצֶם עַל יֵתֵר לִירוֹת בְּמוֹ אֶפֶל לְיִשְׂרָאֵל
 לֵב׃ ג כִּי הִשְׁתּוֹת יִהְרָסוּן צְדִיק מִהַפְּעֵלִי יי בְּהִיכַל
 קִדְשׁוֹ יי בְּשָׁמַיִם כִּסְאוֹ עֵינָיו יַחֲזוּ עַפְעָפּוֹ יבְחַנּוּ בְּנֵי
 אָדָם׃ ה יי צְדִיק יבְחֵן וְרִשְׁעוֹ אֵהָב חָמָס שְׁנָא אֵהָב נַפְשׁוֹ׃
 ו יִמְטֵר עַל רִשְׁעִים פָּחִים אֵשׁ וְגַפְרִית וְרוּחַ זֶלְעָפוֹת

תהלים ליום ראשון יא יב

מִנֶּת כּוֹסֶם: כִּי צַדִּיק יִצְדַק וְאֱהָב יִשְׂרָיִחַזוּ פְּנֵי מוֹ:

דער מזמור שטרופט דעם מענטשין וואס איז מיט דעם הארץ פאלש און רעט מיט דעם מויל גוט:

יב א לַמִּנְצָח עַל הַשְּׁמִינִית מִזְמוֹר לְדָוִד: בְּהוֹשִׁיעָה יי

כִּי נֶמַר חֲסִיד כִּי פָסוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם: ג שׂוֹא

יִדְבְּרוּ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ שִׁפְתַי חֲלָקוֹת בְּלֵב וּלְב

יִדְבְּרוּ: ד יִכָּרֵת יי כָּל שִׁפְתֵי חֲלָקוֹת לְשׁוֹן מִדְּבָרֵת

גְּדֵלוֹת: ה אֲשֶׁר אָמְרוּ לְלִשְׁנֵנוּ נִגְבִּיר שִׁפְתֵינוּ אֲתָנוּ

מִי אָרוֹן לָנוּ: ו מִשֵּׁר עֲנִיִּים מֵאֲנָקַת אֲבִיוֹנִים עֲתָה

אָקוּם יֹאמֵר יי אֲשִׁית בְּיַשְׁע יִפְיַח לוֹ: ז אֲמָרוֹת יי

אֲמָרוֹת טְהוֹרוֹת כֶּסֶף צָרוּף בְּעֵלִיל לְאָרֶץ מִזְקָק

שִׁבְעָתַיִם: ח אֲתָה יי תִשְׁמְרֵם תִּצְרְנוּ מִן הַדּוֹר

זו לְעוֹלָם: ט סָבִיב רִשְׁעִים יִתְהַלְכִּין כָּרֵם זְלוֹת

תהלים ליום ראשון יב יג יד

לְבַנֵי אָדָם :

דער מזמור איז אפּפּלה ווען אַמענטש איז חס ושלום אין איין צרה זאל ער דעם מזמור זאגן :

יג א לְמַנְצָה מִזְמוֹר לְדָוִד : ב עַד אַנְהִי תִשְׁכַּחַנִי נִצַּח
 עַד אַנְהִי תִסְתִּיר אֶת פְּנֵיהֶּ מִמֶּנִּי : ג עַד אַנְהִי אִשִּׁית
 עֲצוֹת בְּנִפְשֵׁי יַגּוֹן בְּלִבִּי יוֹמָם עַד אַנְהִי יָרוּם אִיבִי
 עָלַי : ד הִבִּיטָה עֵנַיִי יי אֱלֹהֵי הָאֵירָה עֵינַי פֶּן אִישָׁן
 הַמּוֹת : ה פֶּן יֹאמֶר אִיבִי יִכְלְתוּ צָרֵי יַגִּילוּ כִּי אֲמוּט :
 ו וַאֲנִי בְּחֶסֶדְךָ בְּטַחַתִּי יִגַּל לִבִּי בִישׁוּעָתְךָ אֲשִׁירָה
 לֵי כִי גִמַּל עָלַי :

דער מזמור רעט פון דיא צוויי פתי מקדשים וואס זיינען חרוב געווארן דורך נבוכדנצר און טיטוס :

יד א לְמַנְצָה לְדָוִד אָמַר נְבֻלָּה בְּלִבּוֹ אִין אֱלֹהִים
 הַשְּׁחִיתוּ הַתְּעִיבוּ עָלֶיךָ אִין עֲשֵׂה טוֹב : ב יי

מִשָּׁמַיִם הִשְׁקֹף עַל בְּנֵי אָדָם לְרֹאוֹת הַיֵּשׁ מִשְׁכִּיל
 דִּרְשׁ אֶת אֱלֹהִים: ג הַכֹּל סָר יִחַדּוּ נִאֲלָחוּ אִין עֲשֵׂה
 טוֹב אִין גַּם אַחַד: ד הֵלֵא יִדְעוּ כָּל פְּעֻלֵי אֹן אֲכִלֵי
 עֲמִי אֲכָלוּ לֶחֶם יי לֹא קָרְאוּ: ה שֵׁם פָּחַדּוּ פָחַד כִּי
 אֱלֹהִים בְּדוֹר צַדִּיק: וְעֵצַת עֲנִי תִבְיָשׁוּ כִי יי מִחֶסְדּוֹ:
 ז מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יִשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוֹב יי שְׁבוֹת עַמּוֹ
 יִגֵּר יַעֲקֹב יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל:

דער מזמור לערינט דיא מדות וואס דער מענטש זאל זיך נוהג זיין וועט זיין נשמה רוהען אין גן עדן:

טו א מִזְמוֹר לְדָוִד יי מִי יִגֹּר בְּאֵהֲלָךְ מִי יִשְׁכֵּן בְּהַר
 קָדְשֶׁךְ: ב הוֹלֵךְ תָּמִים וּפְעֵל צַדִּיק וְדַבַּר אֱמֶת
 בְּלִבּוֹ: ג לֹא רָגַל עַל לְשֹׁנוֹ לֹא עָשָׂה לְרַעְהוּ רָעָה
 וְחִרְפָּה לֹא נָשָׂא עַל קָרְבוֹ: ד נִבְזָה בְּעֵינָיו נִמְאָם

תהלים ליום ראשון טו טז

יז

וְאֵת יְרֵאֵי יי יִכְבֵּד נִשְׁבַּע לְהַרְעוֹ וְלֹא יִמָּר: ה כִּסְפוֹ
לֹא נָתַן בְּנִשְׁךָ וְשָׁחַד עַל נֶקִי לֹא לָקַח עֲשֵׂה אֱלֹה
לֹא יִמוּט לְעוֹלָם:

דער מזמור לערינט דעם מענטש ער זאל זיין בקשה ניט אן היינגען אן זיין זכות:

טז א מִכַּתָּם לְדָוִד שְׁמַרְנֵי אֵל כִּי חֲסִיתִי בָךְ:
ב אֲמַרְתָּ לִי אֲדֹנָי אַתָּה טוֹבָתִי בִּלְעֲלִיךָ:
ג לְקַדוֹשִׁים אֲשֶׁר בְּאָרֶץ הַקָּמָה וְאֲדִירֵי כָל חִפְצֵי
ד בָּם: ד יִרְבוּ עֲצָבוֹתָם אַחַר מָהָרוּ בִּלְאִסוּךָ
ה נִסְכֵיהֶם מָדָם וּבִלְאִשָּׂא אֶת שְׁמוֹתָם עַל שִׁפְתֵי:
ו יי מִנֶּת חֵלְקֵי וְכוֹסֵי אַתָּה תוֹמִיךָ גּוֹרְלִי: ו חֲבָלִים
ז נִפְלוּ לִי בַּנְּעִימִים אַף נִחַלְתָּ שְׁפָרָה עָלַי: ז אֲבָרֶךָ
ח אֶת יי אֲשֶׁר יַעֲצֵנִי אַף לִילֹת יִסְרוּנִי כְלִיּוֹתִי:

ח שְׁוִיתִי יי לְנַגְדֵי תַמִּיד כִּי מִימִינִי בֵּל אֲמוֹט : ט לִכְנֹ
 שָׁמַח לְבִי וַיִּגַּל כְּבוֹדֵי אֶף בְּשָׂרֵי יִשְׁכֵּן לְבַטָּח : י כִּי
 לֹא תִעֲזֹב נַפְשִׁי לְשֵׂאוֹל לֹא תִתֵּן חֲסִידֶךָ לְרֵאוֹת
 שָׁחַת : יא תוֹדִיעֵנִי אֲרַח חַיִּים שִׁבַּע שְׂמָחוֹת אֶת
 פְּנִיךָ נְעֻמוֹת בִּימִינֶךָ נְצַח :

דער מזמור לערינט אז דער מענטש זאל בעטן דאס השי"ת זאל אים גיט פרוכין מיט איין עבירה:

יז א תִּפְלֶה לְדָוִד שְׁמֵעָה יי צַדִּיק הֶקְשִׁיבָה רִנָּתִי
 הֶאֱזִינָה תִּפְלֶתִי בִּלֹּא שִׁפְתֵי מִרְמָה : ב מִלִּפְנֵיךָ
 מִשְׁפָּטִי יֵצֵא עֵינֶיךָ תִּחְזִינָה מִיִּשְׂרָאֵל : ג בַּחֲנֹת לְבִי
 פִּקְדָת לֵילָה צִרְפָּתֵנִי בֵּל תִּמְצָא זִמָּתִי בֵּל יַעֲבֹר
 פִּי : ד לִפְעֻלוֹת אָדָם בְּדַבֵּר שִׁפְתֶיךָ אָנִי שָׁמַרְתִּי
 אֲרַחוֹת פְּרִיץ : ה תִּמְךָ אֲשֶׁרִי בְּמַעֲלֹתֶיךָ בֵּל

נְמוּטוֹ פִּעְמֵי : י אָנִי קִרְאתִיךָ כִּי תַעֲנֵנִי אֵל הַט
 אֲזִנְךָ לִי שְׁמַע אִמְרָתִי : ז הַפִּלֵּה חֲסִדֶיךָ מוֹשִׁיעַ
 חוֹסִים מִמֶּתְקוֹמָמִים בִּימִינֶךָ : ח שְׁמְרֵנִי כִּאִישׁוֹן
 בַּת עֵינַי בְּצֵל כְּנַפֶּיךָ תִּסְתִּירֵנִי : ט מִפְּנֵי רָשָׁעִים זוֹ
 שְׂדוֹנֵי אִיבֵי בְּנֶפֶשׁ יִקְיֹפוּ עָלָי : י חֲלַבְמוֹ סָגְרוּ פִּימוֹ
 דְּבָרוֹ בְּגִאוֹת : יא אֲשַׁרְנוּ עֵתָה סְבָבוּנוּ עֵינֵיהֶם
 יִשְׁיֹתוּ לְנִטּוֹת בְּאָרֶץ : יב דְּמִינוּ כְּאֲרִיָּה יִכְסוּף
 לְטָרֶף וְכִכְפִּיר יֵשֵׁב בְּמִסְתָּרִים : יג קוֹמָה יְיָ קִדְמָה
 פָּנָיו הִכְרִיעֵהוּ פִּלְטָה נִפְשֵׁי מִרְשָׁע חֲרָבָךָ :
 יד מִמָּתִים יָדָךְ יְיָ מִמָּתִים מִחֲלָד חֲלָקָם בַּחַיִּים
 וְצַפּוֹנָךְ תִּמְלֵא בְטָנָם יִשְׂבְּעוּ בָנִים וְהַנִּיחוּ יִתְרָם
 לְעוֹלָלֵיהֶם : טו אָנִי בְּצִדְקַת אֲחִיזָה פָּנֶיךָ אֲשַׁבְּעָה

תהלים ליום ראשון יז יח

בְּהַקִּיץ תִּמְוַנְתֶּךָ :

דער מזמור לערינט ביא יעדער נס וואס אים געשעהט זאל ער אב געבן אשכח צו השם יתברך :

יום ג' יח א לִמְנַצַּח לְעֶבֶד יי לְדָוִד אֲשֶׁר דִּבֶּר לַיי אֶת
 דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת בְּיוֹם הַצִּיל יי אוֹתוֹ מִכַּף
 כָּל אֹיְבָיו וּמִיַּד שָׂאוֹל : ב וַיֹּאמֶר אֶרְחֹמֶךָ יי חֲזֹקִי :
 ג יי סִלְעֵי וּמְצֹדֹתַי וּמִפְּלִטֵי אֱלֹהֵי צוּרֵי אַחֶסֶה בּוֹ
 מִגְּנֵי וּקְרָן יִשְׁעֵי מִשְׁגַּבֵּי : ד מִהֲלֵל אֶקְרָא יי וּמִן
 אֹיְבֵי אֲוֹשַׁע : ה אֶפְפוֹנֵי חֶבְלֵי מוֹת וְנַחֲלֵי בְּלִיעַל
 יִבְעֶתוֹנֵי : ו חֶבְלֵי שְׂאוֹל סִבְבּוֹנֵי קִדְמוֹנֵי מוֹקְשֵׁי
 מוֹת : ז בַּצַּר לִי אֶקְרָא יי וַאֲלֹ אֱלֹהֵי אֲשׁוּעַ יִשְׁמַע
 מִהִיכָלוֹ קוֹלִי וְשׁוּעַתִּי לְפָנָיו תָּבֵא בְּאֲזָנוֹ : ח וַתִּגַּעֲשׂ
 וַתִּרְעַשׂ הָאָרֶץ וּמוֹסְרֵי הָרִים יִרְגְּזוּ וַיִּתְגַּעֲשׂוּ כִּי

חָרָה לוֹ: ט עָלָה עֵשֶׁן בְּאֶפֶס וְאֵשׁ מִפִּי תֹאכֵל גְּחָלִים
 בְּעֵרוּ מִמֶּנּוּ: י וַיִּטְּ שָׁמַיִם וַיִּרְדּוּ וְעָרְפֶל תַּחַת רַגְלָיו:
 יא וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב וַיַּעֲף וַיֵּדָא עַל כַּנְּפֵי רוּחַ: יב יֵשֶׁת
 הַשֶּׁךְ סָתְרוּ סְבִיבוֹתָיו סָכְתוּ חֵשְׁבֹת מַיִם עֲבִי
 שְׁחָקִים: יג מִנְּגֵה נִגְדוּ עֲבָיו עָבְרוּ בָרָד וּגְחָלֵי אֵשׁ:
 יד וַיִּרְעַם בַּשָּׁמַיִם יִי וְעֲלִיוֹן יִתֵּן קִלְוֹ בָרָד וּגְחָלֵי אֵשׁ:
 טו וַיִּשְׁלַח חֲצִיּוֹ וַיִּפְיֹצוּם וּבָרָקִים רַב וַיִּהַמּוּם: טז וַיִּרְאוּ
 אֶפְיָקֵן מַיִם וַיִּגְלוּ מוֹסְדוֹת תִּבְלָה מִגְּעַרְתְּךָ יִי
 מִנְּשֵׁמַת רוּחַ אַפְּךָ: יז יִשְׁלַח מִמְרוֹם יִקְחֵנִי יִמְשְׁנֵנִי
 מִמַּיִם רַבִּים: יח יִצִּילֵנִי מֵאִיְבֵי עֵז וּמִשְׁנֵאֵי כִּי אֶמְצֵוּ
 מִמֶּנִּי: יט יִקְדְּמוּנִי בַיּוֹם אִידֵי וַיְהִי יִי לְמִשְׁעַן לִי:
 כ וַיּוֹצִיאֵנִי לְמִרְחַב יַחֲלִצֵנִי כִּי חָפֵץ בִּי: כא יִגְמֹלֵנִי

יי כְּצַדִּיקִי כְּבֹר יְדֵי יֹשִׁיב לֵי: כב כִּי שְׁמַרְתִּי דַרְכֵי יי
 וְלֹא רָשַׁעְתִּי מֵאֱלֹהֵי: כג כִּי כָל מִשְׁפָּטָיו לְנַגְדִי
 וְחִקְתָּיו לֹא אָסִיר מִנִּי: כד וְאֵלֵהֶם תָּמִים עִמּוֹ וְאֶשְׁתַּמֵּר
 מֵעוֹנֵי: כה וַיֵּשֶׁב יי לֵי כְּצַדִּיקִי כְּבֹר יְדֵי לְנַגְדִי עֵינָיו:
 כו עִם חֲסִיד תִּתְחַסֵּר עִם גֹּבֵר תָּמִים תִּתְמָם: כז עִם
 גֹּבֵר תִּתְבָּרַר וְעִם עֲקֹשׁ תִּתְפַּתֵּל: כח כִּי אֶתָּה עִם
 עֲנִי תוֹשִׁיעַ וְעֵינַיִם רָמוֹת תִּשְׁפִּיל: כט כִּי אֶתָּה תֵּאֵר
 גְּרִי יי אֱלֹהֵי יִגְיָה חֲשָׁבִי: ל אֲרֵץ גְּדוּד וּבֵאלֹהֵי
 אֲדָלָג שׁוֹר: לא הָאֵל תָּמִים דַּרְכּוֹ אִמְרַת יי צְרוּפָה
 מִגֵּן הוּא לְכֹל הַחֹסִים בּוֹ: לב כִּי מִי אֱלֹהֵי מִבְּלָעַדִּי
 יי וּמִי צוֹר זוֹלָתִי אֱלֹהֵינוּ: לג הָאֵל הַמְּאֲזַנֵּי חֵיל
 וַיִּתֵּן תָּמִים דַּרְכֵי: לד מְשׁוּה רַגְלֵי כְּאֵילֹת וְעַל

בְּמוֹתַי יַעֲמִידֵנִי : לֵאמֹר יְדֵי לַמִּלְחָמָה וְנַחֲתָה
קִשְׁתְּ נַחוּשָׁה זְרוּעֹתַי : לוֹ וְתַתֵּן לִי מִגֵּן יִשְׁעֶךָ וַיְמִינֶךָ
תִּסְעֶדְנִי וְעֲנוֹתֶךָ תִּרְבֵּנִי : לוֹ תִּרְחֹב צַעְדֵי תַחְתֵּי
וְלֹא מָעְרוּ קַרְסְלִי : לֵאמֹר אֶרְדּוּף אוֹיְבֵי וְאֲשִׁיגֵם וְלֹא
אָשׁוּב עַד כְּלוֹתָם : לֵאמֹר אֶמְחָצֵם וְלֹא יִכְלְוּ קִוּם יִפְלוּ
תַּחַת רַגְלִי : מִן וְתִאזְנֶנִי חֵיל לַמִּלְחָמָה תִּבְרִיעַ קִמִּי
תַּחְתֵּי : מֵאֵי וְאֵיבֵי נִתְּתָה לִי עֶרְפָּה וּמִשְׁנֵאֵי אֲצַמִּיתָם :
מִבַּיִת יִשְׁעוּ וְאֵין מוֹשִׁיעַ עַל יְיָ וְלֹא עֲנָם : מִן וְאֲשַׁחֲקֵם
בְּעַפְרָה עַל פְּנֵי רוּחַ כְּטִיטְחוּצוֹת אֲרִיקָם : מִדֶּת פְּלִטְנִי
מִרִּיבֵי עִם תִּשְׁיַמְנִי לְרֵאשֵׁי גוֹיִם עִם לֹא יִדְעֵתִי
יַעֲבֹדוּנִי : מִה לְשִׁמְעֵי אָזְן יִשְׁמְעוּ לִי בְּנֵי נֶכֶד יִכְחָשׁוּ
לִי : מִן בְּנֵי נֶכֶד יִבְלְוּ וַיִּחַרְגּוּ מִמִּסְגְּרוֹתֵיהֶם : מִן חַי יְיָ

תהלים ליום ראשון יח יט

וּבְרוּךְ צוּרֵי וִירוֹם אֱלֹהֵי יִשְׁעֵי: מִחַהֲהֵא הַנּוֹתָן נְקָמוֹת
 לֵי וַיִּדְבֵר עַמִּים תַּחֲתָי: מִטַּמְּפְלֵי מֵאִיבֵי אֶפְמֶן קָמִי
 תִּרְוּמֵנִי מֵאִישׁ חָמָס תִּצִילֵנִי: נַ עַל כֵּן אֹדְדֶךָ
 בַּגּוֹיִם יִי וּלְשִׁמְךָ אֲזַמְּרָה: נֵא מִגְדֹל יִשׁוּעוֹת מִלְכּוֹ
 וְעֵשֶׂה חֶסֶד לְמִשִּׁיחוֹ לְדָוִד וּלְזֶרְעוֹ עַד עוֹלָם:

דער מזמור לערינט דעם מענטשין ער זאל זיך אמסקר אפ געמען פון די הימיל און די זון וויא זיי דער ציילין דעם כבוד פון השיי:

יִטֵּא לְמַנְצַח מְזֻמּוֹר לְדָוִד: בִּהְשָׁמִים מְסַפְּרִים כְּבוֹד
 אֵל וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מִגִּיד הַרְקִיעַ: גִּ יוֹם לְיוֹם יִבְיַע
 אָמַר וּלְיִלָּה לְרִילָה יַחֲוֶה דַעַת: דִּ אִין אָמַר וְאִין
 דְּבָרִים בְּלִי נִשְׁמַע קוֹלָם: הֵ בְכָל הָאָרֶץ יֵצֵא קוֹם
 וּבִקְצֵה תִבְלֵ מְלִיָּהֶם לְשִׁמְשֵׁם אֱהֵל בָּהֶם: וְהוּא
 כְּחַתָּן יֵצֵא מִחַפְּתוֹ יֵשִׁישׁ כְּגִבּוֹר לְרוּץ אֶרֶח:

ז מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם מוֹצֵאוֹ וְתִקְוַתוֹ עַל קְצוֹתָם וְאִין
 נִסְתָּר מִחֲמַתּוֹ: ה תִּזְכֹּרְתִי יְיָ תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ
 עֲדוֹת יְיָ נֶאֱמָנָה מִחֲכִימַת פִּתֵי: ט פִּקְוֵי יְיָ יִשְׂרָאֵל
 מִשִּׂמְחוֹ לֵב מְצוֹת יְיָ בָּרָה מֵאִירַת עֵינַיִם: י יֵרֵאֵת יְיָ
 טְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לְעַד מִשְׁפָּטֵי יְיָ אֵמֶת צְדָקוֹ יִחְדּוּ:
 יא הַנְּחַמְדִים מִזֶּהָב וּמִפְּזָרָב וּמִתּוֹקִים מִדְּבַשׁ וְנֶפֶת
 צוּפִים: יב גַּם עֲבָדְךָ נִזְהָר בָּהֶם בְּשֹׁמְרָם עֵקֶב רָב:
 יג שְׁגִיאוֹת מִי יִבִּין מִנְּסֻתְרוֹת נִקְנִי: יד גַּם מִזֹּדִים
 חֲשֵׁךְ עֲבָדְךָ אֵל יִמְשְׁלוּ בִי אֲזוֹ אֵיתָם וְנִקְוֵי
 מִפֶּשַׁע רָב: טו יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לִבִּי
 לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

תהלים ליום ראשון כ

ווען אַמענטשינס אַקרויב איז אין אַצרה חס ושלום זאל ער דא חפלה מחפּלל זיין פון זיינט וועגין:

כ א לַמִּנְצָח מִזְמוֹר לְדָוִד : ב יַעֲנֶה יי בְּיוֹם צָרָה
 יִשְׁגָּבֶה שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב : ג יִשְׁלַח עֲזָרָה מִקָּדֶשׁ
 וּמִצִּיּוֹן יִסְעֶהָ יְיָ יִזְכֹּר כָּל מִנְחֹתֶיךָ וְעוֹלֹתֶיךָ יְדִשְׁנָה
 סִלְהוּ יִתֵּן לָךְ כָּל בְּבִבְךָ וְכָל עֲצָתֶךָ יִמְלֵא : י נִרְנְנָה
 בִּישׁוּעָתֶךָ וּבְשֵׁם אֱלֹהֵינוּ נִדְגַל יִמְלֵא יי כָּל
 מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ : יז עֲתָה יִבְעֵתִי כִי הוֹשִׁיעַ יי מִשִּׁיחוֹ
 יַעֲנֶהוּ מִשְׁמֵי קָדְשׁוֹ בְּגִבּוֹרוֹת יֵשַׁע יְמִינוֹ : ח אֱלֹהֵי
 בָּרֶכֶב וְאֱלֹהֵי בְּסוּסִים וְאַנְחָנוּ בְּשֵׁם יי אֱלֹהֵינוּ
 נִזְכִּיר : ט הִקְמָה כָּרְעוּ וְנִפְּלוּ וְאַנְחָנוּ קִמְנוּ וְנִתְעוֹדָה :
 יי הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם קָרָאנוּ :

תהלים ליום ראשון כא

דער מזמור לערנט אז דעם מענטשין גייט גוט דארף ער לויבין השם יתברך אין ער זאל אנהיינגין ווייל ער האט זיין פטחון אין השי"ת.

כא א לַמְנַצַּח מִזְמוֹר לְדָוִד : ב יי בְּעֶזְרָה יִשְׁמַח מֶלֶךְ :
וּבִישׁוּעָתֶךָ מַה יִּגְדֹּל מְאֹד : ג תְּאוֹת לִבּוֹ נִתְּתָה
לּוֹ וְאַרְשֶׁת שְׂפָתָיו בַּל מִנַּעַת סִלָּה : ד כִּי תִקְדַּמְנוּ
בְּרִכּוֹת טוֹב תַּעֲשִׂית לְרֵאשִׁי עֲמֻרַת פֶּזֶז : ה חַיִּים
שָׂאֵל מִמֶּךָ נִתְּתָה לּוֹ אֶרֶךְ יָמִים עוֹלָם וָעֶד : ו גְּדוֹל
כְּבוֹדוֹ בִּישׁוּעָתֶךָ הוֹד וְהָדָר תַּעֲשֶׂה עָלָיו : ז כִּי
תַעֲשִׂיתָהוּ בְּרִכּוֹת לָעֵד תִּתְּחַדְּהוּ בְּשִׂמְחָה אֶת פְּנֵיךָ :
ח כִּי הַמֶּלֶךְ בַּטָּח בְּיָי וּבַחֶסֶד עֲלִיזֵן בֶּל יִמוּט :
ט תִּמְצָא יָדֶךָ לְכָל אֹיְבֶיךָ יִמִּינֶךָ תִּמְצָא שְׂנְאֵיךָ :
י תַּעֲשִׂיתָמוֹ כְּתִנּוֹר אִישׁ לָעֵת פְּנֵיךָ יי בְּאִפּוֹ יִבְלָעֵם
וְתֹאכְלֵם אִישׁ יא פְּרִימוֹ מֵאֶרֶץ תִּתְּאֲבֹד וְזָרְעֵם מִבְּנֵי

אָדָם׃ יֵב כִּי נָטוּ עֲלֶיךָ רָעָה חָשְׁבוּ מִזְמָה בַּל יוּכְלוּ׃
 יֵב כִּי תִשִּׁיתָמוּ שְׁכָם בְּמִיתְרֶיךָ תִכּוֹנֵן עַל פְּנֵיהֶם׃
 יֵד רֹמְמָה יֵי בְעֵזְךָ נִשְׁיֶרָה וּנְזַמְרָה גְבוּרַתְךָ׃

דער מזמור איז איין תפלה קעגן דעם לנגען גלות פון דיא ישראל:

כב א לְמִנְצַחַ עַל אֵילָת הַשָּׁחַר מִזְמוֹר לְדָוִד׃ ב אֱלֹהֵי
 אֱלֹהֵי לָמָּה עֲזַבְתָּנִי רְחוֹק מִיִּשְׁוֹעָתִי דְבַרֵּי שְׁאֵגָתִי׃
 ג אֲלֹהֵי אֲקָרָא יוֹמָם וְלַיְלָה וְלֵילָה וְלֹא דוֹמִיָּה
 ד׃ י וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהַלּוֹת יִשְׂרָאֵל׃ ה בָּךְ
 וְאָבֹתֵינוּ בְּטַחֲוֹ וְתַפְלִטָּמוֹ׃ ו אֱלֹהֵי זַעֲקוֹ
 ז וְנִמְלָטוּ בָּךְ בְּטַחֲוֹ וְלֹא בּוֹשׁוּ׃ י וְאַנְכִי תוֹלַעַת וְלֹא
 יֵאִישׁ חֶרְפַּת אָדָם וּבְזוּי עָם׃ ח כָּל רֵאִי יִלְעִיגוּ לִי
 ט פְּטִירוֹ בְּשָׁפָה יִנְיֵעוּ רֵאשׁ׃ ט גֵּל אֶרֶץ יֵי יַפְלִטָהוּ

יִצִּילֶהוּ כִּי חָפֵץ בּוֹ: י כִּי אֶתָּה גִחִי מִבֶּטֶן מִבְּטִיחִי
 עַל שְׂדֵי אֲמִי: יא עָלֶיךָ הִשְׁלַכְתִּי מֵרַחַם מִבֶּטֶן אֲמִי
 אֱלֹהֵי אֶתָּה: יב אֵל תִּרְחַק מִמֶּנִּי כִּי צָרָה קְרוּבָה
 כִּי אֵין עֹזֶר: יג סִבְבוּנִי פָּרִים רַבִּים אֲבִירִי בְּשֵׁן
 כִּתְרוֹנֵי־יָד פָּצוּ עָלַי פִּיהֶם אֲרִי־הַ טִרְף וְשֹׁאֵג: טו כַּמִּים
 נִשְׁפַּכְתִּי וְהִתְפָּרְדוּ כָּל עֲצָמוֹתַי הִזָּה לִבִּי כִּדְוֹנָה
 נָמַס בְּתוֹךְ מַעֵי: טז יָבֵשׁ כִּפְתָרִשׁ כִּחִי וּלְשׁוֹנִי מִדְּבַק
 מִלְּקוֹחִי וּלְעֵפֶר מוֹת תִּשְׁפֹּתֵנִי: יז כִּי סִבְבוּנִי כָּל־בָּיִם
 עֵדֶת מְרַעִים הִקִּיפוּנִי כְּאֲרִי יָדֵי וְרַגְלָי: יח אֲסַפֵּר
 כָּל עֲצָמוֹתַי הַמָּה יִבְיטוּ יִרְאוּ בִּי: יט יִחַלְקוּ בְּגִדֵי
 לָהֶם וְעַל לִבּוֹשֵׁי יִפְּלוּ גֹזְרֵל: כ וְאֶתָּה יי אֵל תִּרְחַק
 אֵילֹוֹתַי לְעֹזְרֹתַי חֹנֵשָׁה: כא הִצִּילָה מִחֶרֶב נַפְשִׁי

מִיֵּד כָּלֶב יְהִידָתִי: כִּב הוֹשִׁיעֵנִי מִפִּי אֲרִיָּה וּמִקֶּרְנֵי
 רַמִּים עֲנִיתָנִי: כג אֶסְפָּרָה שִׁמְךָ לְאָחִי בְּתוֹךְ קָהֵל
 אֶהְלֵלְךָ: כד יִרְאֵי יְיָ הִלְלוּהוּ כָּל זֶרַע יַעֲקֹב
 כִּבְדֻדוּהוּ וְגִירוֹ מִמֶּנּוּ כָּל זֶרַע יִשְׂרָאֵל: כה כִּי לֹא
 בָּזָה וְלֹא שָׁקַץ עֲנוֹת עָנִי וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ
 וּבְשׁוּעוֹ אֱלֹהֵי שָׁמַע: כו מֵאֲתָךְ תִּהְלָתִי בְּקָהֵל רַב
 נְדָרֵי אֲשַׁלֵּם נֶגֶד יִרְאֵיו: כז יֹאכְלוּ עֲנָוִים וַיִּשְׁבְּעוּ
 יִהְלְלוּ יְיָ דִרְשׁוּ יְחִי לְבַבְכֶם לָעַד: כח יִזְכְּרוּ וַיִּשְׁבְּוּ
 אֶל יְיָ כָּל אֲפִסֵי אֶרֶץ וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל מִשְׁפָּחוֹת
 גּוֹיִם: כט כִּי לֵי יְהִי הַמְּלֹכָה וּמוֹשֵׁל בַּגּוֹיִם: ל אֲכָלוּ
 וַיִּשְׁתַּחֲווּ כָּל דְּשָׁנֵי אֶרֶץ לְפָנָיו יִכְרְעוּ כָּל יוֹרְדֵי עֶפְרָת
 וְנִפְּשׁוּ לֹא חִיָּה: לא זֶרַע יַעֲבֹדֵנוּ יִסְפָּר לְאֹדְנֵי לְדוֹר:

תהלים ליום ראשון כג כד

לב יבאו ויגידו צדקתו לעם נוֹרָד כִּי עֲשָׂה :

דעם מזמור האט דוד המלך גיזאגט אין וואלד ווען ער האט ניט גיהאט וואס צו עסין און השיי האט אים מטעים גיווען פון ערה"ב :

יום ד' כג א מזמור לדוד יי רעי לא אחסר : ב בנאות
 דשא ירביצני על מי מנוחות ינהלני : ג נפשי
 ישובב ינחני במעגלי צדק למען שמו : ד גם כי
 יאלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי
 שבטך ומשענתך המה ינחמני : ה תערך לפני
 שלחן נגד צררי דשנת בשמן ראשי כוסי רוייה :
 ו אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי ושבתתי בבית
 יי לארך ימים :

דער מזמור לערנט דעם מענטש ער זאל מתפלל זיין אז השיי זאל אים צו הערין פון זיין הייליגען נאמען וועגין און פון זכות אבות וועגען :

כד א לדוד מזמור ליי הארץ ומלואה תבל וישבי

בָּהֶ: ב כִּי הוּא עַל יַמִּים יִסְדָּהּ וְעַל נְהָרוֹת יִכּוֹנְנָה :
 ג מִי יַעֲלֶה בַּהַר יְיָ וּמִי יִקּוּם בַּמִּקּוֹם קָדְשׁוֹ : ד נִקְי
 כַּפַּיִם וּבֵר לִרְבֹב אֲשֶׁר לֹא נִשְׂא לִשְׂוֹא נַפְשִׁי וְלֹא
 נִשְׁבַּע לְמַרְמָה : ה יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְיָ וְצַדִּיקָה
 מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ : ו זֶה דֹּר דֹּרֵשׁוּ מִבְּקִשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב
 סִלָּה: ז שְׂאוּ שְׁעָרִים רְאִישֵׁיכֶם וְהַנְּשֹׂאוּ פֶתְחֵי עוֹלָם
 וַיָּבֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד : ח מִי זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד יְיָ עֲזוֹז
 וְגִבּוֹר יְיָ גִבּוֹר מִלְחָמָה : ט שְׂאוּ שְׁעָרִים רְאִישֵׁיכֶם
 וּשְׂאוּ פֶתְחֵי עוֹלָם וַיָּבֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד : י מִי הוּא זֶה
 מֶלֶךְ הַכְּבוֹד יְיָ צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד סִלָּה:

דעם מזמור האט דוד המלך גיזאגט נאך דעם א' ב' אז מען גהער זיך מוסר נפש זיין פון וועגן השם יתברך:

כה א לְדָוִד אֱלֹהֵי יְיָ נַפְשִׁי אֲשָׂא: ב אֱלֹהֵי כֶךְ בַּטְחֹתִי

אֵל אֲבוֹשָׁה אֵל יַעֲלֶצוּ אוֹיְבֵי לִי : ג גַּם כָּל קוֹיָה
 לֹא יִבְשׁוּ יִבְשׁוּ הַבּוֹגְדִים רִיקָם : ד דֶּרֶכֶיךָ יי הוֹדִיעֵנִי
 אֲרַחֲוֶתֶיךָ לַמִּדְּנֵי : ה הִדְרִיכֵנִי בְּאַמְתֶּךָ וְלִמְדֵי כִי
 אֶתָּה אֱלֹהֵי יִשְׁרָאֵל אוֹתָךְ קוֹיֵתִי כָּל הַיּוֹם : ו זְכֹר
 רַחֲמֶיךָ יי וְחַסְדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה : ז חַטָּאוֹת נַעֲוִירֵי
 וּפְשָׁעֵי אֵל תִּזְכֹּר כְּחַסְדְּךָ זְכֹר לִי אֶתָּה לְמַעַן טוֹבָה
 יי : ח טוֹב וַיֵּשֶׁר יי עַל כֵּן יוֹרֵה חַטָּאִים בְּדַרְךָ :
 ט יִדְרֶךְ עֲנֻיִם בְּמִשְׁפָּט וַיִּלְמַד עֲנֻיִם דַּרְכּוֹ : י כָּל
 אֲרַחֲוֹת יי חַסֵּד וְאַמֶּת לְנַצְרֵי בְרִיתוֹ וְעֵדוֹתָיו :
 יא לְמַעַן שִׂמְחָה יי וְסִלְחָתָה לְעוֹנֵי כִי רַב הוּא : יב מִי זֶה
 הָאִישׁ יֵרָא יי יוֹרְנוּ בְּדַרְךָ יִבְחָר : יג נַפְשׁוֹ בְּטוֹב
 תִּלְיִן וְזָרְעוֹ יִרְשׁ אֶרֶץ : יד סוֹד יי לִירְאָיו וּבְרִיתוֹ

לְהוֹדִיעַם: טו עֵינֵי תָמִיד אֵל יי כִּי הוּא יוֹצִיא מִרְשַׁת
 רַגְלֵי: טז פְּנֵה אֵלַי וְחַנּוּנֵי כִי יַחֲדֵד וְעֲנֵנִי אָנִי: יז צָרוֹת
 לְבָבִי הִרְחִיבוּ מִמְצוֹקוֹתַי הוֹצִיאֵנִי: יח רְאֵה עֲנֵי
 וְעֲמָלֵי וְשָׂא לְכָל חַטָּאוֹתַי: יט רְאֵה אִיבֵי כִי רַבּוּ
 וְשָׁנְאת חָמָס שָׁנְאוּנִי: כ שְׁמָרָה נַפְשִׁי וְהִצִּילֵנִי אֵל
 אֲבוֹשָׁכִי חֲסִיתִי בְךָ: כא תִּסְוֶיֶשְׁר יִצְרוּנִי כִי קוֹיִתִּיךָ:
 כב פִּדְדָה אֱלֹהִים אֶת יִשְׂרָאֵל מִכָּל צָרוֹתָיו:

דער מזמור דערציילט ווי דוד המלך האט זיך דערווטערט פון שלעכטע מענשן:

כו א לָדוֹד שְׁפַטְנִי יי כִּי אֲנִי בְּתָמִי הִלַּכְתִּי וּבִי
 בְּטַחְתִּי לֹא אָמַעַד: כב חַנּוּנֵי יי וְנִסֵּי צָרָפָה כְּלִיּוֹתַי
 וְלִבִּי: ג כִּי חֲסִדְךָ לִנְגֵד עֵינֵי וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּאִמְתְּךָ:
 ד לֹא יִשְׁבַּתִּי עִם מְתֵי שׂוֹא וְעִם נַעֲלָמִים לֹא אָבוֹא:

הִשְׁנֵאתִי קְהַל מְרַעִים וְעַם רְשָׁעִים לֹא אֵשֵׁב: י אֲרַחֵץ
 בְּנִקְיוֹן כַּפֵּי וְאַסְבְּכָה אֶת מִזְבְּחֶךָ יי: וְלִשְׁמֹעַ בְּקוֹל
 תּוֹדָה וּלְסַפֵּר כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ: ח יי אֶהְבֵּתִי מֵעוֹן
 בֵּיתֶךָ וּמְקוֹם מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ: ט אֵל תִּאֶסֶף עִם
 הַטָּאִים נַפְשֵׁי וְעַם אַנְשֵׁי דָמִים חַיִּי: י אֲשֶׁר בִּידֵיהֶם
 זִמָּה וַיִּמְיָנָם מִלְּאֵה שָׁחַד: יא וְאַנִּי בְּתַמִּי אֵלֶיךָ פָּדֵנִי
 וְחַנּוּנִי: יב רַגְלֵי עֲמֻדָה בְּמִישׁוֹר בְּמִקְהָלִים אֶבְרָךְ: יג:

דוד המלך עליו השלום דאנקט השם יתברך פאר זיינע נצחונות און מלחמות און בעט דאס ער זאל קענען קונה שלמות זיין:

כו א לְדָוִד יי אֲוִרִי וַיִּשְׁעֵי מִמִּי אִירָא יי מְעוֹז חַיִּי מִמִּי
 אֶפְתָּח: ג בְּקֶרֶב עָלִי מְרַעִים לֶאֱכֹל אֶת בְּשָׂרִי
 צָרִי וְאִיבֵי לִי הִמָּה כְּשָׁלוֹ וְנִפְּלוּ: ג אִם תַּחֲנֶה עָלַי
 מִתְּנֶה לֹא יִירָא לְבִי אִם תִּקּוֹם עָלַי מִלְחָמָה בְּזֹאת

אָנִי בּוֹטָח׃ ד אַחַת שְׁאַלְתִּי מֵאֵת יי אֹתָהּ אֲבִקֵּשׁ
שִׁבְתִּי בְּבֵית יי כָּל יְמֵי חַיִּי לַחֲזוֹת בְּנֶעַם יי וּלְבַקֵּר
בְּהִיכָלוֹ׃ ה כִּי יִצְפְּנֵנִי בְּסִכּוֹ בַּיּוֹם רָעָה יִסְתִּירֵנִי
בְּסִתְרֵךְ אֲהֵלֹךְ בְּצוּר יְרוּמָמַי׃ ו וְעַתָּה יְרוּם רֵאשִׁי
עַל אֲבִי סְבִיבוֹתַי וְאֶזְבְּחָה בְּאֲהֵלֹךְ זִבְחֵי תְרוּעָה
אֲשִׁירָה וְאֶזְמָרָה לִי׃ ז שְׁמַע יי קוֹלִי אֶקְרָא וְחַנּוּנִי
וְעֲנֵנִי׃ ח הֲלֹךְ אָמַר לְבִי בְקִשׁוּ פָנַי אֶת פְּנֵיךְ יי אֲבִקֵּשׁ׃
ט אַל תִּסְתֵּר פְּנֵיךְ מִמֶּנִּי אַל תִּטְּבֵן עַבְדְּךָ עֲזָרְתִּי
הָיִיתָ אֵל תִּטְּשֵׁנִי וְאַל תִּעֲזֹבֵנִי אֱלֹהֵי יִשְׁעַי׃ י כִּי אָבִי
וְאִמִּי עֲזָבוּנִי וַיִּי יֹאסִפֵּנִי׃ יא הוֹרֵנִי יי דְרָכְךָ וּנְחֵנִי
בְּאֶרֶח מִישׁוֹר לְמַעַן שָׂרְרִי׃ יב אַל תִּתְּנֵנִי בְּנַפְשׁ
צָרִי כִּי קָמוּ בִי עֲדֵי שִׁקָּר וַיִּפַּח חָמָס׃ יג לֹלֵא

הֵאֲמַנְתִּי לְרֵאוֹת בְּטוֹב יי בְּאֶרֶץ חַיִּים: י קוֹה
 אֵל יי חֹזֵק וַיֵּאֲמִץ לִבִּי וְקוֹה אֵל יי:

דער מזמור איז א תפלה פאר א מנטשין אז השיי זאל אים העלפין צו גיין אין גוטן וועג:

כח א לָדוֹד אֱלֹהֶיךָ יי אֶקְרָא צוֹרֵי אֵל תִּתְחַרֵּשׁ מִמֶּנִּי פֶן
 תִּתְחַשֶּׁה מִמֶּנִּי וְנִמְשַׁלְתִּי עִם יוֹרְדֵי בּוֹר: ב שְׁמַע
 קוֹל תַּחֲנוּנֵי בְשׁוּעֵי אֱלֹהֶיךָ בְּנִשְׁאֵי יְדֵי אֵל דְּבִיר
 קְדֻשָּׁה: ג אֵל תִּמְשַׁכְּנֵי עִם רְשָׁעִים וְעִם פְּעֻלֵי אֲוֶן
 דְּבָרֵי שְׁלוֹם עִם רַעֲיָהֶם וְרָעָה בְּלִבָּבָם: ד תֵּן לָהֶם
 כְּפֻעָלָם וּכְרַע מֵעַל לַיָּהֶם כְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם תֵּן לָהֶם
 הַשֵּׁב גְּמוּלָם לָהֶם: ה כִּי לֹא יִבְיִנוּ אֵל פְּעֻלֹת יי וְאֵל
 מַעֲשֵׂה יְדָיו יִהְרָסוּ וְלֹא יִבְנֶם: ו בָּרוּךְ יי כִּי שָׁמַע
 קוֹל תַּחֲנוּנָי: ז יי עֲזֵי וּמְגִנֵי בּוֹ בָטַח לִבִּי וְנִעְזַרְתִּי

תהלים ליום ראשון כח כט

וַיַּעַלְז לְבַי וּמְשִׁירֵי אֶהוּדְנוּ: חֵי עֵז לְמֹו וּמְעֹזֵי יְשׁוּעוֹת
 מְשִׁחוֹ הוּא: ט הוֹשִׁיעָה אֶת עַמְּךָ וּבָרֵךְ אֶת
 נַחְלָתְךָ וְרַעַם וְנִשְׂאֵם עַד הָעוֹלָם:

אין דעם מזמור שטייט אכטצען מאל דער שם הוי"ה קעגין די ברכות פון תפלת שמונה עשרה:

יום ה' כט א מִזְמוֹר לְדָוִד הָבֹו לִי בְנֵי אֱלֹים הָבֹו לִי
 כְּבוֹד וָעֵז: ב הָבֹו לִי כְבוֹד שְׁמוֹ הַשְׁתַּחֲוֹו
 לִי בְהַדְרַת קִדְשׁ: ג קוֹל יי עַל הַמַּיִם אֵל הַכְּבוֹד
 הַרְעִים יי עַל מַיִם רַבִּים: ד קוֹל יי בְּכַח קוֹל יי בְּהַדְרַת:
 ה קוֹל יי שִׁבְר אַרְזִים וַיִּשְׁבֵּר יי אֶת אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן:
 וַיִּרְקִידֵם כְּמוֹ עֵגֶל לְבָנוֹן וַיִּשְׁרִיזֵם כְּמוֹ בֶן רֵאמִים:
 ז קוֹל יי חֲצֹב לְהַבֹּת אִשׁ: ח קוֹל יי יַחֲוֹל מִדְּבַר יַחֲוֹל
 יי מִדְּבַר קִדְשׁ: ט קוֹל יי יַחֲוֹלֵל אֵילֹוֹת וַיַּחֲשֵׁף יַעֲרוֹת

וּבְהִיכְלוֹ כָּלוּ אִמֹר כְּבוֹד : י יי לַמַּבּוֹר יֵשֶׁב וַיֵּשֶׁב
 יי מִלֶּךְ לְעוֹלָם : יא יי עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן יי יְבָרֵךְ אֶת
 עַמּוֹ בְּשָׂרוֹם :
 ליום שני

דר מזמור טרייסקט דעם מענטשין ווען ער האט ח"ו יסורים דאס ער וועט דורך דעם קומען צו עוה"ב:

ל א מִזְמוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת לְדָוִד : ב אַרְוַמְמָה יי
 כִּי דָלִיתָנִי וְלֹא שִׂמַּחַת אִבִּי לִי : ג יי אֱלֹהֵי שׁוֹעֵתִי
 אֲלִיךָ וַתִּרְפְּאֵנִי : ד יי הֵעֲלִיתָ מִן שְׂאוֹל נַפְשִׁי חַיִּיתָנִי
 מִיַּרְדֵּי בּוֹר : ה זָמְרוּ לִי חֲסִידָיו וְהוֹדוּ לְזִכְרִי קִדְשׁוֹ :
 ו פִּירְגַע בְּאֵפוֹ חַיִּים בְּרָצוֹנִי בְּעֶרְבַי לֵינִי בְּכִי וּלְבַקֵּר
 רָנָה : ז וַאֲנִי אֶמְרָתִי בְּשִׁלּוֹי בֵּר אֲמוֹט לְעוֹלָם : ח יי
 בְּרָצוֹנְךָ הֶעֱמַדְתָּה לְהִרְרֵי עֵז הַסְתַּרְתָּ פָנֶיךָ הָיִיתִי

נְבִהָרָ: ט אֲלִיךָ יי אֶקְרָא וְאֵל אֲדַנִּי אֶתְחַנֵּן: י מֵה
 בָּצַע בְּדַמִּי בְרַדְתִּי אֵל שַׁחַת הַיּוֹדֶךָ עֶפְרַי הַיּוֹגֵד
 אֶמְתָּךְ: יא שְׁמַע יי וְחַנּוּנִי יי הִיְהִי עֶזְרִי לִי: יב הַפְּכַת
 מִסִּפְרֵי לְמַחֹלֵל לִי פִתְחַת שִׁקְוִי וְתִאֲזַרְנִי שְׂמֹחָה:
 יג לְמַעַן יִזְכְּרֶךָ כְּבוֹד וְלֹא יִדָּם יי אֱלֹהֵי לְעוֹלָם אֲוֶרְךָ:

דער מזמור לערינט א מען זאל בטחון האפין אויף השיי דען די נשמה איז א פקדון ביי השיי

לא א לְמַנְצָה מִזְמוֹר לְדָוִד: ב בָּךְ יי חֲסִיתִי אֵל
 אֲבוֹשָׁה לְעוֹלָם בְּצַדִּיקְתֶּךָ פִּלְטֵנִי: ג הִטָּה
 אֵלַי אָזְנֶךָ מִהָרָה הֶצִּילָנִי הִיְהִי לִי לְצוֹר מְעוֹז
 לְבַיִת מְצוֹדוֹת לְהוֹשִׁיעֵנִי: ד כִּי סָלַעִי וּמְצוֹדְתִי
 אֶפְתָּה וּלְמַעַן שִׂמְךָ תִּנְחַנֵּנִי וְתִנְהַלְנִי: ה תּוֹצִיאֵנִי
 מִרְשֶׁת זֶז טָמְנִי לִי כִּי אֶתָּה מְעוֹזִי: ו בְּיָדְךָ אֶפְקֹד

רוּחִי פָדִיתָה אֹתִי יי אֵל אֶמֶת : ז שְׁנֵאתִי
הַשְׁמֵרִים הַבְּלִי שׁוֹא וְאֵנִי אֵל יי בְּטַחַתִּי : ח אֲגִידָה
וְאֶשְׁמַחַה בְּחֶסֶדְךָ אֲשֶׁר רָאִיתָ אֶת עַנְיִי יָדַעְתָּ
בְּצָרוֹת נַפְשִׁי : ט וְלֹא הִסְגַּרְתָּנִי בְיַד אוֹיְבֵי הָעַמֻּדֹת
בְּמִרְחַב רַגְלִי : י חָנְנִי יי כִּי צָר לִי עָשְׂשָׂה בְכַעַס
עֵינֵי נַפְשִׁי וּבִטְנִי : יא כִּי כָלוּ בִיגוֹן חַיִּי וּשְׁנוֹתַי
בְּאַנְחָה כָּשֶׁל בְּעוֹנֵי כַחִי וְעִצְמוֹ עָשָׂשׁוּ : יב מִכָּל
צוּרֵי הָיִיתִי חֶרְפָּה וְלִשְׁכְּנֵי מָאֵד וּפְחָד לְמִידְעֵי
רָאִי בַחֲוִץ נִדְדוּ מִמֶּנִּי : יג נִשְׁכַּחְתִּי כְּמַת מִלֵּב
הָיִיתִי כְּכֹלִי אֶבֶד : יד כִּי שָׁמַעְתִּי דְבַת רַבִּים מְגוֹר
מִסָּבִיב בְּהוֹסְדָם יַחַד עָלַי לְקַחַת נַפְשִׁי זָמְמוּ :
טו וְאֵנִי עָלֶיךָ בְּטַחַתִּי יי אֶמְרָתִי אֱלֹהֵי אֶתָּה :

טז בַּיָּדָךְ עֵתָתִי הֶצִּילָנִי מִיַּד אֹיְבֵי וּמִרֹדְפָי :
 י׳ הָאֵיזְרָה פָּנֶיךָ עַל עֲבֹרֶךָ הוֹשִׁיעֵנִי בְּחַסְדֶּךָ : י׳ י׳
 אֵל אֲבוֹשָׁה כִּי קָרָאתִיךָ יִבְשׁוּ רַשְׁעִים יִדְמוּ
 לְשֹׁאֵל : י׳ תִּאֲלַמְּנָה שִׁפְתֵי שֶׁקֶר הַדְּבָרוֹת עַל
 צַדִּיק עֲתָק בְּגִיאָה וְבוֹז : כ מָה רַב טוֹבֶךָ אֲשֶׁר
 צָפַנְתָּ לִּירְאֶיךָ פְּעֻלֹת לַחֹסִים בְּךָ נִגְדַּ בְּנֵי אָדָם :
 כ״ תִּסְתִּירֵם בְּסֶתֶר פָּנֶיךָ מִרְכְּסֵי אִישׁ תִּצְפִּנֵם
 בְּסֶכֶה מְרִיב לְשָׁנוֹת : כ״ בָּרוּךְ י׳ כִּי הִפְלִיא
 חֶסְדּוֹ לִי בְּעִיר מְצוֹר : כ״ וְאַנִּי אֶמְרָתִי בְּחֶפְזִי
 נִגְרַזְתִּי מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ אָכֵן שָׁמַעְתָּ קוֹל תַּחֲנוּנֵי
 בְּשׁוֹעֵי אֲלִיךָ : כ״ אֶהְבּוּ אֶת י׳ כָּל חַסִּידָיו אֲמוּנִים
 נִצַּר י׳ וּמִשְׁלָם עַל יִתֵּר עֲשֵׂה גִיאָה : כ״ חֲזֹקוּ

וַיֹּאמֶץ לְבַבְכֶם כָּל הַמִּיחֲלִים לִי :

דער מזמור לויבט דעם מענטשין וואס טוט באצייטן תשובה און ווי דוד המלך עליו השלום האט זיך אליין גיפירט דארין:

לב א לָדוֹד מִשְׁכִּיל אֲשֶׁרִי נִשְׁוִי פִּנְשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה :
 ב אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יַחֲשֵׁב יִי לֹו עֲוֹן וְאִין בְּרוּחוֹ
 ג רְמִיָּה : ג כִּי הִחַרְשֵׁתִי בָּלוּ עַצְמִי בְּשִׂאֲנָתִי כָּל
 הַיּוֹם : ד כִּי יוֹמָם וְלַיְלָה תִּכְבֵּד עָלַי יְדָךְ נְהַפְךָ
 ה לִשְׁדֵי בְּחִרְבוֹנַי קוּץ סִלָּה : ו חֲטָאֲתִי אֹדִיעֶךָ
 וְעוֹנֵי לֹא כִסִּיתִי אָמַרְתִּי אֹרְדָה עָלַי פִּנְשַׁעִי לִי
 וְאַתָּה נִשְׂאֵת עֲוֹן חֲטָאֲתִי סִלָּה : ז עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל
 כָּל חֹסֵד אֱלֹהֶיךָ לָעֵת מִצֵּא רַק לְשִׁטָּף מִיָּם רַבִּים
 אֱלֹהֵי לֹא יִגִּיעוּ : ח אַתָּה סָתַר לִי מִצָּר תִּצְרֵנִי רַנִּי
 פִּלְט תְּסוּבְּבֵנִי סִלָּה : ט אֲשַׁכֵּילְךָ וְאֹרְךָ בְּדַרְךָ זֹו

תִּלְךָ אִיעֶצֶה עָלַיךָ עֵינַי : ט אֵל תִּהְיוּ כְּסוּם כְּפָרֶד
 אִין הָבִין בְּמִתְג וְרָסֵן עֲדִיו לְבָרוּם בַּל קָרוֹב
 אֶלַיךָ : י רַבִּים מִכְּאוֹבִים לָרָשָׁע וְהַבּוֹטֵחַ בְּיָי
 חֶסֶד יִסּוּבְּבָנוּ : יא שְׂמַחוּ בְּיָי וְגִילוּ צַדִּיקִים
 וְהִרְנִינוּ כָּל יִשְׂרָאֵל :

דער מזמור לערינט דאס דיא וואס פארשטייען מער חכמת התורה דארפין מער לוכין השיי:

לג א רָננוּ צַדִּיקִים בְּיָי לַיִּשְׂרָאֵל נְאוּה תִּהְלָה :
 ב הוֹדוּ לַיָּי בְּכִנּוֹר בְּנֶבֶל עֲשׂוֹר זְמִרוֹ לֹו : ג שִׁירוּ
 לֹו שִׁיר חֲדָשׁ הַיְטִיבוּ נִגֵּן בְּתַרוּעָה : ד כִּי יִשְׂרָאֵל
 דַּבֵּר יְיָ וְכָל מַעֲשָׂהוּ בְּאַמוֹנָה : ה אֲהַב צְדָקָה
 וּמִשְׁפָּט חֶסֶד יְיָ מִלְּאָה הָאָרֶץ : ו בְּדַבַּר יְיָ שָׁמַיִם
 נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם : ז כִּנֹּם כִּנֹּד מִי הַיּוֹם

נִתֵּן בְּאוֹצְרוֹת תְּהוֹמוֹת׃ ח יִירָאוּ מִי כָּל הָאָרֶץ
 מִמֶּנּוּ יִגְוֹרוּ כָּל יֹשְׁבֵי תֵבֶל׃ ט כִּי הוּא אָמַר וַיְהִי
 הוּא צֹוֶה וַיַּעֲמֹד׃ י יִי הַפִּיר עֵצַת גּוֹיִם הֵנִיא
 מִחֲשָׁבוֹת עַמִּים׃ יא עֵצַת יִי לְעוֹלָם תַּעֲמֹד
 מִחֲשָׁבוֹת לְבוֹ לְדָר וָדָר׃ יב אֲשֶׁרִי הִגִּוִי אֲשֶׁר יִי
 אֶלְהִי הָעַם בָּחַר לְנַחֲלָה לוֹ׃ יג מִשָּׁמַיִם הִבִּיט יִי
 רְאֵה אֶת כָּל בְּנֵי הָאָדָם׃ יד מִמְּכוֹן שִׁבְתוֹ הַשְׁגִּיחַ
 אֶל כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ׃ טו הוֹצֵר יַחַד לְבָם הַמְּבִין אֶל
 כָּל מַעֲשֵׂיהֶם׃ טז אֵין הַמֶּלֶךְ נוֹשָׁע בְּרַב חֵיל גְּבוּר
 לֹא יִנָּצֵל בְּרַב כֹּחַ׃ יז שֶׁקֶר הַסּוֹס לְתִשׁוּעָה וּבְרַב
 חֵילוֹ לֹא יִמְלֹט׃ יח הִנֵּה עֵין יִי אֶל יִרְאִיו לְמִיחֲלִים
 לְחַסְדּוֹ׃ יט לְהַצִּיל מִמּוֹת נַפְשָׁם וּלְחַיּוֹתָם בְּרַעַב׃

כ נִפְשֵׁנוּ חִכְתָּה לַיְי עֲזָרְנוּ וּמִגִּנְנוּ הוּא : כא כִּי בּו
 יִשְׁמַח לִבֵּנוּ כִּי בְשֵׁם קִדְשׁוֹ בִטְחָנוּ : כב יְהִי
 חֶסֶדְךָ יְי עֲלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ :

רעם מזמור האט דוד המלך עליו השלום געמכט על פי א"ב בשעת ער איז ניצול גינארין פון אכיש גלית ברודער:

לד א לְדָוִד בְּשָׁנוֹתָו אֶת טַעְמוֹ לִפְנֵי אָבִימֶלֶךְ:
 וַיִּגְרָשׁהוּ וַיֵּלֶךְ : ב אֲבָרְכָה אֶת יְי בְּכָל עֵת
 תָּמִיד תִּהְלָתוּ בְּפִי : ג בַּיִ תִּתְהַלֵּל נִפְשִׁי יִשְׁמְעוּ
 עֲנָוִים וַיִּשְׁמְחוּ : ד גִּדְּלוּ לַיְי אֹתִי וַנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ
 יִחַדּוּ : ה דַּרְשֵׁתִי אֶת יְי וְעֲנֵנִי וּמְכַל מְגֹרֹתַי
 הִצִּילְנִי : ו הִבִּיטוּ אֵלָיו וַנְהָרוּ וּפְנִיָהֶם אֵל יִחַפְּרוּ :
 ז זֶה עָנִי קָרָא וַיִּשְׁמַע וּמְכַל צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעֵנו :
 ח חֲנֵה מֶלֶאךְ יְי סָבִיב לִירְאָיו וַיִּחַלְצֵם : ט טַעְמוּ וּרְאוּ

כִּי טוֹב יי אֲשֶׁרִי הַגִּבֹּר יַחֲסֶה בּוֹ: י יִרְאוּ אֶת יי
 קִדְשׁוֹ כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירְאוֹ: יא כְּפִירִים רָשׁוּ וְרַעְבוּ
 וְדָרְשׁוּ יי לֹא יַחֲסְרוּ כָּל טוֹב: יב לָכוּ בָנִים שְׁמַעוּ
 לִי יִרְאֵת יי אֲלֻמְדַכֶּם: יג מִי הָאִישׁ הַחֹפֵץ חַיִּים
 אֲהַב יָמִים לִרְאוֹת טוֹב: יד נִצֹר לְשׁוֹנֶה מֵרַע וּשְׁפָתֶיךָ
 מִדְּבַר מְרָמָה: טו סוֹר מֵרַע וַעֲשֵׂה טוֹב בִּקְשׁ
 שְׁלוֹם וְרַדְפֵהוּ: טז עֵינֵי יי אֶל צְדִיקִים וְאֲזִנוֹ אֶל
 שׁוֹעֲתָם: יז פְּנֵי יי בְּעֵשׂי רַע לְהַכְרִית מֵאֶרֶץ זְכָרָם:
 יח צַעֲקוּ וַיִּי שְׁמַע וּמְכַל צָרוֹתָם הִצִּילָם: יט קְרוֹב
 יי לְנִשְׁבְּרֵי לֵב וְאֶת דַּכְּאֵי רוּחַ יוֹשִׁיעַ: כ רַבּוֹת
 רָעוֹת צְדִיק וּמְכַלֵּם יִצִּילֵנוּ יי: כא שְׁמַר כָּל עֲצָמוֹתַי
 אַחַת מֵהֵנָּה לֹא נִשְׁבְּרָה: כב תְּמוֹתַת רָשָׁע רָעָה

תהלים ליום שני לד לה

וּשְׁנֵאֵי צַדִּיק יִאֲשָׁמוּ: כג פּוֹדֶה יי נֶפֶשׁ עֲבָדָיו וְלֹא
יִאֲשָׁמוּ כָּל הַחֹסִים בּוֹ:

דעם מזמור האט דוד המלך עליו השלום געזגט בשעת אז ער איז אנטלאפן גיורין פון שאול

יום ו לה א לָדוֹד רִיבָה יי אֶת יְרִיבֵי לֶחֶם אֶת לֶחֶמִי:
ב הַחֲזוֹק מִגֵּן וְצַנְהָ וְקוֹמָה בְּעִזְרָתִי: ג וְהִרְקֵ
חַנִּית וּסְגַר לְקִרְאֵת רֹדְפֵי אָמֹר לְנַפְשִׁי יִשְׁעֶתְךָ:
ד יִבְשׁוּ וְיִכָּלְמוּ מִבִּקְשֵׁי נַפְשִׁי יִסְגּוּ אַחֲזֹר
וַיִּחַפְּרוּ חֲשָׁבֵי רַעְתִּי: ה יִהְיוּ כְּמֶזֶן לְפָנַי רוּחַ
וּמִלְּאֵךְ יי דַּחָה: ו יְהִי דַרְכָּם חֶשֶׁךְ וַחֲלַקְלָקוֹת
וּמִלְּאֵךְ יי רֹדְפָם: ז כִּי חָנַם טָמְנוּ לִי שַׁחַת רִשְׁתָּם
חָנַם חָפְרוּ לְנַפְשִׁי: ח תְּבוֹאָהּ שׂוֹאָה לֹא יֵדַע
וְרִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר טָמַן תִּלְכְּדוּ בְּשׂוֹאָה יִפֹּל בָּהּ:

ט וּנְפֹשֵׁי תַגִּיל בִּי תַשִּׁישׁ בִּישׁוּעָתוֹ: י כָּל עֲצָמוֹתַי
 תֹּאמְרָנָה יי מִי כָמוֹךָ מִצִּיל עֲנִי מִחֶזֶק מִמֶּנּוּ וְעָנִי
 וְאֲבִיוֹן מִגְּזֵלוֹ: יא יְקוּמוּן עֵדֵי חַמָּס אֲשֶׁר לֹא
 יָדַעְתִּי יִשְׁאַלּוּנִי: יב יִשְׁלָמוּנִי רָעָה תַחַת טוֹבָה
 שָׂכּוּל לְנַפְשִׁי: יג וְאֲנִי בַחֲלוֹתָם לְבוֹשֵׁי שָׂק עֲנִיתִי
 בַצּוּם נַפְשִׁי וְתִפְלַתִי עַל חֵיקִי תָשׁוּב: יד כָּרַע
 כָּאֶח לִי הִתְהַלַּכְתִּי כַּאֲבֵל אִם קָדַר שַׁחוֹתִי:
 טו וּבְצִלְעֵי שִׂמְחוּ וּנְאֻסָּפוּ וְנְאֻסָּפוּ עָלַי נְכִים וְלֹא
 יָדַעְתִּי קָרְעוּ וְלֹא דָמוּ: טז בַּחֲנָפִי לָעֵגִי מֵעוֹג חָרַק
 עָלַי שְׂנֵימוּ: יז אֲדַנִּי כַמָּה תִרְאֶה הַשִּׁיבָה נַפְשִׁי
 מִשְׂאֵיהֶם מִכַּפִּירִים יַחֲדָתִי: יח אֹדְךָ בְּקָהֶל רַב
 בְּעַם עָצוּם אֶהְלֶלְךָ: יט אֵל יִשְׂמְחוּ לִי אִיבֵי שִׂקָר

שְׁנֵאֵי חֲנָם יִקְרְצוּ עֵינַי : כ כִּי לֹא שָׁלוֹם יִדְבְּרוּ וְעַל
 רִגְעֵי אֶרֶץ דְּבָרֵי מִרְמוֹת יַחֲשֹׁבוּן : כא וַיִּרְחִיבוּ עָלַי
 פִּיהֶם אָמְרוּ הֶאֱחָה הָאֱחָה רָאֲתָה עֵינָנוּ : כב רָאִיתָה
 יי אֵל תִּתְחַרֵּשׁ אֲדֹנָי אֵל תִּתְרַחֵק מִמֶּנִּי : כג הָעִירָה
 וְהִקְיָצָה לְמִשְׁפָּטֵי אֱלֹהֵי וְאֲדֹנָי לְרִיבֵי : כד שָׁפְטֵנִי
 כְּצִדְקָה יי אֱלֹהֵי וְאֵל יִשְׁמְחוּ לִי : כה אֵל יֹאמְרוּ
 בְּלִבָּם הֶאֱחָה נַפְשָׁנוּ אֵל יֹאמְרוּ בְּלַעְנוּהוּ : ט יִבְשׁוּ
 וַיִּחַפְּרוּ יַחְדָּו שְׂמֵחוּ רָעֵתִי יִלְבְּשׁוּ בְּשֵׁת וּכְלָמָה
 הַמַּגְדִּילִים עָלַי : כו יָרְנוּ וַיִּשְׂמְחוּ הַפְּצִי צִדְקִי
 וַיֹּאמְרוּ תָמִיד יִגְדַל יי הַחֲפֵץ שְׁלוֹם עֲבָדָו :
 כח וּלְשׁוֹנֵי תִהְיֶה צִדְקָה כָּל הַיּוֹם תִּהְלָתֶךָ :

תהלים ליום שני לו

נא

דער מזמור לערנט מען זאל זיך ניט לאזן אנריידן פון יצר הרע ניט מורא צוא האפן פאר השי"י:

לו א לַמִּנְצָח לְעַבְדְּךָ יְיָ לְדָוִד : ב נָאִם פָּשַׁע לְרָשָׁע
בְּקִרְבִּי לִבִּי אֵין פָּחַד אֱלֹהִים לְנֶגְדְךָ עֵינָיו : ג כִּי
הִחֲלִיק אֱלֹהֵי בְּעֵינָיו לְמִצָּא עֲוֹנוֹ לְשִׁנְאָה : ד דְּבַר־י
פִּי אָוֶן וּמְרָמָה חֲדַל לְהִשְׁכִּיל לְהִיטִיב : ה אָוֶן
יִחַשְׁבַּע עַל מִשְׁכָּבּוֹ יִתְיַצֵּב עַל דְּרָגָה לֹא טוֹב רָע
לֹא יִמָּאֵס : ו יְיָ בְּהַשְׁמִים חֲסִדְךָ אֱמוּנָתְךָ עַד
שְׁחָקִים : ז צַדִּיקְתְּךָ כְּהַרְרֵי אֵרֶץ מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם
רַבָּה אָדָם וּבְהִמָּה תוֹשִׁיעַ יְיָ : ח מַה יָּקָר חֲסִדְךָ
אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנָפֶיךָ יַחֲסִיִּן : ט יְרוּיִן
מִדָּשֵׁן בֵּיתְךָ וְנַחֲל עֲדָנֶיךָ תִּשְׁקָם : י כִּי עִמָּךָ מְקוֹר
חַיִּים בְּאֹרֶךְ נְרָאָה אֹר : יא מִשְׁךָ חֲסִדְךָ לְיַדְעֶיךָ

וְצַדִּיקוֹתֶיךָ לְיִשְׂרָאֵל לֵב : יב אֵל תִּבְוֹאֵנִי רַגְלִי גֵאוּה
 וַיֵּד רְשָׁעִים אֶל תִּנְדְּנִי : יג שָׁם נִפְלוּ פְעָלֵי אֲוֶן דָּחוּ
 וְלֹא יִכְלוּ קוּם :

דוד המלך האט גישטרופט זיין דור זיין זאלין ניט מקנא זיין אין דיא הצלחה פון רשעים :

לו א לְדוֹד אֶל תִּתְחַר בַּמִּרְעִים אֵל תִּקְנֵא בְעֵשִׂי
 עוֹלָה : ב כִּי כִתְצִיר מְהֵרָה יִמְלוּ וּכְיֹרֵק דֶּשֶׁא
 יבֹרֵז : ג בְּטַח בִּי וַעֲשֵׂה טוֹב שְׁכֵן אֶרֶץ וְרֵעָה
 אֲמוֹנָה : ד וְהִתְעַנַּג עַל יִי וַיִּתֵּן לָךְ מִשְׁאֵלוֹת לְבָבְךָ :
 ה גַּל עַל יִי דֶרֶכְךָ וּבְטַח עָלָיו וְהוּא יַעֲשֶׂה : ו וְהוֹצִיא
 כְּאוֹר צְדִיקָה וּמִשְׁפָּטָה כְּצִהָרִים : ז רוּם לִי
 וְהִתְחוֹלֵל לוֹ אֵל תִּתְחַר בְּמִצְלִיחַ דְּרָכּוֹ בְּאִישׁ
 עֲשֵׂה מְזֻמוֹת : ח הִרְרָה מֵאֶפֶס וְעֹזב חָמָה אֶל תִּתְחַר

אך להרע : ט כי מרעים יכרתון וקוי יי המה יירשו
ארץ : י ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על
מקומו ואיננו : יא ועננים יירשו ארץ והתענגו על
רב שלום : יב זמם רשע לצדיק וחרק עליו שניו :
י אדני ישחק לו כי ראה כי יבא יומו : יד חרב
פתחו רשעים ודרכו קשתם להפיל עני ואביון
לטבוח ישרי דרך : טו חרבם תבוא בלבם
וקשתותם תשברנה : טז טוב מעט לצדיק
מהמון רשעים רבים : יז כי זרועות רשעים
תשברנה וסומך צדיקים יי : יח יודע יי ימי תמימים
ונחלתם לעולם תהיה : יט לא יבשו בעת רעה
ובימי רעבון ישבעו : כ כי רשעים יאבדו ואיבי

יי ביקר כָּרִים כָּרוּ בְּעֵשֶׂן כָּרוּ : כא לֹהֵ רָשָׁע וְרָא
 יִשְׁלָם וְצַדִּיק חוֹנֵן וְנוֹתֵן : כב כִּי מְבָרְכוּ יִירָשׁוּ
 אֶרֶץ וּמִקְלָלָיו יִכָּרְתוּ : כג מִיּוֹ מִצְעָדֵי גִבּוֹר כּוֹנְנוּ
 וְדַרְכוֹ יִחַפֵּץ : כד כִּי יִפֹּל לֹא יוֹטֵל כִּי יִי סוֹמֵךְ יָדוֹ :
 כה נָעַר הָיִיתִי גַם זָקַנְתִּי וְלֹא רָאִיתִי צַדִּיק נֶעְזֵב
 וְזָרְעוֹ מִבִּקְשׁ לָחֶם : כו כָּל הַיּוֹם חוֹנֵן וּמְלֹה וְזָרְעוֹ
 לְבָרָכָה : כז סוֹר מֵרַע וַעֲשֵׂה טוֹב וְשָׁכֵן לְעוֹלָם :
 כח כִּי יִי אֱהָב מִשְׁפָּט וְרָא יַעֲזֹב אֶת חֲסִידָיו לְעוֹלָם
 נִשְׁמְרוּ וְזָרַע רָשָׁעִים נִכְרָת : כט צַדִּיקִים יִירָשׁוּ
 אֶרֶץ וַיִּשְׁכְּנוּ לְעַד עָלְיָהּ : ל לפִּי צַדִּיק יִהְיֶה חֲכָמָה
 וְלִשְׁוֹנוֹ תִּדְבֵּר מִשְׁפָּט : לא תוֹרַת אֱלֹהִיו בְּלִבּוֹ לֹא
 תִמְעַד אֲשָׁרְיוֹ : לב צוֹפֵה רָשָׁע לְצַדִּיק וּמִבִּקְשׁ

לְהַמִּיתוּ : לֵב יי לֹא יַעֲזֹבֵנוּ בְיָדוֹ וְלֹא יִרְשִׁיעֵנוּ
 בְּהַשְׁפִּטוֹ : לֵב קָוָה אֶל יי וְשָׁמַר דַּרְכּוֹ וַיִּרְוַמְמָהּ
 לְרֵשֶׁת אֶרֶץ בְּהַכְרִית רְשָׁעִים תִּרְאֶה : לֵב רָאוּתִי
 רָשָׁע עָרִיץ וּמִתְעַרֵּה כְּאִזְרַח רַעֲנָן : לוֹ וַיַּעֲבֹר
 וְהִנֵּה אֵינָנוּ וְאֶבְקַשְׁהוּ וְלֹא נִמְצָא : לוֹ שָׁמַר תָּם
 וְרִאֵה יִשְׂרָאֵל כִּי אַחֲרִית לְאִישׁ שָׁלוֹם : לח וּפְשָׁעִים
 נִשְׁכְּרוּ וַיִּחַדּוּ אַחֲרִית רְשָׁעִים נִכְרְתָהּ : לט וְתִשׁוּעַת
 צְדִיקִים מִי מְעֹזִם בְּעֵת צָרָה : ס וַיַּעֲזְרֵם יי
 וַיִּפְלְטֵם וַיִּפְלְטֵם מִרְשָׁעִים וַיּוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בוֹ :

דער מומור איז איין תפלה מתפלל צוא זיין ווען איינער איז קראנק אדער ער איז ח"ו אין איין צרה:

לח אֶמְזַמֵּר לְדָוִד לְהַזְכִּיר : כִּי אֶל בְּקֶצֶף תּוֹכִיחַנִי
 וּבְחִמָּתְךָ תִּיַסְרֵנִי : ג כִּי חֲצִיקְךָ נָחַתוּ בִּי וַתִּגְתַּחַת

עָלֵי יְיָהּ : ד אֵין מָתֵם בְּבִשְׂרֵי מִפְּנֵי זַעֲמָהּ אֵין
שָׁלוֹם בְּעֲצָמַי מִפְּנֵי חֲטָאתִי : ה כִּי עֲוֹנוֹתַי עָבְרוּ
רֵאשֵׁי כְּמִשָּׂא כָבֵד יִכְבְּדוּ מִמֶּנִּי : ו הִבְאִישׁוּ
נַמְקוּ חֲבוּרָתִי מִפְּנֵי אֹלְתֵי : ז נַעֲוִיתִי שִׁחֹתַי עַד
מְאֹד כָּל הַיּוֹם קִדְרַת הִלָּכְתִּי : ח כִּי כָסְלֵי מָלְאוּ
נִקְלָהּ וְאֵין מָתֵם בְּבִשְׂרֵי : ט נִפְוֹגְתִי וְנִדְכִיתִי עַד
מְאֹד שָׁאֲגֵתִי מִנְהַמַּת לִבִּי : י אֲדַנִּי נִגְדָהּ כָּל
תְּבִאוֹתַי וְאֲנַחְתִּי מִמָּהּ לֹא נִסְתַּרְהָ : יא לִבִּי סָחַרְחַר
עֲזָבֵנִי כַחֵי וְאוֹר עֵינַי גַּם הֵם אֵין אֵתִי : יב אֶהְבִּי
וְרַעִי מִנִּגְדִּי נִגְעֵי יַעֲמֹדוּ וְקִרְוֵבִי מִרְחַק עָמְדוּ :
יג וַיִּנְקָשׁוּ מִבְּקָשֵׁי נַפְשֵׁי וְדַרְשֵׁי רָעַתִּי דִבְרוּ הַוּוֹת
וּמְרִמוֹת כָּל הַיּוֹם יְהַגּוּ : יד וְאֲנִי כְחֵרֶשׁ לֹא אֲשַׁמְעַ

וּבְאֵלִים לֹא יִפְתַּח פִּיּוֹ : טו וַאֲהִי כְּאִישׁ אֲשֶׁר לֹא
 שָׁמַע וְאִין בְּפִי תוֹכְחוֹת : טז כִּי לֵךְ יִי הוֹחֵלְתִּי
 אֶתָּה תַעֲנֶנּוּ אֲדֹנָי אֱלֹהֵי : יז כִּי אָמַרְתִּי פֶן יִשְׁמְחוּ
 לִי בְּמוֹט רַגְלֵי עָלַי הַגְּדִילוּ : יח כִּי אָנִי לְצַלַּע נְכוֹן
 וּמִכְּאוּבֵי נִגְדֵי תָמִיד : יט כִּי עֹנֵי אֲנִיד אֲדַאֵג
 מִחֲטָאתִי : כ וְאִיבֵי חַיִּים עָצְמוּ וְרַבּוּ שְׁנֵאֵי שֶׁקֶר :
 כא וּמִשְׁלֵמֵי רָעָה תַחַת טוֹבָה יִשְׁטַנּוּנִי תַחַת רָדְפֵי
 טוֹב : כב אֵל תַּעֲזֹבֵנִי יִי אֱלֹהֵי אֵל תִּרְחַק מִמֶּנִּי :
 כג חוֹשָׁה לְעֵזְרְתִּי אֲדֹנָי תִּשׁוּעַתִּי :

דעם מזמור האט דוד המלך מתפלל גיווען אויף זיינע יסורים וואס האבין אים מבטל גיווען פון תורה:

יום ז'

לט א לְמַנְצֵחַ לִידוֹתוֹן מִזְמוֹר לְדָוִד : ב אָמַרְתִּי
 אֲשַׁמְרָה דְרָכֵי מַחֲטָא בְּלִשׁוֹנִי אֲשַׁמְרָה

לְפִי מַחֲסוּם בְּעוֹד רָשָׁע לְנִגְדֵי : ג נֶאֱלַמְתִּי הוֹמְיָה
 הַחַשׁוֹתִי מִטוֹב וּכְאֲבִי נֶעְכָּר : ד חֵם לִבִּי בְּקִרְבִּי
 בַּהֲגִיגִי תִבְעַר אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי בְלִשׁוֹנִי : ה הוֹדִיעַנִי
 יי קִצִּי וּמִדַּת יָמַי מַה הִיא אֲדַעָה מַה חָדַל אָנֹכִי :
 ו הִנֵּה טַפְחוֹת נְתַתָּה יָמַי וְהִלְדִּי כְאֵין נִגְדָה אֲךָ
 כָּל הַבָּר כָּל אָדָם נִצָּב סִלָּה : ז אֲךָ בְּצִלָּם יִתְהַלֵּךְ
 אִישׁ אֲךָ הֶבֶל יִהְיֶינָה יִצְבֹּר וְלֹא יֵדַע מִי אִסְפָּם :
 ח וְעָתָה מַה קִּוִּיתִי אֲדַנִּי תוֹחֲלֹתִי לָךְ הִיא :
 ט מִכָּל פִּשְׁעֵי הַצִּילָנִי חֲרַפְתָּ נָבֵל אֵל תִּשְׁיִמְנִי :
 י נֶאֱלַמְתִּי לֹא אֶפְתַּח פִּי כִּי אֶתָּה עָשִׂיתָ :
 יא הָסַר מֵעָלַי נִגְעָה מִתְגַּבֵּרַת יָדְךָ אָנֹכִי כְלִיתִי :
 יב בְּתוֹכָחוֹת עַל עוֹן יִסְרֹת אִישׁ וְהִתְמַם כָּעֵשׂ

תְּמוּדוֹ אֶךְ הַכֵּל כָּל אָדָם סָלָה : י' שְׁמָעָה תִּפְלְתִי
 י" וְשִׁוְעָתִי הֶאֱזִינָה אֶל דְּמִעָתִי אֵל תִּתְחַרֵּשׁ כִּי גֵר
 אָנֹכִי עִמָּךְ תּוֹשָׁב כָּכֹל אֲבוֹתָי : י"ד הַשֶּׁע מִמֶּנִּי
 וְאֲבִלִיגָה בְּטָרָם אֵלֶיךָ וְאִינְנִי :

דער מזמור איז צוא זאגין נאך איין קרנקהייט אדער אז מען איז ניצול גינארען פון איין צרה ח"ו.

מ א לְמִנְצַח לְדָוִד מִזְמוֹר : ב קוּה קוּיִתִּי י" וַיֵּט אֵלַי
 וַיִּשְׁמַע שׁוֹעָתִי : ג וַיַּעֲלֵנִי מִכּוֹר שְׁאוֹן מִטִּיט
 הַיּוֹן וַיִּקָּם עַל סֵלַע רִגְלֵי כּוֹנֵן אֲשֶׁר־י : ד וַיִּתֵּן בְּפִי
 שִׁיר תְּחַרֵּשׁ תִּהְלֶה לְאֱלֹהֵינוּ יִרְאוּ רַבִּים וַיִּירְאוּ
 וַיִּבְטְחוּ בִּי : ה אֲשֶׁר־י הַגִּבֹּר אֲשֶׁר שָׁם י" מִבְּטָחוֹ
 וְלֹא פָנָה אֶל רְהָבִים וְשָׁטִי כְּזָב : ו רַבּוֹת עָשִׂיתָ
 אֶתְּהָ י" אֱלֹהֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ וּמִחֲשַׁבְתֶּיךָ אֱלֵינוּ אֵין

עֲרֹךְ אֵלַיִךְ אֲגִידָהּ וְאֲדַבְרָהּ עֲצֹמוֹ מִסֵּפֶר : י זְבַח
 וּמִנְחָה לֹא חִפְצָתָ אֲזֵנִים כָּרִית לִי עֹלָה וַחֲטָאָה
 לֹא שְׁאַלְתָּ : ח אֲזִ אָמַרְתִּי הִנֵּה בָאתִי בְּמִגְלַת
 סֵפֶר כָּתוּב עָלַי : ט רַעֲשׂוֹת רִצּוֹנְךָ אֱלֹהֵי חִפְצָתִי
 וְתוֹרָתְךָ בְּתוֹךְ מִעֵי : י בִּשְׁרָתִי צִדְקַן בְּקָהֶל רַב
 הִנֵּה שִׁפְתֵי לֹא אֶכְלָא יי אֶתָּה יִדְעָתָ : יא צִדְקָתְךָ
 לֹא כִסִּיתִי בְּתוֹךְ לִבִּי אֲמוֹנָתְךָ וְתִשׁוּעָתְךָ אָמַרְתִּי
 לֹא כִחֲדָתִי חֲסִדְךָ וְאַמְתִּךָ לְקָהֶל רַב : יב אֶתָּה יי
 לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנִּי חֲסִדְךָ וְאַמְתִּךָ תָּמִיד
 יִצְרוּנִי : יג כִּי אֶפְפוּ עָלַי רָעוֹת עַד אִין מִסֵּפֶר
 הַשִּׁיגוֹנֵי עֹנֵתִי וְלֹא יִכְלָתִי לְרֹאוֹת עֲצֹמוֹ
 מִשְׁעֵרוֹת רֹאשֵׁי וְלִבִּי עֹזְבֵנִי : יד רָצָה יי לְהַצִּילֵנִי

יי לְעִזְרַתִּי חוֹשָׁה : טו יִבְשׁוּ וַיִּחַפְּרוּ יַחַד מִבְּקִשֵׁי
 נַפְשִׁי לְסַפּוֹתֶיהָ יִסְגּוּ אַחֲזֹר וַיִּכְלְמוּ חַפְצֵי רַעְתִּי :
 טז יִשְׁמְרוּ עַל עֵקֶב בְּשִׁתְּמֵם הָאֹמְרִים לִי הֲאֵחָה־אֵת :
 יז יִשְׁיִשׂוּ וַיִּשְׂמְחוּ בְךָ כָּל מִבְּקִשֶׁיךָ יֹאמְרוּ תָּמִיד
 יַגִּדֵּל יי אֱהָבֵי תִשׁוּעָתְךָ : יח וַאֲנִי עָנִי וְאֲבִיוֹן אֲדָנִי
 יִחַשְׁבֵּ לִי עֲזָרָתִי וּמִפְּלִטֵי אֶתֶּה אֱלֹהֵי אֵל תֵּאֱחָר :

דער מזמור טוט דערוועקן צדקה צוא געבין איין חולה וואס ער דארף:

מא א לְמַנְצַח מִזְמוֹר לְדָוִד : ב אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֵל דָּל
 בְּיוֹם רָעָה יִמְלִטְהוּ יי : ג יי יִשְׁמְרֵהוּ וַיַּחֲיֵהוּ
 וְאֲשֶׁר בְּאֶרֶץ וְאֵל תִּתְּנֵהוּ בְּנַפְשׁ אִיבִיו : ד יי יִסְעֶדְנוּ
 עַל עֶרְשׂ דָּוִי כָּל מִשְׁכָּבוֹ הַפִּכָּת בְּחָלְיוֹ : ה אֲנִי
 אָמַרְתִּי יי חַנּוּנֵי רַפָּאָה נַפְשִׁי כִּי חָטָאתִי לָךְ :

וְאֹיְבֵי יֹאמְרוּ רַע לִי מָתִי יָמוּת וְאָבֵד שְׁמוֹ : י וְגַם
 בָּא לִרְאוֹת שְׂוֹא יִדְבֵר לְבֹו יִקְבֹּץ אֵוֶן לוֹ יֵצֵא
 לַחֹמֶץ יִדְבֵר : ח יַחַד עָלַי וְתִלְחֹשׁוּ כָּל שֹׁנְאֵי עָלַי
 יִחְשְׁבוּ רָעָה לִי : ט דְּבַר בְּלִיעֵל יִצּוֹק בּוֹ וְאִשֶּׁר
 שָׁכַב לֹא יוֹסִיף לָקוּם : י גַּם אִישׁ שְׁלוֹמִי אֲשֶׁר
 בְּטַחַתִּי בּוֹ אוֹכֵל לֶחֶמִי הִגְדִּיל עָלַי עֵקֶב : יא וְאַתָּה
 יי חַנּוּנִי וְהַקִּימֵנִי וְאַשְׁלֶמְהָ לָּהֶם : יב בּוֹאֵת יַדְעֵתִי
 כִּי חִפְצָתָּ בִּי כִּי לֹא יִרְיַע אֹיְבֵי עָלַי : יג וְאַנִּי בְּתַמִּי
 תַּמְכֹּת בִּי וְתַצִּיבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם : יד בָּרוּךְ יי
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֵהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן :

תהלים ליום שני מב

ספר שני

דער מזמור טוט דערנוועקן דיא הערצער פון דיא ישראל אויף דעם חורבן בית המקדש:

מב א לַמְנַצֵּחַ מִשְׁכִּיל לְבָנֵי קָרַח: ב כֹּאִיל תִּעְרַג
על אֲפִיקוֹ מִיָּם כֵּן נִפְשֵׁי תִעְרַג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים:
ג צָמְאָה נִפְשֵׁי לְאֱלֹהִים לְאֵל חַי מְתֵי אָבוֹא וְאָרְאָה
פְּנֵי אֱלֹהִים: ד הִיִּתָּה לִי דִמְעָתִי לֶחֶם יוֹמָם וְלַיְלָה
בְּאֵמֹר אֵלֵי כָּל הַיּוֹם אֵיזָה אֶלְהִיךָ: ה אֵלֶּה אֲזַכְּרָה
וְאֶשְׁפָּכָה עָלַי נִפְשֵׁי כִי אֶעֱבֹר בַּסֶּךְ אֲרָדָם עַד
בֵּית אֱלֹהִים בְּקוֹל רִנָּה וְתוֹדָה הַמּוֹן חוֹגֵג: ו מֶה
תִּשְׁתַּוְּחָחֵי נִפְשֵׁי וְתַהֲמֵי עָלַי הוֹחֲלֵי לְאֱלֹהִים כִּי
עוֹד אֹדְגֵנוּ יִשׁוּעוֹת פָּנָיו: ז אֵלֹהֵי עָלַי נִפְשֵׁי
תִשְׁתַּוְּחָח עַל כֵּן אֲזַכְּרֶךָ מֵאֶרֶץ יַרְדֵּן וְחַרְמוֹנִים

מִהַר מִצָּעַר : ה תְּהוֹם אֶל תְּהוֹם קוֹרָא לְקוֹל
 צְנוּרִיָּה כָּל מִשְׁבְּרִיָּה וְגִלְיָה עָלַי עֲבָרוּ : ט יוֹמָם
 יִצְוֶה יי חֲסֵרוֹ וּבִלְיָה שִׁירָה עִמִּי תִפְלֶה לְאֵל
 חַיִּי : י אֹמְרָה לְאֵל סִלְעֵי לָמָּה שְׁבַחְתָּנִי לָמָּה קָדַר
 אֵלֶיךָ בְּלֶחֶץ אֹיִב : יא בְּרָצַח בְּעֲצָמוֹתַי חִרְפוּנִי
 צוֹרְרֵי בְּאִמְרָם אֵלַי כָּל הַיּוֹם אֵיחָה אֱלֹהֶיךָ : יב מָה
 תַּשְׁתַּוְּחָתִי נַפְשִׁי וּמָה תִּתְּהַמֵּי עָלַי הוֹחִילֵי לְאֱלֹהִים
 כִּי עוֹד אֹדְנֵנו יִשׁוּעוֹת פָּנֵי וְאֱלֹהֵי :

דָּעַר אֹן דָּעַר צוֹטְעַר מִזְמוֹר זִינְעֵן תְּפִלּוֹת אֹרִיךְ דָּעַר גְּאוּלָּה אֹן אֵיִן קִינָה אֹרִיךְ צְרוּת יִשְׂרָאֵל :

מג א שִׁפְטָנִי אֱלֹהִים וְרִיבָה רִיבֵי מְגוֹי לֹא חָסִיד
 מֵאִישׁ מִרְמָה וְעוֹלָה תִפְלִטָנִי : ב כִּי אֶתָּה
 אֱלֹהֵי מִעֲזֵי לָמָּה זְנַחְתָּנִי לָמָּה קָדַר אֶתְהַלֵּךְ :

בְּלַחֵץ אֹיִב׃ ג שָׁרַח אֹרְךָ וַאֲמַתְךָ הִמָּה יִגְחֹנֵנִי
 יִבִּיאֹנֵנִי אֶל הַר קְדֻשְׁךָ וְאֶל מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ׃
 ד וַאֲבֹאָה אֶל מִזְבַּח אֱלֹהִים אֶל אֵר שְׁמַחַת גִּילִי
 וְאֹרְךָ בְּכִנּוּר אֱלֹהִים אֱלֹהָי׃ ה מַה תַּשְׁתַּוְּחָחִי
 נַפְשִׁי וּמַה תִּהְיֶה עָלַי הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים כִּי עוֹד
 אֹדְנֵנִי יְשׁוּעוֹת פָּנָי וְאֱלֹהָי׃

יום ה' מד א לְמַנְצַח לִבְנֵי קִרְח מִשְׁכִּיל׃ ב אֱלֹהִים
 בְּאַזְנֵינוּ שָׁמְעֵנוּ אֲבוֹתֵינוּ סִפְרוּ לָנוּ פֶּעַל
 פְּעֻלָּתְךָ בִּימֵיהֶם בְּיָמַי קִדְּם׃ ג אֶתְּךָ יְדָךְ גּוֹיִם
 הוֹרֵשֶׁת וְתַטְעֵם תָּרַע לְאֲמִים וְתִשְׁלַחֲם׃ ד כִּי לֹא
 בְּחֶרֶב יִרְשׁוּ אֶרֶץ וְזִרוּעַם לֹא הוֹשִׁיעָה לָמוֹ כִּי
 יִמְיִנְךָ וְזִרוּעֶךָ וְאוֹר פְּנִיךָ כִּי רָצִיתָם׃ ה אֶתְּךָ הוּא

מִלְכֵי אֱלֹהִים צִוָּה יִשׁוּעוֹת יַעֲקֹב : י בְּךָ צָרֵינוּ
נִגַּח בְּשִׁמְךָ נָבוֹם קָמִינוּ : י אֵל בְּקִשְׁתִּי אֲבַטַח
וְחֶרְבִי לֹא תוֹשִׁיעֵנִי : ח כִּי הוֹשַׁעְתָּנוּ מִצָּרֵינוּ
וּמִשְׁנֵאֵינוּ הִבִּישׁוֹת : ט בִּאֱלֹהִים הִלָּלְנוּ כָּל הַיּוֹם
וְשִׁמְךָ לְעוֹלָם נִזְדָּה סִלָּה : י אֵף זָנַחַת וְתַכְלִימְנוּ
וְלֹא תֵצֵא בְּצַבֹּאוֹתֵינוּ : יא תִּשְׁיבֵנוּ אַחֲזֹר מִנִּי צָר
וּמִשְׁנֵאֵינוּ שָׁסוּ לָמוֹ : יב תִּתְּנֵנוּ כְּצֹאן מֵאֲכָל וּבְגוּזִים
זָרִיתָנוּ : יג תִּמְכֹּר עַמְּךָ בְּלֹא הוֹן וְלֹא רִבִּית
בְּמַחֲרִיָּהֶם : יד תִּשְׁימְנוּ חֶרְפָּה לְשִׁכְנֵינוּ לְעַג וְקָלָס
לְסַבִּיבוֹתֵינוּ : טו תִּשְׁימְנוּ מִשָּׁל בְּגוּזִים מְנוּד רֹאשׁ
בְּלֵאמִים : טז כָּל הַיּוֹם כָּלְמַתִּי נִגְדִי וּבִשְׁת פָּנַי
כִּסֹּתָנִי : יז מִקּוֹל מְחַרְרֵךְ וּמְגִרְרֵךְ מִפְּנֵי אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם :

יח כָּל זֹאת בָּאתָנוּ וְלֹא שָׁכַחְנוּךָ וְלֹא שָׁקַרְנוּ
 בְּבְרִיתְךָ: יט לֹא נָסוּג אַחֲזֹר לִבֵּנוּ וְתַט אֲשַׁרְנוּ מִנִּי
 אֲרַחֵךְ: כ כִּי דִבִּיתָנוּ בַּמְּקוֹם תַּנִּים וְתַכֶּם עָלֵינוּ
 בְּצִלְמֹות: כא אִם שָׁכַחְנוּ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ וְנִפְרַשׁ כַּפֵּינוּ
 לְאֵל זָר: כב הֲלֹא אֱלֹהִים יַחְקֹר זֹאת כִּי הוּא יוֹדֵעַ
 תַּעֲלֹמוֹת לֵב: כג כִּי עָלֶיךָ הוֹרְגָנוּ כָּל הַיּוֹם נִחַשְׁבָנוּ
 כְּצֹאן טְבָחָה: כד עֹזְרָה לָמָּה תִישֵׁן אֲדֹנָי הַקִּיצָה אֶל
 תִּזְנַח לְנִצָּח: כה לָמָּה פָּנִיךָ תִסְתִּיר תִשְׁכַּח עֵינֵינוּ
 וְלִחְצָנוּ: כו כִּי שָׁחָה לְעַפְרֹת נַפְשֵׁנוּ דַבָּקָה לְאָרֶץ
 בְּטַנְנוּ: כז קוֹמָה עֲזֹרָתָה לָנוּ וּפָדָנוּ לְמַעַן חֲסֹדְךָ:

דעם מזמור האט דוד המלך גיונגען אויף מלך המשיח און ער דערציילט זיין מעלה און דיא מדות טובות און דעם כבוד און עשירות און גיוועלטונג:

מה א למנצח על שושנים לבני קרח משכיל שיר

יְדִידוֹת׃ ב רָחַשׁ לְבִי דְבַר טוֹב אָמַר אֲנִי מַעֲשֵׂי
 לְמַלְכֶּךָ לְשׁוֹנֵי עֵט סוֹפֵר מְהִיר׃ ג יִפְיִפוּת מִבְּנֵי
 אָדָם הוֹצֵק חַן בְּשִׁפְתוֹתֶיךָ עַל כֵּן בֵּרַכְךָ אֱלֹהִים
 לְעוֹלָם׃ ד חָגוּר חֲרָבֶךָ עַל יָרֵךְ גִּבּוֹר הוֹדֶךָ וְהַדְרָךְ׃
 ה וְהַדְרָךְ צָלַח רֶכֶב עַל דְּבַר אֵמֶת וְעֲנוּה צֶדֶק
 וְתוֹרָה נוֹרְאוֹת יְמִינֶךָ׃ ו חֲצִיקָה שְׁנוֹנִים עַמִּים
 תַּחֲתֶיךָ יִפְּלוּ בְּלֵב אִיְבֵי הַמַּלְכֶּךָ׃ ז כִּסְאֶךָ אֱלֹהִים
 עוֹלָם וָעֶד שֶׁבֶט מִיֶּשֶׁר שֶׁבֶט מַלְכוּתֶךָ׃ ח אֲהַבֶּת
 צֶדֶק וְתִשְׁנֵא רָשָׁע עַל כֵּן מִשְׁחָךְ אֱלֹהִים אֲרַחֶיךָ
 שֶׁמֶן שִׁשׁוֹן מִחֲבֵרֶיךָ׃ ט מוֹר וְאַהֲלוֹת קִצִּיעוֹת כָּל
 בְּגֵדֶיךָ מִן הַיִּכְלִי שֵׁן מְנִי שִׁמְחֶיךָ׃ י בָּנוֹת
 מְלָכִים בִּיקְרוֹתֶיךָ נִצְבָּה נִשְׁגָּל לִימִינֶךָ בְּכַתֵּם

אופיר: יא שמעי בת וראי וְהִטִּי אֶזְנִי וְשָׁכַחֵי עִמָּךְ:
 ובית אביך: יב ויתאו המלך יפניך כי הוא אדניך:
 והשתחוי לו: יג ובת צר במנחה פניך יחלו עשירי
 עם: יד כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות
 זהב לבושה: טו לרקמות תובר למלך בתולות
 אחריה רעותיה מובאות לך: טז תובלנה
 בשמחות וגיל תבאנה בהיכל מלך: יז תחת
 אבתיך יהיו בניך תשיתמו לשירים בכל הארץ:
 יח אזכירה שמך בכל דר ודר על כן עמים
 יהודוך לעלם ועד:

דער מזמור און דער צווייטער מזמור גייט אויף דיא צייט פון גוג ומגוג דאמאלס וועט אויף הערען מלחמות:

מו א לַמְנַצֵּחַ לְבְנֵי קָרָח עַל עֲלָמוֹת שִׁיר: ב אֱלֹהִים

לָנוּ מִחֶסֶה וְעֵז עֲזָרָה בְּצָרוֹת נִמְצָא מְאֹד : ג עַל
 כֵּן לֹא נִירָא בְּהַמִּיר אֶרֶץ וּבְמוֹט הָרִים כָּלֵב יָמִים :
 ד יִהְיוּ יַחְמְרוּ מִיָּמָיו יִרְעֵשׂוּ הָרִים בְּגִאוֹתָו סֵלָה :
 ה נָהַר פִּלְגָיו יִשְׁמְחוּ עִיר אֱלֹהִים קִדְשׁ מִשְׁכְּנֵי
 עַלְיוֹן : ו אֱלֹהִים בְּקִרְבָּה בַּל תִּמוֹט יַעֲזֹרָה אֱלֹהִים
 לְפָנוֹת בְּקָר : ז הָמוֹ גּוֹיִם מָטוּ מִמְּלָכוֹת נָתַן בְּקוֹלוֹ
 תָמוֹג אֶרֶץ : ח יִי צָבָאוֹת עֲמְנוּ מִשְׁגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי
 יַעֲקֹב סֵלָה : ט לָכוּ חֲזוּ מַפְעֵלוֹת יִי אֲשֶׁר שָׁם שִׁמּוֹת
 בְּאֶרֶץ : י מִשְׁבִּית מַלְחָמוֹת עַד קִצְהָ אֶרֶץ קִשְׁת
 יִשְׁבֵּר וּקְצִץ חֲנִית עֲגָלוֹת יִשְׂרָף בָּאֵשׁ : יא הֲרַפוּ
 וְדַעוּ כִּי אֲנֹכִי אֱלֹהִים אָרוֹם בַּגּוֹיִם אָרוֹם בְּאֶרֶץ :
 יב יִי צָבָאוֹת עֲמְנוּ מִשְׁגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֵלָה :

מז א לַמְנַצֵּחַ לְבְנֵי קָרַח מִזְמוֹר: ב כָּל הָעַמִּים תִּקְעוּ
 כַּף הַרְיָעוּ לְאֱלֹהִים בְּקוֹל רִנָּה: ג כִּי יִי עֲלִיּוֹן
 נוֹרָא מֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל הָאָרֶץ: ד יְדַבֵּר עַמִּים
 תַּחֲתֵינוּ וּלְאֲמִים תַּחַת רַגְלֵינוּ: ה יִבְחַר לָנוּ אֶת
 נַחֲלָתָנוּ אֶת גְּאוֹן יַעֲקֹב אֲשֶׁר אָהַב סִלָּה: ו עֲלָה
 אֱלֹהִים בְּתִרְוַעָה יִי בְּקוֹל שׁוֹפָר: ז זְמִרוּ אֱלֹהִים
 זְמִרוּ זְמִרוּ לְמִלְכֵנוּ זְמִרוּ: ח כִּי מֶלֶךְ כָּל הָאָרֶץ
 אֱלֹהִים זְמִרוּ מִשְׁכִּיל: ט מֶלֶךְ אֱלֹהִים עַל גּוֹיִם
 אֱלֹהִים יָשָׁב עַל כֶּסֶף קָדְשׁוֹ: י נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ
 עִם יְאֵהִי אֲבָרְהָם כִּי לְאֱלֹהִים מָגְנֵי אֶרֶץ מֵאֵד נֶעֱלָה:

דער מזמור גייט ארויף ימות המשיח און דערציילט דיא שפכים פון ירושלים:

מח א שִׁיר מִזְמוֹר לְבְנֵי קָרַח: ב גָּדוֹל יִי וּמְהֻלָּל

מֵאֵד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר קָדְשׁוֹ : ג יִפְהַנּוּף מְשׁוֹשׁ
כָּל הָאָרֶץ הַר צִיּוֹן יִרְכָּתִי צָפוֹן קִרְיַת מֶלֶךְ רָב :
ד אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נֹדַע לְמִשְׁגָּב : ה כִּי הִנֵּה
הַמְּלָכִים נֹעְדוּ עָבְרוּ יַחְדָּו : ו הִמָּה רָאוּ כֵן תָּמָהוּ
ז בָּהֲלוּ נַחֲפָזוּ : ז רַעְדָה אַחְזַתֶּם שֵׁם חַיִל כִּי־לָדָה :
ח בְּרוּחַ קָדִים תִּשְׁבֵּר אַנְיוֹת תִּרְשִׁישׁ : ט כַּאֲשֶׁר
שָׁמַעְנוּ כֵן רָאִינוּ בְּעִיר יְיָ צְבָאוֹת בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ
אֱלֹהִים יְכוֹנְנָה עַד עוֹלָם סֶלָה : י דְּמִינוּ אֱלֹהִים
חֲסִדָּךְ בְּקִרְבִּי הִיכָלְךָ : יא כְּשִׁמְךָ אֱלֹהִים כֵּן
תִּהְיֶה עַל קִצּוֹי אֶרֶץ צֶדֶק מְלָאָה יְמִינְךָ :
יב יִשְׂמַח הַר צִיּוֹן תִּגְלָנָה בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן
מִשְׁפָּטֶיךָ : יג סָבוּ צִיּוֹן וְהִקְיֹפוּהָ סִפְרוּ מִגְדְּלֶיהָ :

יֵד שִׁיתוּ לְבַבְכֶם לְחִירָה פִּסְגוּ אַרְמְנוֹתֶיהָ לְמַעַן
 תִּסְפְּרוּ לְדוֹר אַחֲרוֹן: טו כִּי זֶה אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ
 עוֹלָם וָעֶד הוּא יִנְהַגֵנוּ עַל מוֹת:

דער מזמור איז איין מוסר אויף דיא וואס האבן בטחון אויף זייערע עשירות און ניט אויף הקב"ה:

יום ט'

מט א לְמִנְצַח לְבָנֵי קָרַח מִזְמוֹר: ב שָׁמְעוּ זֹאת
 כָּל הָעַמִּים הָאֲזִינוּ כָּל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ: ג גַּם
 בְּנֵי אָדָם גַּם בְּנֵי אִישׁ יַחַד עָשִׂיר וְאַבְיוֹן: ד פִּי
 יְדַבֵּר חֲכָמוֹת וְהַגּוֹת לְבִי תְבוּנוֹת: ה אֲטָה לְמַשָּׁל
 אֲזִנֵּי אֶפְתַּח בְּכִנּוֹר הַיְדֹתַי: ו לָמָּה אִירָא בְיָמַי רַע
 עוֹן עַקְבֵי יִסְבְּנֵי: ז הַבְּטָחִים עַל חִילָם וּבָרַב עָשָׂרָם
 יִתְהַלְּלוּ: ח אַח לֹא פָדָה יַפְדֶּה אִישׁ לֹא יִתֵּן
 לְאֱלֹהִים כְּפָרוֹ: ט וַיִּקַּר פְּדִיוֹן נַפְשָׁם וְחָדַל לְעוֹלָם:

וַיְחִי עוֹד לְנֹצֶחַ לֹא יִרְאֶה הַשְּׁחַת: יא כִּי יִרְאֶה
 חֲכָמִים יָמוּתוּ יַחַד כָּסִיל וּבַעַר יֵאבְדוּ וְעִזּוֹ
 לְאַחֲרֵים חִילָם: יב קָרְבָּם בְּתִימוֹ לְעוֹלָם מִשְׁכַּנְתָּם
 לְדוֹר וָדוֹר קָרְאוּ בְשִׁמוֹתָם עָלַי אֲדָמוֹת: יג וְאָדָם
 בִּיקָר בֶּל יִלְיִן נִמְשַׁל כִּבְהֵמוֹת נִדְמוּ: יד זֶה דֶרֶכְכֶם
 כָּסֵל לָמוֹ וְאַחֲרֵיהֶם בְּפִיהֶם יִרְצוּ סֵלָה: טו כִּצְאֵן
 לְשֵׂאוֹל שָׁתוּ מָוֶת יִרְעֵם וַיִּרְדּוּ בָּם יִשְׂרָאֵל לְבִקְרָה
 וַיִּצְוּרָם לְבִלּוֹת שְׂאוֹל מִזְבֹּל לוֹ: טז אַךְ אֱלֹהִים יִפְדֶּה
 נַפְשִׁי מִיַּד שְׂאוֹל כִּי יִקְחֵנִי סֵלָה: יז אֵל תִּירָא כִּי
 יַעֲשֶׂר אִישׁ כִּי יִרְבֶּה כְבוֹד בֵּיתוֹ: יח כִּי לֹא בְמוֹתוֹ
 יִקַּח הַכֹּל לֹא יִרַד אַחֲרָיו כְּבוֹדוֹ: יט כִּי נִפְשׁוּ בְחַיּוֹ
 יִבְרַךְ וַיּוֹדֶה כִּי תִיטִיב לָךְ: כ תָּבוֹא עַד דוֹר

אֲבוֹתַי עַד נִצַּח לֹא יֵרְאוּ אֹר: כִּי אָדָם בִּיקָר וְלֹא
יִבִּין נִמְשַׁל כִּבְהֵמוֹת נִדְמוּ:

דער מזמור גייט אויף דעם יום הדין נאך גוג ומגוג:

נֹא מִזְמוֹר לְאַסָּף אֵל אֱלֹהִים יי דְּבַר וַיִּקְרָא אֶרֶץ
מִמְזַרְח שֶׁמֶשׁ עַד מְבֹאוּ: ב מִצִּיּוֹן מִכְּלַל יִפִּי
אֱלֹהִים הוֹפִיעַ: ג יִבֹּא אֱלֹהֵינוּ וְאֵל יִתְרַשַׁע אִישׁ לִפְנֵי
תֹאכַל וְסָבִיבוּ נִשְׁעָרָה מְאֹד: ד יִקְרָא אֵל הַשָּׁמַיִם
מֵעַל וְאֵל הָאָרֶץ לְדִין עַמּוֹ: ה אֲסַפּוּ לִי חַסִּידֵי כְרִיתִי
בְּרִיתִי עָלַי זָבַח: ו וַיִּגִּידוּ שָׁמַיִם צְדָקוֹן כִּי אֱלֹהִים
שֹׁפֵט הוּא סָלָה: ז שִׁמְעָה עַמִּי וְאֵדְבָרָה יִשְׂרָאֵל
וְאֶעֱיֶדֶה בְּךָ אֱלֹהִים אֱלֹהֶיךָ אֲנֹכִי: ח לֹא עַל זְבַחֶיךָ
אוֹכִיחֶךָ וְעוֹלָתֶיךָ לְנַגְדֵי תָמוּד: ט לֹא אֶקַּח מִבֵּיתֶךָ

פֶּר מִמְכַלְאֲתֶיךָ עֲתוּדִים: י כִּי לִי כָל חַיֹּתָו יַעַר
 בְּהַמּוֹת בְּהַרְרֵי אֲלֶפֶס: יא יִדְעַתִּי כָּל עוֹף הָרִים וְזִיז
 עֲרֵי עֲמָדֵי: יב אִם אֲרַעֵב לֹא אֹמַר לָךְ כִּי לִי תִבֵּל
 וּמְלֹאָה: יג הַאֲזַכֵּר בְּשֵׁר אַבְיָרִים וְדָם עֲתוּדִים
 אֲשַׁתָּה: יד זָבַח לְאֱלֹהִים תּוֹדָה וְשָׁלֵם לְעֶלְיוֹן
 נְדָרֶיךָ: טו וּקְרָאֵנִי בְיוֹם צָרָה אֲחַלְּצֶךָ וּתְכַבְּדֵנִי:
 טז וּלְרָשָׁע אֹמַר אֱלֹהִים מַה לָּךְ לְסֵפֶר חֲקֵי וְתִשָּׂא
 בְרִיתִי עָלַי פִּיךָ: יז וְאַתָּה שָׁנֵאתָ מוֹסֵר וְתִשְׁלַךְ:
 יח דַּבְּרֵי אַחֲרֶיךָ: יט אִם רָאִיתָ גִּבּוֹר וְהִתְרַץ עִמּוֹ וְעַם
 מְנַאֲפִים חֲלָקָה: כ פִּיךָ שָׁלַחַת בְּרָעָה וּלְשׁוֹנְךָ
 תִצְמִיד מִרְמָה: כא תִּשָּׁב בְּאַחֲוֶיךָ תִדְבֵּר בְּבֶן
 אִמְךָ תִתֵּן דָּפִי: כב אֱלֹהָ עָשִׂיתָ וְהִחַרְשִׁיתִי

דְּמִית הַיּוֹת אֱהִיָּה כְּמוֹךָ אוֹכִיחֶךָ וְאֶעֱרָכָה
 לְעֵינֶיךָ : כג בֵּינוּ נָא זֹאת שִׁבְחִי אֱלֹהֵה פֶּן
 אֶטְרַף וְאִין מִצִּיל : כד זְבַח תּוֹדָה יִכְבְּדֵנִי וְשֵׁם
 דְּרַךְ אֱרֹאֲנוּ בִישַׁע אֱלֹהִים :
 ליום שלישי

אין דעם מזמור האט דוד המלך זך מתודה גיווען אויף דעם חטא מיט בת שבע און האט תשובה גיטאן :

נא א לִמְנַצַּח מִזְמוֹר לְדָוִד : ב בָּבּוֹא אֵלָיו נָתַן
 הַנְּבִיא כַּאֲשֶׁר בָּא אֶל בֵּית שֶׁבַע : ג חָנְנִי אֱלֹהִים
 כְּחַסְדֶּךָ כָּרַב רַחֲמֶיךָ מִחַה פִּשְׁעֵי : ד הָרַב כִּבְסֵנִי
 מִעוֹנֵי וּמַחֲטָאתֵי טַהַרְנִי : ה כִּי פִשְׁעֵי אָנִי אֲדַע
 וְחַטָּאתֵי נִגְדֵי תָמוּד : ו לָךְ לְבָרָךְ חַטָּאתֵי וְהֲרַע
 בְּעֵינֶיךָ עֲשִׂיתִי לְמַעַן תִּצְדַּק בְּדַבְרֶךָ תִּזְכָּה
 בְּשִׁפְטֶךָ : ז הֵן בְּעוֹזן חוֹלָלְתִּי וּבַחֲטָא יַחַמֵּתֵנִי

אָמִי׃ ח הֵן אָמַת חִפְצֹת בַּטְחוֹת וּבִסְתָם חֲכָמָה
תּוֹדִיעֵנִי׃ ט תַּחַטְאֵנִי בְּאֵזוֹב וְאַטְהַר תִּכְבֹּסֵנִי
וּמִשָּׁלֵג אֶלְבִּין׃ י תִּשְׁמִיעֵנִי שִׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה תִגְלֶנָה
עֲצָמוֹת דְּכִית׃ יא הִסְתַּר פָּנֶיךָ מִחַטָּאִי וְכֹל עֹנֹתַי
מָחָה׃ יב לֵב טָהוֹר בְּרָא לִי אֱלֹהִים וְרוּחַ נָכוֹן
חִדַּשׁ בְּקִרְבִּי׃ יג אֵל תִּשְׁלִיכֵנִי מִלְּפָנֶיךָ וְרוּחַ
קָדְשְׁךָ אֵל תִּקַּח מִמֶּנִּי׃ יד הִשִּׁיבָה לִּי שִׁשׁוֹן יִשְׁעֶךָ
וְרוּחַ נְדִיבָה תִסְמְכֵנִי׃ טו אֲלַמְּדָה פִּשְׁעִים דְּרַכֶּיךָ
וְחַטָּאִים אֶלֶיךָ יָשׁוּבוּ׃ טז הֲצִילֵנִי מִדְּמוּיִם אֱלֹהִים
אֲדַהֵי תִשׁוּעָתִי תִרְנֵן לְשׁוֹנֵי צִדְקָתְךָ׃ יז אֲדַנִּי
שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהַלְלָתְךָ׃ יח כִּי לֹא תִחַפֵּץ
זָבַח וְאַתָּנָה עֹלָה לֹא תִרְצֶה׃ יט זָבַח אֱלֹהִים

רוח נשְׁבֶרֶה לֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְכָּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה:
 כ הַיְטִיבָה בְּרָצוֹנָה אֶת צִיּוֹן תִּבְנֶה חוֹמוֹת
 יְרוּשָׁלַיִם: כא אֲזו תַחֲפִץ זִבְחֵי צְדָק עוֹלָה וְכִלְיֵל
 אֲזו יַעֲלוּ עַל מִזְבְּחֶךָ פָּרִים:

דוד המלך שילט דואג האדומי וואס האט גרעדט לשון הרע און פארמט זיך דאס ער וועט אים טאן רעות:

נב א לִמְנַצַח מִשְׁכִּיל לְדָוִד: ב בְּבוֹאֲדוֹאג הָאֲדוֹמִי
 וַיִּגַד לְשֹׂאֵר וַיֹּאמֶר לוֹ בָּא דָוִד אֶל בֵּית
 אַחִימֶלֶךְ: ג מָה תִתְהַלֵּל בְּרָעָה הַגְּבוּר חֶסֶד
 אֵל כָּל הַיּוֹם: ד הַזֹּוֹת תַחֲשֹׁב לְשׁוֹנֶךָ כְּתֵעַר
 מְלָטֵשׁ עֲשֵׂה רַמְיָה: ה אֶהְבֶּת רָע מִטּוֹב שֶׁקֶר
 מִדְּבַר צְדָק סָלָה: ו אֶהְבֶּת כָּל דְּבָרֵי בָלַע לְשׁוֹן
 מִרְמָה: ז גַּם אֵל יִתְצָה לְנִצָּח יַחֲתֶךָ וַיִּסְחָךָ מֵאֱהָר

וְשָׂרֵשֶׁת מֵאֶרֶץ חַיִּים סָלָה: ^ה וַיִּרְאוּ צְדִיקִים וַיִּירְאוּ
 וְעָלְיוּ יִשְׁחַקוּ: ^ט הִנֵּה הַגִּבּוֹר לֹא יֵשִׁים אֱלֹהִים
 מְעוֹזוֹ וַיִּבְטַח בְּרַב עֲשָׂרוֹ יַעֲזוּ בְהוֹתוֹ: ^י וְאֲנִי כַזֹּת
 רַעֲנָן בְּבֵית אֱלֹהִים בְּטַחְתִּי בְּחֶסֶד אֱלֹהִים עוֹלָם
 וָעֶד: ^{יא} אֲוֹדֶה לְעוֹלָם כִּי עָשִׂיתָ וַאֲקוּהָ שְׁמִי
 כִּי טוֹב נִגְדַּחְסִידִי:

דער מזמור גייט אויף טטוס וויא ער האט גישטכין דעם פרוכט אכער ער האט א בייזין סוף גיהאט:

נג א לְמַנְצַח עַל מַחֲלַת מִשְׁכִּיל לְדָוִד: ^ב אָמַר
 גִּבּוֹר בְּלִבּוֹ אֵין אֱלֹהִים הִשְׁחִיתוּ וְהִתְעִיבוּ עוֹלָם
 אֵין עֲשָׂה טוֹב: ^ג אֱלֹהִים מִשְׁמַיִם הִשְׁקִיף עַל בְּנֵי
 אָדָם לְרֵאוֹת הַיֵּשׁ מִשְׁכִּיל דַּרְשׁ אֶת אֱלֹהִים:
 וְכֹלֹ סָג יַחֲדוּ נִאֲלָחוּ אֵין עֲשָׂה טוֹב אֵין גַּם אַחַד:

ה הלא ידעו פְּעֵלֵי אֲוֹן אֲכֹלֵי עֲמִי אֲכָלוּ לֶחֶם אֱלֹהִים
 לא קָרְאוּ : י שָׁם פָּחְדוּ פָּחַד לֹא הָיָה פָּחַד כִּי
 אֱלֹהִים פִּזַּר עֲצָמוֹת חֲנֹךְ הִבִּישְׁתָּה כִּי אֱלֹהִים
 מֵאָסָם : י מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יִשְׁעוֹת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב
 אֱלֹהִים שְׁבוֹת עִמּוֹ יִגַּל יַעֲקֹב יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל :

איין תפלה דאס השייך ואל העלפין צוא דיא וואס האפין צוא זיין חסד :

נד א לַמְּנַצֵּחַ בְּנִגְיֵנוֹת מִשְׁכִּיל לְדָוִד : ב בְּבוֹא
 הַזִּיפִים וַיֹּאמְרוּ לְשֹׂאֵל הֲלֹא דָוִד מִסְתַּתֵּר
 עִמָּנוּ : ג אֱלֹהִים בְּשִׁמְךָ הוֹשִׁיעֵנִי וּבְגִבּוֹרֶתְךָ
 תְּדַיְנֵנִי : ד אֱלֹהִים שְׁמַע תְּפִלָּתִי הֶאֱזִינָה לְאֹמְרֵי
 כִּי : ה כִּי זָרִים קָמוּ עָלַי וְעָרִיצִים בְּקִשּׁוֹ נִפְשִׁי לֹא
 שָׁמוּ אֱלֹהִים לְנִגְדָם סָלָה : ו הִנֵּה אֱלֹהִים עֹזר לִי

אֲדַנִּי בְּסִמְכֵי נַפְשִׁי: וַיֵּשִׁיב הָרַע לְשִׁרְרֵי בְּאַמְתָּךְ
הַצְּמִיתָם: ח בְּנִדְבָה אֶזְבְּחָה לָּךְ: אֹדְדָה שְׂמֶךָ יי כִּי
טוֹב: ט כִּי מִכָּל צָרָה הִצִּילָנִי וּבְאֵיבִי רָאִתָּה עֵינֵי:

דעם מזמור האט דוד המלך גיזאגט אז ער איז אנטלאפן פון דואג ואחיתופל:

יום י נה א לִמְנַצֵּחַ בְּנִגְיֵנוֹת מִשְׁכִּיל לְדָוִד: ב הַאֲזִינָה
אֱלֹהִים תִּפְלְתִי וְאֵל תִּתְעַלֵּם מִתַּחֲנַתִּי:
ג הַקְּשִׁיבָה לִי וְעֲנֵנִי אֲרִיד בְּשִׁיחִי וְאֶהְיָמָה: ד מִקּוֹל
אֹיֵב מִפְּנֵי עֶקֶת רָשָׁע כִּי יִמִּיטוּ עָלַי אֹזֶן וּבְאֶף
וּשְׂטֵמוֹנִי: ה לִבִּי יִחִיל בְּקִרְבִּי וְאִימֹת מוֹת נָפְלוּ
ז עָלַי: ו יִרְאֶה וְרַעַד יִבֵּא בִּי וְתִכְסְּנֵי פְלָצוֹת: ז וְאָמַר
ח מִי יִתֵּן לִי אֵיבֵר כִּי־וֹנָה אֶעֱוֹפָה וְאֶשְׁכְּנָה: ח הִנֵּה
ט אֲרַחֵיק נִדְרֵי אֱלֹהִים בְּמִדְבָּר סִלָּה: ט אַחִישָׁה מִפְּלִט

לִי מְרוּחַ סָעָה מִסָּעֵר׃ י בִּלְעַ אֲדַנִּי פִּלְגַ לְשׁוֹנֵם
 כִּי רָאִיתִי חֶמְס וְרִיב בְּעִיר׃ יא יִזְמַם וְלִילָה יִסּוּבָהּ
 עַל חוֹמֹתֶיהָ וְאֹזֶן וְעַמֹּל בְּקִרְבָּהּ׃ יב הַזּוֹת בְּקִרְבָּהּ
 וְלֹא יָמִישׁ מִרְחֻבָּהּ תֵּן וּמְרָמָה׃ יג כִּי לֹא אֹיֵב
 יִחַרְפֵּנִי וְאִשָּׁא לֹא מִשְׁנָאֵי עָלַי הַגִּדִיל וְאִסְתֵּר
 מִמֶּנּוּ׃ יד וְאַתָּה אֲנֹשׁ כְּעֶרְכִּי אֲלוֹפִי וּמִיֶּדְעִי׃
 טו אֲשֶׁר יִחַדּוּ נִמְתִּיק סוּד בְּבֵית אֱלֹהִים נִהְלַךְ
 בְּרִגְשׁ׃ טז יִשִּׂיא מוֹת עָלֵימוּ יִרְדּוּ שְׂאוֹל חַיִּים כִּי
 רָעוֹת בְּמַגּוֹרֵם בְּקִרְבָּם׃ יז אֲנִי אֵל אֱלֹהִים אֶקְרָא
 וַיִּיּוֹשִׁיעֵנִי׃ יח עֶרֶב וּבִקְרָ וְצִהְרִים אֲשִׁיחָה וְאֶהְמָה
 וַיִּשְׁמַע קוֹלִי׃ יט פָּדָה בְּשָׁלוֹם נַפְשִׁי מִקְרָב לִי כִּי
 בְּרַבִּים הָיוּ עֲמָדַי׃ כ וַיִּשְׁמַע אֵל וַיַּעֲנֵם וַיֵּשֶׁב קֶדֶם

סְלָה אֲשֶׁר אֵין חֲלִיפוֹת לָמוֹ וְרֵא יִרְאוּ אֱלֹהִים :
 כֹּא שָׁלַח יָדָיו בְּשִׁלְמוֹ חֲלִל בְּרִיתוֹ : כִּב חָלְקוּ
 מִחֲמַאת פִּיו וּקְרָב לְבוֹ רִכְו דְּבָרָיו מִשָּׁמֶן וְהִקְמָה
 פְּתִחוֹת : כִּג הִשְׁלַךְ עַל יַיִ יְהִבֵּךְ וְהוּא יִכְלֶכְלֶךְ לֹא
 יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט לְצַדִּיק : כִּד וְאַתָּה אֱלֹהִים
 תִּוְרָדֶם לְבָאֵר שָׁחַת אַנְשֵׁי דָמִים וּמְרָמָה לֹא
 יִחַצּוּ יְמֵיהֶם וְאַנִּי אֲבַטַח בְּךָ :

דאס האט דוד המלך עליו השלום גיזאגט בשעת ער האט זיך גמאכט משוגע פאר אכיש דער ברודער פון גלית :

נו א לְמִנְצַחַ עַר יוֹנֵת אֶלֶם רְחֻקִים לְדוֹד מִכְתָּם
 בְּאַחֲזוֹ אוֹתוֹ פְּלִשְׁתִּים בְּגֵת : כ חָנְנִי אֱלֹהִים כִּי
 שְׂאֵפְנִי אֶגּוֹשׁ כָּל הַיּוֹם לֶחֶם יִלְחָצְנִי : ג שְׂאֵפּוֹ
 שׁוֹרְרֵי כָּל הַיּוֹם כִּי רַבִּים לַחֲמִים לִי מְרוֹם : ד יוֹם

אִירָא אֲנִי אֱלֹהִים אֲבָטַח : ה בַּאֱלֹהִים אֶהְלֵל דְּבַר
בַּאֱלֹהִים בְּטַחַתִּי לֹא אִירָא מָה יַעֲשֶׂה בֶּשֶׁר לִי :
ו כָּל הַיּוֹם דְּבַרִּי יַעֲצִבוּ עָלַי כָּל מַחֲשַׁבְתָּם לָרַע :
ז יִגְדּוּ וַיַּצְפוּנוּ הִמָּה עֵקֶב־י יִשְׁמְרוּ כַּאֲשֶׁר קוּוּ נַפְשִׁי :
ח עַל אֲוֶן פִּלְט לָמוּ בְּאֶף עַמִּים הוֹרֵד אֱלֹהִים :
ט גִּדִּי סִפְרָתָה אֶתָּה שִׁמָּה דִמְעָתִי בְּנִאֲדָךְ הֵלֵא
בְּסִפְרָתְךָ : י אֲזוּ יָשׁוּבוּ אוֹיְבֵי אַחֲזֹר בַּיּוֹם אֶקְרָא
זֶה יִדְעָתִי כִּי אֱלֹהִים לִי : יא בַּאֱלֹהִים אֶהְלֵל דְּבַר
בְּיִ אֶהְלֵל דְּבַר־יב בַּאֱלֹהִים בְּטַחַתִּי לֹא אִירָא מָה
יַעֲשֶׂה אָדָם לִי : יג עָלַי אֱלֹהִים נִדְרֶיךָ אִשְׁלֵם תּוֹדוֹת
לָךְ : יד כִּי הִצַּלְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת הֵלֵא רַגְלִי מִדַּחִי
לְהִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי אֱלֹהִים בְּאוֹר הַחַיִּים :

תהלים ליום שלישי נו

דיא תפלה האט דוד המלך מתפלל גיווען אין דער הייל אז ער איז אנטלפין פאר שאול המלך:

נו א לַמִּנְצָח אֵל תִּשְׁחַת לְדָוִד מִכַּתָּם בְּבָרָחוֹ
 מִפָּנַי שְׂאוֹל בַּמַּעֲרָה: ב חֲנֲנֵי אֱלֹהִים חֲנֲנֵי כִי בְךָ
 חֲסִיָּה נִפְשִׁי וּבְצֵל כְּנַפְיֶךָ אֶחְסֶה עַד יַעֲבֹר הַוּוֹת:
 ג אֶקְרָא לְאֱלֹהִים עֲלִיּוֹן לְאֵל גִּמּוֹר עֲלָי: ד יִשְׁלַח
 מִשָּׁמַיִם וַיּוֹשִׁיעֵנִי חַרֶּף שְׂאֵפֵי סֶלָה יִשְׁלַח אֱלֹהִים
 חֲסֵדוֹ וַאֲמַתּוֹ: ה נִפְשִׁי בְּתוֹךְ לְבָאִם אֲשַׁכְּבָה
 לְהַטִּים בְּנֵי אָדָם שְׁנִיָּהֶם חֲנִית וְחַצִּים וּלְשׁוֹנָם
 חֶרֶב חֲדָה: ו רֹמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים עַל כָּל
 הָאָרֶץ כְּבוֹדֶךָ: ז רַשֶׁת הִכִּינוּ לִפְעָמַי כָּפַף נִפְשִׁי
 כָּרוּ לְפָנַי שִׁיחָה נָפְלוּ בְּתוֹכָהּ סֶלָה: ח נָכוֹן לִבִּי
 אֱלֹהִים נָכוֹן לִבִּי אֲשִׁירָה וַאֲזַמְּרָה: ט עֹרָה כְּבוֹדִי

עֹרָה הַנֶּבֶל וְכַנּוּר אֶעֱרָה שָׁחַר: י אֹדֶךָ בְּעַמִּים
 אֲדַנִּי אֲזַמְּרֶךָ בַּלְּאֲמִים: יא כִּי גָדוֹל עַד שָׁמַיִם
 חֲסִדֶּךָ וְעַד שְׁחָקִים אֲמַתֶּךָ: יב רֹמְמָה עַל שָׁמַיִם
 אֱלֹהִים עַל כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדֶךָ:

דוד המלך קלאגט אויף דיא וואס האבין גיזאגט פאר שאול המלך אז ער איז גירקט וואס ער וויל דוד טייטין:

נח א לִמְנַצַּח אֵל תִּשְׁחַת לְדָוִד מִכְתָּם: ב הַאֲמָנָם
 אֱלֹהִים צִדִּיק תִּדְבְּרוּן מִיִּשְׂרָאֵל תִּשְׁפָּטוּ בְּנֵי אָדָם:
 ג אֵף בְּלֵב עֹלֹת תִּפְעֲלוּן בְּאָרֶץ חַמִּם יְדֵיכֶם
 תִּפְלִסוּן: ד זָרוּ רַשְׁעִים מֵרַחֵם תָּעוּ מִבֶּטֶן דְּבָרֵי
 כֶּזֶב: ה חַמַּת לָמוֹ כְּדַמוֹת חַמַּת נֶחֱשׁ כְּמוֹ פֶתֶן
 חֲרִשֵׁי אֲטִים אָזְנוֹ: ו אֲנִשְׁר לֹא יִשְׁמַע לְקוֹל מְלַחֲשִׁים
 חוּבַר חֲבָרִים מְחַכֶּם: ז אֱלֹהִים הָרַם שְׁנֵימוֹ בְּפִימוֹ

מִלְתַּעוֹת כְּפִירִים גְּתוֹץ יִי : ה ימָאֶסוּ כְּמוֹ מַיִם
יִתְהַלְכוּ לָמוֹ יְדֹרֵךְ חֲצִיֹּ כְּמוֹ יִתְמַלְלוּ : ט כְּמוֹ
שֶׁבֶרְלוֹל תִּמָּם יִהְלֹךְ גַּפְּלֵ אִשְׁתֵּ בַל חֲזוּ שְׁמֵשׁ :
י בְּטָרָם יִבְיִנוּ סִירְתֵיכֶם אֲטָד כְּמוֹ חֵי כְּמוֹ חָרוֹן
יִשְׁעֵרְנוּ : יא יִשְׁמַח צְדִיק כִּי חָזָה נִקָּם פְּעָמָיו יִרְחֹץ
בְּדָם הַרְשָׁע : יב וַיֹּאמֶר אָדָם אֶךְ פְּרִי לְצְדִיק אֶךְ
יֵשׁ אֱלֹהִים שֹׁפְטִים בְּאָרֶץ :

דער מזמור גייט אויף דעם נס וואס דוד איז ניצול גינארין בעת שאול האט גישיקט אים טייטן:

נט א לְמִנְצַח אֵל תִּשְׁחַת לְדָוִד מִכְתָּם בְּשִׁלַּח
שְׁאוֹל וַיִּשְׁמְרוּ אֶת הַבַּיִת לְהַמּוֹתוֹ : ב הַצִּילֵנִי
מֵאִיבֵי אֱלֹהֵי מַמְתְּקוֹמִי תִשְׁנֵבְנֵי : ג הַצִּילֵנִי
מִפְּעַלֵי אֲזָן וּמֵאֲנָשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי : ד כִּי הִנֵּה

אָרְבוּ לְנַפְשֵׁי יַגְוֵרוּ עָלַי עֲזִים לֹא פִשְׁעִי וְלֹא חַטָּאתִי
יִי הֵ הַ בְּלִי עֶזְרָה יִרְצוֹן וַיְכַוְנֵנוּ עֹזְרָה לְקַרְאתִי וּרְאֵה׃
וּרְאֵתָה יְיָ אֱלֹהִים צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִקְיִצָּה
לְפַקֵּד כָּל הַגּוֹיִם אֵל תִּחַן כָּל בְּגֵדֵי אֲזֹן סִלָּה׃
וַיֵּשׁוּבוּ לָעֵרֶב יִהְיוּ כַכֶּלֶב וַיִּסּוּבּוּ עִיר׃ הַ הִנֵּה
יִבִיעוֹן בְּפִיהֶם חֲרָבוֹת בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם כִּי מִי שָׁמַע׃
ט וּרְאֵתָה יְיָ תִשְׁחַק לָמוֹ תִלְעַג לְכָל גּוֹיִם׃ י עֶזְרָה אֱלֹהֵי
אֲשַׁמְרָה כִּי אֱלֹהִים מִשְׁגָּבִי׃ יא אֱלֹהֵי חֲסָדֵי יִקְדָּמֵנִי
אֱלֹהִים יִרְאֵנִי בְּשׁוֹרְרֵי׃ יב אֵל תִּהְרַגְם פֶּן יִשְׁכַּחוּ
עִמִּי הַנִּיעָמוֹ בְּחִילָךְ וְהוֹרִידָמוֹ מִגִּבְּרֵי אֲדָנִי׃
יג חַטָּאת פִּימוֹ דָּבַר שִׁפְתֵימוֹ וַיִּלְכְּדוּ בְּגֹאוֹנָם
וּמֵאֵלָה וּמִכַּחַשׁ יִסְפְּרוּ׃ יד כִּלְיָה בְּחִמָּה כִּלְיָה

וַאֲנִימוּ וַיִּדְעוּ כִּי אֱלֹהִים מִיִּשְׂרָאֵל בִּיעֲקֹב לְאִפְסֵי
 הָאָרֶץ סֵלָה: טו וַיֵּשְׁבוּ לְעֶרְבֵי יְהוּדָה כַּכֹּלֵב וַיִּסּוּבּוּ
 עִיר: טז הֲמָה יִנְיִעוּן לֶאֱכֹל אִם לֹא יִשְׁבְּעוּ וַיִּלְיִנוּ:
 יז וְאֲנִי אֲשִׁיר עֲזָה וְאֶרְנֵן לְבִקְרַח חֲסִידֶךָ כִּי הָיִיתָ
 מְשֻׁגָּב לַי וּמְנוּס בְּיוֹם צָר לַי: יח עֲזִי אֵלֶיךָ אֲזַמְּרָה
 כִּי אֱלֹהִים מְשֻׁגָּבִי אֱלֹהֵי חֲסִדַי:

דער מזמור האט דוד גיזאגט בעת ער איז גגאנגען מלחמה האלטן מיט ארם נהרים:

יום י"א ס א לְמִנְצַחַ עַל שׁוֹשַׁן עֵדוּת מִכְתָּם לְדָוִד
 לְלִמֹּד: ב בְּהַצּוֹתוֹ אֶת אֶרֶם נְהַרְיִם וְאֶת
 אֶרֶם צוּבָה וַיֵּשֶׁב יוֹאֵב וַיִּךְ אֶת אֶרֶם בְּגִיא מֶלֶח
 שְׁנַיִם עָשָׂר אֲלֶף: ג אֱלֹהִים זִנְחַתְּנוּ פִּרְצַתְנוּ אֲנַפְתָּ
 תְּשׁוּבָה לָנוּ: ד הִרְעַשְׁתָּה אֶרֶץ פְּצַמְתָּה רִפָּה

שְׁבַרְיָהּ כִּי מָטָה: ה' הִרְאִיתָ עִמָּךְ קָשָׁה הַשְׁקִיתָנוּ
 יַיִן תַּרְעֵלָה: וַיִּנְתְּתָה לִירְאֵיךָ נִם לְהִתְנוֹסֵם מִפְּנֵי
 קִשְׁטֵי סֵלָה: וְלִמְעַן יִחַלְצֶנּוּ יְדֵי־יְיָ הַוּשִׁיעָה יְמִינָךְ
 וְעַנְנִי: ח' אֱלֹהִים דְּבַר בְּקֹדְשׁוֹ אֵעֲלֶזָה אֲחַלְקָה
 שְׁבֵם וְעִמָּךְ סְכוֹת אֲמִיד: ט' לִי גִלְעָד וְלִי מְנַשֶּׁה
 וְאַפְרַיִם מְעוֹז רֵאשִׁי יְהוּדָה מְחַקְקִי: י' מוֹאָב
 סִיר רַחֲצִי עַל אֲדוֹם אֲשַׁלֶּיךָ נַעֲלִי עָלַי פְּלִשְׁתִּי
 הַתְרוּעֵעִי: י"א מִי יוֹבִלְנִי עִיר מְצֹר מִי נַחֲנִי עַד
 אֲדוֹם: י"ב הֲלֹא אַתָּה אֱלֹהִים זְנַחְתָּנוּ וְלֹא תִצֵּא
 אֱלֹהִים בְּצַבָּאוֹתֵינוּ: י"ג הֲבָה לָנוּ עֲזָרַת מְצַר
 וְשׂוֹא תִשׁוּעַת אָדָם: י"ד בְּאֱלֹהִים נַעֲשֶׂה חֵיל
 וְהוּא יְבוֹס צָרֵינוּ:

תהלים ליום שלישי סא

דיא תפלה האט דוד גיזאגט אז ער איז אנטלאפין גיווארין פון שאול המלך:

סא ׀ למנצחַה עַל נְגִינַת לְדָוִד׃ ב שְׁמְעָה אֱלֹהִים
 רִנָּתִי הַקְּשִׁיבָה תִּפְלָתִי׃ ג מְקַצֶּה הָאָרֶץ אֱלֹהֶיךָ
 אֶקְרָא בְּעֶמְקֵי לְבָבִי בְּצוּר יְרוּם מִמֶּנִּי תִּנְחֵנִי׃ ד כִּי
 הָיִיתָ מַחֲסֵה לִּי מִגִּדְלֵי עֵז מִפְּנֵי אֹיִב׃ ה אֲגֹדֶה
 בְּאֲהָלֶיךָ עוֹלָמִים אַחֲסֵה בְּסִתְרֵי כְּנָפֶיךָ סֵלָה׃ ו כִּי
 אֲתָה אֱלֹהִים שָׁמַעְתָּ לְנַדְרֵי נַחֲתָת יְרֵשֶׁת יִרְאִי
 שָׁמְךָ׃ ז יָמִים עַל יָמֵי מַלְךָ תוֹסִיף שְׁנוֹתָיו כְּמוֹ דֹר
 וְדוֹר׃ ח יֵשֶׁב עוֹלָם לִפְנֵי אֱלֹהִים חֶסֶד וְאַמֶּת מִן
 יִבְצְרֵהוּ׃ ט כֵּן אֲזַמְּרָה שְׁמְךָ לְעַד לְשִׁלְמֵי נַדְרֵי
 יוֹם יוֹם׃

תהלים ליום שלישי סב

צג

דיא תפלה האט דוד גיזאגט קעגן זיינע שונאים:

סב א לַמְנַצֵּחַ עַל יְרוּתוֹן מִזְמוֹר לְדָוִד : ב אֲךָ אֵל
אֱלֹהִים דּוֹמֶיהַ נִפְשִׁי מִמֶּנּוּ יִשׁוּעָתִי : ג אֲךָ הוּא
צוּרִי וַיִּשׁוּעָתִי מִשְׁגִּבֵי לֹא אֲמוּט רַבָּה : ד עַד אָנֹכִי
תְהוֹתֶתוּ עַל אִישׁ תִּרְצָחוּ כְּלַכֶּם כְּקוֹר נְטוּי נָדָר
הִרְחִוִיָּה : ה אֲךָ מִשְׁאַתּוּ יַעֲצוּ לְהַדְרִיחַ יָרְצוּ כָּזָב
בְּפִיו יְבָרְכוּ וּבִקְרָבָם יִקְלְדוּ סִלָּה : ו אֲךָ לֵאלֹהִים
דּוֹמֵי נִפְשִׁי כִּי מִמֶּנּוּ תִקְוֹתִי : ז אֲךָ הוּא צוּרִי
וַיִּשׁוּעָתִי מִשְׁגִּבֵי לֹא אֲמוּט : ח עַל אֱלֹהִים יִשְׁעֵי
וּכְבוֹדִי צוּר עֲזִי מַחְסֵי בֵאלֹהִים : ט בִּטְחוּ בּוֹ בְּכָל
עֵת עִם שִׁפְכוּ לְפָנָיו לְבַבְכֶם אֱלֹהִים מַחֲסֵה לָנוּ
סִלָּה : י אֲךָ הִבֵּל בְּנֵי אָדָם כָּזָב בְּנֵי אִישׁ בְּמֵאזְנָיִם

רַעֲלוֹת הַמָּה מֵהַבֵּל יָחַד: יא אֵל תִּבְטְחוּ בְעֵשֶׁק
 וּבְגִזְלֵי אֵל תִּהְבְּלוּ חֵיל כִּי יִגּוֹב אֵל תַּשִּׁיתוּ לֵב:
 יב אַחַת דַּבֵּר אֱלֹהִים שְׁתִּים זוֹ שָׁמַעְתִּי כִּי עִז
 לֵאלֹהִים: יג וְלֵךְ אֶרְנֵי חֶסֶד כִּי אֶתָּה תִשְׁלַם
 לְאִישׁ כְּמַעֲשָׂהוּ:

אין דעם מזמור איז דיא תפלה וואס דוד האט גיטאן בשעת ער איז אנטלאפן פאר שאול המלך

סג א מְזִמּוֹר לְדָוִד בְּהִיּוֹתוֹ בְּמִדְבַר יְהוּדָה:
 ב אֱלֹהִים אֵלֵי אֶתָּה אֲשַׁחֲקֶךָ צְמֵאָה לֵךְ נַפְשִׁי
 כְּמֵה לֵךְ בְּשָׂרֵי בְּאֶרֶץ צִיָּה וְעֵיף בְּלֵי מַיִם: ג כֵּן
 בִּקְדֹשׁ הִזִּיתֶךָ לְרֵאוֹת עֵזָה וּכְבוֹדֶךָ: ד כִּי טוֹב
 חֶסֶדֶךָ מִחַיִּים שְׁפָתַי יִשְׁבְּחוּנֶךָ: ה כֵּן אֲבָרְכֶךָ
 בְּחַיֵּי בְשִׁמְךָ אֲשָׂא כַפֵּי: ו כְּמוֹ חֵלֶב וּדְשֵׁן תִּשְׂבַּע

נִפְשֵׁי וְשִׁפְתַי רִנְנוֹת יְהוָה לֵבִי : ז אִם זְכַרְתִּיךָ עַל
 יְצוּעֵי בְּאֲשֻׁמְרוֹת אֶהְיֶה בְּךָ : ח כִּי הָיִיתָ עֲזָרְתָה
 לִי וּבְצֵל כְּנַפְיֶךָ אֲרַנֵּן : ט דַּבְּרָה נִפְשֵׁי אַחֲרֶיךָ בִּי
 תִמְכָּה יְמִינֶךָ : י וְהִמָּה לְשׁוֹאֵה יִבְקֹשׁוּ נִפְשֵׁי יְבָאוּ
 בְּתַחְתִּיּוֹת הָאָרֶץ : יא יִגִּירָהוּ עַל יְדֵי חָרֵב מְנַת
 שָׁעֵלִים יִהְיוּ : יב וְהַמֶּלֶךְ יִשְׂמַח בְּאֱלֹהִים יִתְהַלֵּל
 כָּל הַנִּשְׁבָּע בּוֹ כִּי יִסְכַּר פִּי דוֹבְרֵי שָׁקֶר :

דיא חכמים דרשענען דעם מזמור אויף דניאל וואס ער איז גיווארפן גיווארן אין לייבן גרוב :

סד א לִמְנַצַּח מִזְמוֹר לְדָוִד : ב שְׁמַע אֱלֹהִים קוֹלִי
 בְּשׁוּחֵי מַפְחָד אוֹיֵב תִּצַּר חַיִּי : ג תִּסְתַּיְרֵנִי מִסּוּד
 מִרְעִים מִרְגֵּשֶׁת פְּעֵלֵי אֹזֶן : ד אֲשֶׁר שָׁנְנוּ כְּחָרֵב
 לְשׁוֹנֵם דָּרְכוּ חֲצֵם דָּבַר מָר : ה לִירוֹת בְּמִסְתָּרִים

תָּם פֶּתְאֵם יִרְהוּ וְלֹא יִירָאוּ: ו יִחֲזְקוּ לָמוּ דְבַר רָע
 יִסְפְּרוּ לְטָמוֹן מִזְקָשִׁים אָמְרוּ מִי יִרְאֶה לָמוּ:
 ז יִחַפְּשׂוּ עוֹלֹת תִּמְנֶנּוּ חֶפֶשׁ מִחֶפֶשׁ וְקָרַב אִישׁ וְלֹב
 עָמֵק: ח וַיִּירֶם אֱלֹהִים הַיָּן פֶּתְאֵם הָיוּ מִכּוֹתָם:
 ט וַיִּכְשִׁילֵהוּ עָלֵימוֹ לְשׁוֹנָם יִתְנוּדְדוּ כָּל רֹאֵה בָם:
 י וַיִּירָאוּ כָּל אָדָם וַיִּגִּידוּ פֶּעַל אֱלֹהִים וּמַעֲשָׂהוּ
 הַשְׁבִּילוּ: יא יִשְׂמַח צְדִיק בְּיָ וַחֲסָה בּוֹ וַיִּתְהַלֵּל
 כָּל יִשְׂרָאֵל:

דיא מזמורים ס"ה ס"ז וינען גינאגט גינארין אויף דער צייט פון דער גאולה:

סה א לְמִנְצַח מִזְמוֹר לְדָוִד שִׁיר: ב לָךְ דְּמִיָּה תִּהְיֶה
 אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן וְלָךְ יִשְׁלַם נֶדֶר: ג שִׁמְעֵת פִּלְאָה
 עֲדִיךָ כָּל בֶּשֶׂר יִבְאֵאוּ: ד דְּבַרֵי עוֹנוֹת גִּבְרוּ מִנִּי

פִּשְׁעֵינוּ אַתָּה תִּכְפֹּרם׃ ה אֲשֶׁרִי תִבְחַר וּתִקְרַב
 יִשְׁכַּן חֲצֵרֶיךָ נִשְׁבְּעָה בְטוֹב בֵּיתְךָ קִדְשׁ הַיְכָלְךָ׃
 ו נִוְרָאוֹת בְּצִדְקַת תַּעֲנֵנּוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ מִבְּטַח כָּל
 בְּצוּי אֶרֶץ וַיִּם רַחֲקִים׃ ז מִכִּין הָרִים בְּכַחוֹ נֶאֱזָר
 בְּגִבּוֹרָה׃ ח מִשְׁבִּיתָ שְׁאוֹן יָמִים שְׁאוֹן גְּלִיָּהֶם וְהַמּוֹן
 לְאֲמִים׃ ט וַיִּירָאוּ יֹשְׁבֵי קִצּוֹת מֵאוֹתֶיךָ מוֹצֵאֵי
 בְּקָר וְעֵרֵב תִּרְנִין׃ י פָּקַדְתָּ הָאָרֶץ וְתִשְׁקַקְהָ רַבַּת
 תַּעֲשֶׂרְנָה פֶלֶג אֱלֹהִים מָלֵא מַיִם תִּכְיֶן דְּגָנָם כִּי
 כֵּן תִּבְיָנָה׃ יא תִּלְמִיָּה רִוּה נַחַת גְּדוּדָה בְּרַב־יָבִים
 תִּמְגַּנְנָה צְמַחָה תִּבְרַךְ׃ יב עֲטַרְתָּ שְׁנַת מוֹבְתְךָ
 וּמִעַגְלֶיךָ יִרְעֶפוֹן דָּשֵׁן׃ יג יִרְעֶפוּ נְאוֹת מִדְּבָר וְגִיל
 גְּבָעוֹת תִּחְגַּרְנָה׃ יד לָבְשׁוּ כָרִים הַצֵּאן וְעַמְקִים

יֵעֲטֹפוּ בָר יִתְרוֹעְעוּ אֶף יִשִּׁירוּ :

סו א לְמִנְצַח שִׁיר מִזְמוֹר הִרְיֵעוּ לֵאלֹהִים כָּל
 הָאָרֶץ : ב זָמְרוּ כְבוֹד שְׁמוֹ שִׁמּוֹ כְבוֹד
 תְּהַלְתּוּ : ג אָמְרוּ לֵאלֹהִים מַה נֹּרָא מַעֲשֵׂיךָ בָּרַב
 עֲזָךְ יִכְחָשׁוּ לְךָ אִיבִיךָ : ד כָּל הָאָרֶץ יִשְׁתַּחֲוּוּ לְךָ
 וַיִּזְמְרוּ לְךָ יִזְמְרוּ שִׁמְךָ סְלָה : ה לָכֵן וַיֵּרְאוּ מִפְּעֻלוֹת
 אֱלֹהִים נֹרָא עָלִילָה עַל בְּנֵי אָדָם : ו הִפְךָ יָם
 לַיַּבֵּשָׁה בִּנְהַר יַעֲבֹרוּ בְּרִגְלָם שֵׁם נִשְׁמַחָה בּוֹ :
 ז מִשָּׁל בְּגִבּוֹרָתוֹ עוֹלָם עֵינָיו בַּגּוֹיִם תִּצְפִּינָה
 הַסּוֹרְרִים אֵל יָרוּמוּ לָמוֹ סְלָה : ח בָּרְכוּ עַמּוּם
 אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁמִיעוּ קוֹל תְּהַלְתּוּ : ט הַשֵּׁם נִפְשָׁנו
 בַּחַיִּים וְלֹא נָתַן לַמוֹט רַגְלָנוּ : י כִּי בַחֲנָתָנוּ

אֱלֹהִים צָרַפְתָּנוּ כַּצָּרָף כֶּסֶף׃ י׳ הִבֵּאתָנוּ בַּמִּצֹּדָה
 שָׁמַת מוֹעֵקָה בְּמַתְנֵינוּ׃ יב הִרְכַּבְתָּ אֲנוֹשׁ לְרַאשֵׁנוּ
 כָּאֲנוּ בְּאֵשׁ וּבַמַּיִם וַתּוֹצֵיאֵנוּ לְרוּיָה׃ יג אָבוֹא
 בֵּיתְךָ בְּעוֹלוֹת אֲשֵׁלֶם לָךְ נְדָרֵי׃ יד אֲשֶׁר פָּצוּ
 שִׁפְתַי וּדְבַר פִּי בַצַּר לִי׃ טו עֲלוֹת מַחִים אֲעֲלֶה לָּךְ׃
 עִם קִטְרֹת אֵילִים אֲעִשֶׂה בְּקָרְעַם עֲתוּדִים סִלָּה׃
 טז לָכֵן שָׁמְעוּ וַאֲסַפְּרָה כָּל יִרְאֵי אֱלֹהִים אֲשֶׁר עָשָׂה
 לְנַפְשִׁי׃ יז אֱלֹהֵי פִי קִרְאתִי וְרוּמָם תַּחַת לְשׁוֹנֵי׃
 יח אֲזֶן אִם רָאִיתִי בְלִבִּי לֹא יִשְׁמַע אֲדָנִי׃ יט אֲכַן
 שָׁמַע אֱלֹהִים הַקְּשִׁיב בְּקוֹל תַּפְלָתִי׃ כ בָּרוּךְ
 אֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא הִסִּיר תַּפְלָתִי וַחֲסָדוֹ מֵאֵתִי׃

סז א לַמְנַצֵּחַ בְּנִגְיֹנוֹת מִזְמוֹר שִׁיר: ב אֱלֹהִים יִחַנְנוּ
 וַיְבָרְכֵנוּ יְיָ אֱרֶץ פָּנָיו אֲתָנוּ סְלָה: ג לְדַעַת בְּאֶרֶץ
 דְּרָכָךָ בְּכָל גּוֹיִם יִשׁוּעָתְךָ: ד יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים
 יוֹדוּךָ עַמִּים כָּלָם: ה יִשְׁמְחוּ וַיִּרְנְנוּ לְאֻמִּים כִּי
 תִשְׁפֹּט עַמִּים מִיִּשְׂרָאֵל וּלְאֻמִּים בְּאֶרֶץ תַּנְהֵם סְלָה:
 יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כָּלָם: ו אֶרֶץ
 נִתְּנָה יְבוּלָהּ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: ח יְבָרְכֵנוּ
 אֱלֹהִים וַיִּירָאוּ אוֹתוֹ כָּל אַפְסֵי אֶרֶץ:

דער מזמור איז גינאגט גינארין אויף סנחריב וואס האט בעלאגערט ירושלים אין דער צייט פון חזקיהו:

סח א לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד מִזְמוֹר שִׁיר: ב יִקוּם אֱלֹהִים
 יִפּוּצוּ אוֹיְבָיו וַיִּנּוּסוּ מִיִּשְׁנָאוֹ מִפָּנָיו: ג כְּהַנְדָּף
 עֵשֶׂן תִּנְדָּף כְּהַמֵּס דוֹנַג מִפָּנָי אֵשׁ יֵאבְדוּ רְשָׁעִים

מִפְּנֵי אֱלֹהִים׃ ד וְצַדִּיקִים יִשְׂמְחוּ יַעֲלֶצוּ לְפָנֵי אֱלֹהִים
וַיִּשְׂשׂוּ בְשִׂמְחָה׃ ה שִׁירוּ לְאֱלֹהִים זִמְרוּ שְׂמוֹ סְלוּ
לָרֶכֶב בְּעֶרְבֹת בְּיָה שְׂמוֹ וְעֲלוּ לְפָנָיו׃ ו אָבִי
יְתוֹמִים וְדִין אֱלֻמָּנוֹת אֱלֹהִים בְּמַעֲוֹן קָדְשׁוֹ׃
ז אֱלֹהִים מוֹשִׁיב יְחִידִים בְּיָתָה מוֹצִיא אֲסוּרִים
בְּכּוֹשְׁרוֹת אֶךְ סוֹרְרִים שְׁכֵנוֹ צַחִיחָה׃ ח אֱלֹהִים
בְּצִאתְךָ לְפָנֵי עַמֶּךָ בְּצִעְדְךָ בִישִׁימוֹן סְלָה׃ ט אֶרֶץ
רָעָשָׁה אֶף שָׁמַיִם נָטְפוּ מִפְּנֵי אֱלֹהִים זֶה סִינֵי מִפְּנֵי
אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ י גִּישָׁם נְדָבוֹת תְּנִיף אֱלֹהִים
נִהְלַתְךָ וְנִלְאָה אַתָּה כּוֹנֵנְתָה׃ יא חִיתְךָ יֵשְׁבוּ בָהּ
תִּבִין בְּטוֹבְתְךָ לְעֵנִי אֱלֹהִים׃ יב אֲדָנִי יִתֵּן אֱמֹר
הַמְּבִשְׁרוֹת צָבָא רַב׃ יג מַלְכִי צָבָאוֹת יִדְרוֹן

יִדְרוּן וּנְגוֹת בַּיִת תִּחַלֵּק שְׁלֵלָה : יֵאָמֵר תִּשְׁכַּבּוּן בֵּין
 שִׁפְתַיִם כַּנְּפֵי יוֹנָה נִחְפָּה בַּכֶּסֶף וְאִבְרוּתֶיהָ
 בִּירְקֶרֶק חָרוּץ : ^{טו} בַּפָּרֶשׁ שִׂדֵי מְלָכִים בָּהּ תִּשְׁלַג
 בְּצִלְמוֹן : ^{טז} הַר אֱלֹהִים הַר בְּשֵׁן הַר גִּבְנָנִים הַר
 בְּשֵׁן : ^{יז} לָמָּה תִרְצְדוּן הָרִים גִּבְנָנִים הַהָר חָמַד
 אֱלֹהִים לְשִׁבְתוֹ אֶף יִי יִשְׁכֵן לְנִצְחָה : יִהְיֶה רֶכֶב אֱלֹהִים
 רַב־תַּיִם אֶלְפֵי שְׁנָאֵן אֲדָנִי בָּם סִינִי בַקֶּדֶשׁ : יִשְׁעֶלִית
 לְמָרוֹם שְׁבִית שִׁבִי לְקַחַת מִתְּנוֹת בְּאָדָם וְאֶף
 סוֹרְרִים לְשִׁכֵן יְהִי אֱלֹהִים : כִּי בָרוּךְ אֲדָנִי יוֹם יוֹם יַעֲמֵם
 לָנוּ הָאֵל יִשׁוּעַתָּנוּ סִלָּה : כִּי הָאֵל לָנוּ אֵל לְמוֹשָׁעוֹת
 וְלִיהוָה אֲדָנִי לְמִוֹת תּוֹצֵאוֹת : כִּי אֵךְ אֱלֹהִים יִמְחֶץ
 רֵאשׁ אִיבֵיו קֶדְקֶד שֹׁעַר מִתְהַלֵּךְ בְּאֲשָׁמוֹ :

כג אָמַר אֲדַנִּי מִבֶּשֶׁן אָשִׁיב אָשִׁיב מִמְצֵלוֹת יָם׃
 כד לִמְעַן תִּמְחֹץ רַגְלְךָ בְּדָם לְשׁוֹן כָּל־בֵּיךָ מֵאוֹיְבִים
 מִנְּהוּ׃ כה רְאוּ הַלְיִכוֹתֶיךָ אֱלֹהִים הַלְיִכוֹת אֵלַי
 מִלְכִּי בַקֶּדֶשׁ׃ כו קָדְמוּ שָׂרִים אַחַר נִגְנִים בְּתוֹךְ
 עֲלָמוֹת תּוֹפְפוֹת׃ כז בְּמִקְהֵלוֹת בָּרְכוּ אֱלֹהִים
 אֲדַנִּי מִמְקוֹר יִשְׂרָאֵל׃ כח שָׁם בְּנִימָן צָעִיר רִדְם
 שָׂרֵי יְהוּדָה רִגְמַתָּם שָׂרֵי זְבֻלוֹן שָׂרֵי נַפְתָּלַי׃ כט צֹוּה
 אֱלֹהֶיךָ עֲזֹךְ עֲזֹוה אֱלֹהִים זֹו פִּעֲלָתָ לָנוּ׃ ל מהיכָלְךָ
 עַל יְרוּשָׁלַם לָךְ יוֹבִילוּ מְלָכִים שָׂי׃ לא גְעַר חַיִּת
 קָנָה עֵדֶת אַבְיָרִים בְּעַגְלֵי עַמִּים מִתְרַפֵּס בְּרָצִי
 כֶּסֶף בִּזְרַעַם קָרְבוֹת יַחֲפָצוּ׃ לב יִאֲתֵנוּ חֲשִׁמְנִים
 מִנִּי מִצָּרִים כּוֹשׁ תִּרְיֹץ יָדָיו לְאֱלֹהִים׃ לג מִמְלָכוֹת

הָאָרֶץ שִׁירוּ לֵאלֹהִים זַמְרוּ אֲדֹנָי סֶלָה : לֹד לָרֶכֶב
 בְּשֵׁמִי שְׁמִי קָדָם הֵן יִתֵּן בְּקוֹלוֹ קוֹל עֹז : לֵה תִּנּוּ
 עֹז לֵאלֹהִים עַל יִשְׂרָאֵל גִּבּוֹתָו וְעֹזוֹ בַּשַּׁחֲקִים :
 לוּ נֹרְאָה אֱלֹהִים מִמְּקוֹדְשׁוֹ אֵל יִשְׂרָאֵל הוּא נָתַן עֹז
 וְתַעֲצֹמוֹת לָעַם בְּרוּךְ אֱלֹהִים :

דער מזמור איז גיזאגט אויף דיא צייט פון קבוץ גלויות :

סט : לְמַנְצַח עַל שׁוֹשְׁנִים לְדָוִד : ב הוֹשִׁיעֵנִי
 אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מַיִם עַד נַפְשׁוֹ : ג טַבַּעְתִּי
 בֵּינֵן מְצוּלָה וְאִין מַעֲמֹד בָּאתִי בְּמַעַמְקֵי מַיִם
 וְשִׁבַּלְתָּ שִׁטְפַתִּנִּי : ד יִגְעַתִּי בְּקִרְאֵי נַחַר גְּרוֹנִי כָּלוּ
 עֵינָי מִיַּחַד לֵאלֹהֵי : ה רַבּוּ מִשְׁעֵרוֹת רֵאשֵׁי שְׁנָאֵי
 חָנָם עָצְמוּ מִצְמִיתֵי אוֹבֵי שֶׁקֶר אֲשֶׁר לֹא גִזְלַתִּי

אָז אָשׁיב־וּ אֱלֹהִים אֶתְּהִידְעָתָ לְאוֹלָתִי וְאֲשִׁמוֹתִי
מִמָּקֶה לֹא נִכְחָדוּ: ז אֵל יִבְשׁוּ בִי קוֹיֶה אֶדְנִי יְהוָה
צָבָאוֹת אֵל יִכְלְמוּ בִי מִבְּקִשְׁיֶךָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:
ה כִּי עָלִיךָ נִשְׁאַתִּי חֲרָפָה כִּסְתָה כְלָמָה פָּנַי: ט מוֹזָר
הָיִיתִי לְאָחִי וְנִכְרִי לְבָנֵי אִמִּי: י כִּי קִנְאַת בֵּיתְךָ
אֶכְלָתֵנִי וְחֲרָפוֹת חוֹרְפִיךָ נָפְלוּ עָלַי: יא וְאֶבְכֶּה
בְּצוּם נַפְשִׁי וְתִהְיֶה לְחֲרָפוֹת לִי: יב וְאֶתְּנֶה לְבוֹשֵׁי
שָׂק וְאֶהְיֶה לָהֶם לְמַשָּׁל: יג יִשְׁיָחוּ בִי יוֹשְׁבֵי שַׁעַר
וְנִגְיָנוֹת שׁוֹתֵי שִׁכָּר: יד וְאֲנִי תִפְלֵתִי לָךְ יי עֵת רָצוֹן
אֱלֹהִים בָּרַב חֶסֶדְךָ עֲנֵנִי בְּאַמֶּת יִשְׁעֶךָ: טו הֲצִילָנִי
מִטֵּיט וְאֵל אֶטְבַּעַה אֲנִצְלָה מִשְׁנָאִי וּמִמַּעַמְקִין
מַיִם: טז אֵל תִּשְׁטַפְּנִי שְׂבַלְתַּי מַיִם וְאֵל תִּבְלָעֵנִי

מְצוּלָה וְאֵל תִּאֶמֶר עָלַי בְּאֵר פִּיהָ: י' עֲנֵנִי יי כִּי טוֹב
חֲסִדְךָ כְּרֹב רַחֲמֶיךָ פְּנֵה אֵלַי: י"ח וְאֵל תִּסְתֵּר פְּנֶיךָ
מֵעֲבָרְךָ כִּי צָר לִי מִהֵר עֲנֵנִי: י"ט קָרְבָה אֵל נַפְשִׁי
גְּאֻלָּה לְמַעַן אֵיבִי פָדֵנִי: כ אֶתָּה יָדַעְתָּ חֲרַפְתִּי
וּבְשֹׁתִי וּכְלָמְתִי נִגְדָה כָּל צוֹרְרֵי: כ"א חֲרַפָּה שָׁבְרָה
לְבִי וְאֲנוּשָׁה וְאֶקְוֶה לָנוֹד וְאֵין וּלְמִנְחָמִים וְלֹא
מִצָּאתִי: כ"ב וַיִּתְּנוּ בְּבָרוּתִי רֹאשׁ וְלִצְמָאֵי יִשְׁקוּנִי
הַמֵּין: כ"ג יְהִי שְׁלֹחָנָם לְפָנֵיהֶם לֶפֶח וְלִשְׁרוּמִים
לְמוֹקֵשׁ: כ"ד תְּחַשְׁכְּנָה עֵינֵיהֶם מֵרְאוֹת וּמִתְנִיָּהֶם
תָּמִיד הַמַּעַד: כ"ה שִׁפְךָ עֲלֵיהֶם זַעֲמֶךָ וַחֲרוֹן אַפְּךָ
יִשְׁיָגֵם: כ"ו תְּהִי טִירְתָּם נִשְׁמָה בְּאֶהְלִיָּהֶם אֵל יְהִי
יֹשֵׁב: כ"ז כִּי אֶתָּה אֲשֶׁר הִכִּיתָ רַדְּפוּ וְאֵל מִכְאוֹב

חַלְלִיךָ יִסְפְּרוּ : כִּי תִנְהַ עֶזְךָ עַל עֲוֹנֵם וְאֵל יִבְאֶנּוּ
 בְּצַדִּיקֵיךָ : כִּי יִמְחוּ מִסֵּפֶר חַיִּים וְעַם צַדִּיקִים אֵל
 יִכְתְּבוּ : לֹא אֲנִי עָנִי וְכֹאֲב יִשׁוּעַתְךָ אֱלֹהִים תִּשְׁגְּבֵנִי :
 לֹא אֶהְלֵלָה שֵׁם אֱלֹהִים בְּשִׁיר וְאֶגְדְּלֵנוּ בַתּוֹדָה :
 לֵב וְתִיטֵב לִי מִשׁוֹר פֶּר מִקֶּרֶן מִפְּרִים : לֵךְ רְאוּ עֲנֻוִים
 יִשְׁמְחוּ דְרָשִׁי אֱלֹהִים וַיְחִי לְבַבְכֶם : לֹא כִי שִׁמְעַ
 אֵל אֲבִיוֹנִים יִי וְאֶת אֲסִירָיו לֹא בָזָה : לֵה יִהְלֵלוּהוּ
 שָׁמַיִם וְאָרֶץ יָמִים וְכָל רֹמֵשׁ בָּם : לֹא כִי אֱלֹהִים
 יוֹשִׁיעַ צִיּוֹן וַיִּבְנֶה עָרֵי יְהוּדָה וַיִּשְׁבּוּ שָׁם וַיִּרְשׁוּהָ :
 לֹא וַיִּזְרַע עֲבָדָיו יִנְחַלוּהָ וְאֶהְבִּי שְׁמוֹ יִשְׁכְּנוּ בָהּ :

דעם מזמור און דעם צווייטען מזמור האט דוד גיזאגט כשעת ער איז אנטלאפן פון זיין זון אבשלום :

ע א לְמַנְצָח לְדוֹד לְהַזְכִּיר : כִּי אֱלֹהִים לְהַצִּילָנִי יִי

לְעִזְרַתִּי חוֹשָׁה : ג יִבְשׁוּ וַיִּחַפְּרוּ מִבְּקִשֵׁי נַפְשִׁי
 יִסְגּוּ אַחֲזֹר וַיִּכְלְמוּ חַפְצֵי רַעְתִּי : ד יִשׁוּבוּ עַל עֵקֶב
 בְּשֹׁתֶם הָאִמְרִים הָאֵלֶּה אַח : ה יִשְׁיִשׂוּ וַיִּשְׂמְחוּ בְּךָ
 כָּל מִבְּקִשֶׁיךָ וַיֹּאמְרוּ תָמִיד יִגְדַל אֱלֹהִים אֱהִי
 יִשׁוּעֶתְךָ : ו וַאֲנִי עָנִי וְאֶבְיוֹן אֱלֹהִים חוֹשָׁה לִּי עֲזָרִי
 וּמִפְּלִטִי אֲתָה יי אֵל הַתְּאֵחָר :

עא א בְּךָ יי חֲסִיתִי אֵל אֲבוֹשָׁה לְעוֹלָם : ב בְּצַדִּיקְתְּךָ
 תִּצִּילֵנִי וְתִפְלֹטֵנִי הֵטָה אֵלַי אֲזִנְךָ וְהוֹשִׁיעַנִי :
 ג הִיְהִי לִי לְצוּר מְעוֹן לְבוֹא תָמִיד צוּיֹת לְהוֹשִׁיעַנִי
 כִּי סָלַעַי וּמְצוּדֹתַי אֲתָה : ד אֱלֹהֵי פִלְטָנִי מִיַּד רָשָׁע
 מִכַּף מְעוֹל וְחוֹמֵץ : ה כִּי אֲתָה תִקְנוֹתַי אֲדַנִּי יְהוָה
 מִבְּטָחוֹ מִנְּעוּרַי : ו עָלֶיךָ נִסְמַכְתִּי מִבֶּטֶן מִמְּעֵי אִמִּי

אֶתְּהָ גִּוְיָ בְּךָ תִּהְלָתִי תָמִיד : ז כְּמוֹפֶת הָיִיתִי
 לְרַבִּים וְאַתָּה מִחֲסֵי עֵז : ח יִמְלֵא פִי תִהְלָתְךָ כָּל
 הַיּוֹם תִּפְאַרְתְּךָ : ט אֵל תִּשְׁלִיכֵנִי לְעֵת זְקִנָּה
 כְּכֹלֹת כַּחֲוֵי אֵל תִּעֲזֹבֵנִי : י כִּי אֶמְרוּ אוֹיְבֵי לִי וְשֹׁמְרֵי
 נַפְשִׁי נוֹעְצֵי יַחְדָּו : יא לֵאמֹר אֱלֹהִים עֲזָבוּ רִדְפוּ
 וְתִפְשׁוּהוּ כִּי אֵין מִצִּיל : יב אֱלֹהִים אֵל תִּרְחַק מִמֶּנִּי
 אֱלֹהֵי לְעִזָּרְתִּי חֹשֶׁה : יג יִבְשׁוּ יִכְלוּ שִׁמְנֵי נַפְשִׁי
 יֵעָטוּ חֶרֶף וּכְלָמָה מִבְּקִשֵׁי רָעָתִי : יד וְאַנִּי תָמִיד
 אֶיֶחַל וְהוֹסַפְתִּי עַל כָּל תִּהְלָתְךָ : טו פִּי יִסְפֹּר
 צִדְקֹתְךָ כָּל הַיּוֹם תִּשׁוּעָתְךָ כִּי לֹא יִדְעֵתִי סִפְרוֹת :
 טז אָבוֹא בַּגְּבֻרוֹת אֲדַנִּי יְהוָה אֲזַכִּיר צִדְקֹתְךָ
 לְבַדְּךָ : יז אֱלֹהִים לְמִדָּתֵנִי מִנְעוּרֵי וְעַד הַנְּהָ אֲגִיד

נִפְלְאֵתִיךָ: יח וְגַם עַד זָקְנָה וְשִׁיבָה אֱלֹהִים אֵל
 תִּעֲזֹבֵנִי עַד אֲגִיד זְרוּעֶיךָ לְדָוָר לְכֹל יָבוֹא גְבוּרָתֶךָ:
 יט וְצִדְקָתֶךָ אֱלֹהִים עַד מָרוֹם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ גְדֵלוֹת
 אֱלֹהִים מִי כָמוֹךָ: כ אֲשֶׁר הִרְאִיתָנִי צָרוֹת רַבּוֹת
 וְרַעוֹת תָּשׁוּב תִּחְיֶינִי וּמִתְהוֹמֹת הָאָרֶץ תִּשׁוּב
 תִּעֲלֵנִי: כא תִּרְבַּ גְּדֻלָּתִי וְתִסַּב תִּנְחַמְנִי: כב גַּם אֲנִי
 אֹדְדֶךָ בְּכָלִי נֶבֶל אֲמַתֶּךָ אֱלֹהֵי אֲזַמְּרָה לָךְ בְּכִנּוֹר
 קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל: כג תִּרְנְנָה שִׁפְתֵי כִי אֲזַמְּרָה לָךְ
 וְנִפְשִׁי אֲשֶׁר פָּדִיתָ: כד גַּם לְשׁוֹנֵי כָל הַיּוֹם תִּתְהַגֵּה
 צִדְקָתֶךָ כִּי בִשׁוּ כִי חֲפְרוּ מִבְּקִשֵׁי רָעָתִי:

דער מזמור האט דוד גיזאגט אויף ניין זון שלמה אין דעם טאג וואס מען האט גימאכט שלמה פאר א מלך:

עבא לשלמה אלהים משפטיך למלך תן

וְצַדִּיקְתָּהּ לִבָּן מִלֶּךָ׃ ב יָדִין עַמָּהּ בְּצַדִּיק
 וְעַנְיִיךָ בְּמִשְׁפָּט׃ ג יִשְׁאוּ הָרִים שְׁלוֹם לְעַם
 וְגִבְעוֹת בְּצַדִּיקָה׃ ד יִשְׁפֹּט עַנְיֵי עָם יוֹשֵׁעַ לְבָנֵי
 אֲבִיוֹן וַיִּדְכֵּא עוֹשֵׂק׃ ה יִירָאוּךָ עִם שָׁמֶשׁ וּלְפָנֵי
 יְרַח דּוֹר דּוֹרִים׃ ו יֵרֵד כְּמָטֵר עַל גִּזְרֵי כַרְבִּיבִים
 זְרוֹיֵף אֶרֶץ׃ ז יִפְרַח בְּיָמָיו צַדִּיק וְרַב שְׁלוֹם עַד
 בְּלֵי יְרַח׃ ח וַיִּרְדּוּ מַיִם עַד יָם וּמִנְהַר עַד אֲפְסֵי
 אֶרֶץ׃ ט לְפָנָיו יִכְרְעוּ צִיִּים וְאִיִּבּוֹ עֶפֶר יִלְחֲכוּ׃
 י מִלְכֵי תִרְשִׁישׁ וְאִיִּם מִנְחָה יִשְׁיִבוּ מִלְכֵי שֹׁבַא
 וּסְבָא אֲשַׁכְּר יִקְרִיבוּ׃ יא וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ כָּל מְלָכִים
 כָּל גּוֹיִם יַעֲבֹדוּהוּ׃ יב כִּי יֵצֵא אֲבִיוֹן מִשּׁוּעַ וְעַנִּי
 וְאִין עֶזְרָה לוֹ׃ יג יָחַם עַל דָּל וְאֲבִיוֹן וּנְפֹשׁוֹת אֲבִיוֹנִים

יוֹשִׁיעַ : יד מִתּוֹךְ וּמִחַמֶּם יִגְאֵל נַפְשָׁם וַיִּקַּר דָּמָם
 בְּעֵינָיו : טו וַיְחִי וַיִּתֵּן לוֹ מִזֶּה־ב שָׁבָא וַיִּתְּפִלֵּל בַּעֲדוֹ
 תַמִּיד כָּל הַיּוֹם יְבָרְכֵנָהוּ : טז יְהִי פִסֵּת בַּר בְּאֶרֶץ
 בְּרֵאשֵׁי הָרִים יִרְעֵשׂ כִּלְבָנוֹן פְּרִיֹו וַיִּצְיִצוּ מִעֵיר
 כְּעֵשֶׂב הָאֶרֶץ : יז יְהִי שִׁמּוֹ לְעוֹלָם לְפָנַי שְׁמֵשׁ יְנוֹן
 שִׁמּוֹ וַיִּתְּבָרְכוּ בּוֹ כָּל גּוֹיִם יִאֲשְׁרֵהוּ : יח בָּרוּךְ יי
 אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת לְבָדוֹ :
 יט וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וַיִּמְלֵא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל
 הָאֶרֶץ אָמֵן וְאָמֵן : כ כָּלוּ תִפְלֹאוֹת דָּוִד בֶּן יִשָּׁי :

ספר ליום רביעי שלישי

דער מזמור רעט וועגין דעם וואס דער צדיק גייט שלעכט בעולם הזה און דעם רשע גייט גוט :

עג « מִזְמוֹר לְאַסָּף אֶךְ טוֹב לְיִשְׂרָאֵל אֱלֹהִים לְבָרִי

לִבָּב : ב וְאֲנִי כַמְעַט נִטְיוּ רַגְלֵי כְּאִין שִׁפְכוּ
 אֲשָׁרֵי : ג כִּי קִנְאֹתִי בַהוֹלְלִים שְׁלוֹם רְשָׁעִים
 אֲרָאָה : ד כִּי אִין חֲרָצְבוֹת לְמוֹתָם וּבָרִיא אֹרְלָם :
 ה בַּעֲמַל אָנוּשׁ אֵינִימוּ וְעַם אָדָם לֹא יִנְגְעוּ : ו לָכֵן
 עֲנַקְתָּמוּ גְאוּהָ יַעֲטָף שִׁית חָמָס לָמוּ : ז יֵצֵא מִחֶלֶב
 עֵינֵימוּ עָבְרוּ מִשְׁכִּיֹּת לִבָּב : ח יִמְיִקוּ וַיִּדְבְּרוּ בָרַע
 עֲשָׂק מִמָּרוֹם יִדְבְּרוּ : ט שִׁיתוּ בַשָּׁמַיִם פִּיהֶם
 וּלְשׁוֹנָם תִּהְלֹךְ בָּאָרֶץ : י לָכֵן יָשׁוּב עִמּוֹ הַלֵּם וַיְמִי
 מָלֵא יִמְצֹו לָמוּ : יא וְאָמְרוּ אֵיכָה יִדַּע אֵל וַיֵּשׁ דַּעַה
 בְּעֲלִיזוֹן : יב הִנֵּה אֱלֹהֵי רְשָׁעִים וְשִׁלְוֵי עוֹלָם הִשְׁגּוּ
 חֵיל : יג אֶךְ רִיק זְכִיתִי לִבִּי וְאַרְחֵץ בְּנִקְיוֹן כַּפֵּי :
 יד וְאֵהִי נִגְוֵעַ כָּל הַיּוֹם וְתוֹכַחְתִּי לְבָקָרִים : טו אִם

אָמַרְתִּי אֲסַפְּרָה כְּמוֹ הֵנָּה דוֹר בְּנֵיךָ בְּגֵרְתִּי :
טז וַאֲחֻשְׁבָּה לְדַעַת זֹאת עָמַל הוּא בְּעֵינַי : יז עַד
אָבֹא אֶל מְקוֹדְשֵׁי אֵל אֲבִינָה לְאַחֲרֵיָתָם : יח אֶךְ
בַּחֲלָקוֹת תְּנִשִּׁית לָמוֹ הַפִּלְתָּם לְמִשׁוֹאוֹת : יט אֶךְ
הָיוּ לְשִׁמְחָה כִּרְגֵעַ סָפוּ תָמוּ מִן בִּלְהוֹת : כ כַּחֲלוֹם
מִהֶקְיִץ אֲדָנִי בְּעִיר צִלְמָם תִּבְזֶה : כא כִּי יִתְחַמֵּץ
לְבָבִי וּכְלִיּוֹתַי אֲשַׁתּוֹנֵן : כב וַאֲנִי בְּעַר וְלֹא אֲדַע
בְּהִמּוֹת הָיִיתִי עִמָּךְ : כג וַאֲנִי תָמִיד עִמָּךְ אֲחֻזָּת
בְּיַד יְמִינִי : כד בַּעֲצָתְךָ תִּנְחַנֵּי וְאַחַר כְּבוֹד תִּתְקַהֵּנִי :
כה מִי לִי בַשָּׁמַיִם וְעִמָּךְ לֹא חִפְצָתִי בְּאָרֶץ : כו כָּלֹה
שְׂאֵרֵי וּלְבָבִי צוֹר לְבָבִי וְחִלְקֵי אֱלֹהִים לְעוֹלָם :
כז כִּי הֵנָּה רְחִיקוֹךָ יֵאבְדוּ הַצְמַתָּה כָּל זוֹנָה מִמָּךְ :

תהלים ליום רביעי עג עד

קטו

כח וְאֲנִי קָרַבְתִּי אֱלֹהִים כִּי טוֹב שְׁתִּי בְּאֲדָנִי
יְהוָה מִחֲסֵי אֱלֹהִים קָרִי לְסֹפֵר כָּל מַלְאָכֹתֶיךָ :

אין דעם מזמור קלאגט דויד אויף דעם חורבן משפן שילה און אויף דעם חורבן פון ערשטין בית המקדש:

עד א מִשְׁכִּיל לְאָסָף לְמֹה אֱלֹהִים זָנַחְתָּ לְנֹצַח
יַעֲשֵׂן אִפְּךָ בְּצֵאן מִרְעִיתֶךָ : ב זָכַר עֲדַתְךָ קִנִּיתָ
קָדָם גְּאֻלְתָּ שִׁבְט נַחֲלֶתְךָ הַר צִיּוֹן זֶה שְׁכַנְתָּ בוֹ :
ג הִרְיָמָה פְּעֻמֶיךָ לְמִשְׁאֹת נֹצַח כָּל הִרְעֵ אוֹיֵב
בְּקִדְשׁ : ד שָׁאֲגוּ צוֹרְרֶיךָ בְּקָרֵב מוֹעֵדְךָ שְׁמוֹ
אוֹתָתָם אֲתוֹת : ה יוֹדַע כְּמֵבִיא לְמַעְלָה בְּסֶבֶךְ
עֵץ קָרְדָּמוֹת : ו וְעָתָה פִּתּוּחֶיהָ יִחַד בְּכִשְׁלִי
וְכִילָפוֹת יִהְלֻמוּן : ז שְׁלַחוּ בָּאֵשׁ מִקִּדְשֶׁךָ לְאָרֶץ
חֲלָרוֹ מִשְׁכַּן שִׁמְךָ : ח אָמְרוּ בְּלִבָּם נִינָם יִחַד שָׂרְפוּ

כָּל מוֹעֲדֵי אֵל בְּאֶרֶץ: ט אֶתֹתֵינוּ לֹא רָאִינוּ אִין עוֹד
נְבִיא וְלֹא אֶתֵנוּ יוֹדֵעַ עַד מָה: י עַד מָתִי אֱלֹהִים
יִחַרֵף צַר יִנְאֵץ אוֹיֵב שִׁמְךָ לְנִצָּחַ: יא לָמָּה תָשׁוּב
יְהוָה וַיִּמְיֶנְךָ מִקִּרְבַּי חִיקֶךָ כִּלְהָ: יב וְאֱלֹהִים מִלְכִי
מִקִּדְמָה פִּעַל יִשׁוּעוֹת בְּקִרְבֵי הָאָרֶץ: יג אֶתֶּה פוֹרְרֵת
בְּעֶזְךָ יָם שִׁבְרֵת רָאִשֵׁי תַנִּינִים עַל הַמַּיִם: יד אֶתֶּה
רֹצֵצֵת רָאִשֵׁי לְוִיתָן תִּתְּנֵנוּ מֵאֲכָל לָעַם לְצִיִּים:
טו אֶתֶּה בְּקִעַת מַעֲיָן וְנַחֲלֵי אֶתֶּה הוֹבֵשֶׁת נְהַרֹת
אֵיתָן: טז לָךְ יוֹם אֶפֶס לָךְ לַיְלָה אֶתֶּה הַכִּינֹת מְאוֹר
וְשִׁמְשׁ: יז אֶתֶּה הַצַּבֹּת כָּל גְּבוּלוֹת אֶרֶץ קִיץ וְחֶרֶף
אֶתֶּה יִצְרָתָם: יח זְכָר זֹאת אוֹיֵב חֶרֶף יי וְעַם נָבֵל
נִאֲצוּ שִׁמְךָ: יט אֵל תִּתֵּן לְחַיֵּי נַפְשׁ תוֹרֶךָ חַיֵּי

עֲנִיָּה אֵל תִּשְׁכַּח לְנִצָּח: כ הַבֵּט לְבַרִית כִּי מָלְאוּ
מִחֲשַׁבֵי אֶרֶץ נְאוֹת חָמָס: כא אֵל יֵשֶׁב דָּךְ נִכְלָם
עָנִי וְאֲבִיוֹן יִהְלֹלוּ שְׁמֶךָ: כב קוּמָה אֱלֹהִים רִיבָה
רִיבָה זָכַר חֲרָפְתְּךָ מִנִּי נָבֵל כָּל הַיּוֹם: כג אֵל
תִּשְׁכַּח קוֹל צִרְרֶיךָ שְׂאוֹן קִמְיָה עוֹלָה תָּמִיד:

דער מזמור גייט אויך דער צייט פון קבוץ גלויות

עה א לַמְנִצָּח אֵל תִּשְׁחַת מְזִמּוֹר לְאַסָּף שִׁיר:
ב הוֹדִינוּ לָךְ אֱלֹהִים הוֹדִינוּ וְקָרֹב שְׁמֶךָ סִפְרוּ
נִפְלְאוֹתֶיךָ: ג כִּי אֶקַּח מוֹעֵד אֲנִי מִיִּשְׂרָאֵל אֲשַׁפֵּט:
ד נִמְגִים אֶרֶץ וְכָל יֹשְׁבֵיהָ אֲנֹכִי תִכְנַתִּי עִמּוּדֶיךָ
ה סֵלָה: ה אֶמְרָתִי לְהוֹלֵלִים אֵל תְּהַלְלוּ וְלָרְשָׁעִים אֵל
תִּרְיֹמוּ קָרָן: ו אֵל תִּרְיֹמוּ לְמָרוֹם קַרְנֵכֶם תִּדְבְּרוּ

בְּצוֹאֵר עֶתְקָ: ז כִּי לֹא מִמוֹצֵא וּמִמְעַרְב וְלֹא
מִמִּדְבַּר הַרִים: ח כִּי אֱלֹהִים שֶׁפֶט זֶה יִשְׁפִּיל וְזֶה
יָרִים: ט כִּי כּוֹס בְּיַד יי וַיִּזֵּן חֶמֶר מִלֵּא מֶסֶךְ וַיִּגַּר מִזֶּה
אֶךְ שְׁמֵרִיָּה יִמְצֹו יִשְׁתּוּ כֹל רִשְׁעֵי אֶרֶץ: י וְאַנִּי
אֲנִיד לְעוֹלָם אֲזַמְּרָה לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב: יא וְכֹל קִרְנֵי
רִשְׁעִים אֲגַדֵּעַ תִּרְוַמְנָה קִרְנוֹת צַדִּיק:

דער מזמור גייט אויף דיא מלקמות פון גוג ומגוג:

עו י לַמִּנְצָה בִּנְגִינַת מִזְמוֹר לְאַסָּף שִׁיר: ב נוֹדַע
בִּיהוּדָה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל גְּדוֹל שְׁמוֹ: ג וַיְהִי
בְּשָׁלֵם סִכּוֹ וּמַעֲוֹנָתוֹ בְּצִיּוֹן: ד שָׁמָּה שָׁבַר רִשְׁפֵי
קִשְׁת מִגֵּן וַחֲרַב וּמִלְחָמָה סָלָה: ה נָאֹר אֶתָּה
אֲדִיר מִהַרְרֵי טָרֶף: ו אֲשַׁתּוֹלְלוּ אַבְיָרֵי לֵב נָמוּ

שִׁנְתָם וְלֹא מָצְאוּ כָל אֲנָשִׁי חַיִּל יְדִיָּהֶם: וּמִגֵּעַרְתְּךָ
 אֱלֹהֵי יַעֲקֹב נִרְדָּם וְרָכַב וְסוּסִים: ה אֶתְּהָ נֹרְאָה אֶתְּהָ
 וּמִי יַעֲמֹד לְפָנֶיךָ מֵאִז אֶפְךָ: ט מִשְׁמַיִם הִשְׁמַעְתָּ
 דִּין אֶרֶץ יִרְאָה וְשִׁקְטָה: י בְּקוֹם לַמִּשְׁפָּט אֱלֹהִים
 לְהוֹשִׁיעַ כָּל עַנְוֵי אֶרֶץ סִלָּה: יא כִּי חֲמַת אָדָם
 תִּוְדָךְ שְׂאֵרִית חֲמַת תִּתְחַנֵּן: יב נִדְרוֹ וְשִׁלְמוֹ לִי
 אֱלֹהֵיכֶם כָּל סְבִיבֵי יוֹבִילוּ שִׁי לַמּוֹרָא: יג יִבְצֹר
 רוּחַ נְגִידִים נֹרְאָה לְמַלְכֵי אֶרֶץ:

דאס איז א תפלה אויף דיא צרות וואס דיא ישראל ליידין אין גלות:

יום ט"ז

עז א לַמְּנַצֵּחַ עַל יְדוּתוֹן לְאַסְף מִזְמוֹר: בְּקוֹלֵי אֵל
 אֱלֹהִים וְאַצְעֵקָה קוֹלֵי אֵל אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֲלָי: ג
 בַּיּוֹם צָרְתִי אֲדַנֵּי דְרַשְׁתִּי יְדֵי לַיְלָה נִגְרָה וְלֹא

תִּפּוֹג מֵאַנְהָה הַנַּחֵם נַפְשִׁי: ד אֲזַכֶּרֶה אֱלֹהִים וְאֵהְמוּהָ
 אֲשִׁיחָה וְתַתְּעַטֵּף רוּחִי סִלָּה: ה אֲחֻזֹּת שְׁמֵרוֹת
 עֵינַי נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֶדְבֹר: ו חֲשַׁבְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם
 שָׁנוֹת עוֹלָמִים: ז אֲזַכֶּרֶה נִגִּינָתִי בַלַּיְלָה עִם לִבִּי
 אֲשִׁיחָה וַיִּחַפֵּשׂ רוּחִי: ח הֲלֵעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדֹנָי וְלֹא
 יִסּוּף לְרִצּוֹת עוֹד: ט הֲאֵפֶס לְנִצָּחַת חֲסָדָיו גִּמְרֵ אֱמֹר
 לְדָר וָדָר: י הַשְׁכַּח חַנוּת אֵל אִם קָפֵץ בְּאֵף רַחֲמָיו
 סִלָּה: יא וְאֱמַר חֲלֹותִי הֵיא שָׁנוֹת יָמַי עֲלִיוֹן:
 יב אֲזַכּוֹר מֵעַלְלֵי יְהוָה כִּי אֲזַכֶּרֶה מִקֶּדֶם פְּלִאָה:
 יג וְהִגִּיתִי בְכָל פְּעֻלָּהּ וּבַעֲלִילוֹתֶיהָ אֲשִׁיחָה:
 יד אֱלֹהִים בִּקְדֹשׁ דְּרַכָּהּ מִי אֵל גָּדוֹל כְּאֱלֹהִים:
 טו אַתָּה הָיָה עֹשֶׂה פְלִאָה הוֹדַעְתָּ בְּעַמִּים עֲזָה:

תהלים ליום רביעי עז עח

קכא

טו גִּאֲלֹתַ בְּזִרְוֹעַ עֲמֹךָ בְּנֵי יַעֲקֹב וַיּוֹסֶף סִלָּה :
י רְאִוּךָ מִיָּם אֱלֹהִים רְאִוּךָ מִיָּם יַחִילוּ אִף יִרְגְּזוּ
תְּהַמּוֹת : יח זְרַמּוּ מִיָּם עֲבוֹת קוֹל נְתַנּוּ שְׁחֻקִים אִף
חֲצִצִּיקָה יִתְהַלְּכוּ : יט קוֹל רַעֲמֹךָ בַּגִּלְגַּל הַאִירוּ
בְּרַקִּים תִּבְלֶה רִגְזָה וְתִרְעַשׂ הָאָרֶץ : כ בֵּיַם דְּרַכְךָ
וְשָׁבִילְךָ בְּמַיִם רַבִּים וְעַקְבוֹתֶיךָ לֹא נוֹדְעוּ :
כא נְחִיתַ כִּצְאֵן עֲמֹךָ בְּיַד מִשְׁהָ וְאַהֲרֹן :

אין דעם מזמור ווערט באשיידן אלע נסים וואס השי"ת האט גיטאן צו ישראל פון יציאת מצרים ביז דוד המלך עליו השלום:

עח א מִשְׁבִּיר לְאַסָּף הָאֲזִינָה עַמִּי תוֹרַתִי הֵטוּ
אֲזַנְכֶם לְאִמְרֵי פִי : ב אֶפְתָּחָה בְּמִשְׁלַל פִּי
אֲבִיעָה חִירוֹת מִנִּי קֶדֶם : ג אֲשֶׁר שָׁמְעֵנוּ וְנִדְעֵם
וְאַבְתִּינוּ סִפְרוּ לָנוּ : ד לֹא נִבְחַד מִבְּנֵיהֶם לְדוֹר

אֲחֵרוֹן מִסַּפְרִים תְּהִלּוֹתַי וְעִזּוֹזוֹ וְנִפְלְאוֹתַי אֲשֶׁר
עָשָׂה: ה' וַיִּקֶּם עֲדוֹת בְּיַעֲקֹב וְתוֹרָה שָׁם בְּיִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר צִוָּה אֶת אֲבוֹתֵינוּ לְהוֹדִיעַם לְבְנֵיהֶם:
וְלִמְעַן יֵדְעוּ דוֹר אַחֲרוֹן בְּנִים יוֹלְדוּ יִקְמוּ וַיִּסְפְּרוּ
לְבְנֵיהֶם: וַיִּשְׁיִמוּ בֵאלֹהִים כְּסֶלֶם וְלֹא יִשְׁכַּחוּ
מֵעֲלֵרֵי אֵל וּמִצֹּתָיו יִנְצְרוּ: ה' וְלֹא יִהְיוּ כְּאֲבוֹתָם
דוֹר סוֹרֵר וּמְרֵה דוֹר לֹא הִכִּין לְבָבוֹ וְלֹא נֶאֱמְנָה
אֶת אֵל רוּחוֹ: ט בְּנֵי אִפְרַיִם נוֹשְׁקֵי רוּמֵי קִנְיָה
הִפְכוּ בַיּוֹם קָרֵב: י לֹא שָׁמְרוּ בְרִית אֱלֹהִים
וּבְתוֹרָתוֹ מֵאֲנוּ לְלַכֵּת: יא וַיִּשְׁכַּחוּ עֲלִילוֹתַי
וְנִפְלְאוֹתַי אֲשֶׁר הִרְאִים: יב נִגְדָה אֲבוֹתָם עָשָׂה
פֶלֶא בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׂדֵה צֹעֵן: יג בְּקַעִים וַיַּעֲבִירוּם

וַיֵּצֵב מַיִם כְּמוֹ נֹדֶד׃ יִי וַיִּנְהָם בְּעַנְנֵי יוֹמָם וְכָל הַלַּיְלָה
 בְּאוֹר אֵשׁ׃ מִי יִבְקַע צָרִים בַּמִּדְבָּר וַיִּשְׁקֵךְ כֶּתֶהמוֹת
 רָבָה׃ מִי וַיּוֹצֵא נוֹזְלִים מִסַּלַּע וַיּוֹרֵד בַּנְּהָרוֹת מַיִם׃
 יִי וַיּוֹסִיפוּ עוֹד לַחֲטָא לֹא לְמָרוֹת עֲלִיוֹן בַּצִּיָּה׃
 יִי וַיִּנְסוּ אֵל בְּלִבָּבָם לִשְׁאֵל אֲכָל לִנְפֹשָׁם׃ יִי וַיִּדְבְּרוּ
 בְּאֱלֹהִים אָמְרוּ הַיּוֹכֵל אֵל לַעֲרֹךְ שַׁלְחָן בַּמִּדְבָּר׃
 כִּי הֵן הִבָּה צוֹר וַיִּזְוֹבוּ מַיִם וַנְחָלִים יִשְׁטְפוּ הַגַּם
 לֶחֶם יוֹכֵל תֵּת אִם יִכִּין שְׂאֵר לְעַמּוֹ׃ כִּי לָכֵן שָׁמַע יִי
 וַיִּתְעַבֵּר וְאֵשׁ נִשְׁקָה בִיעֶקֶב וְגַם אֶף עָלָה
 בְּיִשְׂרָאֵל׃ כִּי לֹא הֶאֱמִינוּ בְּאֱלֹהִים וְלֹא בָטְחוּ
 בִישׁוּעָתוֹ׃ כִּי וַיֵּצֵאוּ שְׁחָקִים מִמֶּעַל וַדַּלְתֵי שָׁמַיִם
 פָּתַח׃ כִּי וַיִּמְטֵר עֲלֵיהֶם מִן לֶאֱכָל וַדַּגֵּן שָׁמַיִם נָתַן

קָמוּ׃ כה לַחֵם אַבִּירִים אֶכֶל אִישׁ צִידָה שָׁלַח לָהֶם
 לְשֹׁבַע׃ כו יִסַּע קָדִים בַּשָּׁמַיִם וַיִּנְהַג בְּעֶזֶן תִּימָן׃
 כז וַיִּמָּטֵר עֲלֵיהֶם כַּעֲפָר שָׂאֵר וּכְחֹל יָמִים עֹף
 כָּנָף׃ כח וַיִּפֹּל בַּקָּרֶב מִחֲנֵהוּ סָבִיב לְמִשְׁכְּנֹתָיו׃
 כט וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂבְּעוּ מְאֹד וּתְאוּתָם יָבֵא לָהֶם׃ ל לא
 זָרוּ מִתְאוּתָם עוֹד אֶכְלָם בְּפִיהֶם׃ ל אַף אֱלֹהִים
 עָלָה בָהֶם וַיִּהְרַג בְּמִשְׁמַנֵּיהֶם וּבַחֹרֵי יִשְׂרָאֵל
 הִכְרִיעַ׃ לב בְּכָל זֹאת חָטְאוּ עוֹד וְלֹא הֶאֱמִינוּ
 בְּנִפְלְאוֹתָיו׃ לג וַיִּכַּל בַּהֶבֶל יְמֵיהֶם וּשְׁנוֹתָם
 בַּבְּהִלָּה׃ לד אִם הִרְגָם וּדְרָשׁוּהוּ וּשְׁבוּ וּשְׁחֲרוּ אֵל׃
 לה וַיִּזְכְּרוּ כִּי אֱלֹהִים צוֹרֵם וְאֵל עֲלִיּוֹן גְּאֹלָם׃ חצי הספר
 לו וַיִּפְתְּוּהוּ בְּפִיהֶם וּבִלְשׁוֹנָם יִכְזְּבוּ לוֹ׃ לז וּלְבָם לֹא

נִבְזוּ עַמּוֹ וְלֹא נֶאֱמְנוּ בְּבִרְיֹתוֹ: לֹחֵ וְהוּא רַחוּם יִכְפֹּר
 עֶוֹן וְלֹא יִשְׁחֹת וְהִרְבָּה לְהֵשִׁיב אִפּוֹ וְלֹא יַעִיר כָּל
 חַמָּתוֹ: לֹט וַיִּזְכֹּר כִּי בֶּשֶׁר הֵמָּה רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא
 יִשׁוּב: מ כִּמָּה יִמְרוּהוּ בַּמִּדְבָּר יַעֲצִיבוּהוּ בִישִׁימוֹן:
 מא וַיִּשׁוּבוּ וַיִּנְסוּ אֵל וַקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל הִתְנוּ: מב לֹא
 זָכְרוּ אֶת יְדוֹ יוֹם אֲשֶׁר פָּדַם מִנִּי צָר: מג אֲשֶׁר שָׂם
 בְּמִצְרַיִם אֶתֹתָיו וּמוֹפְתָיו בְּשִׁדְדָה צָעֵן: מד וַיַּהֲפֹךְ
 לָדָם יֵאֲרִיחֵם וְנוֹזְלִיחֵם בַּל יִשְׁתַּיֹּן: מה יִשְׁלַח בָּהֶם
 עָרֹב וַיֹּאכְלֵם וַצַּפְרִדֵּי וְתִשְׁחִיתֵם: מו וַיִּתֵּן לְחֹסִיל
 יְבוּלָם וַיִּגִּיעַם לְאַרְבֶּה: מז יַהֲרֹג בַּבָּרָד גִּפְנֵם
 וְשִׁקְמוֹתָם בַּחֲנָמַל: מח וַיִּסְגֵּר לַבָּרָד בְּעִירָם
 ומְקַנִּיחֵם לְרֵשָׁפִים: מט יִשְׁלַח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ עֲבָרָה

וּזְעַם וְצָרָה מִשְׁלַחַת מִלְּאֲכֵי רָעִים׃ י יִפְלֹם נְתִיב
לְאִפּוֹ לֹא חָשַׁךְ׃ מִמּוֹת נַפְשָׁם וְחִוּתָם לְדַבַּר הַסְּגִיר׃
יב וַיִּךְ כָּל בְּכוֹר בְּמִצְרַיִם רֵאשִׁית אוֹנִים בְּאֶהְלִי
חָם׃ יג וַיִּסַּע כְּצֹאן עֲמוֹ וַיִּנְהָגָם כְּעֶדֶר בַּמִּדְבָּר׃
יד וַיִּנְחָם לְבַטַח וְלֹא פָחַדוּ וְאֵת אוֹיְבֵיהֶם כִּסְּהֵ הַיָּם׃
טו וַיְבִיֵאֵם אֶל גְּבוּל קְדִישׁוֹ הַיָּם זֶה קִנְיָתָהּ יְמִינוֹ׃
טז וַיִּגְרֹשׁ מִפְּנֵיהֶם גּוֹיִם וַיִּפְּיֵלֵם בְּחֶבֶל נִחְלָה וַיִּשְׁכַּן
בְּאֶהְלֵיהֶם שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל׃ יז וַיִּנְסוּ וַיִּמְרוּ אֶת אֱלֹהִים
עֲלִיוֹן וְעֲדוֹתָיו לֹא שָׁמְרוּ׃ יח וַיִּסְגּוּ וַיִּבְגְּדוּ כְּאֲבוֹתָם
נִהְפְּכוּ בְּקִשְׁת רְמוּהָ׃ יט וַיִּכְעִסוּהוּ בְּבִמּוֹתָם
וּבַפְּסִילֵיהֶם יִקְנִיאוּהוּ׃ כ שָׁמַע אֱלֹהִים וַיִּתְעַבֵּר
וַיִּמְאֵס מְאֹד בְּיִשְׂרָאֵל׃ כא וַיִּטַּשׁ מִשְׁכַּן שְׁלוֹ אֶהְלֵ

שֶׁכֶן בְּאָדָם: סא וַיִּתֵּן לְשִׁבִי עֵזוֹ וְתַפְאֲרָתוֹ בְּיַד צָר:
 סב וַיִּסְגֵּר לִחֲרָב עִמּוֹ וּבִנְחֻלָּתוֹ הִתְעַבֵּר: סג בַּחֲוָרָיו
 אֲכָלָה אֲשׁוּבָתוֹ וּלְתִיּוֹ לֹא הוֹלֵלּוּ: סד כִּהְנִיּוּ בַּחֲרָב
 נִפְלְאוּ וְאֵלֵּמְנָתִיו לֹא תִבְכִּינָה: סה וַיִּקַּץ כִּישָׁן אֲדָנִי
 כַּגִּבּוֹר מִתְרוֹנֵן מִיּוֹן: סו וַיֵּךְ צָרָיו אַחֲזֹר חֲרַפְתָּ
 עוֹלָם נָתַן לָמוֹ: סז וַיִּמָּאֵם בְּאֵהֶל יוֹסֵף וּבְשֵׁבֶט
 אֶפְרַיִם לֹא בָחַר: סח וַיִּבְחַר אֶת שֵׁבֶט יְהוּדָה אֶת
 הַר צִיּוֹן אֲשֶׁר אָהֵב: סט וַיִּבֶן כְּמוֹ רָמּוֹת מִקְדָּשׁוֹ
 כְּאַרְיֵץ יִסְדָּה לְעוֹלָם: ע וַיִּבְחַר בְּרֹד עֲבָדָיו וַיִּקְחֵהוּ
 מִמִּכְלַאת צֹאן: עא מֵאַחַר עֲלוֹת הַבְּיָאוֹ לְרַעוֹת
 בְּיַעֲקֹב עִמּוֹ וּבְיִשְׂרָאֵל נִחְלָתוֹ: עב וַיִּרְעַם כָּתֶם
 לְבָבּוֹ וּבִתְבוֹנוֹת כִּפְּיוֹ יִנָּחֵם:

דער מזמור גייט אריף חורבן בית המקדש:

יום ט"ז

עט א מזמור לְאֶסְף־אֱלֹהִים בָּאוּ גוֹיִם בְּנַחֲלֹתֶךָ
 טמאוּ אֶת הַיְכָל קִדְשֶׁךָ שְׁמוֹ אֶת
 יְרוּשָׁלַם לְעַיִים: ב נָתַנּוּ אֶת נְבִלַת עַבְדֶּיךָ מֵאֲכָל
 לְעוֹף הַשָּׁמַיִם בְּשֵׁר הַסִּידִיךָ לְחֵיתוֹ אֶרֶץ: ג שָׁפְכוּ
 דָמָם כַּמַּיִם סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלַם וְאִין קוֹבֵר: ד הָיִינוּ
 חֲרָפָה לְשִׁבְנֵינוּ לְעַג וְקָלָם לְסְבִיבוֹתֵינוּ: ה עַד מָה
 יִתְאַנֵּף לְנֹצַח תַּבְּעֵר כָּמוֹ אִישׁ קִנְאָתֶךָ: ו שָׁפַךְ
 חַמָּתֶךָ אֶל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּךָ וְעַל מַמְלָכוֹת
 אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא קָרְאוּ: ז כִּי אָבַל אֶת יַעֲקֹב וְאֶת
 נֹוהוּ הַשָּׁמוֹ: ח אֵל תִּזְכֹּר לָנוּ עֲוֹנוֹת רֵאשִׁימִים מִהֵר
 יִקְדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דָלוּנוּ מְאֹד: ט עֲזָרְנוּ אֱלֹהֵי

יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ וְהִצִּילֵנוּ וּכְפָר עַל
 חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: י לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אִיהָ
 אֱלֹהֵיהֶם יוֹדַע בַּגּוֹיִם לְעֵינֵינוּ נִקְמַת דַּם עֲבָדֶיךָ
 הַשָּׁפוּךְ: יא תָּבוֹא לְפָנֶיךָ אֲנִי אֶסִּיר כְּגֵר לְזָרוּעֶךָ
 הוֹתֵר בְּנֵי תְמוֹתָהּ: יב וְהָשִׁב לְשִׁכְנֵינוּ שְׁבַע עֲתִים
 אֶל חֵיקֶם חֲרָפְתָם אֲשֶׁר חֲרָפִיךָ אֲדָנִי: יג וְאַנְחֵנוּ
 עִמָּךְ וְצֵאן מִרְעִיתֶךָ נוֹדֶה לָּךְ לְעוֹלָם לְדוֹר וָדוֹר
 נִסְפָּר תְּהַלֵּלְתֶּךָ:

דער מזמור גייט אויף דעם גלות און אויף דער גאולה:

פ א לְמַנְצָה אֶל שׁוֹשְׁנִים עֵדוּת לְאַסָּף מִזְמוֹר:
 ב רָעָה יִשְׂרָאֵל הָאֲזִינָה נִהַג כִּצְאֵן יוֹסֵף יֹשֵׁב
 הַכְּרָבִים הוֹפִיעָה: ג לְפָנֵי אֶפְרַיִם וּבְנֵימָן וּמְנַשֶּׁה

עֹזֶרְךָ אֶת גְּבוּרַתְךָ וְלָכָה לְיִשְׁעֶתָה לָנוּ: ד אֱלֹהִים
 הַשִּׁיבֵנו וְהָאֵר פְּנִיךָ וְנוֹשְׁעָה: ה יי אֱלֹהִים צְבָאוֹת
 עַד מָתִי עֲשֵׂנָת בְּתַפְלֵת עֲמֶךָ: ו הָאֲכַלְתֶּם לֶחֶם
 דְּמָעָה וּתְשַׁקְמוּ בְּדַמְעוֹת שְׁלִישׁ: ז תִּשְׁיַמְנוּ מְדוֹן
 לְשִׁכְנֵינוּ וְאִיבֵינוּ יִלְעָנוּ לָמוּ: ח אֱלֹהִים צְבָאוֹת
 הַשִּׁיבֵנו וְהָאֵר פְּנִיךָ וְנוֹשְׁעָה: ט גִּפְּן מִמְצָרִים
 תִּסִּיעַ תִּגְרֵשׁ גּוֹיִם וּתְטַעֵה: י פְּנִית לִפְנֵיהֶ וּתִשְׁרַשׁ
 שְׂרֵשִׁיה וּתְמַלֵּא אֶרֶץ: יא כָּסוּ הַרִים צִלָּה וְעַנְפֵיה
 אֶרְזֵי אֵל: יב תִּשְׁלַח קַצִּירֶיהָ עַד יָם וְאֵל נְהַר
 יוֹנְקוֹתֶיהָ: יג לֶמָּה פָּרַצְתָּ גְּדֵרֶיהָ וְאָרוּהָ כָּל עַבְרֵי
 דָּרְךָ: יד יְכַרְסֵמְנָה חֲזִיר מִיעַר וְזִיז שְׂדֵי יִרְעָנָה:
 טו אֱלֹהִים צְבָאוֹת שׁוּב נָא הַבֵּט מִשָּׁמַיִם וּרְאֵה

וּפְקֹד גִּפְנֵי זֹאת : טו וְכִנָּה אֲשֶׁר נִטְעָה יְמִינָה וְעַל בֶּן
אֲמִצָּתָה לָךְ : י שְׂרָפָה בַּאֵשׁ כְּסוּחָה מִגְּעֵרַת
פָּנֶיהָ יֵאבְדוּ : יח תְּהִי יָדְךָ עַל אִישׁ יְמִינָה עַל בֶּן
אָדָם אֲמִצָּת לָךְ : יט וְלֹא נָסוּג מִמֶּךָ תַחֲיִינוּ
וּבְשִׁמְךָ נִקְרָא : כ יי אֱלֹהִים צְבָאוֹת הִשִּׁיבֵנו
הָאָר פָּנֶיהָ וְנוֹשְׁעָה :

דער מזמור לערינט וויא דיא אידין זאלין זיך פירן אין גלות:

פא * לְמִנְצַח עַל הַגְּתִית לְאַסָּף : ב הֲרַנִּינוּ לְאֱלֹהִים
עוֹזֵנוּ הֲרִיעוּ לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב : ג שְׂאוּ זִמְרָה וּתְנוּ
תֶּרֶף כְּנֹר נְעִים עִם נָבֶל : ד תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר
בַּכֶּסֶה לְיוֹם תְּהַלְּלוּ : ה כִּי חֶק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט
לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב : ו עֲדוֹת בֵּיהוֹסֵף שָׁמוּ בְצִאתוֹ עַל

אֶרֶץ מִצְרַיִם שִׁפְתַי לֹא יִדְעֵתִי אֲשַׁמְעֶנּוּ : וְהִסְרֹתִי
 מִסֶּבֶל שְׂכָמֹךָ כִּפְיוֹ מִדָּוִד תִּעְבְּרָנָה : הַ בַּצָּרָה
 קָרָאתָ וְאַחֲלִיצֶנָה אֶעֱנֶנּוּ בְּסִתְרֵי רַעַם אֶבְחָנֶנּוּ עַל
 מִי מְרִיבָה סִלָּה : ט שְׁמַע עַמִּי וְאַעֲיֶדֶה בְּךָ יִשְׂרָאֵל
 אִם תִּשְׁמַע לִי : י לֹא יִהְיֶה בְּךָ אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה
 לְאֵל נָכָר : יא אֲנֹכִי יי אֱלֹהֵי הַמַּעֲלָה מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
 הִרְחַב פִּיךָ וְאַמְלֵאֵהוּ : יב וְלֹא שְׁמַע עַמִּי לְקוֹלִי
 וַיִּשְׁרָאֵל לֹא אָבָה לִי : יג וְאַשְׁלַחֵהוּ בְּשָׂרִירוֹת לְבָבָם
 יִלְכוּ בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם : יד לֹא עַמִּי שְׁמַע לִי יִשְׂרָאֵל
 בְּדַרְכֵי יִהְלְכוּ : טו כִּמְעַט אוֹיְבֵיהֶם אֶכְנִיעַ וְעַל
 צָרֵיהֶם אָשִׁיב יָדַי : טז מִשְׁנָאִי יי יִכְחָשׁוּ לֹא וַיְהִי
 עִתָּם לְעוֹלָם : יז וַיִּאֲכִלְהוּ מִחֶלֶב חֲטָאָה וּמִצֹּר

תהלים ליום רביעי פא פב פג

רַב־שׁ אֲשַׁבֵּעַךָ :

דער מזמור זאגט מוסר דיא דיינים זייא זאלין ניט מטה דין זיין און ניט נעמען קיין שוחד :

פב א מִזְמוֹר לְאַסָּף אֱלֹהִים נֹצֵב בְּעֵדֹת אֵל בְּקִרְבֵּי
 אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט: ב עַד מָתִי תִשְׁפָּטוּ עוֹל וּפְנֵי רִשְׁעִים
 תִּשְׂאוּ סֵלָה: ג שְׁפָטוּ דָל וַיִּתּוֹם עָנִי וְרֵשׁ הַצְּדִיקוּ:
 ד פִּלְטוּ דָל וְאַבְיוֹן מִיַּד רִשְׁעִים הַצִּירֹו: ה לֹא יִדְעוּ
 וְלֹא יִבְיִנוּ בַּחֲשֻׁכָה יִתְהַלְכוּ יִמוּטוּ כָּל מוֹסְדֵי אָרֶץ:
 ו אֲנִי אֶמְרָתִי אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֲלִיּוֹן כְּלַכֶּם: ז אֲכַן
 כְּאָדָם תִּמְוֹתוֹן וּכְאַחַד הַשָּׂרִים תִּפְלוּ: ח קוֹמָה
 אֱלֹהִים שְׁפֹטָה הָאָרֶץ כִּי אַתָּה תִּנְחַל בְּכָל הַגּוֹיִם:

דער מזמור איז איין תפלה אויף דיא מלחמות וואס ישראל וועלין האבין אין דיא צייט פון גוג ומגוג :

יום י"ז פג א שִׁיר מִזְמוֹר לְאַסָּף: ב אֱלֹהִים אֵל דָּמִי לְךָ:

אֵל תִּתְחַרֵּשׁ וְאֵל תִּשְׁקֹט אֵל: ג כִּי הִנֵּה אֹיְבֵיךָ
 יִהְיוּ וּמִשְׁנֵאֵיךָ נִשְׂאוּ רֹאשׁ: ד עַל עֲמֶךָ יַעֲרִימוּ
 סוּד וַיִּתְעַצּוּ עַל צְפוּנֶיךָ: ה אָמְרוּ לָכֵן וְנִכְחִידֶם
 מִגּוֹי וְלֹא יִזְכָּר שֵׁם יִשְׂרָאֵל עוֹד: ו כִּי נִוְעַצּוּ לֵב
 יַחֲדוּ עָלֶיךָ בְּרִית יִכְרְתוּ: ז אֲהַלִּי אֲדוּם וַיִּשְׁמַעֲלֵם
 מוֹאֵב וְהַגְּרִים: ח גָּבַל וְעַמּוּן וְעַמְלֶק פְּלִשְׁתִּים עִם
 יֹשְׁבֵי צוּר: ט גַּם אֲשׁוּר גְּלוּהָ עִמָּם הָיוּ זְרוּעַ לְבָנֵי
 לוֹט סֹלָה: י עָשָׂה לָהֶם כְּמִדְיָן כְּסִיסְרָא כִּיבִין
 בְּנִחַל קִישׁוֹן: יא נִשְׁמְדוּ בְּעֵין דָּאֵר הָיוּ דִמְן
 לְאֲדָמָה: יב שִׁיתָמוּ נְדִיבָמוּ כְּעֶרֶב וְכִזְאָב וְכִזְבַּח
 וְכִצְלָמָנַע כָּל נְסִיבָמוּ: יג אֲשֶׁר אָמְרוּ נִירְשָׁה לָנוּ
 אֵת נְאוֹת אֱלֹהִים: יד אֱלֹהֵי שִׁיתָמוּ כַּגְּלָגֵל כְּקֶשׁ

לְפָנַי רוּחַ : טו כָּאֵשׁ תִּבְעַר יַעַר וּכְלָהְבָה תִּלְהַט
 הָרִים : טז כִּן תִּרְדֹּפֶם בְּסַעֲרָהּ וּבְסוּפְתָהּ תִּבְהַלֵּם :
 י זֶלְמַי פְּנִיָהֶם קָלוֹן וַיִּבְקְשׁוּ שְׁמִי : יח יִבְשׁוּ
 וַיִּבְהַלּוּ עֵדֵי עַד וַיַּחֲפְרוּ וַיֹּאבְדוּ : יט וַיִּדְעוּ כִּי אַתָּה
 שְׁמִי יי לְבַרְךָ עֲלִיּוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ :

דער מזמור איז איין תפלה אויף דער גאולה און אויף בנין בית המקדש :

פד א לְמַנְצַח עַל הַגְּתִית לְבָנֵי קִרְחַ מְזֻמֹּר : ב מֵה
 יְדִידוֹת מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ יי צְבָאוֹת : ג נִכְסְפָה וְגַם
 כָּלְתָה נַפְשִׁי לַחֲצָרוֹת יי לְבִי וּבְשָׂרֵי יִרְנְנוּ אֵל
 הו' : ד גַּם צִפּוֹר מִצְּאָה בַּיִת וּדְרוֹר קָן לָהּ אֲשֶׁר
 נִשְׁתָּה אֶפְרַחֶיךָ אֵת מִזְבְּחוֹתֶיךָ יי צְבָאוֹת מֶלְכִי
 וְאֵלֹהֵי : ה אֲשֶׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ עוֹד יִהְיֶינָה סְלָה :

וַאֲשֶׁרִי אָדָם עֲזוּ לוֹ בְּךָ מְסֻלוֹת בְּלִבָּבָם: וְעִבְרִי
 בְּעֵמֶק הַבְּכָא מֵעֵין יִשׁוּתוּהוּ גַם בְּרָכוֹת יַעֲמָה
 מוֹרָה: ח יִלְכּוּ מִחִיל אֶל חִיל יִרְאֶה אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן:
 ט יי אֱלֹהִים צְבָאוֹת שָׁמְעָה תִּפְלֹתֵי הָאֱזוּיָנָה אֱלֹהֵי
 יַעֲקֹב סֵלָה: י מִגִּנְנוּ רְאֵה אֱלֹהִים וְהִבֵּט פָּנָי
 מִשִּׁיחָךְ: יא כִּי טוֹב יוֹם בַּחֲצִירֶיךָ מֵאֲלֶף בַּחֲרֹתֵי
 הַסֶּתוּפָף בְּבֵית אֱלֹהֵי מְדוּר בְּאֵהֲלֵי רִשְׁעִי: יב כִּי
 שָׁמַשׁ וּמִגֵּן יי אֱלֹהִים חֵן וְכָבוֹד יִתֵּן יי לֹא יִמְנַע טוֹב
 לְהִלְכֵי סֶבֶת מַיִם: יג יי צְבָאוֹת אֲשֶׁרִי אָדָם בִּטְחָבְךָ:

דער מזמור איז איין תפלה אויף דעם לאנגען גלות און אויף דער גאולה:

פה א לְמִנְצַח לְבָנֵי קַרְחַ מְזֻמּוֹר: ב רְצִית יי אֲרֻצֶּךָ
 שְׁבֶת שְׁבִית יַעֲקֹב: ג נְשֹׂאת עוֹן עִמָּךְ כִּסִּית

כָּל חַטָּאתָם סִלָּה: ד אֲסַפֶּת כָּל עֲבֹרֹתֶיךָ הַשִּׁיבוֹת
 מִחֲרוֹן אַפְּךָ: ה שׁוּבוּנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְהַפֵּר כַּעֲסֶךָ
 עֲמָנוּ: ו הֲלֹעֹלָם תִּאֲנַף בָּנוּ תִמְשֹׁךְ אַפְּךָ לְדֹר
 וָדֹר: ז הֲלֹא אַתָּה תָּשׁוּב תַחֲיִינוּ וְעַמְּךָ יִשְׁמְחוּ בָּךְ:
 ח הִרְאֵנוּ יי חֲסִדֶּךָ וַיִּשְׁעֶךָ תַתֵּן לָנוּ: ט אֲשַׁמְעָה מִה
 יִדְבַר הָאֵל יי כִּי יִדְבַר שְׁלוֹם אֶל עַמּוֹ וְאֵל חֲסִידָיו
 וְאֵל יִשׁוּבוּ לְבִסְלָה: י אֵךְ קָרוֹב לִירֵאָיו יִשְׁעוּ לְשִׁבְן
 כְּבוֹד בְּאֶרְצֵנוּ: יא חֲסִד וְאַמֶּת נִפְגְּשׁוּ צְדָק וְשְׁלוֹם
 נִשְׁקָו: יב אֶמֶת מֵאֶרֶץ תִּצְמַח וְצְדָק מִשָּׁמַיִם
 נִשְׁקָף: יג יי יִתֵּן הַטּוֹב וְאֶרְצֵנוּ תַתֵּן יְבוּלָה:
 יד צְדָק לְפָנָיו יִהְיֶה וַיִּשֶׁם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו:

תהלים ליום רביעי פו

דיא תפלה האט דוד המלך מתפלל גיווען אז ער איז אנטלפין פון שאול און פון דואג ואחיתופל:

פו א תפלה לְדוֹד הַטָּהוּ יי אֲזַנְךָ עֲנֵנִי כִי עָנִי וְאֲבִיוֹן
אֲנִי: ב שְׁמְרָה נַפְשִׁי כִי חָסִיד אֲנִי הוֹשַׁע עַבְדְּךָ
אֶתָּה אֱלֹהֵי הַבּוֹטָח אֵלֶיךָ: ג חַנּוּנִי אֲדֹנָי כִּי אֵלֶיךָ
אֶקְרָא כָּל הַיּוֹם: ד שִׁמַּח נַפְשׁ עַבְדְּךָ כִּי אֵלֶיךָ
אֲדֹנָי נַפְשִׁי אֲשָׂא: ה כִּי אֶתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסִלַּח וְרַב
חַסֵּד לְכָל קִרְאֶיךָ: ו הֶאֱזִינָה יי תַּפְלָתִי וְהִקְשִׁיבָה
בְּקוֹל תַּחֲנוּנֹתַי: ז בְּיוֹם צָרָתִי אֶקְרָאךָ כִּי תֵעָנֵנִי:
ח אֵין כְּמוֹךָ בְּאֱלֹהִים אֲדֹנָי וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ: ט כָּל
גוִים אֲשֶׁר עָשִׂיתָ יְבוֹאוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי
וַיִּכְבְּדוּ לְשִׁמְךָ: י כִּי גָדוֹל אַתָּה וְעָשָׂה נִפְלְאוֹת
אֶתָּה אֱלֹהִים לְבַרְכָּךָ: יא הוֹרְנִי יי דְרִכְךָ אֱהַלְךָ

בְּאַמְתֶּךָ יַחַד לְבָבִי לִירְאָה שְׁמֶךָ : יב אֹרְךָ אֲדַנִּי
 אֱלֹהֵי בְכֹר לְבָבִי וְאַכְבְּדָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם : יג כִּי
 חֲסִדְךָ גָּדוֹל עָלַי וְהִצַּלְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶל תַּחְתִּיָּה :
 יד אֱלֹהִים זְדִים קָמוּ עָלַי וְעֵדֶת עָרִיצִים בִּקְשׁוּ
 נַפְשִׁי וְלֹא שָׁמוּךְ לְנַגְדָם : טו וְאַתָּה אֲדַנִּי אֵל רַחוּם
 וְחַנּוּן אֲרַךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וְאַמֶּת : טז פָּנֵה אֵלַי וְחַנּוּנִי
 תִּנְהַ עֲזֶךָ לְעַבְדְּךָ וְהוֹשִׁיעָה לִבִּן אֲמֶתְךָ : יז עֲשֵׂה
 עִמִּי אֹת לְטוֹבָה וְיִרְאוּ שְׂנְאֵי וַיִּבְשׁוּ כִּי אַתָּה יי
 עֲזַרְתָּנִי וְנַחַמְתָּנִי :

דעם מזמור האט דוד המלך מיסד גיווען אים צוא זאגן אין בית המקדש :

פו א לְבָנֵי קִרְחַת מִזְמוֹר שִׁיר יִסְוֹדְתוֹ בְּהַרְרֵי קִדְשׁ :
 ב אֲהַב יי שְׁעָרֵי צִיּוֹן מִכָּל מִשְׁכָּנֹת יַעֲקֹב :

ג נִכְבְּרוֹת מְדַבֵּר בְּךָ עֵיר הָאֱלֹהִים סִלָּה: י אֲזַכִּיר
 רָהֵב וּבָבֶל לְיַדֵּי הַנְּהַ פְּלִשְׁתִּי וְצוּר עִם כּוֹשׁ זֶה
 יֶלֶד שָׁם: ה וְלְצִיּוֹן יֹאמֶר אִישׁ וְאִישׁ יֶלֶד בָּהּ וְהוּא
 יִכְוֹנְנָה עֲלִיּוֹן: ו יִי יִסְפֹּר בְּכַתּוּב עַמִּים זֶה יֶלֶד
 שָׁם סִלָּה: ז וְשָׂרִים כְּחַלְלִים כָּל מַעֲיָנֵי בְּךָ:

אין דעם מזמור ווערט גיקלאגט אויף דיא גרויסע צרות וואס ישראל האבין גיליטין אין גלות:

יום י"ח

פח א שִׁיר מִזְמוֹר לְבְנֵי קָרַח לְמִנְצַח־עַל מַחֲלַת
 לְעֵנּוֹת מִשְׁכִּיל לְהִימָן הָאֲזָרְחִי: ב יי אֱלֹהֵי
 יִשׁוּעָתִי יוֹם צַעֲקוֹתִי בְּלֵילָה נִגְהַךְ: ג תָּבֹא לְפָנֶיךָ
 תִּפְלֹתִי הֵטָה אֲזַנְךָ לְרִנָּתִי: ד כִּי שָׁבַעְהָ בְּרַעוֹת
 נַפְשִׁי וַחַיִּי לְשֹׂאֹל הִגִּיעוּ: ה נַחֲשִׁבְתִּי עִם יוֹרְדֵי
 בּוֹר הָיִיתִי כְּגֹבֶר אֵין אֵיל: ו בַּמַּתִּים חָפְשִׁי כְּמוֹ

חֲלָלִים שִׁכְבֵי קֶבֶר אֲשֶׁר לֹא זָכַרְתֶּם עוֹד וְהִמָּה
מִיָּדְךָ נִגְזְרוּ: ז שֶׁתִּנִּי בְבוֹר תַּחְתִּיּוֹת בְּמַהֲשָׁכִים
בְּמַצְלוֹת: ח עָלַי סָמְכָה חַמַּתְךָ וְכֹל מִשְׁבְּרֶיךָ
עֲנִיתְּ סֵלָה: ט הִרְחַקְתָּ מִיָּדַעַי מִמֶּנִּי שֶׁתִּנִּי תוֹעֵבוֹת
לָמוֹ כִּלְאִוְלָא אֵיצָא: י עֵינַי דָּאֲבָה מִנִּי עֲנִי קִרְאתֶיךָ
י״ בְּכָל יוֹם שִׁטְחֹתִי אֵלֶיךָ כִּפִּי: י״א הִלַּמְתִּים תַּעֲשֶׂה
פִּלְא אִם רַפְּאִים יִקְוִמוּ יוֹדוּךָ סֵלָה: יב הִיֶּסְפֵר
בְּקֶבֶר חֲסִידֶיךָ אֲמוֹנֹתֶיךָ בְּאֲבֵדוֹן: יג הַיּוֹדֵעַ בַּחֲשֵׁךְ
פִּלְאָךָ וְצַדִּיקְתֶּךָ בְּאֶרֶץ נְשִׂיָה: יד וְאֲנִי אֵלֶיךָ י״
שׁוֹעֵתִי וּבִבְקָר תִּפְלְתִי תִקְדַּמְךָ: טו לָמָּה י״ תִּזְנַח
נַפְשִׁי תִסְתִּיר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי: טז עָנִי אֲנִי וְגִיעַ מִנְעַר
נִשְׁאַתִּי אֲמִיךָ אֲפוֹנָה: יז עָלַי עָבְרוּ חֲרוֹנֶיךָ

בְּעוֹתֶיךָ צִמְתָּנוּנִי יי סִבּוֹנִי כִּמּוֹם כָּל הַיּוֹם הִקְיֹפוּ
עָלַי יַחַד: יט הִרְחַקְתָּ מִמֶּנִּי אֱהַב וְרַע מִיֵּדַעֵי מַחֲשָׁה:

אין דעם מזמור איז איין חפלה אויף מלכות בית דוד לעתיד לבוא:

פֶּט אַ מִשְׁכִּיל לְאִיתָן הָאֲזוּרָהוּ: ב חֲסָדֵי יי עוֹלָם
אֲשִׁירָה לְדָר וְדָר אֲוִדִיעַ אֲמוּנָתְךָ בְּפִי: ג כִּי
אֲמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה שָׁמַיִם תָּכֵן אֲמוּנָתְךָ
בָּהֶם: ד כָּרַתִּי בְרִית לְבַחֲיוֹרֵי נְשַׁבַּעְתִּי לְדָוִד
עֲבָדֵי: ה עַד עוֹלָם אָכִין זֶרַעְךָ וּבָנִיתִי לְדָר וְדָר
בְּסֶאֱךָ סֵלָה: ו וַיִּזְדוּ שָׁמַיִם פִּלְאֵךָ יי אַף אֲמוּנָתְךָ
בְּקַהֲל קִדְשִׁים: ז כִּי מִי בִשְׁחַק יַעֲרֹךְ לִי יְדָמָה
לִי בְּבָנֵי אֱלֹהִים: ח אֵל נִעְרָץ בְּסוּד קִדְשִׁים רַבָּה
וְנֹרָא עַל כָּל סְבִיבָיו: ט יי אֱלֹהֵי צְבָאוֹת מִי כָמוֹךָ

חֶסֶן יְהוָה וְאַמוּנָתְךָ סְבִיבוֹתֶיךָ : י אֶתָּה מוֹשֵׁל
 בְּנֵאֻת הַיָּם בְּשׂוֹא גִלְיוֹ אֶתָּה תִּשְׁבַּחֵם : יא אֶתָּה
 דִּכְּאַתְּ כִּחֲלָל רָהֵב בִּזְרוּעַ עֵזְךָ פְּזַרְתָּ אִיבֶיךָ :
 יב לָךְ שָׁמַיִם אֵף לָךְ אֶרֶץ תִּבֵּל וּמְלֵאָה אֶתָּה
 יִסְדָּתָם : יג צָפוֹן וְיָמִין אֶתָּה בְּרֵאתָם תָּבוֹר וְחֶרְמוֹן
 בְּשִׁמְךָ יִרְנְנוּ : יד לָךְ זְרוּעַ עִם גְּבוּרָה תָּעִז יָדְךָ
 תָּרוֹם יְמִינְךָ : טו צִדְקַ וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסֵּאֲךָ חֶסֶד
 וְאַמֶּת יִקְדָּמוּ פָּנֶיךָ : טז אֲשֶׁר־י הָעַם יִדְעִי תִרְוַעָה
 יי בְּאוֹר פָּנֶיךָ יִהְלֵכוּן : יז בְּשִׁמְךָ יִגִּילוּן כָּל הַיּוֹם
 וּבְצִדְקָתְךָ יִרוֹמוּ : יח כִּי תִפְאַרֶת עֲזָמוּ אֶתָּה
 וּבְרָצוֹנְךָ תָּרוֹם קִרְנֵנוּ : יט כִּי לִי מִגִּנְנוּ וְלִקְדוֹשׁ
 יִשְׂרָאֵל מִלְּכָנוּ : כ אֲזוּר־בְּרֵת בְּחִזּוֹן לַחֲסִידֶיךָ וְהִתְאַמֵּר

שְׁוִיתִי עֵזְרִי עַל גִּבּוֹר הַרְיָמוֹתַי בַּחֹר מֵעַם :
 כא מִצֵּאתַי דָּוֵד עַבְדִּי בְּשֶׁמֶן קָדְשִׁי מִשְׁחַתִּיו :
 כב אֲשֶׁר יָדִי תִכּוֹן עִמּוֹ אֶף זְרוּעֵי תֵאֱמָצְנֻנוּ : כג לֹא
 יֵשִׁיב אֹיִב בּוֹ וּבֶן עוֹלָה לֹא יַעֲנֶנּוּ : כד וּכְתוֹתַי
 מִפָּנָיו צָרְיוֹ וּמִשְׁנֵאָיו אֶגּוֹף : כה וְאֶמּוֹנְתִי וְחֶסְדִּי
 עִמּוֹ וּבְשֵׁמִי תִגְרוֹם קִרְנֵנוּ : ט וְשִׁמְתִי בַיָּם יָדוֹ
 וּבִנְהַרֹת יַמֵּינוּ : כו הוּא יִקְרָאֵנִי אָבִי אַתָּה אֱלֹהֵי
 וְצוֹר יִשׁוּעָתִי : כח אֶף אֲנִי בְּכֹר אֶתְנָהוּ עֲלִיוֹן
 לְמַלְכֵי אֶרֶץ : כט לְעוֹלָם אֲשַׁמְרֵ לּוֹ חֶסְדִּי וּבְרִיתִי
 נֶאֱמָנֶת לּוֹ : לוֹ שִׁמְתִי לְעַד זֶרְעוֹ וְכִסְאוֹ כִימֵי שָׁמַיִם :
 לא אִם יַעֲזֹבוּ בָנָיו תּוֹרָתִי וּבְמִשְׁפָּטֵי לֹא יִלְכּוּן :
 לב אִם חִקְתִּי יַחַלְלוּ וּמִצְוֹתַי לֹא יִשְׁמְרוּ : לג וּפְקַדְתִּי

בִּשְׁבַט פִּשְׁעֵם וּבַנְּגָעִים עֲוֹנָם : לֹד וְחֶסְדֵי לֹא אֶפִּיר
מֵעַמּוֹ וְלֹא אֶשְׁקַר בְּאַמוֹנָתִי : לֵה לֹא אֶחֱלֵל בְּרִיתִי
וּמוֹצֵא שְׁפָתַי לֹא אֶשְׁנֶה : לוֹ אֶחַת נִשְׁבַּעְתִּי בְּקֹדֶשׁי
אִם לְדוֹד אֶכְזֹב : לוֹ זָרְעוּ לְעוֹלָם יִהְיֶה וְכִסְאוֹ
כִּשְׁמֵשׁ נִגְדִי : לֵה כִּי־רַח יִכּוֹן עוֹלָם וְעַד בִּשְׁחַק
נִאֶמֶן סֵלָה : לט וְאַתָּה זְנִיחָת וּתְמֵאֵם הִתְעַבְרָת
עִם מְשִׁיחֶךָ : ט נִאֶרְתָּה בְּרִית עֲבָדֶךָ חֲלֵלָת
לְאֶרֶץ נִזְרוּ : מא פָּרַצְתָּ כָּל גְּדֵרֹתַי שְׁמֹת מִבְּצָרֶי
מִחַתָּה : מב שִׁסְהוּ כָּל עֲבָרֵי דָרְךָ הִיָּה חֲרָפָה
לְשִׁכְנָיו : מג הֲרִימוֹת יְמִין צָרֶיךָ הִשְׁמַחְתָּ כָּל אִיבֵיו :
מד אַף תָּשִׁיב צוֹר חֲרָבוֹ וְלֹא הִקְמַתוּ בַּמִּלְחָמָה :
מה הַשְׁבַּת מִטָּהְרוּ וְכִסְאוֹ לְאֶרֶץ מִגְרָתָה :

מו הקצרת ימי עלומיו העטית עליי בושה סלה:
 מז עד מה יי תסתיר לנצה תבער כמו אש חמתך:
 מח זכר אני מה חלד על מה שוא בראת כל בני
 אדם: מט מי גבר יחיה ולא יראה מות ימלט נפשו
 מיד שאול סלה: נ איה הסדיק הראשנים אדני
 נשבעת לדוד באמונתך: נא זכר אדני הרפת
 עבדיך שאתי בחיקי כל רבים עמים: נב אשר
 חרפו אויביך יי אשר חרפו עקבות משיחך:
 נג ברוך יי לעולם אמן ואמן:

ספר ליום חמישי רביעי

דער מזמור טוט ריידין גרויס מוסר אז דער מענטש זאל זיך ניט האלטן פגאנה אויף דעם עולם:

יום י"ט צ א תפלה למושה אישהאלהים אדני מעון

אַתָּה הָיִיתָ לָנוּ בְּדָר וְדָר : ב בְּטָרַם הָרִים יִלְדוּ
 וְתַחֲוִיל אֶרֶץ וְתַבֵּל וּמַעֲוֹלָם עַד עוֹלָם אַתָּה
 אֵל : ג תָּשֵׁב אֲנוּשׁ עַד דָּכָא וְתֹאמֶר שׁוּבוּ בְּנֵי
 אָדָם : ד כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינַיִךָ כְּיוֹם אֶתְמוּל כִּי
 יַעֲבֹר וְאַשְׁמֹרֶה בַּלַּיְלָה : ה זְרַמְתָּם שָׁנָה יִהְיוּ
 בַּבֶּקֶר כְּחֻצִיר יַחֲלֹף : ו בַּבֶּקֶר יִצִּיץ וְחֲלֹף לָעָרֵב
 יִמּוֹרֵל וַיִּבֶשׁ : ז כִּי כָלִינוּ בְּאַפָּךָ וּבַחֲמָתְךָ נִבְהַלְנוּ :
 ח שָׁתָה עֲזֹנְתֵינוּ לְנִגְיָךָ עֲלַמְנוּ לְמֵאֹר פְּנִיךָ :
 ט כִּי כָל יַמֵּינוּ פָּנוּ בְּעִבְרָתְךָ כָּלִינוּ שָׁנֵינוּ כְּמוֹ הֶקְהָה :
 י יָמֵי שָׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה וְאִם בְּגִבּוֹרֵת
 שְׂמוֹנִים שָׁנָה וְרַהֲבָם עָמַל וְאוֹן כִּי גָז חִישׁ וְנָעָפָה :
 יא מִי יוֹדֵעַ עֵז אַפָּךָ וּכְיֹרְאֶתְךָ עֵבֶרְתְּךָ : יב לְמִנּוֹת

יִמִּינֵנוּ כִּן הוֹדַע וְנִבִּיא לְבַב חֲכָמָה: יג שׁוּבָה יי עַד
 מָתִי וְהִנָּחֵם עַל עֲבֹדֶיךָ: יד שִׁבְעֵנוּ בַּבֶּקֶר חֲסִדֶךָ
 וְנִרְנְנָה וְנִשְׂמָחָה בְּכָל יִמִּינֵנוּ: טו שִׂמְחָנוּ כִּימוֹת
 עֲנִיתָנוּ שָׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה: טז יִרְאֵה אֵל עֲבֹדֶיךָ
 פְּעֻלָּתְךָ וְהִדְרֶךָ עַל בְּנֵיהֶם: יז וַיְהִי נֶעַם אֲדֹנָי
 אֲלֵהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדָיו כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה
 יָדָיו כּוֹנֵנָהּ:

דער מזמור זאגט דאס דיא וואס זיך אין גאט האלטן ווערן באשיצט פון אלע שלעכטעס:

צא א יֵשֵׁב בְּסִתְרֵךָ עֲלֵיוֹן בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנֵן: ב אִמֹר
 לִי מַחְסֵי וּמְצוּדֹתַי אֱלֹהֵי אֲבֹטָח בּוֹ: ג כִּי הוּא
 יִצִּילֶךָ מִפֶּחַ יִקְוֶה מִדְּבַר הַוּוֹת: ד בְּאַבְרָתוֹ יִסָּךְ
 לָךְ וְתַחַת כַּנְּפֵיו תִּתְחַסֶּה צָנָה וְסִתְרָה אֲמַתּוֹ: ה לֹא

תִּירָא מִפֶּחַד לַיְיָהּ מֵחֵץ יַעֲוֶף יוֹמָם : וּמִדְּבַר
 בְּאֵפֶל יְהִלֶּךְ מִקֶּטֶב יִשׁוּד צְהָרִים : וַיִּפֹּל מִצִּדָּה
 אֶלְרֶף וּרְבָבָה מִימִינָהּ אֵלֶיהָ לֹא יִגָּשׁ : חִרְק בְּעֵינֶיהָ
 תִּבְיֹט וְנִשְׁלַמַּת רִשְׁעִים תִּרְאֶהָ : ה כִּי אֶתָּה יי
 מִחֲסֵי עֲלִיוֹן שָׁמַתְּ מֵעֹנָהּ : י לֹא תִאֶנֶּה אֵלֶיהָ רָעָה
 וְנִגַּע לֹא יִקְרַב בְּאֶהְלֶךְ : יא כִּי מִלְּאֲכִיו יִצְוֶה לֶךְ
 לְשֹׁמְרָהּ בְּכָל דַּרְכֶיהָ : יב עַל כַּפָּיִם יִשְׁאַוֶּנֶה פֶּן
 תִּגּוֹף בְּאֶבֶן רִגְלָהּ : יג עַל שַׁחַל וּפְתָן תִּדְרֹךְ תִּרְמֹם
 כְּפִיר וְתַנִּין : יד כִּי בִי חָשַׁק וְאֶפְלָטָהּ אֲשַׁבְּהוּ
 כִּי יָדַע שְׁמִי : טו יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֶהּ עִמּוֹ אֲנֹכִי בְּצָרָה
 אֲחַלְצֶהּ וְאֶכְבְּדֶהּ : טז אֶרְךְ יָמִים אֲשַׁבֵּיעָהּ
 וְאֶרְאֶהּ בִּישׁוּעָתִי :

תהלים ליום חמישי צב

דער מזמור רעט פון עולם הבא און פון דעם שכר פון צדיקים לעתיד לבוא:

צב א מזמור שיר ליום השבת: ב טוב להודות ליי
ולומר לשמך עליון: ג להגיד בבקר חסדך
ואמונתך ברירות: ד עלי עשור ועלי נבר עלי
הגיון בכנור: ה כי שמתניי בפעלך במעשי
ידיך ארגן: ומה גדלו מעשיך יי מאד עמקו
מחשבתיה: ז איש בער לא ידע וכסיל לא יבין
את זאת: ח בפרח רשעים כמו עשב ויציו כל
פעלי און להשמדם עדי עד: ט ואתה מרום לעלם
יי: י כי הנה איביך יי כי הנה איביך יאברו
יתפרדו כל פעלי און: יא ותתם בראים קרני
בלתי בשמן רענן: יב ותבט עיני בשורי בקמים

עָלַי מְרַעִים תִּשְׁמַעְנָה אָזְנִי : י צַדִּיק כִּתְמוֹר יִפְרַח
 כְּאֶרֶז בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָּה : יד נְשֹׂתוּלִים בְּבֵית יי בְּהַצְרוֹת
 אֱלֹהֵינוּ יִפְרִיחוּ : טו עוֹד יְנוּבוֹן בְּשִׁיבָה דְשָׁנִים
 וְרַעְנָנִים יִהְיוּ : טז לְהַגִּיד כִּי יֵשֶׁר יי צוּרֵי וְלֹא
 עוֹלָתָה בּוֹ :

דער מזמור און דיא מזמורים ביז מזמור קי גייען אויף די ימות המשיח און אויף מלחמות גוג ומגוג:

צג א יי מֶלֶךְ גֵּאוֹת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יי עֵז הַתְּאוֹר אֶף
 תִּכּוֹן תִּבְלֵ בַל תִּמּוֹט : ב נָכוֹן כִּסְאֶךָ מֵאֵז
 מֵעוֹלָם אָתָּה : ג נִשְׂאוּ נְהַרוֹת יי נִשְׂאוּ נְהַרוֹת
 קוֹלָם יִשְׂאוּ נְהַרוֹת דְּכָיִם : ד מִקְלוֹת מַיִם רַבִּים
 אֲדִירִים מִשְׁבְּרֵי יָם אֲדִיר בְּמָרוֹם יי : ה עֲדַתְיָךְ
 נֶאֱמְנוּ מֵאֵד לְבֵיתְךָ נֶאֱוָה קִדְשׁ יי לְאַרְךָ יָמִים :

צד א אל נקמות יי אל נקמות הופיע : ב הנשא
שפט הארץ השב גמול על גאים : ג עד מתי
רשעים יי עד מתי רשעים יעלוזו : ד יביעו ידברו
עתק ותאמרו כל פעלי און : ה עמך יי ידכאו
ונחלתך יענו : ואלמנה וגר יהרגו ויתומים ירצחו :
ויאמרו לא יראה יה ולא יבין אלהי יעקב : ח בנינו
בערים בעם וכסילים מתי תשכילו : ט הנטע און
הלא ישמע אם יצר עין הלא יביט : י היסר גוים
הלא יוכיח המלמד אדם דעת : יא יי ידע מחשבות
אדם כי המה הבל : יב אשרי הגבר אשר תיסרנו
יה ומה תורתך תלמדנו : יג להשקיט לו מימי רע
עד יכרה לרשע שחת : יד כי לא יטש יי עמו

וְנִחַלְתֶּם לֹא יַעֲזֹב : טו כִּי עַד צֶדֶק יָשׁוּב מִשְׁפָּט
 וְאַחֲרָיו כָּל יִשְׂרָאֵל לֵב : טז מִי יִקּוּם לִי עִם מְרַעִים מִי
 יִתִּיצֵב לִי עִם פְּעֻלֵי אֹזֶן : יז רֹלְאֵי יְיָ עֲזַרְתָּה לִי כִמְעַט
 שָׁכַנָּה דוֹמָה נַפְשִׁי : יח אִם אֶמְרָתִי מִטָּה רַגְלִי
 חֲסִדְךָ יְיָ יִסְעֶדְנִי : יט בָּרַב שִׁרְעֵפִי בְּקֶרְבֵי תַנְחֹמִיךָ
 יִשְׁעִשְׁעוּ נַפְשִׁי : כ הִיחַבְּרָךְ כִּסֵּא הַוּוֹת יִצַר עֲמַל
 עָלַי חֶק : כא יִגְוְדוּ עַל נַפְשׁ צְדִיק וְדָם נָקִי יִרְשִׁיעוּ :
 כב וַיְהִי יְיָ לִי לְמִשְׁגָּב וְאֱלֹהֵי לְצוּר מַחֲסִי : כג וַיֵּשֶׁב
 עָלֵיהֶם אֶת אֹנֶם וּבָרַעְתָּם יִצְמִיתָם יִצְמִיתָם
 יְיָ אֱלֹהֵינוּ :

צה א לְכוּ נִרְנְנָה לְיְיָ נִרְיַעָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ : ב נִקְדָּמָה
 פָּנָיו בְּתוֹרָה בְּזִמְרוֹת נִרְיַע לוֹ : ג כִּי אֵל גָּדוֹל יְיָ

וּמַלְךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים: י אֲשֶׁר בָּיָדוֹ מַחְקְרֵי
 אֶרֶץ וְתוֹעֲפוֹת הָרִים לוֹ: ה אֲשֶׁר לוֹ הַיָּם וְהוּא
 עָשָׂהוּ וַיִּבְשֹׁת יָדָיו יִצְרוּ: י בָּאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרַעַה
 נִבְרָכָה לְפָנָיו יְיָ עֲשֵׂנוּ: ז כִּי הוּא אֱלֹהֵינוּ וְאַנְחָנוּ עִם
 מַרְעִיתוֹ וְצֹאן יָדוֹ הַיּוֹם אִם בְּקִלּוֹת שִׁמְעוּ: ח אֵל
 תִּקְשׁוּ לְבַבְכֶם כַּמְרִיבָה כִּיּוֹם מָסָה בַּמִּדְבָּר:
 ט אֲשֶׁר נִסּוּנִי אֲבוֹתֵיכֶם בְּחַנוּנֵי גַם רָאוּ פַעֲלֵי:
 י אַרְבַּעִים שָׁנָה אָקוּט בְּדוֹר וְאָמַר עִם הַתַּעִי לְבַב
 הֵם וְהֵם לֹא יָדְעוּ דַרְכֵי: יא אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי בְּאִפִּי
 אִם יִבְאוּ אֵל מְנוּחָתִי:

צו א שִׁירוֹ לַיְי שִׁיר חֲרָשׁ שִׁירוֹ לַיְי כָּל הָאָרֶץ: ב שִׁירוֹ
 לַיְי בְּרָכוּ שְׁמוֹ בְּשִׁירוֹ מִיּוֹם לַיּוֹם יִשׁוּעָתוֹ: ג סִפְרוּ

בגוים כבודו בכל העמים נפלאותיו: ד כי גדול יי
ומהלך מאד נורא הוא על כל אלהים: ה כי כל
אלהי העמים אלילים ויי שמים עשה: ו יהוד והדר
לפניו עז ותפארת במקדשו: ז הבו ליי משפחות
עמים הבו ליי כבוד ועז: ח הבו ליי כבוד שמו
שאו מנחה ובאו לחצרותיו: ט השתחוו ליי
בהדרת קדש חילו מפניו כל הארץ: י אמרו
בגוים יי מלך אף תכון תבל בל תמוט ידיו עמים
במישרים: יא ישמחו השמים ותגל הארץ ירעם
הים ומלאו: יב יעלו שדי וכל אשר בו אז ירננו
כל עצי יער: יג לפני יי כי באכי בא לשפט הארץ
ישפט תבל בצדק ועמים באמונתו:

צו אִי מֶלֶךְ תִּגַּל הָאָרֶץ יִשְׂמְחוּ אֵיִם רַבִּים: בִּעְנַן
 וְעַרְפֵּל סְבִיבֵי־וֹ צְדָקוֹ מִשְׁפָּט מִכּוֹן כְּסָאוֹ: אִשׁ
 לְפָנָיו תִּלְךְ: וּתְלַהֲטֵה סְבִיב צָרָיו: י הָאֵירוּ בְרָקָיו
 תִּבְלֵ רְאֵתָהּ וּתְחַל הָאָרֶץ: י הָרִים כְּדוֹנֵג נְמֹסוֹ
 מִלְּפָנָיו יי מִלְּפָנָיו אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ: י הַגִּידוּ הַשָּׁמַיִם
 צְדָקוֹ וּרְאוּ כָּל הָעַמִּים כְּבוֹדוֹ: י יִבְשׁוּ כָּל עַבְדֵי
 כָּסֵל הַמַּתְהַלְלִים בְּאֵלֵי־לֵים הַשְׁתַּחֲוּ לֹו כָּל אֱלֹהִים:
 ה שָׁמְעָה וַתִּשְׂמַח צִיּוֹן וַתִּגְלַנָּה בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן
 מִשְׁפָּטֶיךָ יי: ט כִּי אַתָּה יי עֲלִיּוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ
 מְאֹד נְעֻלִית עַל כָּל אֱלֹהִים: י אֲהַבִּי יי שְׁנְאוֹ רָע
 נִשְׁמַר נַפְשׁוֹת חֲסִידָיו מִיַּד רָשָׁעִים יִצִּילֵם: יי אֹר
 זָרַע לְצַדִּיק וּלְיִשְׂרָי לֵב שִׂמְחָה: יב שִׂמְחוּ

צדיקים ביי והודו לזכר קדשו :
צח א מזמור שירו ליי שיר חדש כי נפלאות עשה
הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו : ב הודיע יי
ישועתו לעיני הגוים גלה צדקתו : ג זכר חסדו
ואמונתו לבית ישראל ראו כל אפסי ארץ את
ישועת אלהינו : ד הריעו ליי כל הארץ פצחו ורגנו
וזמרו : ה זמרו ליי בכנור בכנור וקול זמרה :
ו בהצצרות וקול שופר הריעו לפני המלך יי :
ז ירעם הים ומלאו תבל וישבי בה : ח נהרות ימתאו
כף יחד הרים ורגנו : ט לפני יי כי בא לשפט
הארץ ישפט תבל בצדק ועמים במישרים :
צט א יי מלך ורגזו עמים ישב כרובים תנוט

הָאָרֶץ : ב יי בְּצִיּוֹן גְּדוֹל וְרָם הוּא עַל כָּל
הָעַמִּים : ג יוֹדוּ שִׁמְךָ גְּדוֹל וְנוֹרָא קְדוֹשׁ הוּא :
ד יַעֲזוּ מֶלֶךְ מִשְׁפָּט אֲהַב אֶתְּהָ כּוֹנֵנֶת מִיִּשְׂרָאֵל
מִשְׁפָּט וְצַדִּיקָה בִּיעֲקֹב אֶתְּהָ עֲשִׂית : ה רֹמְמוּ יי
אֱלֹהֵינוּ וְהַשְׁתַּחֲוּוּ לַהֲדָם רַגְלֵינוּ קְדוֹשׁ הוּא : ו מִשָּׁה
וְאֶהְרֹן בְּכֹהֲנָיו וְשִׁמְוֵאל בְּקִרְיָאֵי שְׁמוֹ קִרְאִים אֵל
יי וְהוּא יַעֲנֵם : ז בְּעַמּוּד עֲנָן יִדְבַר אֱלֹהִים שָׁמְרוּ
עֲדָתֵנוּ וְחַק נָתַן לָמוֹ : ח יי אֱלֹהֵינוּ אֶתְּהָ עֲנִיתָם אֵל
נִשְׂאָ הַיִּיתָ לָהֶם וְנִקַּם עַל עֲלִילוֹתָם : ט רֹמְמוּ יי
אֱלֹהֵינוּ וְהַשְׁתַּחֲוּוּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קְדוֹשׁ יי אֱלֹהֵינוּ :

דער מזמור טוט דערנעקין דיא מענטשין צוא דינען השי"ת מיט שמחה:

ק א מְזִמּוֹר לְתוֹדָה הֲרִיעוּ לַיי כָּל הָאָרֶץ : ב עֲבָדוּ

תהלים ליום חמישי ק קא

קנט

אֶת יי בְּשִׂמְחָה בָּאוּ לְפָנָיו בְּרִנָּה: ג דָּעוּ כִּי יי
הוּא אֱלֹהִים הוּא עֲשָׂנוּ וְלוֹ אֲנַחְנוּ עִמּוֹ וְצֵאן מִרְעִיתוֹ:
ד בָּאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹרָה חֲצֵרוֹתָיו בְּתִהְלָה הוֹדוּ
לוֹ בְּרָכוּ שְׁמוֹ: ה כִּי טוֹב יי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ וְעַד דָּר
וְדָר אֲמוֹנָתוֹ:

דער מזמור דערציילט דיא מדות טובות וועלכע דוד המלך האט זיך גיפירט:

קא א לְדוֹד מִזְמוֹר חֶסֶד וּמִשְׁפָּט אֲשִׁירָה לְךָ יי
אֲזַמְּרָה: ב אֲשַׁכִּילָה בְּדַרְךְ תְּמִים מְתִי תָבוֹא
אֵלַי אֶתְהַלֵּךְ בְּתָם לִבִּי בְּקֶרֶב בֵּיתִי: ג לֹא
אֲשִׁית לְנֶגֶד עֵינֵי דָבָר בְּלִיעֵל עֲשֵׂה סִטִּים שְׁנֵאתִי
לֹא יִדְבַק בִּי: ד יִלָּבֵב עֵקֶשׁ יָסוּר מִמֶּנִּי רַע לֹא
אֲדַע: ה מְלִשְׁנִי בִסְתֵר רַעְהוּ אוֹתוֹ אֲצַמִּית גְּבִה

עֵינַיִם וְרַחֵב לִבִּי אֶתֹךָ לֹא אֹכֵל׃ וְעֵינַי בְּנֶאֱמָנִי
 אֶרֶץ לְשֵׁבֶת עֲמָדֵי הַלֵּךְ בְּדֶרֶךְ תָּמִים הוּא
 יִשְׁרָתֵנִי׃ וְלֹא יֵשֶׁב בְּקֶרֶב בֵּיתִי עֲשֵׂה רְמִיָּה דְבַר
 שְׂקָרִים לֹא יִכּוֹן לִנְגֹד עֵינַי׃ ה' לְבַקָּרִים אֲצַמֹּת כָּל
 רִשְׁעֵי אֶרֶץ לְהַכְרִית מֵעִיר יי כָּל פְּעֻלֵי אָוֶן׃

דער מזמור איז אין פארקטיגע תפלה פאר דיא ישראל אין גלות:

קב א תפלה לעני כי יעטף ולפני יי ישפך שוהו׃
 ב יי שמעה תפלתי ושועתני אליה תבוא׃ ג אל
 תסתור פניך ממני ביום צר לי הטה אלי אזנה
 ביום אקרא מהר ענני כי כלו בעשן ימי ועצמותי
 כמוזקד נחרו׃ ה הוזהר בעשב ויבש לבי כי
 שכחתי מאכל לחמי׃ ו מקול אנחת דבקה עצמי

לְבִשְׂרֵי: ז דְּמִיתִי לְקֹאֵת מִדְּבַר הָיִיתִי כְּכּוֹס
 חֲרָבוֹת: ח שִׁקְרָתִי וְאֵהִיָּה כְּצַפּוֹר בּוֹדֵד עַל גָּג:
 ט כָּל הַיּוֹם חֲרַפּוֹנִי אֹיְבֵי מְהוֹלְלֵי בִי נִשְׁבְּעוּ: י כִּי
 אֶפְר כֶּלֶחֶם אֲכַלְתִּי וְשִׁקְוִי בְּבִכִי מִסִּכְתִּי: יא מִפְּנֵי
 זַעֲמֶךָ וְקִצְפֶךָ כִּי נִשְׁאַתְנִי וְתִשְׁלַכְנִי: יב יָמֵי כְּצִל
 נְטוּי וְאֲנִי כָּעֵשֶׂב אֵיבֵשׁ: יג וְאַתָּה יי לְעוֹלָם תִּשָּׁב
 וְזַכְרֶךָ לְדוֹר וָדוֹר: יד אַתָּה תִּקּוֹם תִּרְחַם צִיּוֹן כִּי עַתָּה
 לְחַנְּנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד: טו כִּי רָצוּ עֲבָדֶיךָ אֶת אֲבִנֶיהָ
 וְאֶת עֶפְרָה יְחַנְּנוּ: טז וַיִּירָאוּ גוֹיִם אֶת שֵׁם יי וְכָל
 מַלְכֵי הָאָרֶץ אֶת כְּבוֹדֶךָ: יז כִּי בָנָה יי צִיּוֹן נִרְאָה
 בְּכְבוֹדוֹ: יח פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעֲרֵעַר וְלֹא בָזָה אֶת
 תְּפִלָּתָם: יט תִּכְתֹּב זֹאת לְדוֹר אַחֲרוֹן וְעַם נִבְרָא

יְהוָה יְהוָה: כ כִּי הִשְׁקִיף מִמְרוֹם קִדְשׁוֹ יי מִשָּׁמַיִם
 אֶל אֶרֶץ הַבַּיִט: כא לִשְׁמֹעַ אֲנָקַת אֲסוּר לִפְתַּח בְּנֵי
 תְמוֹתָה: כב לְסַפֵּר בְּצִיּוֹן שֵׁם יי וְתִהְלֹתוּ בִירוּשָׁלַם:
 כג בְּהַקְבִּץ עַמִּים יַחְדָּו וּמִמְלָכוֹת לַעֲבֹד אֶת יי:
 כד עֲנֵה בַדְרֵךְ כַּחַי קֶצֶר יָמָי: כה אֹמַר אֱלֹהֵי אֵל
 תִּעֲלֵנִי בַחֲצֵי יָמָי בְּדוֹר דּוֹרִים שְׁנוֹתֶיךָ: כו לְפָנַיִם
 הָאָרֶץ יִסְדֹּת וּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ שָׁמַיִם: כז הִמָּה יֵאבְדוּ
 וְאַתָּה תִּעַמֹד וְכֹלם כִּבְגָד יִבְלֹוּ כִּלְבוּשׁ תַּחְלִיפֵם
 וַיִּחַלְפוּ: כח וְאַתָּה הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמוּ: כט בְּנֵי
 עֲבָדֶיךָ יִשְׁכֹּנוּ וְזָרְעֵם לְפָנֶיךָ יִכּוֹן:

דער מזמור איז כולל שבחים צוא השי"ת אויף די גרויסע חסדים וואס השי"ת טוט מיט אנטליכין:

קג א לְדוֹד בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת יי וְכֹל קָרְבֵי אֶת שֵׁם

קָדְשׁוֹ : ב בָּרְכֵי נַפְשִׁי אֶת יי וְאֵל תִּשְׁכַּחֵי כָּל
 גְּמוּלָיו : ג הַמִּלְחָה לְכָל עֲוֹנָי הָרַפָּא לְכָל תַּחֲלוּאֵיכִי :
 ד הַגּוֹאֵל מִשַּׁחַת חַיִּיכִי הַמְעַטְרָכִי חֶסֶד וְרַחֲמִים :
 ה הַמְשַׁבֵּיעַ בְּטוֹב עֵדֶיךָ תִּתְחַדֵּשׁ כַּנְּשֵׁר נְעוּרַיִכִי :
 ו עֲשֵׂה צְדָקוֹת יי וּמִשְׁפָּטִים לְכָל עֹשׂוֹקִים : ז יוֹדִיעַ
 דְּרָכָיו לְמִשְׁהָ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל עֲלִילוֹתָיו : ח רַחוּם
 וְחַנוּן יי אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד : ט לֹא לִנְצַח יָרִיב
 וְלֹא לְעוֹלָם יִטּוֹר : י לֹא כִּתְּאִינוּ עֲשֵׂה לָנוּ וְלֹא
 כִּעֲוֹנֹתֵינוּ גַּמְלַת עָלֵינוּ : יא כִּי כִגְבַהַּ שָׁמַיִם עַל הָאָרֶץ
 גָּבַר חֶסְדּוֹ עַל יִרְאָיו : יב כְּרַחֵק מִזְרַח מִמְּעַרֵב
 הִרְחִיק מִמֶּנּוּ אֶת פְּשַׁעֵינוּ : יג כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים
 רַחֵם יי עַל יִרְאָיו : יד כִּי הוּא יָדַע יִצְרָנוּ זְכוּר כִּי

עֶפֶר אֲנַחֲנוּ : טו אָנוּשׁ כַּחֲצִיר יָמָיו כְּצִיץ הַשָּׂדֶה בֶּן
 יְצִיץ : טז כִּי רוּחַ עָבְרָה בּוֹ וְאִינָנוּ וְלֹא יִכִּירָנוּ עוֹד
 מְקוֹמוֹ : יז וְחֶסֶד יי מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם עַל יִרְאֵיו
 וְצַדִּיקָתוֹ לְבָנֵי בָנִים : יח לְשֹׁמְרֵי בְרִיתוֹ וְלִזְכָּרֵי
 פְּקָדָיו לַעֲשׂוֹתָם : יט יי בְּשָׁמַיִם הַכִּיָּן כִּסְאוֹ
 וּמַלְכוּתוֹ בְּכֹל מַשְׁלָה : כ בָּרְכוּ יי מֵלְאֲכָיו גְּבִירֵי
 כַּח עֲשֵׂי דְבָרָו לְשִׁמְעַע בְּקוֹל דְּבָרָו : כא בָּרְכוּ יי
 כָּל צְבָאוֹ מִשְׁרָתָיו עֲשֵׂי רְצוֹנוֹ : כב בָּרְכוּ יי כָּל
 מַעֲשָׂיו בְּכֹל מְקוֹמוֹת מִמִּשְׁלָתוֹ בָּרְכֵי נַפְשֵׁי אֶת יי :

דער מזמור דערציילט דעם שבח פון מעשה פראשית און דיא השגחה פרטית פון השי"ת אויף איטליכין :

יום כ"א

קד א בָּרְכֵי נַפְשֵׁי אֶת יי יי אֱלֹהֵי גְדֻלַּת מְאֹד
 הוֹר וְהַרְר לְבַשְׁתָּ : ב עֲטָה אֹר כִּשְׁלֵמָה

נוֹטָה שָׁמַיִם כִּירִיעָה : ג הַמִּקְרָה בַּמַּיִם עַל־יּוֹתָיו
 הַשָּׁם עָבִים רְכוּבוֹ הַמְהִילָךְ עַל כַּנְפֵי רוּחַ : ד עֲשֵׂה
 מִלְּאֲכָיו רוּחֹת מִשְׁרָתָיו אִישׁ לְהִט : ה יִסַּד אֶרֶץ
 עַל מְכוּנֶיהָ בַּל תִּמוּט עוֹלָם וָעֶד : ו תַּהוֹם כָּל־בוֹשׁ
 כִּסִּיתוּ עַל הָרִים יַעֲמְדוּ מַיִם : ז מִן גְּעֵרַתְךָ יְנוֹסֶזן
 מִן קוֹל רַעֲמֶךָ יִחַפְּזוּן : ח יַעֲלוּ הָרִים יִרְדּוּ בְּקַעֲוֹת
 אֶל מְקוֹם זֶה יִסְדֹּת לָהֶם : ט גְּבוּרַ שְׁמֹת בַּל יַעֲבְרוּן
 בַּל יִשְׁבוּן לְכִסּוֹת הָאָרֶץ : י הַמְשַׁלַּח מִעֵינַיִם
 בְּנַחֲלָיִם בֵּין הָרִים יְהַלְכוּן : יא יִשְׁקוּ כָּל חַיְתוֹ שָׂדֵי
 יִשְׁבְּרוּ פְּרָאִים צִמָּאִם : יב עֲלִיהֶם עוֹף הַשָּׁמַיִם
 יִשְׁבּוּן מִבֵּין עֲפָאִים יִתְנוּ קוֹל : יג מִשְׁקָה הָרִים
 מִעֲלִיּוֹתָיו מִפְּרֵי מַעֲשֵׂיךָ תִּשְׁבַּע הָאָרֶץ : יד מִצְמִיחַ

חָצִיר לְבִהְמָה וְעֵשֶׂב לְעֹבוֹדַת הָאָדָם לְהוֹצִיא
לֶחֶם מִן הָאָרֶץ: טו וַיִּזֶן יִשְׂמַח לִבֵּב אָנוּשׁ לְהַצְהִיל
פָּנִים מִשֶּׁמֶן וּלְחֶם לִבֵּב אָנוּשׁ יִסְעַד: טז יִשְׁבְּעוּ
עֲצֵי יַי אֲרִזִי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע: יז אֲשֶׁר שָׁם צִפְרִים
יִקְנְנוּ חֲסִידָה בְרוּשִׁים בֵּיתָה: יח הָרִים הַגְּבוּהִים
לִיעֲלִים סִלְעִים מַחֲסֵה לְשֹׁפְנִים: יט עֲשֵׂה יָרַח
לְמוֹעֲדִים שֶׁמֶשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ: כ תִּנְשֵׁת חֲשֶׁךְ וַיְהִי
לְיָלָה בוֹ תִרְמַשׁ כָּל חֵיתוֹ יַעַר: כא הַכְּפִירִים
שֹׁאֲגִים לְטָרֶף וּלְבִקֵּשׁ מֵאֵל אֲכָלִם: כב תִּזְרַח
הַשֶּׁמֶשׁ יֵאֱסֹפוּן וְיֵאֱמַעוֹנְתֶם יִרְבְּצוּן: כג יֵצֵא אָדָם
לְפַעֲלוֹ וּלְעֹבְדוֹתוֹ עֲדֵי עָרֵב: כד מָה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ יי
כָּלֶם בְּחִכְמָה עֲשִׂיתָ מִלֵּאָה הָאָרֶץ קִנְיִנְךָ: כה זֶה

הַיּוֹם גָּדוֹל וּרְחֹב יְדֵי־שָׁם רִמְשׁ וְאִין מִסְפָּר חַיּוֹת
קִטְנוֹת עִם גְּדֵלוֹת : כו שָׁם אֲנִיּוֹת יִהְיֶה לְוִיָּתָן
זֶה יִצְרֶת לְשַׁחֲקֵנוּ : כז כָּל־אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּן לְתֵת
אֲכָלָם בְּעֵתוֹ : כח תֵּתֵן לָהֶם יִלְקֻטוּן תִּפְתַּח יָדְךָ
יִשְׁבְּעוּן טוֹב : כט תִּסְתִּיר פְּנֶיךָ יִבְהַלּוּן תִּסְרֶף רוּחָם
יִגְוְעוּן וְאֵל עִפְרָם יִשׁוּבוּן : ל תִּשְׁלַח רוּחְךָ יִבְרָאוּן
וְתַחֲדָשׁ פְּנֵי אֲדָמָה : לא יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם יִשְׁמַח
יְיָ בְּמַעֲשָׁיו : לב הַמִּבֵּיט לָאָרֶץ וְתִרְעַד יִגַּע בְּהָרִים
וְיַעֲשֶׂנוּ : לג אֲשִׁירָה לַיְיָ בְּחַיֵּי אֲזַמְּרָה לֵאלֹהֵי בְּעוֹדֵי :
לד יַעֲרַב עֲלָיו שִׁיחֵי אֲנָכִי אֲשַׁמַּח בַּיְיָ : לה יִתְמוּ
חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים עוֹד אִינָם בָּרְכִי
נַפְשִׁי אֶת יְיָ הַלְלוּיָהּ :

תהלים ליום חמישי קה

דער מזמור זאגט מען זאל מפרסם זיין דיא גרויסקייט פון השי"ת און זיינע חסדים:

קה א הודו לַיְי קראו בשמו הודיעו בעמים
 עלילותיו: ב שירו לו זמרו לו שיוחו בכל
 נפלאותיו: ג התהללו בשם קדשו ישמח לב
 מבקשי יי: ד דרשו יי ועזו בקשו פניו תמיד:
 ה זכרו נפלאותיו אשר עשה מפתיו ומשפטי פיו:
 וזרע אברהם עבדו בני יעקב בחיריו: ו הוא יי
 אלהינו בכל הארץ משפטיו: ח זכר לעולם
 בריתו דבר צוה לאלף דור: ט אשר כרת את
 אברהם ושבועתו לישחק: י ויעמידה ליעקב לחק
 לישראל ברית עולם: יא לאמר לך אתן את ארץ
 כנען חבל נחלתכם: יב בהיותם מתי מספר

בְּמַעַט וְגָרִים בָּהּ : יג וַיִּתְהַלְכוּ מִגּוֹי אֶל גּוֹי
מִמַּמְלָכָה אֶל עַם אֲחֵר : יד לֹא הִנִּיחַ אָדָם לְעִשְׂקָם
וַיִּזְכַּח עֲלֵיהֶם מְלָכִים : טו אֶל תִּגְעוּ בְּמִשְׁיַחֵי
וּלְנַבִּיאֵי אֵל תִּרְעוּ : טז וַיִּקְרָא רָעַב עַל הָאָרֶץ כָּל
מִטָּה לָחֶם שָׁבֵר : יז שָׁלַח לְפָנֵיהֶם אִישׁ לְעַבְד
נִמְכָר יוֹסֵף : יח עָנּוּ בַכֶּבֶד רָגְלוּ בְרֹזַל בָּאָה נַפְשׁוֹ :
יט עַד עַתָּה בָּא דְבָרוֹ אֲמַרְתָּ יי צָרְפָתָהּ : כ שָׁלַח
מֶלֶךְ וַיִּתִּירָהּ מִשָּׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ : כא שָׁמוֹ אֲדוּן
לְבֵיתוֹ וּמִשָּׁל בְּכָל קִנְיָנוֹ : כב לֹאֲסַר שָׂרְיוֹ בְּנַפְשׁוֹ
וַיִּקְנֵיו יַחֲכָם : כג וַיָּבֵא יִשְׂרָאֵל מִצְרָיִם וַיַּעֲקֹב גֵּר
בְּאֶרֶץ חָם : כד וַיִּפְרֹאֲתָ אֶת עַמּוֹ מֵאֲד וַיַּעֲצֵמָהּ מִצְרָיִם :
כה הִפְךָ לָבָם לְשֵׁנָא עַמּוֹ לְהַתְנַבֵּל בְּעַבְדָּיו :

כו שְׁלַח מִנְּשָׁה עֲבָדוּ אֶהְרֹן אֲשֶׁר בָּחַר בּוֹ : כז שָׁמוּ
 בָּם דְּבַרִי אֶתּוֹתַי וּמִפְתִּים בְּאֶרֶץ חָם : כח שְׁלַח
 חֹשֶׁךְ וַיַּחֲשֶׁךְ וְלֹא מָרוּ אֶת דְּבָרוֹ : כט הִפֵּךְ אֶת
 מִימֵיהֶם לְדָם וַיָּמַת אֶת דְּגָתָם : ל שֶׁרֶץ אֲרָצָם
 צִפְרָדַיִם בְּחֹדְרֵי מַלְכֵיהֶם : לא אָמַר וַיָּבֹא עֲרַב
 כְּנִים בְּכָל גְּבוּלָם : לב נָתַן גְּשָׁמֵיהֶם בְּרֹד אֵשׁ
 לְהַבּוֹת בְּאֲרָצָם : לג וַיֵּךְ גִּפְנִים וּתְאֵנֹתָם וַיִּשְׁבַּר
 עֵץ גְּבוּלָם : לד אָמַר וַיָּבֹא אֲרֵבָה וַיִּלְקַח וְאִין מִסְּפָר :
 לה וַיֹּאכַל כָּל עֵשֶׂב בְּאֲרָצָם וַיֹּאכַל פְּרִי אֲדָמָתָם :
 לו וַיֵּךְ כָּל בְּכוֹר בְּאֲרָצָם רֵאשִׁית לֶכֶר אוֹנָם :
 לז וַיּוֹצִיָאם בְּכַסֵּף וְזָהָב וְאִין בְּשַׁבְטָיו כּוֹשֵׁל :
 לח שָׂמַח מְצַרִּים בְּצֵאתָם כִּי נִפְלַ פְּחָדָם עֲלֵיהֶם :

לט פֶּרֶשׁ עָנַן לְמַסָּךְ וְאִשׁ לְהָאִוִּיר לְיִלְהָה: ס שָׁאֵל
 וַיָּבֵא שְׁלֵיּוֹ וְלָחֶם שָׁמַיִם יִשְׁבִּיעֵם: מא פָּתַח צוּר
 וַיִּזְוְבוּ מַיִם הָלְכוּ בַּצִּיּוֹת נָהָר: מב כִּי זָכַר אֶת דְּבַר
 קִדְשׁוֹ אֶת אֲבֹרָתָם עֲבָדוֹ: מג וַיּוֹצֵא עַמּוֹ בְּשִׁשָּׁן
 בְּרָנָה אֶת בְּחִירָיו: מד וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרָצוֹת גּוֹיִם
 וַעֲמַל לְאֲמִים יִירָשׁוּ: מה בַּעֲבוּר יִשְׁמְרוּ חֻקָּיו
 וְתוֹרָתוֹ יִנְצְרוּ הַלְלוּיָהּ:

דער מזמור דערציילט וויא דיא ישראל האבין גיזינדיגט און וויא זייא זיינען גישטראפט גינארין:

יום כ"ב קו א הַלְלוּיָהּ הוֹדוּ לֵי כִי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:
 ב מִי יִמְלֵל גְּבוּרוֹת יי יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ:
 ג אֲשֶׁרִי שָׁמְרִי מִשְׁפָּט עֲשֵׂה צְדָקָה בְּכָל יְעַת:
 ד זָכַרְנִי יי בְּרָצוֹן עֲמֶךָ פָּקַדְנִי בִישׁוּעָתְךָ: ה לְרֵאוֹת

בְּטוֹבַת בְּחִירֶיךָ לְשִׁמְחָה בְּשִׂמְחַת גּוֹיֶךָ לְהַתְהַלֵּל
עִם נַחֲלֶתְךָ: י חָטְאוּ אֲנִי עִם אֲבוֹתַי וְהֶעֱוִינוּ הַרְשָׁעֵנוּ:
וְאֲבוֹתַי נוֹ בְּמִצְרִים לֹא הִשְׁכִּילוּ נִפְלְאֶתְךָ לֹא
זָכְרוּ אֶת רַב הַסְּדֵיךָ וַיִּמְרוּ עַל יָם בַּיָּם סוּף:
ח וַיּוֹשִׁיעֵם לְמַעַן שְׁמוֹ לְהוֹדִיעַ אֶת גְּבוּרָתוֹ: ט וַיַּגְעֵר
בַּיָּם סוּף וַיַּחַרֵּב וַיּוֹלִיכֵם בַּתְּהוֹמוֹת כַּמְדָּבָר:
י וַיּוֹשִׁיעֵם מִיַּד שׁוֹנֵא וַיַּגְאֵלֵם מִיַּד אֹיִב: יא וַיִּכְסּוּ
מַיִם צָרֵיהֶם אַחַד מֵהֶם לֹא נֹתֵר: יב וַיֶּאֱמִינוּ
בְּדַבְרֵי יְשִׁירוֹ תְהַלְתָּנוּ: יג מִהָרוּ שָׁכְחוּ מַעֲשָׂיו
לֹא חֲכוּ לַעֲצָתוֹ: יד וַיִּתְּאוּ תֵּאוֹה בַּמְדָּבָר וַיִּגְסּוּ
אֵל בִּישִׁימוֹן: טו וַיִּתֵּן לָהֶם שְׁאֵלָתָם וַיִּשְׁלַח רְזוֹן
בְּנִפְשָׁם: טז וַיִּקְנֵאוּ לְמִשְׁהָ בַּמַּחֲנֶה לְאַהֲרֹן קְרוֹשׁ

יי: יי תפתח ארץ ותבלע דתן ותכס על ערת
 אבירם: יח ותבער אש בערתם להבה תלהט
 רשעים: יט יעשו עגל בחורב וישתחוו למסכה:
 כ וימירו את כבודם בתבנית שור אבל עשב:
 כא שכו אל מושיעם עשה גדלות במצרים:
 כב נפלאות בארץ חם נוראות על ים סוף:
 כג ויאמר להשמידם לולי משה בחורו עמד בפּרץ
 לפניו להשיב חמתו מהשהית: כד וימאסו בארץ
 חמדה לא האמינו לדברו: כה וירגנו באהליהם
 לא שמעו בקול יי: כו וישא ידו להם להפיל
 אותם במדבר: כז ולהפיל זרעם בגוים ולזרותם
 בארצות: כח ויצמדו לבעל פעור ויאכלו זבחי

מתים: כט ויכעיסו במעלליהם ותפרץ בם מגפה:
לויעמוד פינחם ויפלל ותעצר המגפה: לא ותחשב
לו לצדקה דר ודר עד עולם: לב ויקציפו על מי
מריבה וירע למשה בעבורם: לג כי המרו את
רוחו ויבטא בשפתיו: לד לא השמידו את העמים
אשר אמר יי להם: לה ויתערבו בגוים וילמדו
מעשיהם: לו ויעבדו את עצביהם ויהיו להם
למוקש: לז ויזבחו את בניהם ואת בנותיהם
לשדים: לח וישפכו דם נקי דם בניהם ובנותיהם
אשר זבחו לעצבי כנען ותחנף הארץ בדמים:
לט ויטמאו במעשיהם ויזנו במעלליהם: מ ויחר
ארץ יי בעמו ויתעב את נחלתו: מא ויתנם ביד

גוֹיִם וַיִּמְשְׁלוּ בָהֶם שׁוֹנְאֵיהֶם: מִבַּ וַיִּקְחָצוּם אוֹיְבֵיהֶם
וַיִּכְנְעוּ תַחַת יָדָם: מִגַּ פְּעָמַיִם רַבּוֹת יִצְיִלָם וְהִמָּה
יִמְרוּ בַעֲצָתָם וַיִּמְכוּ בַעֲוֹנָם: מִדַּ וַיִּרְא בַצַּר לָהֶם
בְּשִׁמְעוּ אֶת רִנָּתָם: מֵה וַיִּזְכֹּר לָהֶם בְּרִיתוֹ וַיִּנָּחֵם
בְּרַב חֲסָדָיו: מִו וַיִּתֵּן אוֹתָם לְרַחֲמַיִם לְפָנָי כֹּל
שׁוֹבֵיהֶם: מִז הוֹשִׁיעֵנו יי אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן הַגּוֹיִם
לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קְדוֹשׁךָ לְהִשְׁתַּבַּח בְּתַהֲלִיךָ:
מֵח בְּרוּךְ יי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם
וַאֲמַר כָּל הָעָם אָמֵן הַלְלוּיָהּ:

ספר ליום ששי חמישי

דער מזמור איז א שבת צו השי"ת ווען איינער איז גיווען אין איין מדבר אדער גפארין אין ים און איז ארויס בשלום. אדער ער איז ארויס
פון א תפיסה. אדער ער איז גיוונד גיווארין פון א קראנקייט:

קז א הודו ליי כי טוב כי לעולָם חסדו: ב יאמרו

גִּאֲוֵלֵי יְיָ אֲשֶׁר גִּאֲלָם מִיַּד צָר׃ ג וּמֵאֲרָצוֹת
קִבְּצָם מִמִּזְרָח וּמִמְעַרְב מִצָּפוֹן וּמִיָּם׃ ד תָּעוּ
בַּמִּדְבָּר בִּישִׁימוֹן הֲרֹךְ עֵיר מוֹשָׁב לֹא מָצְאוּ׃
ה רַעֲבִים גַּם צִמְאִים נִפְשָׁם בָּהֶם תַּתְּעַטֵּף׃
ו וַיִּזְעֲקוּ אֶל יְיָ בַּצָּר לָהֶם מִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יִצִּילֵם׃
ז וַיִּדְרִיכֵם בְּהֲרֹךְ יִשְׂרָאֵל לָלֶכֶת אֶל עֵיר מוֹשָׁב׃
ח יוֹדוּ לֵי יי חֲסָדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לְבְנֵי אָדָם׃ ט כִּי
הִשְׁבִּיעַ נַפְשׁ שְׂקָקָה וְנִפְשׁ רַעֲבָה מִלֵּא טוֹב׃
י יֵשְׁבֵי חֲשֶׁךְ וְצַלְמוֹת אֶסִּירֵי עָנִי וּבְרֹזֶל׃ יא כִּי
הִמְרוּ אִמְרֵי אֵל וְעֵצַת עֲלִיוֹן נֶאֱצוּ׃ יב וַיִּכְנַע
בְּעֵמֶל לִבָּם כָּשְׁלוּ וְאִין עֲזָר׃ יג וַיִּזְעֲקוּ אֶל יְיָ בַּצָּר
לָהֶם מִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם׃ יד יוֹצִיאֵם מִחֲשֶׁךְ׃

וְצַלְמוֹת וּמוֹסְרוֹתֵיהֶם יִנְתַּק׃ טו יוֹדוּ לַיְיָ חֶסְדּוֹ
 וְנִפְלְאוֹתָיו לְבְנֵי אָדָם׃ טז כִּי שִׁבַּר דַּלְתוֹת נְחֹשֶׁת
 וּבְרִיחֵי בְרֹזֶל גִּדַּע׃ יז אֲוֵלִים מִדָּרֶךְ פִּשְׁעֵם
 וּמַעֲוֹנֹתֵיהֶם יִתְעַנּוּ׃ יח כָּל אֲכָל תִּתְעַב נַפְשָׁם
 וַיִּגִּיעוּ עַד שַׁעֲרֵי מוֹת׃ יט וַיִּזְעֲקוּ אֶל יְיָ בַּצַּר לָהֶם
 מִמִּצּוֹקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם׃ כ יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּרְפָּאֵם
 וַיִּמְלֹט מִשְׁחִיתוֹתָם׃ כא יוֹדוּ לַיְיָ חֶסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו
 לְבְנֵי אָדָם׃ כב וַיִּזְבְּחוּ זִבְחֵי תוֹדָה וַיִּסְפְּרוּ מַעֲשָׂיו
 בְּרִנָּה׃ כג יוֹרְדֵי הַיָּם בְּאֲנִיּוֹת עָשִׂי מְלָאכָה בְּמַיִם
 רַבִּים׃ כד הִקְמָה רָאוּ מַעֲשָׂיו וְנִפְלְאוֹתָיו בְּמִצּוֹלָה׃
 כה וַיֹּאמֶר וַיַּעֲמֵד רוּחַ סְעָרָה וַתִּרְוַמֶם גַּלְיֹו׃ כו יַעֲלוּ
 שָׁמַיִם יִרְדּוּ תִהְיוּמוֹת נַפְשָׁם בְּרָעָה תִתְמוּנָג׃

כו יִחַוְּגוּ וַיִּנְוְעוּ כִּשְׂבוּר וְכָל חֲכָמָתָם תִּתְּבַלֶּע׃
 כח וַיִּצְעֲקוּ אֶל יְיָ בַצָּר לָהֶם וּמִמְצוּקֹתֵיהֶם יוֹצִיאֵם׃
 כט יָקָם סֶעְרָה לְדָמָמָה וַיַּחֲשׂוּ גְלִיהֶם׃ ל וַיִּשְׂמְחוּ
 כו כי יִשְׁתַּקּוּ וַיִּנְחָם אֶל מַחֲזוֹ חֲפָצָם׃ לא יוֹדוּ לַיְיָ חֲסֵדוֹ
 וּנְפִלְאוֹתָיו לְבְנֵי אָדָם׃ לב וַיִּרְוּ מְמוּהוֹ בִקְהֵל עָם
 ובְּמוֹשָׁב זִקְנִים יִהְלְלוּהוּ׃ לג יֵשׁם נְהָרוֹת לְמִדְבָּר
 וּמִצְאֵי מַיִם לְצִמְאוֹן׃ לד אֶרֶץ פְּרִי לְמִלְחָה מֵרַעַת
 יוֹשְׁבֵי בָה׃ לה יֵשׁם מִדְבָּר לְאַגְם מַיִם וְאֶרֶץ צִיָּה
 לְמִצְאֵי מַיִם׃ לו וַיֹּשֶׁב שָׁם רַעֲבִים וַיִּכּוֹנְנוּ עִיר
 מוֹשָׁב׃ לז וַיִּזְרְעוּ שָׂדוֹת וַיִּטְעוּ כַרְמִים וַיַּעֲשׂוּ פְּרִי
 תְבוּאָה׃ לח וַיְבָרְכֵם וַיִּרְבוּ מְאֹד וּבִהְמָתָם לֹא
 יִמְעִיט׃ לט וַיִּמְעֲטוּ וַיִּשְׁחוּ מֵעֶצֶר רָעָה וַיִּגְזוּ׃ מ שִׁפְךְ

בוז על נְדִיבִים וַיִּתְעַם בְּתַהוֹ לֹא דָרַךְ: מא וַיִּשְׁגַּב
 אֲבִיוֹן מֵעוֹנֵי וַיִּשְׁשֵׁם כִּצְאֵן מִשְׁפָּחוֹת: מב יִרְאוּ יִשְׂרָאֵל
 וַיִּשְׁמְחוּ וְכָל עוֹלָה קִפְצָה פִּיהָ: מג מִי חָכֵם וַיִּשְׁמַר
 אֱלֹהֵי וַיִּתְבּוֹנְנוּ חֲסִדֵי יי:

דער מזמור גייט אויף קיבוץ גלויות במהרה בימינו:

יום כ"ג קח א שיר מזמור לדוד: נ נכון לבי אלהים
 אשירה ואזמרה אף כבודי: ג עורה
 הנבל וכנור אעירה שחר: ד אודה בעמים יי
 ואזמרה בלאמים: ה כי גדול מעל שמים חסדך
 ועד שחקים אמתך: ו רומה על שמים אלהים ועל
 כל הארץ כבודך: ז למען יחלצון ידידיך הושיעה
 מינך וענני: ח אלהים דבר בקדשו אעלה

אַחֲלֶקְהָ שְׁבֶם וְעַמְּךָ סְכוּת אֲמַרְדּוּ: ט לִי גִלְעָד לִי
 מִנְּשֵׂה וְאַפְרַיִם מִעֵזְרָא אֲשֵׁי יְהוּדָה מִחֶקְקֵי: י מוֹאָב
 סִיר רַחֲצִי עַל אֲדָוִם אֲשֶׁלֶיךָ נַעֲלִי עָלַי פְּלִשְׁתִּי
 אֲתַרְוּעָע: יא מִי יִבְלַגְנִי עִיר מִבְּצָר מִי נַחֲנִי עַד
 אֲדָוִם: יב הֲלֹא אֱלֹהִים זָנַחְתָּנוּ וְלֹא תֵצֵא אֱלֹהִים
 בְּצַבְאֵתֵינוּ: יג הֲבָה לָנוּ עֲזָרָת מִצָּר וְשׂוֹאֵת שׂוֹעֵת
 אֲדָוִם: יד בְּאֱלֹהִים נַעֲשֵׂה חֵיל וְהוּא יְבוֹס צָרֵינוּ:

דער מזמור האט דוד המלך גיזאגט געגין זיינע שונאים וואס האבין זיך גיוויזען פאר אים ווי גוטע פריינד:

קט א לִמְנַצַּח לְדָוִד מִזְמוֹר אֱלֹהֵי תְהִלָּתִי אֵל תְּחַרְשׁ:
 ב כִּי פִי רָשַׁע וּפִי מִרְמָה עָלַי פִּתְחוּ דְבָרוֹ אֶתִּי
 לְשׁוֹן שֹׁקֵר: ג וְדַבְּרִי שְׁנֵאָה סִבְבוּנִי וַיִּלְחַמוּנִי חֲנָם:
 ד תַּחַת אֲהַבְתִּי יִשְׁטַנוּנִי וְאֲנִי תַפְלָה: ה וַיִּשְׁמֹעַ עָלַי

רָעָה תַחַת מוֹבָה וְשָׁנְאָה תַחַת אֲהַבְתִּי : וְהִפְקֵד
 עָלָיו רָשָׁע וְשָׁטֵן יַעֲמֹד עַל יְמִינוֹ : וּבְהִשְׁפָּטוֹ יֵצֵא
 רָשָׁע וְתִפְלְתוּ תַהֲיֶיהָ לַחַטָּאָה : ח יִהְיוּ יָמָיו מְעַטִּים
 פְּקָדָתוֹ יִקַּח אַחֵר : ט יִהְיוּ בָנָיו יְתוּמִים וְאִשְׁתּוֹ
 אֶלְמָנָה : י וְנוֹעַ יְנוֹעוּ בָנָיו וְשָׂאֵלוֹ וְדַרְשׁוּ
 מִחֲרָבוֹתֵיהֶם : יא יִנְקֹשׁ נְוִשָּׁה לְכָר אֲשֶׁר לוֹ וַיִּבְזוּ
 זָרִים יְגִיעוּ : יב אֵל יְהִי לוֹ מִשְׁךְ חֶסֶד וְאֵל יְהִי חוּנֵן
 לִיתוּמָיו : יג יְהִי אַחֲרֵיתוֹ לְהַכְרִית בְּדוֹר אַחֵר יִמַח
 שְׁמֹם : יד יִזְכֹּר עֶזְרָתוֹ אֶבְתָּיו אֵל יְיָ וְחַטָּאת אִמּוֹ אֵל
 תִּמַּח : טו יִהְיוּ נֶגְדַי יְיָ תִמְיֵד וַיִּכְרַת מֵאֶרֶץ זִכְרָם :
 טז יַעַן אֲשֶׁר לֹא זָכַר עֲשׂוֹת חֶסֶד וַיְרַדֵּף אִישׁ עֲנִי
 וְאֶבְיוֹן וְנִכְאָה לֵבָב לְמוֹתָת : יז וַיֹּאֲהֵב קַלְלָהּ

וַתְּבוֹאֵהוּ וְלֹא חָפֵץ בְּבִרְכָה וַתִּרְחַק מִמֶּנּוּ :
 יח וַיִּלְבַּשׁ קַלְקָלָה כְּמִדּוֹ וַתֵּבֵא כַּמַּיִם בְּקִרְבּוֹ
 וּבְשֶׁמֶן בְּעֵצְמוֹתָיו : יט תְּהִי לוֹ כַּבְּגָד יַעֲטָה וּלְמִזְחָה
 תָּמִיד יִהְיֶהָ : כ זֹאת פְּעֵלֶת שִׁטְנֵי מֵאֵת יי
 וְהִדְבָּרִים רָעַעַל נִפְשֵׁי : כא וְאַתָּה יְיָ הוֹה אֲדַנִּי
 עֲשֵׂה אֵתִי לְמַעַן שְׂמֶךָ כִּי טוֹב חֶסֶדְךָ הִצִּילָנִי :
 כב כִּי עָנִי וְאֲבִיוֹן אָנֹכִי וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי : כג כִּצֵּל
 כַּנְּטוֹתוֹ נִהְלַכְתִּי נִנְעַרְתִּי כְּאַרְבֶּה : כד בָּרַכִּי
 כְּשָׁלוֹ מִצּוֹם וּבְשָׂרִי כְּחֵשׁ מִשֶּׁמֶן : כה וְאַנִּי הָיִיתִי
 חֶרְפָּה לָהֶם יִרְאוּנִי יִנְיַעוּן רֵאשִׁים : כו עֲזָרְנִי יי אֱלֹהֵי
 הוֹשִׁיעֵנִי כְּחֶסֶדְךָ : כז וַיִּדְעוּ כִּי יָדְךָ זֹאת אֲתָה יי
 עֲשִׂיתָה : כח יִקְלְלוּ הַקָּמָה וְאַתָּה תִּבְרַךְ קָמוּ וַיִּבְשׂוּ

וְעִבְדָּךָ יִשְׁמַח : כט יִלְבְּשׁוּ שׁוֹטְנַי כְּלָמָה וַיַּעֲטוּ
 כַּמְעִיל בְּשָׂתָם : ל אֹדְדָה יי מְאֹד בְּפִי וּבַתּוֹךְ
 רַבִּים אֶהְלֶלְנוּ : לא כִּי יַעֲמֹד לְיָמִין אֲבִיוֹן לְהוֹשִׁיעַ
 מִשְׁפָּטֵי נַפְשׁוֹ :

דָּעַר מִזְמוֹר גֵּיט אוֹיֵף מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ :

קי א לָדוֹד מִזְמוֹר נָאִם יי לֹאֲדַנִּי שֵׁב לְיָמֵינִי עַד
 אֲשִׁית אֵיבִיךָ הָדָם לְרַגְלֶיךָ : ב מִמָּה עֲזָךְ יִשְׁלַח
 יי מִצִּיּוֹן רִדְדָה בְּקֶרֶב אֵיבִיךָ : ג עֲמָךְ נְדָבַת בְּיוֹם
 חִילְךָ בְּהַדְרֵי קֹדֶשׁ מִרְחֹם מִשְׁחָר לָךְ טַל יִלְדָּתְךָ :
 ד נִשְׁבַּע יי וְלֹא יִנָּחַם אֶתְּךָ כִּיֵּן לְעוֹלָם עַל דְּבָרְתִי
 מִלְכֵי צֶדֶק : ה אֲדַנִּי עַל יָמִינְךָ מֶחֶץ בְּיוֹם אַפּוֹ
 מִלְכִים : ו יִדִּין בַּגּוֹיִם מָלֵא גְּוִיּוֹת מֶחֶץ רֹאשׁ עַל

אֶרְצֵי רָבָה׃ יִמְנַחַל בַּדְּרֹךְ׃ יִשְׁתַּה עַל כַּן יָרִים רֵאשׁ׃

דַּעַר מִזְמֹר זָאֵט מַעַן זָאֵל זִיד מִתְכוּנָן זִיין אִין גַּאט'ס ווערק און אִין זײַנע וואונדערליכע זאַכִין׃

קיא א הללויה אודה יי בכל לבב בסוד ישראלים

ועדה : ב גדלים מעשי יי דרושים לכל

הפציהם : ג הוד והדר פעלו וצדקתו עמדת

לעד : ד יזכר עשה לנפלאותיו חנון ורחום יי : ה טרף

נתן ליראיו יזכר לעולם בריתו : ו כח מעשיו הגיד

לעמו לתת להם נחלת גוים : ז מעשי ידיו אמת

ומשפט נאמנים כל פקודיו : ח סמוכים לעד

לעולם עשויים באמת וישר : ט פדות שלח לעמו

צוה לעולם בריתו קדוש ונורא שמו : י ראשית

חכמה יראת יי שכל טוב לכל עשייהם תהלתו

עֲמִדַת לְעֵד :

דער מזמור טוט ריידין פון די גוטע מדות און צדקה וואס דער מענטש זאל טאן :

קיב א הִלְלוּהָ אֱשֵׁרֵי אִישׁ יֵרָא אֶת יי בְּמִצּוֹתָיו
 חֲפִיץ מְאֹד : ב גְּבוּר בְּאָרֶץ יִהְיֶה זִרְעוֹ דוֹר
 יִשְׁרָיִם יְבָרֵךְ : ג הוֹן וְעֵשֶׁר בְּבֵיתוֹ וְצַדִּיקְתּוֹ עֲמִדַת
 לְעֵד : ד זָרַח בַּחֲשֶׁךְ אֹר לַיִּשְׁרָיִם חֲנוּן וְרַחוּם
 וְצַדִּיק : ה טוֹב אִישׁ חוֹנֵן וּמְלוּהָ יְבַלְכֵל דְּבָרָיו
 בְּמִשְׁפָּט : ו כִּי לְעוֹלָם לֹא יִמוּט לְזָכֵר עוֹלָם יִהְיֶה
 צַדִּיק : ז מִשְׁמוּעָה רָעָה לֹא יִרְא יֵרָא נְכוֹן לְבוֹ בְּטַח
 בְּיי : ח סְמוּךְ לְבוֹ לֹא יִרְא עַד אֲשֶׁר יִרְאֶה בְּצָרָיו :
 ט פֶּזֶר נָתַן לְאֲבִיוֹנִים צַדִּיקְתּוֹ עֲמִדַת לְעֵד קִרְנוֹ
 תְרוּם בְּכָבוֹד : י רָשָׁע יִרְאֶה וְכַעַם שָׁנְיוֹ יִחַרֵּק

תהלים ליום ששי קיב קיג קיד

וּנְמַס תַּאֲוֹת רְשָׁעִים תֵּאבֵד :

דער מזמור און דער אנדערער מזמור דערצויליך דיא נסים פון יציאת מצרים און פון בנין בית המקדש:

יום כ"ד קיג א הִלְלוּ יְהוָה הֵלְלוּ עַבְדֵי יְיָ הֵלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ :
 בִּיהוּ שֵׁם יְיָ מְבָרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם : ג מְמֹרָח
 שָׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ מִהֶלֶל שֵׁם יְיָ : ד רַם עַל
 כָּל גּוֹיִם יְיָ עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ : ה מִי כִי אֱלֹהֵינוּ
 הַמִּגְבִּיהוּ לְשָׁבֶת : ו הַמְשַׁפִּילֵי לְרֵאֵוֹת בַּשָּׁמַיִם
 וּבָאָרֶץ : ז מְקִימֵי מַעֲפָר דָּל מְאַשְׁפֹּת יָרִים אֲבִיוֹן :
 ח לְהוֹשִׁיבֵי עִם נְדִיבִים עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ : ט מוֹשִׁיבֵי
 עֵקֶרֶת הַבַּיִת אִם הַבָּנִים שְׂמֵחָה הֵלְלוּ יְהוָה :
 קיד א בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בַּיִת יַעֲקֹב מֵעַם
 לְעַז : ב הִתְהַיְוָדָה לְקֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל

מִמִּשְׁלוֹתַיִו : ג הַיּוֹם רָאָה וַיִּגַּם הַיַּרְדֵּן יִסַּב לְאַחֹר :
י הַהָרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים גְּבָעוֹת כְּבָנֵי צֹאן : הִמָּה
לְךָ הַיּוֹם כִּי תִנּוּם הַיַּרְדֵּן תִּסַּב לְאַחֹר : י הַהָרִים
תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים גְּבָעוֹת כְּבָנֵי צֹאן : ז מִלְּפָנֵי אֲדוֹן
חֹלֵי אֶרֶץ מִלְּפָנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב : ח הַהֶפְכִי הַצּוּר
אֲגַם מַיִם חֲלָמִישׁ לְמַעַיְנֵנוּ מַיִם :

דאס איז איין תפלה אויף דער גאולה פון דעם לאנגען גלות:

קטז א לא לנו יי לא לנו כי לשמך תן כבוד על
חסדך על אמתך : ב למָה יאמרו הגוים איה
נא אלהיהם : ג ואלהינו בשמים כל אשר חפץ
עשה : ד עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם :
ה פה להם ולא ידברו עינים להם ולא יראו :

וּאֲזַנִּים לָהֶם וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֶף לָהֶם וְלֹא יִרְיֹחוּן׃
וַיִּדְיָהֶם וְלֹא יִמְיֹשׁוּן רַגְלֵיהֶם וְלֹא יִהְלְכוּ לֹא יִהְגּוּ
בַגְּרוֹנָם׃ ה כְּמוֹהֶם יְהוּ עֲשִׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר בַּטַּח
בָּהֶם׃ ט יִשְׂרָאֵל בַּטַּח בְּיַ עֲזָרָם וּמִגָּנָם הוּא׃ י בֵּית
אֶהְרֹן בַּטַּח בְּיַ עֲזָרָם וּמִגָּנָם הוּא׃ יא יִרְאִי יי
בַטַּח בְּיַ עֲזָרָם וּמִגָּנָם הוּא׃ יב יי זְכַרְנוּ יְבָרֵךְ׃
יְבָרֵךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל יְבָרֵךְ אֶת בֵּית אֶהְרֹן׃
יג יְבָרֵךְ יִרְאִי יי הַקַּטְנִים עִם הַגְּדֹלִים׃ יד יִסַּף יי
עֲלֵיכֶם עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם׃ טו בְּרוּכִים אַתֶּם ליי
עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃ טז הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם ליי וְהָאָרֶץ
נָתַן לְבָנֵי אָדָם׃ יז לֹא הִמָּתִים יְהַלְלוּיָהּ וְלֹא כֹל
יִרְדֵי דוֹמָה׃ יח וְאַנְחָנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד

תהלים ליום ששי קטו קטז

קפט

עוֹלָם הַלְלוּהָ :

דער מזמור און דער אנדערער מזמור גייען אויף חורבן בית המקדש און אויף קבוץ גלויות:

קטז א אֶהְבֵּתִי כִּי יִשְׁמַע יי אֶת קוֹלִי תַחֲנוּנֵי : ב כִּי
הָטָה אָזְנוֹ לִי וּבִימֵי אֶקְרָא : ג אֶפְפוּנֵי חֶבְלֵי
מָוֶת וּמִצָּרֵי שְׂאוֹל מִצְאוּנֵי צָרָה וַיִּגּוֹן אֶמְצָא :
ד וּבְשֵׁם יי אֶקְרָא אָנָּה יי מִלְּטָה נַפְשִׁי : ה חֲנוּן יי
וַצַּדִּיק וְאֱלֹהֵינוּ מְרַחֵם : ו שְׁמַר פִּתְאִים יי דַּלּוֹתַי
וְלִי יְהוֹשִׁיעַ : ז שׁוּבֵי נַפְשִׁי לְמְנוּחֵיכִי כִּי יי גִּמְלָה
עָלַיכִי : ח כִּי חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת אֶת עֵינַי מִן דְּמָעָה
אֶת רַגְלִי מִדָּחִי : ט אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יי בְּאַרְצוֹת
הַחַיִּים : י הֵאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר אֲנִי עָנִיתִי מְאֹד :
יא אֲנִי אֶמְרַתִּי בְּחַפְזִי כָּל הָאָדָם כֹּזֵב : יב מָה אָשִׁיב

לִי כָּל תַּגְמוּלוֹהִי עָלַי׃ יג כּוֹס יִשׁוּעוֹת אֲשֶׁר אֱשֶׂא וּבְשֵׁם
 יי אֶקְרָא׃ יד נְדָרֵי לִי אֲשַׁלֵּם נִגְדָה נָא לְכָל עַמּוֹ׃
 טו יִקַּר בְּעֵינַי יי הַמּוֹתָה לַחֲסִידָיו׃ טז אָנָּה יי כִּי אָנִי
 עֲבָדְךָ אָנִי עֲבָדְךָ בֶּן אֲמֹתֶךָ פִּתְחַת לְמוֹסְרֵי׃
 יז לָךְ אֶזְבַּח זֶבַח תּוֹדָה וּבְשֵׁם יי אֶקְרָא׃ יח נְדָרֵי
 לִי אֲשַׁלֵּם נִגְדָה נָא לְכָל עַמּוֹ׃ יט בַּחֲצֵרוֹת בַּיִת
 יי בְּתוֹכֵי יְרוּשָׁלַם הַלְלוּיָהּ׃

קיז א הַלְלוּ אֶת יי כָּל גּוֹיִם שִׁבְחֻהוּ כָּל הָאֲמִיּוֹת׃
 כ כִּי גִבֹר עָלֵינוּ חֲסֵדוֹ וְאַמֶּת יי לְעוֹלָם הַלְלוּיָהּ׃

דער מזמור גייט אויך ימות המשיח אויף דער גאולה פון גלות:

קיח א הוֹדוּ לִי כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ׃ ב יֹאמֶר
 נָא יִשְׂרָאֵל כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ׃ ג יֹאמְרוּ נָא בַּיִת

אֶהְרֹן כִּי לְעוֹלָם חָסְרוּ : ד יֹאמְרוּ נָא יְרֵאֵי יְיָ כִּי
 לְעוֹלָם חָסְרוּ : ה מִן הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהוָה עֲנֵנִי
 בְּמִרְחַב יְהוָה : ו יְיָ לִי לֹא אִירָא מָה יַעֲשֶׂה לִּי אָדָם :
 ז יְיָ לִי בְּעִזְרִי וְאֲנִי אֶרְאֶה בְּשִׁנְאָי : ח טוֹב לַחֲסוֹת
 בְּיְיָ מִבְּטָח בְּאָדָם : ט טוֹב לַחֲסוֹת בְּיְיָ מִבְּטָח
 בְּנְדִיבִים : י כָּל גּוֹיִם סָבְבוּנִי בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִלֵּם :
 יא סָבְבוּנִי גַם סָבְבוּנִי בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִלֵּם : יב סָבְבוּנִי
 כְּרִבְרִים דַּעְכוּ כְּאִשׁ קוֹצִים בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִלֵּם :
 יג דַּחַה דַּחִיתָנִי לִנְפֹל וַיִּי עֲזָרְנִי : יד עָזִי וְזִמְרַת יְהוָה
 וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה : טו קוֹל רְנָה וַיִּשְׁוַעַה בְּאֶהְלִי
 צְדִיקִים יִמִּין יְיָ עֲשֶׂה חֵיל : טז יִמִּין יְיָ רֹמְמָה יִמִּין יְיָ
 עֲשֶׂה חֵיל : יז לֹא אָמוֹת כִּי אֶחְיֶה וְאֶסְפֹּר מַעֲשֵׂי

יְהוָה: יֵחַ יִסֹּר יִסְרֹנֵי יְהוָה וְלִמּוֹת לֹא נִתַּנְנִי: יט פִּתְחוּ לִי
 שַׁעֲרֵי צְדָק אָבִא בָם אֹדְדָה יְהוָה: כ זֶה הַשַּׁעַר לַיהוָה
 צְדִיקִים יִבְאוּ בוֹ: כא אֹדְדָה כִּי עֲנִיתַנִּי וַתְּהִי לִי
 לְיִשׁוּעָה: כב אֲבֵן מֵאֲסוּ הַבּוֹנִים הִיְתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה:
 כג מֵאֵת יְיָ הִיְתָה זֹאת הִיא נִפְלְאָת בְּעֵינֵינוּ: כד זֶה
 הַיּוֹם עָשָׂה יְיָ נִגִּילָה וְנִשְׂמְחָה בוֹ: כה אָנָּה יְיָ
 הוֹשִׁיעָה נָא אָנָּה יְיָ הַצְּלִיחָה נָא: כו בָּרוּךְ הַבָּא
 בְּשֵׁם יְיָ בְּרִכְנוּכֶם מִבֵּית יְיָ: כז אֵל יְיָ וַיֵּאָר לָנוּ אִסְרוּ
 חַג בְּעַבְתִּים עַד קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ: כח אֵלֵי אַתָּה
 וְאוֹדְדָה אֱלֹהֵי אֲרוֹמְמֶךָ: כט הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי
 לְעוֹלָם חֲסָדוֹ:

תהלים ליום ששי קיט

קצג

דער מזמור איז אַכט א״ב אין איטליכין פֿסוק איז תּוֹרָה, עֲדוּת, פֿקוּדִים, מִצּוֹת, דְּבוּר, מִשְׁפָּט, צְדָק, חוֹקִים.

יום כ"ה קיט א אשרי תמימי דרך: ההלכים בתורת

י: ב אשרי נצרי עדתיו בכל לב

יִדְרְשׁוּהוּ: ג אף לא פִּעְלוּ עוֹלָה בְּדַרְכָּיו הִלְכוּ:

ד אַתָּה צוֹיִתָּה פִּקְדֵיךָ לְשֹׁמֵר מֵאֵד: ה אַחֲלֵי יִכְנוּ

דַּרְכֵי לְשֹׁמֵר חֻקֶּיךָ: ו אֵז לֹא אִבּוֹשׁ בְּהַבִּיטִי אֶל

כָּל מִצְוֹתֶיךָ: ז אֹדֶךָ בִּישָׁר לֵבָב בְּלִמְדֵי מִשְׁפָּטֵי

צִדְקָתְךָ: ח אֵת חֻקֶּיךָ אֲשֶׁמֶר אֶל תַּעֲזֹבֵנִי עַד מֵאֵד:

ב ט בַּמָּה יִזְכֶּה נֶעַר אֵת אֲרָחוֹ לְשֹׁמֵר כְּדַבְּרֶךָ:

י בְּכָל לִבִּי דִרְשָׁתִּיךָ אֶת שִׁגְנֵי מִמִּצְוֹתֶיךָ: יא בְּלִבִּי

צַפַּנְתִּי אִמְרַתְךָ לִמְעַן לֹא אֲחַטָּא לָךְ: יב בָּרוּךְ

אֶתָּה יי לִמְדֵנִי חֻקֶיךָ : יג בְּשֹׁפְתַי סִפְרָתִי כֹל
 מִשְׁפָּטֵי פִיךָ : יד בְּדַרְךָ עֵדוּתֶיךָ שִׁשְׁתִּי כֶּעַל כֹּל
 הַזֶּן : טו בְּפִקּוּדֶיךָ אֲשִׁיחָה וְאֶבִּיטָה אֲרַחֲתֶיךָ :
 טז בְּחֻקֶיךָ אֲשַׁתְּעֶשֶׂע לֹא אֲשַׁכַּח דְּבָרְךָ :

ג ג יי גִּמְלָל

עַל עֲבֹדְךָ אֶחֱיָה וְאֲשַׁמְרָה דְּבָרְךָ : יח גַּל עֵינַי
 וְאֶבִּיטָה נִפְלְאוֹת מַתּוֹרַתְךָ : יט גֵּר אֲנֹכִי בָאָרֶץ
 אֲלֵ תִסְתַּר מִמֶּנִּי מִצֹּתֶיךָ : כ גִּרְסָה נִפְשִׁי לְתֹאבָה
 אֶל מִשְׁפָּטֶיךָ בְּכֹל עֵת : כא גְּעַרְתָּ זְרִים אֲרוּרִים
 הַשָּׁגִים מִמִּצֹּתֶיךָ : כב גַּל מִעַלֵּי חֵרֶפָה וּבֹז כִּי
 עַד־תֵּיךְ נִצָּרְתִּי : כג גַּם יֵשְׁבוּ שָׂרִים כִּי נִדְּבְרוּ עֲבֹדְךָ
 יִשְׁיַח בְּחֻקֶיךָ : כד גַּם עַד־תֵּיךְ שֶׁעֲשִׂי אֲנִשִּׁי עֲצָתִי :

ד כה דבקה לעפר נפשי חוני כדברה : כי דרכי
 ספרתי ותענני למדני חקיה : כי דרך פקודיה
 הבינני ואשוחה בנפלאותיה : כח דלפה נפשי
 מתונה קימני כדברה : כח דרך שקר הסר ממני
 ותורתך חנני : ל דרך אמונה בחרתי משפטיה
 שויתי : לא דבקותי בעדותיה יי א תבישני : לב דרך
 מצותיה ארוץ כי תרחיב לבי :

ה לג הורני יי דרך
 חקיה ואצרנה עקב : לד הבינני ואצרה תורתך
 ואשמרנה בכל לב : לה הדריכני בנתיב מצותיה
 כי בו חפצתי : לו הט לבי א עדותיה וא אל בצע :
 לז העבר עיני מראות שוא כדרכך חני : לח הקם

לְעַבְדְּךָ אֱמַרְתָּךְ אֲשֶׁר לִירְאֶתְךָ : לט הַעֲבֹר
 חֲרַפְתִּי אֲשֶׁר יִגְרָתִי כִּי מִשְׁפָּטֶיךָ מוֹבִים : מה הִנֵּה
 תֵּאֲבֹתִי לְפָקוּדֶיךָ בְּצַדִּיקוֹתֶיךָ חֲיִנִּי :

ו ו מא וַיִּבְאֵנִי

חֶסֶדְךָ יי תִּשׁוּעָתְךָ כְּאֱמַרְתָּךְ : מב וַאֲעֵנָה חֲרַפִּי
 דָּבָר כִּי בִטְחֹתִי בְּדַבְרֶיךָ : מג וְאַל תִּצַּל מִפִּי דָבָר
 אֲמַת עַד מְאֹד כִּי לְמִשְׁפָּטֶיךָ יִחַלְתִּי : מד וַאֲשַׁמְרָה
 תּוֹרָתְךָ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד : מה וְאֶת־הַלְכָה בְּרַחֲבָה
 כִּי פָקוּדֶיךָ דָּרָשְׁתִּי : מו וְאֶדְבָּרָה בְּעֵדוּתֶיךָ נֶגֶד
 מְלָכִים וְלֹא אֲבוֹשׁ : מז וַאֲשַׁתְּעֵשׂע בְּמִצּוֹתֶיךָ
 אֲשֶׁר אֶהְבֵּתִי : מח וַאֲשָׂא כִּפִּי אֶל מִצּוֹתֶיךָ אֲשֶׁר
 אֶהְבֵּתִי וְאֶשְׁיַחָה בְּחֻקֶיךָ :

ז מט זְכַר דְּבַר לְעַבְדְּךָ

עַל אֲשֶׁר יַחֲלֶנְנִי : נ זֹאת נַחֲמָתִי בְּעַנְיִי כִּי

אִמְרַתְךָ חִיַּתְנִי : נא זְרִים הִלְיַצְנִי עַד מְאֹד

מִתּוֹרַתְךָ לֹא נָטִיתִי : נב זְכַרְתִּי מִשְׁפָּטֶיךָ מִעוֹלָם

י וְאֶתְנַחֵם : נג זֶלְעָפָה אֶחְזַתְנִי מִרְשָׁעִים עֲזָבִי

תּוֹרַתְךָ : נד זְמֵרוֹת הָיוּ לִי חֶקְקֶיךָ בְּבַיִת מְגוֹרֵי :

נה זְכַרְתִּי בַלַּיְלָה שְׁמֶךָ יי וְאֶשְׁמְרָה תּוֹרַתְךָ :

נו זֹאת הָיְתָה לִי כִּי פָקַדְתָּ נַצְרָתִי :

ח נו חֲלֹקֵי יי

אִמְרַתִּי לְשֹׁמֵר דְּבָרֶיךָ : נה חֲלִיתִי פָנֶיךָ בְּכָל לֵב

חֲנִנִי כְּאִמְרַתְךָ : נט חֲשַׁבְתִּי דְרָכֶי וְאֶשִׁיבָה רַגְלֵי

אֶל עֲדֹתֶיךָ : ם חֲשַׁתִּי וְלֹא הִתְמַהְמַהֲתִי לְשֹׁמֵר

מִצֹּתֶיךָ : סא חֲבִלִי רָשָׁעִים עֹוֹדְנֵי תוֹרָתְךָ לֹא
 שָׁכַחְתִּי : סב חַצֹּת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ עַל
 מִשְׁפָּטֵי צְדָקָה : סג חָבַר אָנִי לְכָל אֲשֶׁר יִרְאוּךָ
 וּלְשֹׁמְרֵי פְקוּדֶיךָ : סד חֲסִדְךָ יִי מִלְּאֵה הָאָרֶץ חֲקוּךָ
 לְמִדְּנִי :

ט סה טוֹב עָשִׂיתָ עִם עַבְדְּךָ יִי כִּדְבָרְךָ :
 סו טוֹב טַעַם וְדַעַת לְמִדְּנִי כִּי בְּמִצֹּתֶיךָ הֵאֱמַנְתִּי :
 סז טַרֶם אֶעֱנֶה אָנִי שִׁגְגָה וְעַתָּה אִמְרָתְךָ שָׁמַרְתִּי :
 סח טוֹב אֶתָּה וַיִּמְטִיב לְמִדְּנִי חֲקוּךָ : סט טָפְלוּ עָלַי
 שָׁקָר יַדָּיִם אָנִי בְּכָל לֵב אֶצַּר פְּקוּדֶיךָ : ע טָפַשׁ
 כַּחֲלָב לֶבָם אָנִי תוֹרָתְךָ שֶׁעֲשִׂיתִי : עא טוֹב לִי כִּי
 עֲנִיתִי לְמַעַן אֶלְמַד חֲקוּךָ : עב טוֹב לִי תוֹרַת פִּיךָ

מֵאֲלֵפֵי זָהָב וְכֶסֶף :

י עַג יְדֵיךָ עָשׂוּנִי וַיְכַוְנֵנִי
הִבִּינֵנִי וְאֶלְמְדָה מִצֹּתֶיךָ : עַד יִרְאֶיךָ יִרְאוּנִי
וַיִּשְׂמְחוּ כִּי לְדַבְּרֶךָ יִחַלְתִּי : עַה יִדְעֵתִי יִי כִּי צֶדֶק
מִשְׁפָּטֶיךָ וְאַמוּנָה עֲנִיתָנִי : עוּ יְהִי נָא חֶסֶדְךָ
לְנַחֲמֵנִי כְּאִמְרָתְךָ לְעַבְדְּךָ : עוּ יִבְאֵנִי רַחֲמֶיךָ
וְאַחִיָּה כִּי תוֹרַתְךָ שִׁעֲשַׁעֵי : עַה יִבְשׂוּ יָדַי כִּי
שָׁקַר עֲוֹתוֹנִי אֲנִי אֲשִׁיחַ בְּפִקְדֹתֶיךָ : עַט יָשׁוּבוּ לִי
יִרְאֶיךָ וַיִּדְעֵי עֲדוּתֶיךָ : פּ יְהִי לְבָבִי תָמִים בְּחַקֶּיךָ
לְמַעַן לֹא אִבּוֹשׁ :

כ כָּא כָּלְתָה לְתִשׁוּעָתְךָ נַפְשִׁי
לְדַבְּרֶךָ יִחַלְתִּי : כָּב כָּלוּ עֵינַי לְאִמְרָתְךָ לֵאמֹר

מָתִי תִנְחַמְנִי : פג כִּי הָיִיתִי כְּנֹאד בְּקִיטּוֹר חֲקִיקָה
 לֹא שָׁכַחְתִּי : פד כַּמָּה יָמֵי עֲבָדָה מָתִי תַעֲשֶׂה
 בְּרֹדְפֵי מִשְׁפָּט : פה כָּרוּ לִי יָדַיִם שִׁיחֹת אֲשֶׁר לֹא
 כְּתוֹרַתְךָ : פו כֹּל מִצְוֹתֶיךָ אֲמוּנָה שֶׁקָּר רִדְפוֹנִי
 עֲזָרְנִי : פז כִּמְעַט כִּלּוֹנִי בָּאָרֶץ וְאֲנִי לֹא עֲזַבְתִּי
 פְּקוּדֶיךָ : פח כְּחֶסֶדְךָ חִינִי וְאֲשַׁמְרָה עֵדוּת פִּיךָ :

ל פט לְעוֹלָם יִי דַבְּרָה נִצָּב בַּשָּׁמַיִם : צ לְדָר וְדָר
 אֲמוּנַתְךָ כּוֹנֵנַת אֶרֶץ וּתְעַמֹּד : צא לְמִשְׁפָּטֶיךָ
 עֲמָדוּ הַיּוֹם כִּי הִכַּל עֲבָדֶיךָ : צב לֹלְיִ תוֹרַתְךָ
 שֶׁעָשִׂי אֲזוּ אֶבְרַתִּי בְּעַנְיִי : צג לְעוֹלָם לֹא אֲשַׁכַּח
 פְּקוּדֶיךָ כִּי בָם חִיַּיתָנִי : צד לָךְ אֲנִי הוֹשִׁיעַנִי כִּי

פְּקוּדֵיךָ דָרַשְׁתִּי : צה לִי קוֹן רִשְׁעִים לְאַבְדָּנִי
 עֲדַתְיָךָ אֶתְבוֹנֵן : צו לְכָל תַּכְלָה רְאוּתִי קִין
 רַחֲבָה מִצֹּתְךָ מְאֹד :

מ

יום כ"ז צו מָה אֶהְבֵּתִי תוֹרַתְךָ כָּל הַיּוֹם הַיּוֹם
 שִׁוְחָתִי : צח מֵאִיבֵי תַחֲכַמְנִי מִצֹּתְיָךָ כִּי לְעוֹלָם הַיּוֹם
 לִי : צט מִכָּל מְלֻמֵּי הַשִּׁבְלֹתִי כִּי עֲדוּתְיָךָ שִׁוְחָה
 לִי : ק מִזְקֵנִים אֶתְבוֹנֵן כִּי פְקוּדֵיךָ נִצַּרְתִּי : קא מִכָּל
 אֶרֶח רָע כָּל־אֲתִי רִגְלִי לְמַעַן אֲשַׁמֵּר דְּבָרְךָ :
 קב מִמִּשְׁפָּטֶיךָ לֹא סָרְתִי כִּי אֶתָּה הוֹרַתְנִי : קג מָה
 נִמְלְצוּ לְחַכֵּי אִמְרֹתְךָ מִדְּבַשׁ לְפִי : קד מִפְּקוּדֵיךָ
 אֶתְבוֹנֵן עַל כֵּן שָׁנֵאתִי כָּל אֶרֶח שֶׁקֶר :

נ קה נר

לְרַגְלֵי דְבָרְךָ וְאוֹר לְנֹתִיבְתִי : קי נִשְׁבַּעְתִּי וְאֶקְוֶה
 לְשֹׁמֵר מִשְׁפָּטֵי צְדָקָה : קי נֶעֱנִיתִי עַד מְאֹד יי חֲנִי
 כְּדְבָרְךָ : קה גְּדֹבוֹת פִּי רָצָה נָא יי וּמִשְׁפָּטֶיךָ
 לְמַדְנִי : קט גַּפְשִׁי בְּכַפִּי תָמִיד וְתוֹרַתְךָ לֹא
 שָׁכַחְתִּי : קי נָתַנּוּ רִשְׁעִים פֶּחַ לִי וּמִפְקוּדֶיךָ לֹא
 תַעֲיִתִי : קיא נְחַלְתִּי עֲדוֹתֶיךָ לְעוֹלָם כִּי שִׁשׁוֹן לִבִּי
 הִקְמָה : קיב גִּטִּיתִי לִבִּי לַעֲשׂוֹת חֲקֶיךָ לְעוֹלָם עֵקֶב :

ס קיג סַעֲפִים שָׁנְאַתִּי וְתוֹרַתְךָ אֶהְבֶּתִי : קיד סִתְרִי
 וּמָגְנִי אֶתָּה לְדְבָרְךָ יִחַלְתִּי : קטו סוֹרוּ מִמֶּנִּי מִרְעִים
 וְאַצְרָה מִצּוֹת אֱלֹהֵי : קטז סֶמְכֵנִי כְּאִמְרַתְךָ וְאַחִיָּה

וְאֵל תְּבִישְׁנִי מִשְׁבְּרֵי : קי סְעַדְנִי וְאוֹשַׁעַה וְאוֹשַׁעַה
 בַּחֲקִיקָה תָּמִיד : קיח סְלִית כָּל שָׁנִים מַחֲקִיקָה כִּי
 שֶׁקֶר תִּרְמוֹתָם : קיט סִיגִים הַשְּׁבֶתָה כָּל רִשְׁעֵי אֲרֶץ
 לָכֵן אָהַבְתִּי עֲדֹתֶיךָ : קכ סָמַר מִפְּתִיךָ בְּשָׂרֵי
 וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ יִרְאֵתִי :

ע קכא עָשִׂיתִי מִשְׁפָּט וְצֶדֶק בְּלִ
 תְּנִיחָנִי לְעִשְׁקֵי : קכב עֵרַב עֲבָדְךָ לְטוֹב אֵל יַעֲשֶׂקְנִי
 זָדִים : קכג עֵינַי כָּלוּ לִישׁוּעָתְךָ וּלְאַמְרַת צֶדֶקְךָ :
 קכד עֲשֵׂה עִם עֲבָדְךָ כְּחַסְדְּךָ וּחֲקִיקָה לְמַדְנִי :
 קכה עֲבָדְךָ אֲנִי הִבִּינִי וְאֲדַעַה עֲדֹתֶיךָ : קכו עֵת
 לַעֲשׂוֹת לִי הַפְּרוּ תִּזְכְּרֶנּוּ : קכז עַל כֵּן אָהַבְתִּי
 מִצֹּתֶיךָ מִזֶּהָב וּמִפָּז : קכח עַל כֵּן כָּל פְּקוּדֵי כָל

יִשְׁרָתִי כָּל אֶרֶחַ שֶׁקֶר שִׁנְאַתִּי :

פ קבט פלאות

עֲדוֹתֶיךָ עַל כֵּן נִצָּרְתָם נִפְשֵׁי : קל פתח דבריה
 יֵאִיר מִבֵּין פְּתִיִּים : קלא פי פערתי ואשאפה כי
 לְמַצוֹתֶיךָ יֶאֱבָתִי : קלב פנה אלי וחנוני כמשפט
 לְאֵהָבִי שֶׁמֶךָ : קלג פעמי הכן באמרתך ואל
 תִּשְׁלַט בִּי כָּל אֹן : קלד פדני מעשק אדם ואשמרה
 פְּקוּדֶיךָ : קלה פניה האר בעברך ולמדני את
 חֻקֶּיךָ : קלו פלגי מים ירדו עיני על לא שמרו
 תוֹרֹתֶיךָ :

צ קלז צדיק אתה יי וישר משפטיך :

קלח צוית צדק עדותיך ואמונה מאד : קלט צמתתני

קִנְאַתִּי כִּי שָׁכַחוּ דְבָרֶיךָ צָרִי : קמ צְרוּפָה אִמְרַתְךָ
 מְאֹד וְעִבְדְּךָ אֶהְבֶּה : קמא צָעִיר אֲנִכִּי וְנִבְזָה פִּקְדֶיךָ
 לֹא שָׁכַחְתִּי : קמב צִדְקָתְךָ צִדֵּק לְעוֹלָם וְתוֹרַתְךָ
 אֱמֶת : קמג צַר וּמְצוֹק מִצְאוֹנִי מִצּוֹתֶיךָ שַׁעֲשְׁעִי :
 קמד צִדְקַעֲדוֹתֶיךָ לְעוֹלָם הִבִּינִי וְאַחִיה :

ק קמה קראתי

בְּכֹל לֵב עֲנִי יי חֲקִיקָה אֶצְרָה : קמו קראתיך
 הוֹשִׁיעֵנִי וְאַשְׁמְרָה עֲדוֹתֶיךָ : קמז קדמתי בנשף
 וְאַשׁוּעָה לְדְבָרְךָ יַחֲלֶתִי : קמח קדמו עיני אשמרות
 לְשִׁיחַ בְּאִמְרַתְךָ : קמט קולי שִׁמְעָה כַּחֲסֶדְךָ יי
 כִּמְשַׁפְּטֶךָ חֲנִי : קנ קרבו רדפי זמה מתורתך
 רַחֲקוּ : קנא קרוב אֶתָּה יי וְכֹל מִצּוֹתֶיךָ אֱמֶת :

קב קדם ידעתי מערותיך כי לעולם יסדתם :

ר כג ראה עניי וחלצני כי תורתך לא שכחתי :

קד ריבה ריבי וגאלני לאמרתך חוני : קנה רחוק

מרשעים ישועה כי חקוקה לא דרשו : קני רחמיה

רבים יי כמשפטיך חוני : קני רבים רדפי

וצרי מערותיך לא נטיתי : קנה ראיתי בגדים

ואתקוטטה אשר אמרתך לא שמרו : קנט ראה

כי פקודיך אהבתי יי כחסדך חוני : קס ראש

דברך אמת ולעולם כל משפט צדקה :

ש קסא שרים

רדפוני חנם ומדברך פחד לבי : קסב שש אנכי

עַל אִמְרֹתֶיךָ כְּמוֹצֵא שֶׁלֶךְ רַב : קסג שֶׁקֶר שִׁנְאַתִּי
 וְאִתְעַבָּה תּוֹרַתְךָ אֶהְבֹּתִי : קסד שֶׁבַע בַּיּוֹם
 הִלְלִיתִיךָ עַל מִשְׁפָּטֵי צְדָקָה : קסה שְׁלוֹם רַב
 לְאֵהָבֵי תּוֹרַתְךָ וְאִין לָמוֹ מִכְּשׁוֹל : קסו שְׁבַרְתִּי
 לְיִשׁוּעָתְךָ יי וּמִצֹּתֶיךָ עָשִׂיתִי : קסז שְׁמָרָה נַפְשִׁי
 עֲדַתֶיךָ וְאֶהְבֶּם מְאֹד : קסח שְׁמָרְתִּי פְּקוּדֶיךָ
 וְעֲדַתֶיךָ כִּי כָּל דַּרְכֵי נִגְדָה :

ת ת קסט תִּקְרַב רַנְתִּי

לְפָנֶיךָ יי כִּדְבָרְךָ הֵבִינֵנִי : קע תָּבוֹא תַחְנֹתִי לְפָנֶיךָ
 כְּאִמְרֹתֶיךָ הִצִּילָנִי : קעא תִּבְעֶנָה שִׁפְתֵי תְהִלָּה כִּי
 תִלְמַדְנִי חֻקֶיךָ : קעב תִּעַן לְשׁוֹנֵי אִמְרֹתֶיךָ כִּי כָּל
 מִצֹּתֶיךָ צָדֵק : קעג תְּהִי יָדְךָ לְעֲזָרְנִי כִּי פְּקוּדֶיךָ

תהלים ליום ששי קיט קב

בְּחַרְתִּי : קעד תִּאֲבָתִי לִישׁוּעָתְךָ יי וְתוֹרָתְךָ
 שֶׁעָשִׂי : קעה תִּחִי נִפְשִׁי וְתִהְלֶלְךָ וּמִשְׁפָּטְךָ
 יֵעֲזָרֵנִי : קעו תִּעֲיָתִי כְּשֶׁה אֵבֶד בִּקְשׁ עֲבָדְךָ כִּי
 מִצֹּתֶיךָ לֹא שָׁכַחְתִּי :

ליום השבת

דער מזמור איז איין מוסר קעגין דיא וואס ביידין לשון הרע:

יום כ"ז

קב א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶל יי בַּצַּרְתָּה לִי קִרְאתִי
 וַיַּעֲנֵנִי : ב יי הִצִּילָה נִפְשִׁי מִשְׁפַּת שִׁקָּר
 מִלְּשׁוֹן רַמְיָה : ג מֵה יִתֵּן לָךְ וּמֵה יִסִּיף לָךְ לְשׁוֹן
 רַמְיָה : ד חֲצִי גִבּוֹר שְׁנוּנִים עִם גַּחֲלֵי רֶתְמִים :
 ה אֹיָה לִי כִי גִרְתִּי מִשָּׁךְ שָׁכַנְתִּי עִם אֲהָלֵי קָדָר :
 ו רַבַּת שָׁכְנָה לָהּ נִפְשִׁי עִם שׁוּנֵי שָׁלוֹם : ז אֲנִי
 שָׁלוֹם וְכִי אֲדַבֵּר הִמָּה לְמַלְחָמָה :

תהלים ליום השבת קכא קכב

דאס איז איין תפלה דאס השי"ת זאל העלפין ישראל און זאל זיין היטען פון אלע צרות:

קכא א שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין
 יבא עזרי: ב עזרי מעם יי עשה שמים וארץ:
 ג אל יתן למוט רגלך אל ינום שמרך: ד הנה לא
 ינום ולא יישן שומר ישראל: ה יי שמרך יי צלך
 על יד ימינך: ו יומם השמש לא יכבה וירח
 בלילה: ז יי שמרך מכל רע ישמר את נפשך:
 ח יי ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם:

דער מזמור דערציילט דיא שמחה פון דיא עולי רגלים און דעם שבת פון ירושלים:

קכב א שיר המעלות לדוד שמחתו באמרים לי
 בית יי נלך: ב עמדות היו רגלינו בשעריך:
 ירושלים: ג ירושלים הבנויה כעיר שתברה לה

תהלים ליום השבת קכב קכג

יִחַדּוּ : ד שְׁשֶׁם עָלוּ שְׁבָטִים שְׁבָטֵי יְהוָה עֵדוּת
 לְיִשְׂרָאֵל לְהוֹדוֹת לְשֵׁם יי : ה כִּי שָׁמָּה יֵשְׁבוּ כִסְאוֹת
 לְמוֹשֶׁפֶט כִּסְאוֹת לְבֵית דָּוִד : ו שְׂאֵלוּ שְׁלוֹם
 יְרוּשָׁלַם יִשְׁרָאֵל אֲהַבִּיךָ : ז יְהִי שְׁלוֹם בְּחֵילְךָ שְׁלוֹהָ
 בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ : ח לְמַעַן אֲחִי וְרַעִי אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם
 בְּךָ : ט לְמַעַן בֵּית יי אֱלֹהֵינוּ אֲבַקֶּשׁה טוֹב לְךָ :

דער מזמור איז איין תפלה אויף דער גאולה פון גלות:

קכג א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶלֶיךָ נְשֵׂאתִי אֶת עֵינַי
 הַיֹּשְׁבִי בַשָּׁמַיִם : ב הִנֵּה כְּעֵינַי עֹבְדִים אֶל יָד
 אֲדוֹנֵיהֶם כְּעֵינַי שֹׁפְחָה אֶל יָד גְּבֻרָתָהּ כֵּן עֵינַיִנו
 אֶל יי אֱלֹהֵינוּ עַד שִׁיחַנְּנוּ : ג חַנְּנוּ יי חַנְּנוּ כִּי רַב
 שָׁבַעְנוּ בּוֹז : ד רַבַּת שָׁבַעָה לָּהּ נַפְשֵׁנוּ הֲלַעַג

תהלים ליום השבת קכג קכד

הַשְׁאֲנַנִּים הַבּוֹז לְגַאי יוֹנִים :

דער מזמור איז איין שבח צוא השי"ת וואס ער האט ניט גלאזין דיא שונאים פערשלינגען דיא ישאל:

קכד א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד לִלְוִי יִי שֶׁהִיָּה לָנוּ יֵאמֹר
 נָא יִשְׂרָאֵל : ב לִלְוִי יִי שֶׁהִיָּה לָנוּ בְּקוּם עָלֵינוּ
 אָדָם : ג אִזִּי חַיִּים בְּלָעוּנוּ בַּחֲרוֹת אִפֶּס בָּנוּ :
 ד אִזִּי הַמַּיִם שִׁטְפוּנוּ נִחְלָה עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ : ה אִזִּי
 עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים : ו בָּרוּךְ יִי שֶׁלֹּא
 נִתַּנְנוּ טָרֶף לְשִׁנֵּיהֶם : ז נַפְשֵׁנוּ כְּצַפּוֹר נִמְלָטָה
 מִפֶּתַח יוֹקֵשִׁים הַפֶּתַח נִשְׁבַּר וְאֲנַחְנוּ נִמְלָטְנוּ : ח עֲזָרְנוּ
 בְּשֵׁם יִי עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ :

אין דעם מזמור איז איין הכטחה דאס ירושלים און דער בהמ"ק וועלין ווידער אויף גירכט ווערן:

קכה א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הַבְּטָחִים בַּיְיָ כְּהַר צִיּוֹן לֹא

יִמוּט לְעוֹלָם יֵשֶׁב : ב יְרוּשָׁלַם הָרִים סָבִיב לָהּ
 וַיִּסָּבִיב לְעַמּוֹ מִעֲתָה וְעַד עוֹלָם : ג כִּי לֹא יָנוּחַ
 שִׁבְט הַרְשָׁע עַל גּוֹרֵל הַצַּדִּיקִים לְמַעַן לֹא יִשְׁלַחוּ
 הַצַּדִּיקִים בְּעוֹלָתָהּ יְדֵיהֶם : ד הַטִּיבָה יי לְטוֹבִים
 וְרֵישָׁרִים בְּלִבּוֹתָם : ה וְהַמַּטִּים עַקְלָקְלוֹתָם
 יוֹלִיכֵם יי אֶת פְּעָלֵי הָאֲוֶן שָׂרוּם עַל יִשְׂרָאֵל :

דער מזמור רעט פון דיא גרויסע שמחה וואס וועט זיין בעת דיא גאולה אי"ה :

קכו א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוּב יי אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ
 כְּחִלְמִים : ב אֲזִי יִמְלֵא שְׁחֹק פִּינוּ וְלִשׁוֹנֵנוּ רִנָּה
 אֲזִי יֹאמְרוּ בַגּוֹיִם הַגְּדִיל יי לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵי :
 ג הַגְּדִיל יי לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הָיִינוּ שְׂמֵחִים : ד שׁוּבָה יי
 אֶת שְׁבִיתָנוּ כַּאֲפִיקִים בַּנֶּגֶב : ה הַזֹּרְעִים בְּדַמְעָה

תהלים ליום השבת קכו קכו

ריג

בְּרִנָּה יִקְצְרוּ: וְהָרוּךְ יִלֵּךְ: וּבְכֹה נִשְׂא מִשְׁךְ הַזֶּרַע
כִּי יָבֹא בְּרִנָּה נִשְׂא אֶלְמֹתָיו:

דער מזמור זאגט מוסר אז מען זאל נאר האפן בטחון אויף השי"ת ווארום אן אים קאן גארניט זיין:

קכו א שיר המעלות לשלמה אם יי לא יבנה בית
שוא עמלו בוניו בו אם יי לא ישמר עיר שוא
שקד שומר: ב שוא לכם משכימי קום מאחרי
שבת אכלי לחם העצבים כן יתן לידידו שנה:
ג הנה נחלת יי בנים שכר פרי הבטן: ד כחצים
ביד גבור כן בני הנעורים: ה אשרי הגבר אשר
מלא את אשפתו מהם לא יבשו כי ידברו
את אויבים בשער:

תהלים ליום השבת קכח קכט

דער מזמור זאגט דאס גליקליך איז דער וואס איז נהנה מיגיע פפו

קכח א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר־י כָּל יִרְאֵי יי הַחֵלֶךְ:
 בְּדַרְכָּיו: ב יִגִּיעַ כִּפְיָהּ כִּי תֹאכֵל אֲשֶׁר־יָהּ וְטוֹב
 לָהּ: ג אֲשַׁתָּהּ כִּנְפֵן פִּרְיָהּ בִּירְכָתִי בֵיתָהּ בְּנִיָּהּ
 כְּשֶׁתִּלִּי זֵיתִים סָבִיב לְשֶׁלְחָנָהּ: ד הֵנָּה כִּי כֵן יִבְרַךְ:
 גִּבֹר יִרְאֵי יי: ה יִבְרַכְךָ יי מִצִּיּוֹן וְרֵאָה בְּטוֹב
 יְרוּשָׁלַם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ: ו וְרֵאָה בָנִים לְבָנֶיךָ שְׁלוֹם
 עַל יִשְׂרָאֵל:

דאס גייט אויף דיא צרות וואס די ישראל האבן גיליטן אין אלע גליות:

קכט א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת רַבַּת צְרוּרֹנִי מִנְעוּרֵי יֵאמֵר
 נָא יִשְׂרָאֵל: ב רַבַּת צְרוּרֹנִי מִנְעוּרֵי גַם לֹא
 יִכְלוּ לִי: ג עַל גְּבֵי חָרְשׁוֹ חֲרָשִׁים הָאֲרִיכוּ

לְמַעַנֵיתָם : ד יי צַדִּיק קִצֵּץ עֲבוֹת רְשָׁעִים : ה יִבְשׁוּ
 וַיִּסְגּוּ אַחֲזֹר כֹּל שְׁנָאֵי צִיּוֹן : ו יִהְיוּ כַּחֲצִיר גִּגְוֹת
 שֶׁקָּדְמַת שֶׁלֶף יִבֶּשׁ : ז שְׁלֹא מִלֵּא כִפּוֹ קוֹצֵר
 וַחֲצֵנוּ מִעֵמֶר : ח וְלֹא אָמְרוּ הָעֹבְרִים בְּרַכַּת יי
 אֱלֹהֵיכֶם בִּרְכָנוּ אֶתְכֶם בְּשֵׁם יי :

דאס איז איין תפלה אויף אריכת הגלות בעונותינו הרבים און אויף דער גאולה:

קל א שִׁיר הַמַּעֲלֹת מִמַּעַמְקִים קָרָאתִיהָ יי : ב אֲדַנִּי
 שְׁמָעָה בְּקוֹלִי תִהְיֶינָה אֲזִנֶּיהָ קִשְׁבוֹת לְקוֹל
 תַּחֲנוּנֵי : ג אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר יְהוָה אֲדַנִּי מִי יַעֲמֹד :
 ד כִּי עִמָּךְ הִסְלֵיחָה לְמַעַן תִּזְרָא : ה קוֹיֹתִי יי קוֹתָה
 נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחֵלֵתִי : ו נַפְשִׁי לֹאדַנִּי מִשֹּׁמְרִים
 לְבִקְרָר שֹׁמְרִים לְבִקְרָר : ז יַחַד יִשְׂרָאֵל אֵל יי כִּי עִם

תהלים ליום השבת קל קלא קלב

י' הַחֶסֶד וְהַרְבֵּה עֲמוּ פְדוּת : ח וְהוּא יַפְדֶּה אֶת
יִשְׂרָאֵל מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו :

דער מזמור זאגט דאס די ישראל זאלן ניט זיין שטאלץ ביי זיך נאר האפן צו השי"ת ער זאל זיין העלפין:

קלא א שיר המעלות לדוד י' לא גבה לבי ולא
רמו עיני ולא הלכתי בגדלות ובנפלאות
ממני : ב אם לא שויתי ודוממתי נפשי כגמל עלי
אמו כגמל עלי נפשי : ג יחל ישראל אל י' מעתה
ועד עולם :

דאס איז איין תפלה דאס מלכות בית דוד זאל בלייבן פעסט דורך דעם מלך המשיח:

קלב א שיר המעלות זכור י' לדוד את כל ענותו:
ב אשר נשבע ליי נדר לאביר יעקב : ג אם
אבא באהל ביתי אם אעלה על ערש יצועי :

ד אִם אֶתֵּן שָׁנָת לְעֵינַי לְעַפְעַפֵּי הַתְּנוּמָה : ה עַד
 אֶמְצָא מָקוֹם לִי מִשְׁכָּנֹת לְאֲבִיר יַעֲקֹב : ו הִנֵּה
 שָׁמַעְנוּהָ בְּאִפְרַתָּה מִצְּאֲנוּהָ בְּשָׂדֵי יַעֲרִי : ז נִבְּוֵאָהָ
 לְמִשְׁכָּנֹתַיִן נִשְׁתַּחֲוֶה לְהַדָּם רַגְלָיו : ח קוּמָה יִי
 לְמִנוּחַתֶּךָ אֶתָּה וְאֶרֶץ עֲזָרָה : ט כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צִדִּיק
 וְחַסִּידֶיךָ יִרְנְנוּ : י בַּעֲבוּר דָּוִד עֲבָדֶךָ אֵל תָּשָׁב פָּנַי
 מִשִּׁיחֶךָ : יא נִשְׁבַּע יִי לְדָוִד אֵמֶת לֹא יָשׁוּב מִמֶּנָּה
 מִפְּרִי בִטְנֶךָ אִשִּׁית לְכֶסֶף לָךְ : יב אִם יִשְׁמְרוּ בְּנֵיךָ
 בְּרִיתִי וְעֵדוּתִי זֹו אֶלְמִדָּם גַּם בְּנֵיהֶם עָדִי עַד יֵשְׁבוּ
 לְכֶסֶף לָךְ : יג כִּי בָחַר יִי בְּצִיּוֹן אֹהֶל לְמוֹשָׁב לוֹ :
 יד זֹאת מְנוּחַתִּי עָדִי עַד פֶּה אֲשַׁב כִּי אֹתִיָּה :
 טו צִדָּה בָרַךְ אֲבִירָה אֲבִיוֹנִיָּה אֲשַׁבֵּיעַ לָחֶם :

תהלים דיום השבת קלב קלג קלד

ז וְכִהְיֶינָהּ אֶלְבֵּישׁ יֵשַׁע וְהִסִּידֶיהָ רִנָּן יִרְנְנוּ : י שֵׁם
 אֲצַמִּיחַ קָרֵן לְדָוִד עָרְכָתִי נֹר לְמִשְׁיַחִי : יח אוֹיְבָיו
 אֶלְבֵּישׁ בְּנֶשֶׁת וְעָלְיוּ יְצִיץ נִזְרוּ :

דער מזמור גייט אויף מלך המשיח מיט דעם כהן גדול וואס זיינען ווי כרידער אין דער גדולה:

קלג א שיר המעלות לדוד הנה מה טוב ומה נעים
 שבת אחים גם יחד : ב כשמן הטוב על
 הראש ירד על הזקן זקן אהרן שירד על פי
 מדותיו : ג כטל חרמון שירד על הררי ציון כי
 שם צוה יי את הברכה חיים עד העולם :

דער מזמור נאגט דאס די לייטן פון קבוץ גלויות זאלין לויבן גאט פאר די גאולה:

קלד א שיר המעלות הנה ברכו את יי כל עבדי יי
 העמדים בבית יי בלילות : ב שאו ידכם קודש

תהלים ליום השבת קלד קלה

וּבְרַכּוּ אֶת יְיָ: ג יְבָרְכְךָ יְיָ מִצִּיּוֹן עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

דעם מזמור האט דוד המלך גיזאגט צו די פהנים און לויס דאס זיי זאלין לויבין השי"ת ווייל ער האט מיט אונז גרויס חסד גיטאן:

יָוֵם כ"ה קלה א הִלְלוּ יְהוָה הִלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ הִלְלוּ עַבְדֵי

יְיָ: ב שְׁעֵמֶדִים בְּבַיִת יְיָ בְּחִצְרוֹת בַּיִת

אֱלֹהֵינוּ: ג הִלְלוּ יְהוָה כִּי טוֹב יְיָ זָמְרוּ לְשִׁמּוֹ כִּי נָעִים:

ד כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לֹו יְהוָה יִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתוֹ: ה כִּי אָנֹכִי

יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל יְיָ וְאֶדְוֶנֶנוּ מִכָּל אֱלֹהִים: ו כֹּל אֲשֶׁר

חָפֵץ יְיָ עָשָׂה בַשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ בַּיָּמִים וְכֹל תְּהִמּוֹת:

ז מִעֲלֵה נְשָׁאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ בְּרָקִים לְמָטָר

עָשָׂה מוֹצֵא רוּחַ מְאוֹצְרוֹתָיו: ח שְׁהַכָּה בְּכוֹרֵי

מִצְרַיִם מֵאָדָם עַד בְּהֵמָה: ט שְׁלַח אֶתֹת וּמִפְתִּיִם

בְּתוֹכֵכִי מִצְרַיִם בְּפִרְעֹה וּבְכָל עַבְדָּיו: י שְׁהַכָּה

גוֹיִם רַבִּים וְהָרַג מְלָכִים עֲצוּמִים : יא לְסִיחוֹן מֶלֶךְ׃
הָאֲמָרִי וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן וּלְכָל מַמְלָכוֹת כְּנָעַן :
יב וְנָתַן אֶרֶץ נַחֲלָה נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ : יג יי
שִׁמְךָ לְעוֹלָם יי זְכָרְךָ לְדֹר וָדֹר : יד כִּי יָדִין יי עַמּוֹ
ועל עֲבָדָיו יִתְנַחֵם : טו עֲצַבֵי הַגּוֹיִם כִּסֵּף וְזָהָב
מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם : טז פֶּה לָהֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ עֵינִים
לָהֶם וְלֹא יֵרְאוּ : יז אֲזִנִּים לָהֶם וְלֹא יִאֲזִינוּ אֶף אֵין
יִשְׁרוּחַ בְּפִיהֶם : יח כְּמוֹתָם יִהְיוּ עֲשִׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר
בְּטַח בָּהֶם : יט בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּרְכוּ אֶת יי בֵּית אֱהֲרֹן
בָּרְכוּ אֶת יי : כ בֵּית הַלְוִי בָּרְכוּ אֶת יי יֵרְאֵי יי בָּרְכוּ
אֶת יי : כא בָּרוּךְ יי מִצִּיּוֹן שֶׁכֵּן יְרוּשָׁלַם הַלְלוּהָ :

תהלים ליום השבת קלו

רכא

דער מזמור נאגט צוא לויכין השי"ת אויף דיא חסדים וואס ער טוט אלע מענטשין אין כלל און אין פרט:

קלו א הודו ליי כי טוב כי לעולם חסדו : ב הודו
לאלהי האלהים כי לעולם חסדו : ג הודו לאדני
הארנים כי לעולם חסדו : ד לעשה נפלאות
גדלות לבדו כי לעולם חסדו : ה לעשה השמים
בתבונה כי לעולם חסדו : ו לרוקע הארץ על
המים כי לעולם חסדו : ז לעשה אורים גדלים כי
לעולם חסדו : ח את השמש לממשלת ביום כי
לעולם חסדו : ט את הירח וכוכבים לממשלות
בלילה כי לעולם חסדו : י למכה מצרים
בבכוריהם כי לעולם חסדו : יא ויוצא ישראל
מתוכם כי לעולם חסדו : יב ביד חזקה ובזרוע

נְטוּיָה כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ : יג לְגִזְרֵי יָם סוּף לְגִזְרֵי כִּי
 לְעוֹלָם חֲסָדוֹ : יד וְהָעֵבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ כִּי לְעוֹלָם
 חֲסָדוֹ : טו וְנָעַר פְּרָעָה וְחִילּוֹ בַיָּם סוּף כִּי לְעוֹלָם
 חֲסָדוֹ : טז לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמֶּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ :
 יז לְמִכָּה מְלָכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ : יח וַיַּהְרֹג
 מְלָכִים אֲדִירִים כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ : יט לְסִיחוֹן מֶלֶךְ
 הָאֱמֹרִי כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ : כ וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבְּשָׁן כִּי
 לְעוֹלָם חֲסָדוֹ : כא וְנָתַן אֶרֶץ לְנַחֲלָה כִּי לְעוֹלָם
 חֲסָדוֹ : כב נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עֲבָדוֹ כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ :
 כג שָׁבַשְׁפָּלָנוּ זָכַר לָנוּ כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ : כד וַיַּפְרֶקְנוּ
 מִצָּרֵינוּ כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ : כה נָתַן לָהֶם לְכֹל בְּשָׂר כִּי
 לְעוֹלָם חֲסָדוֹ : כו הוֹדוּ לַיְיָ הַשָּׁמַיִם כִּי לְעוֹלָם חֲסָדוֹ :

תהלים ליום השבת קלז

רכג

דער מזמור איז גיזאגט אויף חורבן בית המקדש און אויף גלות בבל:

קלז א על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו
את ציון: ב על ערבים בתוכה תלינו כנרותינו:
ג כי שם שאלונו שובינו דברי שיר ותוללינו
שמחה שירו לנו משיר ציון: ד איך נשיר את שיר
י על אדמת נכר: ה אם אשכחך ירושלם
תשכחימיני: ו תדבק לשוני לחכי אם לא אזכרכי
אם לא אעלה את ירושלם על ראש שמחתי:
ז זכר יי לבני אדום את יום ירושלם האמרים ערו
ערו עד היסוד בָּה: ח בת בבל השדודה אשרי
שישלם לך את גמולך שגמלת לנו: ט אשרי
שיאחז ונפץ את עולליך אל הסלע:

תהלים ליום השבת קלח

דוד המלך לויכט השי"ת אויף דיא חסדים וואס ער האט מיט אים גיטאן און האט אים גיגעבין דיא מלוכה:

קלח א לְדָוִד אֹדָה בְּכָל לֵבִי נֶגֶד אֱלֹהִים אֲזַמְרָה:
 ב אֲשֶׁת־חַוָּה אֵל הַיּוֹכֵל קִדְשָׁךְ וְאוֹדָה אֶת שִׁמְךָ
 עַל חַסְדֶּךָ וְעַל אֱמֻתְךָ כִּי הִגְדַּלְתָּ עַל כָּל שִׁמְךָ
 אֲמַרְתָּ: ג בְּיוֹם קָרָאתִי וְתַעֲנֵנִי תִרְהַבֵּנִי בְנַפְשִׁי
 עז: ד יוֹדוּךָ יי כָּל מַלְכֵי אֶרֶץ כִּי שָׁמְעוּ אִמְרֵי פִיךָ:
 ה וַיִּשְׁיִרוּ בְּדַרְכֵי יי כִּי גָדוֹל כְּבוֹד יי: ו כִּי רַם יי
 וְשָׁפַל יִרְאֶה וְגָבוּהַ מִמֶּרְחֵק יִדְעֶ: ז אִם אֵלֶיךָ
 בִּקְרָב צָרָה תַחֲוִנֵי עַל אַף אִיבֵי תִשְׁלַח יָדְךָ
 וְתוֹשִׁיעֵנִי יְמִינְךָ: ח יי יִגְמַר בְּעַדִי יי חַסְדֶּךָ לְעוֹלָם
 מַעֲשֵׂי יְדִיךָ אֵל תִּרְפֶּ:

תהלים ליום השבת קלט

רכה

דער מזמור ערקלערט דיא השגחה פֿרטיג פֿון השי"ת אויף איטליכע טהאט און יעדען טריט פֿון מענטשין:

קלט א לַמְנַצַּח לְדָוִד מִזְמוֹר יי חֲקַרְתַּנִּי וְתַדַּע :
ב אֶתָּה יָדַעְתָּ שַׁבָּתִי וְקוֹמִי בַּנְּתִיחָה לְרַעֲי
מִרְחֹק: ג אֲרַחֲוִי וּרְבַעֵי זֵרוֹת וְכָל דֶּרֶכֵי הַסַּכְנָתָה:
ד כִּי אֵין מַלְאָה בְּלִשׁוֹנִי הֵן יי יָדַעְתָּ כְּלָה: ה אַחֲזֹר
וְקָדַם צִרְתַּנִּי וְתַשֵּׁת עָלַי כַּפָּכָה: ו פְּלִיאָה דַעַת
מִמֶּנִּי נִשְׁגָּבָה לֹא אוֹכַל לָהּ: ז אָנָּה אֵלֶךְ מִרוּחָה
וְאָנָּה מִפְּנֵיךְ אֶבְרָחָה: ח אִם אֶסַּק שָׁמַיִם שָׁם אֶתָּה
וְאֶצִּיעָה שְׂאוֹל הַנֶּגֶד: ט אֶשָּׂא כַנְּפֵי שָׁחַר אֶשְׁכְּנָה
בְּאַחֲרֵית יָם: י גַּם שָׁם יֵדְךָ תִּנְחַנֵּי וְתִאחֲזַנֵּי יְמִינֶךָ:
יא וְאָמַר אֶךְ חֲשֵׁךְ יִשׁוּפְנִי וְלַיְלָה אֹר בְּעַדְנִי:
יב גַּם חֲשֵׁךְ לֹא יַחֲשִׁיךְ מִמֶּךָ וְלַיְלָה כִּיּוֹם יֵאִיר

כַּחֲשִׁיכָה כָּאוֹרָה׃ יג כִּי אֶתָּה קִנִּיתָ כְּלִי־תִי תִסְכְּנִי
 בַּבֶּטֶן אֲמִי׃ יד אֹדֶךָ עַל כִּי נִוְרָאוֹת נִפְלִיתִי
 נִפְלְאוֹת מִעֲשֵׂיךָ וְנִפְשֵׁי יַדְעֵת מְאֹד׃ טו לֹא נִכְחַד
 עֲצָמִי מִמֶּךָ אֲשֶׁר עֲשִׂיתִי בַסֶּתֶר רַק־מִתִּי
 בְּתַחֲתֵיּוֹת אֶרֶץ׃ טז גִּלְמִי־רָאוּ עֵינֶיךָ וְעַל סִפְרֶךָ
 כָּל־ם יִכְתְּבוּ יָמִים יִצְרוּ וְלוֹ אֶחָד בָּהֶם׃ יז וְלִי מָה
 יִקְרוּ רַעִיךָ אֵל מָה עֲצָמוֹ רֵאשִׁיהֶם׃ יח אֶסְפְּרֶם
 מִחֹל יִרְבֹּן הִקְיִצְתִּי וְעוֹדִי עִמָּךְ׃ יט אִם תִּקְטַל
 אֱלֹהֵי רָשָׁע וְאֲנֹשֵׁי דָמִים סִוְרוּ מִנִּי׃ כ אֲשֶׁר יִמְרוּךְ
 לְמִזְמָה נִשְׂוֵא לְשֹׂא עָרִיךָ׃ כא הֲלוֹא מִשְׁנֵאִיךָ יי
 אֲשַׁנָּא וּבַת־קוֹמִיךָ אֶת־קוֹטָט׃ כב תִּכְלִית שִׁנְאָה
 שִׁנְאָתִים לְאוֹיְבֵים הָיוּ לִי׃ כג חָקְרֵנִי אֵל וְדַע לְבָבִי

בַּחֲנִי וְדַע שִׁרְעֵפִי : כִּד וְרֵאָה אִם דֶּרֶךְ עֲצַב בְּי
 וְנַחֲנִי בְּדֶרֶךְ עוֹלָם :

דעם מזמור האט דוד המלך גיזאגט אויף דואג און דיא זיפס וואס זייא האבין גירעט אויף אים רכילות :

יום כ"ט קמא לַמִּנְצָח מִזְמוֹר לְדָוִד : ב תִּלְצַנִּי יי מֵאָדָם
 רַע מֵאִישׁ חֲמָסִים תִּנְצְרֵנִי : ג אֲשֶׁר חָשְׁבוּ
 רָעוֹת בְּלֵב כָּל יוֹם יִגְוְרוּ מִלְחָמוֹת : ד שָׁנְנוּ לְשׁוֹנָם
 כְּמוֹ נֶחֱשׁ חֲמַת עַבְדְּשׁוֹב תַּחַת שִׁפְתֵימוֹ סָלָה :
 ה שָׁמְרֵנִי יי מִיַּד רָשָׁע מֵאִישׁ חֲמָסִים תִּנְצְרֵנִי
 אֲשֶׁר חָשְׁבוּ לְדַחוֹת פְּעָמַי : ו טָמְנוּ גֵאִים פֶּחַל לִי
 וַחֲבָלִים פָּרְשׁוּ רַגְשׁוֹ רֵשֶׁת לַיָּד מֵעַגְל מִקְשִׁים שָׁתוּ לִי
 סָלָה : ז אָמַרְתִּי לַיי אֱלֹהִים אַתָּה הָאֲזִינָה יי קוֹל
 תַּחֲנוּנָי : ח יְהוָה אֲדַנִּי עֵז יִשׁוּעָתִי סִכּוֹתָה לְרֵאשִׁי

תהלים ליום השבת קמ קמא

בְּיוֹם נִשְׁקָה : ט אֵל תִּתֵּן יְיָ מֵאוֹיֵי רָשָׁע זְמָמוּ אֵל
 תִּפְקֵי יְרוּמוּ סָלָה : י רֹאשׁ מִסְבֵּי עֵמֶל שִׁפְתֵימוּ
 יִכְסִימוּ : יא יִמוּטוּ עֲלֵיהֶם גַּחְלִים בְּאֵשׁ יִפְלֹם
 בְּמַהֲמָרוֹת בֶּל יִקְוִמוּ : יב אִישׁ לְשׁוֹן בֶּל יִכּוֹן בְּאַרְצָן
 אִישׁ חָמָס רַע יִצוּדְנוּ לְמִדְחַפַּת : יג יִדְעֵתִי כִי
 יַעֲשֶׂה יְיָ דִין עָנִי מִשִּׁפְּטֵי אֲבִינִים : יד אַךְ צַדִּיקִים
 יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יֵשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פָּנֶיךָ :

דעם מזמור האט דוד גיזאגט בעת ער איז אנטלאפן פון שאול אין לאנד פון פלשתים:

קמא א מִזְמוֹר לְדָוִד יְיָ קָרָאתִיךָ חוֹשָׁה לִי הֶאֱזִינָה
 קוֹלִי בְּקָרְאִי לָךְ : ב תִּכּוֹן תִּפְלָתִי קִטְרֹת
 לְפָנֶיךָ מִשָּׂאת כַּפֵּי מִנְחַת עֶרֶב : ג נְשִׂיתָה יְיָ
 שְׁמֹרָה לְפִי נִצְרָה עַל דַּר שִׁפְתֵי : ד אֵל תַּט לִבִּי

תהלים ליום השבת קמא קמב

רכט

לְדַבֵּר רָע לְהַתְעוֹרֵל עַל־לוֹת בְּרִשָׁע אֶת אִישִׁים
פְּעַל־י אֲוֹן וּבֵל אֶלְחָם בְּמִנְעֵמֵיהֶם: הִיְהִלְמֵנִי צַדִּיק
חֶסֶד וַיּוֹכִיחֵנִי שֶׁמֶן רֹאשׁ אֵל יְנִי רֹאשִׁי כִּי עוֹד
וַתִּפְּלֵתִי בְרַעוּתֵיהֶם: וְנִשְׁמָטוּ בְיָדִי סִלַּע
שִׁפְטֵיהֶם וְשָׁמְעוּ אִמְרֵי כִּי נַעֲמֹו: וְכִמוֹ פִּלְחֹוּבִקֶּע
בְּאַרְצָן נִפְזָרוּ עֲצָמֵינוּ לְפִי שְׂאוֹל: חֲכִי אֶלְיָךְ יְהוָה
אֶדְנִי עֵינַי בְּכָה חֲסוּתִי אֵל תֵּעַר נַפְשִׁי: ט שָׁמְרֵנִי
מִיָּדַי פֶּחַ יִקְשׁוּ לִי וּמִקְשׁוֹת פְּעַל־י אֲוֹן: י יִפְּלוּ
בְּמִכְמָרֵיו רִשְׁעִים יַחַד אָנֹכִי עַד אֶעֱבֹור:

דעם מזמור האט דוד מתפלל גינען אז ער האט אפגישינטיין דאס קלייד פון שאול המלך אין הייל:

קמב א משכיל לְדוֹד בְּהִיּוֹתוֹ בַּמְּעָרָה תִּפְּלָה:
ב קוֹלִי אֵל יִי אֲזַעֵק קוֹלִי אֵל יִי אֶתְחַנֵּן: ג אֲשַׁפֵּךְ

תהלים ליום השבת קמב קמג

לְפָנָיו שִׁיחֵי צָרָתִי לְפָנָיו אֲגִיד : ד בְּהַתְעִיף עָלַי
רוּחֵי וְאַתָּה יְדַעַת נְתִיבָתִי בְּאַרְחֵי זֶה אֲהַלֵּךְ טָמְנוּ
פַּח לִי : ה הַבַּיִט יְמִין וּרְאֵה וְאִין לִי מִכִּיר אֲבֹד
מָנוּס מִמֶּנִּי אִין דּוֹרֵשׁ לְנַפְשִׁי : ו זַעֲקָתִי אֲלִיךָ יי
אֲמַרְתִּי אַתָּה מַחֲסֵי חֵלְקִי בְּאַרְץ הַחַיִּים :
ו הַקְשִׁיבָה אֲרִנְתִּי כִּי דִלּוֹתִי מְאֹד הַצִּילֵנִי מִרְדְּפֵי
כִּי אֲמָצוּ מִמֶּנִּי : ח הוֹצִיאָה מִמִּסְגֵּר נַפְשִׁי לְהוֹדוֹת
אֶת שִׁמְךָ כִּי יִכְתְּרוּ צַדִּיקִים כִּי תִגְמַל עָלַי :

דעם מזמור האט דוד גזאגט בעת ער איז אנטלאפן פון אכשלום :

קמג א מזמור לְדָוִד יי שִׁמְעֵ תִפְלָתִי הַאֲזִינָה אֵל
תַּחֲנוּנֵי בְּאַמְנָתְךָ עֲנֵנִי בְּצַדִּיקוֹתֶךָ : ב וְאֵל
תָּבוֹא בְּמִשְׁפָּט אֶת עַבְדְּךָ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ

כָּל חַי: ג כִּי רָדַף אוֹיֵב נַפְשִׁי דָכָא לְאֶרֶץ חַיֹּתַי
 הוֹשִׁיבֵנִי בְּמַחְשָׁבִים כְּמַתִּי עוֹלָם: יוֹתַת עֵטָף עָלַי
 רוּחִי בְּתוֹכִי יִשְׁתּוּמֵם לִבִּי: הִזְכַּרְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם
 הַגִּיתִי בְּכָל פְּעֻלָּךְ בְּמַעֲשֵׂה יְדֶיךָ אֲשׁוּחַח:
 וּפְרַשְׁתִּי יְדֵי אֱלֹהֶיךָ נַפְשִׁי כְּאֶרֶץ עֵיפָה לָּךְ סֵלָה:
 וּמִהַר עֲנֵנִי יְיָ כְּלָתָה רוּחִי אֵל תִּסְתַּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי
 וְנִמְשַׁלְתִּי עִם יֶרְדֵי בּוֹר: הִשְׁמִיעֵנִי בְּבִקְרַח סוֹדֶךָ
 כִּי בָךְ בָּטַחְתִּי הוֹדִיעֵנִי דְרֹךְ זֶו אֱלֹהֶיךָ כִּי אֱלֹהֶיךָ
 נִשְׁאַתִּי נַפְשִׁי: ט הִצִּילֵנִי מֵאוֹיְבֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ כִּסִּיתִי:
 י לְמַדְנִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ כִּי אַתָּה אֱלֹהֵי רוּחֶךָ
 טוֹבָה תִּנְחַנֵּנִי בְּאֶרֶץ מִישׁוֹר: יא לְמַעַן שִׂמְךָ יְיָ תַחֲיֵנִי
 בְּצַדִּיקְתְּךָ תוֹצִיא מִצָּרָה נַפְשִׁי: יב וּבְחַסְדְּךָ תִצְמֹת

אִיבִי וְהֶאֱבַרְתָּ כָּל צֹרְרֵי נַפְשִׁי כִּי אֲנִי עֲבָדְךָ :

אין דעם מזמור האט דוד המלך גילויבט השי"ת וואס ער האט אים גיהאלפין אין ווינע מלחמות:

קמד א לָדוֹד בְּרוּךְ יְיָ צוֹרֵי הַמַּלְמַד יָדַי לְקָרֵב
אֶצְבְּעוֹתַי לְמִלְחָמָה : ב חֲסָדַי וּמְצוּדָתַי
מִשָּׁגְבִי וּמִפְלֹטֵי לֵי מִגְנִי וּבֹ חֲסוּתִי הֶרְדַּד עַמִּי
תַּחֲתַי : ג יי מָה אָדָם וַתִּדְרַעְהוּ בֶן אָנוּשׁ וַתִּחְשַׁבְהוּ :
ד אָדָם לֹהֶבֶל דָּמָה יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר : ה יי הַט
שָׁמַיִךְ וַתִּרְדַּ גַּע בְּהָרִים וַיַּעֲשֵׂנוּ : ו בְּרוּךְ בְּרַק
וַתִּפְיֹצֵם שְׁלַח חֲצִיקָה וַתִּהַמֵּם : ז שְׁלַח יְדִיךָ מִמְרוֹם
פְּצַנִּי וְהֲצִילָנִי מִמַּיִם רַבִּים מִיַּד בְּנֵי נֹכַר : ח אֲשֶׁר
פִּיהֶם דְּבַר שׁוֹא וַיִּמְיֵנָם יָמִין שֶׁקֶר : ט אֱלֹהִים שִׁיר
חַדָּשׁ אֲשִׁירָה לָךְ בְּנִבְלָ עֲשׂוֹר אֲזַמְּרָה לָךְ :

י הַנּוֹתֵן הַתְּשׁוּעָה לַמְּלָכִים הַפּוֹצֵה אֶת דָּוִד עַבְדּוֹ
 מִחֶרֶב רָעָה: יא פָּצַנִי וְהִצִּילֵנִי מִיַּד בְּנֵי נֹכַר אֲשֶׁר
 פִּיהֶם דְּבַר שׂוֹא וַיִּמְיֵנֵם יְמִין שִׁקָּר: יב אֲשֶׁר בְּגִינוּ
 בְּנִטְעִים מִגְּדָלִים בְּנִעְוָרֵיהֶם בְּנוֹתֵינוּ כְּזוֹיֹת
 מִחֻטָּבוֹת תִּבְנֶינָה הַיִּכָּל: יג מְזוּיָנוּ מְלֵאִים מִפִּיקִים
 מִזֶּן אֵל זֶן צִאֲנָנוּ מֵאֲלִיפוֹת מְרִבָּבוֹת בְּחוֹצוֹתֵינוּ:
 יד אֲלוֹפֵינוּ מְסֻבָּלִים אֵין פֶּרִץ וְאֵין יוֹצֵאת וְאֵין
 צוֹחָה בְּרַחֲבֵתֵינוּ: טו אֲשֶׁר־הָעַם שִׁכְכָה לֹא אֲשֶׁר־
 הָעַם שֵׁי אֱלֹהֵיו:

דער מזמור פאנגט אן מיט תהלה און ענדיגט זיך מיט תהלת. ווייל אין אים גיפינט זיך גרויסע שכחים וואס יעדער מענטש דארף לויפן
 השם יתברך:

יום ל'

קמה א תהלה לדוד ארוממך אלוהי המלך:
 ואברכה שמך לעולם ועד: ב בכל יום

אֲבָרְכֶךָ וְאֵהְלֶלְךָ שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד : ג גְּדוֹל יי
וּמְהִלָּר מְאֹד וּלְגִדְלָתוֹ אֵין חֶקֶר : ד דוֹר לְדוֹר
יִשְׁבַּח מִעֲשֵׂיךָ וּגְבוּרָתֶיךָ יִגִּידוּ : ה הַדָּר כְּבוֹד
הוֹדֶךָ וְדַבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה : ו וְעֶזְרוֹן נוֹרְאוֹתֶיךָ
יֹאמְרוּ וּגְדַלְתֶּךָ אֲסַפְּרָנָה : ז זָכַר רַב טוֹבְךָ יִבְיְעוּ
וְצִדְקָתֶךָ יִרְנְנוּ : ח חֲנוּן וְרַחוּם יי אֲרַךְ אַפַּיִם וּגְדַל
חֶסֶד : ט טוֹב יי לְכֹל וְרַחֲמוּ עַל כָּל מִעֲשָׂיו : י יוֹדוּךָ
יי כָּל מִעֲשֵׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ יִבְרַכּוּכָה : יא כְּבוֹד
מַלְכוּתֶךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרָתֶךָ יִדְבְּרוּ : יב לְהוֹדִיעַ לְבָנֵי
הָאָדָם גְּבוּרָתוֹ וְכְבוֹד הַדָּר מַלְכוּתוֹ : יג מַלְכוּתֶךָ
מַלְכוּת כָּל עֲלָמִים וּמִמְשַׁלְתֶּךָ בְּכֹל דוֹר וָדוֹר :
יד סוֹמֵךְ יי לְכֹל הַנִּפְלָאִים וְזוֹקֵף לְכֹל הַכַּפּוּפִים :

שִׁעֵינִי כֹל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ וְאֶתְהַנּוּתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלֶם
 בְּעֵתוֹ : טו פֹּתַח אֶת יַדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכֹל הִי רְצוֹן :
 י צְדִיק יִּבְכֶּה דְרָכָיו וְחָסִיד בְּכֹל מַעֲשָׂיו : יח קָרוֹב
 יִּלְכָּל קָרְאִיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת : יט רְצוֹן
 יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וְיִוְשִׁיעֵם : כ שׁוֹמֵר
 יִּאת כָּל אֲהַבָּיו וְאֶת כָּל הָרָשָׁעִים יִשְׁמִיד :
 כא תְהַלֵּל יִי יְדַבֵּר פִּי וַיְבָרֵךְ כָּל בֶּשָׂר שֵׁם קְדֹשׁוֹ
 לְעוֹלָם וָעֶד :

דער מזמור ערוועקט צו תשובה און מעשים טובים און האפן בטחון אויף השי"ת און ניט אויף איין מענטשין:

קמו א הִלְלוּהָ הִלְלוּהָ הִלְלוּהָ הִלְלוּהָ הִלְלוּהָ הִלְלוּהָ הִלְלוּהָ הִלְלוּהָ הִלְלוּהָ הִלְלוּהָ
 אֲזַמְרָה לְאֱלֹהֵי בְעוֹדֵי : ג אֵל תִּבְטְחוּ
 בְּגִבֵּיבַיִם בְּבֶן אָדָם שְׂאִין לוֹ תִשׁוּעָה : ד תִּצַּא

רוּחוּ יֵשֶׁב לְאֲדָמָתוֹ בַּיּוֹם הַהוּא אֲבָרוּ עֲשֵׂת־נִתְיוֹ :
 ה אֲשֶׁר־י שָׁאֵל יַעֲקֹב בְּעֵזְרוֹ שִׁבְרוּ עַל־י אֱלֹהֵיוֹ :
 ו עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ אֶת הַיּוֹם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם
 הַשְׁמֵר אֲמַת לְעוֹלָם : ז עֲשֵׂה מִשְׁפָּט לְעֹשִׂיקַיִם
 נִתֵּן לֶחֶם לְרַעֲבִים יי מִתִּיר אֲסוּרִים : ח יי פִּקְחַ
 עוֹרִים יי זִקְקָה כְּפּוֹפִים יי אֲהַב צַדִּיקִים : ט יי שְׁמֵר
 אֶת גֵּרִים יִתּוֹם וְאֶלְמָנָה יַעֲזֹדֵר וְדַרְךְ רַשְׁעִים יַעֲוֹת :
 י יִמְרָךְ יי לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ :

אין דעם מזמור איז איין לויב צוא השנית אויף קבוץ גלויות און בנין ירושלים לעתיד לבוא :

קמו א הַלְלוּיָהּ כִּי טוֹב זָמְרָה אֱלֹהֵינוּ כִּי נָעִים נָאוּה
 תְּהַלְּלָהּ : ב בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם יי נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יִכְנַס :
 ג הָרוּפָא לְשִׁבּוּרֵי לֵב וּמְחַבֵּשׁ לְעַצְבוֹתָם : ד מוֹנֵה

מִסְפָּר לְכוֹכְבֵי שָׁמַיִם לְכֹלֵם שִׁמּוֹת יִקְרָא : ה גְּדוֹל
אֲדֹנָינוּ וְרַב כֹּחַ לְתַבּוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר : ו מְעוֹדֵד
עֲנוּיִם יי מִשְׁפִּיל רְשָׁעִים עֲדֵי אֶרֶץ : ז עֲנוּ לֵי
בְּתוֹרָה זְמִירוֹ לְאֱלֹהֵינוּ בְּכִנּוֹר : ח הַמְכִסָּה שָׁמַיִם
בְּעָבִים הַמְכִינָה לְאֶרֶץ מִטֶּר הַמְצַמֶּיחַ הָרִים חֲצִיר :
ט נוֹתֵן לְבִהמָה לְחִמָּה לְבִנֵי עֵרֶב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ :
י לֹא בְּגִבּוֹרֵת הַסּוּם יִחַפֵּץ לֹא בְשׁוֹקֵי הָאִישׁ
יִרְצֶה : יא רוֹצֶה יי אֶת יִרְאֵיו אֶת הַמְיֻחָלִים לְחַסְדּוֹ :
יב שִׁבְחֵי יְרוּשָׁלַם אֶת יי הַלְלֵי אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן : יג כִּי
חֹזֵק בְּרִיחֵי שְׁעָרֶיךָ בִּירֵךְ בְּנִיךָ בְּקִרְבֶּךָ : יד הַשֵּׁם
גְּבוּלֶךָ שָׁלוֹם חֶלֶב חַטִּיִּם יִשְׂבִיעֶךָ : טו הַשְׁלַח
אִמְרָתוֹ אֶרֶץ עַד מֵהָרָה יְרוּץ דְּבָרוֹ : טז הַנִּתֵּן שֶׁלֶג

כִּצְמַר כְּפֹר כְּאֶפֶר יִפְיֹר : י' מִשְׁלִיךְ קִרְחוֹ כְּפֹתִים
 לְפָנַי קָרְתוּ מִי יַעֲמֹד : יח יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּמְסַם יֵשֶׁב
 רוּחוֹ יִזְלוּ מַיִם : יט מִגִּיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב חֶקְיוֹ
 וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל : כ לא עֲשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי
 וּמִשְׁפָּטִים בְּלִי יָדָעוּם הַלְלוּיָהּ :

אין דעם מזמור איז גרויסע שבחים וואס עס דארף לויבן השי"ת אלע ברואים פון גרויס ביז קליין:

קמח א הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת יי מִן הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ
 בַּמְרוֹמִים : ב הַלְלוּהוּ כָּל מַלְאָכָיו הַלְלוּהוּ כָּל
 צְבָאוֹ : ג הַלְלוּהוּ שְׁמֵשׁ וַיְרַח הַלְלוּהוּ כָּל כּוֹכָבֵי
 אֹר : ד הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל
 הַשָּׁמַיִם : ה יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יי כִּי הוּא צוּה וְנִבְרָאוּ :
 ו וַיַּעֲמִידוּם לְעֵד לְעוֹלָם חֶק נָתַן וְלֹא יַעֲבֹר : ז הַלְלוּ

אֶת יְיָ מִן הָאָרֶץ תִּגְנִינִים וְכָל תְּהִמּוֹת: ח אֱשׁוּבָרְד
 שְׁלֹג וְקִיטּוֹר רוּחַ סְעָרָה עֲשֵׂה דְבָרוֹ: ט הַהָרִים
 וְכָל גְּבָעוֹת עֵץ פְּרִי וְכָל אֲרָזִים: י הַחַיָּה וְכָל
 בְּהֵמָה רֹמֵשׁ וְצִפּוֹר כָּנָף: יא מַלְכֵי אֶרֶץ וְכָל
 לְאֻמִּים שָׂרִים וְכָל שֹׁפְטֵי אֶרֶץ: יב בַּחֲוָרִים וְגַם
 בַּתּוֹלָוֹת זִקְנִים עִם נְעָרִים: יג יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ כִּי
 נִשְׁגַּב שְׁמוֹ לְבָרוּ הוֹדוּ עַל אֶרֶץ וְשָׁמַיִם: יד וְיִרְם
 קִרְן לְעַמּוֹ תְהַלֵּה לְכָל חֲסִידָיו לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל
 עִם קָרְבוֹ הַלְלוּיָהּ:

דָּעַר מְזֻמָּר גֵּיט אוּיָף יְמוֹת הַמְּשִׁיחַ:

קמט א הַלְלוּיָהּ שִׁירוּ לֵי שִׁיר חֲדָשׁ תְּהַלְתּוּ בְּקֹהֶל
 חֲסִידִים: ב יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֲשׂוֹ בְּנֵי צִיּוֹן

יִגִּילוּ בְּמַלְכָּם : ג יִהְיֶה לָּם שִׁמּוֹ בְּמַחֹל בְּתֶרֶף וְכִנּוֹר
 יִזְמְרוּ לוֹ : ד כִּי רוּצָה יִי בְּעַמּוֹ יִפְאֵר עֲנֻיִם בִּישׁוּעָה :
 ה יַעֲלִזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד יִרְנְנוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם :
 ו רֹמְמוֹת אֵל בְּגִרוֹנָם וְחָרַב פִּיפְיוֹת בְּיָדָם :
 ז לַעֲשׂוֹת נִקְמָה בַּגּוֹיִם תּוֹכַחֹת בְּלְאֲמִים : ח לֵאמֹר
 מִלְּכֵיהֶם בְּזֻקִים וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְּלֵי בְרִזָּל :
 ט לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט פְּתוּב הַדָּר הוּא לְכָל
 חֲסִידָיו הֵלְלוּיָהּ :

אין דעם מזמור איז פארהנדן דרייצען מאל הלול אנטקעגין די דרייצעהן מדות וואס השי"ת פירט מיט זיי די גאנצע וועלט:

קנ א הֵלְלוּיָהּ הֵלְלוּ אֵל בְּקִדְשׁוֹ הֵלְלוּהוּ בְּרִקְיעַ
 עִזּוֹ : ב הֵלְלוּהוּ בְּגִבוֹרָתוֹ הֵלְלוּהוּ כְּרַב גִּדְלוֹ :
 ג הֵלְלוּהוּ בְּתַקְעַ שׁוֹפָר הֵלְלוּהוּ בְּנֶבֶל וְכִנּוֹר :

ד הַלְלוּהוּ בְּתוֹף וּמְהוֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעָגַב :
 ה הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְרֵי שִׁמְעַת הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְרֵי
 תְּרוּעָה : ו כָּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יְהוָה הַלְלוּיָהּ :

סכום הפסוקים של תהלים אלפים וחמש מאות ושבעה ועשרים אי"א כו"ך
 סימן. וחציו ופתוהו בפיהם וסדריו י"ט ומזמוריו ק"ן

אחר שסיים תהלים יאמר ג' פסוקים אלו

א אֲשֶׁרִי

הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הֵלֵךְ בְּעֵצַת רָשָׁעִים וּבְדַרְךְ
 חַטָּאִים לֹא עָמַד וּבְמוֹשֵׁב לֵצִים לֹא יָשָׁב : כ כִּי אִם
 בְּתוֹרַת יי חֲפָצוֹ וּבְתוֹרַת וַיְהִיגָה יוֹמָם וְלַיְלָה : ג וְהָיָה
 כְּעֵץ שְׁתוּל עַל פְּלִגֵי מַיִם אֲשֶׁר פָּרְיוֹ יִתֵּן בְּעֵתוֹ
 וְעָלָהוּ לֹא יִבּוֹל וְכֹל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ :

יהי רצון אחר תהלים

אחר אמירת תהלים יאמר ג' פסוקים אלו

מי יתן מציון ישועת ישראל בשוב יהוה שבות
עמו יגד יעקב ישמח ישראל : ותשועת צדיקים
מיהוה מעוזם בעת צרה : ויעזרם יהוה ויפלטם
ויפלטם מרשעים ויושיעם כי חסו בו :

יהי רצון שיאמר אחר כל ספר שנתהלים

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו
בזכות ספר

ראשון | שני | שלישי | רביעי | חמישי

שבתהלים שקראנו לפניך שהוא פנגד ספר

בראשית | שמות | ויקרא | במדבר | דברים

בזכות מזמוריו ובזכות פסוקיו ובזכות תבותיו

ובזכות נקודותיו ובזכות שמתיך הקדושים והטהורים

היוצאים ממנו שתכפר לנו על כל השאתינו

וְתִסְלַח לָנוּ עַל כָּל פְּשָׁעֵינוּ שְׁחַטָּאנוּ וְשָׁעוּינוּ
 וְשִׁפְשָׁעֵנוּ לְפָנֶיךָ וְהַחֲזִירֵנוּ בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה
 לְפָנֶיךָ וְהַדְרִיכֵנוּ לְעִבּוּדְךָ וְתַפְתַּח לְבָנוּ בְּתַלְמוּד
 תּוֹרָתְךָ וְתִשְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְחוּלֵי עַמְּךָ וּלְחוּלָה
 (פכ"פ) וְתִקְרָא לְשִׁבּוּיִים דְּרוּר וּלְאַסִּירִים פְּקַח קוֹחַ
 וּלְכָל הוֹלְכֵי דְרָכִים וְעוֹבְרֵי יָמִים וְנִהְרֹת מֵעַמְּךָ
 יִשְׂרָאֵל תַּצִּילֵם מִכָּל צַעַר וְנֹזֵק וְתַגִּיעֵם לְמַחֲזֵחַפְצָם
 לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם וְתַפְקוּד לְכָל חֲשׁוּכֵי בָנִים בְּזֶרַע
 שֶׁל בְּנֵי־אֱמָא לְעִבּוּדְךָ וּלְיִרְאָתְךָ. וּמַעֲבָרוֹת שֶׁל עַמְּךָ
 בֵּית יִשְׂרָאֵל תַּצִּילֵם שְׁלֵמָה וּלְדוֹתֵיהֶן וְהַיּוֹשְׁבוֹת
 עַל הַמִּשְׁבֵּר בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּיִם תַּצִּילֵם מִכָּל רָע. וְאֵל
 הַמְּנִיקוֹת תִּשְׁפִּיעַ שְׁלֵמָה יַחֲסֵר חֶלֶב מִדִּדְיָהֶן. וְאֵל
 יִמְשׁוּל אֲסַכְרָה וְשִׁדְיָן וְרוּחִין וְלִילִין וְכָל פְּגָעִים
 וּמַרְעִין בִּישׁוּן בְּכָל יְלָדֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְתַגְדִּילֵם
 לְתוֹרָתְךָ לְלַמּוּד תּוֹרָה לְשִׁמְהָ. וְתַצִּילֵם מֵעֵין הָרַע

ומדבר וממנפה ומשטן ומיצר הרע. ותבטל מעלינו
 ומכל עמך בית ישראל בכל מקום שהם כל גזירות
 קשות ורעות. ותטה לב המלכות עלינו לטובה
 ותגזור עלינו גזרות טובות. ותשלח ברכה והצלחה
 בכל מעשה ידינו. והכן פרנסתנו מידך הרחבה
 והמלאה ולא יצטרכו עמך בית ישראל זה לזה ולא
 לעם אחר. ותן לכל איש ואיש די פרנסתו ולכל
 גויה וגויה די מחסורה: ותמהר ותחיש לגאלינו
 ותבנה בית מקדשנו ותפארתנו ובזכות שלש עשרה
 מדותיך של רחמים הכתובים בתורתך כמו שנאמר
 יי יי אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת:
 נצר חסד לאלפים נשא עון ופשע וחטאה ונקח:
 שאינן חוזרות ריקם מלפניך. עזרנו אלהי ישענו
 על-דבר כבוד שמך והצילנו וכפר על חטאתינו
 למען שמך: ברוך יי לעולם אמן ואמן:

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו בזכות ספר
ראשון | שני | שלישי | רביעי | חמישי

שבתהלים שקראנו לפניך שהוא כנגד ספר

בראשית | שמות | ויקרא | במדבר | דברים
בזכות מזמורי ובזכות פסוקיו ובזכות

תבותיו ובזכות שמותיך הקדושים והטהורים
היוצאים ממנו שתהא נחשב לנו אמירת מזמורי
תהלים אלו כאלו אמרם דוד מלך ישראל ע"ה
בעצמו זכותו יגן עלינו ויעמוד לנו לחבר אשת
נעורים עם דודה באהבה ואהבה וריעות. ומשם
ימשך לנו שפע לנפש רוח ונשמה. וכשם שאנו
אומרים לפניך שירה בעולם הזה כך נזכה לומר
לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיר ושבחה לעולם
הבא. ועל ידי אמירת תהלים תתעורר חבצלת
השרון לשיר בקול געים גילת ורגן כבוד הלכנון

יתן לך הוד והדר בבית אלהינו במהרה בימינו אמן סלה:

בליל השענא רבה בסיום כל ספר וספר סחמשה ספרי תהלים יאמר זה :

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו בזכות ספר | ראשון | שני | שלישי | רביעי | חמישי
שפתהלים שקראנו לפניך שהוא מבין כנגד ספר | בראשית | שמות | ויקרא | במדבר | דברים
שפתחמשה חמישי הורה בזכות מזמוריו ובזכות פסוקיו ובזכות הבותיו ובזכות אהיותיו ובזכות נקדויותיו
ובזכות מעמיו ובזכות שמותיה הקדושים הבהובים בהם ובזכות שמותיה הקדושים הרמזים והמצרפים בהם

<p>אהר ספר ראשון למערים זכ :</p> <p>שְׁתַּחֲוֶה עֲלֵינוּ כְּרַחֲמֶיהָ וְאִמְתָּהּ וְתַחֲמַמְנוּ בְּסֵפֶר מִזְמוֹת וּפְרָנְסָה טוֹבָה וְהַפְתַּחֲלֵנוּ שְׁעָרֵי יִשְׂרָאֵל שְׁעָרֵי חֵיקוֹת שְׁעָרֵי רְעָה שְׁעָרֵי הַצִּלְחָה שְׁעָרֵי אֶרֶבָה שְׁעָרֵי וְעַד טוֹב שְׁעָרֵי אִמָּת שְׁעָרֵי וְהַרְנוֹת שְׁעָרֵי הַרוּחָה שְׁעָרֵי אֲרוּכָה וְקִיסְפֵּנוּ מִקְרָא שְׂפָחוּב וְלַחֲתֶהָ עֲלִינוּ עַל כָּל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עָשָׂה לַחֲתֶהָ וְלֹשֶׁם וְלַחֲפָאֲרַת וְלַהֲיוֹתָהּ עִם קְדוּשׁ לִיהוָה אֱלֹהֵיהָ פֶּאֶשֶׁר דִּבֶּר :</p>	<p>אהר ספר שני למערים זכ :</p> <p>שְׁתַּחֲוֶה עֲלֵינוּ וְחֲאֲמַצְנוּ לְנִצְחָה שׁוֹנְאֵינוּ וְתַחֲמַמְנוּ בְּסֵפֶר יִשְׂרָאֵל וְחֲמִימִים וְחַפְתַּחֲלֵנוּ שְׁעָרֵי יְדִיּוֹת שְׁעָרֵי הַזֶּדֶד וְהַדָּר שְׁעָרֵי הַצִּלְחָה שְׁעָרֵי צִדְקָה שְׁעָרֵי בְרָכָה שְׁעָרֵי אַחֲוָה וְרַעוּת שְׁעָרֵי הַקּוֹמָה : יְהוָה צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׁגַּב־לֵנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֵלָה : הוֹדִיעֵנִי אֲרַח חַיִּים שִׁבַּע שְׂמַחוֹת אֵת פְּנֵיהָ נְעֻמֹת בְּיַמִּינָה נִצַּח :</p>	<p>אהר ספר שלישי למערים זכ :</p> <p>שְׁתַּחֲוֶה פְּחֻדָּה עַל אוֹיְבֵינוּ וְתַצִּילֵנוּ כְּכַח גְּבוּרָתָהּ וְתַחֲמַמְנוּ בְּסֵפֶר גְּאֻלָּה וַיְשׁוּעָה וְחַפְתַּחֲלֵנוּ שְׁעָרֵי אֲמִץ שְׁעָרֵי לְבוֹב שְׁעָרֵי הַצִּלְחָה שְׁעָרֵי יְשׁוּעָה שְׁעָרֵי מִזְמוֹת וְגַם עַד וְקִנְיָה וְשִׁיבָה אֱלֹהִים אֵל־ הַעֲזֹבֵנִי עַד־אֲגִיד וְרוּעָה לְדוֹר לְכָל־ יְבוֹא גְבוּרָתָהּ :</p>	<p>אהר ספר רביעי למערים זכ :</p> <p>שְׁתַּחֲוֶה הַזֶּדֶד עַל מְשִׁיחָה לִיהוָה מִלְּכֻחָהּ וְתַחֲמַמְנוּ בְּסֵפֶר צִדִּיקִים וְחַפְתַּחֲלֵנוּ שְׁעָרֵי אוֹצֵר טוֹב שְׁעָרֵי לֶקַח שְׁעָרֵי הַשְׁקֵט שְׁעָרֵי יָקָר שְׁעָרֵי מְנוּחָה שְׁעָרֵי צִלְחָה שְׁעָרֵי אֵילָנוֹת שְׁעָרֵי אֲמִץ וְאֵילָנוֹת שְׁעָרֵי הַשְׁוֹעָה : אֱלֹהִים צְבָאוֹת הַשִּׁיבֵנוּ וְהָאֵר פְּנֵיהָ וְנִשְׁעָה : יְהוָה אֲדַנִּינוּ מִה־אֲדִיר שְׁמָהּ בְּכָל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־הִנֵּה הַזֶּדֶד עַל הַשָּׁמַיִם : נִכְסְפָה וְגַם־כָּלְחָהוּ נַפְשֵׁי לַחֲצֹרוֹת יְהוָה לִפְנֵי וּבְשָׂרֵי יְרַנְּנוּ אֵל אֱלֹהֵי : כִּי אַתָּה אֲדַנִּי טוֹב וְסִלַּח וְרַב־חַסֵּד לְכָל־לְרָאִיָּה :</p>
---	---	--	---

ולאמר צאת הלכנה יאמר אחר כל ספר יהי רצון כו

יהי רצון מלפניך השם הגדול והקדוש והטהור (אדני) שתצילני היום ובכל
יום לי ולכל אנשי ביתי ולכל אשר עמי ולכל אשר לי בבית ובשדה
ולכל הגלויים עלינו לכל אחד ואחד מהם וממנו • מפל צרה וצוקה ומפל
צער ונזק ומפנה • ומפל מיני הפסד ומפל דבר תקלה ומפל נסיון ומפל דבר
בזיון • ומפל גזלן וחמסן ואלם ומפל מיני פורעניות המתרגשות ובאות
לעולם • ומפל גזרות קשות ורעות ומרעב ומדלות ועניות • בכח השם הגדול
והקדוש היוצא מפסוק אנכי ארד עמה מצרימה ואנכי אעלה גם עלה
שמיטיב לנו החתימה ותעזרנו בכל עניננו וחפצנו אמן :

תפלה להתפלל על החולה

למנצח על אילת • כ"ג, מזמור לדוד ה' רועי • כ"ה, אליך ה' נפשי אשא • ל', ארוםסך
ה' • ל"א, בכך ה' חסיתי • ל"ב, אשרי נשוי • ל"ג, רננו צדיקים • ל"ז, אל תתחר במרעים •
ל"ח, אל בקצפך הוכיחני • ל"ט, למנצח על ידותון • מ"א, אשרי משכיל • מ"ט, שמעו
זאת כל העמים • נ"ה, האזינה אלהים • נ"ו, למנצח על יונת • ס"ט, הושיעני אלהים •
פ"ו, תפלה לדוד • פ"ח, שיר מזמור • פ"ט, משכיל לאיתן • ז', תפלה למשה • ז"א,
יושב בסתר • ק"ב, תפלה לעני • ק"ג, לדוד ברכי נפשי • ק"ד, ברכי נפשי • ק"ז, הודו
לה' • קט"ז, אהבתי כי • קי"ח, הודו • קמ"ג, משכיל לדוד • קמ"ג, מזמור לדוד • קכ"ח,
שיר המעלות אשרי • ואח"כ יאמר בתמניא אפי (קי"ט) כל הפסוקים משמו של החולה כגון אם
שמו יעקב יאמרו הפסוקים יודי"ן עייני"ן קופי"ן ביתי"ן • ואחר כך יאמרו כל פסוקי האותיות
מהשם קרע שטן בתמניא אפי • ואחר כך יאמרו תפלת החולה עם כל הכוונות :

י יי אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת • נצור חסד לאלפים נשא
עון ופשע וחטאה ונגקה : לך יי הגדלה והגבורה והתפארת והנצח
וההוד כפי כל בשמים ובארץ לך יי הממלכה והמתנשא לכל לראש : ואתה
בידך נפש כל חי ורוח כל בשר איש • ובידך כח וגבורה לגדל ולחזק ולרפאות
אנוש עד רפא עד דכדוכה של נפש ולא יפלא ממך כל דבר ובידך נפש כל
חי לבן יהי רצון מדפניך האל הנאמן אב הרחמים הרופא לכל החלואי עמו
ישראל הקרובים עד שערי מות והמחבש מזור ותעלה לידידי והגואל משחת
חסידיו והמציל ממות נפש מרודיו אתה רופא נאמן תשלח מרפא וארוכה
ותעלה ברב חסד וחנינה וחמלה לנפש סב"ם לרוחו ונפשו (לנקבה לרוחה ונפשה)
האמלה ולא תרד נפשו (נפשה) לשאולה והמלא רחמים עקיו (עליה) להחלים
ולרפאות ולהחזיק ולהחליף ולהחיות אותו (אותה) ברצון כל קרוביו (קרוביה)

תפלה להתפלל על החולה

וְאֵהָבִיו (וְאֵהָבִיהָ) וַיֵּרָאוּ לְפָנָיָהּ זְכוּתָיו (זְכוּתֶיהָ) וְצַדִּיקוּתָיו (וְצַדִּיקוּתֶיהָ)
וְתִשְׁלִיךְ בְּמַצְלוֹת יָם כָּל חַטָּאתָיו (חַטָּאתֶיהָ) וַיִּכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעֲסְךָ מֵעַלְיוֹ
(מֵעַלֶיהָ) וְתִשְׁלַח לוֹ (לָהּ) רְפוּאָה שְׁלֵמָה רְפוּאת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאת הַגּוּף וְתַחַדְדֵשׁ
בְּנֶשֶׁר נְעוּרָיו (נְעוּרֶיהָ) וְתִשְׁלַח לוֹ (לָהּ) וּלְכָל חוּלֵי יִשְׂרָאֵל מִרְפָּא אַרְוָה מִרְפָּא
בְּרָכָה מִרְפָּא תְרוּפָה וְתַעֲלֶה מִרְפָּא חֲנִינָה וְחַמְלָה מִרְפָּא יְהוּעִים וּגְלוּיִם מִרְפָּא
רַחֲמִים וְשְׁלוֹם וְחַיִּים מִרְפָּא אַרְךָ יָמִים וְשָׁנִים טוֹבִים וַיְקִים בּוֹ (בָּהּ) וּבְכָל חוּלֵי
יִשְׂרָאֵל מִקְרָא שְׁכָתוּב עַל יְדֵי מֹשֶׁה עֲבָדְךָ נֶאֱמַן בְּיַתְךָ וַיֹּאמֶר אִם שָׁמַעַתְּ תִשְׁמַע
לְקוֹל יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְהִיָּשֶׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהִאֲזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו וְשִׁמְרַתְּ כָּל חֻקָּיו כָּל
הַמְּחַלָּה אֲשֶׁר שָׁמַתִּי בְּמִצְרַיִם לֹא אֲשִׁים עָלֶיךָ כִּי אֲנִי יְיָ רַפְּאֶה: וְעֲבַדְתֶּם אֶת יְיָ
אֱלֹהֵיכֶם וּבִרְךָ אֶת לַחֲמֶךָ וְאֶת מִימֶיךָ וְהִסִּירְתִּי מִחֲלָה מִקִּרְבְּךָ: לֹא תִהְיֶה
מִשְׁכַּלְהָ וְעַקְרָה בְּאַרְצְךָ אֶת מִסְפַּר יְמֶיךָ אִמְלֵא: וְהִסִּיר יְיָ מִמֶּךָ כָּל חֲלֵי וְכָל
מַדּוּי מִצְרַיִם הַרְעִים אֲשֶׁר יָדַעְתָּ לֹא יִשְׁיַמְּסֶךָ וְנִתְּנָם בְּכָל שְׁנָאֶיךָ: וְעַל
יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כְּתוּב לֵאמֹר וְאִבְדַתֶּם אֶכּוֹל וְשָׁבוּעַ וְהִלַּלְתֶּם אֶת שֵׁם יְיָ
אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר עָשָׂה עִמָּכֶם לְהַפְּלִיא וְלֹא יִבְשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם: דְּרַכְּיוֹ רְאִיתִי
וְאַרְפָּאֵהוּ וְאֲנַחְדּוּ וְאַשְׁלֵם נַחֲמִים לוֹ וְלֹאֲבָקְיוֹ: בּוֹרֵא נִיב שְׁפָתַיִם שְׁלוֹם שְׁלוֹם
לְרַחוּק וּלְקְרוֹב אָמַר יְיָ וּרְפָאתָיו: וְזָרַחָה לָכֶם יְרֵאִי שְׁמִי שְׁמֵשׁ צְדָקָה וּמִרְפָּא
בְּכַנְפֶיהָ: אִזּוּ יִפְקַע כְּשֶׁחָר אֹרְךָ וְאַרְוָכְתָה מְדַבְּרָה תִצְמַח: רַפְּאֵנוּ יְיָ וְנִרְפָּא

תפלה להתפלל על החולה

הושיענו ונְשַׁעֵה פִּי תְהַלְתְּנוּ אִתָּהּ : וְהַעֲלֵה רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל מַכּוֹת עַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל וּבְכַרְט לִסְבִּיִם רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְרַמְיָח אֲבָרָיו (אֲבָרִיהָ) וְשִׁסִּיהַ גִּידָיו
(גִּידֵיהָ) לְרַפְאוֹת אוֹתוֹ (אוֹתֶיהָ) כְּחִזְקֶיךָ מֶלֶךְ יְהוּדָה מַחְלִיו וּכְמַרְיָם הַנְּבִיאָה
מְצַרְעָתָהּ • בְּשֵׁם הַשְּׁמֹת הַקְּדוֹשִׁים שֶׁלֹּשׁ עֶשְׂרֵה מְדוּתֶיךָ אֵל נָא רַפֵּא נָא לִסְבִּיִם
לְדַקִּים אוֹתוֹ (אוֹתֶיהָ) מַחְלִיו (מַחְלֵיהָ) זֶה וְלֵהֲאָרִיךְ עוֹד יָמֵי חַיָּיו (חַיֵּיהָ) חַיִּים
שֶׁל רַחֲמִים חַיִּים שֶׁל בְּרִיאוֹת חַיִּים שֶׁל שְׁלוֹם חַיִּים שֶׁל בְּרָכָה פְּדֻכְתִּיב פִּי אֲרֶךְ
יָמִים וְשָׁנוֹת חַיִּים וְשְׁלוֹם יוֹסִיפוּ לָךְ • אָמֵן סְלָה :

ואם מנרכיב את החולב כשינוי שם מוסיפין עוד

וְאֵף אִם נִגְזַר עָלָיו (עָלֶיהָ) בְּבֵית דִּינָךְ הַצְּדָק מִיָּתֶה שְׁיָמוֹת (שְׁתָּמוֹת) מַחְלִי
זֶה הִנֵּה רַבּוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ שְׁלֹשָׁה דְבָרִים קוֹרְעִים גְּזֹר דִּינוֹ שֶׁל
אָדָם וְאַחַד מֵהֶם הוּא שְׁנוֵי הַשֵּׁם שִׁישְׁנוּ הַשֵּׁם שֶׁל הַחוֹלֶה וְקִיַּמְנוּ דְבָרֵיהֶם
וְנִשְׁתַּנָּה שְׁמוֹ (שְׁמָהּ) כִּי אַחַד הוּא (אַחֶרֶת הִיא) וְאִם עַל פְּלוֹנִי (פְּלוֹנִיָּה) נִגְזַר
הַדִּין עַל פְּלוֹנִי (פְּלוֹנִיָּה) לֹא נִגְזַר לָכֵן אַחַד הוּא (אַחֶרֶת הִיא) וְאִינוּ הוּא הַנְּקָרָא
(וְאִינָהּ הִיא הַנְּקָרָאֵת) בְּשֵׁם הַרְאֲשׁוֹן וּבְשֵׁם שְׁנִשְׁתַּנָּה שְׁמוֹ (שְׁמָהּ) כֵּן יִשְׁתַּנָּה
הַגְּזֹר מֵעָלָיו (מֵעָלֶיהָ) מְדִין לְרַחֲמִים וּמִמִּיתָה לְחַיִּים וּמִמַּחְלָה לְרְפוּאָה שְׁלֵמָה
לִסְבִּיִם בְּשֵׁם כָּל הַשְּׁמֹת הַפְּתוּבִים בְּסִפְרַת תּוֹרָה זֹאת וּבְשֵׁם כָּל הַשְּׁמֹת וּבְשֵׁם כָּל
הַמְּלָאכִים הַמְּמַנִּים עַל כָּל הַרְפּוּאוֹת וְהַצְּלוֹת תִּשְׁלַח מִהֲרָה רְפוּאָה שְׁלֵמָה לִסְבִּיִם
וְתֵאָרִיךְ יָמָיו (יָמֶיהָ) וְשָׁנוֹתָיו (וְשָׁנוֹתֶיהָ) בְּנִעִימִים וַיְבַלֶּה (וְתַבְלֶה) בְּטוֹב יָמָיו
(יָמֶיהָ) בְּרַב עֹז וְשְׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם אָמֵן סְלָה :

אור צדיקים

חדשים לבקרים רבה אמונתך, בכל בוקר נעשה האדם קריה חדשה. אע"פ שאסור להזכיר את השם עד שינקה ידיו ומש"ה אינו מברך ברכה על החזרת נשמה עד שיטול ידיו ואז מסדרם בין שאר ברכות כמבואר (בש"ע או"ח סי' ו' ס"ב) עפ"ז ראוי ונכון ליתן תיכף שבח להשי"ת על החסד הגדול שהחזיר לו נשמתו, ע"כ יאמר בהתעוררו משנתו תיכף מודה אני לפניך מלך חי וקיים שהחזרת בי נשמתי בחמלה, רבה אמונתך. ויכול לאומרה אף פשאין ידיו נקיות הואיל שאינו מזכיר לא שם ולא ברכה.

דעת הזוהר שלא לילך ד' אמות בלי נט"י שחרית וכל ההולך ד' אמות בלי נט"י כאילו עובר ע"ז ח"ו ועובר על לא ידבק בידך מאומה מן החרם. ושני הכלים יהיו מוכנים מראשותיו א' מלא מים וא' פלי ריקן ופלי העליון שמטהר בו ידיו איקרי קדוש.

סדר הנטילה כך היא, נוטל פלי של מים ביד ימין ונותן ביד שמאל ומריק מים על ימין והדר על שמאל והדר על ימין והדר על שמאל כו' עד ג' פעמים על ימין וג' פעמים על שמאל בדילוג פי זולת זה לא יסור מהינדים הרוח רעה, כן הוא בסידור האר"י ז"ל, והעיקר שצריך לנגבם יפה פי איתא בהגהות ס' היראה שחיבר המאור הגדול מהר"ם נגר"ו ז"ל, פי אין הרוח רעה סרה עד אחר הניגוב, ומסיק שצריך תחילה לנגב הינדים, ואח"כ יטול הינדים והפנים בבת אחת.

אין להרהר בבית הפסא בשום צורך מצוה אלא ירהר בצרכי הוצאות ביתו, ובשבת שאסור להרהר גם בזה ירהר בכנינים נאים ומצניירים וכמ"ש בספר חסידים.

כבר הזהירונו על זה חז"ל שאין לקנח ביד ימין אלא בשמאל ומ"מ אף כשמקנח בשמאל יזהר שלא יסייע אל הקינוח האצבע שנקרא אמה פי

עליו קדושה יתירה משאר האצבעות לפי שכורך עליו ג' פריכות ברצועות של תפילין ועיין בס' של"ה, ויראה שלא תדבק בו ח"ו איזה צואה אפילו בפי טבעת דצואה במקומה מעכבת התפילה ואסור להתפלל, ומה טוב ומה נעים לנהוג כמנהג הספרדיים שרוחצים אותו המקום במים וסמך לזה בדכתיב ומצואתו לא רחץ, וזה עדיף מקינות.

האר"י ז"ל היה מתפלל תמיד מתוך הסידור וזולת תפילת שמ"ע היה מתפלל בעל פה בעינים סגורות.

קודם שיתחיל להתפלל יקבל עליו מ"ע של ואהבת לרעך כמוך, פי בזה תהיה תפילתו כלולה מתפילת כל ישראל וכאלו היא עולה מפי רבים וכן שלמים ואל כביר לא ימאס.

כשאומר ואתה מושל בכל בויכרך דוד ראוי מאוד ליתן שם צדקה ג' פרוטות, והכוונה לעשות מג' גבורות שבצדק לעשות צדקה, וכיום ב' וה' שהמנהג בלאו הכי ליתן צדקה יקיים זה לייחד ג' פרוטות כגזבר.

מבואר בזוהר המתפלל י"ח ועיניו אינם סגורות שאינו זוכה לראות פני השכינה קודם מיתתו כמו כל בר ישראל זפאי, ואם מתפלל מתוך הסידור הוי כמו עיניו סגורות וכמו שכתוב בספר מטה משה.

מבואר במדרש הנעלם פי כל תיבה שבקריאת שמע מרפאת אבר אחד, ע"כ צריך לדקדק מאוד בקריאתה כמי שמונה מרגליות לכל יפיל תיבה אחת ארצה בערבוב מחשבה אחרת.

האר"י ז"ל היה משים הציצית בידו השמאלית נגד החזה עד ואמונתו לעד קיימת, ואף פי הטעם נפלא ואין שוה להבין לכל אדם עם כל זה יעשה כן כל אדם.

כשמנשק הס"ת לא יעשה כמו שעושין הרבה מהמוני עם נוגעים בידיהם את הס"ת ומנשקין את ידיהם אלא העיקר לחבק הספר תורה בשני

זרועותיו ולנשק הס"ת, והוא פי הס"ת מורה על מדת הרחמים הכלולה מחסד ודין והוא דוגמת גוף האדם באמצע, ב' הזרועות זרוע ימין חסד, ושמאל דין, והגוף רחמים כלול מחסד ודין, וזה יכוון כשמחבק הס"ת שהיא מעוטרת בחסדים וגבורות כאמור.

אף אם הכרח גדול שימהר תפלתו קודם לציבור ולסיים בעוד שקוראין בתורה לא יחלוץ התפילין בעוד ס"ת על הפימה כמו שאין חולצין תפילין בפני הרב כ"כ רש"ל ז"ל.

סדר הלימוד באשמורת הבוקר, יקרא שיעור משניות קודם לכל, ויזהר לקרותה בניגון שכל הקורא בלא ניגון וכו'.
יזהר שלא יקרא מקרא בלילה קודם חצות פי מגביר כח הדין דעשיה חוץ מליל ששי מותר.

ומי שלא זכה להבין הזוהר אעפ"כ ילמוד פי הלשון של הזוהר מזכך הנשמה.

על כל דבר שלא יבין טוב שיתודה ויכפה ויתן איזה דבר לצדקה ויראה בדוק שיאירו עיניו.
יזהר להגביה קולו בלימודו פי ע"ז נאמר חברים מקשיבים לקולך ואינו משפח תלמודו מהרה.

לא ילבש שני מלבושים יחד פי הוא קשה לשכתה עד מאד.
שלא ישהה צרכיו משום שעובר על כל תשקצו.
תיכף כשמתעורר משנתו יטול ידיו.

יגביה ידיו אחר הנטילה עד נגד פניו שנאמר וינטלם וינשאם. ובעת הגבהה יכניס קשרי הזרועות לפניו לחבר הזרועות יחד.

לפשוט ידיו כמו מי שרוצה לקבל דבר, רמז לקבלת הטהרה, ויכוון בנט"י ב' פעמים יד גימ' כ"ח כמ"ש בזוהר וזשחז"ל נט"י צריך כח גברא,

וע"ל בדיני עניית אמן יש"ר בפוננת ועתה יגדל נא כ"ח וכו' הוא ג"כ לפוננה זו בכאן.

אין להלין מי הנטילה בבית פי הם ספנה גדולה ומזיקים. אם היה נעור כל הלילה יטול ידיו בבוקר ולא יברך על נטילת ידים ועיין בש"ע או"ח סימן ד' י"ג.

טוב לרחוץ מקום הנחת תפילין שבראש ושפנד מפני כבוד התפילין. יזהר אדם ליטול ידיו תמיד אם נוגע בשוק או בדרך מקומות המכוסים בלימוד התורה או בתפלה או באכילה, כי אדם מטמא עצמו מעט מלמטה כו' וקשה לשכחה.

אין צריך רביעית לנטילה זו חוץ מבשעת אכילה שצריך רביעית מים. לא יכניס האצבע לאוזן פי זה צריך נט"י וכן אל החוטם פי הם נקראים צואה.

לא יתפלל בעל פה כלל רק מתוך הסידור פמנהג מורנו ז"ל, אם לא במקום שצריך לסגור העינים.

לא יהיה עצב בשעת תפלה ואפילו דאגת העבירות אם לא בווידוי. התפלה בדמעות מרוצה עד מאוד, והטעם פי שערי דמעה הם נצח והוד דאבא לא ננעלו, אבל שערי תפלה שהם נצח והוד דאימא ננעלו, ואין בזה משום עצבות דכתיב לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה וכתיב והנער בוכה ותחמול עליו.

טוב להעביר צרעת עונותיו הנרשמים במצחו ע"י הדמעות, לכן ירחץ מצחו וגם ידיו בדמעות, פי גם על הידים נרשמים גם כן העונות. יזהר מאד שלא יסיח דעתו מן התפילין פי הוא פגם גדול ונענש אחר כמה שנים, ולא פאותם שמדברים דברים בטלים ושחוק והיתול ולא

נותנים אל לבם כי שמא דמרא עליהם אוי להם ואוי לנפשם פי גומלים להם רעה.

אחר שישב בבהכ"נ יקבל על עצמו מ"ע של ואהבת לרעהו כמוך לאהוב כל בר ישראל, ועי"כ תהיה תפלתו כלולה מתפלת כל ישראל. מצוה לכבד ולהרביץ ולהסיר כל לכלוך עפר מבהכ"נ בדרך שמכבדים בבית מלך, וזקנו של רש"י היה מכבד מקום ארון קודש בזקנו. עיקר פונת האדם יהיה בתפילת שחרית כי אז הוא עת רצון ותפילתו בכונה מקובלת.

כלל גדול, השכמת והערבת בהכ"נ מאריכין ימיו של אדם ומביאין מטומאה לטהרה.

מנהג נכון שיהיה לאדם סידור התפילה פתוח לפניו כדי שיוכל לשמוע הברכות מפי הש"ץ מלה במלה ויוכל לידע באיזה הברכה הש"ץ עומד לענות אמן על חזרת הש"ץ י"ח ברכות.

ראוי לאדם לחבק את ידיו ימין על השמאל וכפותין זה ע"ג זה להיות עומד בתפלתו כעבדא קמי מריה. לטבול בעת הצורך תיקון גדול הוא, וטבילת בעל קרי נוהגת לתפילה בזמן הזה.

אין אדם נקרא בשם צדיק עד שישלים צ' אמנים ד' קדושות י' קדישים ק' ברכות ר"ת צדיק.

מי שרואה חבירו שרוי בצער, ישפתף עמו ויראה בעיניו כאלו הוא בצער ומצוה גדולה היא.

יזהר שלא לפתוח עיניו בתפלה בחשאי ושלא להפך פניו לצדדין ח"ו, ואוי להם ואוי לנפשם לאותם שקורצים בעיניהם ומרמזים באצבעותיהם ומסתכלים לצדיהם בהתפללם שמ"ע ושומר נפשו ירחק מהם.

כְּשֶׁאָמַר וְאַתָּה מוֹשֵׁל בְּכָל יָתֵן ג' פְּרוּטוֹת לְצַדִּיקָה וַיִּתֵּן תַּחֲלָה ב' פְּרוּטוֹת וַיִּשְׁהָה מְעוֹט, וְאַחֲכַיִתָּן הַשְּׁלִישִׁית, וַיֵּשׁ בּוֹ סוּד גָּדוֹל וְעֲצוּמָה. אֵין לְהַרִים קוֹלוֹ בְּתַפְלַת י"ח בְּחֲשָׁאי פִי יֵשׁ מְלֹאכִים נִקְרָאִים אֲזַנֵי ה' מְמוֹנִים לְקוֹל תַּפְלַתְנוּ בְּלַחַשׁ וְאִם אוֹתָהּ תַּפְלָה נִשְׁמַעַת לְאֲזַנֵי הָאָדָם אֲזַ הַמְּלֹאכִים הַנִּלְ אֵין מְקַבְּלִין הַתַּפְלָה וְנִדְחִית לְחוּץ ר"ל לְמְלֹאכֵי חַבְלָה הַנִּקְרָאִים 'נֵץ' פְּלֶב' חֲמוֹר וְזֶהוּ עֵינֶיהָ לְנֹכַח יְבִיטוּ נכ"ח ר"ת 'נֵץ' פְּלֶב' חֲמוֹר, הֵם רְאֵי הַקְּלִיפּוֹת לְכֵן שׁוֹמֵר נִפְשׁוֹ יִרְחַק מֵהֶם. וְאִפִּי בַר"ה וַיֵּה"כ אֲסוּר לְהַרִים קוֹלוֹ בְּתַפְלַתוֹ בְּחֲשָׁאי וְלֹא כַרְמ"א.

צָרִיךְ שִׁיעֲצוּם עֵינָיו בְּקִדּוּשָׁה וַיִּשָּׂא עֵינָיו לְמַעְלָה, וְצ"ל נִקְדִישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ כְּמִנְהַג הַסְּפָרְדִים.

טוֹב לְהִיּוֹת בְּבַהֲכ"נ בֵּין לְלִמּוּד בֵּין לְתַפְלָה פִי הַלִּימוּד אֵינוֹ נִשְׁפָּח כְּשֶׁלּוּמֵד בְּבַהֲכ"נ וְכֵן נִהַג מוֹרֵי ז"ל.

שׁוֹרֵשׁ קִנְיִית כָּל מְדוּת טוֹבוֹת הוּא הַתְּבוּדָה פִי הוּא עֵנִין גָּדוֹל לְזַכּוֹת לְקִדּוּשָׁה וְאֵין לְהַאֲרִיךְ.

קִבְּלַתְנוּ מִי שִׁיחֲזוֹק בְּתוֹרָה כ"כ עַד שְׁיוּם וְלִילָה לֹא יִחְשׁוּב בְּדַכְרֵי עוֹלָם הַשָּׁפֵל הַגְּשָׁמִי אֲלֹא חֶשֶׁק הַלִּימוּד, בְּוֹדָאֵי בְּלַתִּי סָפֵק שִׁישִׁיג מַעְלָה נִפְלְאָה שְׁלֹא יִצְטָרֵךְ לְתַעֲנִית וּלְסִגּוּפִים.

טוֹב לְלִמּוּד מִשְׁנִיּוֹת בְּכָל יוֹם וְאִם אִפְשָׁר שִׁישְׁלִים מִשְׁנִיּוֹת בְּכָל חוֹדֶשׁ לְהַשְׁלִים ח"י פְּרָקִים בְּכָל יוֹם נִגְדַח"י עוֹלָמוֹת מֵה טוֹב וְמֵה נְעִים יְהִי חֲלָקִי עָמוּ פִי הוּא תִיקוֹן גָּדוֹל לְפָגֵם הַפְּרִית סוּד אֶל חֵי וַיֵּשׁ לְהֵם ג"כ סְגוּלָה לְהַרוֹג הַיֵּצֵה"ר, גַּם סְגוּלָה לְהַמְּשִׁיךְ נִשְׁמָה שְׁהִיא אוֹתִיּוֹת מִשְׁנָה.

מִנְהַג נְכוּן לְנִשְׁקַח הַסֵּפֶר בְּפִתִּיחָה וְחֲתִימָה וּבִפְרֹט בְּסֵפֶר קִבְּלָה וְגַם הוּא סְגוּלָה לְזַכְרוֹן.

צָרִיךְ שִׁיפְלֵסל בְּיִשִּׁיבָה עַד שִׁזְזִיעַ וְעִי"כ מִשְׁבֵּר כָּל הַקְּלִיפּוֹת וּבִפְרֹט

בעוה"ר על חימום העבירה מז"ל.

ימעט בעסק וילמד תורה ואם אין לו פרנסה יעסוק ביום ג' וד'
במחיתא פי הם ימי המעשה.
השגת החכמה למעט בדיבור ולהרבות בשתיקה מלה בסלע ושתיקותא
בתרין.

ויזהר שיהיו ידיו וגם בגדיו נקיים והמקום שיושב שם צריך ג"כ
שיהיו נקי בשעה שלומד.

קודם שיאכל ישב במקום סעודה וישתה מעט מים או שאר משקים
פחות מרביעית ויברך תחלה ולא בסוף כי יש מחלוקת אם חייב לברך על
השתיה בתוך הסעודה ואם לאו, ופזוה הוא יוצא ידי פלוגתא.
יזהר שיהיה לו פובע שהולך בו לכהכ"נ על ראשו בשעת בהמ"ז
ויברך באימה וביראה וברתת ובזיע.

יהיו תמיד דברי תורה על השלחן.

יזהר במים אחרונים אפילו לא אכל אלא פת לבד וליכא טעמא
דרז"ל.

מצוה לברך בהמ"ז מתוך הסידור וקול רם ולדקדק במלותיה כמו
שמדקדקין בק"ש ויותר כי הוא פמדבר עם המלך וגם מ"ע מן התורה
ועיין מעשה רב לקמן, ויברך תיכף אחר הנטילה.
יזהר שיניח פת על השלחן בשעת בהמ"ז שלא לברך אפתורא ריקניא
פגזפר בזוהר פ' תרומה.

אסור לספר בגנות של חברו אפילו אמת כי כשאומר דבר שקר על
רעהו נקרא מוציא שם רע.

מי שרואה זקן או חכם או ס"ת עובר לפניו מצוה שיקום, ואפילו אם
הוא רחוק יקום כדי לקיים מצות עמידת זקן.

יתרחק מלשמוע קול אשה משוררת פי קול באשה ערוה.
 יזהר ממחשבות רעות ותיקונם פתבתי לעיל, גם בחנתי להעביר יד
 ימין על מצחי ג' פעמים ולשתוק מעט, גם הוא יסיר מחשבתו.
 יזהר מאוד מפל דבר הנוגע לחילול השם, דעל תלת מילי ישראל
 בגלותא בעוה"ר וכו'.

יזהר שלא לכבד שום רשע ושלא יתן שלום לרשע, שלא לכבד
 שנאמר פי מנעה ה' מכבוד, ושלא יתן שלום לרשע דכתיב אין שלום אָמר
 ד' לרשעים.

אל תשהה פעם על אדם אצלך כי אם תשכב מחול לכל אדם קודם
 ותפייסהו, ואל תאמר הוא חטא נגדי ועליו לפייסני, רק תעבור על מדותיה
 ותפייסהו.

אין לך דבר שעומד בפני התאוה כעצימת העינים לכן יזהר לכל ראות
 באשה.

קודם הלימוד הוא סגולה גדולה להתנודות תחילה ויש בו סוד גדול:
 בט"ו דרכים התורה נקנית: (א) שיהיה רבו מגדולי החכמים:
 (ב) שיהיה חברתו עם חברים חשובים: (ג) יעיין דברי הראשונים:
 (ד) כל מה שלמד ילמד ג"פ: (ה) יעשה לו ציונים למה שלומד:
 (ו) יקרא תמיד בקובץ אחד ולא היום באחד ולמחר בזולתו פי הוא המונע
 הבקיאות: (ז) יעיין תמיד בספרים שהם יופי הפתיכה: (ח) יעיין בספרים
 שהם יופי הקשירה שדברים אלו מרחיבין את הלב: (ט) יהיה הפתיכה
 אשורית או כתב רש"י גסה: (י) ילמוד בקול רם בפה מלא: (יא) שלא
 יהיה נמחר בעסק הלימוד, וילמוד בעסק ובעיון גדול ולא יהיה פחותה על
 גחלים: (יב) יקבע זמנים לתורה ובבא עת וזמן אל יבטל בשום עסק ח"ו:
 (יג) יפנה עצמו מפל מחשבותיו ועסקיו בעת עסקו בתורה: (יד) שלא

אור צדיקים

רנח

יְהִי לְהוֹט אַחַר אֲכִילָה טוֹבָה רַק בָּאֵם שְׁאִין לוֹ רַק פֶּת בְּמִלַּח יֵאָכֵל
וְיִלְמֹד: (טו) יִבְקֶשׁ תָּמִיד מֵהַשׁ"י שִׁיתֵּן לוֹ חֲכָמָה וּפִינָה וְזִכְרוֹן, אוֹי לוֹ
לְמִי שֶׁמִּתְגָּאָה אֶת עַצְמוֹ וּמַחְמֵת שְׁאִינוֹ יוֹדֵעַ לְתַרְץ אוֹמֵר מְדַרְשִׁים חֲלוּקִים
הֵם ח"ו כִּי כָּל ד"ת אֵין בָּהֶם נִפְתָּל וְעֵקֶשׁ ח"ו, וְלִחְכַּמַּת הַקְּבֵלָה צָרִיךְ לֵב
נָכוֹן לֵב נָכוֹן מָלֵא יִרְאת ה'.

יִזְהַר אָדָם שֶׁלֹּא יִרְאֶה בְּפָנָיו הַפּוֹעֵס בְּעֵת דְּבָרוֹ עִמוֹ, וּמִי שֶׁקוֹלוֹ נִמְוָךְ
וּמְרֻבָּה בְּשִׁתְיָקָה נַעֲשֶׂה מְרַכְבָּה לְשִׁכְנָה.

מִי שֶׁצָּרִיךְ לְהַטִּיל כַּעַס יִרְאֶה כְּמוֹ כּוֹעֵס וּבְאֵמַת אֵינוֹ כּוֹעֵס, כִּי הַכַּעַס
גוֹרֵם שְׁאִינוֹ מוֹדָה עַל הָאֵמַת וְלֹא יִכְנַע לְכַבוֹ הָעָרֶל.
יִשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹת הַמְצוּה בַּחֲבֵרָה כִּי אֵינוֹ דוֹמָה מְרוֹבֵינן הַעוֹשִׂין הַמְצוּה
לְמוֹעֲטִין.

לְשִׁמוּחַ בְּמִצּוֹת, וְהֵרֵב זָכָה לְרוּחַ הַקּוֹדֵשׁ בְּשִׁבִיל שְׂמֵחַת מִצּוֹת.
יִתְאַמֵּץ בְּבִיקוּר חוֹלִים וּבְהַכְנָסַת פֶּלֶא וְלִילָךְ לוֹ בְּרִכּוֹת, וְאִם הֵם עֲנִיִּים
יִסְיִיעַ לָהֶם.

יִרְדוּף לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ וְיִזְכֶּה לְמִדַּת הַחֶסֶד מִדָּתוֹ שֶׁל
אַהֲרֹן הַכֹּהֵן.

לֹא יִסְתַּכֵּל בְּפָנָיו אִשָּׁה פֶּלֶל וּפְלִל חוּץ מֵאֲשֶׁתוֹ כִּי הוּא עוֹן וּפְגָם גְּדוֹל

ח"ו.

מִצּוּה לְהִסְתַּכֵּל תָּמִיד לְשָׁמַיִם כִּי הוּא מוֹעִיל מְאוֹד לְהַשְׁגָּה וּלְיִרְאָה.
כַּשֵּׁם שְׁלִי צְנוּת הִיא עֲבִירָה כֵּן מִצּוּה לְהִתְלוּצֵץ מֵע"ז וּמִמְנַהֲגֵיהָ הָרָעִים.
מוֹתֵר לְהַחֲנִיף לְשִׁלְשָׁה. לְאֲשֶׁתוֹ מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם, וְלִרְכוֹ כְּדֵי שִׁלְמִדְנוּ
תוֹרָה, וְלְחִבְרֵי כְּדֵי שִׁלְמִדוֹ וַיִּשְׁמְעוּ דְבָרָיו, וְגַם הָרַב לְתַלְמִיד מוֹתֵר
לְהַחֲנִיף.

מִי שֶׁחָיֵב לְחִבְרֵי מְנָה וְהִגִּיעַ הַזְּמַן לְשִׁלּוֹם וְאֵין לוֹ רְאוּי שִׁיפְיִיסְנוּ

בדברים שימתין לו ולא לדחותו בכזבים יום יום בלך ושוב.
 ראוי ונכון לאדם לקיים ודובר אמת בלבבו כרב ספרא.
 יזהר שלא לחתום השטר אם לא שיקראוהו מקודם מה שכתוב בו
 לפני המלך והלנה.

לעולם יודה על האמת, ולא יבוש אף מקטן שבקטנים.
 מצוה רבה לדון חבריו לפף זכות אף אם יהיה דבר נוטה יותר לפף
 חובה, ואפילו נדאי לפף חובה תכריעהו לפף זכות כי הדין את חבריו לפף
 זכות דנין אותו משמים גם כן לפף זכות.
 בכלל דביקות הפעולה יאמר על כל דבר אי"ה, וכן אם הרויח דבר
 יאמר הרוחתי בעזה"י.

יקבע יום אחד בחודש לעיין בהשבנונו אם יראה שהססיד יצמצם
 בהוצאות ביתו וירבה בצדקה, ולא פקצת בני אדם שאם רואים שהססידו
 בממונם בגניבה או בגזילה או שאר הססד ר"ל הם מצמצמים בנתינת
 צדקה, והם דומים כמי שיש לו שריפה ר"ל בתוך חצרו ומכבה את האש
 בתבן, שלפי רגע נכבה האש, אבל אחר פן מתלהב עוד יותר, וגם דומה
 למי שהוא צמא מאוד ומרוה צמאונו במים מלוחים שלפי רגע זו מרוה
 הצמא, אבל אח"כ יצמא ביותר, אלא יפשפש במעשיו אולי חטא בענין
 הממון שגזל לאחד ויחזיר הגזילה לבעליו, או אולי מנע איזה צדקה
 שרגיל ליתן או המעשר לכן הזמין לו השי"ת הססד בממונו, ותיקון לזה
 שיתן צדקה ויחזור ויתן פן כתוב בספר שלהב"ת דף ס' ע"ב, ומדת
 חסידים לעשות פנקס חשבון מצדקה וממעשר ובאיזה מקום פזרן.
 השתיקה מבטל הפעס, וקול נמוך יעזור מאוד בעת המחלוקת לשתוק
 הפעס כמו שאמר שלמה המלך ע"ה מענה רך ישיב חמה.
 אסור לשמוח בתקלת חבריו או במיעוט ידיעתו בעבודת השי"ת פי כל

ישראל ערכים זה לזה מפתח נשמחתם.

השנאה הוא עון גדול לא תשנא את אחיה בלבכה, גם יזהר אדם מאוד מלדבר רכילות וגם שלא לקבל.

ירחיק מאונאה ח"ו ומאונאת דברים ביותר פי ממוץ איתא בתורה אבל דברים אינן בתורה וכש"כ שיזהר באונאת אשתו, ולא יקלל לאשתו פי היא פלגא דגופא וה"ה לכל אדם שהוא חלק אלוה, ונמצא שמקלל אלהים ח"ו. יזהר ליתן שלום לעני ולהשיב פי כל מי שלא נתן שלום ואינו משיב וקרא גזלן שנאמר גזלת העני בפתיכם.

אוי למי שעושה מצוה בשביל שיכבדוהו בני אדם.

אין לה דבר שעומד בפני התשובה אלא חנופה שאינם גוערים

לרשעים וסבורים שהותרה הרצועה ח"ו.

יתרחק מליצנות אפילו על דבר קל שבקלים פי אינו זוכה לראות פני

השכינה ח"ו פי אין לו הנאה במה שמחלוצץ לכן עונשו גדול.

ירחיק מן השקר וידביק באמת פי מאריכין לו ימיו ושנותיו.

עון הגאווה ידוע הוא לכל גודל עונשו שהוא פעובד ע"ז ג"כ וכאילו

בא על כל העריות ואין עפרו ננער דהיינו שאינו עומד לתחיית המתים.

הזהר שלא תשנה דיבורך אפילו דיבור כל שהוא פי כל המחליף

בדבורו כאילו עובד ע"ז.

לא יאמר אדם אם איני עושה כך הריני ממזר או פלג או עוכר ישראל

ח"ו פי הוא עבירה גדולה.

לאהוב לשכניו ולקרוביו.

להלוות לעני בשעת דחקו.

טוב להעביר העונות מעל מצחו ומעל ידיו בדמעות. אל יקטן בעיניו

הדמעות פי הם עיקר התשובה.

מ"ע להוכיח לחבירו והוא גמילות חסדים שגומל עם נפש חבירו.
 יזקר בהנחת מלח על שלחן פי בזמן הזה שלחן במקום מזבח
 והאכילה הוא במקום קרבן וכתיב על כל קרבנה תקריב מלח, וגם הוא
 תיקון הנפש, וצריך לטבול ג' פעמים במלח נגד ג' הויות דלחם הממתקין
 את מרירות המלח ג' גבורות ועל ידי טיבול זה הקליפות מסתלקין
 מהשלחן.

ירגיל עצמו במדת הסבלנות וגודל מעלתו ידוע.
 לא תאמר הואיל ואני ת"ח איני צריך לסבול יסורין, הרי רשב"י לא
 זכה למעלתו אלא ע"י יסורין כש"כ אנו המלאים עוונות, ואחד ממ"ח
 דברים שהתורה נקנית בהם בקבלת יסורין.
 שורש התשובה הוא התרטה בלב שלם ויקבל על עצמו שלא לעשות
 עוד דברים אלו.

עיקר התשובה היא הכנעה שנאמר יען ראיתי פי נכנע אחאב לפני.
 עיקר קבלת השכר לעוה"ב על השמחה בעת נתינת הצדקה ומקבל
 שכר יותר על השמחה מעל הצדקה עצמו.
 ידבק במדת רחמנות מאוד מאוד כי כל המרחם על הבריות מרחמין
 עליו מן השמים.

עיקר מצות הצדקה ליתן לבעל תורה ויתן בסתר ואם יכוין ע"פ הסוד
 מה טוב חלקו.

זה מן הידוע אגרא דתעניתא צדקתא ואף הסעודה שהיה לו לאכול
 יתן לעניים שלא ירויח בתעניתו.

להיות נותרן במקומו ותאריך ימים.
 לא יתן צדקה לעני בפרהסיא שלא תכביש לו אם לא שלא יבוש העני
 לקבל פי בר הכי הוא מותר.

פרק י"ב

אָמְרוּ חַכְמֵינוּ ז"ל לָמָּה נִמְשְׁלוּ בְּתֵי כְּנַסְיוֹת וּבְתֵי מְדַרְשׁוֹת לְנַחְלִים
 דְּכָתִיב בְּנַחְלִים נָטְיוּ כְּנָנוֹת עָלַי נְהַר, אֲלֵא מָה נַחְלִים נִכְנָסִים בּוֹ בְּטוֹמְאָה
 וַיּוֹצֵאִים מֵהֶם בְּטֶהְרָה, כִּי בְּתֵי כְּנַסְיוֹת וּבְתֵי מְדַרְשׁוֹת, נִכְנָסִים לְשֵׁם בְּפִתְמֵי
 עֲוֹנוֹת וּבְפֵאִים לְתוֹכָם וּמְתוֹרְדִים עַל עֲוֹנוֹתֵיהֶם, וּמִבְּקָשִׁים רַחֲמִים וַחֲסֵד
 מֵאֲבִינוּ שְׁבַשְׁמִים שִׁימְחוּל עַל עֲוֹנוֹתֵיהֶם, וְאָז יוֹצֵאִים בְּטֶהְרָה כִּי בַהֲכ"נ
 וּבֵית הַמְּדַרְשׁ נִקְרָא מִקְדָּשׁ מְעַט וְהַשְׂכִּינָה שׁוֹרָה בְּתוֹכוֹ מְרֹוב אֱהָבַת הַקַּב"ה
 לְיִשְׂרָאֵל שְׁמָצוּי אִתָּם תָּמִיד אֲפִילוֹ בְּגִלוֹתָם, וְעַל כֵּן טָרַם יִכְנוֹס לְבַהֲכ"נ
 יִסִּיר מֵעָלָיו הַרְהוּרִים הַטּוֹרְדִים אוֹתוֹ לְבַטֵּל כְּוֹנֵת הַתְּפִלָּה, וְאֵל יִכְנוֹס
 בְּמַהִירוֹת כִּלֵּי יְשׁוּבָה הַדַּעַת כְּדֶרֶךְ שְׁנִכְנַס לְבֵיתוֹ אוֹ לְבֵית חֲבִירוֹ, אֲלֵא יַעֲמוּד
 מְעַט אֲצֵל הַפֶּתַח, וַיִּכְנִס מוֹרָא הַש"י בְּלִבּוֹ אֲשֶׁר קְדוּשָׁתוֹ שׁוֹרָה בְּבֵיהַכְּנִס,
 וְכִמוֹ שֶׁאָמַר יַעֲקֹב אֲבִינוּ ע"ה מָה נוֹרָא הַמְּקוֹם הַזֶּה וְגו', וַיִּזְפִּיר זְכוֹת אֲבוֹת
 תַּחֲלִילָה לְפָנָיו הַש"י וּבְזִכְרוֹתָם תְּקוּפֵל תְּפִלָּתוֹ, וַיִּכְנוֹס בְּהַכְּנַעַה וּבְמוֹרָא וּפְחָד,
 וַיִּשְׁתַּחֲוֶה נֶגֶד הַהִיכָל בְּהַכְּנַעַת הַלֵּב כַּדֵּי שִׁיזְכָּה שְׂיִהְיֶה לוֹ חֵלֶק בְּפֶתֶר
 שְׁעוֹשָׁה מִלֶּאךְ מַט"ט מִתְּפִלָּתוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ מַמ"ה הַקַּב"ה, וְלֹא
 יִנְהוּג שׁוּם קְלוֹת בְּבַהֲכ"נ מִמוֹרָא הַשְׂכִּינָה אֲשֶׁר שָׁם, וְרָאָה גַם רָאָה הַקְּדוּשָׁה
 הָאֲר"י ז"ל לֹא הָיָה מְרִים קוּלוֹ אֲפִילוֹ בְּתְפִלָּתוֹ מְגוֹדֵל הַכְּנַעַה וּפְחָד הַש"י,
 זוֹלַת בְּשֶׁפֶת הָיָה מְרִים קוּלוֹ מְעַט בְּזִמְרוֹת לְכַבוֹד שְׁבַת, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שְׁלֹא
 לְדַבֵּר דְּבָרִים אַחֲרֵים שְׁאִינָם מְעַנֵּן הַתְּפִלָּה בְּבַהֲכ"נ. לְשׁוֹן הַזּוֹהַר מֵאֵן
 דְּמִשְׁתַּעִי בְּבֵית כְּנִישְׁתָּא, וְוִי לִיה דְּאַחְזִי פְרוּדָא וְוִי לִיה דְּגֵרַע מְהִימְנוּתָא, וְוִי
 לִיה דְּלִית לִיה חוּלְקָא כְּאַלְהָא דִּישְׂרָאֵל, וְאֲפִילוֹ הוּא לְאַחַר הַתְּפִלָּה עַדִּין
 הַקְּדוּשָׁה שׁוֹרָה שָׁם, וּמֵאֵן דְּמַגְבִּיָּה קוּלוֹ אֲזַ בְּדְבָרִים שְׁאִינָם שְׂיִיכִים לְתְפִלָּה
 וְלִשְׁבַח הַשֵּׁם יְת', הָרִי הוּא נוֹהֵג בְּזִיוֹן בְּקְדוּשָׁתוֹ יְת' וּמִגְרַשׁ הַשְׂכִּינָה מִשָּׁם,
 וְאוּי לְעַבְדֵי שְׁמַגְרַשׁ אֶת רַבּוֹ מִבֵּיתוֹ, וְעָלָיו הַשְׂכִּינָה צוֹעֶקֶת וְקוֹפֵלֶת נִתְּנֵי ה'

בידי לא אוכל קום, ואז נאמר עליה ולא מצאה היונה מנוח לפה רגלה, אין לה דירת מנוחה בעת גלותא פי אם בכהכ"נ שבישראל, ובעבור שוטה חסר דעה זה שנותן קולו בכהכ"נ כבבית טרטיאות שלהם בדברים בטלים שלו, מוכרחת השכינה לנוד ולהתגרש, אוי לו ואוי לנפשו עליו נאמר בן כסיל תוגת אמו, וענשו ר"ל גם הוא יבוא בידי אכזרים אשר לא ימצא מנוח ומרגוע לנפשו, רחמנא לשיזבן מעונשא דלהון, לכן בעל נפש יחוש לעצמו, ואז תאיר נשמתו באור החיים אמן סלה.

איסור גדול לצחק בקארטיין וכדומה, פי בשעת הצחוק אינו מכוין ביראת ה', וכש"כ אם ישחק בטיולים והולך בטל, אוי להם למי שצוחקין במי שזהיר בעבודת הש"י, וגורמים ד' רעות, א' שמתלוצץ וכתוב כי דבר ה' בזה הכרת תכרת, ב' אוילי ימנע הצדיק מצדקתו, ג' אנשים רבים שלא ניסו עדיין לילך בדרך ה' ימנעו מתוך השחוק, ד' דומה ללסטים העומדים בפרשת דרכים ומקצצים רגלי המביאים דורונות למלך.

המצות והמעשים טובים שאדם עושה בעולם הזה הם המליצים בעדו ליום הדין, והענין הוא פי כל מצוה בעשותה נכרא מלאך אחד והם המיימינים ומפל העבירה נכרא מקטרג אחד והם המשמאילים וכשאדם נודר דבר לצדקה נכרא ג"כ מלאך אחד והוא לו למליץ יושר, דהיינו בדיבורו נכרא הגוף של המלאך, ובעשיותו דהיינו שנותן הצדקה נכרא הנשמה של המלאך, וכן הענין בתפלה בדיבור פה נכרא הגוף של המלאך ובכוננת הלב נכרא הנשמה, וזה שאמרו תפלה בלא כוונה כגוף בלא נשמה, והנה כשאדם נודר דבר לצדקה ומאחר לשלם אזי על ידו אין המלאך בשלימותו ואינו יכול לומר שירה לפני הקב"ה פי הוא פגום שאין לו נשמה וסובל צער גדול בשביל זה טוב אשר לא תדור משתדור ולא

תשלם, ואל תאמר לפני המלאך פי שגגה היא, פירושו לפני המלאך שנברא על ידי פן שנדרת בפיה, פי למה יקצוף האלהים על קולך, כלומר בשביל דיבורך שנברא על ידי כן גוף המלאך והוא פגום וטוב היה לו יותר שלא דברת הנדר או הנדבה, ונמצא במקום שהיה ראוי להיות זה המלאך למליץ יושר לזה האדם הרי נעשה לו מקטרג, ומי בקש זאת מידו לפתוח בנדבה ולא לקיימה, על כן עצה היעוצה לכל בר ישראל לבלתי לאחר כלל הנדר או הנדבה, ומיד ישלים נדרו, ואז המלאכים הנבראים ממצוה זו מוסיפין לו קדושה ומביאים לו עוד לידי מצות אחרות וכמו שארז"ל מצוה גוררת מצוה.

אלו דברים העומדים ברומו של עולם, וכל הנזהר בהם מובטח אני לו שהוא פן עוה"ב והם כ"ד דברים. א' להיות תפלת שמ"ע צלולה וזכה בלי מחשבה אחרת ח"ו. ב' להיות נכנס בפית הפנסת ראשון ולצאת אחרון בבוקר וערב דלא להוי שכן רע להקב"ה. ג' ללמוד בתפילין בכל יום הן רב הן מעט פי אין אדם זוכה לנר"נ אלא אם פן לומד בתפילין. ד' להיות נזהר שלא לילך ארבע אמות בלא ציצית ח"ו פי הוא אחד מח' דברים שהוא מנודה לשמים. ה' להיות משגיח ליתן בכל שערי ופתחיו מזוזות ולקבוע בעצמו ולברך ברכה הראויה לה. ו' להיות טהור בכל עת דהיינו אם אירע לו ח"ו מקרה בלתי טהור אם יכול לטבול יטבול ואם לאו יזרוק תשעה קבין עליו, או לכל הפחות ירחץ רגליו מלמטה למעלה עד טיבורו. ז' שלא להוציא שקר מפיו. ח' שלא להוציא שבועה מפיו. ט' שלא להוציא קללה מפיו. י' שלא לכעוס אם לא לקנאת ה' צבאות, וגם זה בדעה מיושבת שלא ימשך מזה פעם שאינה של מצוה. י"א להחמיר על עצמו באיסור מאכלים אפילו נוטים להיתר ואחד מהאחרונים אוסר. י"ב שלא לאחר נדר או נדבה כלל ח"ו. י"ג לפבד שבת פפי יכלתו. י"ד

להרבות נרות בשבת פי הוא מצנה גדולה עד מאוד. ט"ו ליוזר מאוד לבל
 יעבור מלקרות כל פרשה ופרשה שנים מקרא וא' תרגום בכל שבוע. ט"ז
 להתענות תעניתו עשירי מעשר, בכל פעם יום העשירי, פי כשם שחייב
 אדם ליתן מעשר מדמיו, פן חייב ליתן מעשר מזמיו, ויחשוב מראש השנה
 כל העשירי יהיה קודש בתענית ובתורה ותפלה. וסנאי לזה קצת יותר
 משאר ימים להתבודדות, ואם אירע יום עשירי בימים שאין להתענות, על
 כל פנים יהיה יום הזה מקודש בתורה ותפלה. י"ז לצאת מביתו מוכתר
 בטלית ותפילין. י"ח שלא לעשות מלאכה כשהגיע זמן תפלה קודם
 שיתפלל דלא להוי חלילה בכלל באילו בונה במה בשעת איסור הפמות.
 י"ט ליוזר לקרות ק"ש בזמנה בצאת הכוכבים אחר שבא מבית הכנסת
 לביתו שהתפלל ערבית בצבור מבעוד יום. כ' לכבד לומדי תורה עד מקום
 שידו מגעת, פי שכרו מרובה לעוה"ב, ואף פעולם הזה זוכה לחתני רבנו.
 כ"א אם זיכה השי"ת אותו ליתן בנו לת"ת, יראה בעצמו ליתן השגחתו על
 בנו כדי לקיים מה שאמרה תורה ושיננתם לבניה. כ"ב לעסוק בתורה
 ולקבוע עתים ביום ובלילה, ולא יעבור עליו יום או לילה בלתי קביעות
 התורה לקיים והגית בו יומם ולילה. כ"ג לומר ד' פרשיות שבתפילין בכל
 יום שמניח תפילין פעוד שהתפילין עליו. כ"ד לומר הארבעה זכירות בכל
 יום, זכירת מעמד הר סיני, וזכירת מחיית עמלק, וזכירת מרים מה שעשה
 לה השם בעבור לשון הרע, וזכירת יציאת מצרים קמבואר לעיל היטב.
 ביחך יהיה מלא תורה ויראת ה' מצות וגמילות חסדים וירא את ה' כל
 ימיה, ובגיד ובנותיה תדריכם בדרך הישר והטוב בעיני אלהים ואדם, כל
 שדעת הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו, שים עינה עליהם
 לבלתי יכשלו באזהרות קלות וכ"ש בחמורות, פי הנער גדל והטבע גדל
 עמו, וההרגל שלטון על הפל ונעשה טבע, להחליף ולהמיר טוב ברע ורע

בטוב, הדריכם בדרך ישרה, להיות לבם רך ונכנע, ויהיו עניים בני ביתך ר"ל פעניים, כי עניים רופם לבכם רך ונכנע, ותתנהג אתה ובני ביתך פולם שוים לטובה עם עניים, פאשר מתנהג עמה הפורא יתברך, ולדבקה בו מה הוא גומל חסד ומכניס אורחים וקובר מתים ומבקר חולים ומנחם אבלים ומלביש ערומים, אף אתה עשה כן, ויהיה דבורך עם עניים בנחת, ותנחם אותם ותדבר על לבם דברים המתיישבים על הלב, פי כל הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות, והמנחם אותם בדברים מתברך בי"א ברכות, וירא שמים יוצא ידי שניהם ומתברך בי"ז ברכות פמנן טוב יהיה לו, ותתנהג עמהם באהבה ובאחנה, וזהו המצוה שכל התורה תלויה בה, ואהבת לרעה פמוה, דעלך סני לתברך לא תעביד, והא פללא נקוט בידיך, שלא תנהוג עם חברך, מה שהרע והצר לך, אם עשו זאת לך, ונהוג באהבה עם כל אדם, ואתה ובניך ובני ביתך יהיו דבוקים בה' ובעבדיו הנאמנים היראים והחרדים לדבר ה', ותסום פיה שלא להוציא דבור שיהיה ח"ו נגד כבוד יתברך ונגד תורתו הקדושה. השכם והערב לבהכ"נ, ותפלתה תהיה בפונה שלמה, ובמתשבה צלולה, פי התפלה בזמן הזה במקום עבודה, ומתשבה פוסלת בקרבן, פגול הוא לא ירצה. משאף ומתנף יהיו באמונה, אפילו עם עבדים בשוק, ומפל ריוח שיזמין לך השי"ת ראה להיותה מהנה גם לבני ביתו של הקב"ה, הביאו המעשר אל בית האוצר פחנוני נא פזאת אמר ה' צבאות. דבורך תהא בנחת עם הפריות, ומורא רבה פמורא שמים, והוה רץ למצוה אפילו היא קלה בעיניך, ובכח מן העבירה אפילו מה שרבים דשים פעקבם, ואז לא תבוש ולא תכלם לא בעוה"ז ולא בעוה"ב אמן.

בני הט אזנה ושמע לצעקת עניים דלים ואכיונים ותהיה קרוב בקוראים לה, וגם ה' יהיה קרוב לשמוע תפלתה כד"א קרוב ה' לכל קוראיו

אור צדיקים

לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאוּהוּ בְּאֵמֶת, כְּדֹאִיתָא בּוֹזֵחַ רוּחַ אֲרִי, אֲשֶׁרֵי מְשָׁפִיל אֶל דָּל וְכוּ' אֲרִי נְהוֹרָאֵי מְאִי דְכְתִיב אוֹ יִחְזַק בְּמַעֲוֵזֵי יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי, וְכִי הַקְּב"ה שֶׁהוּא בְּעַל הַשְׁלוֹם עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו צָרִיךְ לְמִי שֶׁיַּעֲשֶׂה לוֹ שְׁלוֹם, וְהֵלֵא הַשְׁלוֹם שָׁלוּ, אֲלֵא הָעֲנִי בְּשַׁעַה שְׁרוּאָה אֶת עֲצָמוֹ בְּדוּחַק הוּא עוֹשֶׂה מְרִיבָה כְּלָפִי מַעֲלָה, וְהַמְחִזִּיק בְּיָדוֹ שֶׁל עֲנִי וְעוֹשֶׂה עִמּוֹ צְדָקָה כְּבִיכּוֹל עִם הַקְּב"ה עוֹשֶׂה שְׁלוֹם, לְפִי שְׁחֹזֵר הָעֲנִי וּמִבְּקֵשׁ מְחִילָה מִלְּפָנָיו ית"ש עַל שֶׁהִטִּיחַ דְּבָרִים כְּלָפִי מַעֲלָה, וְאִז עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, מִי גָרַם לוֹ לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם, זֶה הַנּוֹתֵן צְדָקָה לְעֲנִי וְהַחֲזִיק בְּיָדוֹ, וְזֶה שֶׁאָמַר אוֹ יִחְזַק בְּמַעֲוֵזֵי וּגו'.

תפלה לפרנסה מהרב הגאון חיד"א זי"ע

אנא האל הגדול המכין פרנסה לכל כריה ומוזמין מלכוש לכל נברא ושולח להם מחיה. שתתן לי מחיתי בשופי שתכלכלני ותפרנסני לי ולכל אנשי ביתי ולכל ישראל פרנסה טובה של כבוד בנחת ולא בצער בהיתר ולא באיסור בכבוד ולא בכזיז פרנסה שלא תצריכני בה לירי מתנת כשר ודם כי אם מדרך המלאה והרחבה. פרנסה שאוכל לעסוק בתורתך הקדושה והטהורה והתמימה ושרף נקי ומוזמן ומוזנותי ומוזנות אנשי ביתי וכל צרכני קודם שנצרך להם כדי שיהיה לבי פנוי כלי טרדה לעסוק בדברי תורה לקים המצות ולישב בשלום על שלחני בכבוד עם כל בני ביתי ושלא אצפה לשלחן של אחרים שלא אצטרך להשתעבד לשום אדם ושלא יהיה עלי שום עול בשר ודם כי אם עול מלכותך לעבודך בלבב שלם ובכבודי כבוד יהיה לכושים ביקר ולא בכושתי פנים והצילנו מן עניות ומדלות ושפלות ואזכה להכניס אורחים ולגמול חסד לכל אדם והוזמן לי לעשות צדקה להראוין לה ולא אכשל בכני אדם שאינם הגונים אמן:

תפלה לפרנסה

מרכי שלמה אלקבץ זי"ע בעל "לכה דודי"

אתה האל הזן מקרני ראמים עד ביצי כנים, ואין ביד שום מלאך ושר יכולת לזון ולפרנס ולכלכל כלכלתך ככתוב על ידי דוד עבדך (תהלים קמ"ה) עיני כל אליך ישברו ואתה נתן להם את אכלם בעתו, פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון, וכתוב (שם קל"ו) נתן לכם לכל כשר כי לעולם חסדו, ומפתח זה הוא בידך לצרף וללבן בני אדם לשיבטחו כן, וידעו כי מושיע אין בלתי:

סגולה על כמה וכמה דברים הנצרכין לאדם, כמו פרנסה וכדומה, או על כמה הרפתקאות, לומר כל תהלים מרישא לסיפא בלי שום הפסק אפ"י שלא לומר יהי רצון בין ספר לספר רק אחר גמר כל התהלים* (ובשם הרב הצדיק הקדוש מוה"ר פנחס מקאריץ זצוק"ל):

(* ובספר אגרא דפרקא אות שמ"ח כתב ג"כ, קבלתי להמתיק הדינים והגבורות, לגמור כל ספר תהלים, נרמו בפסוק מי ימלא גבורותי, יימלא מלשון מלילות, מלשון מולל וזורק, ולפי זה, הפירוש הוא, מי שרצה לכתוש ולמולל הגבורות, ישמיע כל תהלותו, היינו כל ספר תהלים, וכן הוא בספר חסד לאברהם בסדרה"י להרשב"א ז"ל:

שערי תשובה רבינו יונה גירונדי זצוק"ל

וְחַיִּיבִים יִשְׂרָאֵל לְכַרוֹר אֲנָשִׁים בְּרוּרִים שְׂטִילוֹ שְׁלוֹם בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ וּבֵין אָדָם לְחֵבְרוֹ שִׁיחָה בְּנֶדֶם לְכוּף וְלִהְכַרִּיחַ לְבָנֵי אָדָם עַל הַשְׁלוֹם. וַיְהִיֹּ אֹתָם הַבְּרוּרִים אֲנָשִׁים שְׂיֹדְעִים לְפָנִים וּלְרַצוֹת בְּנֵי אָדָם לְהַטִּיל שְׁלוֹם וְלֹא יִהְיוּ כְּעַסְפָּנִים וְרַגְזָנִים שֶׁנֶּאֱמַר אִישׁ חֲמָה יִגְרָה מְרוֹן וְנֶאֱמַר מַעֲנָה

רַךְ מְשִׁיב חַמָּה וְאָמְרוּ רַז"ל עַל הַמְטִילִים שְׁלוֹם גְּבַרֵי בְּרִיחֵי אֲנָן וּמְשׁוּוֹיָנָן
שְׁלָמָא וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל עַל הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה שֶׁהֵם מְטִילִים שְׁלוֹם שְׁהֵם
בְּנֵי עוֹלָם הַבָּא."

תקנת אמירת תהלים בצבור

זה איזה שנים אשר בכמה קהלות ישראל, הן בבתי כנסיות מתפללי נוסח אר"י והן בשאר בתי כנסיות, יסדו לומר בכל יום אחר תפלת שחרית שיעור תהלים כפי שמתחלק לימי החדש, ואומרים ק"י אחריו. ובכל שבת קדש שמברכים בו החדש אומרים בהשכמה, קודם התפלה, כל התהלים וק"י אח"כ, ואם יש חיוב — יא"צ או אבל — אומרים ק"י אחר שכל ספר. וגם בשי"ק שלפני ר"ה נוהגין כן.

דברים הקדושים האלו, צוואת רבינו יונה זצוק"ל.

בְּנֵי, בָּאוּ וַרְאוּ כַּמָּה גְּדוֹלַת כַּח הַתְּפִלָּה. שְׁפַל מִי שֶׁהוּא
קוֹרֵא קְרִית-שְׁמַע וּמְתַפְּלֵל בְּכֹונַת הַלֵּב, אֵין תְּפִלָּתוֹ חוֹזֶרֶת
רִיקָם, שְׁכַךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ וְזָכוֹנָם לְבָרְכָה בְּאַגְדָּה, רְצוֹנָה
לֵידַע כַּח הַתְּפִלָּה, שָׂאם אֵינָה עוֹשֶׂה כְּלָה, עוֹשֶׂה חֲצִיָּה, מִקֵּין
שְׁעַמַד וְרִצַּח וְנִגְזַר בְּנֶע וְנָד, וְכֵין שְׁנַתְּפַלֵּל וְאָמַר גְּדוֹל
עוֹנֵי מְנָשׁוּא, אָמַר לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְכִי לְכָל בְּאֵי-הָעוֹלָם
אַתָּה סוֹבֵל וְלַעֲוֹנֵי אֵין אַתָּה סוֹבֵל? מִיָּד נִתְּבַטְּלָה חֲצִי הַגְּזֵרָה,
שֶׁנֶּאֱמַר, וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ נוֹד וְגו'. וְכֵן מְצִינוּ בְּחֻזְקָהּ מִלֵּךְ יְהוּדָה,
שֶׁאָמַר לוֹ יִשְׁעִיָּה הַנְּבִיא, צוֹ לְבֵיתְךָ כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תִחְיֶה. וְכֵין
שְׁנַתְּפַלֵּל לְפָנֵי הַמָּקוֹם, אָמַר לוֹ יִשְׁעִיָּה, כֹּה-אָמַר יְיָ וְגו' שְׁמַעְתִּי
אֶת-תְּפִלָּתְךָ וְגו', וְלֹא עוֹד אֵלָּא שֶׁהַתְּפִלָּה מְקַרְעַת גְּזֵר-דֵּינוֹ
שֶׁל אָדָם, שְׁכַךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ וְזָכוֹנָם לְבָרְכָה, אַרְבָּעָה דְבָרִים
מְקַרְעִין גְּזֵר-דֵּינוֹ שֶׁל אָדָם. וְאֵלוֹ הֵן, צִדְקָה, צַעֲקָה,

שְׁנוּי־הַשֵּׁם, וְשְׁנוּי־מַעֲשֵׂה מַרְעָה לְטוֹבָה. וַיֵּשׁ

אוֹמְרִים, אֵף שְׁנוּי־מְקוֹם. צְדָקָה, דְּכַתִּיב, וְצְדָקָה

תְּצִיל מִמּוֹת. וְצַעֲקָה, דְּכַתִּיב, וַיִּצְעֲקוּ אֶל־יְיָ בְּצַר לָהֶם

וּמִמְצַקוֹתֵיהֶם יוֹצִיאֵם. שְׁנוּי־הַשֵּׁם, דְּכַתִּיב, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים

וַגּוֹי שָׂרִי אֲשַׁתֶּךָ וַגּוֹי, וְכַתִּיב וּבִרְכַתִּי אוֹתָהּ. וְשְׁנוּי־מַעֲשֵׂה,

דְּכַתִּיב, וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת־מַעֲשֵׂיהֶם כִּי־שָׁבוּ מִדֶּרֶכְךָ הַרְעָה וַגּוֹי.

וַיֵּשׁ אוֹמְרִים, אֵף שְׁנוּי־מְקוֹם, דְּכַתִּיב, וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל־אַבְרָם

לָךְ־לָךְ מֵאֶרֶץ וּמִמּוֹלַדְתֶּךָ וַגּוֹי, וְכַתִּיב וְאָעֲשֶׂה לְגוֹי גְּדוֹלָה.

גְּדוֹלָה כַּח הַתְּפִלָּה. שְׁכַל מִי שְׁזָהִיר בְּקִרְיַת־שֹׁמֵעַ וּבַתְּפִלָּה

שְׁחַרִּית וְעִרְבִית, הֵרִי הֵן עוֹמְדִין לוֹ לְיוֹם־הַדִּין, דְּתָנָא דְּבִי

אֲלִיהוּ, עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא לֵישֵׁב בְּבֵית־הַמְּדַרְשׁ שְׁלוֹ

וְצַדִּיקֵי־עוֹלָם עוֹמְדִין לְפָנָיו, וְנוֹשְׂאִין וְנוֹתְנִין בְּמַקְרָא בְּמִשְׁנָה

בְּמַדְרָשׁ בְּהַלְכוֹת וּבְאֲגָדוֹת, וְאוֹמְרִים עַל טָמֵא טָמֵא, וְעַל טְהוֹר

טְהוֹר. עַל טָמֵא בְּמַקוֹמוֹ, וְעַל טְהוֹר בְּמַקוֹמוֹ.

עוֹמְדִין צַדִּיקִים לְפָנָיו מִי־שֶׁאִמְרוּ וְהָיָה־הָעוֹלָם וְאוֹמְרִים לְפָנָיו,

רְבוּנוֹ־שֶׁל־עוֹלָם, כְּשֶׁהֵינּוּ בְּאוֹתוֹ־עוֹלָם, אֵלָיו בְּנֵי־אָדָם, הֵיוּ

מִשְׁכִּימִים וּמְעַרְיָבִים בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת וְקוֹרִין קִרְיַת־שֹׁמֵעַ וּמִתְפַּלְלִים

וְעוֹשִׂין שְׂאָר מִצּוֹת. וְהוּא אוֹמֵר לָהֶן, אִם כָּךְ עָשׂוּ, לָכוּ וּרְפְּאוּ

אוֹתָן. מִיַּד הוֹלְכִין הַצַּדִּיקִים וְעוֹמְדִין עַל עַפְרָן שֶׁל רְשָׁעִים

וּמִבְּקִשִׁין עֲלֵיהֶן רַחֲמִים, וְהַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מְעַמִּידוֹ מֵעַפְרָן

וְעוֹמְדִין עַל רַגְלֵיהֶן, שְׁנֹאֵמַר, וְעִסוֹתֶם רְשָׁעִים כִּי יִהְיוּ אֶפֶר

תחת פפות רגליכם. ובזכות התפלה, ישראל נצולין מן
 המלכיות, שנאמר, הקל קול יעקב. ואמרו חכמינו זכרונם
 לברכה, קולו של יעקב שולט בבתי-כנסיות, וידי עשו
 שולטות בתמסין. כל זמן שקולו של יעקב נמוך, ידי עשו
 שולטות בו. וכך זמן שיעקב מצפצף בקולו, אין ידי עשו
 שולטות בו. ולא עוד אלא, שהקדוש-ברוך-הוא משרה
 שכנתו ביניהן, ויושב ושומע תפלותיהן של ישראל,
 כענין שנאמר, ואתה קדוש יושב תהלות ישראל.

בני, באו וראו, כמה חפץ הקדוש-ברוך-הוא בתפלתן
 של ישראל, שאין לה אמה בעולם קוראה ונענית כישראל,
 כענין שנאמר, כי מי-גוי גדול אשר-לו אלהים קרבים אליו
 כפי אל הינו בכל-קראנו אליו. וכן הוא אומר, יקראני
 ואענהו עמו אנכי בצרה. ואמרו חכמינו זכרונם לברכה,
 לעולם יקדים אדם תפלה לצרה, שאקמלא (לא) הקדים
 אברהם אבינו תפלה לצרה בין בית-אל ובין העי, לא נשתיר
 משונאיהן של ישראל שריד ופליט. ואמרו עוד באגדה,
 לא תהא בוסר בשעת הרוח שלא להתפלל. אמר הקדוש-
 ברוך-הוא, כשם שאני זקוק לה להוריד לה גשמים וטללים
 לגדל צמחים לתחית הבריות, כך תהא זקוק להתפלל לפני
 ולברך אותי מעין מעשי, ולא תאמר, אני ברוח, מה אני

מתפלל, וכשתבוא לך צרה תבוא ותתפלל. אלא, עד שלא
תבוא לך צרה, הוי מקדים ומתפלל. וכן אמר בן-סירא,
 אוקיר לאסיא עד לא תצטריך לה.

חביבה היא התפלה לפני המקום ביותר, שפך אמרו
 חכמינו זכרונום לברכה, גדולה תפלה יותר ממעשים טובים,
 שאין לה גדול במעשים טובים יותר ממה שהרבנו עליו השלום,
 ואף-על-פי-כן לא נענה אלא בתפלה, שנאמר, אל-תוסף
 דבר אלי עוד בדבר הזה. וכתוב בתרה, עליה ראש הפסגה.
 ועוד אמרו, כל המאריך בתפלתו, אין תפלתו חוזרת

ריקם. מנלן? ממה שהרבנו עליו השלום, שנאמר, ואתנפל
 לפניי את ארבעים היום ואת-ארבעים הלילה וגו'.
 וכתוב בתרה, וישמע יי אלי גם בפעם ההיא.

חביבה היא תפלתן של ישראל לפני המקום שאדם
 מקבל בה פני-שכינה בכל יום. ולא עוד אלא שמלאכי-השרת
 משכימין לבית-הכנסת לשמוע תפלותיהן של ישראל. וכיון
 שהאדם נכנס להתפלל בבית-הכנסת, הן אומרים לו ברוך
 אתה בבאה. ומכיון שהוא מתפלל וגומר תפלתו ובא לו לצאת,
 הן אומרים לו, וברוך אתה בצאתך.

ולא עוד אלא שהקדוש-ברוך-הוא נגלה עליו ומברכו,
 שנאמר, בכל-המקום אשר אזכיר את-שמי אבוא אליך

וגברכתיה.

ואמרו חכמינו זכרונם לברכה, גדולה תפלה יותר
מן הקרבנות, דכתיב, להשתחוות ולזבוח. להשתחוות ברישא,
והדר לזבח.

וכיון שהתפלה הוקשה לקרבנות, צריך לו לאדם לבנות
את לבו לשמים ולעמוד לפניו באימה וביראה ברתת ובזיע.
ולא יהא מתפלל ואין לבו על התפלה אלא שפונה לדברי
הפטלה. שכשם שהמחשבה מפגלת הקרבן, כך המחשבה
מפגלת התפלה ואינה עולה לו לרצון. וכן הוא אומר,
זבח רשעים תועבת יי ותפלת ישרים רצונו.
בני, כשאתם עומדין בתפלה, הוו יודעין לפני מי אתם
עומדין, כדי שתעמדו באימה וביראה וברתת ובזיע לפני
מי שאמר והיה העולם, כענין שנאמר, עבדו את יי ביראה.
ויהא לבכם שמח עליכם, שאתם עובדים לאלה שאין פיוצא
בו בעולם, כענין שנאמר, עבדו את יי בשמחה. ואמרו
חכמינו זכרונם לברכה, המתפלל צריך שיראה את עצמו
כאלו שכונה שרויה כנגדו, שנאמר, שויתי יי לנגדי תמיד.
אמרו, כשחלה רבי אליעזר, נכנסו תלמידיו לבקרו.
אמרו לו, רבנו, למדנו ארחות חיים. אמר להם, בני, הזהרו
בכבוד חבריכם. וכשאתם עומדין להתפלל, דעו לפני מי
אתם עומדין. ומתוך כך — תזכו לחיי העולם הבא.

וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ זְכוֹרוֹנָם לְבִרְכָה, הַמְתַּפְּלֵל, צָרִיךְ שִׁיתֵן
 עֵינָיו לְמִטָּה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִסְתַּכֵּל לְכָאן וּלְכָאן וַיִּפְגֵּה לְבוֹ בַּמָּקוֹם
 אַחֵר, וַיִּכּוֹן לְבוֹ לְמַעַלָּה, כְּדֵי שֶׁיְהֵא מְכוּן לְבוֹ בַּתַּפְּלָה.
 גְּדוּלָּה הִיא תַּפְלָתָן שֶׁל רַבִּים לִפְנֵי הַמָּקוֹם, שֶׁהוּא עוֹשֶׂה
 צָרְכֵיהֶן קֹדֶם שִׁיתַּפְּלֵדוּ עֲלֵיהֶן, כְּעֵנִין שֶׁנֶּאֱמַר, וְהָיָה טָרֵם
 יִקְרָאוּ וְאֲנִי אֶעֱנֶה עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וְאֲנִי אֲשַׁמְעַ. לְפִי שֶׁזְכוּתָן
 שֶׁל רַבִּים גְּדוּלָּה לִפְנֵי הַמָּקוֹם. וְכֵן הוּא אוֹמֵר, פָּדָה בְּשָׁלוֹם
 נַפְשִׁי מִקְרֵב-לִי כִּי-בְרַבִּים הָיוּ עִמָּדִי.

וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ זְכוֹרוֹנָם לְבִרְכָה, מַנִּין שָׂאִין הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא מוֹאֵס תַּפְלָתָן שֶׁל רַבִּים, שֶׁנֶּאֱמַר, הֵן-אֵל כַּבִּיר וְלֹא יִמָּאֵס.
 וְאָמְרוּ, אֵין תַּפְלָתוֹ שֶׁל אָדָם נִשְׁמַעַת אֱלֹא עִם הַצְּבוּר,
 שֶׁנֶּאֱמַר, וְאֲנִי תַּפְלָתִי-יְהִי יְיָ עֵת רְצוֹן. אֵימָתִי עֵת רְצוֹן?
 בְּשַׁעַה שֶׁהַצְּבוּר מְתַפְּלֵלִין. לְפִיכָּה, צָרִיךְ לוֹ לְאָדָם לִהְיוֹת זֹהִיר
 וְזָרִיז לְהִשְׁכִּים וּלְהַעֲרִיב לְבֵית-הַכְּנֶסֶת, כְּדֵי לְהַתַּפְּלֵל עִם
 הַצְּבוּר, שֶׁכָּךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ זְכוֹרוֹנָם לְבִרְכָה, לְעוֹלָם יִשְׁכִּים
 אָדָם לְהַמְנוֹת עִם עֲשָׂרָה רֵאשׁוּנִים שֶׁבְּבֵית-הַכְּנֶסֶת. שֶׁאֶפִּילוֹ
 מֵאָה בָּאִין אַחֲרָיו, נוֹטֵל שָׂכָר כְּנֶגֶד כְּלָן.

וְכָל הַרְגִּיל לָבוֹא לְבֵית-הַכְּנֶסֶת וְעֵבֵר יוֹם אֶחָד וּפְשַׁע
 וְלֹא בָּא וְגו', עֲלָיו הַכְּתוּב אוֹמֵר, מִדּוּעַ בָּאתִי וְאֵין אִישׁ. וְהַרְגִּיל
 לָבוֹא לְבֵית-הַכְּנֶסֶת וּבָא, עֲלָיו הַכְּתוּב אוֹמֵר, שְׁתוּלִים בְּבֵית

י: בחצרות אלהינו יפריחו, וכתיב בתרה עוד ינובון בשיבה וגו'. שכל הרגיל להשכים לבית-הכנסת כדי להתפלל עם הצבור, מאריך ימים. שכן אמר רבי יהושע בן-לוי לבניו, קדומו עילו לבי-כנשתא וחשוכו פוקו, כי-היכי דתורכו יומי. וצריך לו לאדם לקבוע מקום לתפלתו, שפך אמרו חכמינו זכרונם לברכה, כל הקובע מקום לתפלתו, אויביו נופלין תחתיו, שנאמר, ושמתי מקום לעמי לישראל ונטעתיו ושכן תחתיו ולא ירגז עוד ולא יסיפו בני-עולה לענותו כאשר בראשונה וגו'.

גדולה קדשתן של בתי-כנסיות שהן חשובים כבית-המקדש, כענין שנאמר, ואהי להם למקדש מעט בארצות אשר-באו שם. ואמר מר, אלו בתי-כנסיות שבבבל.

ואמרו חכמינו זכרונם לברכה, בתי-כנסיות אין נוהגין בהן קלות-ראש, אין אוכלין בהן, ואין שותין בהן, ואין גאותין בהן, ואין נכנסין בהן לא בחמה מפני החמה, ולא בגשמים מפני הגשמים, ואין מספידין בהן הספד של יחיד. אבל קורין בהן ושונין בהן ומספידין בהן הספד של רבים. ודוקא אכילה ושתיה של רשות – אסור לעשות בהן, אבל סעודת-מצוה – מתר, שכן נכנסין לשם בהבריות של מת ושל ראשי-חדשים, והוא-הדין לכל סעודת-מצוה.

בְּנֵי, צָאוּ וּרְאוּ כַּמָּה גְדוֹל הַמַּתְפַּלֵּל בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת. שֶׁכֶּה
 אָמְרוּ חַכְמֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה, כֹּל הַמַּתְפַּלֵּל בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת,
 כְּאִלּוּ מְקִיפוֹ חוּמָה שֶׁל בְּרוֹזַל. וְלֹא עוֹד אֶלָּא, שֶׁתְּפִלָּתוֹ
 מִתְקַבֵּלֶת לְרִצּוֹן כְּאִלּוּ הַקָּרִיב מִנְחָה טְהוֹרָה, כְּעִנְיָן שֶׁנֶּאֱמַר,
 כַּאֲשֶׁר יָבִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת-הַמִּנְחָה בְּכֹלֵי טְהוֹר בֵּית יְיָ.
 וְכֹל הַמִּשְׁפִּיחַ וּמַעֲרִיב לְהַתְפַּלֵּל בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת, כְּאִלּוּ
 מְקַבֵּל פְּנֵי-שְׁכִינָה, שֶׁנֶּאֱמַר, אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבּוּ
 יִשְׂרָאֵל אֶת-פְּנֵיהָ.

וְאִין הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם אֶלָּא בְּזִכּוֹת בְּתֵי-כְנֶסִיּוֹת וּבְתֵי-
 מִדְרָשׁוֹת. דְּתֵנָּא דְבֵי-אֵלֵיהּ, בְּכָל יוֹם וְיוֹם מִלְּאֲכִי-חֲבָלָה
 יוֹרְדִין מִלְּפָנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְחַבֵּל אֶת כָּל-הָעוֹלָם-כְּלוֹ.
 שְׂאֵלְמָלָא בְּתֵי-כְנֶסִיּוֹת וּבְתֵי-מִדְרָשׁוֹת שֶׁהֵן יוֹשְׁבֵין וְעוֹסְקִין
 בָּהֶן בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת, הֵיוּ מְחַבְּלִין אוֹתוֹ מִיָּד, שֶׁנֶּאֱמַר, מִדּוּעַ
 בָּאתִי וְאִין אִישׁ וְגו'.

הוֹאִיל וּבְתֵי-כְנֶסִיּוֹת חֲבִיבִין כָּל-כָּף לְפָנֵי הַמָּקוֹם
 שֶׁמִּשְׁרָה שְׁכִינָתוֹ בְּתוֹכָן וְקָרְאָן מְקַדָּשׁ מְעַט, אִם כֵּן צָרִיךְ
 לוֹ לְאָדָם לְעֲמוֹד לְבֵית-הַכְּנֶסֶת בְּאִימָה וּבִירְאָה בְּרַתְתָּת וּבְזִיעַ
 וּבְדַעַת נוֹחָה, כְּאָדָם הָעוֹמֵד לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ, כְּדִי שֶׁתְּתַקַּבֵּל תְּפִלָּתוֹ
 לְרִצּוֹן לְפָנֵי הַמָּקוֹם. וְאֵל יִכְנֹס לְתוֹכָהּ מִתּוֹךְ קִלְיוֹת-רֹאשׁ
 וְעֻזוֹת-פָּנִים וּפְרִיצוֹת וּמִתְקוֹטֵט שֵׁם עִם הַבְּרִיּוֹת. שְׂאֵם עוֹשֶׂה

רעו

רבינו יונה

כֵּן, נוֹחַ לוֹ שָׁלַא הַלֵּךְ לְהַתְפַּלֵּל. וְלֹא עוֹד אָפָא, שְׁגוֹרִם
 לְשִׁכְנָה שְׁתַּסְתַּלַּק מִיִּשְׂרָאֵל, וְגוֹרִם לָהֶן לְבַת־יָם כְּנַסְיוֹת
 שִׁיחַרְבוּ, כְּעַנְיָן שֶׁנֶּאֱמַר, כִּי לְכוּ-נָא אֶל-מְקוֹמִי אֲשֶׁר בְּשִׁילֹו
 אֲשֶׁר שִׁכַּנְתִּי שְׁמִי שָׁם בְּרֵאשׁוֹנָה וְרָאוּ אֶת אֲשֶׁר-עָשִׂיתִי לוֹ
 מִפְּנֵי רַעַת עַמִּי יִשְׂרָאֵל. אִם בְּמִשְׁכַּן-שִׁילָה נֶאֱמַר כֵּן, כָּל-
 שָׁכֵן בְּבַת־יָם כְּנַסְיוֹת.

מספח"ק אור צדיקים דף י"א

(ז) אוי להם לאותם שגומלים רעה לנפשם המדברים בבהכ"נ אפילו אחר זמן תפלה ואפילו דברי מוסר עיין בווהר פ' תרומה האריך מאד בעון זה, ומזה ראה כמה גדול עונש המדברים דברים בטלים דברי שחוק והיתול בשעת התפלה ובשעת הקדיש, ואוי להם ואוי לנפשם, בווהר פ' תרומה נאמר עליו בזה הלשון „מאן דאשתעי בבי כנישתא ווי ליה דאחזי פרודא ווי ליה דגרע מהימנותא ווי ליה דליתי ליה חולקא באלהא דישראל דאחזי דלית אלהא ולא אישתכח תמן ולא דחיל מיניה..”

מנן דוד ט"ז או"ח הלכות ברכות נה

ועוד כתוב בלגור שם צ"י נכי דכתב הרא"ש דלריכין י' דלייתי מ"מ חזינן דנהגו עלמא ללרף אע"פ שמיחיס שיחת חולין אע"ז דלבי מגמגם דשמא כל הראוי לבילה וכו', עכ"ל יש להפליג ע"ז דהיאך מציא ראייה מן השוטים האלו שעושין איסור בהפסקת שיחה בעילה אשר גדול עונם מאד וכאלמא אני אומר שחלילה להצטרף עם אנשים פושעים כאלה כשאין מנין זולתם.

גדול העונה אמן יותר מן המברך כי המברך מזכיר שם אחד והעונה אמן בכוונה הנ"ל הוא מייחד שני שמות כנ"ל.

צריך האיש תשובה גדולה על שלא ענה אמן אפילו פעם אחד, כששומע מן המברך איזה ברכה על איזה פרי או על איזה מצוה ומכש"כ אחר תפילת הש"ץ בבהכ"נ, פשיטא שצריך לעשות תשובה גדולה, וק"ו בנו של ק"ו כשלא ענה איש"ר כנ"ל להווא גיהנם מורידין להנהו גברי דאינון מבזין לומר אמן ולפי חשבון סך אמן שלא ענה אחר המברך דנין אותו בסך ההוא בגיהנם ושם נאבד בר מינן ואינו עולה לעולם כי אין לאותו גיהנם לא פחה ולא חלקן כי הוא מדורה תתאה ועל זה הגיהנם כתיב כלה ענן וילך כן יורד שאול לא יעלה אלא א"כ עושה תשובה על כל אמן ואמן שלא ענה, וכן להיפך שכר טוב ל"מי שעושה עניית אמן יש"ר, ומי שעושה איש"ר בקול רם הקב"ה מתמלא רחמים, וכן איתא בווהר פרשת נח, בזמנא דישראל איתובו בקול רם איש"ר וגו' קב"ה אתמלא רחמים, לכן כל האדם יהיה לו זה הכתב בתוך סידור שלו או על הכותל בשעת התפלה, ויאמר הודוי אשמנו בכל יום ויבכה בדמעות על אותן אמנים שלא ענה.

ספר מורא מקדש

וזה לשון ספר חסידים (סי' י"ח): ואסור לספר שיחה ולנהוג קלות ראש בבית הפנסת בעומדינו לפני מלכנו אדון כל הארץ יתברך שמו. ואוי להם לרשעים הנוהגים קלות ראש אשר לא אימת שדי עליהם, ולא פחדו ומוראו על פניהם, ולא יבינו ולא יקחו משל, כי עברו איי פתים וראו והתבוננו כי כל ארצות ההם המלכים של עפ"ם כורעים על ברכיהם בבית תפלותם ועומדים באימה ובפחד וברעד וכפיהם פרושות לאלהיהם מעשי ידי אדם אשר לא יראו ולא ישמעו. אמנם אנחנו העומדים לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, חי וקיים רם ונשא, יתברך שמו ויתעלה זכרו, אליו כל דומיות ותהלות, על אחת כמה וכמה שיש לנו לעמוד לפניו באימה ביראה ופחד ורעד וברתת עכ"ל.

ושני חכמים גדולים מקובלים גדולים בדורינו פסקו לאסור הדיבור בבית הפנסת לגמרי רק בדברי תורה ויראת השם, והם החכם השלם כמוהר"ר משה קורדואירו זלה"ה והחכם השלם כמוהר"ר יצחק אשכנזי זלה"ה. וכבר הזכיר עונש השח אפילו שלא בשעת התפלה, פי כן לשון הזוהר מאן דמשתעי בבית כנישתא מפני אימת השוכן בו יתברך, דהא פתיב במקום גילוי שכינתא קול דממה דקה. וכתב סמ"ק דיש לאדם לדון קל וחומר מהגוים העובדים בבית תפלותם עומדים פאלמים, וכן פתב הפלבו, לכן יש לאדם ללמוד קל וחומר כשעומד לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, עכ"ל.

בְּשִׁלְחַן עֲרוּךְ אֹרַח חַיִּים (סימן קנ"א סעיף א') בְּתֵי כְּנִסְיוֹת וּבְתֵי
מְדַרְשׁוֹת אֵין נוֹהֲגִין בָּהֶם קְלוֹת רֵאשׁ, כַּגּוֹן שְׁחוּק וְהִיתוּל וְשִׂיחָה בְּטִילָה
וּכּו'. וְכֹתֵב הַמְּגֵן אֲבָרְהָם בְּשֵׁם סמ"ק: בְּעוֹן זֶה נִהְפְּכִין הַבַּיִת הַכְּנֻסֶת לְבַיִת
עו"ג חֵס וְשְׁלוֹם. הָאֲר"י הִיָּה נִזְהָר מְאֹד שְׁלֹא לְדַבֵּר בְּבַיִת הַכְּנֻסֶת רַק
תְּפִלָּתוֹ, אֲפִילוֹ דְבָרֵי מוֹסֵר וּתְשׁוּבָה לֹא דִיבֵר פֶּן יִמְשָׁךְ מִמֶּנּוּ דְבוּר חוֹל
(ספר הכוונות).

בְּשִׁלְחַן עֲרוּךְ יוֹרֵה דַעָה (סי' רמ"ו סעיף י"ז) אֵין מְשִׁיחִין בְּבַיִת
הַמְּדַרְשׁ אֲלֵא בְּדְבָרֵי תוֹרָה, אֲפִילוֹ מִי שֶׁנִּתְעַטֵּשׁ אֵין אוֹמְרִים לוֹ רְפוּאָה בְּבַיִת
הַמְּדַרְשׁ, וְקִדּוּשֵׁת בַּיִת הַמְּדַרְשׁ חֲמוּרָה מְקִדּוּשֵׁת בַּיִת הַכְּנֻסֶת. וְכֹתֵב הַטּוֹרֵי
זֶהֱב: כָּבֵר אָנוּ מוֹזְהָרִין בְּזֶה בְּעוֹנֵשׁ גְּתִילֵי רְתָמִים חֵס וְשְׁלוֹם, עַל כֵּן אֵין
לְהַשְׁגִּיחַ בְּזֶה לְהַקְלֵל, וְאֲדַרְבֵּה יִהְיֶה הַרְבֵּה מוֹזְהָר עַל זֶה וַיִּלְמְדוּ קֵל וְחוּמֵר
לְאִיסוּר שִׂיחָה בְּטִילָה, וְהַמְּרַבֵּה כְּבוֹד הַתּוֹרָה הֵרִי זֶה מְכוּבָד וּמְשׁוּבָח. וְעֵינֵין
בְּסֵפֶר וְוֵי הָעֲמוּדִים (דף י"ז ע"ד פרק עשירי) כֹּתֵב הַרְמַב"ם מִי שֶׁצָּרִיךְ
לְכַנוֹס בְּבַיִת הַכְּנֻסֶת וּכּו' וְנִרְאָה שֶׁהִישִׁיבָה בְּבַיִת הַכְּנֻסֶת לְמַצּוֹה יַחֲשֵׁב,
וְהַמְּדַבֵּר שִׂיחָה בְּטִילָה וּכְאֵלֶּה עֲבִירָה מְכַבֵּה מַצּוֹה. מִזֶּה יִלְמַד כָּל אִישׁ
וְאִשָּׁה שְׂיוֹשְׁבִים בְּבַיִת הַכְּנֻסֶת אֵף שְׁלֹא בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה שְׂאִין לְדַבֵּר שׁוֹם
שִׂיחָה בְּטִילָה וּמְכַל שֶׁכֵּן בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה אוֹ קְרִיאַת הַתּוֹרָה שְׁלֹא לְדַבֵּר דְּבָר
שֶׁל חוּלִין. וּבְעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים עַד מְתֵי יִהְיֶה זֶה לָנוּ לְמוֹקֵשׁ, שְׁכָּכֵל עִיר וְעִיר
אֵין יְכוּלִין לְמַחֹת לָהֶן לָעַם, וְנַעֲשֶׂה לָהֶם כְּהִיתָר בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים. וְוֵי

לָהֶם, וְוִי לְנִשְׁמוֹתֵיהֶם, וְאִיךָ יַעֲלוּ תְּפִלוֹתֵיהֶם לְמַעַלָּה וְהִיא מְלוּכְלַכַת בְּמִינֵי חֲטָאִים, וְאִין קְטִיגוֹר נַעֲשֶׂה סְנִיגוֹר. עַל פֶּן מִן הָרְאוּי שְׁכָל קַהֲלָה וְקַהֲלָה, מְקוֹם אֲשֶׁר דָּבַר הַמֶּלֶךְ מְלָכוֹ שֶׁל עוֹלָם וְדָתוֹ מְגִיעַ, יַעֲמִידוּ אַנְשִׁים עַל זֶה אֲשֶׁר יִשְׁגִּיחוּ בְּאִיוָמִים רַבִּים עַל הַמְדַבְּרִים, וְיִבְיִישׁוּ אוֹתָם בְּרַבִּים, וּבְזֶה נִרְאָה כְבוֹד ה' בְּאֶרֶץ, וְכָל הָעַם יִשְׁמְעוּ וַיִּירָאוּ וְלֹא יִזְדוֹן עוֹד, וַיִּתְּנוּ בְּמִתְּנֵי עֵדִים לְכֹלֹם אֶת פִּיהֶם בְּבֵית הַכְּנֶסֶת מְלַדְּבַר דְּבַר שֶׁל חוֹל וְשִׂיחָה בְּטִלָּה, עֵינֵי שָׁם. עַד פֶּאן לְשׁוֹן סֵפֶר וְוִי הָעַמּוּדִים.

וְזֶה לְשׁוֹן סֵפֶר הַקְּנָה (בדף נ"ג) וּבַעֲוֹדוֹ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת יִזְהַר מְלַדְּבַר שִׂיחַת חוֹלִין עִם בְּנֵי אָדָם וְכוּ'. וְאִם יֵשׁ בְּנֵי אָדָם שְׁמַדְבְּרִים, יַעֲשֶׂה עֲצָמוֹ כְּמַתְּפִלָּל וַיִּנְעֲנַע בְּשִׁפְתָיו, וּבִכְךָ יִשְׁתִּיק אוֹתָם. אוֹי לָהֶם לְבְנֵי אָדָם שְׁמַעְרָבִין חוֹל בְּקוֹדֶשׁ וְחֲטָאֵתָם רַבָּה וְכוּ'. וְאֵל תִּתְּפָאֵר כִּי אֵינְךָ מְדַבֵּר, שְׁנִרְאָה שְׂאֵתָה מִתְּפָאֵר בְּמִצּוֹת הַשְׁתִּיקָה וְקָרוֹב שְׂאֵתָה נוֹטֵל שְׂכָרָה. וְרִאָה וְהִבֵּן שְׂהַמְעָרָב חוֹלִין בְּקִדְשִׁים, גַּם הוּא יִתְעַרֵּב בְּחוֹלִין אֶף עַל פִּי שְׂהוּא קְדוֹשׁ, עַכ"ל סֵפֶר הַקְּנָה.

וְכַס' וְוִי הָעַמּוּדִים וּז"ל: כָּתַב הַרְמְב"ם אֶף שִׁישִׁיבַת בֵּיהֶכ"ל לְמִצְוָה יִחְשַׁב, הַמְדַבֵּר שִׂיחָה בְּטִילָה עֲבִירָה מְכַבָּה מִצְוָה, וְאָסוּר לְדַבֵּר שִׂיחָה בְּטִילָה אֶף שְׁלֹא בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה וּמַכְש"כ בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה ע"כ מִן הָרְאוּי שְׁכָל קַהֲלָה וְקַהֲלָה מְקוֹם אֲשֶׁר דָּבַר הַמֶּלֶךְ מְלָכוֹ שֶׁל עוֹלָם וְדָתוֹ מְגִיעַ יַעֲמִידוּ אַנְשִׁים עַל זֶה אֲשֶׁר יִשְׁגִּיחוּ בְּעֵינֵיהֶם עַל הַמְדַבְּרִים וְיִבְיִישׁוּ

אֹתָם בְּרַבִּים וּבְזָה נִרְאָה כְּבוֹד ד' בְּאֶרֶץ וְכָל הָעַם יִשְׁמְעוּ וַיִּרְאוּ וְלֹא יִזְדוּן
 עוֹד וַיִּשְׁימוּ בְּמַתַּג וְרָסֵן עֲדִים לְכָלוֹם אֶת פִּיהֶם בְּפִיהֶם כִּי מְדִיבֹר שֶׁל חוֹל
 וְשִׁיחָה בְּטִילָה ע"כ מִי שֵׁשׁ בִּידוֹ מִקַּל וּרְצוּעָה יָחִישׁ עַל כְּבוֹד קוֹנוֹ וְלֹא
 יִשָּׂא פָנָי אִישׁ וְלֹא יִהְדַּר פָּנָי גָּדוֹל עַד כִּי חָדַל יַחְדוֹל וְהַמְזַהֵר וְהַנְזָהֵר יִזְכוּ
 לְרֵאוֹת בְּנוּעַם ד' וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ כְּבוֹד אוֹמֵר כּוֹלוּ אָמֵן כִּי"ר.

סֵפֶר חֲסִידִים ס"י י"ח: תְּפִלוֹת כְּנֶגֶד תְּמִידִים תְּקִנוּם, וְאוֹמֵר תִּשְׁמְרוּ
 לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֵדוֹ מִפֶּאֶן תְּקִנוּ מֵעֲמֻדוֹת שִׁיחָיו עוֹמְדִין עַל גִּבָּן, לְפִיכָף
 צָרִיף אָדָם לְעִמּוֹד בְּשָׁעָה שֶׁהוּא מֵתְפַלֵּל י"ח בְּרָכוֹת וְחַיִּיב לְעֲנוֹת אָמֵן עַל
 כָּל בְּרָכָה וּבְרָכָה שֶׁנֶּאֱמַר פִּתְחוּ שְׁעָרִים וַיָּבֵא גוֹי צַדִּיק שׁוֹמֵר אֲמוּנִים
 שֶׁאוֹמְרִים אָמֵן. וְגָדוֹל הָעוֹנָה אָמֵן יוֹתֵר מִן הַמְּבָרֵךְ שֶׁהוּא מוֹדָה לְבְּרָכוֹת
 הַמְּבָרֵךְ וְהַמְּבָרֵךְ אֵינוֹ מְזַכֵּיר אֶלָּא שֵׁם אֲדֹנָי וְהָעוֹנָה אָמֵן מְזַכֵּיר ב' שְׁמוֹת
 שֵׁם הוֹי"ה וְשֵׁם א"ד בְּגִימָט' אָמֵן. וְצָרִיף שִׁיכּוּיִן אָדָם לְבוֹ לְשָׁמַיִם בְּשַׁעַת
 עֲנִיַּת אָמֵן שֶׁהוּא 'אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן. וְאָסוּר לְסַפֵּר שִׁיחָה לְנֶהוּג קְלוֹת רֵאשׁ
 בְּפִיהֶם כִּי בְּעִמְדֵינוּ לְפָנָי מִלְּפִינוּ אֲדוֹן כָּל הָאֶרֶץ יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ. וְאוֹי לָהֶם
 לְרַשָּׁעִים הַנּוֹהֲגִים קְלוֹת רֵאשׁ אֲשֶׁר לֹא אֵימַת שְׂדֵי עֲלִיָּהוּ וְלֹא פִתְדוּ וּמוֹרָאוֹ
 עַל פְּנֵיהֶם וְלֹא יָבִינוּ וְלֹא יִקְחוּ מְשָׁל, כִּי עָבְרוּ אֵי כַּתִּים וְרָאוּ וְהִתְבּוֹנְנוּ כִּי
 בְּכָל אֲרָצוֹת הָהֵם הַמְּלָכִים שֶׁל עַכּוּ"ם כּוֹרְעִים עַל בְּרַפְיָהֶם בְּבֵית תְּפִלוֹתָם
 וְעוֹמְדִים בְּאֵימָה וּבְפִתְחָם וּפְפִיָּהֶם פְּרוּשׁוֹת לְאֵלֵיהֶם מַעֲשֵׂי יְדֵי אָדָם אֲשֶׁר
 לֹא יִרְאוּ וְלֹא יִשְׁמְעוּ. אָמֵן אֲנַחְנוּ הָעוֹמְדִים לְפָנָי מֶלֶךְ מְלָכֵי הַמְּלָכִים

הקב"ה חי וקיים רם ונשא יתברך שמו ויתעלה זכרו אליו כל רוממיות ותהלות על אחת כו"כ שיש לנו לעמוד לפניו באימה ביראה בפחד ורעד ורתת וגו' עכ"ל. ועל זה כתב בס' דרך משה ועל כל קטרוג שהשטן מקטרג הקב"ה במדת רחמים משתיק לו, למשל שהשטן אומר ישראל גנבים הם הקב"ה משיב מי יאמר אם האומות קבלו התורה שלא היו גנבים וגזלנים יותר מישראל. אבל אם מקטרג ואומר שישראל אין להם יראה ומדברים בביהכנ"ס אין להקב"ה תירוץ פביכול. פי עכשיו ראינו בעוה"ר האומות עומדים בבית תפלותם באימה וביראה ומיד נתן הקב"ה רשות וכו' רחמנא לשיזבן.

שלא יאמרו תהלים ומעמדות בחזרת הש"צ השמו"ע ולא ילמוד עיין בס' זה אות ל"ג. מ"ה. מ"ז. נ"ו.

שלא לדבר בשעת אמירת הקדיש הן הקדיש שיאמר הש"צ והן הקדיש שיאמרו היחידים וצריך לזהר מאוד בעניית הקדיש, והשומע ואינו עונה הוא בנידוי ארבעים יום ויש יותר מצוה בעניית הקדיש מבעניית הקדושה, תנא חלק או"ח סי' נ"ו ס"א.

והוא פשוט פשמתפללין ציבור אפילו שלא בביה"כ ובביהמ"ד אפילו בבית יחיד היינו אצל החתן או על ברית מילה או על איזה אופן שיהיה האיסור במקומו עומד ואסור לדבר בשעת התפלה ולא כמו שסוברים המוני עם דהאיסור אינו שייך רק בביהכ"נ. רק החילוק הוא בין

בִּיהֲכֹ"נ וּבִיהֲמִ"ד לְבֵית יְחִיד שְׁמֵת־פְּלִין שָׁם פִּי בְּבִיהֲ"כ וּבְבִיהֲמִ"ד
הָאִיסוּר כָּל הַיּוֹם אֲפִילוֹ אַחַר הַתְּפִלָּה. אֲבָל בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה וּבַחֲזָרַת
הַשֵּׁ"צ הַשְּׁמוּ"ע אֵין שׁוּם חִילוּק.

וְאִם יָבּוּא אַחַד וַיֹּאמֶר מוּטָב שִׁיְהִי שׁוֹגְגִין תְּשׁוּבָתוֹ בְּצִדּוֹ א' פִּי כָּל
הַגְּאוּנִים הַקְּדוּשִׁים הַנְּזַכָּרִים בְּסֵפֶר הַזֶּה הֵיוּ אוֹהֲבֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֵמֶת יָדְעוּ ג"כ
מְזֵה. אֲךָ פִּי כָּל דֶּרֶךְ תוֹה"ק כִּךְ הוּא פ' נֶצְבִים רָאָה נְתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אַת
הַחַיִּים וְאֵת הַטּוֹב וְגו' וְכַמּוֹהוּ רַבִּים. וְעוֹד בְּס' חֲסִידִים סִי רס"ב אֵיתָא וּמָה
שֶׁאָמְרוּ הֵנַח לְיִשְׂרָאֵל מוּטָב שִׁיְהִי שׁוֹגְגִין וְאֵל יִהְיוּ מְזִידִים זֶהוּ בְּמִקּוֹם
רְשׁוּת אֲבָל בְּבִיהֲכֹ"נ לֹא. וְעֵינַי עוֹד בְּס' אֵלֶּה הַמְּצוֹת לְמַהֲר"ס חֲאגִיז סִי
תְּקַמ"ז בְּאֲרִיכוֹת גְּדוּל.

וּמִכַּאֵן סְתִירָה גְּדוּלָּה לְאֲנָשִׁים הַמְּתִירִים לָהֶם הֵיִתֵּר כְּשֶׁהוּא בְּבִיהֲ"כ
וְהַצִּיבּוֹר מִתְּפִלָּלִים וְהוּא אֵינּוּ מִתְּפִלָּל עוֹד בְּמִנְיָן זֶה אוֹ שֶׁהוּא כִּבֵּר הַתְּפִלָּל,
מִדְּבַר עִם חֲבִירוֹ אֲפִילוֹ בְּשַׁעַת שֶׁהַשֵּׁ"ץ אוֹמֵר הַשְּׁמוּ"ע וְאוֹמֵר תִּירוּץ וְהֵיִתֵּר
שָׂאִין זֶה מִנְיָן שְׁלִי. וְהָרִי מְבוֹאֵר בְּדִבְרֵי הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה אֲפִילוֹ לְאַחַר תְּפִלַּת
הַצִּבּוֹר כָּל הַיּוֹם קְדוּשָׁה שׁוֹרָה שָׁם וּמֵאֵן דְּמַגְבִּיָּה קוּלוֹ וְכו', וּמִכַּשֵּׁ"כ בְּשַׁעַת
תְּפִלַּת הַצִּבּוֹר וּבַחֲזָרַת הַשֵּׁ"ץ הַשְּׁמוּ"ע שׁוֹמֵר נִפְשׁוֹ יִרְחַק מִהֵיִתֵּר הַמּוֹרָה
חֲטָאִים רַח"ל.

וְאֲפִילוֹ הַלּוּמְדֵי תוֹרָה בְּקַבִּיעוֹת בְּבֵית הַמְּדַרְשׁ שֶׁהוּתֵּר לָהֶם לְאָכוּל
וּלְשִׁתּוֹת בְּבֵית הַמְּדַרְשׁ כְּמִבּוֹאֵר בְּאוֹרַח חַיִּים סִימָן קנ"א, מְכַל מְקוֹם אִם

מזרא מקדש

יהיו נכשלים באיסור שחוק והתול או לשון הרע ורכילות בבית המדרש הם עוברים על מצות עשה ומקדשי תיראו לבד מאיסורו העצמי, וכמו שכתב המגן אברהם בסימן קנ"א סעיף קטן ב' דאטו התלמידי חכמים אינם מוזהרין על מזרא המקדש, ולא הותר להם אלא אכילה ושתייה מדוחק מתוך שהם לומדים בבית המדרש אם יצטרכו לאכול ולשתות חוץ לביהמ"ד יתבטלו עי"ז מלימודם ולשון הזוהר תרומה דף קל"א ומאן דמשתעי בבית פנישתא במלין דחול, וי ליה דאחזי פרודא, וי ליה דגרע מהימנותא, וי ליה דלית ליה חולקא באלקא דישראל, דאחזי דהא לית אלקא ולא אשתפח תמן ולא דחיל מניה, ואנהיג קלנא בתקונא עלאה דלעילא. [ומי שמדבר בבית הפנסת דברי חול, אוי לו שמראה פירוד, אוי לו שגורע האמונה, אוי לו שאין לו חלק באלקי ישראל פי מראה בזה שאין אלקים ואינו נמצא שם ואינו מפחד ממנו ונוהג בזיון בתקון העליון של מעלה. פי בית הפנסת מתוקן פנגד המלכות העליונה (הסולם)].

כבד עונש השח בבית הפנסת אפילו שלא בשעת התפלה פי כן לשון הזוהר מאן דמשתעי בפי פנישתא, מפני אימת השוכן בו ית' (חרדים פ"א מצות עשה מן התורה התלוי בלב ואפשר לקיימם בכל יום אות י"ט).

חזרת הש"ץ

יכין האדם את עצמו להתפלל שמונה עשרה בשמיעה מפני הש"צ כל תיבה ותיבה והש"צ יזהר לומר כל תיבה ותיבה בקול רם ובמתינות גדולה

כדי שיוכלו השומעים להאזין לכל תיבה היוצאת מפיו, וכתב בשו"ע סימן קכ"ד פששליח צבור חוזר התפלה הקהל יש להם לשתוק ולכוין לברכות שמברך החזן ולענות אמן, ואם אין תשעה מכוונים לברכותיו קרוב לבטלה, לכן אדם יעשה עצמו כאילו אין תשעה זולתו ויכוין לברכת החזן. לא ישיח שיחת חולין בשעה ששליח צבור חוזר התפילה, ואם שח הוא חוטא וגדול עונו מנשוא וגוערים בו (או"ח קכ"ד).

כתב אליהו רבה בשם הכל בו אוי להאנשים המשיחים בעת התפלה כי ראינו כמה פתי פנסיות נחרבו בשביל עון זה, ויש למנות אנשים ידועים להשגיח על זה (מ"ב).

הזקן והחשוב ביותר שיש בבית הפנסת ימנו אותו לסבב בבית הפנסת בתזרת העמידה להשגיח שלא ידברו זה עם זה כלל, ויענו אמן, ויהיה סבלן ומוחה בכבוד ופרמז, וכן בעת קריאת התורה ישב בתיבה וישגיח מארבע פנות הקהלה קדושה שלא ידבר שום אדם (צוואה מחיים).

בשו"ע או"ח סי' קכ"ד סעיף ד' כשש"ץ חוזר התפלה הקהל יש להם לשתוק ולכוין לברכות שמברך החזן ולענות אמן. ואם אין ט' מכוונים לברכותיו קרוב להיות ברכותיו לבטלה לכן כל אדם יעשה עצמו כאלו אין ט' זולתו ויכוין לברכת החזן טו"ז ס"ק ב', ואם אין ט' מכוונים, מזה נראה שאין מצטרפין למנין מי שאינו שומע אע"ג שהוא פקח עכ"ל יש בלשונו שני פירושים א' בפשוטו שאינו שומע שהוא חרש ואסור לצרפו כשאין

הט' זולתו ופירושו ב' שאינו חרש רק אוטם אָזנו משמוע ומדבר דברים בטלים ג"כ אסור לצרפו. וכן כתב הטו"ז בפירושו באו"ח סי' נ"ה ס"ק ד' יש להפליג ע"ז דהאיך מביא ראי' מן השוטים האלו שעושים איסור בהפסקת שיחה בטילה אשר גדול עונם מאד ובאמת אני אומר שחלילה להצטרף עם אנשים פושעים פאילו פשאין מניין זולתם עכ"ל.

עוד בסימן זה סעיף ז' לא ישיח שיחת חולין בשעה שש"צ חוזר התפלה ואם שח הוא חוטא וגדול עונו מנשוא וגוערים בו (רמ"א) וילמד בנ"ו הקטנים שיענו אמן כי מיד שהתינוק עונה אמן יש לו חלק לעוה"ב ע"כ. מג"א ס"ק י"א וצריך שיחנכם שיעמדו באימה וביראה ואותן שרצים ושבים בביהכ"נ מוטב שלא להביאם (של"ה) עכ"ל.

ובשו"ע סי' קנ"א סעיף א' פתי פגסיות ופתי מדרשות אין נוהגין בהם קלות ראש כגון שחוק והיתול ושיחה בטילה. מג"א ס"ק א' ובפ"ד זה נהפכין ביהכ"נ לבית עכו"ם ח"ו סמ"ק.

מג"א ס"ק ג': האר"י ז"ל ה' נזהר מאד שלא לדבר בביהכ"נ רק תפלתו אפילו דברי מוסר ותשובה לא דיבר פן ימשך ממנו דברי חול עכ"ל.

וגם ירגיל אדם עצמו לשתוק בבית הכנסת שזהו צניעות וזה צריך זריזות גדול לכונן לבו לתפלה. עוד שם בשער זה: הזהר מאד לפתוח פיה ושמור לשונה כמו שתשמור כסף וזהב ומרגליות בחדרך ובתוך התיבה

וּתַעֲשֶׂה מִסְגֶּרֶת לְמִסְגֶּרֶת כֵּן תַעֲשֶׂה לְפִיָּה רְאֵה הַאֵיךְ הָיוּ הָרֵאשׁוֹנִים נֹזְהָרִים מִשִּׂיחָה בְּטִילָה כָּל יְמֵיהֶם וְזֶה הָעֲנָן תִּקְנָה גְדוּלָּה לְהִתְפַּלֵּל בְּכוּוֹנָה פִּי רוֹב בְּיָטוּל הַפְּוֹנָה בַּתְּפִלָּה בָּא מְדַבְּרִים בְּטָלִים הַקְּבוּעִים בְּלִבּוֹ. וְגַם הַשְּׂתִיקָה הוּא גֶדֶר גְּדוֹל לִירֵאת שָׁמַיִם כִּי אֵי אֶפְשָׁר לִהְיוֹת יֹרֵאת שָׁמַיִם בְּלִבְ הַמְּרַבָּה דְּבָרִים.

בְּתִי כְּנִסְיוֹת וּבְתִי מְדַרְשׁוֹת אֵין נוֹהֲגִים בָּהֶם קְלוֹת רֵאשׁ כְּגוֹן שְׁחוּק וְהַתּוֹל וְשִׂיחָה בְּטִילָה (או"ח סימן קנ"א).

שִׂיחָה בְּטִילָה הֵינּוּ אֶפִּילוֹ שִׂיחַת חוֹלִין שֶׁהוּא לְצוּרָה פְּרִנְסָה דְּבַחוּץ שָׂרִי, בְּבֵית הַפְּנִסֶת אֶסוּר, וּבְפֶרֶט שִׂיחָה בְּטִילָה לְגַמְרֵי דְבוּדָאֵי שְׂרָאוּי לְמִנּוּעַ תְּמִיד מִזֶּה (פמ"ג).

וְכָל שָׂכֵן שֵׁישׁ לִיזְהָר בְּבֵית הַפְּנִסֶת וּבֵית הַמְּדַרְשׁ מֵעוֹן דְּבוּרִים אֶסוּרִים כְּגוֹן לְשׁוֹן הָרַע וּרְכִילוֹת וּמַחְלוּקֶת וְקִטְטוֹת, כִּי מְלַבֵּד שֶׁהֵם עֲוֹנוֹת חַמּוּרִים מְאֹד, עוֹד יִגְדֵל הָעוֹן יוֹתֵר בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ, כִּי הוּא מְזַלְזֵל בְּכַבּוֹד הַשְּׂכִינָה וְאֵינּוּ דוֹמָה חוֹטֵא בֵּינוֹ לְבֵין עֲצָמוֹ לְחוֹטֵא בְּפִלְטִין שֶׁל מֶלֶךְ לְפָנָי הַמֶּלֶךְ. וְכֵן יִזְהַר הָאָדָם שֶׁלֹּא יִדְבֵר דְּבָרֵי תוֹרָה וְלֹא יֹאמֵר שׁוֹם תְּחִנּוֹת וּבִקְשׁוֹת בְּשַׁעַת חֲזָרַת הַשַּׁ"ץ. וּפְתַב הַגָּאוֹן מוֹהַר"ר שַׁעֲפְטִיל ז"ל בְּסִפְרוֹ נוֹי הָעֲמוּדִים סוֹף פֶּרֶק י': גַּם בְּזֶה רָגִיל אֲנִי לְמַחּוֹת לְהִמְתַּפְּלֵלִים תְּחִנּוֹת וּבִקְשׁוֹת בְּעַת שֶׁהַשַּׁ"ץ חוֹזֵר וּמִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת י"ח כִּי בּוּדָאֵי מַה שְׂבִקְשׁוּ לֹא נִיתַן לָהֶם וּמַה שְׂבִיָּדָם נִיטְלָה מֵהֶם, כִּי הֵלֵא מוֹסַפָּם הוּא בְּכָל הַפּוֹסְקִים כַּשֶּׁשַּׁ"ץ חוֹזֵר

ומתפלל שמונה עשרה יש להקהל לשתוק ולענות אמן ולכוין לברכה
 שמברך החזן, ומי שאינו נזהר בזה מה שבדו ניטלה הימנו ומה שביקש
 בשאר תחנונות לא ניתן לו כי בא זה ואיבד את זה ח"ו.
 ש"ץ זה אם שמח ועומד ביראה הרי זה משובח, אבל אם מכוין
 להשמיע קולו ושמח בקולו הרי זה מגונה ועליו נאמר נתנה עלי בקולה על
 פן שנאתיה, ומכל מקום כל שמאריך בתפלתו לא טוב עשה ובכמה
 מקומות אמרו לקצר מפני טורח הצבור (בית יוסף טור או"ח סימן
 נ"ג).

ולמדנו למקום ההוא מורידים לאותם האנשים המכזים לענות אמן
 ועל אמנים רבים שנאבדו ממנו שלא החשיב אותם ודנים אותו כגיהנם
 וכו' אותי עזבו מקור מים חיים זה שלא רצה לקדש השם של הקב"ה
 באמן, מהו ענשו, זהו שפתוב לחצוב להם בורות בורות נשברים שיורדים
 לגיהנם מדרגא אחר מדרגא עד שיורדים לאבדון שנקרא תחתית. ואם הוא
 מקדש השם של הקב"ה לכוין באמן פראוי, הוא עולה מדרגא אחר דרגא
 להתעדרן מעולם הבא שהוא שנמשך תמיד ואינו נפסק, וזהו שפתוב אמונים
 נוצר השם ומשלים על יתר עושה גאונה (הסולם).

יש לכוין בעניית הקדיש ולענות אותו בקול רם ולהשתדל לרוץ כדי
 לשמוע קדיש (או"ח סימן נ"ו).

ופל שכן לזקק מאד שלא להשיח באמצע קדיש ואפילו להרהר

בְּדַבְרֵי תוֹרָה אֲסוּר בְּשַׁעַה שֶׁחֲזָן אֹמֵר קְדִישׁ מִפְּנֵי שְׁצָרִיךְ לְכוּיִן הַרְבֵּה
בְּעֵינֵיית הַקְּדִישׁ, וְאִין חִילוּק בֵּין קְדִישׁ עַל תַּנּוּךְ אוֹ אַגְדָּה אוֹ מִשְׁנֵיֹת (מ"ב
או"ח סימן כ"ה).

טוֹב לְכוּיִן רַגְלֵיֹ בְּשַׁעַה שְׁאוּמֵר קְדוּשָׁה עִם שְׁלִיחַ צְבוּר, הַג"ה: וַיֵּשׁ
לִישָׂא הָעֵינִים לְמָרוֹם בְּשַׁעַה שְׁאוּמֵרִים קְדוּשָׁה וְכֵן מְנַעֲנְעִים גּוֹפֵן וְנוֹשְׂאִין
אוֹתוֹ מִן הָאָרֶץ, וְאִין לְדַבֵּר בְּאִמְצַע הַקְּדוּשָׁה, וְמִי שְׁאֵמֵר סֵדֵר קְדוּשָׁה וּבָא
לְבֵית הַכְּנֶסֶת וּמִצָּא צְבוּר עוֹנִין קְדוּשׁ חוּזֵר וְעוֹנָה עִמָּהֶם (או"ח קכ"ה).
בְּהִגִּיעַ הַשִּׁיץ אֶל נִקְדִישָׁךְ צָרִיךְ הָאָדָם לְחַזֵּר וּלְפַסּוֹעַ שְׁלֵשׁ פְּסִיעוֹת
לְפָנָיו בְּמָקוֹם שֶׁהָיָה עוֹמֵד בְּהִיּוֹתוֹ מִתְּפִלָּה בְּלַחֲשׁ, וַיִּסְתּוֹם עֵינָיו בְּכּוֹנֵה
גְּמוּרָה, גַּם תִּזְהַר בְּתַכְלִית הַזְּהִירוֹת לְכוּיִן הַרְגְּלִים בְּעֵת הַקְּדוּשָׁה שֶׁל נִקְדִישָׁךְ
בְּסוּד וְרַגְלֵיהֶם רַגְלֵי יִשְׂרָאֵל יִרְמוּז שְׁשָׁנֵי הַרְגְּלִים יִהְיוּ כְּדַמּוֹת רַגְלֵי אֶחָד בְּלִבָּד
(שַׁעַר הַכּוֹנּוֹת).

מְנַעֲנְעִים גּוֹפֵן וְנוֹשְׂאִין אוֹתוֹ מִן הָאָרֶץ. בְּשֵׁל"ה כְּתוּב שֶׁקְּבֵלָה בְּיָדוֹ
שְׁרִים גּוֹפּוֹ וְעַקְבוֹ לְמַעַלָּה בְּכַרְוֵף וַיִּמְלֹךְ כְּמוֹ בְּקְדוּשׁ (מ"ב).

תּוֹכַחַת שְׁמוֹת חַיִּים

וּמִלְבַּד כִּמָּה מַעֲלוֹת טוֹבוֹת וּמוֹעֲלִיּוֹת שֶׁמְצִינּוּ בְּמִי שֶׁנּוֹהֵר שְׁלֵא לְדַבֵּר בְּבֵית הַכְּנֶסֶת
שִׁיחָה בְּטֵלָה בְּחַיִּים חַיִּיתוֹ, שִׁירָאָה זֹרַע וַיֵּאָרִיךְ יָמִים, וְחַפֵּץ ה' בִּידוֹ יִצְלַח וְלֹא יִמּוֹת
לְשַׁחַת, וְלֹא יַחְסֵר לְחַמּוֹ כְּדַבְרֵי רַז"ל וְהַמְּפָרְשִׁים וְכַמְּש"ל, עוֹד בָּהּ כִּי לְאַחַר מוֹתוֹ
תִּנּוּחַ נַפְשׁוֹ בְּקִבְרֵי לְשִׁכּוֹן לְבַטַח וְאִינֵם נִרְקָבִים גּוֹפּוֹ וְעַצְמוֹתָיו.

עניני יאהר צייט

פרק א

אציג פה עניני יאהר צייט. מלוקט משו"ע וספרים

(א) ידוע הענין וגלוי הדבר לכל אשר ברא מזכה אבא ואם הכן הולך בדרך הישר ועושה טוב מזכה את אביו ואמו בעולם האמת ומעלין אותם בג"ע ממדריגה למדריגה. וכפרט ביום היאר צייט, אם הבנים מתעוררין לתשובה ועושין צדקה ומע"ט מזכין נפשות אבותם שיתעלו מעלה מעלה, כגן עדן.

(ב) ולזאת הצגנו כאן כמה דינים ומנהגים הנחוצים, והתפלה מה שאומרים אחר לימוד משניות וגם נכון לאומרה אחר נתינת צדקה עבור נשמתם כי כודאי הצדקה היא תיקון גדול מאוד כשנותן הכן עבור נשמת אביו ואמו כמבואר בס' רבינו בחיי.

(ג) וז"ל רבינו בחיי פ' שופטים, על פסוק כפר לעמך ישראל וז"ל, דרשו בפסיקתא אלו החיים שמתכפרין בממונם. אשר פדית, אלו המתים שמתכפרין בממון החיים (וכודאי צריך ליזהר שלא יהא ממון של גזילה גניבה ואונאה וכדומה) ולמדנו מזה אשר ההקדשות שנוהגין החיים להקדישם בעד המתים. שיש בהם תועלת להמתים. וכ"ש אם הכן מקדיש בעד אביו שהוא זכות לאביו וכו' עיי"ש.

(ד) ונכון לומר קודם נתינת צדקה תפלה קטנה וקצרה המבואר בספר מעבר יבק וזה נוסחה. הנני נותן צדקה לשיקוב"ה ושכינתיה בשם כל ישראל ובשכיל נשמת אבי (פכ"פ) או אמי (פכ"פ) למנוחת נשמתו כגן עדן. ולאחר נתינת הצדקה יאמר התפלה המבוארת להלן. וכן לאחר לימוד משניות יאמר התפלה. ואם עשה שניהם למד ועשה צדקה יכול יחד כתפלתו כמבואר בנוסח התפלה המבוארת למטה.

(ה) כשנותנים הצדקה לחיים עבור המתים צריך להודיעם כדי שיתפללו עליהם (מעב"י פכ"א בשפתי רננות). [וטוב לומר תהלים ביום זה בתמניא אפי אותיות שם הנפטר ואותיות נשמה כי הוא תיקון גדול].

(ו) מנהג ללמוד פרקי משניות המתחילים באותיות של שם הנפטר ויש מוסיפין גם אותיות שם אבי הנפטר ולימוד המשנה אף שהוא מבין רק פירוש התיבות ולא הענין חשוב כלימוד.

(ז) בשם הרה"ק מרן מהר"י מרוזין זי"ע אשר יש ללמוד פרק כ"ד מכלים כי הוא מסוגל מאוד לנשמה כי יש בו י"ז משניות גי' טוב וכל משנה מתחלת עם תיבת שלש או שלשה ומסתיימת בתיבת טהור מכלום או טהורה מכלום וסוף הפרק מסיים בין מבפנים ובין מבחוץ טהור.

(ח) כ' בס' עצי עדן אשר מקובל בידם עד אליהו הנביא ז"ל אשר כלימוד פרק שביעי דמקואות מעלין הנשמה של הנפטר. ויש בו ז' משניות. שלשה הראשונות ר"ת שלהן א"י'ה' שם קדוש. וארבע משניות אחרונות ר"ת שלהן נשמה ובמשנה ד' המתחלת נ'פ"ל' לתוכו וכו' יפריש צדקה לתיקון הנשמה הוא ר"ת "פור" נתן "לאביונים ועל אביו ואמו

עניני יאר צייט

ילמוד הפרק ההוא בכל מוצאי שבת אחר הבדלה כל י"ב חודש. וכן ביום היא"צ. וכן כעש"ק קודם מנחה להחיות נפש כל חי. עכ"ל: (מובא כל זה בסידור הרב שהדפיס הרב מניקאלאיוו).

(ט) יש נוהגין לעלות למפטיר דוקא בשבת שקודם היא"צ. ויש נוהגין להתפלל לה"ת מוסף בשבת זו [ויש מקום לזה] ולומר אל מלא רחמים, אחר קרה"ת במנחה בשבת זה ורק אם אומרים צו"ץ: ויש שנהגו להתפלל ערבית לפני התיבה כמוש"ק אשר קודם היא"צ. וכן יש מנהג לכבד היא"צ עם הגבהה ולומר הקדיש אחר כרית מילה. ואם יש שני יא"צ אזי יא"צ של אב קודם לשל אם. וכן יש מנהג שמתפללים גם תפלת ערבית שלאחר היא"צ לפני התיבה אם אין אבל אחר. ולכל המנהגים יש מקום והנח לישראל אם אינם נביאים הם בני נביאים הם.

(י) בספר נגיד ומצוה מביא אשר האריז"ל היה אומר ביום היא"צ קדיש כתר [הוא קדיש שלם] בכל הג' תפלות ובסידור תפלה ישרה מביא בשמו זי"ע שהיה אומר קדיש דרכנן אחר אין כאלקינו.

(יא) הקדיש שאחר קריאת התורה שייך לאכלים וליא"צ. ובפרט מי שעולה בעלי' אחרונה שלפני הקדיש בין בחול ובין בשבת וחודש ומועד וכלכד שישמע כל הקריאה.

(יב) אם יש ככחו טוב להתענות ביום היא"צ ולמנחה יאמר ענו. ואם מתענה נכון שיאמר בפירוש אשר אין בדעתו לנהוג כן לעולם רק בכל פעם שירצה ויהי' בלי נדר. ובאם לא התנה צריך התרה אם לא ירצה להתענות. ויעשה כזה שאלת חכם.

(יג) אם היא"צ חל כ"ג אדר שחל בשבת ומתענין אז תענית אסתר ביום ה' שלפניו אזי עולה לו התענית גם כשביל הי"צ [לאילו שנוהגין להקדים התענית אם היא"צ חל ביום שאינן מתענין].

(יד) אם מת ביום א' דר"ח כסליו או ביום א' דר"ח טבת וכיא"צ הראשון יהי' ר"ח כסליו או טבת רק יום אחד נקבע היא"צ תמיד ביום כ"ט חשוון או כ"ט כסליו. ואם היא"צ הראשון הי' ג"כ ר"ח כסליו או טבת שני ימים אזי נקבע הי"צ לעולם ביום ר"ח כסליו או טבת אפי' כשיהיה רק יום אחד ראש חודש.

(טו) כליל היא"צ אסור להיות על סעודת נשואין. וביא"צ הראשון אשר חל סוף י"ב חודש אסור להיות גם כסעודת מילה ופה"ב וסיום מסכת כי סוף י"ב חודש יש לו כל דין אבלות אך אם היתה השנה הראשונה מעוברת וחל היא"צ הראשון סוף י"ג חודש מותר להיות בסעודות האלו מלבד סעודת נשואין שנוהג איסור בכל היארצייטין.

(טז) בנתינת הצדקה טוב לכיין שיהי' למספר מאיזה שמות הרחמים כמו כ"ו (שם הוי"ה הק'). מ"ה צ"א (הן שני השמות הק' הוי"ה אדנ"י) קי"ב וכדומה. כי סימנא מילתא הוא.

(יז) בס' ככר לאדן מי ששכח לומר קדיש ביום פטירת אביו ויירא ויצר אם יאמר קדיש ביום אחר אם יועיל נראה לי הדל פשוט דאמירת קדיש מועיל בכל זמן לאביו. וכבר כ' האריז"ל אשר יאמרו היתומים קדיש בשבת ויו"ט שיועיל הקדיש להעלותו מכדריגה למדריגה: (אך התפלות אין לאומרם בשבת ויו"ט):

פלא כבוד אב ואם יועץ

א) כבוד אב ואם שגדול חיוב כבודם שהשוה הכתוב כבודם לכבוד המקום והמזלזל ככבודם גדול ועונה ועתה הן בעון רבו בנים המתפרצים ויהי הנקל בעיניהם שלא לכבד אב ואם אלא שמרכיבם לעבור על דעתם ויש בנים משחיתים שמזלזלים ככבודם ומצערם אותם צער כנפש ומקהים שיני מולדיהם ובפרט האיש הירא את ה' במצותיו חפץ מאד והוא מייסר את בניו ואין שומעים בקולו ומכעיסים אותו על פניו האיש הזה גדול צערו כי קשה תרבות רעה בתוך כתיחו ושיניו יחרוק ונמס מר לו מר אוי להם לבנים שכך גורמים לאביהם או להם אהה עליהם אוי להם מים הדין כי על הכל יביא אלקי"ם במשפט על מה שעבר על דעת קונו ועל מה שעבר על דעת אביו ואמו וציער אותם ועל אשר גרם כעס לאביו בן כסיל ועל שהוא ממר לילדתו ואוכל פירות בעוה"ז שכאשר עשה כן יעשו בניו לו שמדה כנגד מדה לא בטלה והקרן קיימת לו לעולם הבא.

ב) והן אמת שחמור מאד החיוב של כבוד אב ואם עד שלא כל אדם יכול לצאת ידי חובה כראוי עד שחכמי הש"ס אמרו אשרי מי שלא היכרן אבל כל אדם חייב לעשות אשר בכחו לעשות ככל כחו ולא יאבד עצמו לדעת כי אף שאמרו אב שמחל על כבודו כבודו מחול ובודאי זו מדת כל אדם שמוחל לבניו על כבודו מכל מקום נענש בדיני שמים על שעבר אמימרא דרחמנא. צא ולמד מאבינו הזקן יעקב ע"ה מאי סליק ביה על כ"ב שנה שלא שימש את אביו. ויוסף הצדיק נתקצרו שנותיו על ששמע שהיו אומרים לו עבדך אבינו ושחק מה גם דבזיונו וצער אינו מחול דצערא דגופא לא ניתן לימחל.

ג) הנה כי כן בחורי חמד בני ישראל הכשרים תנו לאלקיכ"ם כבוד והזהרו ככבוד אביכם ואמכם ולא תסורו מן הדבר אשר יצו אתכם ימין ושמאל אפילו אם יאמרו אליכם על ימין שהוא שמאל כי זו רעה חולה שיש בבנים לא אמן במ שמחזיקים עצמם לחכמים ונבונים יותר מאביהם ואמם ולו חכמו ישכילו כי התורה העידה כי בשישים חכמה ואורך ימים תבונה וכתוב דרך איש כסיל ישר בעיניו והתנא אמר אל בנתך אל תשען ולו יהיה כדכריהם שאביהם ואמם חסרי מדע ח"ו גזירות שד"י עומדת לעומתם לשמוע בקולם ושלא להכעיסם אף אם לפי דעתם יעשו עמהם שלא כהוגן ושלא כשורה זאת חקת התורה שהרי אמרו עד היכן כבוד אב ואם עד שיטול ארנקי שלא בפניו ויזרקנו לים ולא יכלימנו.

ד) וכבר מלתי אמורה שיש מצות בר מזלא שהרי כמה מצות אדם מפזר לעשות מצות פתיחת ההיכל או להיות סנדק וכדומה אף דליכא לא מצוה דאורייתא ולא מצוה דרבנן אלא חיוב מצוה בעלמא אשריהם ישראל ועל כל פעם ששומע בקול אביו ובקול אמו מקיים מצוה רבה דאורייתא ופתאים עברו ונענשו.

ה) וראוי לבן חכם שישמח אב ויתאוה שיצונו דבר כדי לעשותו ולקיים מצוה דאורייתא ואף אם מכביד עולו עליו ויצר סמוך מסיתו הסת כפול ירגיז יצה"ט על יצה"ר ועול יסכול ולא יכול ולא יאחר מלעשות ככל היוצא מפיו שמא יקדמנו אחר ולפום צערא אגרא ואוכל פירות בעוה"ז שיהיו לו בנים מהוגנים שאלו לא היה אלא שכר זה די ליגע בעשרים צפורניו כי לזכות לזה וכל מגמת הבן משכיל יהיה לידע מהו רצון אביו כדי לעשותו ולעשות נ"ר לאביו שבשמים.

ו) ואם הבן חננו ה' עושר ואביו איש עני מוטל עליו לפרנסו ולהספיק לו כל צורכו בסבר פנים יפות וכדברי פיוסים בדרך כבוד ואם יש לו בני בית יצוה לכולם ככל תוקף שיזהרו כבודם.

ז) ויש בנים שהם בטוב עם אביהם ואמם עד שלא נשא אשה אבל משנשא אשה קמה כלה בחמותה ומסיתה את בעלה לעשות קטטה והאיש הירא את ה' החפץ חיים ראוי לו לגעור באשתו ולשתקה כנוזיפה להפיס דעת אביו ואמו ואחר כך יפייסנה בסתר בינו לכינה ויוכיחה וידריכנה בדרך ישרה זהו דרך ישרה.

ח) ועיקר הכבוד הוא שיהא מכבדו כמותו וכל אשר בכחו למיעבד ליה נייח נפשא יעשה מדי יום יום לא ישכח לו כמו רבים מעמי הארץ שאינם זוכרים את אביהם ואמם אלא ביום יאהרציי"ט מעט שאומרים קדיש ונותנים מעט צדקה ולומדים מעט אוי להם לאבות שמצפים על בניהם שיפדום ויעלום מבאר שחת שכזה שעושים כמעט לא מעלה ולא מוריד והלואי שלא יהא מוריד מה שעושים רבים מעמי הארץ שאומרים הקדיש כמרוצה וכן ברכת ההפטרה ושגיאות מי יבין עד שבכרותיהם לבטלה וכן כשרוצים להתפלל בצבור עד שחוששני שבמקום עונג לאביהם גורמים נגע ח"ו הנה כי כן ראוי לבן יכבד אב שיהא מכיר את מקומו ולא יסמוך על עצמו לומר קדישים והפטרות ותפלות עד שילך אצל חכם תחלה ויבדקנו ואם לאו בר הכי הוא יותר טוב שישכיר איזה ת"ח שילמוד ויאמר קדישים ויתפלל עבור מנוחת אביו ואמו ולא יעשה כן כי"ב חדש ויום יאהרציי"ט לבד כי מי הוא זה כדור יתום זה שנקא האיש מעון במשפט י"ב חדש ואחר כך ינוח ויעמוד לגורלו ולמיחש בעי ומה גם שאמירת קדישים אינו כדי להציל מעונש בלבד אלא גם כן גורלם עילוי לנפש המתהנה כי כן ראוי לבן שכל ימי חייו תהא דיוקנו של אביו חקוקה בפניו וידמה כאלו צועק מרה מתוך אש להבה ואומר בני ידידי חונוני חונוני הצילו מחרב נפשי מיד כלב יחידתי ואף אם חושב שאביו צדיק גמור ותתענג בדשן נפשו ידמה כאלו נותן לו מטעמים כאשר אהב אביו בעבור תברכהו נפשו ולכן לא יגרע אפילו יום אחד כל ימי חייו מלומר קדיש וליתן צדקה עבור נפשו הוריו.

ט) ומה טוב שיהא שגור כפיו לומר מדי יום יום

יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שתקבל ברחמים וברצון כל מעשה הטוב אשר אני עושה בין במחשבה בין בדבור בין במעשה ויהיה הכל לזכות ולמונחת ולעילוי נפש רוח ונשמה של אבי ואמי וחמי וחמותי וכו' יהי רצון שתהא נפשו צרורה בצרור החיים וכוזה ישא ברכה מאת ה' ומנפש הוריו.

י) ואשרי האיש שלא יצפה לשולחן בניו ויקיים קרא דכתיב ויודוך כי תטיב לך ולא יעזוב לאחרים כל חילו רק ילך לפניו צדקו וידוע משל הנר שמאיר לפנים ולא לאחור ויהיה משל בניו אך למותר.

יא) ובכלל כבוד אב ואם להשתדל בכל עז לזכות נפשם לשלחם לארץ ישראל ואפי' אם קשה עליו פרידתם והוצאתם הכל כאין נגד הנחת רוח שעושה להם בזכותו את נפשם וכוזה יתרצה על אשר חטא כנגדם ומאחר שאמרו רז"ל אשרי מי שלא הכירן כי לא יוכל לצאת ידי חובה אבל כשאינו עמהם דלא מגרי ביה יצר הרע מתאוה נפשו לכבדם כרוב עז ותעצומות ומחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה אף לזאת טוב לשלחם לא"י ומאחר דאמרו רז"ל שאל ידור אצל רבו היכא דלא כייף ליה ממנו נלמוד שאם אין אדם יכול לכבד אב ואם כדמבעי ליה אם חננו ה' שיכול לפרנס את עצמו יותר טוב שלא יהא סמוך על שולחן אביו אם רצון אביו בכך וכן טוב לגבר אם אפשר לו שיפריש את בניו מעל שולחנו לכל יעבור על לפני עור לא תתן מכשול והיה שלום באהלו ואיתא בתנא דבי אליהו כבד את אביך וסמיך ליה לא תנאף ללמדך שאם נשא אשה ואינה מכבדת אביו ואמו הרי הוא כאילו נואף כל ימיו לכך צריך לצאת לקראת נשק להלחם עם אשתו לפנים עבור כבוד אביו ואמו אבל הקולר תלוי על גבי האב והאם ג"כ שלא לגרום מחלוקת ושנאה בין איש לאשתו

סדר הלמוד ליאר צייט

לקוט ס מתייש

כלים פרק בר

רע סברטורה רצג

סדר הלמוד על אביו ועל אמו כל י"ב חדש וכו' שמה ט אביו או אמו שקרין יארציי'ס מוטל ללמוד משניות סהרה... ודבר כ"ד מן מסכת כלים שלש תריסין סס מוטל יותר משני שיש בו י"ז משניות וכל משנה ומשנה מסתיימת סהרה מכלוס או סהרה מכלוס וסוף ספרק בין מנכסין בין מנחוץ סהרה : כך שמעתי בשם סהרה"ק מק"ק חזון ז"ל ז"ע :

על פלו : ושלש מנדרל : אורג על מן ארמיתא (1) גלס" : סהרה מכלוס : דלא כלי הוא וטריט שכתב פלו : ון ושלש פקסיות הן : סבאין לכתוב כהן כמו מטיט על פקסיה : אפיפורין : לוח משניות פלו : חנק על ספר (ע) וטתיט ט משניות גדול הוא וחי לישיבה : שיש לה בית קבול שעוה :

רע סברטורה כלים פרק בר לקוטים מתייש

פרק בר שלשה תריסין הן : ג' דינים מלוקס זה מה יש במדין דכייט מנינים : תריס הכפיה : המזין אלנו שמקפידים את כלום משלש דומות : טמא מדרס :

טמא מדרס : האפיפורין טמא מדרס : ושיש בה בית קבול שעוה : טמא מדרס : וחלקה מהורר מכלוס : ח שלש כמות הן :

פרק בר שלשה תריסין הם : תריס הכפיה : ומשמחקין בו בקונפין : טמא מדרס : ומשחקין בו בקונפין : טמא מדרס : ומשחקין בו בקונפין : טמא מדרס :

העשויה לשיבה טמא מדרס : של זנגין טמא מדרס : ומשפלות הן : של זבל טמא מדרס : ומשפלות הן : של זבל טמא מדרס :

פרק בר שלשה תריסין הם : תריס הכפיה : ומשמחקין בו בקונפין : טמא מדרס : ומשחקין בו בקונפין : טמא מדרס :

העשויה לשיבה טמא מדרס : של זנגין טמא מדרס : ומשפלות הן : של זבל טמא מדרס : ומשפלות הן : של זבל טמא מדרס :

פרק בר שלשה תריסין הם : תריס הכפיה : ומשמחקין בו בקונפין : טמא מדרס : ומשחקין בו בקונפין : טמא מדרס :

העשויה לשיבה טמא מדרס : של זנגין טמא מדרס : ומשפלות הן : של זבל טמא מדרס : ומשפלות הן : של זבל טמא מדרס :

פרק בר שלשה תריסין הם : תריס הכפיה : ומשמחקין בו בקונפין : טמא מדרס : ומשחקין בו בקונפין : טמא מדרס :

העשויה לשיבה טמא מדרס : של זנגין טמא מדרס : ומשפלות הן : של זבל טמא מדרס : ומשפלות הן : של זבל טמא מדרס :

פרק בר שלשה תריסין הם : תריס הכפיה : ומשמחקין בו בקונפין : טמא מדרס : ומשחקין בו בקונפין : טמא מדרס :

העשויה לשיבה טמא מדרס : של זנגין טמא מדרס : ומשפלות הן : של זבל טמא מדרס : ומשפלות הן : של זבל טמא מדרס :

פרק בר שלשה תריסין הם : תריס הכפיה : ומשמחקין בו בקונפין : טמא מדרס : ומשחקין בו בקונפין : טמא מדרס :

העשויה לשיבה טמא מדרס : של זנגין טמא מדרס : ומשפלות הן : של זבל טמא מדרס : ומשפלות הן : של זבל טמא מדרס :

פרק בר שלשה תריסין הם : תריס הכפיה : ומשמחקין בו בקונפין : טמא מדרס : ומשחקין בו בקונפין : טמא מדרס :

העשויה לשיבה טמא מדרס : של זנגין טמא מדרס : ומשפלות הן : של זבל טמא מדרס : ומשפלות הן : של זבל טמא מדרס :

פרק בר שלשה תריסין הם : תריס הכפיה : ומשמחקין בו בקונפין : טמא מדרס : ומשחקין בו בקונפין : טמא מדרס :

העשויה לשיבה טמא מדרס : של זנגין טמא מדרס : ומשפלות הן : של זבל טמא מדרס : ומשפלות הן : של זבל טמא מדרס :

1) אשכנזי : סטטטון : 1) אשכנזי : סטטטון : 1) אשכנזי : סטטטון : 1) אשכנזי : סטטטון :

תפלה על הנפטר אחר הלימוד

אָנָא יי מְלֵא רַחֲמִים אֲשֶׁר בְּיַדְךָ נֶפֶשׁ כָּל חַי וְרוּחַ
 כָּל בָּשָׂר אִישׁ יְהִיֶּה נָא לְרִצּוֹן לְפָנֶיךָ תּוֹרַתְנוּ
 וְתַפְלֵתְנוּ (ליחיד תורתו ותפלתו) בְּעִבּוֹר גִּשְׁמַת
 (פני"פ) וּגְמוּל נָא עִמָּה בְּחִסְדְּךָ הַגָּדוֹל לַפְתּוּחַ לָהּ
 שְׁעָרֵי רַחֲמִים וְחֶסֶד וְשְׁעָרֵי גֶן עֵדֶן וְתַקְבֵּל אוֹתָהּ
 בְּאַהֲבָה וּבְחֶבֶד וְשִׁלַּח לָהּ מִלְּאֲכִיף הַקְּדוֹשִׁים
 וְהַטְהוּרִים לְהוֹלִיכָהּ וּלְהוֹשִׁיבָהּ תַּחַת עֵץ הַחַיִּים
 אֲצֵל גִּשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים וְהַצְּדִיקָנוֹת חֲסִידִים וְחֲסִידוֹת
 לְהַנּוֹת מִזֵּיו שְׂכִינְתְּךָ לְהַשְׁבִּיעָה מִטּוֹבָה הַצִּפּוֹן
 לַצְּדִיקִים. וְהַגּוֹף יָנוּחַ בְּקִבְרָה בְּמִנוּחָה נְכוֹנָה בְּחֻדְוָה
 וּבְשִׁמְחָה וְשָׁלוֹם כְּדַכְתִּיב יְבוֹא שָׁלוֹם יָנוּחוּ עַל
 מְשֻׁכְבוֹתֵם הוֹלֵךְ גְּכוּחוֹ. וְכַתִּיב יַעֲלוּ חֲסִידִים
 בְּכָבוֹד יִרְנְנוּ עַל מְשֻׁכְבוֹתֵם. וְכַתִּיב אִם תִּשְׁכַּב לֹא
 תִפְחָד וְשִׁכְבְּתָ וְעָרְבָה שְׁנֵתְךָ. וְתִשְׁמֹר אוֹתוֹ
 (לַנִּקְבָּה אוֹתָהּ) מִחֲבוּט הַקִּבְרָה וּמִרְמָה וְתוֹלְעָה
 וְתַסְלַח וְתַמְחוּל לוֹ עַל כָּל פְּשָׁעָיו (לַנִּקְבָּה לָהּ עַל
 כָּל פְּשָׁעֶיהָ) כִּי אָדָם אֵין צְדִיק בְּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
 טוֹב וְלֹא יִחָטָא וְזָכוֹר לוֹ זְכוּיוֹתָיו וְצְדָקוֹתָיו אֲשֶׁר
 עָשָׂה (לַנִּקְבָּה לָהּ זְכוּיוֹתֶיהָ וְצְדָקוֹתֶיהָ אֲשֶׁר עָשְׂתָה)

וְתִשְׁפִּיעַ לוֹ מִגִּשְׁמָתוֹ לְדוֹשָׁן עֲצָמוֹתָיו (לַנִּקְבָּה לָהּ
 מִגִּשְׁמָתָהּ לְדוֹשָׁן עֲצָמוֹתֶיהָ) בְּקִבְרָה מְרֻב טוֹב הַצִּפּוֹן
 לַצְּדִיקִים דְּכַתִּיב מָה רַב טוֹבָה אֲשֶׁר צִפְנֵת לִירְאִיָּה.
 וְכַתִּיב שׁוֹמֵר כָּל עֲצָמוֹתָיו אַחַת מֵהֵנָּה לֹא נִשְׁכְּרָה.
 וַיִּשְׁכּוֹן (לַנִּקְבָּה וְתִשְׁכּוֹן) בְּטַח בְּדָד וְשִׁאֲנוֹן מִפְּחַד
 רָעָה וְאֵל יִרְאָה (לַנִּקְבָּה תִרְאָה) פְּנֵי גִיּוֹנוֹם וּגִשְׁמָתוֹ
 (לַנִּקְבָּה וּגִשְׁמָתָהּ) תִּהְיֶה צְרוּרָה בְּצְרוּר הַחַיִּים
 וְלִהְיוֹתוֹ (לַנִּקְבָּה וְלִהְיוֹתָהּ) בְּתַחֲנוּת הַמֵּתִים עִם
 כָּל מֵתֵי עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים אָמֵן :

אֲזַכְּרָה

אֵל מְלֵא רַחֲמִים שׁוֹכֵן בְּמְרוֹמִים הַמְּצֵא מְנוּחָה
 נְכוֹנָה עַל כַּנְּפֵי הַשְּׂכִינָה בְּמַעְלוֹת קְדוֹשִׁים
 וְטְהוּרִים כְּזוֹהַר הַרְקִיעַ מְזֹהִירִים אֶת גִּשְׁמַת (פני"ב)
 שְׁהַלֵּךְ לְעוֹלָמוֹ (לַנִּקְבָּה שְׁהַלֵּכָה לְעוֹלָמָהּ) בְּעִבּוֹר
 (שְׁפִלוּנִי) גָּדַב צְדָקָה בְּעַד הַזְּכָרַת גִּשְׁמָתוֹ (לַנִּקְבָּה
 גִּשְׁמָתָהּ) בְּגֵן עֵדֶן תִּהְיֶה מְנוּחָתוֹ (לַנִּקְבָּה מְנוּחָתָהּ)
 לְהֵן בְּעַל הַרְחָמִים יִסְתִּירֶהוּ (לַנִּקְבָּה יִסְתִּירָהּ) בְּסִתְרָה
 כְּנֹפֶי לְעוֹלָמִים וַיִּצְרֹר בְּצְרוּר הַחַיִּים אֶת גִּשְׁמָתוֹ
 (לַנִּקְבָּה גִּשְׁמָתָהּ) ה' הוּא נְחַלְתּוֹ (לַנִּקְבָּה נְחַלְתָּהּ) וַיָּנוּחַ
 עַל מְשֻׁכְבוֹ (לַנִּקְבָּה וְתָנוּחַ עַל מְשֻׁכְבָּהּ) בְּשָׁלוֹם
 וַנֹּאמֶר אָמֵן.

אגרת הגר"א ז"ל

זו היא אגרת ששלח גאון העולם רבן של כל בני הגולה איש האלהים הקדוש רבינו אליהו החסיד ז"ל שכתב לבני ביתו הדרכות ומוסרים מדרכו כשנסע לארץ הקדושה ודברים בוערים כאש להבה בלבנות היראים והחרדים לדבר ה'

באתי לבקש מאתכם שלא תצערו כלל וכלל. כמה שהבטיחו לי אמיתית וגם לא תדאגו (ני"א שהבטיחה לי אמי תח"י וגם מה תדאגו) הנה אנשים נוסעים על כמה שנים בשביל ממון. מניחים נשותיהן. וגם הנם נע ונד בחוסר כל. ואני ת"ל נוסע לארץ הקדושה שהכל מצפים לראותה חמדת כל ישראל (ני"א וחמדת השי"ת כל העליונים והתחתונים תשוקתם אליה) ואני נוסע בשלום ברוך ה'. וגם את יודעת שהנחתי ילדי שלבי הומה עליהם וכל ספרי היקרים. והייתי כגר בארץ אחרת. והנחתי הכל כו'. וידוע כי כל העולם הזה הכל הבל וכל השעשועים הכל כלא. ואוי להרודפים אחר ההבל אין בו מועיל. ואל תקנא בעושר כי יש עושר שמור לבעליו לרעתו כאשר יצא מבטן אמו ערום ישוב כו'. כל עומת שבא כן ילך ומה יתרון לו שיעמול לרווח. ואלו היה אלף שנים פעמים כו' כי אם שנים הרבה יחיה האדם בכלם ישמח ויזכור את ימי החשך כי הרבה יהיו. כל שבא הבל. ולשמחה מה זו עושה. כי מחר תנכה מאשר היום תשחק. ואל תקנא בכבוד המדומה ההבל. והזמן בוגד והוא כמאזנים יגביה הקל וישפיל הכבד. והעולם דומה לשותה מים מלוחים. ידמה לו שמרוה וצמא יותר. אין אדם מת וחצי תאוותו בידו. מה יתרון לאדם בכל עמלו כו'. וזכור הראשונים אשר היו לפנינו שכל אהבתם וחמדתם ושמחתם כבר אבדה ומקבלים על זה דינים מרובים. ומה הנאה לאדם שסופו לפרוש לעפר רמה ותולעה. וכל הנאות יתהפכו לו בקבר למרה והמות כרוך באדם. ומה העולם הזה כל ימיו כעס ומכאובים. גם בלילה איננו מניח לו לישון. והמות אינו מקוה. והכל יביא כמשפט על כל דיבור ולא נאבד אפילו דיבור קל. ולכן אני מזהירך שתרגיל בכל היותר לישב יחיד כי חטא הלשון על כולו כמאמר חכמינו ז"ל (תוספתא פאה פ"א) אלו דברים שאדם אוכל כו'. ולשון הרע כנגד כולם. ומה לי להאריך כזה הענין החמוד מכל העבירות. כל עמל אדם לפיהו. אמרו חכמינו ז"ל שכל מצותיו ותורותיו של אדם אינו מספיק למה שמוציא מפיו. מה אומנתו של אדם בעולם הזה ישם עצמו כאלם כו'. וידביק שפתותיו כשתי רחיים כו'. וכל כף הקלע הכל בהבל פיו של דברים בטלים. ועל כל דבור הבל צריך להתקלע מסוף העולם ועד סופו וכל זה בדברים יתרים. אבל בדברים האסורים כגון לשון הרע וליצנות ושבועות ונדרים ומחלוקת וקללות בפרט בבית הכנסת ובשבת ויום טוב על אלו צריך לירד לשאול למטה הרבה מאוד ואי אפשר לשער גודל היסורין והצרות שסובל בשביל דבור אחד ולא נאבד אפילו דבור אחד שלא נכתב. בעלי גדיפין הולכין תמיד אצל כל אדם ואין נפרדים ממנו וכוחבין כל דבור ודבור. כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד וגו'. אל תתן את פיך לחטיא את בשרך. ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא למה יקצוף וגו'. וכל אשר צריך לך תקח הכל ע"י שליח ואף אם הוא פעמים ושלש ביוקר. היד ה' תקצר וכו'. השם יתברך זן מקרני ראמים כו' ונתן לכל אחד ואחד די מחסורו. ובשבת ויום טוב אל תדברו כלל מדברים שאינם נצרכים מאוד וגם בדברים הנצרכים למאוד תקצרו מאוד כי קדושת שבת גדולה מאוד. ובקושי התירו לומר שלום בשבת. ראה בריבור אחד כמה החמירו. ותכבד את השבת מאוד כאשר היה לפני. ואל תצמצם כלל כי כל מזונותיו של אדם [קצובים לו מר"ה ועד יוה"כ] חוץ [מהוצאת שבתות והוצאת יו"ט] וכו'. וגם באתי לבקש מאתך מאוד מאוד בבקשה גדולה ועצומה ושטוחה שתדריך את בנותיך מאוד שלא יצא מפיהם קללה ושבועה וכזב ומחלוקת. רק הכל בשלום באהבה ובחבה ובנחת:

והנה יש לי כמה ספרי מוסר עם לשון אשכנז יקראוהו תמיד וכל שכן בשבת קודש קדשים לא יתעסקו אלא בספרי מוסר והנה תדריכם תמיד בספרי מוסר. ועל קללה ושבועה וכזב תכה אותם ולא תרחם עליהם כלל כי חס ושלום בקלקול הבנים יענשו אב ואם מאוד. ואף אם תדריכם תמיד כמוסר ולא יקבלום אוי לאותה בושא והצער והבזיון בעולם הבא את אביה היא מחללת כמאן קרינן [לרשע בן צדיק רשע בן רשע] כו' וכן בשאר דברים לשון הרע ורכילות. ושלא יאכלו וישתו כי אם בכרכה ראשונה ואחרונה וברכת המזון וקריאת שמע והכל בכוחנה. ועיקר הכל שלא יצאו חס ושלום מפתח ביתם ולחרץ. ושיציתו ויכבדו אותך ולאמי ולכל הגדולים בשנים מהם וגם כל מה שכתוב בספרי מוסר יקיימו. גם לבניך שיחיו תגדל אותם בדרך הישר ובנחת ותשלם שכר למוד ותחזיק מלמד בכיתך ולא תצמצם בשכרו כי כל מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה חוץ מתשר"י. גם הנחתי להם ספרים ולמען השם תדריכם בטוב ובנחת. גם תשגיח על בריאותם ומזונותם תמיד שלא יחסר להם. ושילמדו מקודם כל החומש שיהיו רגילים כמעט בעל פה ואל יכניד עליהם כי אם בנחת. כי הלימוד אינו נקבע באדם כי אם ביישוב ובנחת ותפזר להם פרוטות וכיוצא. ועל זה תתן תמיד

דעתך והשאר הכל הבל כי מאומה לא ישא האדם כעמלו רק שני חליפות בגדים לכנים גם אח לא יפדה וגו'. אל תירא כי יעשיר איש וגו'. כי לא במותו וגו'. ואל תאמר אניה לכני חוק בשאול וגו'. בני אדם דומין לעשבי השדה הללו נרצצין והללו נובלין. כל אחד נולד במזלו ובהשגחת אל עליון ברוך הוא. והם שמחים במותו והוא יורד לשאול. ריש לקיש הניח לכניו קבא דמוריקא קרי אנפשיה ועזבו לאחרים חילם. אוי ואבוי על שכולם חושבים להניח לכנים. ואין יתרון מכנים רק בתורתם ובמעשיהם הטובים. אבל מזונותם קצובים להם. גם כן ידוע אגרא דנשי באקרורי בנייהו כו' ואמרו חכמינו ז"ל אין לך אשה כשרה בנשים אלא כשעושה רצון בעלה וכל שכן שאני כותב לך דברי אלהים חיים ובטוח אני שתעשה ככל אשר כתבתי אף על פי כן באתי להזהירך באזהרה כפולה שלא תשנה דבר מכל אשר כתבתי. ותקרא את האגרת הזאת בכל שבוע ובפרט בשבת קודם האכילה ובתוך הסעודה שלא ידברו דברים בטלים חס ושלום וכל שכן חס ושלום בלשון הרע וכיוצא בהם. ובקשה לכולכם על הנכתב לעיל שתדריך בניך ובנותיך. ועיקר בדברים רכים בדברי מוסר המתיישבים על הלב. ובפרט אם נזכה לבא לארץ ישראל כי שם צריך לילך מאוד כדרכי ה' ולכן תרגילם. כי הדבור והמדות צריך הרגל רב וההרגל על כל דבר שלטון. וכל התחלות קשות. ואחר כך (גיא טוב לו) ואוזל לו אז יתהלל. כי הרשע יודע בעצמו שרע ומר דרכו. אך שקשה לו לפרוש. זהו כל האדם לא יניח לו לחפצו ובמתג ורסן עדיו לבלום. ועד יום מותו צריך האדם להתיסר. ולא בתעניתים וסיגופים רק כרסן פיו ובתאוותו. וזהו התשובה. וזה כל פרי העולם הבא כמו שכתוב כי נר מצוה וגו' אבל ודרך חיים ותוכחת מוסר זהו יותר מכל התעניתים וסיגופים בעולם. וכל רגע ורגע שאדם חוסם פיו זוכה בשבילו לאור הגנוז שאין מלאך ובריה יכולים לשער. ואמר הכתוב מי האיש החפץ חיים אהב ימים וכו' [נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה]. ובזה יכופר לו כל עון וניצול משאול תחתית כמ"ש שומר פיו (מאכילהו שמה יתירה) ולשונו (מדברים בטלים) שומר מצרות נפשו. מות וחיים ביד הלשון. ארילמי שממית עצמו בשביל דבור אחד. ומה יתרון לבעל הלשון ולכל יש רפואה חוץ כו'. והעיקר שלא תדבר בשום אדם בשכחו וכל שכן בגנותו. כי מה לו לאדם בדבר זרות שוחה עמוקה פי זרות זעום ה' יפול שם:

ועיקר הגדר בכדידות שלא תצא ח"ו מפתח ביתך חוצה. ואף בכהכ"נ תקצר מאוד ותצא. ויותר טוב להתפלל בבית כי בכית הכנסת אי אפשר להנצל מקנאה ולשמוע דברים בטלים ולשון הרע ונענשין על זה כמה שאמרו אף השומע ושותק כו' וכל שכן בשבת ויום טוב שמתאספין לדבר יותר טוב שלא תתפלל כלל. ותשמור שלא תלך לבית הקברות כלל וכלל (גיא ששם מתדבקין הקליפות מאד וכל שכן בנשים). וכל הצרות והעונות באים מזה. וגם בתך יותר טוב שלא תלך לבית הכנסת כי שם רואה בגדים טובים ומתקנאות ומספרת בבית ומתוך זה באין ללשון הרע ולשאר דברים. אלא תדבק במוסר תמיד. ואל תקנא בעולם הזה. הכל מעשה תעתועים שכיין לילה היה כו' כי עם יעלה לשמים שיאו גו' כי לא לעולם חוסן ואם נור גו'. ואף בשעתו הוא הבל אין בו ממש ומאוס וכזוי בעיני כל בעל שכל. אוי ואבוי למי ששוגה בו. ותקנא ביראת ה'. ולא תאמר במה אזכה לעוה"כ איני יכולה לעשות אחד המרבה ואחד הממעית וכלכד כו'. ולמען השם שתפרוש את החומש כאשר צויתך ואל תפחות כאשר הזהרתך. כי בפחות מזה עוברים כל רגע על כמה לאווין ועשין ושקול כאלו כפר בתורה הקדושה ח"ו. אבל העיקר לזכות לעוה"כ בשמירת פיו. וזהו יותר מכל התורה והמעשים ואלו נקראו נשים שאננות כי הפה קודש קדשים. ובספרים שלי יש משלי עם לשון אשכנז למען השם שיקראו בכל יום והוא יותר טוב מכל ספרי מוסר. וגם ספר קהלת יקראו תמיד לפניך כי שם מכהיל ענייני עולם הזה. ושאר ספרים. אבל ח"ו לא תהיה התכלית הקריאה לבד כי כזה אין מתפעל האדם גם כמה כ"א קורין בספרי מוסר ואינם מתפעלים והוא בשביל הנ"ל. ועוד בשביל יציאתם בלא הבנה (גיא בין הבריות) כי זה מאכזר הכל והמשל הזורע בלא חרישה שיחטוף הרוח וישביע עופות כו' והוא בשביל שאין יכול לחסום עצמו ולגדרור והוא כזורע בלא גדר ואוכלין החזירים וירמסון. ויש שזורע על האבן והוא לב האבן שאינו נכנס בו כלל וצריך להכות את האבן עד שיתפוצץ. לכן כתבתי לך שתכה את בנינו אם לא ישמעו לך. וחנוך לנער על פי דרכו ועיקר בחינוך. וגם את חתני אני מזהיר בכל זה שיקרא לפניהם כנ"ל ושיהא לימודו לשם שמים. ולמען השם יחנך עצמו בזה. ואל ישגיח על האומרים כי הנער א"צ לזה ח"ו אדרכה חנוך לנער גו' קליפת האגוז ירוקה נוחה להסיר כו' ועיקר הכל הוא. כי כזה זוכה אל הכל כמו שאחז"ל ר' מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה כו' ולא עוד כו' ותלמוד מסכת אבות ובפרט בפרקי אבות דר' נתן ומסכת דרך ארץ קדמה לתורה. ותכבד לחמותך ולחמותך הזקנה תכבד מאד וגם עם כל אדם תתנהג בדרך ארץ ובנחת ובכבוד:

אהובתי אמי ידעתי שאינך צריכה למוסר שלי כי ידעתי כי צנועה את אף על פי כן יקראו לפניך האגרת הזאת כי הם דברי אלהים

חיים. ומבקש אני מאוד ממך בבקשה שטוחה שלא תצער בשבילי כאשר הבטחת לי ואם ירצה ה' אם אוכה להיות בירושלים עה"ק אצל רצט
שער השמים אבקש בערך כאשר הבטחתי. ואם נזכה נראה יחדיו כולנו אם ירצה בעל הרחמים. וגם כאתי לבקש לאשתי שתכבד את
אמי כמה שכתוב בתורה ובפרט לאלמנה שעון פלילי מאוד לצערה אפילו בתנועה קלה. וגם לאמי בקשתי שיהא שלום בין שניכם
ואשה את רעותה תשמח כדברים טובים כי זה מצוה גדולה לכל אדם ושואלין לאדם בשעת הדין כו' המלכת את חבירך בנחת רוח הרי
צריך שימלכהו בנחת וכו' רוב התורה לשמח לאדם. ואף אם תעשה אחת מכם שלא כהוגן תמחלו זה לזה ותהיו למען ה' בשלום. וכן
לאמי בקשתי שתדריך את בני ובנותי כדברים רכים שיקבלום. ותשגיח עליהם. ולבני ובנותי אני מצוה שיכבדו אותה וגם כיניהם לא
ישמע ריב וכעס כלל אלא הכל בשלום. ובעל השלום יתן לכם ולבני ולבנותי וחתני וכל ישראל חיים ושלום:
מנאי אהובכם אליהו במהור"ר שלמה זלמן זצלה"ה

אִיסוּר שְׂחָה בְּטִלָּה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת

פְּתַח בְּהִגְהוֹת יֵשׁ נוֹחֲלִין (להקדוש מוהר"ר אַבְרָהָם אַבִּי בְּעַל הַשֵּׁל"ה הַקְּדוֹשׁ
זצ"ל) וְזֶה לְשׁוֹן קְדָשׁוֹ: הָאֱלֹהִים שְׂבָכָל הָעֲבִירוֹת לֹא רְאִיתִי כְהֵנָּה, כִּי בְּשֵׁאֵר
הָעֲבִירוֹת כְּגוֹן גְּזֵל וְעֲרִיזוֹת וּמֵאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת וְכִיּוֹצֵא בָהֶן יֵצְרוּ מִתְגַּבֵּר עָלָיו
וּמִתְאַוֶּה בָּהֶם לְהִנָּאת גּוֹפְנִיּוֹת, אֲבָל בְּזֶה הָאִיסוּר אֵין שׁוֹם דְּבָר יוֹצֵא מִמֶּנּוּ, כִּי
אִם בְּזֵדוֹן לְבוֹ וּבְרִצּוֹנוֹ מוֹרֵד בְּאֲדוֹנוֹ וּמוֹשֵׁק עָלָיו בַּח הַיִּצְהָר וּמְזַלְזֵל בְּכַבוֹד
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּהִיכָלוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּפִרְהָסָא בְּתוֹךְ קֹהֵל וְעֵדָה. וּבְאֲשֶׁר
שְׁעִבְרָה זֶה לֹא תִיעָשֶׂה בְּפִחוֹת מְשָׁנִים, אִם כֵּן הוּא בְּיַרְבְּעָם הַחוּטָא וּמִחֻטָּיא,
וְעוֹן זֶה מְעַכֵּב אֶת הַגְּאוּלָּה. כְּמוֹ שְׂפָתוֹב בְּזֵהר הַקְּדוֹשׁ מֵאֵן דְּמִשְׁתַּעִי בְּכִי
כְּנִישְׁמָא אֲנֵהִיג קְלָנָא בְּשִׁכְיִנְתָּא, וְע"ד מִתְעַבְבִי יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא, וְלִית לִיה
חוּלְקָא בְּאֱלֹהָא דִּישְׂרָאֵל, וְהֵרִי הוּא כְּפוֹסֵר בְּעִיקְרָא.

שׁוּמוֹ שְׁמִים עַל זֹאת, מִי לֹא יֵשִׁים זֹאת עַל לְבוֹ מֵאֵין כָּא נִגַע זֶה בִּישְׂרָאֵל
לְכּוֹזוֹת הַשְּׂכִינָה בְּהִיכַל קְדָשׁוֹ, כִּי עֵינִים רוֹאוֹת שְׂאִיסוּר זֶה נַעֲשֶׂה מִמֶּשׁ הֵיחָר גְּמוּר
לְרֹוב הָאֲנָשִׁים גַּם לְהֵרֹוב מִן הַלּוּמְדִים, וּבְמָה לּוּמְדִים כְּשִׁשׁוּאֵלִים לָהֶם אֵינָה דִין
אוּ פּוּרוֹשׁ הֵם מְשִׁיבִים, וּבְאֶמֶת יֵצֵא קְלָקוּל גְּדוֹל מְזֵה. כִּי הַנְּבָלִים וְהַכְּסִילִים
רוֹאִים מִרְחֹוק וְחוֹשְׁבִים כִּי בְּדְבָרִים בְּטִלִּים דְּבָרוּ, וְעוֹשִׂים גַּם הֵמָּה בְּשִׁחוּק

ומנבלים את פיהם ותולין עצמם באילנות הגדלים. והמוכיח אותם על זה הם מתנצלים ואומרים וכי טוב אני יותר מפלוני שהוא למדן וחשוב, ואין ספק כי אותם הלומדים יענשו על כלם, כי מהם ילמדו קלי הדעת הרואים מרחוק וחושבים שבדברים בטלים הם משיחין. ומזה יצא הקלקול בישראל עד שנעשה כהיתר גמור ממש. ומפני זה הרב רבינו יצחק לוריא ז"ל לא היה משיב תשובה בבית הכנסת אפילו לדברי מוסר ויראת שמים, כדי שלא לשיח שיחה בטלה בבית הכנסת.

לכן כל ירא שמים יזהר מאוד בדבר זה אפילו להשיב בשום דבר עד שיצא מבית הכנסת כדי שלא ילמדו ממנו לדבר דברים בטלים ויענש גם עליהם. כי איסור גדול הוא לדבר בבית הכנסת כלל, לא קודם התפלה ולא לאחר התפלה. והרבה בני אדם שאינם נוהרים בזה ועומדים לאחר התפלה ומשחים זה לזה ומספרים מעשיות ומאורעות ואינן זוכרין שעומדין בהיכל הקדש במקום שהשכינה שם. וכאמת לא ידעתי מאין בא להם ההיתר לדבר בבית הכנסת כלל. ומה שאומרים קודם ברוך שאמר שתקה יפה בשעת התפילה, אין פירושו שלא להשיח, כי זה אסור אפילו שלא בשעת התפילה, רק בסתם תפילה הוא שמנה עשרה שתהא בשתקה שלא יבלבל האחד את חברו.

ובעוונותינו הרבים קצת אנשים עומדים בשחוק ובקלות ראש בבית התפילה, והנשים רואים זאת מהאנשים ובניהם רואים מאבותיהם, וכיון שנתגדלו בהיתר זה הותרה להם, וגם פי יזקינו לא יסורו מדרך הרעה מתוך הרגילם, ולא ידעו כלל שזה איסור גדול. ויש מי שעומד ומתפלל וחברו מספר לו איזה דבר ושוחקים זה עם זה, ויש מי שעונה אמן קטופה וחסופה וממהר לענות אמן כדי שיחזור לסורו למקום שפסק מדבורו. וכן עושין

בְּבָרְכוֹ וּקְדוּשָׁה. וַיֵּשׁ מִי שְׂאִינוּ יְכוּל לִפְסוֹק בְּדַבְרוֹ וְאִינוּ עוֹנֵה אִמֵּן יְהִי
 שְׁמִיָּה רַבָּא וּקְדוּשָׁה כָּלִל. אוֹי לְנוּ אֵיךְ לֹא נָבוֹשׁ לִפְנֵי בּוֹרְאָנוּ יִתְבָּרַךְ. עַד מְתֵי יְהִיָּה
 חֲטָא הַגְּדוֹל הַזֶּה בְּדוֹרְנוּ תַּחַת יַדֵּינוּ. אֲשֶׁר כִּדְאֵי הוּא הַחֲטָא הַזֶּה לְהֶאֱרִיךְ גְּלוּתֵינוּ.
 וּמֵאֵן דְּלֹא אֲשַׁגַּח כִּדְא כְּתוּב בְּזוֹהַר. וְוִי לִיָּה וּלְנַפְשֵׁיָּה טַב לִיָּה דְּלֹא אִיתְּבָרָא. עַל כֵּן
 יִזְהַר הָאָדָם בְּזֶה מְאֹד מְאֹד.

וַיֵּשִׁים הָאָדָם עַל לְבוֹ אֵילוֹ הִיָּה הַתְּנָא אֱלֹקֵי ר"ש בֶּן יוֹחָאֵי שְׁחִיבֵר
 הַזֶּה"ק, עוֹמֵד בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וְדוֹרֵשׁ וּמוֹכִיחַ אֶת הָעָם וְהִיָּה דוֹרֵשׁ לָהֶם דְּרוּשׁ
 הַזֶּה מִמֶּשׁ שְׂאִין לוֹ חֶלֶק בְּאֵלֶּהָ דִּישְׂרָאֵל עַל הָעוֹוֹן הַזֶּה, בְּנִדְאֵי הִיָּה נוֹפֵל
 חֲרָדָה גְּדוּלָּה עֲלֵיהֶם, וַיְהִיּוּ מִתְחַרְטִים וּמִסְכִּימִים בְּלַבָּם לָשׁוּב מִגְּדֹל חוֹמֵר
 אִיסוּר זֶה שִׁיְהִיּוּ דְבוֹקִים בְּה' ית' כִּי כָּל יִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים וּמוֹסְרִים נִפְשָׁם עַל
 קְדוּשַׁת הַשֵּׁם, וְהֵלֵא כָּל דְּבָרָיו אֵלֶּה הַמָּה חַיִּים וְקַיָּמִים, וְאֵיךְ לֹא יֵשִׁים אָדָם אֵל
 לְבוֹ לָשׁוּב מִחֲטָא גְּדוֹל כְּזֶה.

וְהִנְנִי מַעֲיֵד עָלַי שְׂמִים וְאֶרְץ שְׂכָל זֹאת כְּתִבְתִּי לְאַהֲבַת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 וְשְׂכִינְתִּיהָ, וְלְאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל לְקַיָּים מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁל וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ, לְכָל מִי
 שִׁישׁ בִּידוֹ לְמַחֹת שִׁיִּצִּילוּ אֶת נַפְשָׁם, כְּמוֹ שְׂאִמְרוּ חַז"ל כָּל מִי שִׁישׁ בִּידוֹ
 לְמַחֹת וְאִינוּ מוֹחָה, הוּא נֶעֱנַשׁ עַל כָּלָם, וְאִין סָפֵק שְׂכָל מִי שִׁיַּעֲלֶה עַל לְבוֹ
 לְהוֹכִיחַ אֶת הָעָם לְאַהֲבַת הַשְּׂכִינָה, שִׁיְהִיּוּ דְבָרָיו נִשְׁמָעִים, וַיִּשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים
 הֵם וַיִּשְׁמְעוּ וַיַּעֲזְבוּ אֶת דְּרָכָם הַרְעָה. וְזִכּוֹת הַרְכִּיבִים יְהִי תְלוּי כּוּ, וְהַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא יִגְבִּיָּה אוֹתוֹ לְמַעַלָּה לְהִיּוֹת רַם וְנִשְׂא וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יְהִי בְּעִזְרוֹ
 וַיִּזְכֶּה לְחִזּוֹת בְּנוֹעַם ה' וּלְבַקֵּר בְּהִיכָלוֹ.

וּלְפִי שֶׁהִפְרִיָּצָה הַזֹּאת הַתְּגַבְּרָא כָּל כֶּף בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הִיָּה רַאִי וְנִכּוֹן בְּכָל
 הַקְּהִילוֹת גְּדוּלוֹת וּקְטִנוֹת לְהַכְרִיז בְּבֵית הַכְּנֶסֶת לְהִיּוֹת לָהֶם לְאִיסוּר בְּחָרָם גְּדוֹל
 שְׁלֹא לְדַבֵּר שׁוֹם אָדָם בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וּמִשׁוֹם גְּדֵר אֲפִילוֹ בְּצַרְכֵי צְבוּר, וְאֲפִילוֹ
 בְּדַבְרֵי מוֹסֵר וְתוֹרָה וַיִּרְאֵת שְׂמִים זֶה עִם זֶה כִּי אִם כָּל אֶחָד יֵשִׁים עֵינָיו בְּסַפְרוֹ
 שְׁלִפְנָיו, אוֹלֵי הַשֵּׁם בְּרוּךְ הוּא בְּרַחֲמָיו הַגְּדוּלִים וְהַמְּרוֹבִים עַד אִין סוּף יִרְחַם
 עַל אוֹרֵךְ גְּלוּיֹתֵינוּ וַיִּקְרַב לָנוּ אֶת הַגְּאוּלָּה, וַיִּשְׁלַח מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ בְּמַהֲרָה
 בְּיָמֵינוּ אִמֵּן.

דער איסור און גרויסע שטרואף פאר רעדן אין שוהל

דער נואס רעדט דברים בטלים (ק"ן דברים אסורים אזוי ווי לשה"ר, רכילות, ליצנות, ניוול פה) אין שוהל וויי איז פאר אים — ער ווייזט אז דער באשעפער איז ח"ן נישט דארט און ער האט נישט מורא פון אים — ער איז מבזה די שכניה הק' — און ער האט נישט קיין חלק באלקי ישראל (זוה"ק תרומה קלא: — וע"ע במהר"ם שי"ף פ' ואתחנן באורך ביאור הזוה"ק).

עס איז איינע פון די זאכן וואס האלט אונז אין גלות (זוה"ק אחרי ע"ה: מורא מקדש

ב').

דער נואס וויל תשובה טוהן אויף זיין רעדן אין שוהל (אפילו נישט בשעת'ן דאווענען זאל ער זיצן אויף איין פלאץ מיט מורא און דאווענען בפונגה פאסטן פערציג טעג, און זיך לאזן געבן מלקות יעדן טאג בצניעה (ראשית חכמה שער התשובה פ"ו, עמק המלך בשם האריז"ל).

עס איז א מצוה צו זיצן אין ביהמ"ד מיט מורא און הכנעה וועגן פחד פון השי"ת וואס ריהט דארט (חרדים פ"א במ"ע התלויות בלב ואפשר לקיים בכל יום).

מען טאר זיך נישט פירען אין בית המדרש מיט קלות, צ.ב.ש. שטיפעריי — געלעכטער — דברים בטלים — (מגילה כט., שו"ע אר"ח סי' קנ"א א', חרדים שם, ס"ח סי' ח"י, רוקח).

דורך פירן זיך מיט קלות אין ביהמ"ד ווערן די פתי מדרשים פארנואנדעלט אין הייזער פון עבודה זרה (מ"א שם בשם הסמ"ק).

אפילו שמועסן וואס פעלט אויס צו פרנסה איז אסור (פמ"ג סי' קנ"א ומ"ב שם — וכ"פ בחרדים פ"א במ"ע מן התורה המלוי בלב בשם הרמ"ק והאריז"ל).

קינדערישע געשפילעכץ איז א גרויס איסור אין ביהמ"ד (של"ה בבאה"ט קנ"א ה'). דער האריז"ל האט נישט גערעט אין שוהל אפילו מוסר און תשובה טאמער וועט דאס צופרענגען וואכעדיגע רייד (כוונת האריז"ל מובא באחרונים סי' קנ"א).

די עבירה פאר שמועסן איסור'דיגע רייד אין שוהל איז פיל גרעסער ווי ביי א צווייט

אַרַט ווייל ער זינדיקט אין הויז פון פאַשעפּער, און נאָך אַ טעם ווייל מענטשן קוקען און שג
לערנען זיך אָפּ (זוה"ק ויקהל, מ"ב קנ"א סק"ב, וע"ע להלן).

מען זאל זיך אָפּלערנען פון די גוים וואס שטייען מיט פּחד און מורא ווי שטומע
מענטשן אין זייערע געבעט הייזער צו זייערע געטשקעס וואס קענען נישט הערן — רעדן
— אין זעהן, פשוטע שטיינער און קלעצער, אָפּער אויגן וואס מיר האָפּן די זכּיה צו שטיין
פארן מלך מלכי המלכים הקב"ה אונדאי און אונדאי אז מיר דארפן שטיין פאר אים מיט פּחד,
מורא און ציטערניש (ס"ח סי' ח"י, סמ"ק, כלבו, חרדים שם, סידור האריז"ל בהקדמה).
און דערפאר ווייל גוים פירן זיך אָרענטליך אין זייער תּפלה האט פּבככול הש"ת
נישט קיין תירוץ קעגן דעם מקטרג, און הש"ת געט רשות פאר די מלאכי תּפלה חרוב צו
מאכן די וועלט (הגן ודרך משה יום ח').

דער גאון וקדוש פעל תוס' יו"ט זצ"ל האט איינגעפירט צו מאכן אַ "מי שפירך"
יעדן שבת פאר אלע וואס רעדן נישט אין שוהל דברים בטלים צוליב די מורא דיגע הריגות
פון יאר ת"ח ווי אַ האלב מיליאן אידן זענען אומגעקומען, און פון הימל האט מען
אויסגעזאגט אז דאס אלעס איז געקומען דורכן שמוסען אין ביהמ"ד (מורא מקדש להק' רב
ייבא זצ"ל).

די קדושה פון ביהמ"ד איז פוהל הארפער פון די קדושה פון אַ שוהל (יור"ד סי'
רמ"ו סעי' י"ז).

יעדער וואס איז אין ביהמ"ד אין די פרייליכע צייטן אזוי ווי יו"ט — שמחת תורה
— פורים, א.א.וו. ווען דאס שמועסן און געלעכטער איז שטארקער ווי געווענליך, זאל
מוחה זיין (צושטערן) ווי ווייט מעגליך, און לפחות ער אליין זאל זיין שטים (פלא יועץ ערך
ביה"כ, וע"ע ס' הפנים או' כ"ד).

דער וואס וויל לאנג לעבן זאל נישט רעדן איבריגע רייד אין שוהל, וועט ער זוכה
זיין צו אריכות ימים (ייטב לב פ' תבא, באורך).

עס איז דא אַ חרם פון רבינו גרשון מאור הגולה אז מען זאל נישט רעדן אין שוהל
נאר זיצן מיט פארקט און ציטער (באר הגולה יור"ד סי' של"ד סעי' מ"ח, או' קכ"ג).
די פירצה פון שמוסען אין שוהל האט צוגעפּרענגט אז מען זאל גרינגהאלטן

דש פֿלמֿידי חֿכמים און עֿרליכע אידן (דברי מהרי"א עה"ת ח"ב דף ק"ב).

דער איסור פון רעדן לשֿה"ך — ליצנות — רכילות — דברים בְּטלים, מיט מחלוקת איז פיל גרעסער און דער שטראף פיל ערגער אויב מ'טוט דאס אין שוהל, מ'פארשעמט די שכינה הק' אין זיין פאלאץ. און מ'איז נאך מכשיל אנדערע מענטשן מיט צוהעלפן מיט די מחלוקת און די איבריגע אויבענדערמאנטע איסורים (מ"ב סק"ב). דער אנהייפער וועט פאקומען זיין שטראף קעגן אלע אנדערע, (שם).

מיר געפונען ביי א נפטר (טויטען) וואס האט אויסגעזאגט דעם סוד פארנוואס ער האט זוכה געווען נישט פארפוילט צו ווערן צווישן די אנדערע "ווייל ער האט קיינמאל נישט געשמועסט אין ביהמ"ד, (מדרש מובא בילקוט ראובני ערך שתיקה או' ט). די קליידער וואס מ'גייט דערין אין ביהמ"ד זאל נישט האבן קיין פלעק אדער שמוץ (סעי' ח').

דער גרויסער באלוינונג (שכר) פאר זאגן אמן

דער וואס זאגט אמן מיט זיין גאנצן כח עפענט מען אים די טויערן פון גן עדן מען צוהייסט זיין גור דין — און מען איז מוחל זיינע אלע עבירות (שבת קיט:). פון ווען א קליין קינד זאגט אמן איז ער זוכה צו עולם הבא (סנהדרין קי:). עס איז נישטא קיין גרעסערע זאך פאר השי"ת ווי "אמן" וואס אידן זאגן (דברים רבה ד').

דער וואס זאגט אמן אויף די וועלט וועט זוכה זיין צו זאגן אמן לעתיד (שם ומדר"ת צו, ח).

עמי הארץ וואס קענען נישט לערנען אפילו חומש און האבן פלוז דעם שכר פון גיין און שוהל און זאגן אמן איז אויף גענוג (אגדה בראשית ע"ט).

די וואס זאגן אמן? הא שמייה רבא מיטן גאנצן כח, איז זייער פלאץ אין צווייטן היכל פון גן עדן (זוהר הק' ח"א לח:).

דער וואס זאגט אמן מיט פוננה גייען אויף ? : וועלט הויפע פון מדריגה צו מדריגה, (זוה"ק ח"ג רפו:).

דער וואס זאגט אַמאָן מיטן גאַנצן פֿאַך, און די געהעריגע פֿונדע, צורייסט מען זיין גזר
דין וואס איז אַנגעשריבן אויף זיינע זיבעציג יאר (שבת קיט: וכתוס', זוה"ק ח"ג כ., תיקוני
זוהר יט. מ.).

ביים זאָגן זעהש"ר דארף מען מערער זיין אלע אַברים (גלידער) צו זאָגן מיט פֿאַך און
מיט דעם צופֿרעכט מען די פֿאַך פֿון די סטראַ אַחראַ (זוה"ק ח"ג רכ.).
ווען אידן זאָגן אַמאָן עפֿענען זיך אין הימל די טויערן פֿון פֿרָכה און שְׁמַחָה, (זוה"ק
ח"ג רפה:).

די וואס זאָגן אַמאָן און עפֿענען דורךדעם די טויערן פֿון הימל, טוט דאָס עפֿענען
די טויערן פֿון הימל ווען זיי פֿעטן אין אַ עת צָרָה, (שם).
ווען אידן זאָגן הויעף אַזעהש"ר ווערט השי"ת פֿיל מיט רחֻמָּנוּת אויף יעדן אַפֿילו
אויף די רשעים פֿון גיהנם, (זוה"ק ח"א סב:).
דער גרעסטער לויב פֿאַר השי"ת איז קדיש וואס צופֿרעכט די סטראַ אַחראַ מיט אלע
קליפֿות, (זוה"ק ח"ב קכט:; וח"ג קכט:).

די וועלט שטייט אויף אַזעהש"ר וואס מען זאָגט נאָכן לערנען, (סוטה מט.).
ווען דער חֶכֶם בַּרְשִׁיב און מען זאָגט נאָכן לערנען אַמאָן זעהש"ר, אַפֿילו עס איז שוין
אַנגעשריבן אויף אים גזירות פֿון הונדערט יאר איז השי"ת מוחל (מדרש רבה קהלת ט, כ. —
מדרש שוח"ט משלי י').

דער וואס זאָגט אַזעהש"ר מיטן גאַנצן פֿאַך אַפֿילו ער האט געהאט די עבירה פֿון ע"ז
איז מען אים מוחל, (זוה"ק ויקרא, רע"מ דף כ.).
דער וואס זאָגט אַזעהש"ר איז מען אים מוחל אלע עבירות, (חרדים מצות תשובה
פ"ז).

יעדער צדיק האט אַ עקסטרע שטייב אין גן עדן לויט זיין מדרגה, און דער וואס
זאָגט אַמאָן מיטן גאַנצן פֿאַך עפֿענט מען אים די טירען פֿון אלע שטייפֿער (מהרש"א שבת קיט:;
והטעם למה מגיע לעניית אַמאָן יותר מצדיקים שהתעמלו בקל מיני תורה ועבודה ע"י פֿס'
שומר אמונים ח"ב פֿתחלתו).

זכות הרבים

(א) עס איז ראוי יעדע קהלה זאל באשטימען מענטשן וואס זאלן אכטונג געבן מי'זאל נישט רעדן ביים דאווענען כפרט ביי אמן-יהש"ר, און זיי זאלן פארשעמען (מבייש זיין) די אלע שמעסערס ברכים — און זיך באנוצן מיט אלע מינים שרעק מיטלען (ווי העמודים פ"י בסופו).

(ב) דער וואס וויל חס זיין (אפשוניען) דעם כבוד שמים און מקדש זיין דעם באשעפער'ס נאמען ברכים, און פארעכנט ווערן פון די "מזכי הרבים" (מענטשן וואס זענען מזכה די וועלט מיט מצות), זאלן זיי טון אזוי-ווי עס שטייט אין ס' ווי העמודים (זעה או' א') און אזוי האב איך געזען סאך פלעצער אז מ'דינגט א מענטש וואס זאל אכטונג געבן (אדער אהנע געלט — לשם מצוה) און שטערן די אלע וואס רעדן ביי חזרת הש"ץ — קריאת התורה — קדישים — ברכות, וויבאלד דאס טוט פארלענגערן דעם גלות,

אבער נישט מיט מחלוקת און קריגעריי, נאר מיט געבעט, און אמאל אויך אנשרייען אויב עס פארלאנגט זיך — און קען אויפטוהן, און נישט נושא פנים זיין פאר א מכובד'יגע מענטש דאמאלטס וועט ער זיין פון די מזכי הרבים, (שומר אמונים ח"ב דף רע"א:).
(ג) דער שכר פון מזכי רבים זיין איז אהנע שיעור, די חז"ל זאגן (יומא פז.) "דער וואס איז מזכה רבים קומט נישט צו קיין עבירה.

דער זוה"ק שרייבט: (פ' תרומה דף קכ"ח ע"ב) אז מזכה זיין די וואס טוען נישט ריכטיג מיט'ן אמת'דיגן אויפפירונג דערהייבט דעם כבוד פון באשעפער מער ווי אלעס.

נאך שטייט: דער וואס טוט השתדלות אז מענטשן זאלן אפלאזן דעם שלעכטן וועג, טוען צוברעכן די כח פון סטרא אחרא — זענען גורם אז די כבוד פון באשעפער זאל ארויפגיין — זענען גורם אז די אויבערע און אונטערע וועלטן זאלן האבן א קיום (עקזיסטענץ), ער וועט זוכה זיין צו זעהן קינדס קינדער — זוכה זיין צו האבן די וועלט און יענע וועלט — עס וועט מקויים ווערן ביי אים דעם פסוק (תהלים קי"ב) גבור בארץ יהי זרעו, דור ישרים יבורך, הון ועושר בכיתו וצדקתו עומדת לעד וגו' — מ'איז זוכה לעתיד צו זאלכע וועלטן וואס קיינער איז נישט זוכה, (זוה"ק שם).

* * *

חינוך צום דאווענען

(א) ווען א קינד איז 6-7 יאר אלט איז ראוי מען זאל אים געוואוינען מקפיד צו זיין צו ליינען קר"ש ביים זמן מיט די ברכות פון קר"ש (סי' ע' מ"ב סק"ו).

(ב) מ'דארף מחנך זיין א קינד פון 6-7 יאר צו דאווענען שמונה עשרה צופריה און ביינאכט (סי' ק"ו ומ"ב סק"ה).

(ג) א טאטע דארף האלטן די קינדער נעבן זיך און אכטונג געבן זיי זאלן דאווענען געהעריג (מ"ב סי' צ"ח סק"ג — וסי' תרפ"ט ס"ק ח"י — שו"ת חתן סופר סי' ל"ז).

סֵפֶר

מִקְדָּשׁ מַעֲט

עַל קִדְשֵׁי בֵּית-הַמִּדְרָשׁ

הוֹצֵאָה שְׁבִיעִית

בְּאוֹר מְקוֹף עַל כָּל הַנוֹגֵעַ לְהַתְרַשְׁלוֹת
אֲמִירַת אֱמֶן יְהֵא שְׁמָה רַבָּא, וְהַדְרָכוֹת
נְכוֹנוֹת לְהוֹרִים וּמְלַמְדִים וְשָׂאֵר רְאִשֵׁי
הָעָם. מֵרְאָה בְּאַצְבַּע בְּשֵׁי"ם וּבְכָל
מִדְרָשֵׁי חו"ל כִּי חָמַר הָעֲנָיִן מֵרַכֵּב עַל
רְאִשֵׁי הָעָם, עַל הַמְלַמְדִים, וְעַל הָאֲבוֹת
שְׂאִיִן עוֹשִׂיִן כְּכִי הַמְטִיל עֲלֵיהֶם.

פרק א

חובת תוכחה ברבים למספרים ומשיחין בבית המדרש בפרט בעת התפלה - שמונה-עשרה - וקדיש

כל בית המדרש יעמיד אנשים על זה שיבישו אותם ברבים

כך הוא, פרשת נצבים ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב וגו' וכמוהו רבים. ועוד בספר חסידים (סימן רסב) איתא ומה שאמרו הנח לישראל מוטב שיהיו שונגין ואל יהיו מזירין זהו במקום רשות אכל בבית הכנסת לא. ועין עוד בספר אלה המצות למהר"ם חגיז (סימן תקמ"ו) באריכות גדול. (ספר הפנים דף ה:)

(א) עין בספר נוי העמודים (דף יו, עמוד ד, פרק עשירי) כתב הרמב"ם מי שצריך לנס בבית הכנסת וכו' ונראה שהשיבה בבית הכנסת למצוה יחשב, והמדבר שיחה בטלה וכאלה עברה מכבה מצוה. מזה ילמד כל איש ואשה שיושבים בבית הכנסת אף שלא בשעת התפלה שאין לדבר שום שיחה בטלה, ומכל-שכן בשעת התפלה או קריאת התורה שלא לדבר דבר של חליו. ובעונותינו הרבים עד מתי יהיה זה לנו למוקש, שבכל עיר ועיר אין יכולין למחות להן לעם, ונעשה להם כהתר בעונותינו הרבים. וי להם, וי לנשמותיהם, ואיך יעלו תפלותיהם למעלה והיא מלכלכת במיני חטאים, ואין קטיגור נעשה קטיגור.

אין לצרפם למנין כשאין עשרה בלעדיהם

(ג) בשלחן ערוך ארח-חיים (סימן ככו, סעיף ד) כש"ץ חוזר התפלה הקהל יש להם לשחק ולכונן לברכות שמברך החזן ולענות אמן. ואם אין תשעה מכונים לברכותיו קרוב להיות ברכותיו לבטלה. לכן כל אדם יעשה עצמו כאלו אין תשעה זולתו ויכונן לברכת החזן. טורי-זהב (סעיף קטן ב) ואם אין תשעה מכונים, מזה נראה שאין מצטרפין למנין מי שאינו שומע אף-על-גב שהוא פקח, עד כאן לשונו. יש בלשונו שני פרושים: א' כפשוטו שאינו שומע שהוא חרש ואסור לצרפו כשאין תשעה זולתו, ופרוש ב' שאינו חרש רק אוטם אונו משמע ומדבר דברים בטלים גם-כן אסור לצרפו. וכן כתב הטורי-זהב בפרוש בארח-חיים (סימן נה, סעיף קטן ד) יש להפליג על זה דהיאך מביא ראיה מן השוטים האלו שעושים אסור בהפסקת שיחה בטלה אשר גדול עונם מאד ובאמת אני אומר שחלילה להצטרף עם אנשים פושעים כאלו כשאין מנין זולתם, עד כאן לשונו. (ספר הפנים, דף ט, אות

על-כן מן הראוי שכל קהלה וקהלה, מקום אשר דבר המלך מלכו של עולם ודתו מגיע, יעמידו אנשים על זה אשר ישגיחו באיומים רבים על המדברים, ויבישו אותם ברבים, וכוה נראה כבוד ה' בארץ, וכל העם ישמעו וייראו ולא יזידון עוד, ויתנו במתג ורסן עדים לכלם את פיהם בבית הכנסת מלדבר דבר של חל ושיחה בטלה, עין שם. עד כאן לשון ספר נוי העמודים.

(כ) ואם יבוא אחד ויאמר מוטב שיהיו שונגין תשובתו בצדו. א' כי כל הגאונים הקדושים הנזכרים בספר הזה היו אוהבי ישראל באמת ידעו גם-כן מזה. אף כי כל דרך תורתנו הקדושה

פרק ב

שָׁכַר נִפְלָא בְּעוֹלָם הַזֶּה לְמִי שְׂאִינוּ מְדַבֵּר בְּקוֹדֵשׁ וְחִזְרָת
הַשֵּׁ"ץ וְעוֹנָה אָמֵן וְיֵהָא שְׂמָה רַבָּא בְּרָאוּי

התפלה וברא מלאכים משחיתין, המה ממיתין אותו בשעת הדבר
בר מינו, עד כאן לשונו. (שם, יום שמיני)

(ג) כשאדם כועס חס ושלום נעשה סרְכָא בראה שלו על־ידי
הכעס, והוא סְכָנָה שלא יתהנה שם נקב, חס ושלום, ואז העצה
לענות אָמֵן יְהֵא שְׂמָה רַבָּא בְּכַח כְּאוֹתוֹ יוֹם, או על־ידי זה עובר
הסְרְכָא מֵהֲרָאָה, ועל־כן תַּקְנֵנו רְבוּתֵינוּ זְכוּנוֹם לְבִרְכָה הַתְּפִלוֹת
כְּדִי שְׂיַעֲנו אָמֵן יְהֵא שְׂמָה רַבָּא בְּכָל יוֹם כְּמָה פְּעָמִים בְּיוֹם, ואם
יֵהִיָּה לוֹ סְרְכָא יִתַּק בְּקַל. (ספר בת מלך, הנספח לספר זרע קדש)

(ד) בחרדים, בסופו (מצות התשובה, פרק ז) כתב בזה הלשון: יש לנו
לבקש בשדה אשר ברכו ה', הוא השלשה מיני סגלות ורפואות
קלות לרפאת חלי הנפש החלושים שאין בהם כח לסבל הרפואות
הקשות. והנה מצאנו לרבותינו זכרונם לברכה שאמרו כל מי
שעונה אָמֵן יְהֵא שְׂמָה רַבָּא בְּכָל כְּחוֹ אִפְלוּ הִיָּה בּוֹ שְׂמֵץ מִיְנוֹת
מוֹחֲלִין לוֹ, וְהַחֲמִירוּ בְּזֶה בְּזֶה וְאָמְרוּ שְׂצָרִיד לְזַעֲזַע כָּל אַבְרָיו
וְלַעֲנוֹת בְּקוֹל תְּקִיָּה, וְמִי שְׂרָגִיל לַעֲשׂוֹת כֵּן הִנֵּה הוּא מְבַשֵּׂר
שִׂימְחָל לוֹ עוֹנוֹתָיו אִם לֹא יֵשׁוּב לְכַסְלָה, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ.

(ה) הרי תראה אחי אהובי (מדברי הוהר הקדוש פרשת נח בתוספתא דף
סב:) שבת ענית אָמֵן יְהֵא שְׂמָה רַבָּא בְּקוֹל רַם מִמֶּשׁ מְצִיל רְשָׁעִים
מְגִיֵּהנָם, וּמְמִילָא תְּשַׁמַּע מִכָּל זֶה כִּי מַה שְׂזוּכָה לַעֲנוֹת אָמֵן יְהֵא
שְׂמָה רַבָּא יוֹתֵר בְּכַח וְכוּנָה מְצִיל יוֹתֵר רְשָׁעִים, וְכָל־שֶׁכֶן נִשְׁמַת
אֲבוֹתָיו וְקָרָבָיו, וְכָל־שֶׁכֶן נִשְׁמַת עִצְמוֹ אִם יִצְטָרֵף לִירַד לְגִיֵּהנָם,
כִּי אִין לֵה עוֹד כְּמַעַט אִיזָה פְּעֵלָה בְּעוֹלָם שִׁינְצַל עַל יְדֵי מְדִינָה שֶׁל
גִּיֵּהנָם כְּמוֹ זֶה. (שומר אמונים, חלק ב, דף רנו)

(ו) משמע מהוהר הקדוש (פינחס רכ) שעל־ידי שמכנו לענות אָמֵן
יְהֵא שְׂמָה רַבָּא בְּכוּנָה וּבְכַח הָאִיבְרִים, וגם־כן בקול רם, משתלם

והנה באתי לעורר לכביכם הטהורים וכל רבני ארץ ומורי
צדק בכל קהלות וישובים לגזר על השמש להזהיר העם בשעת
התפלה שלא ידברו, דהינו שיצוה להכריז "שתיקה יפה בשעת
התפלה" ואז יהיה להם שיבה טובה שהוא ראשי־תבות שיתיקה
יפה בשעת התפלה.

וכל אדם יזהר מאד בתשובה קלה כזו, ואף אם כבר דבר יהיה
לו תקון גדול מהיום והלאה על־ידי שיגער בחברו, והחויב מטל
עליו לגער בחברו כמו שאיתא בשלחן־ערוך (סימן סכז), ונראה
לי פונת השלחן־ערוך שהוא כמו רוצח שנהרג על ידו כמה בניים.

וכזה יוכן הפסוק לשוא הכיתי את בניכם מוסר לא לקחו,
רוצה לומר שלא לקחו מוסר והיו מדברים בבית־הכנסת כנ"ל,
ועל־כן חטאם גדול כמו חטא קין שהרג לאחיו, וגדול היה עונו
מנשא, עונו נמי גדול וגדול כח התשובה שיזכה לעצמו ומזכה
לאחרים עמו, וזדונותיכם נעשה לכם כזכיות ונברא לכם מלאכי
רחמים, ותגרמו חיים לכם ולבניכם אחריכם בטוב ובנעימים אָמֵן,
עד כאן לשונו.

(ב) על כל קטרוג שהשטן מקטרג הקדוש־ברוך־הוא במדת
רחמיו משתיק לו, ומשל כשהשטן אומר ישראל גנבים הם
הקדוש־ברוך־הוא משיב לו: מי יאמר אם האמות קבלו התורה
שלא היו גנבים וגזלנים יותר מישראל, אבל אם מקטרג ואומר
שישראל אין להם יראה ומדברים בבית־הכנסת, לזה אין
להקדוש־ברוך־הוא תרוץ בפניכול, כי עכשו ראינו בעוונותינו
הרבים האמות עומדים בבית תפלתו באימה ובריאה, ומיד נותן
הקדוש־ברוך־הוא רשות למשחית לחבל העולם ונהו דבר רחמנא
לצללו, ואל תקרי דבר אלא דבור, שהיה מדבר בבית־הכנסת בעת

בזה בכחינת מחשבה דבור ומעשה, ונתעלה בזה נפשו, רוחו ונשמתו, לבלי יצטרף לירד לשאול, חס ושלום, ואם יצטרף לירד לגיהנם לא ישתיר שם רק יעלה מיד, זהו שכרו של אמן יהא שמה רבא. (שם, רנח)

אם רוצה לבטל גזרה קשה מן שמים הנגזר עליו

(ז) העונה אמן בכל כחו קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה. (תקוני זהר יט, מ. ועין חלק ג כ. ועין שבת קיט: ובתוספות שם. וברעיא מהימנא הגרסא "אמן יהא שמה רבא מברך" ולא "אמן" בלבד).

(ח) בשעה שישראל בצרה ומתפללין לפני הקדוש-ברוך-הוא קול מכריז בכל העולמות פתחו שערים, כמו שישראל פותחים בעינת אמן את שערי הברכה, כך עתה יפתחו לפניהם השערים לקבל תפלתם. (זהר הקדוש חלק ג, רפה:)

(ט) כשישראל למטה שומרים לענות אמן ומכנינים לבם כראוי, כמה שערי ברכה נפתחים להם למעלה, וכמה טובה מצוי בכל העולמות, כמה שמחה בכל העולמות. (שם)

(י) הקדיש הוא שבח שהקדוש-ברוך-הוא מתעלה בו יותר מכל שבחים אחרים, ולמה? בשביל שהוא גורם כפיה לסטרא אחרא ושיתעלה כבודו של הקדוש-ברוך-הוא על הכל. (חלק ב, קכט: וכו' בחלק ג, קכט: שמשבר כל הקלפות, עין שם).

(יא) בשעה שהזקן יושב ודורש ועונין אחריו אמן יהי שמו גדול מברך, אפלו יש לו שטר גזרות של מאה שנה הקדוש-ברוך-הוא מוחל. (קהלת רבה ט-כ, ובמדרש שוחר-טוב משלי י' הגרסא: אפלו אם נחתף גזר דינם אני מוחל להם ומכפר עוונותיהם, עד כאן).

(יב) בשעה שאומר בני הפטרה (בצפור) בקהל חולצין אותי מן הדין, ובשעה שאומר קדיש קרעו לי גזר דין מכל וכל. (זהר חדש, ניקרא מט.)

מהי הדרך הישרה שלא יארע, חס ושלום, עוד הפעם גזרת ת"ח ות"ט וגזרת הדיטשן ימח שמם?

(יג) חסיד היה מתענה על אריכת הגלות, וגלו לו בחלום הלילה איך יבוא הגאולה והעולם אינם משגיחין לענות אמן על ברכות הגאולה, ונהו: המחזיר שכינתו לציון, ועל ירושלים שקדם ושמרו. (ספר הגן ודרך משה יום יא)

(יד) הרב הקדוש רבי ייכי זצ"ל היה דורש תמיד בקולות, צעקות ותחנונים שזה (שיחה בתפלה) עקר גרם הגלות ונגלה שמפני זה החטא היה כל גזרות שנת ת"ח, רחמנא לצלן. (שומר אמונים, דף רנו)

(טו) מי שנוהר בזמן הזה בזה מקבל שכר ביותר נגד כל העולם כלו כי הוא ממש כמת מצנה, וזה גורם הגלות בעוונותינו הרבים שמפסיקין היחוד, ואלו היו נוהרים בזה היו יכולים לבטל כל גזרין בישין ולסתם פיות המכתרגין. (שם)

(טז) לא כמו שנהגו המוני עם שבשעה שהחזן חוזר תפלת שמונה-עשרה אינם עונים אמן ואומרים בקשות ומעמדות, וגם הלומדים מפלפלים וסומכים על הסכרא משבשת וכו' אם חס ושלום מכל העונים את הברכה אפלו רק אחד אינו עונה אמן, עונו גדול מנשא ולא עוד אלא שמחטיא את הרבים, והמונים מביאים לעצמם ראייה מתלמיד-חכם שהוא מפלפל בשעת שמונה-עשרה, והמה משתעים במלי דעלמא וגורם בזה רעה לעצמו ולאחרים, ויהיה בכלל ירכעם בן נבט שחטא והחטיא, ואיתא בשלחן-ערוך שמחייב כל אדם לגער במספרים בבית-הכנסת, וחוטא גדול הוא כמו רוצח, ועונו גדול מנשא. (הגן ודרך משה, יום טו)

(יז) ענין נורא מוכא בספר מרכבת שלמה לרבי ישמעאל כהן גדול (דף ג. בסופו) וזה לשונו: אמר רבי ישמעאל שח לי סגיאאל

מקדש

פרק ב

מעט

ה

שר הפנים, ידידי שב בחיקי ואגיד לך מה תהא על ישראל, וישבתי בחיקו והיה בוכה והיו דמעות יורדות מעיניו ונפלות עלי, אמרתי לו הדר זיוי מפני מה אתה בוכה? אמר לי ידידי, בוא ואכניסה ואראך מה גנוז לישראל עם הקדש. תפסני בידו והכניסני לחדרי חדרים ולגנוזי גנוזים ולאוצרות ונטל את הפנקסין, הראני אגדות כתובות צרות משנות זו מזו, אמרתי לו הללו למי הן, אמר לי לישראל, אמרתי לו יכולין ישראל לעמד בהן, אמר לי בוא למחר ואודיעך צרות משנות מאלו. למחר הכניסני לבית גנוזי ולחדרי חדרים והראני צרות משנות מן הראשונות וקשות, אשר למות למות, ואשר לחרב לחרב, ואשר לרעב לרעב, ואשר לשכי לשכי. אמרתי לו הדר זיוי כל כך חטאו ישראל, אמר לי בכל יום מתחדשות גזרות קשות מאלו וכיון שנכנסו לבתי-כנסיות ולבתי-מדרשות ועונין יהא שמה רבא אינו מניחין אותן לצאת מחדרי חדרים עד כאן לשונו.

(יט) בצנאית הרב הקדוש מורנו רבי אהרן ראטה זצ"ל (מחבר הספרים: שומר-אמונים, סהרת-הקדש, שלחן-הטהור ועוד) כותב בזה הלשון: פלא גדול הפלא נפלא שכל העולם רואים אזרות נוראות וענשים גדולים כאלו (בזהר הקדוש וילך דף רפה, וש"ס ברכות מז.) רחמנא לצלן, ואין שמים על לבם, היש גדל פתאות מזה, שבמעט אין נזקר ענשים כאלו על העברות החמורות הגדולות, ובשביל הסבלה הטנה של שמירת הדבור בשעת התפלה מכניסים את עצמם ואת נפשם לסכנות גדולות כאלו רחמנא לצלן, כי המספר בשעה שהש"ץ חוזר התפלה או בעת קדיש או קריאת-התורה או אמירת הברכות בלתי אפשרי שלא יענה אמן יתומה, חטופה, וקטופה, וכדומה. כי אין יודע על איזה ברכה עונה אמן וכו', ומי שאמר שיכול לכוון אינו רק מגסותא דרוחא אומר כן.

בעבורו מוחלין לו כל עונותיו

(כ) ענית אמן יהא שמה רבא מהדברים שמוחלין לו

בעבורו על כל עונותיו (חרדים, מצות תשובה, פרק ז, בחתימת הספר).

(כא) בשעה שהזקן יושב ודורש ועונין אחריו אמן יהי שמו הגדול מברכה, אפלו יש לו שטר גזרות של מאה שנה הקדוש-ברוך-הוא מוחל. (קהלת-רבה ט-כ, ובמדרש שוחר-טוב משלי י' הגרסא: אפלו אם נחתך גזר דינם אני מוחל להם ומכפר עונותיהם, עד כאן).

(כב) העונה אמן יהא שמה רבא בכל כחו אפלו היה בו שמץ עבודה-זרה מוחלין לו. (זהר הקדוש ויקרא רעיא מהימנא דף כ)

(כג) הקדיש הוא שבח שהקדוש-ברוך-הוא מתעלה בו יותר מכל שבחים אחרים, ולמה? בשביל שהוא גורם כפיה לסטרא אחרא ושייתעלה כבודו של הקדוש-ברוך-הוא על הכל. (זהר הקדוש חלק ב, קכט: וכן בחלק ג, קכט: שמשבר כל הקלות, עין שם).

(כד) עמי הארץ שאינן יודעין לא לקרות ולא לשנות ולא לדרוש והם נכנסים לבתי-כנסיות ולבתי-מדרשות ועונין אמן אפלו אין ביח אלא שכר אמן זה דים. (אגדות בראשית עט)

חובה לכל אחר לומר ברכותיו בקול רם
שישמעו אחרים ויענו אמן

(כה) זה לשון ספר נוי העמודים (פרק עשירי בסופו): על כן כל איש מישראל ששומע הברכה מישראל מחיב לענות אמן, אפלו שומע מאשה או מקטן, ואם שומע ואינו עונה חייב מיתה, וסימן - אמן נוסריקון אינו מוסר נפשי, שכל אחד מישראל מחיב למסר נפשו על עניית אמן, וכל איש מישראל מחיב לומר הברכות בקול רם כדי שישמעו בני הבית או שאר העומדים אצלו ויהיו יכולים לענות אמן. שמלת אמן עדות היא על הברכה שהיא אמת, ואם יאמר בלחש היא כמו שמעלים להעיד על הדבר.

פרק ג

שְׁכַר לְעוֹלָם הֵבֵא לְמִי שְׂאִינּוּ מִדְּבַר בַּעַת חֲזַרְתָּ הַשְּׂיִין
וְקוֹדֵישׁ וְעוֹנָה אָמֵן וַיְהִי שְׂמָה רַבָּא בְּרֵאיוּי

אִפְשָׁר לוֹ לְבָנָם לְכָל הַיְכָל בְּגוֹיֵעָדָן

(א) מה שאמרו חז"ל (שבת קיט:) "כל העונה אמן בכל כחו פותחין לו שערי גן-עדן, מפרש המהרש"א שם וזה לשונו: כי הגוֹיֵעָדָן יש לו הרבה שערים מחצה לפניו ומחצה, וכמו שאמרו כל צדיק נכוח מחפתו של חברו, ובפרק שואל אמרו כהאי גונא כל צדיק יש לו מדור לפי כבודו, ואמר שזו העונה אמן בכל כחו שפותחין לו כל השערים מחדרי גן-עדן, עד כאן לשונו. (ועין בספר שומר אמונים חלק ב' בראשו שבאר על-פי דרכו למה מגיע להעונה אמן שהוא דבר קטן שיפתחו לו כל חדרי גן-עדן יותר מצדיקים שהתעמלו בכל מיני תורות ועבודות, עין שם).

(ב) כמו שמצינו אצל האר"ל (מוקא בהקדמה לספר עסק המלה, הקדמה ג, פרק ב) שאמר לתלמידיו שבשעה שהוא ישן בא מלאך מט"ט ומוליד נשמתו לאיזה ישיבה של מעלה שירצה, ולאיזה היכל שרוצה לבנות וללמד, ככה יהא לעתיד לבוא לאלו שנוהרין בעניית אמונים שיפתחו לפניהם כל היכלין ללמד תורה במתיבתא דלעלא, וכל תרעין יהיו פתוחין לה ולית דימחה בידה, כאשר תראה מדברי הקדושים. (שומר אמונים, חלק ב, רמז:)

בעל יארצייט המתפלל לפני העמוד לא
הועיל כלום לנשמת אביו ואמו אם אין
עונין בְּרֵאיוּי

(ג) אעתיק מעשה הידוע שרמזו עליה כל הפוסקים המדברים ממעלת אמירת קודיש אחר אב ואם (עין דרכי משה נרמ"א יורה דעה

סימן שער) ומוקא באריכות באור-נרוע (הלכות שבת, סימן ג) וזה לשונו:

מעשה ברבי עקיבא שראה אדם אחד שהיה ערם ושחור כפחם והיה טעון על ראשו מטען כעשרה טעונין, והיה רץ כמרוצת הסוס. גזר עליו רבי עקיבא והעמידו, ואמר לאותו האיש למה אתה עושה עבודה קשה כזאת, אם עבד אתה ואדונך עושה לך כף אני אפדה אותך מידו, ואם עני אתה אני מעשיר אותך. אמר לו בבקשה ממך אל תעכבני שמא ירגזו עלי אותם הממנים עלי. אמר לו מה זה ומה מעשיך. אמר לו אותו האיש מת הוא ובכל יום ניום שולחים אותי לחטב עצים ושוֹרְפִין אותי בהם. ואמר לו בני מה היתה מלאכתך בעולם שכאת ממנו. אמר לו גבאי המס הייתי והייתי מראשי העם ונושא פנים לעשירים והורג עניים. אמר לו כלום שמעת מן הממנים עליך אם יש לך תקנה. אמר לו בבקשה ממך אל תעכבני שמא ירגזו עלי בעלי פרענות [שמעתי] שאותו האיש אין לו תקנה, אלא שמעתי מהם דבר שאינו יכול להיות שאלמלי היה לו לזה העני בן שהוא עומד בקהל ואומר ברכו את ה' המברך, ועונין אחריו ברוך ה' המברך לעולם ועד, או יאמר יתגדל ועונין אחריו יהא שמה רבא מברך, מיד מתירין אותו האיש מן הפרענות, ואותו האיש לא הניח בן בעולם, ועזב אשתו מעברת ואינו יודע אם תלד זכר מי מלמדו, שאין לאותו האיש אהוב בעולם.

באותה שעה קבל עליו רבי עקיבא לילך ולחפש אם הוליד בן כדי שילמדו תורה ויעמידו לפני הצבור. אמר לו מה שמך, אמר לו עקיבא, ושום אנתה, אמר לו שושבינא, ושום קרתה, אמר לו לודקא, מיד נצטער רבי עקיבא צער גדול והלך ושאל עליו. כיון

שָׁבָא לְאוֹתוֹ מִקּוֹם שָׁאֵל עָלָיו, אָמְרוּ לוֹ יִשְׁתַּחֲקוּ עֲצֻמוֹתָיו שֶׁל אוֹתוֹ הִרְשַׁע. שָׁאֵל עַל אֲשֶׁתּוֹ, אָמְרוּ לוֹ יִמְחָה זְכָרָה מִן הָעוֹלָם. שָׁאֵל עַל הַבֵּן, אָמְרוּ הֲרֵי עָרַל הוּא, אִפְלוּ מִצְנוֹת מִלֵּלָה לֹא עִסְקָנוּ [בּוֹ]. מִיָּד נִטְלוּ רַבִּי עֲקִיבָא וּמְלוּ וְהוֹשִׁיבוּ לִפְנֵיו וְלֹא הָיָה מִקְבֵּל תּוֹרָה, עַד שֶׁיָּשָׁב עָלָיו אַרְבָּעִים יוֹם בְּתַעֲנִית, יָצְתָה בְּתִקּוּל וְאָמְרָה לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא לֵךְ וְלִמַּד לוֹ. הִלֵּךְ וְלִמְדוּ תוֹרָה וּקְרִיאַת־שְׁמַע וּשְׁמוֹנֶה עָשָׂר בְּרָכוֹת וּבְרַכַּת הַמְּזוֹן וְהַעֲמִידוּ לִפְנֵי הַקְּהֵל וְאָמַר בְּרָכוּ אֶת ה' הַמְּבָרֵךְ וְעָנּוּ הַקְּהֵל בְּרוּךְ ה' הַמְּבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד יִתְגַּדֵּל יְהוָה שְׁמֵהּ רַבָּא, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה מִיָּד הִתִּירוּ הַמַּת מִן הַפְּרָעָנוֹת. מִיָּד בָּא לְרַבִּי עֲקִיבָא בְּחִלוּם וְאָמַר יְהִי רַצוֹן מִלִּפְנֵי ה' שְׁתַּנּוּחַ דַּעֲתָךְ בְּגוֹ-עֲזוֹן שֶׁהֲצִלְתָּ אוֹתִי מִדִּינָה שֶׁל גִּיהֶנֶם, מִיָּד פָּתַח רַבִּי עֲקִיבָא וְאָמַר יְהִי שְׁמֵהּ ה' לְעוֹלָם ה' זְכָרָה לְדוֹר וָדוֹר. וְכֵן מִצָּא מוֹרֵי הָרֶב רַבִּי אֶלְעָזָר מוֹוֶרְמֶשָׁא בְּתַנָּא דְּבֵי אֵלִיהוּ רַבָּא דְּקַטָּן הָאוֹמֵר יִתְגַּדֵּל מִצִּיל אֲבִיו מִן הַפְּרָעָנוֹת עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ.

יִזְכָּה לְהֵיוֹת בְּהִיבֵל מִלֵּךְ הַמְּשִׁיחִים - וְזוֹכָה לְאוֹר הָעוֹלָם הַבָּא

(ד) וַיֵּשׁ לְמִשִּׁיחַ צְדָקָנוּ גַם-כֵּן עָלֶיהָ גְדוּלָה בְּעֵינַיִת אֲמֵן יְהוָה שְׁמֵהּ רַבָּא, וּמִפְּנֵי זֶה מְשִׁיחַ עוֹמֵד עֲלֵיהֶם, וּמִסְתַּמָּא כִּכָּה גַם-כֵּן יִשְׁתַּלְמּוּ לַעֲתִיד לְבוֹא, שִׁיזְכוּ לְהֵיוֹת מֵהִיבֵלָא דְּמִלְכָא מְשִׁיחָא, וְלִקְבֵּל אֶלְפִנָּה דְּאוֹרֵיתָא מִפְּנֵיו, אֲשֶׁר לֹא כָּל אֶחָד יִזְכָּה לְזֶה אֲלֵא מִי נְמִי. (שׁוֹמֵר אֲמוּנִים, חֵלֶק ב, דף רנז)

(ה) לְכֵן פִּסְק וְתַנִּי הַתַּנָּא הַקְּדוֹשׁ רַבִּי מֵאִיר מֵאִמְתֵּי הַתִּינוּק בָּא לְעוֹלָם הַבָּא מְשַׁעָה שְׁעוֹנָה אֲמֵן, כִּי כִשֶׁהֲתִינוּק בָּא לְזֶה הָעוֹלָם הוּא כְּגֵלֶם בְּלֵי צוּרָה וְאִין יְכוּל לְזַכּוֹת לְאוֹר עוֹלָם הַבָּא כִּי צְרִיךְ לְזֶה לְבוֹשׁ כַּמּוּבָא בְּזֵהר הַקְּדוֹשׁ (כְּרַאשִׁית ז: לך צא. תְּרוּמָה קא.) שְׁבָלָא לְבוֹשׁ אִי אִפְשֵׁר לְכַנֵּס לְגוֹ-עֲזוֹן, וְאִם הַתִּינוּק זֹכָה לַעֲנוֹת אֲמֵן מִקְבֵּל עַל עֲצָמוֹ צוּרָה וְלְבוֹשׁ, וְגְדוּל עֵינַיִת אֲמֵן שְׁאִפְלוּ בְּלֵא הוֹדַע מִקְבֵּל עַל עֲצָמוֹ הַתִּינוּק לְבוֹשׁ קְדוֹשׁ וְנוֹרָא. (שָׁם)

הַיְשִׁינַע אִידִין גּוֹרְמִים לְהַמּוֹן הַטֵּם לְסַפֵּר בַּעַת חֲזָרַת הַשְּׁמִיץ וְקוֹדֵשׁ, שְׁזֵה גּוֹרֵם צְרוֹת לְשׁוֹנָאֵי יִשְׂרָאֵל, רַחֲמָנָא לְצַלּוּ, וְעַכּוּב הַגְּאֵלָה

(ו) וּבְסַפֵּר הַקְּדוֹשׁ הֵגֵן מִבְּיַא שְׁזֵה סַבְת עַכּוּב הַגְּאֵלָה, רַחֲמָנָא לְצַלּוּ. כִּף גְלוּ לְזֵה הַצַּדִּיק מִן הַשָּׁמַיִם וְכִכָּה גְלָה הַקְּדוֹשׁ רַבִּי יִיבָא מֵאוּסְטְרָאָה שְׁזֵה עַכּוּב הַגְּאֵלָה עַד עַכְשׁוּ, רַחֲמָנָא לְצַלּוּ. לְכֵן אַחֵי אֶהוּבֵי חוּסוּ נָא וְחַמְלוּ עַל נַפְשָׁכֶם וְהִזְהִירוּ וְהִזְהִירוּ בְּזֵה מֵאֵד וְתִקְבְּלוּ שְׂכָר נֶגֶד כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, כִּי זֶה עַכְשׁוּ מִמֶּשׁ נַחֲשָׁב לְמַת מִצְנָה, וְמִי שִׁיעֵבֵר עַל זֶה אֵינּוּ נַחֲשָׁב מִתְּלַמִּידֵי, כִּי עַל זֶה מְסַרְתִּי תְּמִיד נַפְשִׁי בְּבֵית־מְדַרְשֵׁי שִׁיכְלַתִּי לְמַחֲוֹת, וְגַם בְּבֵית־מְדַרְשֵׁים אַחֵרִים אֲצֵל שְׂכַנִּי שִׁיכְלַתִּי לְפַעַל אֲצֵלֶם, כִּי הִרְחֻקִים בְּהַסְתַּכְלוֹת עַל "שִׁינַע יוֹדִי" שְׁעוֹבְרִים עַל זֶה אֵין שׁוֹם פִּתְחוֹן פֶּה לְמַחֲוֹת כִּידוּעַ, רַק הַשׁוֹמֵר נַפְשׁוֹ שְׁלֵא יִפֹּל לְמַדוּרָא תַתָּאָה בְּשׂאוֹל תַּחֲתִית כַּמּוּבָא בְּלִשׁוֹן שֶׁל זֵהר הַקְּדוֹשׁ יְחוּס עַל נַפְשׁוֹ וְלֹא יִדְבֵר שׁוֹם דְּבוּר בְּשַׁעָה שְׁהִשְׁיץ חוּזֵר הַתְּפִלָּה, וְלֹא בְּשַׁעַת קוֹדֵשׁ, וְלֹא בְּשַׁעַת קְרִיאַת־הַתּוֹרָה, אוֹ אֲמִירַת הַבְּרָכוֹת וְכוּ'.

וְאִם יִזְמַח לָהֶם הַיָּצֵר שִׁיפְסִידוּ מִמּוֹן בְּשִׁבִיל זֶה יִמְסְרוּ נַפְשָׁם עַל מִמּוֹן הַבְּזוּי, כִּי בְּאֵמַת אֵין מִפְסִידוֹן חֵס וְשְׁלוֹם עַל כְּבוֹד שָׁמַיִם לְעוֹלָם כִּי דוֹרְשֵׁי ה' לֹא יִחְסְרוּ וְכוּ'.

(ז) שְׁמַעְתִּי לְסַפֵּר מֵהַגְּאוּן הַקְּדוֹשׁ כַּעַל אֲמַרִי אֲשֶׁר זָצַ"ל שִׁפְעַם אַחַת הָיָה אֲצֵלוֹ תְּלַמִּיד שֶׁשָּׁח בְּשַׁעָה שְׁהִשְׁיץ חוֹזֵר הַשְּׁמוּנָה-עָשָׂרָה, וְקִרְאוּ אַחֲרָיָה כָּל הַיּוֹם בְּשֵׁם "גְּדוּל", וְלֹא יִדְעוּ הַתְּלַמִּידִים טַעַם הַדְּבָר, וְשָׁאֲלוּ אוֹתוֹ, וְהַשִּׁיב, מִפְּנֵי שֶׁשָּׁח בְּשַׁעָה שְׁהִשְׁיץ חוֹזֵר הַתְּפִלָּה נַעֲשֶׂה בְּזֵה כְּכֵל חוּטָא וְגְדוּל עוֹנֵנוּ מִנְּשֵׂא כַּמּוּבָא בְּשִׁלְחוֹן-עֲרוּף (אַרְחֵ-חַיִּים כַּד-ו) עַל-כֵּן קְרִיאַתִּי גְּדוּל, וְדַבְּרִי פִי חֲקָמִים חָן. (שׁוֹמֵר אֲמוּנִים, דף רנב:)

(ח) על-פי רב אם בא אצלו אדם יאה ושפרא לדבר אליו, והוא בוש לומר לו הלוא עכשו הוא חזרת הש"ץ, או באמצע קדיש, לך כי לא אדבר עמה, כי יש לו בושש שיחזיקו אותו ל"בטלן ופרומער שוטה" ועל זה מסיק הפתוב "חזקו ויאמץ לבבכם" כי אין ראוי לאמת להיות בישנית ופחדנית, ותחזק ותאמץ לבך שלא תפחד משום איש ולא תבוש רק תקים השלחן-ערוף ונוערין בו, ואין חלוק מי שיהיה צריך לגער בו בפרט למדברים פרבים, אז אם מוחה בידם ונורם לרבים על-ידי תוכחתו שיענו אמן, זכות הרבים תלויה בו, והגם שתראה איש קדוש וצדיק מדבר בשעת חזרת הש"ץ, חס ושלום שיגח ממנו ראיה, כי אפלו יבוא אליהו אין שומעין לו לבטל דבר אחד מגמרא ושלחן-ערוף, וכל-שכן אזהרות גדולות ונוראות כאלו, ואם תהא נזהר בהם תמבל שכר נגד כל העולם, וגם תוספת זכות שאחרים ילמדו ממך. (שם). ועין בסמוך אות י' באמצע דבור "ובשל'ה" דגדולי הדור גם-כן נכשלים בזה בעוונותינו הרבים, עין שם).

(ט) רגיל אני למחות לאותן אנשים המתפללים תחנונות ובקשות בעת שהש"ץ חוזר ומתפלל שמונה-עשרה, כי בודאי מה שבקשו (בתחנונות) לא נתן להם, ומה שבידם נטלה מהם, רוצה לומר כי המסקם בכל הפוסקים כשהש"ץ חוזר ומתפלל שמונה-עשרה יש לקהל לשתק ולענות אמן ולכוון לברכות שמברך התנו, ומי שאינו נזהר בזה מה שבידו נטלה הימנו, ומה שבקשו בשאר תחנונות לא נתן לו, כי בא זה ואבר את זה, עד כאן לשונו. (ספר וני העמודים פרק י' בסופו, ורמז עלה המגו-אברהם בסימן ככד).

והנה באתי לעורר לבביכם הטהורים וכל רבני ארץ ומורי צדק בכל קהלות וישובים לגור על השמש להזהיר העם בשעת התפלה שלא ידברו, והינו שיצוה להכריז "שתיקה יפה בשעת התפלה" ואז יהיה להם שיבה טובה שהוא ראשי-תבות ש'תיקה יפה בישעת התפלה.

וכל אדם יזהר מאד בתשובה קלה כזו, ואף אם כבר דבר יהיה לו תקוה גדול מהיום והלאה על-ידי שיגער בחברו, והחייב מטל עליו לגער בחברו כמו שאיתא בשלחן-ערוף (סימן ככז), ונראה לי פונת השלחן-ערוף שהוא כמו רוצח שנהרג על ידו כמה בניים.

ובזה יובן הפסוק: לשוא הביתי את בניכם מוסר לא לקחו, רוצה לומר שלא לקחו מוסר והיו מדברים בבית-הכנסת פנ"ל, ועליכן חטאם גדול כמו חטא קין שהרג לאחיו, ונגדול היה עונו מנשא, עונו נמי גדול וגדול פח התשובה שיזכה לעצמו ומזכה לאחרים עמו, וזדונותיכם נעשה לכם כזכיות ונברא לכם מלאכי רחמים, ותגרמו חיים לכם ולבניכם אחריכם בטוב ובנעימים אמן, עד כאן לשונו. (ספר הגן ודרך משה, יום טו)

(יא) והשלישי הכי קשה מה שבעוונותינו הרבים האנשים המסימים הנקראין "שיינע אידען" אין נזהרין באמירת אמן יהא שמה רבא מפעם לפעם ונמשכין בשיחה וזהו באמת חלול השם גדול בין מצד אותם הרואין שהגדולים אין נזהרין וכל-שכן מצד פשוטי המון שאין להם ממי ללמד מוסר שלא לעשות כן, והוא חלול השם נורא, לכד ממה שמכנה על-ידי זה ממחטיאי הרבים שאין להם חלק לעולם הבא.

(יב) ולו חכמו ישכילו איזה בתי מדרשים לעשות תקנה חיובית בבית-מדרשם שלא להניח להתפלל שם רק אותם שביקלתם לעצר רוחם מלעסק בשיחה בטלה בעזר התפלה אז יראו כי לא יפסידו בזה וכמאמר העולם "צום באשעפער דערליינט מען נישט" ומה גם שידענא בברור כי מצויים ברוב השם הרבה מאד אברכים שמחפשיין אחר בית-הכנסת שמתפלליו שם כהגן כלי שיחה מתחלת התפלה עד סופה, ואין מעצור מה להושיע בין רב למצט.

שָׁבֵר נִפְלֵא לְהַעֲוֹנָה

- (יג) גְּדוּל הַעֲוֹנָה אֲמֵן יוֹתֵר מִן הַמְּבָרָךְ. (בְּרִכּוֹת נג:)
- (יד) כָּל הַעֲוֹנָה אֲמֵן בְּכָל כַּחוֹ פּוֹתְחִין לוֹ שְׁעָרֵי גִוְעָז. (שִׁבְת קיט:)
- (טו) קָטָן מֵאִימְתֵי בָּא לְעוֹלָם הַבָּא? מִשְׁעָה שִׁיאֵמֵר אֲמֵן. (סְנֵהֲדָרִין קי:)
- (טז) אֵין גְּדוּל לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יוֹתֵר מֵאֲמֵן שִׁישְׂרָאֵל עוֹנִין. (דְּבָרִים-רַבָּה ז)
- (יז) כָּל מִי שְׁעוֹנָה אֲמֵן בְּעוֹלָם הַזֶּה זוֹכֵה לַעֲנוֹת אֲמֵן לַעֲתִיד לְבוֹא. (שָׁם)
- (יח) בְּשִׁבִיל אֲמֵן אֶחָד שְׁעוֹנִים רְשָׁעִים מִתּוֹךְ גֵּיהֶנֶם נִצּוּלִין מִתּוֹכוֹ. (יְלִקוּט יִשְׁעִיה תכט)
- (יט) עַמֵי הָאָרֶץ שִׁאֵינָן יוֹדְעִין לֹא לְקִרּוֹת וְלֹא לְשִׁנּוֹת וְלֹא לְדַרְשׁ וְהֵם נִכְנָסִים לְבִתֵי-כִנְסוּיֹת וּלְבִתֵי-מִדְרָשׁוֹת וְעוֹנִין אֲמֵן אֶפְלוּ אֵין בִּיָּדוֹ אֵלָא שִׁכְר אֲמֵן זֶה דָּיִם. (אֲגָדוֹת בְּרֵאשִׁית עט)
- (כ) אֵלוּ הַעֲוֹנִים אֲמֵן יֵהֵא שְׁמָה רַבָּא בְּכָל כַּחַם קְנִימִים בְּהִיכַל שְׁנֵי בְּגוּעָז. (זֵהַר הַקְּדוֹשׁ, חֵלֶק א, לח:)
- (כא) הַמְּקֹדֵשׁ שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְכוּן בְּאֲמֵן פְּרָאוּי עוֹלָה מִדְרָגָה אַחֵר מִדְרָגָה בְּעוֹלָם הַהוּא. (שָׁם, חֵלֶק ג, רפו)
- (כב) הַעֲוֹנָה אֲמֵן בְּכָל כַּחוֹ קוֹרְעִין לוֹ גִזֵר דִּינֵי שֶׁל שְׁבַעִים שָׁנָה. (תְּקוּנֵי זֵהַר יט, מ. וְעִין חֵלֶק ג' כ. וְעִין שִׁבְת קיט: וּבִתְּוֹסְפוֹת שָׁם. וּבְרַעֲיָא מֵהֵימְנָא הַגְּרָסָא "אֲמֵן יֵהֵא שְׁמָה רַבָּא מְבָרָךְ" וְלֹא "אֲמֵן" בְּלְבָד.)
- (כג) בְּעִנִּית אֲמֵן יֵהֵא שְׁמָה רַבָּא צְרִיף לְעוֹרֵר כָּל הָאֲבָרִים בְּכַח גְּדוּל, וּכְנֵה שׁוֹבְרִים כַּח הַסְּטֵרָא אַחְרָא. (זֵהַר הַקְּדוֹשׁ, חֵלֶק ג, רכ)
- (כד) בְּשַׁעַה שִׁישְׂרָאֵל עוֹנִים אֲמֵן יֵהֵא שְׁמָה רַבָּא בְּקוֹל רֵם מִתְּמֵלֵא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רַחֲמִים וְחַס עַל כָּל וְאֶפְלוּ עַל הַרְשָׁעִים שְׁבִגֵיהֶם וּמְרוֹיַחִים לָהֶם שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּיוֹם שַׁעַה וְחֻצֵי שַׁעַה. (שָׁם, חֵלֶק א, סב:)

- (כה) כְּשִׁישְׂרָאֵל לְמִטָּה שׁוֹמְרִים לַעֲנוֹת אֲמֵן וּמְכוֹנִים לְבָם פְּרָאוּי כְּמָה שְׁעָרֵי בְּרִכָּה נִפְתָּחִים לָהֶם לְמַעְלָה, וּכְמָה טוֹבָה מְצוּי בְּכָל הַעוֹלָמוֹת, כְּמָה שְׁמַחָה בְּכָל הַעוֹלָמוֹת. (שָׁם, חֵלֶק ג, רפה:)
- (כו) הַעֲוֹנָה אֲמֵן יֵהֵא שְׁמָה רַבָּא בְּחֵלוֹם מְכַסֵּחַ לוֹ שֶׁהוּא בֶן הַעוֹלָם הַבָּא. (בְּרִכּוֹת נו:)
- (כז) עֲלֵמָא אֲמָי קָא מְשִׁיב? אַקְדָּשָׁה דְסֻדְרָא וְאֵיחָה שְׁמָה רַבָּא דְאֲגָדְתָא. (סוּטָה מט:)
- (כח) כָּל הַעֲוֹנָה אֲמֵן בְּעוֹלָם הַזֶּה זוֹכֵה לַעֲנוֹת אֲמֵן לְעוֹלָם הַבָּא. (דְּבָרִים-רַבָּה ז-א, תְּנַחֲמָא צו, ח)
- (כט) הַעֲוֹנָה אֲמֵן יֵהֵא שְׁמָה רַבָּא בְּכָל כַּחוֹ אֶפְלוּ הֵיךְ בּוֹ שְׁמַץ עֲבוּדֵי-זֵהַר מוֹחְלִין לוֹ. (זֵהַר הַקְּדוֹשׁ וְיִקְרָא רַעֲיָא מֵהֵימְנָא דָּף כ)
- (ל) אֵיחָא בְּסַפְרִים הַקְּדוּשִׁים מִי שְׁנוּהַר מְלַדְבֵר בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה מְסַגֵּל לְאֵרִיכוֹת יָמִים וְשִׁיבָה טוֹבָה. "שִׁיבָה" רֵאשִׁי-תְּבוֹת שִׁתִּיקָה יִפָּה בִּשְׁעַת הַתְּפִלָּה. (סֵפֶר הַפְּנִים דָּף יא: אוֹת כב)
- מְשַׁל מִתְּאִים מִהֶרֶב הַקְּדוֹשׁ מֵאֶפְסָטָא עַל הַכְּסָלוֹת שֶׁל הַפְּתָאִים הַמְּאֲבָדִים הוּן יִקְרַר בְּכַטוּל עֲנִיַת אֲמֵן**
- (לא) מִהֶרֶב הַקְּדוֹשׁ מֵאֶפְסָטָא זִי"ע (בְּעַל מַחְבֵר סֵפֶרֵי אוּהַב יִשְׂרָאֵל דְּבָרֵי אֲמֵן). בְּמִדְרַשׁ פְּרִשְׁת עֲקָב, וְהֵיךְ עֲקָב תִּשְׁמַעוּן הָדָא הוּא דְכְּתִיב הִלֵף יִלְף וּבִכָּה וְגו' וְהֵיךְ פְּלִיאָה. וְאֵמֵר הֶרֶב הַקְּדוֹשׁ, מְשַׁל לְאַחַד שְׁהֵיךְ מַחְסֵר פְּרִנְסָה, לֹא עֲלִינוּ, וְהֵיךְ לוֹ לְבוּשָׁה לִילָף וּלְקַבֵּץ בְּמִקוּמוֹ שִׁתְּנֵנוּ לוֹ צְדָקָה, עַד שֶׁהִכְרַח לְעוֹב בֵּיתוֹ וּמְקוּמוֹ לִילָף לְמִקוּמוֹת שִׁאֵין מְכִירִין, וְהִלֵף מִמְּקוֹם לְמִקוֹם כְּמָה וּכְמָה שְׁנַיִם עַד שֶׁבָּא לְמִקוֹם הַחוּיְלָה אֲשֶׁר שָׁם הִזְהַב כִּי שָׁם הָרִים גְּדוּלִים וּמְחַצֵּב הִזְהַב וְכָל אֲבוֹן יִקְרָה נִמְצָא שָׁם, וּבְמִדְיָנָה זוֹ מְנַחִים אֲכָנִים טוֹבוֹת הַפְּקָר בְּשׁוֹנִקִים וּבְרַחוּבוֹת כְּמוֹ בְּמִדְיָנוּתֵינוּ אֲכָנִים פְּשׁוּטִים שְׁמֻנְחִים הַפְּקָר, וּלְכָל אֲבוֹן הַיָּקָר מִשָּׁם (הֵם הַדִּימָאנְטִין וּבְרִילָאנְטִין) אֶפְלוּ הַקָּטָן שְׁבַקְטָנִים מֵהֶם אֵין לָהּ שְׁעוֹר וְעֵרָף כְּמָה שׁוֹה בְּמִדְיָנוּתֵינוּ.

אָבֵל הָאִישׁ הַזֶּה לֹא שָׁם עַל לְבוֹ וְלֹא הִבִּין אִיכּוּתָם עַד הֵיכֹן הֵם יִקְרִים, כִּי עָלָה בְדַעְתּוֹ שֶׁהֵם אֲבָנִים פְּשוּטִים, רַק מִמֶּה שֶׁרָאָה בָּהֶם קִצְתַּת שְׁנוּי בְּמֵרְאִיתָם מֵהָאֲבָנִים שֶׁבְּמִקּוּמוֹ הוּטַב בְּעֵינָיו וְלִקַּח אֶמְתַּחַת קֶטֶן וְשָׁם מָעַט אֲבָנִים קִטְנִים בְּאֶמְתַּחַתוֹ כִּי הָיָה בְדַעְתּוֹ לְשׁוּב לְבֵיתוֹ לְמִקּוּמוֹ. וְגַם בְּמִדְּנָה זֹאת הִנּוּכַרְתָּ אֲשֶׁר שָׁם הָאֲבָנִים הַטּוֹבוֹת עוֹשִׂים לְבָגְדִים כְּפִתּוּרִים מֵהָאֲבָנִים הַטּוֹבוֹת הַיִּקְרִים שֶׁבָּהֶם וְגַם הָאִישׁ הַזֶּה כִּאֲשֶׁר גִּתְעַכֵּב שָׁם זְמַן רַב עָשָׂה לוֹ שָׁם גַּם־כֵּן בְּגַד אֶחָד וְעָשׂוּ לוֹ גַּם־כֵּן בְּגַד עִם כְּפִתּוּרִים הֵהֱמָה, וְחֹזֵר לְבֵיתוֹ מִמִּקּוּמוֹ לְמִקּוּמוֹ עַד שִׁשְׁיָבוֹב לְבֵיתוֹ, וְתָעָה עַל הַדְרָף אֵיזָה יָמִים וְלֹא הָיָה לוֹ מֵה לְאַכֵּל.

וּפְגַע בְּאֶחָד וְהָיָה לוֹ שֶׁק גְּדוֹל מְלֵא לֶחֶם רַק שֶׁהָיָה בְּרִמְאוֹת כִּי כָּל הַשֶּׁק הָיָה לֶחֶם עֲפוּשִׁים וְאִינֶם רְאוּיִים לְכֹלֵם רַק עַל הַשֶּׁק מִלְּמַעְלָה הָיָה מְכֻסָּה בְּלֶחֶם יָפֵה וְלֹא הָיָה נֶכֶר לֶחֶם הַעֲפוּשִׁים. וְאָמַר הָאִישׁ שִׁיתוּ לוֹ לֶחֶם לְאַכֵּל כִּי הָיָה רָעִב, וְאָמַר לוֹ מֵה תִּתֶּן לִי בְּעַד כָּל הַשֶּׁק לֶחֶם. אָמַר לוֹ הָאִישׁ אֵין לִי כְּלוּם רַק אֲבָנִים בְּאֶמְתַּחַתִּי. וְכֵן עָשׂוּ, שֶׁהָאִישׁ הִרִיק לוֹ מֵאֶמְתַּחַתוֹ הָאֲבָנִים הַטּוֹבוֹת וְלִקַּח בְּעַד־ם הַשֶּׁק עִם הַלֶּחֶם הַעֲפוּשִׁים.

וְכִאֲשֶׁר בָּא לְבֵיתוֹ יֵצְאוּ לְקִרְאָתוֹ בְּנֵי־בֵיתוֹ וְיִלְדָיו וְהָיָה לָהֶם שִׂמְחָה גְדוֹלָה כִּי לֹא רָאוּ אוֹתוֹ כִּלְכֶּף שְׁנַיִם וְדַמוּ בְּנַפְשָׁם כִּי הִבִּיא לָהֶם מִתְּנֹת גְּדוֹלוֹת וְהוֹן רַב, וְכִאֲשֶׁר רָאוּ אֲצִלוּ הַשֶּׁק עִם הַלֶּחֶם הַעֲפוּשִׁים הָיָה לָהֶם לְצַעַר גְּדוֹל וְצַעֲקוֹ בְּמֵר נַפְשָׁם מֵה זֶה שֶׁהָיִיתָ כֶּף וְכֶף שְׁנַיִם עַל הַדְרָף וְהַבָּאת לָנוּ שֶׁק לֶחֶם עֲפוּשִׁים שְׁאִינוּ רְאוּיִים לְכֹלֵם.

וְאַחַר אֵיזָה יָמִים כִּאֲשֶׁר חִפְּשׂוּ בְּאֶמְתַּחַתוֹ מֵצְאוּ עוֹד אֲבָן אַחַת מֵהָאֲבָנִים הַטּוֹבוֹת, שְׁלֹא הִרִיק בְּטוֹב כִּאֲשֶׁר נָתַן בְּעַד הַלֶּחֶם הַעֲפוּשִׁים, וְגַם רָאוּ עוֹד עַל הַבְּגָד שְׁלוֹ הַכְּפִתּוּרִים מֵהָאֲבָנִים הַטּוֹבוֹת שֶׁעָשָׂה שָׁם עַל הַבְּגָד, וְלִקְחוּ בְּנֵי־בֵיתוֹ הָאֲבָן הַטּוֹב עִם הַבְּגָד לְשׁוּמוֹ אֲצִל סוּחַר גְּדוֹל שֶׁמְסַחֲרוֹ עִם הָאֲבָנִים הַטּוֹבוֹת, וְאָמַר לָהֶם שִׁיתוּ בְּעַד־ם עֲשֵׂרֶת אֱלָפִים אֲדוּמִים, וְשִׁמְחוּ שִׂמְחָה גְדוֹלָה כִּי בְּנֵי־בֵיתוֹ. אֲבָל הָאִישׁ הַזֶּה הִתְחִיל לְצַעֵק צַעֲקָה גְדוֹלָה וּמְרָה

וְתִלַּשׁ בְּשַׁעְרוֹ אוֹי לִי וַי לִי שֶׁהָיִיתִי בְּמִקּוּמוֹ הַזֶּה שֶׁהָאֲבָנִים הַטּוֹבוֹת הַיִּקְרִים הֵהֱמָה וְהָיִיתִי יָכוֹל לִקַּח כַּמָּה שֶׁהָיִיתִי רוּצָה וְלֹא יִדְעֵתִי אֵיךְ יִקְרִים הֵם בְּכָאוֹ, וְעוֹד הוֹסַפְתִּי חֲטָא עַל פֶּשַׁע שְׁנִתַּתִּי מֵעַט הָאֲבָנִים הַטּוֹבוֹת שֶׁהָיָה בְּאֶמְתַּחַתִּי בְּעַד הַלֶּחֶם הַעֲפוּשִׁים שְׁאִין רָאוּי לְכֹלֵם, וּבְכֹה מְאֹד וְהָיָה לוֹ לְצַעַר גְּדוֹל רַחֲמָנָא לְצַלוּ.

וְהִנְמַשֵּׁל מוֹכֵן. הַנְּשִׁמָּה קִדְּם שֶׁבָּאָה לְעוֹלָם הַזֶּה בְּעוֹלָם הָעֲלִיוֹן אוֹכֵלֶת נִהְמָא דְכִסּוּפָא, וּבָאָה לְעוֹלָם הַזֶּה לְלַמַּד תּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְלַעֲשׂוֹת מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבוֹת שֶׁתֵּהֵא אוֹכֵלֶת בְּשִׂכְרָה, וְכֹל מִצְוָה מִמִּצְוֹת הַתּוֹרָה וְדִרְבָּנָן אֵין לָהּ שְׁעוֹר וְעֵרָף גְּדוֹל שִׂכְרָה (הַדָּא הוּא דְכַתִּיב (מְשִׁלֵּי ג) יִקְרָה הִיא מִפְּנֵינִים וְכֹל חִפְּצִיף לֹא יִשׁוּוּ כֹה) וְעַל זֶה אָמְרוּ חַז"ל שִׂכְרָה מִצְוָה בִּהְיָ עֵלְמָא לִיכָא, הַפְּרוּשׁ שְׁאִין בְּנִמְצָא בְּכָל הָעוֹלָם הַזֶּה לְשִׁלְם שִׂכְרָה בְּעַד מִצְוָה אַחַת. וְהַחֲכָם עֵינָיו כִּירָאוּשׁוּ אֵינוֹ מְאֹבֵד זְמַנוֹ לְבִטּוּלָה רַק בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבוֹת וְנִפְלוּ בְּמִשְׁאֵל־וּמִתָּן הוּא עוֹשֶׂה לְקִיּוּם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת בְּכָל דְרָכֵיף דְעָהוּ. אֲבָל הַכִּסִּיל בְּחִשָּׁף הוֹלֵף וּמְאֹבֵד יָמָיו לְבִטּוּלָה וּמְדַבֵּר דְּבָרִים בְּטָלִים כָּל הַיּוֹם, וְלֹא דִי לוֹ כָּל הַיּוֹם, אֲפִלּוּ בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה וּבְחִזְרוֹת הַשַּׁ"ץ הַשְּׂמוֹנֶה־עָשָׂרָה אֲשֶׁר כָּל אָמֵן שְׁעוֹנָה אֵין לָהּ שְׁעוֹר וְעֵרָף גְּדוֹל שִׂכְרָה (עֵין בְּסִפְרָה זֶה אוֹת יג) וְהַמְדַבֵּר דְּבָרִים בְּטָלִים הַעֲנֵשׁ גְּדוֹל מְאֹד(עֵין בְּסִפְרָה זֶה אוֹת כו).

וְזֶה פְּרוּשׁ הַמְדַרְשׁ וְהָיָה עַקֵּב תְּשִׁמְעוּן וּפְרִשׁ רַש"י אִם הַמִּצְוֹת קְלוֹת שְׁאֵדָם דָּשׁ בְּעַקְבֵי תְּשִׁמְעוּן, וְכֹל הַמִּצְוֹת שֶׁבִּידוֹ לְעֲשׂוֹת וְשִׁלָּא לְדַבֵּר בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה וְלִשְׁמוֹעַ כָּל הַבְּרָכָה וְלַעֲנוֹת אָמֵן וְקוֹלִים בִּידוֹ לְמִיָּם בְּכָל יוֹם וְהֵם מְכַנְּנִים לְאֲבָנִים טוֹבוֹת שֶׁמְנַחִים הַפְּקָר וְאֵינוֹ רוּצָה לְמַבְלָם, וְהוֹסִיף עוֹד חֲטָא עַל פֶּשַׁע וּמְדַבֵּר אֵז דְּבָרִים בְּטָלִים הַמְכַנְּנִים לְלֶחֶם הַעֲפוּשִׁים (אֲבָל עִם כָּל זֶה אֵין יִשְׂרָאֵל שְׁלֵא יַעֲשֶׂה מִצְוָה כְּמֵאֵמַר חַז"ל כְּפִלַּח הַרְמוֹן רַקְתִּיף וְלֹא יַעֲנֶה אָמֵן אֵיזָה פְּעָמִים וְהֵם מְכַנְּנִים לְאֲבָנִים טוֹבוֹת שֶׁנִּמְצָא בְּאֶמְתַּחַתוֹ הוּא גּוֹפִי). וְכִאֲשֶׁר הִלּוּף לְלֵף מִזֶּה הָעוֹלָם לְעַת פְּקֻדָּתוֹ וּבְכֹה כִּי שָׁם הוּא מְעוֹת שְׁלֵא יוֹכֵל

לתקן רחמנא לשזכו. ונגמר בטוב כל הפסוק נשא משך הזרע, באם ששומע כל הברכות ועונה אמן אשר בעולם הזה נראה שהוא דבר קטן כמו הזריעה שזורעין בקרקע, אבל אחר-כך בעולם העליון לעת פקדתו בא יבא כרנה נשא אלמתיו, נעשה מזה אלמות אלמות גדולים. (ספר הפנים דף טו: אות לא)

העונה אמן כדבעי מבטל גזרות שעל האדם ונוטל שקר עם כל אחד ועתיד הקדוש-ברוך-הוא להיות עטרה לראשו

(לג) וזה לשון בעל הטורים (פרשת כי תבא) על הפסוק ולתתך עליון על כל הגוים אשר עשה לתהלה ולשם ולתפארת, הינו דאמרינו עתיד הקדוש-ברוך-הוא להיות עטרה בראש כל צדיק וצדיק, שאותה עטרה שמעטרים לקדוש-ברוך-הוא בתפלתם מחזירה להם, אבל מי ששח שיחת חליו בכית-הפנסת מקיפים לו כל גופו בקוצים וכו', עד כאן לשונו.

קצור נפלא מקל דיני ענית אמן בכל פְרָטִיָה

(לד) והנה לאחר שפרשנו קצת פונת יהא שמה רבא כפי יד ה' הטובה עלינו, נפרש ונזהיר בשם הזהר והמפרשים קצת מענין תבת אמן, שכרו הרבה מאד לזוהר לאמרו בכונה וכראוי לפי דינו. וגם כן ענשו במדת הדין הקשה למי שאינו זוהר בו לאמרו בכונה וכראוי לפי דינו. אמרו בזהר (פרשת וילך) ובגמרא שבת "אמן" נוטריקון אל מ'לך ג'אמן פרש רש"י כה מעידין על בוראן יתברך. והמקבילים, עליהם השלום, ומלכם בראשם ספר הזהר האריכו והעמיקו מאד בסוד תבת "אמן" ואותיותיו וכתבו פי העליונים והתחתונים בכלל תלויין במלת אמן והוא עקר ושרש ויסוד מוסד לכל העולמות כלן, ומי שמכונן לכל ברכה וברכה היוצאת מפי המברך אמן בכונה וכדינו, גורם למעלה קדשה הרבה מאד שפע רב טוב לכל העולמות, פי הוא המקור העליון

מקור מים חיים כמו שפותח המעין להשקות לכל הצריכין השקאה והקול יוצא בשמים ממעל להודיע שכל זו הטובה והשמחה גרם פלוני זה עבד המלך הקדוש, וכשישראל נתונים בצרה ומתפללים הכרוז יוצא בכל העולמות פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים כמו שהם פותחין שערי הברכות והשפעה מעלה מעלה ותקבל תפלתם, עד כאן בזהר, וכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה בתלמוד. והנה זהו שכרו בעולם הזה, ובעולם הבא מה שכרו אמרו רבותינו זכרונם לברכה במקום הנזכר כשיוצא מהעולם הזה אותו שהיה נזהר לענות אמן כראוי וכדינו נשמתו הולכת ומכרות לפניו פתחו שערים וגומר, רמז שהיה הוא פותח ההשפעה והקדשה בכל יום ועולה ממדרגה למדרגה להתעזר בגן-עדן בעולם הבא ועליו נאמר כי מכבדי אכבוד, וכל זה דווקא אי איהו קדיש שם הקדוש-ברוך-הוא לכוון בו כראוי וכדינו. אבל אי שמע מפי המברך ולא אתכונן כדקא יאות וכמה דאצטריך, עליו נאמר ובזי יקלו. ובשעה שיצטרף, כמו שהוא לא פתח שערי הברכה וההשפעה למעלה כף לא פותחין לו. ובשעה שיוצא מהעולם הזה מכריזין לפניו סגרו פתחי גן-עדן מלפני פלוני ולא תקבלו אותו ויטלוהו לנשמתה ונחית לגיהנם מדרגא אחר המדרגא עד שיורד למדרגא הנקראת אכדון ונקראת תחתית ומי שיורד לשם אינו עולה לעולם והוא אקרי גבר שנאכד ונכרת מקל העולמות, ובמקום הרע הזה מורידין אותו האנשים שהיו מכזין לענות אמן, עד כאן מהזהר. וככל הדברים האלה וככל החזיון הזה דבר רבנו בחיי בפרשת בשלח אף כי לא ראה מאורות הזהר מקימו.

ולחיות שכל הכבוד הזה אינו נעשה אלא דווקא למי שנתכונן לענות אמן כראוי וכדינו כמו שהתנה זה בזהר פעמים ושלש, ואם חס ושלום נוהג בזיון ואינו מכוון לענות כראוי וכדינו אז מתהפך לו הכבוד לקלון והענג לנגע, על-כן נעתיק דיני ענית אמן מהפוסקים, זכרונם לברכה, ומה שהוספנו נפך משלנו והוא מצטרף מאד ושרש הכל כדי שיהא לזכרון תמיד

להבלתי יודעים ולא יהיה להם עוד למכשול עון: צריך שישמע הברכה מפי המברך מתחלה ועד סוף, וכדיעבד או באנס כגון שאי אפשר לשמע מפי המברך שהבית הפנסת כל־כף גדולה, אם יודע איזה ברכה הוא מברך יכול לענות אמן, ואם לאו לא יענה אמן. ויזהר שלא יענה אמן חטופה, דהינו כאלו האלף נקודה בחטף רק יקרא האלף בקמץ רחב. ויזהר גם־כן שלא לקרות המם בסגול כי אם בצירי. וגם יזהר שמיד שסיים המברך הברכה יענה אמן ולא ישהה וימתין בינתיים כי זה נקרא אמן יתומה. וגם יזהר שלא לענות אמן קדם שסיים המברך כי זה נקרא אמן חטופה שחוטף ואומר אמן קדם שתכלה הברכה מפי המברך ועל מה הוא עונה. ויזהר גם־כן שלא יאמר מלת אמן במהירות כי זה נקרא גם־כן אמן חטופה רק שיאריך כשעור שיכול לומר אל מ'לך נ'אמן. ויזהר שלא יאריך יותר מזה השעור כי אז אין במשמעות התכה כלום כמו שכתבו הפוסקים בשם הירושלמי. ויזהר שיחתך האותיות שתהא נכרת פה קריאת האלף וקריאת הנון, ואם לאו אז נקרא אמן קטופה. אמרו החכמים העונה אמן יתומה יהיו בניו יתומים. קטופה, יתקטפו ימיו. חטופה, יתחטפו ימיו. והעונה אמן ארפה יאריכו ימיו. זהו שקרו בעולם הזה, ובעולם הבא הנה שקרו אתו שמכרות נשמתו פעלתו לפניו כמו שכתבנו לעיל בשם הזהר, רק יזהר שלא יאריך יותר מהשעור שכתבנו לעיל כי אין במשמעות התכה כלום.

(לה) והנה בפרוש וכונת מלת אמן יש פנים שונות, עלי־כן צריכין אנחנו להודיע לתועי רוח בינה כדי שלא יצא שגגה בהפסד. ותחלה נקדים ונאמר שהברכות כלם הם נחלקים למחלוקות, יש מהם ברכת המצוות כגון ברכת על נטילת ידים וציצית ותפלין ודומיהם, והכלל כל מקום שנספח שלהן אשר קדשנו במצותיו וצונו שכוננת הברכות הללו הוא שאנחנו מברכין לשמו יתברך על כל טוב אשר גמלנו שטהר וקדש אותנו במצותיו הקדושות שהם קיום העולמות כנודע ועל ידיהן אנו נקראים קדושים ונתקדש גופנו ונשמתנו והם תכליתנו לא זולת זה בשום

ענין בעולם והוא יתברך צונו בזה המצוה להתעטף בציצית או להניח תפלין וכדומיהם מהצוויין, אז העונה אמן אחר המברך הברכות כאלו אמר אמת ואמונה הוא השם והברכה שברך המברך ואני מאמין בה.

ויש מהם שהם ברכת השיר והשבח וההודאה לו יתברך, כגון ברכת אלהי נשמה שנתת בי וברכת הטוב והמטיב שבברכת המזון ודומיהם הם הודאה, יכנו העונה אמת היא הברכה וההודאה שברך והודה המברך כעל טוב אשר גמלנו ה' ואני מודה ומאמין בזה, וכגון ברכת אשר יצר, ברוך שאמר, ישתבח וכל הברכות של שחרית ושלש הראשונות שבשמונה־עשרה ברכות, וברכה ראשונה בברכת המזון ודומיהם, שהם שבח יקר וגדלה יתנו לאל מלך יוצר כל, וברכת הנהנין בכלל, אם־כן העונה אמן אחר אלו יכנו גם־כן הפנה הנזכרת אמת היא הברכה והשבח שברך המברך ואני מודה ומאמין שהשבחים לו יתברך הם יאים ונאים. וברכת הנהנין יכנו העונה אמת הוא השבח והברכה שברך המברך שהוא יתברך ברא והמציא זה הפרי או זה הענין.

אמנם ברכות השאלות והבקשות והתחנות, כגון אמן שאחר הקדיש שהוא תפלה ובקשה ואחר ברכת רחם והרחמן שבברכת המזון ואחר זכרנו שביעלה ויבוא ודומיהן שהם בקשות ואמן שאחר ברכת פהנים שהיא ברכה, יצטרך להתכונן העונה אחר המברך והמבקש יהי רצון שיאמנו בקשות המברך והמבקש ושכן יעשה ויקים ה' דברו.

אמנם הברכות האמצעיות שבשמונה־עשרה ברכות הם כלם שאלות ובקשות שאנו שואלין ומבקשים צרכינו ההכרחיים כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה אמצעיות הזמות לעבד שמקבל פנים מרבו וכן ברכת רצה ושם שלום ושלום רב הם כלם בקשות כלם החתימות שבשכחיו הם ותאריי הנכבדים יתברך. עלי־כן אחר ברכת אתה חונן יצטרך לכוון בהם העונה אמן אמת היא הברכה שברך המברך שהשם יתברך הוא חונן הדעת והוא יקים ויאמן דברי המבקש ויחננו מדע בינה והשכל. וכן בכל

האמצעיות, כדמשמע בהדבאבארח-חיים (סימן כח) שיכון בכל שמונה-עשרה ברכות כשעונין אחריהם אמן אמת היא הברכה ויאמנו דברי המבקש.

והנה אי אפשר לתן את האמור בזה גם בזה ואת האמור בזה לזה, כי מי שמתכוון במלת אמן הנאמר על הקדיש ובזולת זה מן השאלות והבקשות שזכרנו למעלה ודומיהן וכן אמן אחר ברפת פהנים שהיא ברכה, אם הוא מכוון בענינת אלו האמנים אמת היא התפלה והבקשה והברכה שאמר המבקש הנה הוא עונה ככסיל באולתו כי לא ידע מאי קאמר ולא חש לקמחה, או במלת אמן הנאמר בשבחי תאריי ותברך כגון ברוך שאמר וישתבח ושלש ברכות הראשונות שבשמונה-עשרה ברכות וכל מה שזכרנו למעלה מברפת ההודאות והשבחים והתארים לו ותברך הנה מי שמכוון בענינת אמן שלהם זו הפונה הנזכרת יהי רצון שיאמנו דברי המהלל והמשבח ושיהא כן כמו שאומר הנה הוא כרשע וכופר כי הנה הוא כמסתפק חס ושלום אם התארים והשבחים הם בו ותברך ומבקש לומר שיהא כן. על-כן יכון במאד שיהא לו און שומעת לשמע אל הרנה ואל התפלה אשר הש"ץ אומר אינה ברכה הוא או איזה ענין הוא תפלה ובקשה שמתפלל ושואל צרכי עם ישראל או איזה ברכה ואיזה ענין השבח הודאה ומשבח ומהלל לו ותברך ובלקבו יכון לענות אמן כהגון וכראוי ולא בחלוף שלא יהא חס ושלום מפריד אלוף כי כל מאן דלא מכוון במלת אמן לענות כראוי וכמה דאצטריך ענשו הרבה מאד עין לעיל, ועל-כן יתכוון לענות אמן באמונה. וצור ישראל אל אמונה, ישים בפינו דבר נכונה, וישים חלקנו וגורלנו עם הגוהרים דברו בכל עת ועונה, ונזכה למעלה בלא חטא קמה דשכינה.

(לו) וכתבו עוד הפוסקים מענין ענינת אמן וזה לשונם בשם הירושלמי אמן ארפה יאריף ימיו בטובה. כמה שעוריה? כדי שיכול לומר אל מ'לה נ'אמן, ובלבד שלא יאריף בה יותר מדי השעור הזה, דשלא כהגון עושים, שאין במשמעות התכה כלום וכאלו לא ענו ואמרו אמן. ואם-כן יש לגער ולמנע אותן

המאריכין הרבה בנגינה במלת אמן עד שלא קרב אות אחת לחברתה ואין במשמעות התכה כלום, עד כאן. (ספר הפנים, דף כב, אות מד)

פרק ד

הענש המר והנמקה בעולם הזה למי ששח בעת חזרת הש"ץ וקדיש ומבטל אמירת אמן

השומע ברכה ואינו עונה אמן והוא וקניו בסכנה, חס ושלום

(א) בספר הגן ודרך משה (יום יא) מובא מעשה רב ונורא שארע אצל הגאון רבי מרדכי יפה זצ"ל בעל הלבושים, ולגדל התועלת אצתיקו בכאן. וזה לשון ספר הנ"ל שם:

מובא בספר נוי העמודים (פרק עשירי בסופו) וזה לשונו: גם בזה רגיל אני למחות לאותן אנשים המתפללים תחנונות ובקשות בעת שהש"ץ חוזר ומתפלל שמונה-עשרה, כי בודאי מה שבקשו לא נתן להם ומה שבקשו נטלה מהם, רוצה לומר כי המסכם בכל הפוסקים כשש"ץ חוזר ומתפלל שמונה-עשרה יש לקהל לשתק ולענות אמן ולכוון לברכות שמברך החזן, ומי שאינו נוהר בזה מה שבקשו נטלה הימנו ומה שבקש בשאר תחנונות לא נתן לו, כי בא זה ואבד את זה, עד כאן לשונו.

וזה לשונו (שם) על כן כל איש מישראל ששומע הברכה מישראל מחיב לענות אמן, אפלו שומע מאשה או מקטן, ואם שומע ואינו עונה חיב מיתה, וסימן - אמן נוטריקון איני מ'זכר נ'פשי, שכל אחד מישראל מחיב למסר נפשו על ענינת אמן, וכל איש מישראל מחיב לומר הברכות בקול רם כדי שישמעו בני הבית או שאר העומדים אצלו ויהיו יכולים לענות אמן, שמלת אמן עדות היא על הברכה שהיא אמת, ואם יאמר

בלחש היא כמו שמעלים להעיד על הדבר.

(ב) ולא הבת אחי ורעי בני ישראל אספר לפניכם מעשה רב ונורא שנעשה בזמן הגאון רבי מרדכי יפה בעל הלבושים, כמו שספר לי חמי-זקני מהר"ר אברהם ווארטער ז"ל מקהלת-קדש ליסא באשר שאשתו נכדת גכדו של הגאון מהר"ר מרדכי יפה זלה"ה הנ"ל. ומעשה שהיה כף היה: הגאון רבי מרדכי יפה היה אב-בית-דין וריש-מתיבתא בקהלה קטנה מקדם, והרים ה' כסאו והגדיל למעלה שבאו שלושים מקהלת-קדש פוזנא לקבלו עליהם לאב-בית-דין וריש-מתיבתא, פי היה גאון רב בגולה ונסתר באשר כל רואה יראה בספריו הקדושים שעשה עשרה לבושים, ומקדם היה פונתם לשמים שלא קבלו אב-בית-דין אלא לפי תורתו, וכאשר הביאו לו אגרת רבנות בנהוג השיב הגאון הנ"ל למשלחיו אקבל הכתב מכם ואהיה לכם למורה, אמנם תכף ומיד לא אוכל לסע עמכם מפני שעדין לא למדתי חכמת עבור החדש ואין שום אדם במדינות הללו ללמד ממנו, על כן אסע מקדם למדינת איטליא לויניציאה לחכמי הספרדים שהם בקיאים בחכמה זו ושם אלמד מהם החכמה הזאת. ונסע תפף הגאון הנ"ל ולמד אצל החכם אבוהב הספרדי לערף רביעית שנה, ולמד ממנו כל החכמה הנ"ל באר היטב, באשר נראה חכמתו בספרו לבוש אדר יקר בהלכות ראש-חדש מקצת ממנה.

ויהי מקץ הימים הנ"ל ויקר מקרה שהיה שם תינוק אחד בן הרב החכם אבוהב הנ"ל לערף בן חמש שנים, ואכל התינוק פרי אחד וברך בורא פרי העץ בקול רם, וענו כל בני הבית אמן על ברכת התינוק, והגאון מורנו הרב מרדכי יפה הנ"ל לא ענה אמן שלא במתפון (כאשר עדין הסדר בעוונותינו הרבים ברב העולם שאין נוהרין בזה). והחכם רבו של הגאון הנ"ל באשר ראה שלא ענה אמן על ברכת התינוק, בעם עליו בכעס גדול והיה מנדה לגאון רבי מרדכי יפה ונער בו בזויפה, והמתין הגאון רבי מרדכי יפה שלשים יום כפי הדיו שנדה הרב

לתלמיד, ואחר כך בא הגאון רבי מרדכי יפה ורצה לפייס את רבו ולא היה רוצה למחל לו, ואמר לרבו רבנו ימחל אדוני ויאמר לי מה פשעי ומה חטאתי נגדו ומה חרי האף הגדול הזה. השיב לו החכם הנ"ל ידוע תדע שאהבה גדולה ושלמה שאינה תלויה בדבר אהבתיה יותר מבני-אכל תדע נאמנה שהיית חיב מיתה בפשעה שלא ענית אמן על הברכה של התינוק, אמנם באמת ובתמים אני מוחל לך רק בתנאי זה שבכל מקום ובכל קהלה אשר תדרוך כף רגלך תדרש ברבים ותודיע להם את החטא והפגם הגדול של מי שאינו עונה אמן על ברכה ששומע מישראל.

וגם תצוה לבניה ולבני בניה עד סוף כל הדורות שיספרו את המעשה הגדול והנורא מה שאספר לך. וכך היה המעשה, שבמדינות שפניא היה מקדם קהלות קדושות קדם גזרת תתנ"ו, והיתה שם עיר גדולה לאלקים עיר ואם בישראל, והיה שם מלך אחד והיה רוצה לגרש אותם כמה פעמים, והיה שם אב-בית-דין חסיד וענו גדול ועשיר גדול והיה נושא חן בעיני המלך, ובכל פעם שהיה דעתו לגרש היהודים היה החסיד הנ"ל מפיר עצתו ומבטל דעתו. ויהי היום ויכעס המלך על היהודים וצוה לגרש אותם, וכאו כל בני הקהלה לחסיד הנ"ל שילך למלך להמליץ בעדם לבטל הגזרה כפעם בפעם. והצליח מעשה השטן בעוונותינו הרבים וכאו לעת מנחת ערב לחסיד, והשיב להם החסיד הנ"ל שילך עמהם רק שרוצה להתפלל תחלה תפלת המנחה ראשית חכמה יראת ה', והפצירו בו ואמרו לו זו גס-כפן מצוה להציל כלל ישראל ועמה הוא עת רצון לפני המלך ואחר-כך תתפלל. ויעש כן החסיד והלך עמהם לחצר-המלך, ויהי באשר ראה אותו המלך נשא חן בעיניו וירץ לקראתו ויחבק וינשק לחסיד הנ"ל, וסבר החסיד בדעתו שבנדאי יבטל הגזרות מגרוש הנ"ל והיה מסבב בדברים אחרים עם המלך.

ובתוף כך בא פמר אחד ממדינת המלך ממרחקים לפני המלך, ויפל לרגלי המלך ויברך את המלך ברכה ארכה וחשובה בלשון

עשה לה בכה ומה חרי האף הגדול אשר עבר עליה, והשיב החסיד הנהרג אני מגיד לה האמת, מזמי לא עשיתי שום עברה, רק הקדוש-ברוך-הוא כביכול מדקדק עם הצדיקים כחיט השערה, ורב העולם אינם נוהרים בעוונותינו הרבים בזה החטא, שפעם אחת עשה בני הקטן ברכה על הפת ושמעתי ולא עניתי אמן על הפרכה, והאריה לי הקדוש-ברוך-הוא כביכול אפו עד המעשה שנעשה לי בעמדי לפני המלך בשריודם שלא עניתי אמן על ברכת המלך ויחר אף המלך מאד, באותה שעה בית-דין של מעלה דנו אותי על שלא עניתי אמן על ברכת בני, לכן אתה חביבי תספר באזני בנה וכן בנה ולכל באי העולם את המעשה הזה ותזהירם על ענית אמן, ופרח לו איש האמת החסיד. ואחר שספר החכם הספרדי הנ"ל את המעשה הזה לגאון רבי מרדכי יפה הנ"ל, ואמר לו אל תתרגע עלי שנדתי אותה כי כונתי למען תהיה כפרה על עונך, ואני מוחל לה, אכל בתנאי שתדריש ברבים להזהירם על ענית אמן.

וכאשר נתקבלתי להיות מוכיח בכל מדינות, אמר לי חמי ז"ל מאחר שנדבקת בזרעו של הגאון מורנו הרב מרדכי יפה הנ"ל, מטל עליה הדבר לדרש עבורו בכל הקהלות המעשה הנורא הוא ולהזהיר בני ישראל על ענית אמן. על כן הירא וחרד על דבר ה' יקרא מעשה זאת פעם אחת בחודש להודיע לכל בני-ביתו העגש הגדול למי שאינו עונה אמן, אפילו על ברכת התינוק שלו, ומקל-שכן בבית-הכנסת כשהחזן חוזר ומתפלל תפלת שמונה-עשרה.

(ג) ובפרט שני אמן שאין העולם נוהרים בהם, אצל מחזיר שכינתו לציון אומרים תכף מודים אנחנו לה, ואינם עונים אמן, ואצל מעריב של שבת ופרס וכו', כששים שלח צבור ועל ירושלים מתחילים תכף ושמרו, עליכן צריכים לזהר לענות אמן קדם מודים וקדם ושמרו, שאיתא בספרי מוסר שחסיד

לטי"ן או לוע"ז, והחסיד הנ"ל לא הבין דבריו, וכשראה החסיד שיצבר זמן מנחה הלך לקרו זוית אחת להתפלל מנחה, ודעת החסיד היה שיש לו שהות להתפלל קדם שיפסק הכמר הנ"ל מלכרו את המלך, ובתוך תפלת החסיד קם הכמר ההוא מעל רגליו וצנה לכל העומדים בבית המלך לענות אמן על הפרכה עבור שתקים ברכתו, ונענו כלם יחדו אמן, והחסיד לא ענה אמן שלא היה רוצה להפסיק בתוך התפלה, ושאל הכמר הנ"ל אם ענו כל בני-הבית אמן, השיבו כן, ושאל אם גם היהודי ענה אמן, והשיבו לא בעבור שמתפלל שם, ויהי כאשר שמע הכמר שלא ענה היהודי אמן, תלש את שערות ראשו וצעק צעקה גדולה ומרה, ואמר הוי על המעשה הרע הזה שבעבור היהודי הזה לא תתקים ברכת המלך, שלא ענה אמן על ברכתי. ויהי כאשר שמע המלך את דברי הכמר ויקצף המלך מאד ויתפף על החסיד לאכזר, ויצו את עבדיו להרג את החסיד ולנתחו לנתחים, ויעשו כן והמיתו אותו ביסורים קשים בעוונותינו הרבים, וינתחווה וישימו את הנתחים בתוך השמלה וישאום לביתו, ואחר זאת גרש המלך את כל היהודים.

היה שם עוד חסיד אחד חברו של החסיד הנהרג, והוא היה יודע מחסידותו של אותו החסיד הנ"ל, ויהי תמיד כמתרגע על מדות של הקדוש-ברוך-הוא, כביכול, וישפט אותו החסיד בדעתו שבודאי עבר החסיד הנהרג איזה עברה בצנעא כי מי חסיד קדשא בריך הוא דעבד דינא בלא דינא. והיה אותו החסיד מתענה ובוכה ומתפלל שיודיעו לו מן השמים על איזה חטא נהרג החסיד הנ"ל במיתה משנה, ויתבודד החסיד ההוא בחדר מיחד יושב ומשתומם על החסיד הנהרג, וכא אליו החסיד שנהרג בעצם היום הזה בחדרו אשר הוא יושב לבדו ומשתומם, ויחרד החסיד החי תרדה גדולה, ויאמר לו החסיד הנהרג אחי אל תירא ואל תחת. ויאמר אליו החסיד החי יודע אני שחסיד גדול היית, עליכן תאמר לי על מה

אחד התענה על אריכות הגלות, ונתגלה לו בחלום איה יבוא הגאולה והעולם אינם משניחים לענות אמן על ברכת הגאולה, וזהו המחזיר שכינתו וכו', ועל ירושלים וכו', וגורמין לחנן שעושה ברכה לבטלה, חס ושלום, וכבר המה רגילים בזה בעוונותינו הרבים.

על-כן אני מתקן בכל הקהלות ובכל מקום שאני נוסע לזכות הרבים, וחוזר אני על כל החננים קדם מודים, וקדם ושמרו, שימתין החנן מעט אחר סיום הברכה, ויכה באגרוף על התכה שקורים עמוד כדי שיזכיר לקהל אנשים נשים וטף לענות אמן, ואז מנצרותו ירגיל הנער בזה וההרגל נעשה טבע גם בזקנותו לא יסור ממנו, ואם לא יעשה החנן זאת, העגש על החנן, שהוא גורם מיתה לשומע ואינו עונה, ובאמת תכה ומיד חייב מיתה, חס ושלום, רק אין בעל הרחמים פוגע בנפשות תחלה וכא ליד עניות, חס ושלום, ועני חשוב כמת.

במה יקרא האדם בתאר "צדיק"?

(ד) על-כן אחי ורעי לא יהא אמן הנה קל בעיניכם, ואין האדם נקרא צדיק אלא אם קיב בכל יום צ' אמינים, וד' קדשות, י' קדישים, וכו' ברכות, ראשייתבות של צדיקה, רק אימתי יכול לקים אם אדם דר במקום מנין, ואז אם ישפים לבית-הכנסת וישמע על הברכות מהחנן ויענה על כל הברכות אמן יקים כנ"ל, אבל מה יעשו אותן המאחרים לבוא לבית-הכנסת באיזה אנס, או אותם הדרים במקום שאין מנין, וההולכים בדרך איה יקיימו רמז צדיק כנ"ל, על-כן אני מורה להם דרך ישרה שיבר לו כל אדם ולא יטה ממנו ימין ושמאל, בראשון אם אחר לבוא לבית-הכנסת עד אחר הברכות הן פלו או מקצתן, יאמר לבנו הקטן או לחברו שלא התפלל עדן, שיאמר לו כל הברכות בקול רם שיענה עליהם אמן, וכן יעשה האדם כשהולך בדרך עם חברו או משרתו, וכן בכל מקום שאין להם מנין, ובמקום אמן שאין יכול לענות

אחר חזרת שליח צבור שמונה-עשרה, יקים על ברכת הפרות, ובהרחמן הוא בברכת המזון, יברך חברו או בנו אפלו תינוק בקול רם, כי תקנו הרחמן אלו שמונה-עשרה במקום שמונה-עשרה ברכות שבתפלה, עד כאן לשונו.

והנה באתי לעורר לבביכם הטהורים וכל רבני ארץ ומורי צדק בכל קהלות וישובים לגור על השמש להזהיר העם בשעת התפלה שלא ידברו, דהינו שיצוה להכריז "שתיקה יפה בשעת התפלה" ואז יהיה להם שיבה טובה שהוא ראשייתבות שתיקה יפה בשעת התפלה. וכל אדם יזהר מאד בתשובה קלה כזו, ואף אם כבר דבר יהיה לו תקון גדול מהיום והלאה על-ידי שיגער בחברו, והחייב מסל עליו לגער בחברו כמו שאיתא בשלחן-ערוך מי שדבר בבית-הכנסת הוא חוטא ונדול עונו מנשא וגוערין בו, ונראה לי כונת השלחן-ערוך שהוא כמו רוצח שנהרג על ידו כמה פנים. וכן יוכן הפסוק: לשון הקייתי את בניכם מוסר לא לקחו, רוצה לומר שלא לקחו מוסר והיו מדברים בבית-הכנסת כנ"ל, ועל-כן חטאם גדול כמו חטא מון שהרג לאחיו, ונדול הנה עונו מנשא, עונו נמי גדול, ונדול כח התשובה שיופה לעצמו ומזכה לאחרים עמו, וזדונותיכם נעשה לכם כזכות ונברא לכם מלאכי רחמים, ותגרמו חיים לכם ולבניכם אחריכם בטוב ובנעימים אמן, עד כאן לשונו.

צרות ישראל בטליון על-ידי אמירת יהא שמה רבא

(ה) ענין נראה מובא בספר מרכבת שלמה לרבי ישמעאל כהן גדול (ח' ג. בסוף) וזה לשונו: אמר רבי ישמעאל שח לי סגיא-ל שר הפנים, ידידי שב בחימי ואגיד לה מה תהא על ישראל, וישבתי בחיקו והיה בוכה והיו דמעות יורדות מעיניו ונופלות עלי, אמרתי לו הדר זיוי מפני מה אתה בוכה? אמר לי ידידי, בוא

ומדברים בבית־הכנסת לזה אין להקדוש־ברוך־הוא כפי־כול תרוץ, כי עכשו ראינו בעוונותינו הרבים האמות עומדים בבית תפלתם באימה וביראה, ומיך נותן הקדוש־ברוך־הוא רשות לתפל העולם, וזהו דבר רחמנא לצלן, ואל תקרי דבר אלא דבור, שהיה מדבר בבית־הכנסת וברא מלאכים משחיתים, המה ממתים אותו בשעת הדבר בר מינן. (דרך משה, יום ח)

מי שאינו עונה אמן בדבעי - נעשה אכזר על כל משפחתו

(יג) ולפי מה שמבאר בחז"ל בסמוך דאמירת אמן ויהא שמה רבא מציל מכל גזרות קשות ואכזריות שבעולם, ומצילו מדינו של גיהנם והוא שמביאתו לחיי העולם הבא, יבין כל מבין וישפיל כל בר־שכל כי המתאכזר היותר גדול על עצמו ועל משפחתו ועל כל עם ישראל הינו מי שמתרשל מחמת שיחה בטלה או שאר סבות מענית אמן יהא שמה רבא ושאר אמנים בדבעי, שהרי מכל צרותיו או צרות בני־ביתו, וכן צרות הכלל היה יכול להנצל ולהציל על־ידי אמירת אמן ויהא שמה רבא בקול רם כמו שהעיד לנו חז"ל (ויכמו שיבאר בסמוך באר) בשבת קיט: תוספות דבור המתחיל כל העונה, דבשעה שישאל עונים יהא שמה רבא בקול רם נתבטלו כל הגזרות רעות, ובההר הקדוש וילך (דף רפה:). שמדבר מענית אמן ומעלתה כותב שפוחחין לו כל תרעין דרקיע ובשעה שיש צרה בעולם מסתפל הקדוש־ברוך־הוא באלו שעונין אמן ונוהרין בהם, להצילם מכל צרה וציקה.

(יד) עיין עוד בזהר הקדוש שם, דשערי ברכה נפתחים להם למעלה ושוורר שמחה וטובה בכל העולמות, ואס־כן תחת להצטער ולהתעצב ולחפש אחר דרכים שונים ומשנים להנצל מכל צרה וציקה ונחליים רעים ורבים שאין לה יום שאין קללתו מרבה מחברתה יותר היה לו לקיים מצות ענית אמן ויהא שמה רבא כראוי, ואז יזכה גם להצלחה מרבה בכל עסקיו. ועין בספר הקדוש הגן שזהו סבת עכוב הגאולה, רחמנא לצלן, וכן גלה רבי ייבי מאוסטראה.

ואכניסה ואראך מה גנוז לישראל עם הקדש. תפסני ביזו והכניסני לחדרי חדרים ולגנוזי גנזים ולאוצרות ונטל את הפנקסיו, הראני אגדות כתובות צרות משנות זו מזו, אמרתי לו הללו למי הן, אמר לי לישראל, אמרתי לו יכולין ישראל לעמד בהן, אמר לי בוא למחר ואודיעך צרות משנות מאלו. למחר הכניסני לבית גנוזי גנזין ולחדרי חדרים והראני צרות משנות מן הראשונות וקשות, אשר למות למות, ואשר לחרב לחרב, ואשר לרעב לרעב, ואשר לשבי לשבי. אמרתי לו הדר זיוי כל קד חטאו ישראל, אמר לי בכל יום מתחדשות גזרות קשות מאלו וכיון שנכנסו לבתי־כנסיות ולבתי־מדרשות ועונין יהא שמה רבא אין אנו מניחין אותן לצאת מחדרי חדרים. עד כאן לשונו.

מי שמספר גורם שבניו יהיו יתומים

(ז) מי שמספר בשעה שהש"ץ חוזר התפלה, ובעת אמירת הקדישים, ובשעת אמירת ברכות השחר לפני התכה, אי אפשר בשום אופן אפלו שיהא מלאך שיהא נזהר מאמן יתומה, כי באמצע הדבור אי אפשר בשום אופן לכונו, כי אמן יתומה פרושו שאינו יודע באיזה ברכה שעוניו, וכל־שכן שאינו יכול לכונו בכונת אמן אפלו בפשטות, וגם עונה אמן קטופה וחסופה שעונה קדם שצריך לענות, או אחר שהבעל־תפלה כבר התחיל בברכה אחרת, וזה מרגש בחוש, ומי שוטה יכול להכחיש זאת, אם לא שוטה רשע, וגם רוח שאינו מודה על האמת. (שם, דף רנב)

(ח) אלו המבזים לענות אמן יורדים לגיהנם למקום הנקרא אכזון ואינם עולים משם לעולם. (זהר הקדוש, חלק ג, רפה:)

(ט) מי שאינו מכוון באמן מבזה כפי־כול להקדוש־ברוך־הוא. (שם, רפה)

(י) על כל קטרוג שהשטן מקטרג הקדוש־ברוך־הוא במדת רחמיו משתיק לו, אבל אם מקטרג ואומר שישאל אין להם יראה

והלוא אנו רואין בכל יום פנעים שונים ומשנים: אשר תקצר היריעה מהכיל אנשים צעירים נחטפים באפן מבחיל באיכות ובמספר מרבה אשר לא נשמע כזאת מעולם, וכי חשיד קדשא בריה הוא דעבד דינא בלא דינא, בתמיהה, ואחר שהעידו לנו חז"ל במקדשם כי כל זה יארע באם אין נזקריין בענינת אמן, על מה הצרף לחפש אחר שאר בדמי עברות ולשאור כמתמיה מה זה ועל מה זה עשה ה' ככה לארץ הזאת.

(טז) וכהנה וכהנה שבר על שבר יחדו ידבקו שמועות נוראות תסמר שערות אנוש פורחות באויר. מי יודע מי ומה גורם כל זה לא נחשד חס ושלום קדשא בריה הוא לעשות דינא בלא דינא (ברכות ה:) מי יודע אם לא חלילה וחלילה עון בזיון מקדשי ה' גורם ומה שבשאט נפש זורקים ומאבדים בנדים סם החיים הנז"ל שנתן בידינו ה' הטוב ברב רחמיו ונחסדיו ומפסידים אותו באכזריות בעד הנאה של מה-בכף קצת שיחה בטלה בבית-הכנסת ובעד קצת תענוג שמיעה של מה-בכף בבית-הכנסת ושמא ואולי חס ושלום כל זה גורם שחלילה אין תפלותינו נשמעות שהחולים יזכו לברכת למען ירבו ימיכם וימי בניכם על אדמת קדש דבית-הכנסת, כי הנחנו לרמס ברגל בגאונה וכוז קדשת בית-הכנסת לאלו השוטים והטפשים – דע שלא אני הוא הקורא לאלו המשיחים שיחה בטלה בבית-הכנסת "שוטים" אלא רבנו הגדול הטוריין והב (ארח-חיים סימן נה סעף-קטז ד) קורא אותם "שוטים" וחותרם דינם שאסור לצרפם למנין כי אינם מן המנין (עין שם בדבריו הקדושים והטהורים) לדבר בבית-הכנסת בשעת התפלה ולא הרימו קולי קולות וברקים בפני קהל ועדה כפסקו של הגאון הקדוש בעל "נוי העמודים" (עמוד העבודה. פרק י) וזה לשונו: ובעונותינו הרבים עד מתי יהיה זה לנו למוקש, שבכל עיר ועיר אין יכולין למחות להעם, ונעשה להם כהתר בעונותינו הרבים. וי להם, וי לנשמותיהם, ואיך יעלה תפלותיהם למעלה והיא מלכלכת במיני חטאים, ואין קטיגור

נעשה סניגור. על-כן מן הראוי שכל קהלה וקהלה, מקום אשר דבר המלך מלכו של עולם ודתו מגיע, יעמידו אנשים על זה אשר ישגיחו באיומים רבים על המדברים, ויבישו אותם ברבים, וכוה נראה כבוד ה' בארץ, וכל העם ישמעו וייראו ולא יזידון עוד, ויתנו במתג נרסן עדים לבלם את פיהם בבית-הכנסת מלדבר דבר של חל ושיחה בטלה, עד כאן לשונו הקדוש.

(יז) ועין בספר דרך משה וזה לשונו: ועל כל קטרוג שהשטן מקטרג הקדוש-ברוך-הוא במדת רחמיו משתיק לו. למשל, שהשטן אומר ישראל גנבים הם או גזלנים הם, הקדוש-ברוך-הוא משיב לו: מי יאמר אם האמות קבלו התורה שלא היו גנבים יותר מישראל. אבל אם מקטרג ואומר שישראל אין להם יראה ומדברים בבית-הכנסת, לזה אין להקדוש-ברוך-הוא תרוץ כביכול, כי עקשו ראינו בעונותינו הרבים האמות עומדים בבית תפלותם באימה וביראה, ומיד נתן הקדוש-ברוך-הוא רשות למשחית לחבל העולם, וזהו דבר רחמנא לצלן, ואל תקרי דבר אלא דבור, שהיה מדבר בבית-הכנסת וברא מלאכים משחיתים, המה ממיתים אותו בשעת דבר רחמנא לצלן. ונראה לי דרך הלצה, לרמוז בפסוק: ה' ילחם לכם – נגד השטן – ואתם תחרישון, רוצה לומר אם אין אתם מדברים בבית-הכנסת, וקל להבין.

וכל אדם יזהר מאד בתשובה קלה כזו, ואף אם כבר דבר, יהיה לו תקון גדול מהיום והלאה על-ידי שיגער בחברו, והחיוב מטל עליו לגער בחברו, כמו שאיתא בשלחן-ערוך (ארח-חיים, סימן קכד, סעף ז) לא ישח שיחת חלין בשעה ששליח-צבור חוזר התפלה, ואם שח הוא חוטא ונרדל עונו מנשא וגוערין בו. ונראה לי פנות השלחן-ערוך שהוא כמו רוצח שנהרגו על ידו כמה בנינים.

וכזה יוכן הפסוק: לשוא הכיתי את בניכם מוסר לא לקח, רוצה לומר שלא לקחו מוסר והיו מדברים בבית-הכנסת, ועל-כן חטאם גדול כמו חטא קין שהרג לאחיו וגדול היה עונו מנשא,

עונו נמי גדול. וגדול כח התשובה שיזכה לעצמו ומזכה לאחרים עמו, וזדונותיכם נעשה לכם כזכיות ונברא לכם מלאכי רחמים, ותגרמו חיים לכם ולבניכם אחריכם בטוב ובנעימים אמן, עד כאן לשון ספר דרך משה. (מורא מקדש, דף ת, אות יז)

אם האב משיח גם הבנים נמשכין אחר זה

(כ) עוד נקדה חשוכה שראוי לדבר בו. כי דוע כל אב ואם מאיזה מדרגה שיהיו בעבודת השם יתברך וקיום מצוותיו, כל זמן שמאמינים בה' ובתורתו מקוים ומשתוקקים שבניהם אחריהם יהיו יראי ה' ועושי רצונו, כמו שענינינו רואות בכל יום, וכבר האריכו ספרי מוסר כי עקר כחו של גדול הבנים הוא מעשי האבות, שדרך הגדולים להמשיך למנהג אבותיהם, ואם כן דעת לנבון נקל שאב הרוצה את בנו שיתפלל כראוי ויענה אמן ויהא שמה רבא בעונתו לא במהרה יראה פרי עמלו, אם הוא בעצמו לא יעשה כן, בשגם שהבן רואה כי אין דברי ומוסרי האב יוצאין מן הלב שהרי הוא בעצמו אינו זהיר במה שמזהיר לו, וכל יגיעו לריק עלידי זה.

ולאו מן הנמנע למצא בנים שאחר מנה של מוסר מהאב ענו ואמרו טל קורה שבין עיניו וקשט עצמה תחלה.

היוצא מזה, כי מעשי אבות סימן לבנים להמשיך בדרךם וזולת זה להבל יגיעו.

מונע התפלה מלעלות למעלה

(כא) יערות דבש, חלק א, דרוש ד: צריך האדם להיות חרד בתפלה כי זה אשר נשאר לנו בגולה וכמה יש לאדם להתבונן בו לעמד בהכנעה יתרה וכפיפת קומה ומלין לצד עלאה ימלל בנחת בכונה ואשרי למי שמתפלל בדמע ולב נשבר ונדכה כי לא ישוב ריקם ועל מה נבטח בגולה ומה יגן בעדנו אם לא בתפלה ובקשה מקירות הלב אוי לנו אשר נאמר סכותה בענון לה מעבר התפלה

ומה הוא הענו הוא אדים והבל שיש בו חטא היוצא מפי איש ואשה כל יום וביחוד שיחה בטלה בבית הכנסת ומכל שכן בעת התפלה הכל הוא עולה בעב וענו ומונע לתפלה לעלות, עין שם. (ספר הפנים, דף לד:)

תשובה גדולה צריף מי שלא ענה אמן אפלו פעם אחת

(כב) בספר אור צדיקים למהר"ם פאפיראש זצ"ל תלמיד קדוש הארי"ל (תפוח התפלה, סעיף נב) ולזה צריף האיש תשובה גדולה על שלא ענה אמן אפלו פעם אחד כששומע מן המכרה איזה ברכה על איזה פרי או על איזה מצוה, ומכל שכן אחר תפלת הש"ץ בבית הכנסת פשיטא שצריף לעשות תשובה גדולה, וקל-נחמר בנו של קל-נחמר כשלא ענה אמן יהא שמה רבא, עד כאן.

(כג) בזהר הקדוש (פרשת ואלה) אף-על-פי שעונה אמן אם אינו מכון טוב לו שלא נברא, מאן דשמע ברכה מתכרה ולא מתכון באמו, עליו נאמר ובני יקלו, ומאי ענשה בד נפיק מעלמא מכריזין עליו כרוו ואומרים סגרו כל הפתחים לפני פלוני בן פלוני, ולא יעול ולא יכנס לגן-עדן ולא תקבלו אותו, עין שם.

מעשה נורא מאמן שהגאון הצדיק בעל "באר משה" שליט"א היה שם

(כד) לכסוף אספר מעשה נורא שאני בעצמי הייתי עד רואה נעדין ארבעותי דא לרא נוקשות בהעלותי על לבי פעם דרש (כבוד קדשת אדוני אבי מורי ורבי הגאון הצדיק זצ"ל השם יקם דמו שנהרג על קדוש השם עלידי אשכנזים הארורים בכ"ו סיון שנת תש"ד לפרט קטן) דרשה גדולה בשבת-קדש, בענין ענית אמן ואמן יהא שמה רבא ובתוף הדרשה הזכיר מליצת רבנו הרמ"ק זצוק"ל שהראשייתבות ממלין שתיקה יפה בישעת התפלה הן אותיות "שיבה", שמי שנוהר בדבר ועונה

אמן ואמן יהא שמה רבא וזכה לשיבה טובה, ואמר מכלל לאו אתה שומע הן אבל אינני רוצה להזכיר בעליפה ההפך. למחרת בבקר היה רעש גדול בבית-הכנסת אחד מהשומעים דרשתו בא וספר שבאותו הלילה היה חולם חלום שעומד לפני בית-דין של מעלה, ויצא דינו לחיוב. התחיל להתחנן לפני הבית-דין שעדין לא הגיע לשיבה ושאל למה יקנס בדין קשה. השיבו לו שיש שייחה בטלה בתוך התפלה ולא ענה אמן ואמן יהא שמה רבא. השיב לפני הבית-דין של מעלה שלא ידע מחמר האסור, אז התרגו עליו אחד מיושבי הבית-דין אף אתה אומר דבר כזה והלוא הרב דין ומורה-צדק שלכם (והוא כבוד קדשת אדמו"ר זצ"ל, השם ינקם דמו) בשבת זו דרש מענין זה בשם הרמ"ק והוא זצ"ל אמר שהשותק בבית-הכנסת ועונה אמן ואמן יהא שמה רבא וזכה לשיבה טובה ומכלל לאו אתה שומע הן, ואתה בעצמך היית אצל אותה דרשה ואיך אתה אומר שלא ידעת מחמר הענין, אז הבטיח את הבית-דין של מעלה שילך ויודיע כל בני הקהלה מקל מה שנעשה עמו ויזהרו מקאן ואילף בדברי הרב הדין ומורה-צדק, אז יצא נקי מלפני הבית-דין של מעלה והיה לחרדת אלקים.

אין לו חלק באלהי ישראל - ומאריך הגלות - וחוטא ומחטיא

(כה) מצות אנכי ה' אלהיה, מי שרוצה לקיים ולקבל על מלכותו ברוך הוא, לא ידבר בבית הכנסת כמו שכתוב בזהר (פרשת תרומה, קלא): וזה לשונו: ומאן דמשמעיי בבי-כנישתא במלין דחל וי לה דאחזי פרודא, וי לה דגרע מהימנותא, וי לה דלית לה חלקא בחלקא דישראל, דאתחזי דהא לית אלקא ולא אשתכח תמן, ולית לה חלקא בה ולא דחיל מנה ואנהיג קלנא בתקונא עלאה דלעלא.

(כו) וזה לשון הזהר פרשת אחרי מות (דף עה:): תנא על תלת מלין מתעכבין ישראל בגלותא, על דעבדי קלנא בשכינתא בגלותא, ומהדרי אנפיהו מן שכינתא, ועל דמסאכי גרמיהו קמי

שכינתא, נמצא על-ידי שמספרים דברים בטלים בבי-כנישתא, ואנהיג קלנא בתקונא עלאה כמבאר בזהר תרומה הנ"ל מתעכבין ישראל בגלותא.

(כז) וזה לשון מהר"ם שיף (בדריש פרשת אחתנין): חדשים מקרוב באו לדבר שיחת חלין בבית-הכנסת, וזה ידע כל איש ישראל אסור הגדול הזה, זה לשון ספר הזהר מאן דמשמעיי בבי-כנישתא וי לה וכו' כמו שזכר לעיל (אות כה). וזכר שלשה דברים, האחד שמראה פרוי שאין נפשו דבקה באלהי ישראל שהרי הפסיק רוחו ונפשו ממנו מלבד הפרוד והקצוץ שגורם למעלה. השני דגרע מהימנותא, ואפשר שרצה לומר שעל-ידי הדברים בטלים אין עונה אמן שאין משים לבו על סוף הברכות, ואף אם שומע סוף הברכה סוף סוף על מה עונה אמן, ובחזרת הש"ץ התפלה אם אין עשרה השומעים עונים אמן הוי ברכה לבטלה. והשקר על ענין אמן גדול בלי שעור, פתחו שערים ויבוא גוי צדיק שומר אמונים, זהו דגרע מהימנותא. השלישי דלית לה חלקא באלהי ישראל דאחזי דלית לה אלקא ולא אשתכח תמן, כי מי יחשב שעומד לפני מלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא ובמעון קדשו ולא יבוש מלדבר דברים בטלים. אם אמרנו נמנה על כך אנשים מיחדים ולקנס, זה דבר זר, אם אין יראת-שמים גדולה מיראת הקנס. כל זה בדברי הרשות, כל-שכן שיחת אסור, ליצנות לשון הרע וכו', עי' שם. עד כאן לשונו.

(כח) ועי' בספר אור צדיקים (בעמוד העמודה פרק יב) וזה לשונו: ומכל-שכן שלא לדבר בבית-הכנסת דברים אחרים שאינם מענין התפלה, וזה לשון הזהר פרשת תרומה: מאן דמשמעיי בבי-כנישתא וי לה דאחזי פרודא, וי לה דלית לה חלקא באלקא דישראל וכו', ואפלו הוא לאחר התפלה עדין קדשה שורה שם. ומאן דמגביה קולו בדברים שאינם שייכים לתפלה ולשבת השם יתברך הוא נוהג בזיון בקדשתו יתברך ומגרש השכינה משם,

ועליו השכינה צועקת וקובלת נתנני ה' ביד לא אוכל קום, ואז נאמר עליה ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה, אין לה דירת מנוחה בעת גלותה כי אם בבית־הכנסת שבישראל, ועבור זה שנתן קולו בבית־הכנסת כבבתי־טרטאיאות ובדברים בטלים מכרחת השכינה בעיונותינו הרבים לנווד ולהתגרש. אוי לו ואוי לנפשו, כי עליו נאמר בן כסיל תוגת אמו. וענשו, שגם הוא יהיה ביד אכזריים אשר לא ימצא מנוח ומרגוע לנפשו, רחמנא לשזבו מענשא דילהון. לכן כל בעל גפש יחוש לעצמו, ואז תאיר נשמתו באור החיים אמן סלה, עד כאן לשונו. (מורא מקדש דף י')

(כט) סדור נהורא: וכתבו הספרים, צריך להזהיר להמוני עם שלא יאמרו תהלים ומעמדות או שאר תחנונים בעת החזרת הש"ץ תפלת שמונה־עשרה, כי בודאי אי אפשר לכוון באמן ועוניו אמן קטופה קטופה יתומה. וכיותר נמצאו זאת לפני כתל מערבי מהמוני עם שפורקים מעליהם בשעה שהקהל משבחים ומפארים או בחזרת הש"ץ השמונה־עשרה הולך אל דרום וסוכב אל צפון סוכב והולך בלי מורא נפחד כמו בבתי־משתאות, ועליהם נאמר מי בקש זאת מידכם רמס חצרי, ולמה יקצה ה' על קולך, כי הוא חוטא ומחטיא את הרבים כירבכם, והחטא הזה לבד די להאריך גליותינו. ובעיונותינו הרבים אסור זה נעשה להם ממש כהתר. לכן מי שיש בידו למחות מטל עליו הדבר ויהיה שקרו גדול לעולם הבא. (ספר הפנים דף טז:)

(ל) סדור הארינו"ל מרבי יעקב קאפיל בעל מחבר שער־גן־עזר בהלכות בית־הכנסת: בזהר מפליג מאד בענש המדבר בבית־הכנסת אפלו בדברי־תורה או מוסר בשעת התפלה, ואף שלא בזמן התפלה אסור בדברי חל. אף בדברי־תורה ומוסר מתר שלא בזמן תפלה. ומי שלא נזהר בזה אוי לנפשו בגין דאחזי דלית אלקא ולית לה חלקא באלקא קדישא, ופשיטא בשעת חזרת העמידה צריך שיהיה לפניו סדור פתוח וישמע כל מלה ומלה מפי הש"ץ ויכוון כל מלה ומלה מן הסדור. ובשעת קריאת התורה יהיה אזניו קשובות לקול הקורא ויכוון כל מלה מפי החמש. ופשיטא

שחם ושלום להפסיק בשום דבור מתחלת ברוך שאמר עד סוף חזרת העמידה, עד כאן לשונו. (שם דף יט.)

(לא) אל תדברו שיחת חלין בבית־הכנסת ואפלו לצרף גדול כי צון גדול הוא מי שמדבר בבית־הכנסת וגורם רעה לעצמו. האמנם אלם - תעשו עצמכם כאלמים בשתעמדו בבית־הכנסת. וזה לשון הרוקח המדבר בבית־הכנסת ונחבריו משבחים ומשוררים קורא אני עליו הוי על כל שכני הרעים כי ישרים דרכי ה' צדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם. וכבר הארכתי בזה בחבורי עמק ברכה במקומו, עין שם.

(לב) הגהה מבנו מהר"י ז"ל: להיות שרפים דשו ועברו וישנו ושלשו זו העברה ונעשית להם כהתר על־כן נעתיק לשון הזהר בזה וכאשר יראה האדם ההפלה הגדולה שהפליגו התנאים הקדושים עליהם השלום בחמר זה החטא אולי ישמר לפיו מחסום ליראת ענשו לכבוד שם קדשו יתברך ושומר פיו ולשונו שומר מצוה נפשו. אמרו מאן דמשחצי בבני־כנישתא וי לה דאחזי פרוזא, וי לה דגרע מהימנותא, וי לה דאחזי דלית לה חלקא באלקא דישראל, וי לה דאחזי דלית לה אלקא ולא אשתכח תמן. ואחזי קלנא בתקיפא עלאה, עד כאן בפרשת תרומה. והנה על־פי הדברים האלה עוד אוי להם לפת המחברים לדבר בבית־הכנסת.

(לג) והאלקים בכל העברות לא ראיתי בהנה לרע כי מה יתרון לבעל הלשון דבשאר עברות הגופניות כגול וכערייות וכמאכלות האסורות וכיוצא בהן יצרו של אדם מתגבר עליו ומחטיאו לפעמים לרשע לפי שנפשו של אדם הנאות ממדתו ומתאנה להם לסבת יתרון הגופניות המגיעות מהן אכל בזה אין יצרו של אדם מתגבר עליו כל כך והוא ברצונו בזדונו מושך עליו פח היצר הרע והקלפה ושומע לקול יצרו המחטיאו בדבר ללא דבר הנאת הגוף כל־כך כענין שדרש במדרש שאין יתרון לבעל הלשון. ועוד כי ביו העברה בהכרח הוא חוטא ומחטיא אחרים כי לא תעשה

ביחידי כייאם בשנים שנים מן הפחות שבהם ואס"כ חטא הרבים תלוי בו. והיותר מר לי מר שהוא מזלזל בכבודו יתברך ויתעלה בפרהסיא בתוך קהל ועדה וכאותן השעות הקדושות עצמן המיוחדות וקבועות להלל ולשבח ולקבל עלינו בכל לכבנו היחוד והחבור ני לה דאחזי דלית לה חלקא בחלקא דישראל ואחזי פרודא בחבור ובבית הגדול והקדוש המיוחד והקבוע לעמד ולשרת לפני המלך ה' צבאות ולקבל עלינו על מלכותו ואחדותו יתברך ובהיכלו כלו כבוד יאמרו. ני לה דאחזי קלנא וכבודם בקלון המירו. ועושה עון ועובר בפשע במקום הצדק שמה הרשע כי השער הזה ה' אלקי ישראל כא בו לשמע אל הרנה ואל התפלה.

הַרְף הַיֵּשֶׁר בְּסֶדֶר בֵּית־הַכְּנֶסֶת

(לד) עליכן כה הוא מהמחייב והראוי מהיות המדה ההגונה. כאשר נבוא לבית אלהינו ונתאסף יחד בבית-מקדש מעט לכבוד אלקי ישראל היה לנו לישב שם בהכנעה ובמורא גדול מפני יראת מלכות וכבוד ואימת השכינה כי ה' במקום הזה ואנו אין משימין לב לידע והיה לנו לירא ולומר מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלקים וזה שער השמים ולזכר ולקיים מוצא שפתינו שאמרנו בבואנו אל הקדש ואני ברכ חסדך אבוא ביתך אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך ונעורר עצמנו ולציר בדעתנו. לא ציור דמיוני וכדרך העברה רק אור שכלי אמתי ושיהיו הדברים חקוקים בפנימיות לבנו. דהינו שעתה אנחנו מתיחדים עם המלך הכבוד יתברך בביתו לפתח ולעין בעניני המלך ולתקן כל צרכי מלכותו ומושב משרתיו ומעמד עבדיו מלבוש שיהיו (הרמוז לאצילות בריאה יצירה עשיה) על-ידי השירות והתשכחות על צד היותר טוב כמו שהאריכו בזה החכמים הקדושים רואי פני המלך וכתבו שסדר הברכות והשירות והזמירות והתפלה בין בישיבה בין בעמידה זה אחר זה מתחלה ועד סוף הכל מתקן לתקן תקון כל אחד מהעולמות דהינו אצילות בריאה יצירה עשיה ממטה למעלה ולחברם דא בְּדָא עד רום המעלות ומסדר לסדר סדר התקון העליון ומוסיף כח וגבורה

בפמליא של מעלה נפלאות מדבר בזה אשרי עין ראתה כל אלה ואזן שמעה לה איה כל ענין וענין בפרטי פרטות וכל סדר וסדר אפלו מה שנראה קל ופחות מאד וכל מלה ומלה מתקנים כנגד הכבוד העליון ומגיע לרום המעלות.

**לְעַמֵּד בְּשִׁמְנֵיט לִ"תְהִלּוֹת לֹא-לְעִלְיוֹן" -
עֲנִין גְּדוֹל**

(לה) ואזכיר ענין אחד לדמיון דהינו מה שנוהגין לעמד בשאומרים תהלות לאל עליון קדם שמונה-עשרה ברכות הנה זהו אחת מהנהגות הנראה לעיני כשר שהוא קל וקטן מאד ואין בו קפיצא אם עומד בכאן או יושב עד סמוך לשמונה-עשרה ברכות. והנה הקדושים גורי האר"י וצ"ל כתבו על זה רמוז וסוד גדול ומזה יקש האדם לכל ענין וענין שבעולם אפלו מה שנראה פחות וקל מאד הוא מתוק על-פי החכמה העליונה ובנדאי ישתומם האדם על המראה ולבו יחיל בקרבו בראותו עצם קדשת הענינים ושאינו הדברים פפשוטן ובטעמים קטנים לכדם כמו שעלתה על דעתו וישים אותן על לבו ויעבד את בוראו יתברך ביראה ובשמחה שזכהו לקח. ואף מי שלא ידע וישכיל פרטי הענינים מקל מקום ראוי הוא להתעורר ולשום על לב שיש בקל ענין דברים בגו דברים גדולים ונוראים ויכון בהם דרך קל לתקן העולמות ולקשרם דא בְּדָא וקל-וחמר בנו של קל-וחמר שיחיד ויירא לנפשו מאד וישמר עצמו שלא לקלקל ולהרס דהינו בכנינות זרות או בשיחה בטלה ומאן דלא אשגח בְּדָא ני לה ני לנפשה שהוא מפגל בקדשים וטב לה דלא אכרי ולא זו שאינו מתקן תקוני ומלקא מדישא בלבושהוי וכעטרוהי אלא אף זו שבנה פרפורין דילה.

בְּנִינָה לְכָל אָדָם לִפְנֵי שְׁמוֹנֵה-עֶשְׂרֵה

(לו) התי יתן אל לבו וגם ישים על לב שעתה באנו לבקש ממנו צרכינו הן צרכי גופנו הן צרכי גשמתנו דהינו הסליחה והמחילה על החטאים והעונות ולציר בשכלנו בפנימיות הבנת הלב אלו היינו באים לפני מלך בשר-ודם שהוא עפר רמה ותולצָה אף

בחייו ומלכותו הוא הכל הקלים כמה היה לנו פחד ורעדה והקנצת הלב ומורא יעלה על ראשו בזריוות וברגע אחד היינו משליכין מעלינו כל עסקינו ומסיחים דעתנו מכל הענינים שבְעולם ולא היה עולה על רוחנו כִּי־אם העסק שיש לנו עם המלך והיינו עומדים לפניו בחרדה ובזריוות גדול שלא נדבר שום דבור בעולם כִּי־אם מה שהוא רצונו וכבודו של מלך ושלא לגע בכבודו אפלו כמלא גימא וכמחט סדקנית.

ואס־כן לא תהא כהנת כפנדקית! ולפחות נעשה כן בעמדנו לפני מלכו של עולם המלך הכבוד הבוחן לבות וכליות אלקים צדיק ולהתעורר לבנו לב האבן ולא נתן מקום קלל וכלל לפתוי היצר הרע רק בזריוות וברגע אחד ככל נסית דעתנו ונשליף מעלינו כל עסקינו ולשמר פתחי פינו מחטא בלשוננו בשום שיחה שאינה מעין התפלה שלא למלקל חס ושלום שום סדר ותקון העליון. הן היום גדול לעסק כל אדם בעסקיו ולדבר דבריו ועניניו ובהיא שעתא ועירתא לית הוא יהיב לה (רוצה לומר לשם יתברך) לבו ועינו. על־כן מהראוי והמחויב לקבץ וליחד בו לכבוד אלקי ישראל יתברך לפחות שעה קטנה זו לטהר מחשבותינו ולא לשום מגמת פנינו כִּי־אם להכין עצמנו לקראת אלהינו ולעבד אותו בשמחה ביראה ובחרדה בשירות ותשבחות בכל כונתנו שמהא תפלתנו עטרה לראש מלך מלכי המלכים הקדוש־ברוך הוא ואז יהא בצדק מאמרנו ולרצון אמרי פינו ובקשתנו שאנו אומרים בסוף כל התפלות ותשבחות בשיר הכבוד תהלתי תהי לראשה עטרת וכו' לא זמרתא תהא.

סדר האדם בשעת שמונה־עשרה

(לו) וגם להתפלל תפלתנו בכל לבנו ולבקש ממנו יתברך צרכינו המרבים בהכנעה גדולה מקירות לבנו כעני בפתח נשפף לפניו שיחנו וצרותינו לפניו נגיד שימלא בחסדו חסרונותינו ויאמר די לצרותינו ולא שנעשה תפלתנו ובקשתנו כמו שרוצה לפטר מהחוב המטל עליו ומתפלל בחפזון ובמהירות אלא יתפלל במתון מתון וברחמים ובתחנונים ולזהר ולהזהיר הקטנים עם הגדולים בכבודו ויחודו

של המלך ה' צבאות שלא להוציא מפינו שום דבור רק שיהיו עינינו פקוחות ואזנינו קשובות לשמע אל הרנה והתפלה אשר הש"ץ מתפלל ומברך ומקדש ה' ברבים וליחדו יחוד גמור בעניית אמן כראוי על כל ברכה ותהלה היוצא מפי הש"ץ והמברך וכן בקדיש וקדשה הן כל אלה חלק אחד מאלף מקצת דרכי הקדשה שמחייבים אנחנו להתנהג בהן בעמדנו לפני יתברך.

(לח) והנה בעוונותינו הרבים קצת אנשים מהפכין הקערה על פיה ועושין הכל בחלוף ונגרן מפריד אלוף ובכית הקדוש בית התפלה בפני המלך הקדוש המרום על כל ברכה עומדים בשחוק וקלות ראש ושיחה בטלה. והתפלה שפלה. וגם קצת מאנשי המעלה תחת ידם קצת זו המכשלה. גם קצת מהלומדים קצת בזה גלגלים. וקצת היהודים האמללים הפסילים והנבלים בזה מתנצלים ועצמם תולים באילנות הגדולים. ועל־כן למוכיחים נותנים כף סוררת. ולא זו שאינו מכונים לשמע אל התהלה והתפלה שמהא עטרת תפארת. רק תחתיה מעמד הבהרת. אשר אמרו ללשוננו נגביר לשון גדולות מדברת. ובעוונותינו הרבים השפחה תירש הגברת. וכמה סבות רעות יוצאות וכאות מזה ועברה גוררת עברה פי לא זו שמדברים דברי הרשות אלא אף זו שמדברים ליצנות ולשון הרע צרעת ממארת.

שתי כתות בהאינם משגיחים באמן

(לט) והנה האנשים האלה יחלקו לשתי כתות ותועבת ה' גם שניהם. יש כת שאינה משגחת על עניית אמן. ויש שעונה תוך כדי דבורו אמן יתומה קטופה וחטופה וממהר לענות אמן כדי שיחזור לסורו למקום שפסק בדבורו. וכן עושין בברכו וקדשה. אוי לאותה כלמה אוי לאותה בוששה. עד מתי יהא הפגם הגדול הזה והחטאה הגדולה הזאת טמונה תחת ידנו וכבושה. ומדוע לא נעורר מתרדמת יצרנו הרע ונקה מוסר מעניני עצמנו כי כאשר ידבר איש אל רעהו שום דבר וענין מה. בעת טרדת עסקיו. הנה

הוא פונה אליו ערף ולא פנים ואיננו שומע לו, כי ידיו "דמים" מלאו או שאר עסקים. ואלו בעמדנו בעסקינו עם המלך הכבוד יתברך בעת התפלה וטרם יקרא הוא עונה עוד הוא מדבר תפלתו ותהלתו והוא שומע. שימו לבכם לחיל"ה [לחילול השם] ותשימו על לב מוראות וגורו לכם מפני הענשים ותנו כבוד למלך ה' צבאות.

והנה אוכיחכם ואערכה לעיניכם מה שכתב על זה הזהר בפרשת וילך ושאר כל רואי פני המלך המקבלים עליהם השלום כתבו כי העליונים ותחתונים תלויין במלת אמן והוא שרש ויסוד מוסד לכל העולמות פלו ומי שמכנו לכל ברכה וברכה היצאת מפי המברך ועונה אמן בכונה וכדינו גורם למעלה קדושה הרבה מאד ושפע רב טוב לכל העולמות וששון ושמחה לכל העולמות וכו' הכל כמו שכתבנו למעלה בהג"ה אמן יהא שמה רבא בשם הזהר וכבר הוספנו גפה משלנו למעלה בסיעתא דשמאי והטבנו את אשר דברנו בענין כננת ענית אמן כראוי וכמו דאצטריך יחייב בו העיון.

עון זה די להאריף גלותנו - פי אמן יהא שמה רבא סבת גאלתנו

(מ) והנה על-פי הדברים האלה יחשבו פת המדברים שכר עברה כנגד הפסדה אם שנה הנאת דבור לשונם, נגד מה שהתריסו ומרדו כנגד קונם. ולא חסו על כבודו יתברך ולא בעגש התמיד של עצמם ובאותה שעה הקדושה עצמה המיוחד לקה שהיו יכולים לתקן תשובה מלכות שמים ולהרבות בכבוד שמים וגם לקנות עולמם, שם מהפכים לרעה ועושים שם פגמים גדולים ורב דפי כי תחת יפי. ומחללים ולמשחית מהפכים הודם ולשאל תחתית לתרפות עולם בשמי ידים מורידים כבודם.

אכה עד מתי לא יסירו מסוה העורו ויפקחו קצת עיניהם

ויתעוררו קצת על לבם הנרדם שהעגש והפגם גדול במאד מאד והעון הזה סמוך בידם ואלו לא היה בינינו אלא זה החטא בלבד היה די לעמוד בצרות גלותנו הקשה והארף כי להיות שפפת הגאלה הוא אמירת הקדיש והקדושה כראיתא ברוח בשם המדרש כשישראל עונים אמן יהא שמה רבא אומר הקדוש ברוך הוא מתי אהבץ את שארית ישראל בני מבין האמות. ואיתא גמי בשבלי לקט בשם המדרש כשעה שאומרים לפני קדוש קדוש קדוש וכו' אני מזכיר להם גלותם וממהר גאלתם. וכן הזכרנו לעיל מהזהר וממסכת ברכות. ומה גם הקדיש שהוא בעצם וראשונה על גאלת השכינה. שכבר אמרו רבותינו וזכרונם לברכה כל המברך מתברך ומפלל הן אתה שומע לאו, כי כאשר אין אנחנו נוהרין בזה אז אין אנו חוששין לגאלת עצמנו, על-כן במדה שאנו מודדין לה' מודדה לנו ועל הגלות והשעבוד משפ עלינו. ולך ה' החסד כי אתה תשלם לנו כמעשינו.

חובת הגדולים לקח מקל בידם

(מא) והנה מאחר שהענינים הללו הם גדולים ועצומים ועומדים ברמו של עולם הפלא ופלא מי שיש בידו מקל ורצועה ואינו מתקן הלוא ידוע מאמרם, וזכרונם לברכה, על פסוק ואשכם בראשיהם שחטאות הצבור ואשמות העם תלויין בראשי מנהיגיהם ואם-כן האיך אנו רשאים להתעצל ולפרק על מעל צנארינו שלא לחוס חס ושלום על כבוד יוצרנו יתברך לבטל זו הקלפה הקשה בזרוע נטויה בכל מיני תחבולות וכפיה ולא גשא פני איש ולא נהדר פני גדול עד אשר חזל יחזל. ומבשרנו נחזה אלוה כי אנחנו רואים בעינינו שאם יחטא אפלו איש נכבד וחשוב מאד לאיש נכבד ונוגע בכבודו הנה חמתו כערה בו ונוקם ונוטר כנחש עד אשר ישוב עמלו בראשו ועל קדקדו חמתו ירד וכל ישוב לכסלה עוד. ואם כן הוא מקפיד על כבודו המדמה אשר לא ירד אחריו כבודו מאומה, אדם להבל דמה, ימיו כצל עובר ואינו בטוח בחייו וכבודו

חד רגעה דיומא. ומה נעשה לכבוד האמתי הנצחי הוא המלך
הכבוד ה' צבאות שוכן רומה יתברך שצריכין אנו לפקח בזה
ולא בדרך עראי והעברה כפיאם לעין תמיד בכל ענין תחבולה
וערמה ולזהר ולהזהיר הקטנים עם הגדולים שלא לגע בכבודו
יתברך אפלו כמלא נימא. היש להשיב על דברנו זה מאומה.
והנזהר והמזהיר וחרד לכבוד המלך הכבוד יתברך ויתעלה יזכה
לראות בנעם ה' ולבקר בהיקלו בכבוד אומר כלו. עד כאן מספר
יש נוחלין והגהת בנו מהר"י זצ"ל זי"ע. (ספר הפנים דף כד א'
מה)

**הרינת חצי מיליון יהודים בשנת ת"ח
עלידי זה**

(מב) לכה נדפס בשם תוספות יום טוב לעשות מי שברך בכל
שבת ושבת למי שאינו מדבר בבית הכנסת דברים בטלים בשביל
המעשה שנהרגו רבבות מישראל בשנת ת"ח, אמרו למעלה
בשביל שדברו בבית הכנסת ובקתי מדרשות ונתחייבו שונאיהם
של ישראל דבר שפגמו הני"ו של דבור ונעשה דבר, ובשביל
שעשו גם שאר עברות היה רציחה, הרחמן הוא יצילנו. (ספר
מוכא מקדש, דף ו, אות י')

**בעון זה נהפכין בתי כנסיות לבתי
עבודה זרה, רחמנא לצלו**

(מג) בשלחן ערוך ארח חיים (סימן קנא, סעיף א) בתי כנסיות
ובקתי מדרשות אין נוהגין בהם קלות ראש, כגון שחוק והתול
ושיחה בטלה וכו'. וכתב המגן אברהם בשם סמ"ק: בעון זה
נהפכין הבתי הכנסת לבית עבודה זרה ולולים חס ושלום. האר"י
היה נוהר מאד שלא לדבר בבית הכנסת רק תפלתו, אפלו דברי
מוסר ותשובה לא דבר פן ימשך ממנו דבור חל - ספר הפניות.
(שם, אות יא)

**בעון זה נחסר הפרנסה - ויורד למדור
התחתון שבגיהנום ועוד**

(מד) הסכמת אדוננו מורנו ורבנו הרב הגאון המבוק
המפרסם בכל קצוי ארץ פאר הדור עמוד הימני
פטיש החזק סיני ועוקר הרים צנא מלא ספרא
רבן של ישראל כבוד קדשת שם תפארתו מורנו
הרב שלום מרדכי הכהן שליט"א
אב בית הדין דקהלת ברעזאן והגליל

בא לפני הרבני המפלג החסיד מורנו הרב רבי זאב וואלף סופר
סת"ם גרו יאיר מקהלת קדש לבוב בן הרב החסיד המפרסם
לשבת ולתהלה רבי נתנאל מנחם סופר סת"ם מקהלת קדש
ראהטין זל"ה והראה לפני כתב יד אשר לגט מאמרים קדושים
מפי סופרים וספרים וקבץ פעמיר גרנה פנינים יקרים דברי מוסר
ותוכחה בדבר מה שבעוונותינו הרבים נפרץ הגדר גדרה של
תורה ולשיח בעת שמונה עשרה בשעה שהש"ץ מתפלל. ומלבד
גדל האסור שנאמר עליו בשלחן ערוך כי גדול עונו מנשא, גם
יוסיפו חטא על פשע ומזולזלים בענינת אמן אשר ענשו
להעניש במדור התחתון שבגיהנום כמו שכתוב בזהר הקדוש
פרשת וילך. ומה מאד המו מעי על גדל המכשלה בדברים
העומדים ברמו של עולם. ונודע מה שכתב התוספות יום טוב סוף
פרק רביעי דקדושין דאף דבני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא
מלתא אלא במזלא, מכל מקום בתפלה יכולים לשנות המזל וכן
הוא בזהר הקדוש פרשת וישב בפסוק אלה תולדות יעקב יוסף.
ועין במהרש"א חדושי אגדות בכא בתרא ע"ד מה שכתב בזה.

ולכן בעון זה שמזולזלים בתפלה נחסר חס ושלום
הפרנסה. ולכן טוב עשה בעמיו באספת זקנים מאמרים
מליהבים את הנפש לזהר ולהזהיר את אחינו בני ישראל לכל
יוסיפו להקשל בזה וישיגו ארחות חיים ויתברכו ממעון הכרכות

פֶּרֶק ה
עֲנֵשׁ הַגָּדוֹל בְּעוֹלָם הַבָּא לְשָׁח וּמְסַפֵּר
בַּעֲת חֲזַרְת הַשָּׁמַיִם וְהַדִּישׁ וְאִינוּ עוֹנֶה
אָמֵן וְיִהְיֶה שְׁמֵהּ רַבָּא

על־ידי בטול אמירת אמן ישפטו אותו
בפלים גם על שאר עונותיו

(א) וְדָבַר יָקָר רֵאִיתִי בְּסֵפֶר דְּבַר יִשְׂרָאֵל בְּמֵאמֶר עֲנִית אָמֵן עַל־פִּי
 מֵה שִׁכְתָּב בְּשִׁלְיָה עַל הַכְּתוּב כִּי אֶקַּח מוֹעֵד אֲנִי מִיִּשְׂרָאֵל אֲשַׁפֵּט.
 וְהַיּוֹצֵא בְּקִצּוֹר כִּי מֵה שִׁמְחָשֵׁב כָּל אֶחָד עַל מַצּוֹת שׁוֹנוֹת שִׁקְשָׁה
 לוֹ לְקַיֵּן מַחְמַת טְרָחָא אוֹ שְׂאָר אֲנִס וְקִשׁוּיִים וְרוֹצֵה לְפַטֵּר עֲצָמוֹ
 מִדִּין שֶׁל מַעֲלָה, אוֹ עַל־כָּל־פְּנִים לְהַקֵּל עֲנִשׁוֹ לְעֵתִיד בְּטַעֲנוֹת אֲנִס.
 זֶה מֵהֵנִי רַק בְּאֵם קָמִים הַמַּצּוֹת הַכֹּאִין לוֹ בְּנִקְל כְּדָבְעִי, אֲכַל בְּאֵם
 גַּם אֵלּוֹ אֵינִם עוֹלִין לוֹ כַּהֲגוֹ מְגַלְגְּלִין עָלָיו אֵת הַכֹּל. וּמֵהֵאֵי טַעֲמָא
 מִי שְׂאִינוּ לוֹמֵד כָּל הַשְּׁבוּעַ וְלוֹמֵד שְׁבַת וְיוֹם־טוֹב בְּעִתּוֹת הַפְּנָאֵי
 נִצּוֹל עַל כָּל הַשְּׁבוּעַ זֶה מְגַלָּה. שְׁגַם בַּיְמוֹת הַחֵל הִיָּה שׁוֹקֵד עַל
 דְּלִתֵי הַתּוֹרָה לוֹלֵא טְרָדוֹת הַמְּרַבּוֹת, אֲכַל בְּאִינוּ לוֹמֵד שְׁבַת
 וְיוֹם־טוֹב גַּעֲנֵשׁ גַּם עַל יְמֵי הַחֵל, עַד כֹּאֵן תִּכְּוֹן דְּכַרֵי הַשְּׁלִיָּה
 הַקְּדוּשָׁה.

וּמְסִיק בְּסֵפֶר הַגִּ'ל דְּהוּא הַדִּין לְעֵנִין אַמִּירַת אָמֵן וְיִהְיֶה שְׁמֵהּ
 רַבָּא, דָּאִם יִדְוֵנוֹ אוֹתוֹ לְמַעֲלָה עַל תּוֹרָה וּמַצּוֹת שְׁלוֹ שְׁלֵא קִיָּמֵן
 וְיִרְצֵה לְתַרְץ עֲצָמוֹ בְּטַעֲנַת אֲנִס גּוֹפָא וּדְמֻמוֹנָא וְשְׂאָר טְרָדוֹת
 הַמוֹנְעִין אוֹתוֹ לֹא יִתְקַבְּלוּ טַעֲנוֹתָיו שְׁהַרֵי בְּשַׁעָה שְׁהִיָּה
 בְּבִית־הַמִּדְבָּר לֹא קִיָּם מַצּוֹת שְׁחִיב בְּהֵם בְּאַמִּירַת אָמֵן וְיִהְיֶה שְׁמֵהּ
 רַבָּא אִף בְּלֵי אֲנִס, קַל־נְחֻמֶר שִׁיחָה בְּטִלָּה שְׁהִיָּה יְכוֹל לְמַנַּע עֲצָמוֹ
 בְּשֵׁב וְאֵל תַּעֲשֶׂה וְדָאֵי אֵינן שׁוֹם יִשׁוּב דִּי חֻזַּק לִישָׁב פֶּשְׁעוֹ.
 וּמֵה גַם שְׁבָאוֹתוֹ הַזְּמֵן שְׁהַרְגִישׁ לָאוֹת וְעֵינָיו לְדְבַרֵי קִדְשָׁה
 הִיָּה אֵיתָן חֻזַּק לְפַטֵּט בְּכָל מִינֵי דְכָרִים בְּטִלִים וְשִׁיחַת פּוֹלִיטִיק
 בְּקוֹל רַעֲשׁ גָּדוֹל, וְהֵאִיף לֹא יִכְסֶה כָּל פְּנֵיו בּוֹשָׁה וְכִלְמָה בַּעֲת
 זוֹכְרוֹ כִּי לְאַמִּירַת אָמֵן וְדְבַרֵי קִדְשָׁה אֲבָד קוֹלוֹ וְהַרְגֵּשׁת הַלֵּב וְלֹא

בְּכִרְכָּה הַמְּשַׁלֵּשֶׁת כְּנַפְשׁ הַמַּעֲתִיר וְכָא עַל הַחֲתוּם יוֹם ג' בְּהַעֲלוֹתוֹ
 תַרְס"ט פַּה בְּרַעְזוֹאן: הַקְּטוֹן שְׁלוֹם מְרַדְכֵי הַכְּהֵן אַבְדִּיק. (סֵפֶר
 מוֹרָא מְקַדֵּשׁ - הַסְּכֵמַת הַאֲדַמוֹרִי מְבַרְעוֹאן וְצ"ל)

(מה) סֵפֶר הַקְּדוּשׁ אוֹר הַיִּשָּׁר מֵהַגָּאוֹן הַקְּדוּשׁ הַמְּקַבֵּל אֱלֹקֵי רַבִּי
 מֵאִיר פֶּאֶפְרִישׁ וְצ"ל (עֲמוּד הַתּוֹרָה, פֶּרֶק יז) : הִנֵּה צְרִיף אָדָם לְוַהֵר
 שְׁלֵא לְהוֹצִיא מִפִּיו דְּכָרִים רִיקָנִים שְׂאִין בְּהֵם נְפִיקוֹתָא שֶׁל תּוֹרָה
 אוֹ יִרְאֵה אוֹ חֲכָמָה אוֹ מוֹסֵר דְּרַדְרָאֲרִץ, שְׂאֵם אֵין בוֹ אֶחָד מֵאֵלוֹ
 הַנְּזַכְרִים לְשִׁטוֹת יַחֲשֵׁב, וְכִלְשָׁכֵן שְׁלֵא יוֹצִיא מִפִּיו דְּכָר הַמְּכַעִים
 הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ חֵס וְשְׁלוֹם, בְּכַרְט אִם הוּא בַעַל תּוֹרָה פַּה שְׁמַפִּיק
 מִינֵי מְרַגְלִיּוֹת שֶׁל תּוֹרָה יִפִּיק דְּבוּר כְּזֶה חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי אֲזֵי
 מְמַשִּׁיף עָלָיו הַטְּמָאָה הַגְּדוֹלָה וְהַרְבֵּה צַעַר יִסְבַּל עַד כִּי
 יִטְהַר מִטְּמָאָתוֹ. וְאֵיתָא כְּזֶה פְּקוּדֵי (עֲמוּד תַּעֲה) כִּי לְפָנִים
 מְגִיחֵם הַנְּקָרָא בּוֹר אֵית חַד מְמַנָּא וְהוּא סְמִיק כְּוֹרְדָא וְשְׁמֵהּ
 גְּמִינִמִּיא וְהוּא עוֹמֵד לְהַרְע לְיִשְׂרָאֵל, וְכַד נְחִית אֵיזָה תַּפְּלָה
 מֵהִיכְלָא דְלַעֲלָא בְּשִׁבִיל שְׁלֵא כְּוֹן בְּהַ כְּרָאוּי אוֹ שְׁעוֹנוֹתָיו
 גּוֹרְמִים, אֲזֵי תַכַּף הֵהוּא מְמַנָּה מְשַׁתַּתֵּף עִם רוּחַ הַטְּמָאָה אַחַת
 וְעוֹלָה לְמַעֲלָה וּמְזַכִּיר עוֹנוֹתָיו גַּם־כֵּן, וְזֶה שְׂאֵמֶר הַכְּתוּב וַיִּבֹא
 גַּם הַשָּׁטָן בְּתוֹכָם לְהַתִּיצֵב, זֶה גְּמִינִמִּיא הַנּוֹכַר בָּא עִם הַשָּׁטָן
 וְתַחֲתוֹתָה הַרְבֵּה מְזִיכִים וְהֵם מְמַנִים לַפַּח אוֹתוֹ דְּבוּר רִיקָנֵי
 שְׂמוֹצִיא הָאָדָם מִפִּיו אוֹ נְבוֹל פַּה וְכִיּוֹצֵא בוֹ וּמְכַעִים
 לְקַדוּשֵׁי־כְרוּף־הוּא וְאַחַר־כֵּן מוֹצִיא מִפִּיו דְּכָרִים קְדוּשִׁים, אֲזֵי
 הַמְּמַנָּה עִם הַנּוֹכַר נוֹטִלִים הֵהוּא דְבוּר רַע וּמְטַמְּאִים אֵת דְּבוּר
 הַקְּדוּשָׁה, אוֹי לוֹ וְאוֹי לְנַפְשׁוֹ כְּמָה רַעָה גּוֹרֵם זֶה לְעַצְמוֹ רַחֲמֵנָא
 לְשׁוֹבֵן וְכוּ', עַד כֹּאֵן לְשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה. וְכַמָּה מֵהַמוֹסֵר בְּתוֹף כְּדִי
 דְבוּר בְּשִׁמְתַּפְּלָל וְכַשְׁעָה שְׁהַשִּׁיעַ מַחְזִיר הַשְּׁמוֹנֵה־עֶשְׂרֵה מְדַבֵּר
 אֲזֵי דְכָרִים בְּטִלִים וּמְטַמְּא דְכוּרֵיו הַקְּדוּשִׁים שְׂמוֹצִיא מִפִּיו בְּתוֹף
 כְּדִי דְבוּר, רַחֲמֵנָא לְצַלָּן. (סֵפֶר הַפְּנִים, דָּף יח: אוֹת לו)

פרק ו

האם שפיר דמי מה שמוצת לומדים מפלגים מעיניו בספרים בעת חזרת הש"ץ או אמירת קדיש?

על פי דברי הפוסקים שבשלחן ערוך לא יפה עושים ולא מבציעים אם אינו בטוח שיכונן לסוף הברכה לענות אמן בפניו הראויה דעברה גדולה דעל ידי זה הוויא אמן יתומה וגורם שיהיו בניו יתומים (מבאר ברמ"א כ"ד, ח) אלא אפלו אם מכונן לסוף הברכה לא יפה עושים ומחטיאים את הרבים ויש לגער בהם כמו שיבאר להלן:

(א) בשולחן ערוך הגר"ז (סימן כ"ד, אות ו) וזה לשונו: ויש לגער באנשים שלומדים בעת חזרת הש"ץ, או אומרים תחנונים, ואפלו אם מכוננים לסוף הברכה לענות אמן פראוי שלא תהיה אמן יתומה כמו שיתבאר לא יפה הם עושים... שאם הלומדים יפנו ללמודים עמי הארץ ילמדו מהן שלא להאזין לש"ץ ויעסקו בשיחה בטלה נמצאו מחטיאים את הרבים, עד כאן לשונו. ודין זה מקורו במגן אברהם (סעיף קט"ו ח) בשם ווי העמודים למורנו הרב שבתי בן השל"ה זצ"ל, ומובא גם במשנה ברורה (סעיף קט"ו יז) וכל האחרונים.

(ב) בערוך השלחן (אות ט) וזה לשונו: ואין ללמד או לומר תהלים בעת חזרת הש"ץ אף אם עונה אמן בסוף כל ברכה ומי שעושה כן יש לגער בו, עד כאן לשונו.

(ג) בראשית חכמה (שער הקדושה, פרק יז) וזה לשונו: עוד צריך לזהר שלא לדבר בעוד שש"ץ חוזר תפלת שמונה עשרה ואפלו בדברי תורה אלא יכונן לענות אמן על כל ברכה וברכה ויהיו אזניו למה שש"ץ מוציא מפיו... ונראה לי שעל זה כונן ר"י. ואמר אשרי מי שעמלו בתורה ועושה נחת רוח ליוצרו, שיהיה עמלו בתורה נחת רוח ליוצרו, לאפוקי אם עוסק בתורה בשעה שאין חפץ לקדוש ברוך הוא בתורתו בבחינות האמורות

נשאר לו בלתי קול נמוך לבד או גם זה לא. ומפרש בזה והיה עקב תשמעון, פרוש מצוות שאדם דש בעקביו, שבאין לו בנקל כדישת העקבים אם אלו תשמעון - או אם המצוות שדשין בעקבים כהליכה לבית המדרש תשמעון, אז ושמר ה' אלקיה, ואהבך וברכך, וברך פרי בטנה, עד כאן דבריו.

כאשר בניו יאמרו אחריו קדיש ישפטו אותו למעלה בענשים מרים

(ב) ועין בספר מ"א (סוף חבורו, קפיטל קט) על הפסוק יזכר עון אבותיו אל ה' וחסאת אמו אל תמח. וזה לשונו: נראה לקרש וכו' ולפי זה אתי שפיר אל יהי חונן ליתומיו וכו', ואדרבה שעל ידי זה מעורר דין של אבותיו שעשו גם כן כף, שהיו הולכים לומר קדיש וכל מעשים רעים עשו, ואדרבה על ידי הקדיש היה מתקוטט עם שאר אבליהם וכו' והיה משתעי בבני כנישתא, נמצא בזאת שהיה הולך לומר קדיש היה עושה רשע, הלואי שלא היה הולך לבית הפגסת, לכה גבי אבות אמר אבותיו, והינו כל העונות של אבותיו נזכרים על ידי זה היתום שאומר קדיש, לזה שנה לומר יזכר עון אבותיו כנ"ל, משום שאבותיו עשו גם כן כף. אבל גבי אמו לא שנה זה, לכה גבי אמו לא אמר יזכר עון אמותיו, רק זאת אמר חטאת אמו אל תמח, שלא יעשה פעלה למחות חטאת אמו וכו' (מורא מקדש אות כ)

כל פעם שבדוד להוכיח כגון שרואה משיחין בעת קדיש ושמונה עשרה ואינו מוכיח עובר בשלשה לאוין (והר הקדוש, חלק א, ח' רל"ט).

לפי כחו שיש לו על בני אדם להשפיע תוכחה ואינו מוכיח כל חטא קטן וגדול שעושים הרי הוא כמי שעשאו הוא. (שבת נד: חנוך מצוה רל"ט, יורה דעה של"ח-מ)

אז נדאי אין חפץ לקדוש-ברוך-הוא בתורתו מוטב לו שלא יעסק בתורה, עד כאן לשונו.

(ד) בסדר גהורא השלם (מוקא בספר הפנים אות לג) וזה לשונו: צריך להזהיר להמוני עם שלא יאמרו תהלים ומעמדות או שאר תחנונים בעת חזרת הש"ץ תפלת שמונה-עשרה כי בודאי אי אפשר לכוון באמן ועונין אמן קטופה, חטופה ויתומה... והחטא הזה לכד די להאריך גליותינו ובעונותינו הרבים אסור זה נעשה להם ממש כהתר... עד כאן לשונו.

פרק ז

חובת הרבנים והמורים בעם

איה וצאו הרבנים ידי חובתם לעורר על אסור שיחה וחובת אמירת אמן

(א) והאמת כי בימים הראשונים בזמן שהיו קהלות ישראל על מכונם וכל אב-בית-דין היה אחראי על בית-מדרשו וקהלתו ועירו, ועל כל צרה שנשנה ונשלש היו הרבנים מקבצים הבעלי-בתים ודורשיו להו טעם הענשים, ועל-ידי זה נתעוררו לשוב ולעבדו כראוי, וגם ידם היתה תסיפה לתקן תקנות שונות בבית-המדרש לפי צרף השעה והזמן.

(ב) לא כן חזרות האחרונים דמלבד מה שאין בידינו בעונותינו הרבים להעמיד הדת על תלה, כי כל אחד מתקנא בירף חברתה ואם ירצו לתקן תקנה בענין אמירת אמן ויהא שמה רבא וכיוצא או מתירא כי המסרבים לצית יתנו כתף סוררת לבית-מדרשו, וילף לבית-המדרש אחר להתפלל במקום שמקליו בדברים הללו, גם אין הרבנים מרגישין בגדל האחריות המטל עליהם בענין זה בידועם כי בעל-הבית הבא להתפלל בבית-מדרשו אין משעבד לדעתו ורצונו כלל ואינו תחת ידו בשום דבר רק כמו שנכנסין לתנות בושם לקנות בשמים ולאטליו לצרף בשר כן הולכין לתנות בני-אדם להתפלל תפלת צבור, ומשום זה אף-על-גב דשתקו רבנו אין זה ראיה דניתא להו, אלא שאין מוחין מתמת

טעמים הנ"ל.

(ג) וכל זה גורם התרשלות גדולה במקצוע של עניית אמן ויהא שמה רבא (כמו שאר פרצות הדור) והלוא תפלה נמנה בין שלשה דברים הצריכין חיוק, וכינון שבטל פח התחזקות בטל אמירת אמן כמעט וכינון שנתבטל אמירת גתרכו צרות ישראל עד למעלה ראש, השם ירחם.

(ד) אכל זאת לדעת כי על אף שיש מקום בראש ללמד זכות על התרשלות הרבנים לעמד בתקף על פרט זה, מכל מקום אי אפשר לשל האחריות לגמרי מעל ראשיהם מתמת כמה טעמים:

חדא, דאין לה אדם שאין לו שעה ועל-כן יש זמן מכשר לכל רב ומחזיק בית-המדרש לשאת נאמו לפני המתפללים כגון לפני קריאת-התורה, או בסעדת רענא דרעוין, או בשאר סעדות מצנה, ואז צריך לנצל שעת הפשר לעורר מענין התרשלות כזה ולהסביר למתפללים חמר הדבר כפי המבאר בדברי חז"ל וכיד ה' הסוכה עליו ולהבינם כי כל זה גורם הצרות ופגעות של כל אחד, זה בחליו, וזה בבניו הנחמדים לו מכל, וזה בממונו, וזה באשתו, וכיוצא, ואשר בדבר קל כזה לענות אמן יהא שמה רבא בדבצי ביכלתו לקרע מעליו גזר דינו של שבעים שנה, ודברי חז"ל נדאי לא ישובו ריקם, והגע עצמה אלמלי בא המלאך מט"ט אצלו וגלה לו שהקץ לצרותיו תלוי באמירת אמן יהא שמה רבא בכל פחו וכונתו, נדאי שלא היה שוהה אף רגע לקיים זאת (ואפלו דקר הקשה לו מזה היה עושה) ואם-כן הלוא כל יהודי כשר המאמין בה ותורתו לא יפקפק בתכה קלה של דברי חז"ל, ולהדיא מפרש בהיכלות של רבי ישמעאל כהו גדול כזה:

בשעה שהראו לרבי ישמעאל כהו גדול כל הגזרות שיצמחו על שונאי ישראל עד ביאת המשיח ויהיה גזרה משנה מחברתה, ויהיו הצרות מתגדלים מאד שאל האם יש בכחם של ישראל הקדושים לסבל כל זאת, והראו לו המלאך הקדוש מט"ט שעל-ידי עניית אמן יהא שמה רבא מתבטלים כל אלו הגזרות

ונמשך שפע הדישא וששון ליהודים, עד כאן דבריו.

(ה) וכמה נואלו הדואגים על צרותיהם ורציו מרופא לרופא, ומיועץ ליועץ ואין יודעין כי הסגלה מוכנת לפניו בכל יום שלש פעמים ובקלות בלי חסרון זמן, ממון, וטרחא ויכל לסגל ולהביא רפואה לתוך ביתו בבטוח, ותחת זה יושב וישח ומשחק ומכלה הזמן בפסוטי דברים או להבדיל בעיון בספרים, תחת לקדש הזמן באמירת יהא שמה רבא במקומו וכהלכתו, ולהפטר מקל צרותיו.

ולמה זה דומה? למי שיש לו חולה בתוך ביתו במצב מסכן ותחת להבהיל הרופא לביתו להצלה חזופה יושב ושח ומפספס בדברים בטלים של מה-בכה, או אפלו נחוצים, ונהלוא בזה נדאי קל אחד יכיר שפתאותו עברה כל גבול, ואף-על-גב שצדו אין זה מחלט כי הרופא יוכל להמשיך רפואה הנצרכת.

(ו) קל-וחמר בן בנו של קל-וחמר אמירת אמן יהא שמה רבא שהבטיחנו חז"ל כי מצילו מקל צרותיו ודחה מעליו כל מיני פרעניות שבועלם, וזוכה לאריכות ימים, ומצילו מגיהנם, ומביאו לחיי העולם הבא ואין זה ספק רק ברור, ה"ש חף מתוק מזה? וכל זה מאבד בידם ממש בלי שום הנאה ממשיית רק מחמת יצרו הרע שמסיתו

חובת הרבנים, הדרשנים, המלמדים והאדמו"רים

(ז) ואין צל ספק כי הרבנים והדרשנים, ומלמדים, ומדריכים, ואדמו"רים, ושאר משפיעים יועילו גדולות ונצורות אם ישכילו להסביר קל הנ"ל וכיוצא להמוני העם, ואין שום טענת פטור בזה.

(ח) ועוד מה שיש ביכלת לעשות בלי שום אמתלא הוא להעמיד איש מיחד לשם מצנה או אפלו לשם קמון (ולא גרע משאר "כלי-קדש" כמו: מורה-צדק, שליח-צבור, שוחט וכיוצא שלוחתיו קמון, ואדרבה קמא לו דש"ץ בקמון צדיף מבחנם

דעושה מלאכתו בשלמות יותר, והוא הדין בזה) לטיל בבית-המדרש בעת חזרת הש"ץ ואמירת קדיש ולהשקיע בנחת ושלנה, וכמו שקל בעל בית-המדרש יודע שלצרה בית-המדרש צריך לתקצ יתדות בכתלים לתלות עליהו הסרבל והפוכבע, בן יהיה לחק חייב להעמיד איש המכשר לצרה זה, ולמה לא יהא פהגת בפגדקיתו?

(ט) והשלישי הכי קשה מה שבצוונותינו הרבים האנשים המסטימים הנקראין "שיינע אידען" אין נוהרין באמירת אמן יהא שמה רבא מפעם לפעם ונמשכין בשיחה וזהו באמת חלול השם גדול בין מצד אותם הרואין שהגדולים אין נוהרין וכל-שכן מצד פשוטי המון שאין להם ממי ללמד מוסר שלא לעשות כן, והוא חלול השם נורא, לבד ממה שמכנה עלי'די זה ממחסיאי הרבים שאין להם חלק לעולם הבא.

(י) ולו חכמו ישכילו איזה בתי מדרשים לעשות תקנה חיוכית בבית-המדרש שלא להניח להתפלל שם רק אותם שביקלתם לעצור רוחם מלעסק בשיחה בטלה בעת התפלה אז יראו כי לא יפסידו בזה וכמאמר העולם "צום באשעפער דערלייגט מען נישט" ומה גם שידענא כברור כי מצויים ברוב השם הרבה מאד אכרכים שמחפשיין אחר בית-הכנסת שמתפלליו שם בהגן בלי שיחה מתחלת התפלה עד סופה, ואין מעצור מה להושיע בין רב למעט.

זכות הרבנים אם מעוררים בדבעי

(יא) והרב של הבית-המדרש ישים אל לבו גדל הזכות שאנה ה' ליחד להנהיג בית-המדרש שהוא מקום תפלה ותורה, וכיחוד לעורר הרבים לקיים מצוות השיכים בבית-המדרש כמו בטול שיחה בעת התפלה וצניית אמן יהא שמה רבא בעונתה וזכות זה עומדת לו לעד כי האבות ימשיכו דרכם לחזרותיהם אחריהם, וכל הזוכין עלי'די זה עד סוף כל הדורות הכל נמנה לזכיותיו, כמבאר בחובות הלכות בכת זכותו של המקנה רבים, עין שם.

(יב) ולכד מפל זה זכותו גדול מאד כמבאר בדברי חז"ל ובספר חסידים רמ"ק ושאר ספרי קדש כי מצוה הנזכרת, אותם המחזיקים בו מקבלים שכר נגד כל העולם שאין מקימין אותו, ומהאי טעמא בא נח ואחריו אברהם וקבלו שכר עשרה דורות שלפניהם, וכן מצינו בבבא בתרא פרק יש נוחליו (דף ע"ח:) דיהושע וכלב קבלו חלקם של המרגלים בארץ ישראל, ובש"ס חגיגה: זכה נוטל חלקו וחלק חברו בגו' ע"ד, ואס"פ עכשו שבעונותינו הרבים מצוה הלזו מאד נזכרת מה גדול שכר המזכה לענות אמן יהא שמה רבא כדכעי.

(יג) זאת ועוד אחרת, שהרי מצינו בדברי חז"ל (ע"ז כסמוך) דמצוה רבה הלזו מציל מכל גזרות קל וחמר, ומקרב הגאולה, ומשפיע השפעות טובות, ואס"פ כל טובות הללו הבאין לעם ישראל בזכות התעוררותו למצוה זו גס"פ לחלקו ימנה, עד שקשה להשיג אפס קצהו מזכות הנורא של המזכה עם ישראל בדבר זה, ומה מי שבא עני הגיון במקרה אצלו והתנהו מבאר בזהר הקדוש שזהו דורון ששלח לו הקדוש ברוך הוא, כל"שכן מצוה גדולה זו נדאי פן הוא.

הרב אין להנות מכבודו רק לצרף גבוה

(יד) ואעתיק מה שראיתי דבר נחמד בספר ישראל קדושים בהקדמה ותמצית דבריו דכמו שמבאר בספרים הקדושים דעשרו של העשר אינו מדילה ולית לה מדגרמה כלום אלא שהפקיד הקדוש ברוך הוא אצלו ממון עניים ומה שמפריש לצדקה אינו משלו אלא מהרכוש שנתן לו הקדוש ברוך הוא למען יפרנס בו העניים, ועל ידי זה גם הוא ינה ממנו, פן הדבר אצל גדולי ישראל גאונים וצדיקים רבנים ואדמו"רים על מה ולמה זוכין לכבוד אי משום תורתם ומעשיהם והלוא שכר מצוה בהאי עלמא ליבא, ועוד דהרי ישנם תלמידי חכמים מפלגים גדולים בתורה ויראה טהורה ואין להם כל"כ כבוד כאותן שפחותין מהם בתורה ויראה, אלא שממנין פרנס על הצבור, ועל כרחק דהו היה פגנת

נרצון הבורא יתברך שמו מטעם שפינו שנתמנה לרעות צאן קדשים בדין הוא שיכבדוהו וירוממוהו שעל ידי זה יהיו דבריו נשמעין למקהלות ויציתו לאמרותיו, כי פן מנהגו של עולם חכמת המסכן בזויה ורק למכבד משין און לשמע.

(טו) נמצא דאותן שמתכבדין מהעם בישיבת מקום של כבוד ובשאר כבודים הנהוגים אם לא ישתמשו בכבוד זה לתכלית שנתן להם הרי הם מועליו בקדשי שמים, הכתוב צונח ואומר היום לעשותם ולמחר לקבל שכר, והם מתכבדין בהאי עלמא על לא דבר, ולא די בזה אלא דאם פונתם לשמים בכבוד או שחס ושלום נהנה בכבוד מפל מקום עקר הפונה לא היתה לזה, ויכול לסמוך על הרשב"א והמאירי בראש השנה דמצוות לא להנות נתנו ואפלו נהנה בהדי קיום המצוה כן שפונתו לא היתה לשם זה אינו כלום, אכל כשכל הכבוד הוא לשם כבוד בעלמא הרי זה משתמש בשרכיטו של מלך הכבוד ולא יאית לפסיל כבוד. עד כאן תכן דבריו בקצור.

(טז) ובסמוך אם ירצה השם אעתיק מדברי הש"ס וזהר הקדוש ומדרשים גדל החיוב של מחאה ותוכחה ומשם יראה הרואה כי הדברים דוקרים כמדקרות חרב עד חלל הלב עד היכן הדברים מגיעין גדל הענש למתרחש לעורר הרבים למצוה גדולה הלזו מחמת עצלות, או חשש רחוק של הפסד ממון אשר לא במותו יקחנו, או אי כבוד המדמה של האי עלמא, ולא ידך גדל זכות המזכים, וכן השכר הגדול של המקימין מצות אמירת אמן ויהא שמה רבא כדכעי וענש האין מקימין, ומזה יבינו ראשי העם כמה גדול האחריות התלוי בהם ומשם יבינו כי לא שררות נתן להם אלא עבדות.

וכל דברינו הנ"ל שיכין לכל מי שיש לו השפעה כל דהו לזולתו, כגון: רבנים - לבעלי בתים, אדמו"רים - לחסידיהם, ראשי ישיבות - לתלמידיהם, מלמדים - לתינוקותיהן וכו', וגם פשוטי המון העם חייבין על כל פנים באחריות נכסיהם שהם בניהם אשר יקומו אחריהם.

מי שאינו מוחה ובנידו למחות, העוונות של כל המשיחין על חשבון שלו!

(יז) כל מי שאפשר למחות באנשי ביתו ולא מחה נתפס על אנשי ביתו, באנשי עירו נתפס על אנשי עירו, בכל העולם כלו נתפס על כל העולם. (שבת נד:)

(יח) מתוך שהיה לו לפתח למחות לחפני ולא מחה מעלה עליו הכתוב כאלו חטא. (שבת נה:)

(יט) מי שיש ספיק בידו למחות ואינו מוחה הקללה תלויה בו. (ירושלמי שבת פרק ה)

(כ) אבנר נענש (בהריגה) מפני שהיה לו למחות כשאול ולא מחה. (סנהדרין כ:)

(כא) בצדקיה כתיב ויעש הרע בעיני ה', שהיה בידו למחות ולא מחה. (סנהדרין קג:)

מי שהיה בידו למחות ולא מחה הרי זה בכלל ארור ונקרא רשע

(כב) למד אדם ולמד, ושמר ועשה, והיה ספק בידו למחות ולא מחה הרי זה בכלל ארור - לא למד אדם ולא עשה ולא שמר ולא למד לאחרים ולא היה ספק בידו למחות ומחיה הרי זה בכלל ברוך. (ויקרא רבה כה)

(כג) אמר לה הקדוש ברוך הוא (למדת הדין) הללו צדיקים גמורים והללו רשעים גמורים. אמרה לו היה בידם למחות ולא מחו. אמר לה גלוי וידוע לפני שאם מחו בהם לא היו מקבלין מהם. אמרה לו אם גלוי וידוע לפני לפניהם מי גלוי ולפיכך היה להם למחות ולהתכבזות על קדשת שמך ולסבל הכאות מישראל. (תנחומה תוריע ט)

(כד) קח את כל ראשי העם והוקע אותם, בראשי העם תלה על שלא מחו בבני אדם. (תנחומא בלק יט)

(כה) ומי הרג אותם? פתחם, שהיה ספק בידו למחות ולא מחה.

וכל מי שספק בידו למחות ואינו מוחה להחזיר ישראל למוטב כל דמים שנשפכין בישראל נשפכין על ידו. (ילקוט שופטים סח) (כו) לא חרקה ירושלים אלא בשביל שלא הוכיחו זה את זה. (שבת קיט:)

(כז) מי שידוע שחברו רשע ומחניף לו, ומלא עונות ואומר לו צדיק אתה, ראוי שיבואו עליו כל הקללות שבתורה, אבל מי שמוכיח חברו שיחזור בו נוטל ברכות אותו המתנבט, אם קבל עליו וחזר בו גם הוא מקבל ברכות. (ילקוט דברים תשצג)

(כח) באותה שעה צמדה מדת הדין ואמרה לפניו אף הצדיקים שבתוכה כתב על מדתם תי"ו של דם, תי"ו - תמות. השיב הקדוש ברוך הוא ואמר לה למה? אמרה לו מפני שלא הוכיחו את בניו בדברי תוכחות ולא אמרו להם לבל יחטאו. השיב הקדוש ברוך הוא גלוי וידוע לפני שאם היו מוכיחים אותם לא היו שומעין להם. השיבה מדת הדין אף על פי שלא היו מקבלים מהם היה להם להוכיחם. מיד שתק הקדוש ברוך הוא וחשב את כל הצדיקים שהיו באותו הדור בירושלים כרשעים, ונשתלחו על ירושלים ששה מלאכי חבלה וחבלו. (אותיות דרבי עקיבא א)

ענשים ופגעים קשים ומרים למי שאינו מוחה

(כט) מי שבידו להוכיח ואינו מוכיח נלקה בצרעת. (זהר הקדוש, חלק ג, דף מו:)

(ל) אפלו צדיקים גמורים נתפסים על הדור וכו' על שלא מחו כרשעים. (תנחומא משפטים)

(לא) אחד מהדברים שלפי גדל החטא אין הקדוש ברוך הוא מספיק בידו לעשות תשובה, מי שאפשר בידו למחות באחרים בין יחיד בין רבים ולא מחה אלא יניחם בכשלונם. (רמב"ם הלכות תשובה, פרק ד, הלכה א)

(לב) תיב אדם למחות בעוברי עברה וכל מי שאינו מוחה ובנידו למחות נתפס באותו עון. (רמ"א ביו"ט דעה סימן שלד סעיף מח)

(לג) אין הגזרה אלא על מי שיש בידו למחות ולא מזה. (ילקוט רות על הכתוב ונקמת אלימלך)

(לד) על זה נענשו אנשי פילגש בגבעה, אמר להו הקדוש ברוך הוא בכבודי לא מחיתם, על כבודו של פשר ונס מחיתם. (סנהדרין קג:)

(לה) הא דכתיב והכרתי ממה צדיק ורשע בצדיק שאינו גמור כיון שהיה בידם למחות ולא מחו הוי להו כצדיקים שאינם גמורים. (צבוחה וזרה ד:)

(לו) יצו שאהרן לא מחה במשה (במי המריבה) כי נהג בו כבוד כתלמיד לרב, ואין חולקין כבוד לרב במקום שיש חילול השם, ועל שלא מחה נלקה ביוצא בו. (מדרש תנחומא, חטת)

(לז) מה שקתוב בתנחומא ראה, והרבה פשרים היו כדור כמו נח ונמחו עם הדור, הטעם שנמחו אותם הכשרים משום שלא מחו, מה שאין כן נח שמחה בהם כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה בכראשית רבה על הכתוב שנאו בשער מוכית. (החיד"א בחומת אנה פרשת נח)

(לח) מי שאינו מחזיק במחלקת על המתניצבים על דרך לא טוב ומושכי העון הרי הוא נענש מפשעיהם לכל חטאתם, ועובר בלאו שנאמר "ולא תשא עליו חטא" וכי וחובה על כל ירא אף כי אוהב סהור לב להעיר קנאה וכי, עד כאן לשונו. (שערי תשובה לרבנו יונה, שער ג, אות נט)

(לט) מי שבגיד למחות ולא מחה נתפס על חטאו וזה דבר ברור מדברי רבותינו גם מן הכתוב וכי והעובר עליה ולא הוכיח בטל עשה, ועוד שהוא מכת הרשעים שעושין בו. (חנפיה מצנה רלט, ועי' עוד בשל"ה תחלת ספרו)

(מ) אשמיהם של ישראל תלויים בראשי דגיהם. (ילקוט

יחזקאל סימן שמא, וילקוט דברים תתב)

(מא) בן אדם צפה נתתיה לבית ישראל ושמעת מפי דבר וגו' ולא דברת להזייר רשע מדרכו הרשעה לחיתו, הוא רשע בעונו ימות ודמו מיד אכש. (יחזקאל ג)

(מב) ויתכן שגם משה נכון לבו בטוח בצדקת אחיו (אהרן, בעגל) שכננתו לא היתה לרעה אכל על אשמת העם האשים אותו, כי היה ראוי להוכיחם והם נכשלו על ידו. (רמב"ן תשא על הכתוב מה עשה לה העם הזה).

(מג) מפני מה מתים תלמידי חכמים בלא זמנם? מפני שהם בזוים בעצמם שאינם נוקמים ונוטרים כנחש על דברי תורה ויראת שמים. (אבות דרבי נתן פרק כט)

לעתיד יתגלגלו עליו עונות שלא עבר עליהם מעולם

(מד) ולסיים הדברים אעתיק מה שקתב הלוחם הגדול מורנו רבי חיים סופר זצ"ל בספרו הבהיר שערי חיים (ה' ו') וזה לשונו: אוי מיום הדין ואוי מיום התוכחה בבוא עת מועד לכל חי, וכי יפקד ה' על מצוי אנוש ועל פעולות אדם שיחפש וימצא כתוב: צדיק זה חלל שבת, חסיד זה עבר על נדה, ירא אלקים זה עבר על נבלה וטרפה ושעטנו, קדוש זה עבר על אשת איש, וישתוממו כל אנשי אמונה וישאלו הלווא הצור תמים פעלו, ויצגהו ה' בסערה: הלווא הנה בכחה למחות באיש פלוני אלמוני רשע, מדוע לא זכרת אותו ולא פקדת עליו אשמו וכי, עד כאן לשונו.

הטובות הגדולות הבאים על המוחים בעטם

(מה) למד אדם ולמד, ושמר ועשה, והיה ספק בגיד למחות ולא

מחה הרי זה בכלל ארוח - לא למד אדם ולא עשה ולא שמר ולא למד לאחרים ולא היה ספק בידו למחות ומחה הרי זה בכלל ברוח. (ויקרא רבה כה)

(מו) מפני מה זכה ורבצם למלכותו מפני שהוכיח את שלמה. (סנהדרין קא:)

(מז) יאהב את התוכחות, שקל זמן שתוכחות בעולם נחתרות באה לעולם, טובה וברכה באין לעולם, ורצה מסתלקת מן העולם. (תמיד כח.)

(מח) כל המוכיח חברו לשם שמים זוכה לחלקו של הקדוש ברוח הוא, ולא עוד אלא שמושכין עליו חוט של חסד. (שם)

(מט) כל היודע להוכיח ומוכיח את הרבים, הרי הוא עושה קריתרות לפני קונו. (תנא דבי אליהו רבה ג)

(נ) מזה (מפינתוס) ילמד האדם שיבקא את קנאת ה' צב-אות כשרואה איזה חלול השם או חלול התורה. ראה איה החזיק לו השם יתברך טובה וחנות וברית שלום, עד כאן לשונו. (של"ה הקדוש בעשרה הלולים)

(נא) כתב הרמ"א ב"ורה דעה (שילד בסופו) ובחשן המשפט (סימן יב) מתשובת מהר"י ו"ל (סימן קנז) דנהגו עכשו שלא למחות בעוברי עברה משום שיש סכנה בדבר, מזה דשו רבים וכהתרא דמו להם לחנף לאשר לו שם ויד קצת אצל שום שררה או שאר תקיפות אף על-גב דלא ברי הזקא, על-כן תפוג תורה. ולעניות דעתי טעות גמור הוא זה ודברי מהר"י ו"ל לא נאמרו אלא בברי הזקא ואי לא תימא הכי בטלת לא תגורו מעקרא דנדאי לא נאמר לא תגורו כ"אם בדאיכא מקום לירא כמו שכתוב בנדה דף סא, וכעין זה בשו"ת הרשב"א הובא בבית יוסף חשן המשפט יב, וכו', ושופט הממנה על ישראל לרדות העוברים ומקיים לא תגורו יזכה למחצת פינתוס המקנא, ורצה אליו לא תאנה, עד כאן לשון

פתחיתשובה בשם בכור שור.

(נב) כל ההוא בר נש דמקני לה לקדשא בריה הוא לא יכיל מלאקא דמותא לשלטא בה כשאר בני נשא. (זהר הקדוש, חלק ג, דף כט:)

(נג) כל מי שיש בידו יכלת למחות ומוחה ונוקם נקמות מהרשעים בעולם הזה, הקדוש ברוח הוא כורת עמו ברית ולרעהו אחריו כמו שעשה לפינתוס. (ראשית חכמה, שער הקדשה, פרק יב, בשם הר"י אבוהב זצ"ל)

(נד) מעשה שקתב הגאון אב"ביתיהדין דקהלת-הקדוש דעברעצין שליט"א, שהוא היה נוכח בעת העבדא ומשם רואין גם-כן כי אלמלא הוכיח הרב עצתו כבר היה לו תרוץ נכון לנדות והעון היה פרוס על הרב:

אספר מעשה נורא שאני בעצמי הייתי עד רואה ועדין ארכבותי דא לדא נוקשות בהעלותי על לבי. פעם דרש (כבוד קדשת אדוני אבי מורי ורבי הגאון הצדיק זצ"ל השם יקם דמו שנהרג על קדוש השם על-ידי אשכנזים הארורים בכ"ו סיון שנת תש"ד לפרט קטן) דרשה גדולה בשבת-קדש, בענין עניית אמן ואמן יהא שמה רבא ובתוף הדרשה הזכיר מליצת רבנו הרמ"ק וצוק"ל שהראשייתבות ממליון ש'תיקה יפה ב'שעת ה'תפילה הן אותיות "שיבה", שמי שנוהר בדבר ועונה אמן ואמן יהא שמה רבא זוכה לשיבה טובה, ואמר מקלל לאו אתה שומע הו אכל אינני רוצה להזכיר בעל-פה ההפך. למחרת בבקר היה רעש גדול בבית-הכנסת כי אחד מהשומעים דרשתו בא וספר שבאותו הלילה היה חולם חלום שעומד לפני בית-דין של מעלה, ויצא דינו לחיוב. התחיל להתחנן לפני הבית-דין שצדו לא הגיע לשיבה ושאל למה יקנס בדין קשה. השיבו לו ששח שיחה בטלה בתוף התפלה ולא ענה אמן ואמן יהא שמה רבא. השיב לפני הבית-דין של מעלה שלא ידע מחמר האסור, אז התרגו עליו אחד מיושבי

הבית־דין איך אתה אומר דבר כזה והלוא הרב דין ומורה־צדק שלכם (והוא כבוד קדשת אדמו"ר זצ"ל, השם יקם דמו) בשבת זו דרש מענין זה ובשם הרמ"ק והוא זצ"ל אמר שהשותק בבית־הכנסת ועונה אמן ואמן יהא שמה רבא זוכה לשיבה טובה ומכלל לאו אתה שומע הו, ואתה בעצמך היית אצל אותה דרשה ואיך אתה אומר שלא ידעת מחמר הענין, אז הבטיח את הבית־דין של מעלה שילך ויודיע כל בני הקהלה מכל מה שנעשה עמו ויזנהו מכאן ואילך בדברי הרב הדין ומורה־צדק, אז יצא נקי מלפני הבית־דין של מעלה והיה לחרדת אלקים.

(נה) מי שיושב על פסא הרבנות לא יחוס על עצמו רק על כבוד ה' יהיו עניניו ולבו תמיד. (שו"ת "כתב־סופר" אבו העזר סימן מז)

(נו) לגבי דין היושב על פסא ההוראה לא אמרינן מוטב שיהיו שוגגין דאף שיודע שלא יקבלו על ספק המועט שיקבלו חיובא רמי צלה להוכיח. (אברהם אזכר למהרא"ף, דף כט, אות מ)

(נז) בספר הפנים (דף כז, אות מה) מחא מאה עוכלי בעוכלי על ראש הרבנים המתעצלים מלתקן פרצה זו על־ידי תוכחה תדירית.

(נח) איכא חיוב הוכחה לחכמי הדור גם לעיר אחרת כמו שכתב בשו"ת מהר"ם מינץ (סימן צח), וכן כתב הרשב"א (חלק ג, תיא), ובשו"ת מהרא"מ (חלק א, מה) בשם התשובה שבספר קלבו (סימן קמב), ובשו"ת בשמים ראש (פא). (תוכחת חיים - בחקתי)

(נט) המורים מכל האמור יצא לנו מוסר השכל על כל רב ודין המושל בגבורתו בקהל עדתו להיות עיניו פקוחות על כל דרכי בני־אדם יחיד או רבים איש ואשה שלא יפרצו גדר התורה והמצוות. (שם)

(ס) מוכיחי הדור להחזירם למוטב ממתיקין הדינים ומרבים שלום בעולם, אבל כשחס ושלום הרע של הדור גובר עד שמקלקל התוכחה והמוסר מזה נתקלקל שלום העולם ועל־ידי זה נעשה גרוש חס ושלום ונעשה מחלקת בעולם. (לקוטי עצות - ערך תוכחה)

(סא) בדורו של נח היו עוד צדיקים ונמחו עם הדור משום שלא מחו, ונח מחה ונצל. (החי"ד א בחומת אגף פרשת נח)

מה שיש מרגיעין רוחם שאין צריך למחות שמתיראין מהעובדי עבירה ועל ידי זה כהותרא להם לחנוף לכל שיש לו יד ושם אצל שום שררה מזה תפוג תורה, ומבטלין לא תגורו שנאמר במקום דאיכא ממה ליראות (רמ"ש בנדה סא) והוא טעות גמור, דאין היתר רק בברי היזקא ולא זולת (פתחי תשובה יורה דעה סימן של"ד בשם בכור שור)

(סב) גדול הרוחה עברניים ומקיים לא תגורו יזכה למחצת פינתם המקנא ורעה אליו לא תאנה. (פתחי־תשובה סימן שלד בשם בכור שור)

(סג) מי שרואה עובדי עברה ואינו מוחה עובר בשלשה לאוין. (זהר הקדוש, חלק א, דף רלט:)

(סד) על־ידי מניעת מחאה לומדים הכשרים לעשות כמעשה הרשעים (ונעשה כעין מנהג ישראל תורה) נמצא שענש עובדי עברות המחריבין על חשבון הרבנים שמונעין המחאה. (רש"י סוטה מא:)

(סה) עברות של ישראל תלויים בראשיהם. (ילקוט דברים תתכ, וילקוט יחזקאל שמא)

(סו) רשע שמת בשביל חטאו ולא הוכיחו הרב על חטאתו דמו נדך ממנו. (יחזקאל ג)

מקדש

פרק ז

מעט

לה

(סז) תלמידי־חכמים מתים בקצירת ימים על שאינם נוקמים ונוטרים כנחש על דברי־תורה ויראת־שמים. (אבות דרבי נתן פרק כט)

הדברים מגיעים דשמואל שהיה גדול הדור הצרף לסבל עלבון בעולם הבא שישב לפני תלמידו רב יהודה כתלמיד לפני רבו משום עבדא יחידית שמחה רב יהודה בשמואל רבו.

(סח) רב המוכיח את הרבים עושה קרת־רוח לפני קונו. (תנא דבי אליהו רבה ג)

(עו) מבאר בש"ס (סנהדרין כא): שירבעם בן נבט זכה למלכות על שהוכיח את שלמה המלך עליו השלום.

(סט) רב המחניף למי שמלא עונות בשביל בצע כסף שבידו ואמר לו "צדיק אתה" ראוי שיבואו עליו כל הקללות שבתורה, אכל מי שמוכיח חברו שיחזר בו נוטל ברכות אותו המתנבח אם קבל עליו וחוזר בו גם הוא מקבל ברכות. (ילקוט דברים תשצג)

(עז) צריף לדרש מדברים שנכשלו בהם יותר מלדרש להם פשטים. (פרייחדש יורה־דעה סימן פב)

(ע) בשעת גזר דין אף־על־גב ששורת הדין שצדיקים ימלטו מן הדין מקל מקום יש מקום למדת הדין להפך הגזרה רעה גם על ראש הצדיק על־ידי שלא הוכיח העם. (שפת נד. אותיות דרבי עקיבא א)

(עח) אמר לה הקדוש־ברוך־הוא (למדת הדין) הללו צדיקים גמורים והללו רשעים גמורים (ולפיכך הצדיקים נצולין). אמרה לו היה בידם למחות ולא מחו. אמר לה גלוי וידוע לפני שאם מחו בהם לא היו מקבלין מהם. אמרה לו אם גלוי וידוע לפניך לפנייהם מי גלוי ולפיכך היה להם למחות ולהתבזות על קדשת שמה ולסבל הכאות מישראל. (מדרש תנחומא תזריע ט)

(עא) הצדיק אינו נותן שנה לעיניו ביום וכלילה עד שמוכיח הרשעים ומביאם שישובו בתשובה. (זהר הקדוש, חלק א, כ):

(עט) כל רב שבידו למחות ואינו מוחה כל דמים שנשפכין בישראל נשפכין על ידיו. (ילקוט שופטים סח)

(עב) המונע מלהוכיח הרבים הוא חטא גדול ואין מספיקין בידו לעשות תשובה בתור ענש על גדל חטאו. (רמב"ם הלכות תשובה, פרק ד, הלכה א)

רב ומורה החביב על עדתו - אינו סימן יפה
(פ) צורבא מרבנן דמרחמין לה בני מתא לאו משום דמעלו טפי אלא משום דלא מוכח להו במלי דשמאי. (כתבות קה):

(עג) הטעם שגדולי הדור נתפסים על עון הדור על שלא מחו ברשעים. (מדרש תנחומא משפטים)

הגאולה תלויה בדרשות תוכחה

(עד) מי שאינו מוכיח לכבוד שמים וכאשר הדבר נוגע לכבוד עצמו או כבוד קרובו, ידיו ורעו, מוכיח נענש בכפלים. (סנהדרין קג):

(פא) ראה עיני ספר חינוכות כתובים באצבע מיד הקדש רבנו הרב חיים ויטל וצוק"ל בכתב ידו ממש ושם נאמר דרבנו הארז"ל היה מזהירו תמיד ובחלום ידבר בו שירפה דרשיו להוכיח לעם ולהחזירם בתשובה וכנה תלויה הגאולה, ואין קץ לשכרו. (מחזיק ברכה להחיד"א ארח"חיים רצ)

(עה) מי שחש מלמחות ברבו מטעם כבוד רבו נלקה כיוצא בו. (מדרש תנחומא חקת)

הרב צריף לסבל ולהוכיח

(פב) שאפשר לחשב שמה שעשה אברהם אבינו עליו השלום כף (לקבל הכאות ובזיונות עבור תוכחתו) עשה זאת ממדת חסידות שהרי חסיד ופרוש מתר לו למסר נפשו על המצוות אף במקום שאין חייב מצד הדין למסר נפשו ולכן ד"ק שפיר ואמר שמה שעשה עשה על-פי הדין שכן הדין לעשות לכבודו ולא לצד מדת חסידות ולפי זה כיון שהוא מצד הדין אס-פן כל אדם מחיב לעשות כן ואין להתחשב כלל למה שיאמרו הבריות אם הדבר נוגע לכבודו יתברר שמו ולכבוד תורתו הקדושה. (וינאל משה בהקדמה, דף יב)

(פג) בתוספות מסכת בכא בתרא (י: דבור המתחיל עליונים למטה) פרש רבנו חננאל שאמרו הגאונים קבלה בידם רב מפי רב שעולם הפנה הינו שיתייב שמואל קמי רב יהודה תלמידו משום שמחה בשמואל בשבת נה. פוק חזי עד היכן הדברים מגיעים.

אמירת תוכחה דוחה סעדה שלישית

(פד) רב הדורש לעם חגי האלקים ולהכניס בלבכם יראת-שמים ונתאחר לבוא לבית-המדרש לא יניח הדרשה בשביל סעדה שלישית לפי שלמוד תורה ויראת-שמים לרבים קדם לכל המצוות שבתורה. (שלחן-ערוך הגר"ו אר"ח-חיים רצ, ד)

תבן דרשות הרב - יהיה דברי מוסר

(פה) עקר הדרשה צריף שתהיה ללמד את חגי האלקים ואת תורתיו... וגם להמשיך לב השומעים באגדה המדרשית ליראת השם למנעם מחטא לפגיו יתברר שמו וכתשובה ולא יכזו

להראות את עצמו שהוא חכם ויודע לדרש פסוק או מאמר בכמה פנים. (ב"ח סימן רצ, ושירי פנסת הגדולה)

(פו) עקר הדרוש יהיה להזהיר להמון ישראל את כל תקף פרטי העברות שאדם דש בעקביו וענשו וכמה דינים שנכשלו בהם וכמו שקבר כתבו רבנותא בתראי. (החיד"א במחזיק ברכה סימן רצ)

(פי) האליהו רבא הליץ על הדרשנים שהפעלי-בתים כבר יש להם ספרים שמתוכם ילמדו דינים ומוסר ואין צריף לדרש ולהגיד להם, ועם האדון הסליחה כי מה דעות יצרף קורא מן הספר ללשונותם לאיש על העדה המוכיח ומזהיר מה שעוברין עליו ואף זו מן התוכחות שלא למדו ספר או אינם מקימים. (שם)

מכתב-קדש להגאון הקדוש רבי ישכר דב מבלזא זי"ע לעורר הרבנים לעשות

(פח) אני פי מלך שמר מאן מלפי רבנו הוא אדמו"ר הגאון הקדוש שר התורה מורנו הרב רבי ישכר דב שליט"א אב-בית-דין דקהלת בלו הייתי בצל קדשו פרשת אמר תרס"ט אחר שגמרתי הקדמה ראשונה והספר עד ג"ו מאמרים אמר לי אשר יתן לי עוד שני מאמרים לכתב בספר מלקוטי תורה מהקדוש רבי מאטילע טשרנאבלער זי"ע אמרתי אשר כבר נכתב שני מאמרים אלו כי זכרתי אותם וכאשר באתי לביתי ראיתי שלא נכתב מהקדוש הנ"ל רק מאמר אחד ומאמר שני לא כתבתי רק עין עוד שם סוף הדרך ו' עלי-כן כתבתי נוסף עוד שני מאמרים ועוד מאמרים לקים מצנה לשמע דברי חכמים.

והנה נמצא בספרים הקדושים ורבים העתקתי בספר הזה אשר כל האריכות הגלות הוא בחטא הנה שמדברים בעת התפלה

ואפשר לומר שזה כננת הפסוק (תהלים קז) תעו במדבר בישיומו
 דרו, הינו הולכים מדרך הטוב לדרך עקם ותועה שמדברים בעת
 התפלה ומחמת זה עיר מושב לא מצאו. אבל כששובו מהחטא
 הזה ויוריכם בדרך ישרה ללכת אל עיר מושב בזכות זה יתקרב
 הגאולה שלמה במהרה ונבוא לארצנו הקדושה.

(פט) והחייב משל על כל בנדעת ויראת השם נוגע בלבו
 שילמד ויבין גם להנבצר מדעת שישמר אלה הדברים אמרידעת
 הנאמרים כדון וכדת ובפרט הלומדים בפני רבים. וזה הלשון
 (בסדר היום) בתשעה כאב בשעת מנחה וכו' ונתארף הגלות
 כל-כה ועוד ידו נטויה ומתחדשים עמו צרות רעות ורבות ואין
 איש משים על לב לקרא בשם ה' ולקבץ ולאסף את החרדים את
 דבר ה' בכל עיר ועיר בכל מדינה ומדינה לאמר עד מתי יהיה זה
 לנו למוקש.

יש לנו עינים ואין אנו רואין את הצער הגדול הזה הפא
 עלינו ונחלל שם אלהינו הלא אלהינו יתברך ויתעלה מלא רחמים
 וארף אפים ומדתו להיטיב עם בריותיו וכל-שכן עם עמו ישראל
 אנשי סגלתו ובני בריתו זרע עבדיו אברהם יצחק ויעקב עליהם
 השלום כל-שכן כי אליו, כביכול, מגיע צרותינו כדכתיב בכל
 צרתם לו צר ואיך יתכן שיהיה הוא הרוצה בכל הרעה הגדולה
 הזאת חלילה. אין זאת כי מאד צר לו הענין הזה והוא כביכול
 מתאוונ ומתאבל על ככה והוא מחפה ומצפה מתי תהיה ישועתנו
 ויוציא אותנו מאפלת גלותנו לאור כמו שנאמר לכו יחפה ה'
 לחנכם וכו' ומי מעכב על ידו הלא הוא המשדד מערכות השמים
 מהעדה מלכיו ומהקם מלכין משפיל ומרים וכרצונו יעשה בשמים
 ובארץ ואין מי יאמר לו מה תעשה ומה תפעל כי כל דברי ארעא
 קלא חשוכין וכל צבא השמים נרתעין מפני זעמו ומתאוים
 ומשתוקקים לעשות דברו כמו שנאמר גבורי כח עושי דברו

כלומר אף-על-פי שהם גבורי כח יש להם ממשלה וגבורה
 בתחתונים שכל אחד שולט על אמתו עם כל זה עושי דברו
 משעבדים הם תחת ממשלתו ומאמרו.

ואם הם גבוהים הוא גבוה עליהם כמו שקתוב כי גבוה מעל
 גבוה שומר וכו' ואס-פן מי מעכב שורת הדין מעכבת כי הוא
 הצור תמים וכו' פעלו והוא כתב בתורתנו התמימה אם כחפתי
 תלכו וכו' ואם לא תשמעו וכו' ואם הביא עלינו את כל הרעה
 הגדולה הזאת בדין וכישר היה כי אנתנו עזבנו אותו ואת בריתו
 והוא גם-כן השליכנו מעל פניו כדת וכשורה ואם יבוא עתה ברב
 רחמיו כי נכמרו עלינו לקרבו אליו יש למדת הדין פתחון פה
 שחם ושלום עושה תורתו פלסתר דכין דעדין אנתנו וכנינו
 מסקעים בפץ רגלינו ולא שכנו עד ה' עושנו אין דת ודין נותן
 שתעלה ארוכה למכתנו אלא אדבא לספות חרון אף ה' על
 שונאיהם של ישראל שהוא מבקש אהבתנו ואנתנו מתרחקים
 מעליו אלא שהוא מרחם עלינו כאב על בנים ואף-על-גב דאנו
 סוררים בנים אנתנו ואינו מונע ממנו כל דבר וענין בהיות
 בגלותנו וכמו שקתוב ואף גם זאת וכו' והוא עונה אותנו בכל
 קראנו אליו ואס-פן איך לא יעורר כל אדם את לבו לומר בשלנו
 הרעה הגדולה הזאת נחפשה דרכינו ונחקרה וגו' ואיש את רעהו
 יעזרו לשוב אל ה' אלקינו ואיש את שקוצי עיניו ישליכו ואת
 גלולי יצרו הרע יעזבו ויבחר בדרך הטוב אשר צננו אלקינו
 ללכת בה.

ולא איש אחד ולא שנים יעשו זאת כי מה תועלת לעם בשוב
 היחידים כי התועלת להם לבדם ומה בצע לתשובה אחרי שרב
 העם אינם חוזרים בתשובה, אלא כל ירא וחרד את דבר ה' צריף
 לאסף אנשים ריקים ופוחזים אשר לא ידעו את משפטי ה' אלקי

השמים זה עשרה וזה עשרים ודרש להם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו וילקרבם אל אביהם שבשמים וכוה מעלה ארוכה ומרפא למכותינו ולצרותינו ויתקדש שם שמים בין המרבים ובין היחידים והמעשים הנשארים מהם יראו וכן יעשו ואלו המחזיקים בדת להקיימה ולהרימה הם הנקראים עמודי שמים והם מצוקי ארץ והם המעמידים את כל העולם פלו ויש להם זכות במשה רבנו עליו השלום בדורו אשר זכה וזכה את הרבים והם המוציאים יקר מזולל ויש מאין והם שתפין לבורא יתברך ויתעלה בבריאת העולם ובהעמדתו. אכל לומר כל אחד רב או רבי שלום עליה נפשי ולהסגר בתוך ביתו ללמד או לעסק בחפצי שמים לא זו הדרך הרצויה בעיני ה' כי אינו דומה הזוכה לקנות לעשות נפשות הרבה ולקרבן תחת כנפי השכינה כמו שהוא מובה את נפשו יחידה והאחרים בהמות ירעו ומי יודע אם אינו עתיד לתן את הדין וחשבון על ככה אחר שהיה פירו להשיב רבים מעון ולהציל לקוחים למות מרב רשעתם ולהחיות את נפשם בחנו ובחסדו אשר חננו ה' ולא עשה הגה הוא גורם את כל הרעה אשר תבוא חס ושלום אחר שלא הזהירם וזה שאמר יחזקאל הנביא עליו השלום ולא דברת להזהיר רשע מדרכו הרשעה לחיתו הוא רשע בעונו ומות ודמו מידה אבקש, וכתוב וממקדשי תחלו ואמרו חכמינו זכרונם לברכה בגמרא אל תקרי וממקדשי אלא ממקדשי ואף-על-פי שלא היה בנדק למחות שהרי אמרו חז"ל אם לפניך גלוי לפנייהם מי גלוי וכו' עם כל זה כביכול חזר בו ונגזרה עליהם הגזרה והתחילה הפרעניות מהם כדכתיב וממקדשי תחלו ויחלו באנשים הנאגנים אשר לפני הבית.

וזה היה דרך כל החסידים הראשונים אשר היו מקהילים

קהלות ברבים לדרש להם את דבר ה' את תקיו ואת משפטיו ומורה להם את הדרך ילכו בה ונמצא זכות כל אותם תלמידים או אנשים הנאקפים עמו תלוי באותו רב או רבי ושכרו גדול במאד מאד שאין לו ערה וקצבה אשר עין לא ראתה, עד כאן מסדר היום.

והנה כל האריכות הגלות המר בעוונותינו הרבים הוא בחטא הנה שמדברים בעת התפלה כמוכא הרבה מגדולי ראשונים בספר הנה והוא אסור גדול וחמור ועגשו גדול מאד מכל העגשין רחמנא לצלו כמבאר בזהר הקדוש פרשת וילך וענתה השירה וכו' והחטא הנה הוא קל מאד עתה בעוונותינו הרבים, על-כן הוא מצוה וחייב גדול ללמד וללמד בספר הנה בכני הרבים גם השני הקדמות כמה פעמים הם מוקר גדול עד כי חדול יחדלו ושכרם יהיה כפול מן השמים וכל אחד ואחד מישאל יתברך בכני תני ומוזני רויחא ויתקרב הגאלה שלמה במהרה בימינו אמן. (ספר הפנים, דף ה: הקדמה ב)

אם תלמיד מוחה ורבו אינו מוחה – לעתיד התלמיד גבוה מרבו

(צ) הבאתי דברי התוספות הנפלאים (בבא בתרא דף י' דבור המתחיל עליונים) דרב יוסף ברה דרבי יהושע בן לוי שראה עולם הפוך עליונים למטה ותחתונים למעלה, פרש רבנו חננאל דאמרי הגאונים ששקלה בידם רב מפי רב דעולם הפוך הינו שראה שמואל דהנה יתיב קמה דרב יהודה תלמידה משום דמחה ברבו שמואל בפרק כמה בהמה (שבת דף נה.) גבי ההיא אתתא דאתיא קמה דשמואל ולא אשגח בה, אמר לה רב יהודה לית לה למר אוטם אנו מועקת דל וגו', עד כאן לשונו, והוא אים ונורא.

העסקת מכתבית וקחה מרב... לרב...

לכבוד ידידי ורעי כאח לי דבוק בקירות לבבי אליו צמאה נפשי כבוד הרב הגאון הצדיק המפרסם בוצינא קדישא חסידא ופרישא כבוד שם תפארתו מורנו הרב ..... שליט"א.

אחרי דרך מבוא החיים והשלום אבוא כאן במכתב תוכחת מגלה מתוך אהבה מסתרת וכל יחשדני כי בא הדברים מלב בעס וטינא בלב חס לי מדברים כאלו בפרט לכבוד קדשתו החביב עלי כנפשי ממים מימה, אולם היא הנותנת כי התבוננתי קצת בדרך התוכחה גדל חיובם ופחד ענשם ומקש פחד ורתת עלה בכל גופי עד היכן הדברים מגיעו, ושכל הגדול מחברו גדול אחריותו על הכלל, וידעתי גם ידעתי כי כבוד שם תפארתו גדולה השפעתו על הרבים מכמה צדדים ואפנים, וכפי ידיעתי אינו מנצל עתותיו המסגלים להוכיח בהם הבריות ותחת זה מתנגע בתורה ובעבודת השם יתברך, ואף שידענא כי כל דרכיו קדש לה' מקל מקום לא אמנע להודיע לכבוד קדשתו את אשר עם לכבי להסיר מעלי גדל האחריות של האיננו מוכיח במקום הראוי ובתוכחה הלוא קימא לן (כמגו אברהם סימן קנו) דאפלו תלמיד לרבו מחיב להוכיח, ושלמה המלך עליו השלום העיד הוכח לחכם ויאהבנו, ואומר נאמנים פצעי אהב. וידועים גם דברי רבי עקיבא שהעיד על עצמו כי הוסיף אהבה למי שמוכיחו וכן דרכי החכמים בידועם כי אלו הם המביאין לחיי העולם הבא וגם לגדול הדור מורנו הרב שלמה לוריא זצ"ל היה לו מוכיח כמו שכתב החיד"א, כי אין אדם רואה נגעי עצמו. ואקנה שכבודו יספים לדברי הנאמרים בכונה וזה לקים מה שציננו הבורא יתברך שמו, וגם כי ידענא שכבודו השפעתו מרבה ואם מונע התוכחה להם, וגם אני אמנע את עצמי מלעוררו על הדבר אז יגוללו עלי כל חטאי החוטאים בנפשותם מטעם כל שבגידו למחות, וכינון שבגידו למחות בכבודו, וכבודו בגידו למחות לרבים הכל על כתפי רובץ, ועל-כן מצאתי חובה לנפשי לצאת בכותבת הגם ליתוכי דעמא דידה.

הנה כבוד שם תפארתו הממלא תפקיד של רב המורס מן העם אם יתבונן היטב במצבו יבין בטוב פי "רבנות" אינו שריות כלל אלא עבדות (בדברי חו"ל) ולא כמו שגראא לעין העולם שהיושב על כסא רבנות רק לקליטת כבוד הוכן ממלכתו, לא ולא! כבר כתב בעל חפצי-חיים זצ"ל כי כבוד מחלקים ביום שכלו כבוד, נאמתת הדברים פי מי שהפליג משאר העם בחקמתו ויראתו עליו רבצה המלאכה הכבדה לרעות צאן קדשי ה' מטעם שבתבונתו ויראתו ידע להדריך את העם אשר יעשיו והדרה ילכו בה, והכבוד שמחלקין לו הינו כדי שיהיה מוראו מטלת על הבריות ויוכל להשיג מטרתו שאלמלא מוראו מי יאבה לו או ישמע אליו.

דעו כי לא לחנם אמרו חו"ל "אוי לו לרבנות שמקברת את בעליה" ולא על חנם ברה הגאון יעב"ץ זצ"ל "שלא עשני אב"ד" בכל יום, והגאון רבנו עקיבא איגר זצ"ל רצה להפטר ממשרת הרבנות שלו כמה פעמים (עין אגרות סופרים) וכל גדולי ישראל ברחו מזה יותר מבורח מן האש (וגם בעל מחצית השקל כן) ולא משום שפחדו שיפלו בכבוד המזמה או גאות כי היו עניים ושפלים בעיני עצמם כעשבי השדה, אלא שרצו מגדל האחריות הרובצת על מנהיגי ישראל, כי אשמות העם תלויים בראשיהם (עין רש"י דברים על הכתוב ואשימם, ובילקוט דברים תתכ) זאת אומרת כי לא כהרי ההדיוט הרי הרב ומורה, אדם פשוט אחראי על עצמו נאשתו וביתו כמבאר בשבת (דף ד:) אבל רב ומנהיג אחראים גם על הצבור, ולא משום שרב ומנהיג גרוע חס ושלום מהדיוט אלא אדרבה כמו שאבאר.

כל איש איש מזרע ישראל קבל על עצמו בארבעים ושמונה בריות להיות אחראי גם על ישראל אחיו שיקימו המצוות שבתורה ויתרחקו מהעברות, ומהאי טעמא אחד מוציא חברו (כמבאר בראש השנה פרק ד) וכל זה מבאר בש"ס סוטה, וערכות זו יתבאר על-ידי חכמינו זכרונם לברכה שהוא התוכחה ומחאה כאשר רואה חברו עובר על אחת מהמצוות המפרשות בתורה בלי הבדל בין עברה חמורה שבתורה שענשו בסקילה לבין מצוה

קלה של סופרים הכל קבל עליו בארבעים ושמונה בריתות והקטחות ולא לכד זו אלא שקבל גם ערכות על ערכות של חברו דהינו דמי שאין בידו למחות ויודע בחברו שבדו למחות התחייבותו לעורר חברו למחות, מיהו חובת התוכחה ומחאה לפי גדל השפעת האדם על הזולת.

ולאור זה פשוטי העם אחריות ביתם עליהם וגם קרוביהם וידידיהם שלכם גם כהם שמחייב להוכיחן בראות כהם מעשה לא טוב כמבאר בפוסקים (מגן אברהם קנו ושאר אחרונים) ואם לא עשו כן נענשין גם על פשעי וחטאי חבריהם, קרוביהם, ביתם וזרעם, ורב מורה צדק שהשפעתו מרבה מזה ומצודתו פרושה על בני א-ל חי מקבל אחריות גם עליהם.

זאת אומרת שמתח להיות שמח טוב לב כשכבודו מרבה אצל העם היה צריף להיות בצער ונגון כי ככל שמתוספין הספקליו נתוספין עליו עברות, הא פיצד רב שיש לו בית המדרש עם מתפלליו עליו לסדר שעורין בהלכות שבת, בהלכות נדה, ושאר הלכות השכיחות ולדרש להם מדי שבת בשבתו וחג כחגו דברי כבושין והתעוררות לקיים המצוות ולהתרחק מפרצי הזמן המרבים וחובת הרב כפולה ומשלשת.

(1) להודיע להם האסור והמתר כי בדליכא ידיעה ליכא קיום, ולא לכד דינים המפרשים בשלחן ערוך אלא גם ובעקר דינים השכיחים ואינן מפרשין בשלחן ערוך, וכמוכן מחייב להודיען האסור והמתר בדברים הנוגעים: לצניעות המלבושים - תהלוכי הבית, פשרות - שעטנז - גנבה וגזלה - שקר - אונאה - מסירה - משא ומתן באמונה - קביעת עתים לתורה - ברכות ותפלות בשפה ברורה ובכונה מעלה - תולעים בפרות וירקות - לשון הרע - ליצנות - תפלין - מזוזות - מעשר - חנוף לתורה, יראת שמים ומדות טובות, ומדת הסתפקות, וכן הבנות - פה סהור - הסתכלות בספרים חיצוניים הנקרא ביכער - וגם חמר כלי המשחית טלויזיה - דיגי יחוד - ושלא לשיח בעדן אמירת

שמונה עשרה קדיש - וחמר אסור שיחה בטלה בבית המדרש - חובת מחאה לכל יחיד באם רואה שכנו משיח בעת קדיש ושמונה עשרה וכיוצא.

(2) צריף להציע להם חמר הענש של גיהנם, ומלאכי חבלה, כף הקלע, ועולם התהו, וגלגול כדומם צומח חי ומדבר מאות שנים, ושאלו תחתית וכיוצא, וכן לעמתו גדל השקר לצדיקים וצדקניות בגן עדן, וכמו שנהגו כן המוכיחים בכל הדורות כמו הגאון מורנו רבי יהונתן איבשיץ זצ"ל, והמגיד מחבנא זצ"ל, והחפץ חיים זצ"ל שכל ספריו מלאים מזה ועל ידי זה החזירו אלפים ורכבות מישראל לדרך החיים וכן הגאון הצדיק מורנו רבי הלל מקאלאמייע זצ"ל והגאון הצדיק רבנו חיים סופר זצ"ל, ועוד. וכן קימא לו בש"ס (סנהדרין) שאם התרה לאחד שלא יעבר אינה התראה עד שיאמר לו במפרש עברה הכאה על חטא זו.

(3) אחר כל הנ"ל החוב על רב המורה להוכיח בשעת מעשה כשרואה שחוטאין הטבע אנושי לשכח (וכדקמא לו דקצינן התראה תוך כדי דבור דוקא) לדגמא:

אם רואה שני אנשים (או יותר) משיחין זה לזה בעת חזרת הש"ץ, או קדיש, או קריאת התורה צריף להשתיקן על אחר ואם לא הועיל צריף לעוררן עוד הפעם גדל הענשים המעמידים להעובר הו בעולם הזה והו בעולם הבא, ואם כבד עליו הדבר צריף למנות אנשים לכה, וגם לעורר הנזקרים והמדקקין על חייבו הפרטי למחות בשכניהם וחבריהם המספרים בעת קדיש ושמונה עשרה ואיו עוניו אמן כהגון.

את כל אלה צריף אמה לעשות ולפקח עליו דבר יום ביומו, ואם אמה עושה כן אשריף בעולם הזה וטוב לה לעולם הבא כי אף אם לא יציתו לה יצאת ידי חובתה וגם אמה מקבל שקר נגדם כמבאר בילקוט דברים (תשצג) דמי שמוכיח לחברו נוטל ברכת אותו המתנכח, ואם יקבלו ממך אדרכה לזכותה יצלה גם זכותם.

פני מלמדי תינוקות של בית רבן ומנהליהם.

(א) מבאר ברש"י (בכא בתרא ח:) על מה שדרשו חז"ל ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד "אלו מלמדי תינוקות", פרש רש"י, מצדיקי רבים הן שמלמדיו ומתנכין אותן בדרך טובה, עד כאן לשונו. הרי שעקר שִׁכְר הגדול הגנוז למלמדי תינוקות של בית רבן לעתיד לבוא הוא על מה שמתנכין התלמידים ומדריכין אותן בדרך הישרה, ועקשו הגע עצמה הרי בימי רש"י ז"ל עדין היו שנים כתקנם ונהורים יגעו ועמלו לחנך פרי בטנם בדרך הטוב והישר, בין האב ובין האם, ואף-על-פי-כן היה מן הצרף שהמלמד ישלים גם חלק זה.

על אחת כמה וכמה וכמה בימינו אלה שהאבות מבליים רב ימיהם בטרדת הפרנסה ומעוט שאינו מצוי שיפריש חלק חשוב מעתו לחנוך הילדים כדבעי ונהורים משלחין בניהם לתלמוד-תורה על מנת שיצאו משם כלי שלמה בתורה וחכמה ויראת-שמים, וכיון שהמצאיאות כף אחריות גדולה ורצינית מרכבת על כתפי המלמד וכל גופו תאחזמו רעד בהתבוננו כי הילדים היושבים לפניו מוטלים עקשיו על פרשת דרכים של דרכי החיים הנצחיים ורק בו תלוי עתידו של כל ילד אם לחיים של תורה ויראה שהורה או ח'...

(ב) וכמו-כן גורלו של הילד הזה בענין התפלה בכללות ואמירת אמן יהא שמה רבא בפרטות תלוי לפי תגברת הדרכה והתעוררות שמקבל בענין זה ממלמדו ומדריכו, ואם המלמד יודרו לספר לתלמידיו גדל מעלתו הזהיר בזה וגם יכפיל להזהירו בשעת מעשה באמירה רכה וקשה אז הרגל יתהפך לטבע ויראה פרי בעמל וזכותו יעמד לו לנצח.

אבל אם יתרושל המלמד וכל-שכן כשלא ידבר כלום מענין זה מאין יבוא עזרו, ואם אין גדיים אין תנשים, אף גם זאת המלמד ישים אל לבו כי דבריו ישאו פרי פרות ולא די בזה שזכות אמרותיו גבהו מעל גבה מטעם שהלוא מצוה גדולה הלזו מתקיימת בזכותו אולם הקרן קיימת לו גם לדורות הבאים אחר זה כי הילדים הללו יגדלו ויהיו לאנשים וידריכו בניהם אחריהם

ב

הכוונה יעשה את אחותנו

פעם אחת התנפח הרב הקדוש רב ייב"א זכרונו לברכה מאוסטרך עם הרב הקדוש רבי פנחס מקוריץ זכרונו לברכה, באיזה אסור נכשלים יותר בהור הזה. הרב ייב"א אמר, שהאסור הגדול ביותר עקשו, הוא מה שמדברים בבית-הכנסת דברים בטלים בשעת התפלה, ורבי פנחס אמר, שמכשול גדול יותר הוא מה שבנות ישראל העניות הולכות לבית ה"פריצים" הנקרים למכר להם עופות ודגים ושאר צרכי אכל, כמו שהיה נהוג אז בעיר אוסטרך, ועל-ידי כך יש חשש שלא יבואו ליד יחוד. כל אחד מהצדיקים התעצם בדעתו, והרבה בטענות והוכחות לכסס את דבריו, והתאמץ להטות גם את דעת חברו לדעתו. לסוף הסכימו לפתח אחד מחמשת חמשי תורה, והפסיק שיפל עליו מקסם ראשונה יוכיח להם עם מי הצדק. נודמו להם חמש בראשית, פתחוהו, וראו בסקירה ראשונה את הפסוק "הכוונה יעשה את אחותנו", ונמצאו דברי רבי פנחס קיימים. אז אמר לו חכה הרב ייב"א: נראה נא איך יונתו בו ציאל מתרגם פסוק זה. הכיטו בתרגום יונתו וראו שמתרגם כך: לא יאי למהוי מתאמר בכנישתהון דישאל (ובתרגום ירושלמי: ובבית מדרשיהון) דסאיבו... לברתה דיעקב. הרי שקל חמר הדבר הוא, שלא יבואו לדבר מזה בבתי-כנסיות ובתי-מדרשות של ישראל; נמצא שצדקו דברי שניהם, בחינת אלו ואלו דברי אלקים חיים.

פרק ט

התעוררות למלמדי תינוקות

מטלים עקשו על פרשת דרכים של דרכי החיים הנצחיים ורק בו תלוי עתידו של כל ילד אם לחיים של תורה ויראה שהורה או חס ושלום...

אני טרם אכלה לדבר מהתחייבות המנהיגים לעורר במכשול הנורא של אי עניית אמן יהא שמה רבא בעונתה אשא משלי. מול

בדרך שקבלו הם, וכן אותם הילדים שלאחר זמן יטו שכמם שינטו לסבל על מלמדות עוד זכור יזכרו ממה שקבלו הם להמשיך להלאה לתלמידיהם דרך זו.

(ג) התבוננו מעט כחו הגדול של אמירת אמן יהא שמה רבא של תינוקות שלא טעמו טעם חטא, והלוא אמרו חז"ל (בשבת קיט:): אין העולם מתקיים אלא בשביל הבל תינוקות של בית רבן, לא בארו איזה הבל וסתמיות לשונם מורה כי הכל במשמע: תורה, ותפלה, וכיוצא, ואספן הלוא עצם אמירת אמן ויהא שמה רבא שגבה מעלתה עד מאד (מבאר בסמוך) שמבטליו כל טגרין תקיפין ופגעות רעות וגזרות קשות, ומשפיע השפעות טובות ומקרב קץ גאלתנו ופדות נפשנו, עד שאמרו חז"ל בסוטה דעלמא קימא אאמן יהא שמה רבא דאגדתא, ועכשו ישער כמה גדול כחה של תינוקות שלא טעמו טעם חטא ומקימין העולם בהבל פיהם כשיענו אמן ויהא שמה רבא.

ומזה במל יוכל להשיג אפס קצהו ממעלת המלמד המשמיע זמן רב וכח עצום לחנך ולדו להגים מצנה זו בדבטי.

(ד) אולם לדאבוננו מעוטא דלא מצוי המלמדים העוסקין בזה, וגם המעוטין לא בדרך קבע ואפלו אם התינוקות זהירין באמירת אמן באותה שעה מתמת מורא רבו העומד על גבו אין סופו להתקים גם כשיגדל ויצא מתחת יד רבו שהרי לא מצד הרגש נפשו עשה כן רק מפחד מקל רוחה שביד הממנה, ומה טוב היה אם היו המלמדים מסבירין בנעם שיח לתלמידים גדל מעלת ויפי שקר לזהירין, בעלמא הדיו ובעלמא דאתי, עד שהדברים יכו שרש בלבות הנערים וירבה ויציק ציק הפורח פרחים נאים להרבות כבוד שמים, ואז נדאי יוכל לבטח דגם כי יזקין לא יסור ממנה כי יתהפך להיות כטבע הנולד עמו.

ואצטט כאן אילו מאמרי חז"ל שמהם נוכל לראות מעלת וחשיבות תינוקות של בית רבן בשמים:
(א) כל יום מלאך יוצא מלפני הקדוש ברוך הוא לחבל את

העולם וכינון שהקדוש ברוך הוא מסתכל בתינוקות של בית רבן מיד נהפך כעסו לרחמים. (מסכת פלה רבתי ב)

(ב) כשעה שהתינוקות יוצאין מבית רבן בתקול יוצאת ואומרת להם לך אכל בשמחה לחמה. (קהלת רבה ט-א)

(ג) סופרין ומשנין שמלמדים תינוקות לאמתן עתידין לעמד בימינו של הקדוש ברוך הוא. יקרא רבה ל-ב)

(ד) בואו וראו כמה חביבין תינוקות לפני הקדוש ברוך הוא. גלתה סנהדרין ולא גלתה שכינה עמהם, וכינון שגלו תינוקות גלתה שכינה עמהם. (איכה רבתי א-לג)

(ה) כל עיר שאין בה תינוקות של בית רבן מחריבין אותה. (שבת קיט:)

(ו) אין העולם מתקיים אלא בשביל הבל תינוקות של בית רבן. (שם)

(ז) אין מבטליו תינוקות של בית רבן אפלו לבנון בית-המקדש. (שם)

פרק י

ענין הנמנע מלמחות

גדל הענשים המעטרים למונע מלמחות בעולם הזה ובעולם הבא - מוסיף חטאים יותר מסתם בני-אדם

(א) לפי כחו שיש לו על בני-אדם להשפיע תוכחה ואינו מוכיח כל חטא קטן וגדול שעושין הרי הוא כמי שעשאו הוא. (שבת נד: חנוך מצנה רלט, יורה דעה שלח-מח)

ולפי זה כל שהרב גדול יותר ומחזיקין אותו למכבד יותר שעל-ידי זה מתרחב השפעתו יותר כדוע מוסיף להרבות חטאים ופושעים כי לפום גדל הערצתו בעיני בני-אדם מתגדל השפעתו וכשאינו מוחה כל חטאתם עונם ופשעם אחד אסור לאו נאחד

מקדש

פרק י

יא

מעט

מג

אסור קרת וסקילה הכל עולין על חשבוננו לעגש בעולם הזה ובעולם הבא, ולפי זה אדם פשוט והדיוטי יותר נקי מחטאים מאדם גדול ונכבד, כי אף שלראות האדם - האדם הגדול והצדיק הוא מי שיושב ומתבודד באהלו של תורה ויראת-שמים ואין מסתכל ממנו ולחוץ והוא עמוס ממצוות ומעשים טובים ולצדיק יחשב, מיהו לא מחשבות אדם מחשבות הקדוש-ברוך-הוא והקדוש-ברוך-הוא מטיל על הצדיק חובת מחאה וכל שלא מקימו חטאות ועונות אותם שיש לו השפעה עליהם רוכצים בלם על כתפיו ונתפס עליהם במבאר שם באר היטב. ולא די בפליטת שפתי תוקחה מזמן לזמן דכל שהדור פרוץ יותר חובתו יותר וחוב עליו להיות טרוד בזה יומם ולילה ממש כמו שכתוב בזה הקדוש (חלק א, דף כ) ובילקוט (שופטים סח).

(ב) לפעמים נעגש להרג אפלו (סנהדרין כ). והוא בכלל ארוך (ויקרא רבה כה).

(ג) כל רציחות ושפיכות דמים שנשפכין בישראל כאלו הוא עשאים. (ילקוט שופטים סח). ומונע בגינת ירושלים (שבת קט:).

(ד) אם עוד מחניף הרשע ראוי שיבואו עליו כל הקללות שבתורה (ילקוט דברים תשג).

(ה) בשעת הגזרה נעגש עם הכלל אפלו הוא צדיק גמור (שבת נד: מדרש תנחומא משפטים, מדרש תנחומא חמת, אומיות דרבי עקיבא א) ונלקה בצרעת (זהר הקדוש, חלק ב, דף מו:).

(ו) אין הקדוש-ברוך-הוא מספיק בידו לעשות תשובה (רמב"ם הלכות תשובה, פרק ד, הלכה א).

(ז) כל פעם שבידו להוכיח כגון שרואה משיחין בעת מדיש ושמזנה-עשרה ואינו מוכיח עובר בשלשה לאוין (זהר הקדוש, חלק א, דף רלט:).

(ח) עלידי שאינו מוחה מתגברת חסרון ידיעה בחמר העוין

ועגשה ומתרכבים בצלי צברות שלהם בלם עולים על חשבוננו (רש"י סוטה מא:) ואם הרשע נתפס בעונו נחשב בשמים כאלו הוא הרגו לזה (יחזקאל ג).

(ט) מי שלא מחה בעובר עברה אף-על-גב ששכח הרשע לבסוף מרשעו אף-על-פי-כן הערב נעגש על שלא הוכיח בזמנו, ודוקא ששכח הרשע מיראה (כמו שכן בזמינו) אבל השכח מאהבה גם לערב שלא מחה נמחל (מערכי לב דרוש ע, דף קנז, וספר יד ימין חלק ב, דף יג) ויש שכתבו סתם דאינו נמחל לו (ערוך דבש דף עב).

(י) כל מי שאפשר למחות באנשי-ביתו ולא מחה נתפס על אנשי ביתו, באנשי עירו נתפס על אנשי עירו, בכל העולם כלו נתפס על כל העולם (שבת נד:).

(יא) ציין שאלות-ותשובות מהר"ם שיק (ארח-חיים סימן שג והלאה) הרבה פרטים בדיני חובת מחאה.

פרק יא
שָׁבַר גְּדוֹל לְמוֹחִים

(א) מי שמוחה לכבוד שמים אין מלאך המות שולט בו כשאר בני אדם (זהר הקדוש חלק א, כט:) והקדוש-ברוך-הוא כורת עמו ברית ולזרעו אחריו כמו שעשה לפינחס (ראשית חכמה שער הקדושה פרק יב בשם מהר"י אבוהב) וזוכה לחלקו של הקדוש-ברוך-הוא (תמיד כח.) וממשיך ברכות וטובות לעולם (שם) ויוצא מכלל ארור לכלל ברוך (ויקרא רבה כה), נצול מכל גזרות קשות (ילקוט רות על הכתוב וקמט אלימלך) וזוכה לבלות שנותיו בנעימים (אבות דרבי נתן פרק כט) כשיש גזר-דין על הכלל הוא נצול (חומת אגף פרשת נח) וזוכה למלכות (סנהדרין כא:).

פרק יב

האם אמרינן מוטב שיהיו שונגים ברואה אנשים משיחין בעת חזרת הש"ץ או אמירת קדיש, ולא יוכיח אותן; או שצריך ומצוה להוכיח.

אין כאן נדנד ספק שמצוה וחובה רקיאה על כל הרואה או שומע חברו משיח בעת חזרת הש"ץ וכיוצא להוכיחו על פניו מדינא דשלתן צרוף ונדולי הפוסקים ראשונים ואחרונים כמו שיתבאר בעזרת השם יתברך לקמן:

החיובים שנאמרו ביחוד אצל חזרת הש"ץ

(א) בשלתן צרוף ארחתיים (סימן כה, סעיף ז) וזה לשונו: לא ישיח שיחת חליו בשעה שש"ץ חוזר התפלה ואם שח הוא חוטא ונדחל עונו מנשא ונוצרים בו עד כאן לשונו, ודן זה מעתק בכל הפוסקים כמו דרדחתיים, חייאדם, שלתן צרוף הגר"ו (עין עוד בקמח).

(ב) והגאון רבנו שניאור זלמן זצ"ל בשלתן צרוף הרב החמיר עוד יותר שיש לגער גם באנשים הלומדים או אומרים תחנונים בעת חזרת הש"ץ, וזה לשונו (בסימן כה, סעיף ו) : ויש לגער באנשים שלומדים בעת חזרת הש"ץ, או אומרים תחנונים, ואפלו אם מכנינים לסוף הברכה לענות אמן כראוי שלא תהיה אמן יתומה לא יפה הם עושים... שאם הלומדים יפנו ללומדים עמי הארץ ילמדו מהו שלא להאזין לש"ץ ויעסקו בשיחה בטלה נמצאו מחטיאים את הרבים, עד כאן לשונו.

ועוד כתב להלן (בסעיף י) וזה לשונו: לא ישיח שיחת חליו בשעה שש"ץ חוזר התפלה ואם שח הוא חוטא ונדחל עונו מנשא אפלו יש תשעה זולתו שכל המשיח בבית ההפגסת

בשעה שהצבור עסוקין בשבחו של מקום מראה בעצמו שאין לו חלק באלקי ישראל, עד כאן לשונו.

(ג) וכתב הפרי מגדים (אשל אברהם סעיף קטן ח) וזה לשונו: עין אליהו רבה בשם כלבו אוי להם שמשיחים בעת התפלה כי ראינו כמה בתי כנסיות נחרבו בשביל עון זה וכנוי העמודים דש למנות אנשים ידועים על זה בענשים רבים ויבישם ברבים.

(ד) כתב בצרוף השלתן (אות יב) וזה לשונו: ולא ישיח שיחת חליו בשעה שש"ץ חוזר התפלה ואם שח גדול עונו מנשא ונוצרים בו ואף בדברי תורה אסור לדבר דמן תורה לחוד ומן תפלה לחוד, עד כאן לשונו.

(ה) וקם (אות ט) וזה לשונו: ואין ללמד או לומר תהלים בעת חזרת הש"ץ אף אם עונה אמן בסוף כל ברכה ומי שעושה כן יש לגער בו, עד כאן לשונו.

(ו) במשנה ברורה (סעיף קטן כו) וזה לשונו: כתב באליהו רבה בשם הכלבו אוי לאנשים שמשיחין בעת התפלה כי ראינו כמה בתי כנסיות נחרבו בשביל עון זה ויש למנות אנשים ידועים להשגיח על זה, עד כאן לשונו.

(ז) בספר וני העמודים (ח"י יז, עמוד ז, פרק י) וזה לשונו: וכעונותינו הרבים עד מתי יהיה זה לנו למוקש, שבכל עיר נעיר אין יכולין למחות להם לעם, ונעשה להם פהתר בעונותינו הרבים. וי להם לנשמותיהם, ואיך יעלה תפלותיהם למעלה והיא מכללכת במיני חטאים, ואין קטיגור נעשה קטיגור.

עליבן מן הראוי שכל קהלה וקהלה, מקום אשר דבר המלך מלכו של עולם ודתו מגיע, יעמידו אנשים על זה אשר ישניחו באיומים רבים על המדברים, ויבישו אותם ברבים, ובזה נראה כבוד ה' בארץ, וכל העם ישמעו וייראו ולא יזידון עוד.

עליבן מי שיש בידו מלך ורצועה יחוש על כבוד קונו ולא ישא פני איש ולא יהדר פני גדול עד כי גדול יחדל והמזהיר והנזהר יזכו לראות בנעם ה' ולבקר בהיכלו כבוד אומר פלו, אמן בן יהי רצון, עד כאן לשונו.

(ח) בסדר נהורא השלם (מוכא בספר הפנים אות לג) וזה לשונו: צריך להזהיר להמוני עם שלא יאמרו תהלים ומעמדות או שאר תחנונים בעת חזרת הש"ץ תפלת שמונה-עשרה... וביותר נמצאו זאת לפני כהל מערכי מהמוני עם שפורקים מעליהם בפעה שהקהל משבחים ומקארים או בחזרת הש"ץ השמונה-עשרה הולך אל דרום וסובב אל צפון סובב והולך בלי מורא נפחד כמו בבתי-משתאות... והוא חוטא ומחטיא את הרבים בנרבועם, והחטא הזה לבד די להאריך גליותינו. ובטוונותינו הרבים אסור זה נעשה להם ממש בהתר. לכן מי שיש בידו למחות מטל עליו הדבר ויהיה שברו גדול לעולם הבא, עד כאן לשונו.

(ט) בספר דרך משה (ליום ט) וזה לשונו: והנה באתי לעורר לבביכם הטהורים וכל רבני ארץ ומורי צדק בכל קהלות וישובים לגזר על השמש להזהיר העם בשעת התפלה שלא ידברו... וכל אדם ויזהר מאד בתשובה מלה כזו, ואף אם כבר דבר יהיה לו תקון גדול מהיום והלאה עלידי שיגער בחברו, והחייב מטל עליו לגער בחברו כמו שאיתא בשלחן-ערוך מי שדבר בבית-הכנסת הוא חוטא וגדול עונו מנשא וגוטרין בו, עד כאן לשונו.

(י) עוד כתב שם וזה לשונו: ונראה לי כננת השלחן-ערוך שהוא כמו רוצח שנהרג על ידו כמה בניים... וגדול פח התשובה שיזכה לעצמו ומזכה לאחרים עמו, וחדונותיכם נעשה לכם כזכיות ונברא לכם מלאכי רחמים, ותגרמו חיים לכם ולבניכם אחריכם בטוב ובנעימים אמן, עד כאן לשונו.

(יא) כתב רבנו יונה באגרת התשובה (מוכא בספר הפנים אות סה) וזה לשונו: ויזהר שלא לדבר בשום עסקיו או שיחת חלין בבית-הכנסת כי גדול עונו מנשא וכל-שכן שיזהר שלא לדבר בעת שהש"ץ מתפלל וכל הקהל מחיכים להוכיחו ולגער בו ולחשוף אותו מחטאו... עד כאן לשונו.

פרק יג

ברור בדין מוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין

(ב) הא דאמרינן מוטב שיהיו שוגגין ולא למחות ונקא בידע ודאי שלא יקבלו ממנו (רא"ש ביצה פרק ד, ובתשובה קלל ו, אות ג, תוספות סוף פרק חזקת הבתים, טורי-זהב סימן תרת, סעיף קטן ב, מגדאברהם סימן תרת, סעיף קטן א, מנחת-חננוף רלט, וכן כתב בהתם-סופר ביצה ל) אכל

(א) בספר חסידים (סימן רסב): דמה שאמרו הנח לישראל מוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין זהו במקום רשות אכל בבית-הכנסת לא.

בספק אפלו באסור דרבנן צריף למחות (לבושי שרד שם שכן מוכח
ברא"ש וכן בשלחן ערוך הגר"ז ד. וכן כתב בכרכי יוסף מהר"ט.
וקצה"מ ה. הערוך השלחן ו).

- (ג) אם החוטא מזיד גם אם לא ישמע לו חייב להוכיחו עד שינזף
בו החוטא ואם לאו עובר על מצות עשה והוכח תוכיח (דברי מנחם
סימן תרח בשם העשיר וריטב"א, מגו' אברהם תרח סעיף קטן ג. מטה אפרים ת.
ערוך השלחן ז. משנה ברורה סעיף קטן ה. גר"ר ארתי חיים כלל ג. סעיף טו).
- (ד) עברות שבגלוי יוכיחנו מיד שלא יתחלל שם שמים (שם).

(ה) בשיטה מקבצת על ביצה (ריש פרק המביא) וזה לשונו: העיד
הריטב"א וזכרנו לברכה בשם רב גדול מאשכנזים שהעיד בשם
רבותיו הצרפתים ומקללם ר"י ומהר"ם מרוטנבורג שלא
נאמרו דברים הללו לחלק בין אסור תורה לדרבנן אלא
לדורותם אבל בדור הזה שמקלין בכמה דברים ראוי
לעשות סניג לתורה ואפלו בדרבנן מחינן וקנסינן להו עד
דלא לעברו לא בשוגג ולא במזיד ושכן הוא במדרש ירושלמי
והדבר נראה נכון, עד כאן לשונו (מוקא במתצית השקל תרח ג. ובשו"ת
כתב סופר סימן נו. ע"ז שם).

(ו) אף על-גב שיש מלמדו זכות על שאין מוחין בעוברי עברה
דחוששין לסכנה שיעמדו על גופנו ומאדנו, אבל במקום שאין
חשש סכנה אדרבה יש להחמיר יותר בדורותינו (מתצית השקל שם
בשם הריטב"א).

(ז) מוטב שיהיו שוגגין נאמרה דוקא אם אינו בפרהסיא, אבל
אם הוי בפרהסיא דיש חשש שאחרים ילמדו ממנו חייבין למחות
אף מדרבנן (חכמת שלמה לרבנו שלמה קלוגר ארתי חיים תר"ח, ונראה דעל
זה כון בספר חסידים הנ"ל אות א).

(ח) הריטב"א (מכות כ.) דהא דאמרינן מוטב שיהיו שוגגין וכו'
דוקא בעשה לא באסור לא תעשה (מוקא גם בספר מלי דחסידיהא לגאון
הקדוש בעל דעת קדושים סימן א. וכתב דאולי יש לחוש לדקריו).

(ט) מי שבידו למחות בחזקת היד שבעל-כרחם צריכין לשמע לו
לא שפך מוטב שיהיו שוגגין וכו' (מטה אפרים סימן תרח אות ז).

(י) בספק אם ישמעו מוכיח לרבים ברבים כדי שלא יהיה חלול
השם כששותק ברבים (פרי מגדים - משבצות זהב סעיף קטן ב).

(יא) לא אמרינן מוטב שיהיו שוגגין אלא במקום רשות אבל
בבית הכנסת לא (מגו' אברהם רסג סעיף קטן ל. בשם ספר חסידים).

(יב) בשו"ת תשב"ץ (חלק ב. סימן מז) דוקא היכא שכלי עלמא
נכשלים אבל אם איזה יחידים מקלקלים אי שחקו רבנן ילמדו
וינהגו כן צריף למחות - מוטב שיהיו אלו המועטים מזידין
ולא יכשלו בהם רבים עד כאן.

(יג) בחדושי חתם סופר (ביצה ל.) הביא דברי שו"ת תשב"ץ
הנ"ל (באות יב) וכתב והנה אמת נכון הדבר עד כאן לשונו.

(יד) בספר נחמד למראה (חלק א. דף יב. עמוד ז) דאם רואה אדם
לאחד שחוטא חייב להוכיחו אפלו בספק יקבלו ואין לחוש למוטב
שיהיו שוגגין וכו'. (טו) אף במקום שיש התר מניעת תוכחה
מטעם כבוד הבריות (בדבר שיש בו פגם ובניין גדול) מקל מקום
אם הוא דבר הנוהג יום ויום והלה יעבר אסור כל הימים אין כבוד
הבריות דוחה אסור כל הימים (שו"ת נו"ע ביהודה, מהדרא קמא, סימן
לה).

(טז) בספר עקדת יצחק (פרשת וקרא, שער כ) דהחטא הגדול אשר
יעבר עליו איש איש מבית ישראל בסתר ושלא לדעת הרבים
וברשות בית דין חטאת יחיד הוא... אמנם החטא הקטן כשיספיקו

עליו דעת הרבנים והדת נתנה בכתב ידגיהם שלא למחות בו הנה
הוא זמה ועון פלילי וחטאת הקהל בלו ולא נתן למחילה...
מוטב שיבדתו או ישרפו או יסקלו החטאים ההם בנפשותם
משיתעקר אות אחת מהתורה בהסקמת הרבנים, עד כאן.

(יז) כתב הרמב"ם (בספר מורה נבוכים, חלק ג, פרק כט) בענין מוסר
של אברהם אבינו עליו השלום לבני דורו וזה לשונו: אין ספק
אצלי שהוא (אברהם אבינו) עליו השלום כאשר חלק על דעת
בני אדם כלם שהיו מקללים ומגנבים ומבזים אותו התועים
ההם, וכאשר סבל הפל בעבור השם וכן הדיו לעשות לכבודו, עד
כאן לשון קדשו.

(יח) מי שאינו מחזיק במחלקת על המתמצבים על דרך לא טוב
ומושכין העון נענש מפשעיהם לכל חטאתם ועובר בלאו שגאמר
לא תשא עליו חטא (שצריחשובה לרבנו יונה, שער ג, סימן נט, חרדים
מצוות לא תעשה, פרק ד, סימן מב).

(יט) רק יחיד או צבור שמפירין כל אחד ואחד ניודעין בו שהוא
בחזקה זו שלא יקבל תוכחה אז אסור להוכיחם אכל במה שנוגע
לקלל ישראל בלו או רבו או אפלו סתם חלק גדול מקלל ישראל
שאי אפשר לידע בברור אם לא נמצא ביניהם תמימי דרך
שראוין לקבל תוכחה ולפעמים נכנסין הדברים בכמה מהם
ועושים רשם בלבם להפכם אל הטוב, ועל כן אמרה (מדת הדיו
לפני הקדוש ברוך הוא) לפניהם מי גלויז כלומר, הלוא לא נגלה
להם בחינת כל הנפשות שיש בישראל אולי ימצאון איזה אנשים
שתועיל להם התוכחה (ויאל משה בהקדמה, דף יג).

(כ) מה דקימא לן (בסימן תר"ח רמ"א סעיף ב) דדבר המפך
בתורה לא אמרינן בה "מוטב שיהיו שוגגין", לאו דוקא מפך
ממש פעלה זו אלא כל שעקר האסור מזכר בתורה אף על גב
שפרשו בא בדברי חכמים (כנראה ב"ר שבת עב: דבור המתחיל
והמוציא, וכן כתב מהרש"ם בקנאת סופרים דף ו, מהר"ע בגליוני הש"ס שבת
קמח: ובשו"ת גר"ר ב"ל ג סימן טו, קובץ על יד הלכות יוסטוב פרק א הלכה ו,
בני יהודה דף סו: ועני עוד בחיות יאיר קסד, ושו"ת בני עולם סימן לב).

(כא) אם רואה חברו עושה אסור דרבנן מחמת חסרון ידיעה
חייב להודיעו ולהפרישו מאסורא, וכל אסורי דרבנן בכלל, בין
אסור גמור בין שהוא משום גזרה (חיד"א בשיר"ב תמת, ותיים שאל
חלק ב לא, שצריחשובה תמח טו, פתחי תשובה יורה דעה רי קיט, ובסימן שג,
שיבת ציון סימן סו, בית יהודה יורה דעה יז).

(כב) התר של מוטב יהיו שוגגין וכו' רק לפטר מעגש מיתה
אכל חיובא איבא למחות בהם (ברכ"י יוסף תרח ד, ובציר און משנת
אות ה"ו כציו זה בש"ד סמ"ג). ועני דרך המלה הלכות דעות פרק ו,
שבאר שיטה זו.

(כג) אצל דין היושב על כסא הוראה לא אמרינן מוטב שיהיו
שוגגין ומחייב למחות (אברהם אפר למהר"א"ף דף כט אות ג, בשם סרבי
לב חלק ב, דרוש נא).

פרק יד דינים שצריכים לזהר

אזהרות הפרטיות הכרחיים

(א) אזהרה לש"ץ שלא יאמר המחזיר שכניתו לציון מודים בנשימה אחת רק יפסיק כשעור שיגענו הצבור אמן וכן כל הברכות הסמוכות זה לזה.

(ב) אזהרה לצבור שיגענו אמן אחר ברכת מחיה המתים. וכן אחר המחזיר שכניתו לציון, ואחר ופרש עלינו וכו' ועל ירושלים בליל שבת ויום טוב, הם שלשה אמינים גדולים עין בספר הזה אות נו.

(ג) בקדיש יאמרו יהא שמה רבא מברך תחת הבית קמץ ותחת הריש פתח ולא יאמרו מברך בצירי תחת הריש, עין בספר הזה אות מג.

(ד) אזהרה לכל אחד ואחד כשבא לבית הכנסת בעת חזרת הש"ץ השמונה עשרה אסור לדבר שום דבור אפלו כשהוא אינו מתפלל עוד כמנן זה או שהוא כבר התפלל. ועוד יקחוראיה ומוסר אם יש לאיש אחד דין ומשפט בערכאותיהם הן דיגי קמונות והן שאר דברים לפני שר השופט ויש שם כמה וכמה אנשים שיש להם גם כן טארמינען באותו היום. ולפעמים צריך כל אחד להמתין שעה אחת או שתיים עד שיקרא לו שר השופט ועומד שם באימה ואינו יודע איך יצא דינו. האם ירהב בנפשו עז ויעז פניו קדם שקרא לו השופט ויאמר הלוא אין עוד טערמין שלי וידבר שם בקולי קולות ויבלבל את השר השופט הלוא ענוש יענש. ומקלשכן בבואנו לבית קדשנו בעת התפלה ומבלבלים את הש"ץ ואת כל השומעים ואינם יכולים לכנו ולענות אמן ולא די שהם בעצמם אינם שומעים ואינם עונים אמן רק מבלבלים עוד אחרים עמהם על כן צריך לזהר מאד.

(ה) שלא יאמרו תהלים ומעמדות בחזרת הש"ץ השמונה עשרה ולא ילמד, עין בספר הזה אות לג, מה, מז, נו.

(ו) שלא לדבר בשעת אמירת הקדיש הן הקדיש שיאמר הש"ץ והן הקדיש שיאמרו היחידים וצריך לזהר מאד בענין הקדיש והשומע ואינו עונה הוא בנדוי ארבעים יום ויש יותר מצנה בענין הקדיש מבענין הקדשה (תניא, חלק ארבעים, סימן נו, קע"א).

(ז) והוא פשוט כשמתפללין צבור אפלו שלא בבית הכנסת ובבית המדרש אפלו בבית יחיד הינו אצל החתן או על פריית מילה או על איזה אפן שיהיה האסור במקומו עומד ואסור לדבר בשעת התפלה. ולא כמו שסוברים המוני עם דהאסור אינו שייך רק בבית הכנסת. רק החלוק הוא בין בית הכנסת ובית המדרש לבית יחיד שמתפללין שם כי בבית הכנסת ובבית המדרש האסור כל היום אפלו אחר התפלה, אבל בשעת התפלה ובחזרת הש"ץ השמונה עשרה אין שום חלוק.

(ח) בשמונה עשרה מי כמוך בעל גבורות ומי חזמה לך ידגיש היטב העין בפתח "בעל" שלא יחטף שלא ישתמע חס ושלום כל.

(ט) הקוראים בתורה ועונים אמן אחר המברך ברכה ראשונה יענו תכף אחר המברך סיום הברכה אמן כי ראיתי הרבה קוראים בתורה מחפש קדם מקום התחלת הקריאה ומתחיל אמן עם הקריאה ביחד ונראה בעיניהם שהאמן שיהי על הקריאה ולא על הברכה וטעות בידם כי אמן שיהי על הברכה ואם ממתין כל-כך הוא אמן יתומה על-כן יזהרו בזה.

(י) וכן העונים אמן אחר הש"ץ יזהרו שלא יענו אמן עד אחר גמר כל סיום הברכה ולא קדם כי הוא אמן חטופה כי ראיתי הרבה

מקדש

פרק יד טו

מעט

מט

עונים אמן קדם סיום הברכה ובפרט ביום טוב כשהש"צ מסיים המברך את עמו ישראל בשלום, ומאריך קצת בנגון יום טוב, עונים תכף אמן קדם סיום ש"צ הברכה על-כן יזנהו מאד.

(יא) הש"צ יסיים גאל ישראל בקול רם, לא מבעיא לדעת הרמ"א (סימן קיא) ויש אומרים שמתר לענות אמן על גאל ישראל, וכן מגן אברהם (סעיף קט"ב) כתב לענות אמן, וכן כתב בלבוש על-פי השקלה, עין שם, צריך לסיים הברכה בקול רם, ואפלו לדעת המחבר שאוסר משום הפסק אף על-פי-כן יש פמה וכמה אנשים בבית-הכנסת שאינם מתפללים עוד או שכבר התפללו ומתו להם לענות אמן ואם אינו מסיים בקול רם הש"צ מבטל מלענות אמן גדול כזה.

(יב) הש"צ יאמר מודים אנחנו לך עד גמירא בקול רם ולא פאומן שמסימין רק והמרחם כי לא תמו חסדיך ומעולם קוינו לך כי חכמינו זכרונם לברכה תקנו שיחזור הש"צ השמונה-עשרה להוציא מי שאינו יודע להתפלל ומה גרע ברכה זו מכלם ומעקר תקנת חכמים. ועוד, על מה אומר אחר-כך ועל כלם יתברך

ויתרום וכו' בשלמא אם אומר כל השבחים והתארים לו יתברך שמו בקול רם אומר אחר-כך ועל כלם וכו' על-כן יזנהו כזה.

(יג) בקדשה לא יאמרו הצבור קדוש קדוש קדוש עד שיסיים הש"צ וקרא זה אל זה ואמר. וכן ברוב כבוד וכו' עד שיסיים לעמתם משבחים ואומרים. וכן ימלך וכו' עד שיסיים ובדברי קדשה כתוב לאמר. עין שלחן-ערוך ארחי-חיים סימן קכה סעיף א, מגן אברהם סעיף קטן א, ויראה הש"צ לסיים וכו' ספר חסידים סימן תתו.

(יד) בראש-השנה בתקיעת תשר"ת תש"ת תר"ת דמישב לא יאמרו יהי רצון עד שיגמר כל קול התקיעה האחרונה מהסדר וכן היום הרת עולם בתקיעות דמעמד (שלחן-ערוך ארחי-חיים סימן תקפו סעיף ג, מגן אברהם סעיף קטן ה).

(טו) אחר הדוכן בראש-השנה יוים-הכפורים יוים טוב לא יאמרו יישר-פח פהגים עד אחר כל הקדיש ותקבל ובפרט בראש-השנה הוי הפסק בתקיעות. (ספר הפנים)

פרק טו

בנות עניות אמן

וסכה ולולב ודומיהם כננת העונה אמן אחר המברך אמת ואמונה הוא השם והברכה שברך המברך ואני מאמין בה.

אמר המחבר בכונת ברכת תפלין אמר לי הרב הצדיק הגאון מורנו הרב משה אייכנשטין אב-בית-הדין דקהלת זידיטשוב שליט"א הוא נכד רבנו הקדוש רבי יצחק איזיק מזידיטשוב זי"ע. לפי דעת הגאון מורנו רבי יצחק הלוי אחיו של הטורייז'הב בשלחן-ערוך ארחי-חיים (סימן כה, סעיף קטן ו) הטורייז'הב העתיק

ומחמת שהעקר עניות אמן היא הפונה בכל ברכה וברכה השייך לה כמבאר בפוסקים וכוהר הקדוש פרשת וילך (אות כו בספר הנה) ולא ענית תבת אמן בלבד, ויש בהם פמה חלוקים: א' ברכת המצות, ב' ברכת השיר והשבח והודאה, ג' ברכת הנהנין, ד' ברכת השאלות והבקשות, על-כן העתקתי מהגהת יש נוהלין (בספר הזה אות מד) בדרך מיוחד שיהא כל אחד ואחד רגיל בו.

(א) ברכת המצות כגון ברכת על נטילת ידים וציצית ותפלין

שם תשובת אחיו באריכות. ואמר שם הטעם שתי ברכות להניח ועל מצנות מפני שיש בכל אחד מהם שני ענינים. האחד הוא גוף המצנה שהיא לזכרון להאמין מציאות השם יתברך ויחודו ויציאת מצרים ושקר ועגש. ואף אם היה אוחזה בידו היה אפשר לקיים מצנה זו. ועל זה נתקנה ברכת על מצנות תפליו. והשני הוא הנחת וקשירת תפליו במקומה המיוחד לה כדכתיב וקשרתם לאות על ידך והיו לטושפת בין עיניך. ועל זה נתקנה ברכת להניח תפליו וכו'. על-כן צריף המקרה והעונה אמן לכונו גם-כן בשתי הברכות לשני ענינים אלו. ודברי פי חכם חן.

(ב) ברכת השיר והשבח והודאה לו יתברך, כגון ברכת אלהי נשמה שנתת בי, וברכת הטוב והמטיב בברכת המזון ודומיהם הם הודאה, יכנו העונה אמן אמת היא הברכה והודאה שברך והודה המקרה כעל טוב אשר גמלנו ה' ואני מאמין ומודה בזה. וכגון ברכת אשר יצר, ברור שאמר, ישתבח, וכל הברכות של שחרית, ושלש ראשונות שבשמונה-עשרה ברכות, וברכה ראשונה בברכת המזון ודומיהם, שהם שבח יקר וגדלה לאל מלך יוצר כל, העונה אמן אחר אלו יכנו גם-כן כונה הנזכרת אמת היא הברכה והשבח שברך המקרה ואני מודה ומאמין שהשבחים לו יתברך יאים ונאים.

(ג) ברכת הנהניו יכנו העונה אמן אמת הוא השבח והברכה שברך המקרה שהוא יתברך כרא והמציא זה הפרי או זה הענין.

(ד) ברכת השאלות והבקשות כגון אמן אחר הקדיש ואחר ברכת רחם והרחמן בברכת המזון, וזכרנו ביצלה ויבוא, ואחר ברכת פהנים, ובברכות האמצעיות שבשמונה-עשרה ברכות, וברכת רצה, ושים שלום ושלום רב, כלם בקשות. יכנו העונה אמן אחר המקרה והמבקש יהי רצון שיאמנו בקשות המקרה והמבקש ושכן יעשה ויקיים ה' את דברו. עד כאן מהגהת יש נוהלין.

ויבשלחן צרוף ארח-חיים (סימן כנד. סעיף ו) שיכנו בלבו אמת היא הברכה שברך המקרה ואני מאמין בזה, עטרת זקנים. פרוש, כונה זו יכנו בכל שמונה-עשרה ברכות, אבל באמצעיות יכנו באמן שני דברים א' כונה הנ"ל ועוד יכנו לומר ויהי רצון שקך יתאמן לעינינו וימלא משאלותינו ששאלנו ממנו כל הצרכים ששאל הש"צ הנה אנחנו מחזיקים אותה שאלה ומתפללים לפני השם יתברך שיאמנו דברי הבקשות אליו.

ובמסכת שבת (ק"ט:) מאי אמן א"ל מ'לך ג'אמן (תוספות) צריף להרהר בו בשעה שאומר אמן. מובא בספר הזה אות לה.

(ה) פרי-מגדים ארח-חיים סימן כנד: מה שכתב הרב שיעמדו כש"צ חוזר תפלה כו הוא מנהג קדמונינו, ועכשו בעוונותינו הרבים כל אחד עושה כפי דעתו ומקם יושבים ומשיחים. ודע דבתוך ארבע אמות לש"צ מדינא אסור לישיב כבסימן קב, לא מבציעא לטורי-זקב (קב ג) דמקום קדש אפלו לטעם המחבר מכל מקום שלא יהא נראה ככופר ואפלו לסמוך ממש כתבנו שם דאסור ואני נזהר מזה, עד כאן לשונו. ועתה בעוונותינו הרבים יושבים ועומדים אצל הש"צ ומדברים דברים בטלים רחמנא לצלן.

(ו) ספר הנהגת אדם מהגאון הקדוש מורנו רבי דוד אופנהיים וצ"ל: אסור לדבר בבית-הכנסת בשחרית ובמנחה עד אחר עלינו אפלו בדברי-תורה.

(ז) ראשית חכמה (שער הקדשה פרק יז) : עוד צריף לזהר שלא לדבר בעוד ששליח צבור חוזר תפלת שמונה-עשרה ואפלו בדברי-תורה אלא יכנו לענות אמן על כל ברכה וברכה ויהיו אזניו למה שש"צ מוציא מפיו ויתן עיניו למטה ולכו למעלה כמו בתפלתו בלחש ממש וכו' וכן מוכח מכאן שכשיש חזרת שמונה-עשרה ברכות על-ידי ש"צ אין לשנות ולומר תפלה אחת מקצתה בקול רם לומר הקדשה, ומקצתה בלחש. כי תפלה כזו אין

לה מקום לא בלחש ולא בקול רם, ולא נמצא כזה לא בגמרא ולא בזהר. וכן מוכח גם כן בפרשת נילוף (וה רפה) שצריף להיות באזן קשבת לענות אמן על כל ברכה, שאמר על פסוק (ישעיה כו, ב) שומר אמונים כלומר נטיר שהוא ברכה ואמר שהוא מקרף ומחפה לה לאתקא אמן כמה דאצטריף, נשמחה סלקא ומכרזי כמה פתחו שצרים וגו'. ואמר לקמה תנא כל מאן דשמע מההוא דמכרף ולא אתפנו באמן, עלה נאמר (שמואל א ב) ובזי יקלו כמה דאת אמר (מלאכי א) לכם הכהנים בזוי שמי. ובשעתא דאצטריף מאי ענשהו כמה דלא פתח ברכאן לעלא לא פתחין לה, ולא עוד אלא כד נפק מהאי עלמא מכרזי כמה ואמרו טרקו גלי כמה דפלגיא ולא לעול ולא תקבלון לה וי לה וי לנשמתה עד כאן לשוננו. ועוד האריכו שם בענשו, החכם עיניו בראשו ויצריף אם עסק התורה בשעת התפלה גדול אם עניית אמן, ובלי ספק כי אינם סוג אחד בתפלה כי דבר בעתו מה טוב.

ונראה לי שעל זה כון ר"י ואמר אשרי מי שעמלו בתורה ועושה נחת רוח ליוצרו, שיהיה עמלו בתורה נחת רוח ליוצרו

(ח) בספר הקדוש אור ישר מהגאון הקדוש המקבל מהר"ם פאפריש וצוקללה"ה (עמוד העבודה פרק ט) : אמרו חז"ל לקמה נמשלו בתי-כנסיות ובתי מדרשות לנחלים דכתיב כנחלים נטיו וגו', אלא מה נחלים עוברים בו בטמאה ויוצאים משם בטהרה כן בתי-כנסיות ובתי-מדרשות נכנסים לשם בכתימי עונות ובאים לתוכם ומתנדים על עונותיהם ומבקשים רחמים וחסד מאבינו שבשמים שימחל עונותיהם ואז יוצאים בטהרה. כי בית-הכנסת נקרא מקדש מעט והשכינה שורה בתוכו מרב אהבת הקדוש-ברוך-הוא לישראל שמצוי אתם תמיד אפלו בגלותם.

ועל-כן טרם יכנס לבית-הכנסת יסיר מעליו הרהורים רעים הטורדים בכל פונת התפלה ואל יכנס במהירות בלי ישוב הדעת בדרך שנקנס לביתו או לבית חברו אלא יצמד מעט אצל הפתח ויכניס מורא השם יתברך בלבו אשר קדשתו שורה בבית-הכנסת

ויכמו שאמר יעקב אבינו עליו השלום מה נורא המקום הזה וגו'. ויזכיר זכות אבות תחלה לפני הקדוש-ברוך-הוא ויזכותם תקבל תפלתם. ויכנס בהכנעה ובמורה ובפחד וישתחוה נגד ההיכל בהכנעת הלב ויתפלל בכונת הלב כדי שיזכה שיהיה לו חלק בכתר שעשה משה רבנו עליו השלום מתפלתו של ישראל על ראש מלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא. ולא ינהג שום קלות בבית-הכנסת ממורא השכינה אשר שם. וראה גם ראה הקדוש האר"י ז"ל לא היה מרים קולו אפלו בתפלתו מגדל הכנעה ופחד השם יתברך וזולת בשבת היה מרים קולו מעט לכבוד שבת.

(ט) ומפל-שכן שלא לדבר בבית-הכנסת דברים אחרים שאינן מענין התפלה בבית-הכנסת. וזה לשון הנהר (פרשת תרומה) מאן דמשתעי בבית-כנישתא וי לה דאחזי פרוזא, וי לה דגרע מהימנותא, וי לה דלית לה חלקא באלקא דישראל וכו'. ואפלו הוא לאחר התפלה עדין קדשה שורה שם, ומאן דמגביה קולו בדברים שאינם שייכים לתפלה ולשבת השם יתברך שמו הוא נוהג בזיון בקדשתו יתברך ומגרש השכינה משם, ועליו השכינה צועקת וקובלת נתנני ה' בידי לא אוכל קום, ואז נאמר עליה ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה, כי אין לה דירת מנוחה בעת גלותה כי אם בבית-הכנסת שבישראל, ובעבור זה שנתן קולו בבית-הכנסת כבבתי-טרטיאות ובדברים בטלים מכרחת השכינה בעוונותינו הרבים לנוד ולהתגרש. אי לוי ואוי לנפשו, כי עליו נאמר וכן כסיל תוגת אמו. וענשו, שגם הוא יהיה בידי אכזריים אשר לא ימצא מנוח ומרגוע לנפשו, רחמנא לשזבן מענשא דילהון. לכן בעל גפש יחוש לעצמו, ואז תאיר נשמתו באור החיים אמן סלה, עד כאן מהספר הקדוש הנ"ל.

(י) ומכאן סתירה גדולה לאנשים המתירים להם התר כשהוא בבית-הכנסת והצבור מתפללים והוא אינו מתפלל עוד במנין זה או שהוא כבד התפלל, מדבר עם חברו אפלו בשעה שהש"ץ אומר השמונה-עשרה ואומר תרוץ והתר שאין זה מנין שלי. והרי

מבאר בדברי הקדוש הזה אפלו לאחר תפלת הצבור כל היום קדשה שורה שם ומאן ומגביה קולו וכו' ומכל־שכן בשעת תפלת הצבור ובחזרת הש"ץ השמונה־עשרה שומר נפשו ירחק מההתר המורה חטאים רחמנא לצלו.

(יא) שלחן ערוך יורה־דעה (סימן רמז, סעיף יז) : אין משיחין בבית־המדרש אלא בדברי־תורה אפלו מי שנתעטש אין אומרים לו רפואה בבית־המדרש וקדשת בית־המדרש חמורה מקדשת בית־הכנסת. ועין טורייז'קה (סעיף קט"ו) וזה לשונו: כתוב בפרישה ואפשר שזהו דוקא בימיהם שלא ראו מספריהם לחוץ קל־שכן שלא היו משיחים אכל עכשו דבלאו הכי אין נזהרים אומרים רפואה, עד כאן לשונו. ולא היה לו לכתב דבר זה לבדות קלא מלכו דאף דמצינו בארחת־חיים (סימן פ) סברא זו לענין חתן שקורא קריאת־שמע עכשו כיון שגם שאר בני־אדם אינם מכוונים הינו משום שנמשך מזה דבר טוב שיקרא קריאת־שמע מה שאין כן שימשך מזה דבר מגנה שהשומע סבר מזה־התרה עכשו לומר רפואה התרה הרצועה וישית גם־כן שיחה בטלה וכבר אנו מזהרין בזה בענש גחלי רתמים חס ושלום על־כן אין להשיג

בזה להקל, ואדרבה יהיה הרב מזהיר על זה וילמדו של־נחמד. לאסר שיחה בטלה, והמרה בכבוד התורה הרי זה משבח ומכבד.

רבותינו זכרונם לברכה שהיו אונסין עצמם מן השחוק ומן השיחה וכו' וידוע מן התקונים זהר הקדוש המלך סתם הוא מלך מלכי המלכים הקדוש־ברוך־הוא והמקדש מעט הוא היכל המלך הם הבתי־כנסיות ובתי־מדרשות, ומי הוא זה שיריב בנפשו עו שיצבר בביתו ובהיכלו דברים שהם נגד רצונו יתברך ויתעלה ובפרט בעת שאומרים שירות ותשבחות. ראה זה מצאתי בסדר האריו"ל בכנסת הליכות לבית־הכנסת ויאמר טרם שיכנס לבית־הכנסת פסוק "בבית אלקים נהלך ברגש" ותכוון כי יתבות נהלך ברגש הוא שם יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה וראשי־תבות בבית אלקים גימטריא שלש כ"ד לעשות שלשה מחין לנקבא. גם תכוון "ברגש" גימטריא אבגית"צ, הוא שם החסד. ובחסד הגדול שלו יתברך אנו נכנסים להתפלל בבית־כנסת האל יתברך לא שאנו ראויים לכה. ופרוש ברגש שירגיש בעצמו בבית מי שהוא נכנס וצריך שיכנס ברצדה, עד כאן לשונו.

פרק טז

בזכות קדשת בתי־כנסיות ובתי־מדרשות נגאל במהרה בימינו

הרוצה שתתמבל תפלתו צריך לעמוד בבית־הכנסת באימה וביראה ברתת ובזיע באדם העומד לפני המלך

(א) בספר מעלות המדות (והראשית־חכמה מביאו) וזה לשונו: בני צאו וראו כמה גדול המתפלל בבית־הכנסת, שבה אמרו חז"ל כל המתפלל בבית־הכנסת כאלו מקיפו חומה של ברזל ולא עוד אלא שתפלתו מתקבלת לרצון כאלו הקריב מנחה שהורה קענין שנאמר באשר יביאו בני ישראל את המנחה וגו' וכל המשכים

ומצריב להתפלל בבית־הכנסת כאלו מקבל פני שכינה שנאמר אף צדיקים יודו לשמה ישבו ישרים את פניה וגו' ואין העולם מתקיים אלא בזכות בתי־כנסיות ובתי־מדרשות, דתנא רבי אליהו בקל יום ניום מלאכי חבלה יורדיו מלפני הקדוש־ברוך־הוא לחבל את כל העולם כלו שאלקלא בתי־כנסיות ובתי־מדרשות שהן יושבין ועוסקין בהן בתורה ובמצוות היו מחבלין אותו מיד, שנאמר מידוע באתי ואין איש וגו' הואיל ובתי־כנסיות חביבין קל־קד לפני

המקום שמשרה שכינתו בתוכו וקראו מקדש מעט עליבן צריף לו לאדם לעמד בבית־הקנסת באימה וביראה ברתת ובויט ובדעת נוחה באדם העומד לפני המלך כדי שתתקבל תפלתו לרצון לפני המקום ואל יבנם בתוכה מתוך הלזות־ראש ועזות־פנים ופריצות ומתקוטט שם עם הפריות שאם עשה כן נוח לו שלא הלך שם להתפלל ולא עוד אלא שגורם לשכינה שתסתלק מישראל וגורם להם לבתי־כנסיות שיחרכו בענין שנאמר לכו אל מקומי אשר בשילה וראו אשר עשיתי לו מפני רעות עמי ישראל, אם במשכן שילה נאמר כן כל־שכן בבתי־כנסיות.

(ב) לכו בני הואיל שהקדוש־ברוך־הוא חפץ בתפלתנו של ישראל וביותר מי שמתפלל בבתי־כנסיות עם הצבור, כשתקומו ממטותיכם הווי זהירין וזריזין לנקות עצמכם מכל טמאה וטנוף ותלכו לבית־הקנסת ותפנו לבבכם מכל שאר הענינים והעסקים ושאר הבלי העולם כדי שלא יטרידו אתכם המחשבות ויבלבלו אתכם בתפלותיכם. והשתדלו להתפלל כל תפלותיכם בעונתן וסדרן תקראו קריאת־שמע שחרית וערבית בעונתה כדי שיקבל הקדוש־ברוך־הוא תפלותיכם לרצון ותזכו לראות במהרה ביאת משיח בענין שנאמר והביאותים אל הר קדשי וגו', למען רחמי ישמע את קולנו ויקבל ברחמים וברצון את תפלתנו אמן.

(ג) בספר יסוד ושרש העבודה וזה לשונו: אחר התפלה בלחש יכין האדם עצמו לשמע התפלה בהחזרת הש"ץ ויזהר מאד לשמר מחשבתו מהרהורים בטלים רחמנא לצלן רק לשמע תבות הש"ץ ויכוז בהם כגנת התפלה ממש כאלו מתפלל בעצמו ויחשב לו כאלו התפלל עוד שוב שנית ובענין אמן על ברכת הש"ץ יחשב לו גם כן לתפלה, וכן קמב האבודרה"ם שהמתפלל עם הצבור נוטל שקר על שלש תפלות שקר תפלה בלחש ושקר שמיעתן מהש"ץ ושקר ענין אמן כי גדול העונה אמן יותר מן המברך, עד כאן לשונו.

(ד) ויזהר האדם מאד מאד בענין אמן כי לפום גמלא גמילות גדל שקרו על ענינתו אמן כן גדל ענשו רחמנא לצלן למי שאינו נזהר בענינתה או שעונה בלא מתכונן כונה הראוי לה כפי הברכה רק הוציא תבת אמן כמצות אנשים מלמדה כי לפי שיש שנוי הברכות כך שנוי פגנת אמן כי ארבעה הם חלוקי ברכות: ברכת התפלה, וברכת המצוות, וברכת הנהנין, וברכת השבח וההודאה.

(ה) ויכלל זה יהיה בידו של אדם בכונת ענין אמן שצריף לכוז כה ממש ככונת המברך הברכה באיזה ברכה שיהיה כפי שבארתי בעזרת השם כונת המברך של ברכת השחר וברכות של שמונה־עשרה וכפי שיבוא באורו לפנינו בעזרת השם כונת שאר הברכות ויזהר האדם העונה אמן לכוז ממש ככונת המברך.

(ו) אחי ורעי אהובי השם ואהובי נפשי תדעו נאמנה כי כמו שמברך איזה ברכה צריף לברך בכונה עצומה מאד כאשר בא אחר הנוף המחשבי כי שדי נופו של ברכה אחר הנוף המחשבה והעקר בברכה הוא המחשבה עם ענינתו. ועל־כן צריף לכוז בענין אמן יותר ויותר כי לפי מעלות ושכר העונה אמן יותר מן המברך כן צריף גם כן כונתה יותר עצומה מן המברך.

(ז) וזה לשון האבודרה"ם כי המברך דומה לשטר שלא נתקיים בבית־דיו ויכול אדם להכחישו ואחר שהוא מאשר ומקיים עליו אין להוסיף וממנו אין לגרע כך הוא אמן חותם הברכות, עד כאן לשונו.

(ח) וזה לשון הטור (סימן ככז) אמרו רבותינו זכרונם לברכה מה דכתיב שומר אמונים נוצר ה' אלו שאומרים אמן באמונה. אומר שליח צבור מתים והם עונים אמן ועדין לא ראו תחיית המתים ומאמינים בהקדוש־ברוך־הוא שמתיה מתים. אומר שליח צבור ברוך גואל ישראל והו עונין אמן ועדין לא נגאלו ומאמינים שעתיד הקדוש־ברוך־הוא לגאולם. אומר שליח צבור

בונה ירושלים ועדיו היא בחרבנה ומאמינים שעתידי לבנותה ועוניו אמן. הוי אומר, נוצר ה'. אָמר רבי שמעון כל העונה אמן בכל פחו פרוש בכל פונתו פותחין לו שערי גן עדן שנאמר פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אַמנים אל תקרי אַמנים אלא אַמנים שאומרים אמן, עד כאן לשון הטור.

(ט) הרי מבאר מלשון חז"ל שמביא הטור שעקר ענינת אמן היא הכונה שבה שמחשב במחשבתו ולא ענינת החכה לבד.

(י) וכן כתב הטור בסימן הנ"ל וזה לשונו: ויענו אמן אחר כל ברכה וברכה וכו' ובכונה שיכנו בלבם אמת היא הברכה שברך המברך ואני מאמין בזה כי אמן הוא לשון האמנת דברים, עד כאן לשונו.

(יא) ובהר הקדוש פרשת וילך דף רפה. (הבאתי כל המאמר הזהר הקדוש אות כז) אחי ורעי מן דעתך ולבך שם במאמר הנ"ל והאיר ומה יתאונן אדם חי כמה שנים שנגזרו וכן עברו ופלגי מים תרד עיניו על לא שמרו ענינת אמן בראוי יומם לא ישפכ ולילה לא ינוח מפחד לבבו אשר יפחד וממראה עיניו אשר יראה יורה בשאול תחתית ולנצח לא יראה אור כנזכר לעיל בזהר הקדוש ועקר פונת הזהר הקדוש בענינת אמן היא פונתה ולא אמירת התכה בלבד כמבאר בלשונו הקדוש ובני יקלו מאן דלא ידע לאוקור למרה ולא אתכפו באמן גם מלשונו וכד ישראל לתתא משמרין לאתבא אמן ולכונא לפיהו כמה דאצטריה וכו'.

(יב) בפרשת תרומה (דף קעח). וזה לשונו: מאי ובני יקלו דא הוא מאן דלא ידע לאחדא שמא קדישא ולקשרא. קשרא דמהימנותא ולאמשכא לאתר דיצטריה ולאוקיר שמא דמרה טב לה דלא אתברי וכלישכון מאן דלא אתכפו באמן, עד כאן לשונו.

(יג) הרי מבאר שעקר ענינת אמן הוא הכונה שבה ולא ענינת התכה לבד. ועקר הכונה של ענינת אמן היא השמחה והחדנה במחשבתו על גדל אלהותו יתברך שמו ששמע שבת והודאה אמיתית שאינה כוזבת בשום אופן מפי המברך ליוצרנו ובוראנו יתברך שמו ועונה אמן ומכון במחשבתו אמת ההודאה שיצא מפי המברך ליוצרי יתברך שמו. גם ממאמר הנ"ל יתלהב לב האדם להשתדל ולהתאמץ לשמע הברכה מפי המברך כדי לענות אחריה אמן לתת בזה נחת רוח ליוצרו ברוך הוא וברוך שמו כמבאר במאמר הנ"ל מאי שומר כלומר נטיר ההוא ברכה דאמר ההוא דמברך ומחכה לה לאתבא אמן כמה דאצטריה וכו'. ויזהר מאד באמן חטופה ובאמן קטופה ובאמן יתומה כנזכר בטור ובשלחן ערוך סימן ככד וענין שם די בהערה זו.

(יד) והובא בזהר הקדוש ובתקונים כמה מקומות שיזהר האדם לתן בכל יום צדקה לנשמתו הינו נוטריקון של תבת "צדקה". וזה לשון התקונים (תקונא השקרי דף מא): אין צדקה אלא תפלה צ' אַמנים ד' קדשות ק' ברכות ה' חמשה חמשי תורה וזהו צדקה תרומם גוי ועליו נאמר לאברהם ויחשבה לו צדקה וכו', עד כאן לשונו בקצור.

(טו) גם יזהר לענות ברוך הוא וברוך שמו על הברכות בכונה עצומה ובשמחת הלב באלהותו יתברך שמו ויתעלה ומוכא בטור (סימן כה, וענין שם) אף יש מקומות הידועים בתפלה שאין לענות בהם ברוך הוא וברוך שמו, וענין במגן אברהם. עד כאן מספר יסוד ושרש העבודה.

(טז) בספר ווי העמודים (סוף פרק צשירי) וזה לשונו: כתב הרמב"ם בהלכות תפלה (פרק יא) מי שצריך לכנס לבית הכנסת לקרות תינוק או חברו יכנס ויקרא מעט או יאמר שמועה

ואחר־כך יקרא חברו כדי שלא יכנס בשביל חפציו בלבד ואם אינו יודע יאמר לתינוק מן התינוקות קרא לי הפסוק שאתה קורא בו או ישהה מעט בבית־ההכנסת ואחר־כך יצא שהישיבה שם מעסקי המצוות היא שנאמר אשרי יושבי ביתך. אם־כן משמע מתוך דבריו שהישיבה בבית־ההכנסת מצוה היא. ומאחר שהיא מצוה מקאן אתה למד מה שכתבו הרמב"ם והטור (ארח־חיים סימן קנא) בתי־כנסיות אין נוהגין בהם קלות־ראש כגון שחוק והתול ושיחה בטלה וכאלה וכו'. ונראה שהישיבה בבית־ההכנסת למצוה יחשב והמדבר שיחה בטלה וכאלה עברה מכבה מצוה. ומזה ילמד כל איש ואשה שיושבים בבית־ההכנסת אף שלא בשעת התפלה שאין לדבר שום שיחה בטלה, ומכל־שכן בשעת התפלה או קריאת התורה שלא לדבר דבר של חליו.

ובעוונותינו הרבים עד מתי יהיה זה לנו למוקש, שבכל עיר ועיר אין יכולין למחות להעם, ונעשה להם כהתר בעוונותינו הרבים. וי להם, וי לנשמותיהם, ואיך יעלה תפלותיהם למעלה והיא מלכלכת במיני חטאים, ואין הטיגור נעשה סניגור. עלינו מן הראוי שכל קהלה וקהלה, מקום אשר דבר המלך מלכו של עולם ודתו מגיע, יעמידו אנשים על זה אשר ישגיחו באיומים רבים על המדברים, ויבישו אותם ברבים, וכזה נראה כבוד ה' בארץ, וכל העם ישמעו וייראו ולא יזידון עוד, ויתנו במתג נרסן עדיו לבלם את פיהם בבית־ההכנסת לדבר דבר של חל ושיחה בטלה.

(יז) גם כזה רגיל אני למחות לאותן אנשים המתפללים תחנונות ובקשות בעת שהש"ץ חוזר ומתפלל תפלת שמונה־עשרה, כי מה שבקשו לא נתן להם, ומה שבקשו נטלה מהם, רוצה לומר כי המסקם בכל הפוסקים כשש"ץ חוזר התפלה יש לקהל לשתק ולענות אמן ולכונן לברכות שמברך החזן, ומי שאינו נוהר בזה מה שבקדו נטלה הימנו, ומה שבקש בשאר תחנונות לא נתן לו, כי בא זה ואבד את זה וכו' ובזכות עמודי העבודה והתפלה נשמחה

בישועת ה' ונגילה ונזכה לבנין בית־המקדש שהיה לנו לשם ולתפארת ולתהלה, עד כאן לשונו.

(יח) ספר המוסר: ענינת אמן על כל ברכה. יכון שהמלאכים שומעין הברכה או הקדיש ועונין אמן כי אמן גימטריא "מלאך". ואם אינו עונה אמן בכונה מקדימין לנשמתו הקלפות ומוליכין אותו בהרי חשך. ויזהר כל אדם אף בביתו ויאמר הברכות בקול רם. והשומעים יענו ברוך הוא וברוך שמו. וידקדק בענינת אמן כי פרושו אינו שוה תמיד רק לפי הענין:

פעם פרושו אמת.

ופעם פרושו יהיה כן.

ופעם פרושו אני מאמין ומודה בו.

על־כן צריך לתן דעת על זה מאד. ומי שמדקדק בן זוכה ועונה אמן לעולם הבא ובשני אמנים יזהר ביותר לענות אמן. אחד אחר המחזיר שכינתו לציון. ואחד אחר ופרס עלינו וכו' כליל שבת ויום־טוב, עד כאן בספר הנ"ל.

(יט) וכן איתא בספר דרך משה שחסיד אחד התענה על אריכות הגלות, ונתגלה לו בחלום איך יבוא הגאולה והעולם אינם משגיחין לענות אמן על ברפת הגאולה, וזהו המחזיר שכינתו לציון וכליל שבת ויום־טוב אחר ופרס עלינו וכו' ועל ירושלים, וגורמים לחזן שעושה ברכה לבטלה, חס ושלום, וכבר הנה רגילים בזה בעוונותינו הרבים. על־כן אני מתקן בכל הקהלות ובכל מקום שאני נוסע לזכות הרבים, וחוזר אני על כל החזנים קדם מודים וקדם ושמרו ימתין החזן מעט אחר סיום הברכה ויכה באגרוף על התכה שקורין עמוד כדי שיופיר לקהל אנשים נשים וטף לענות אמן, ואז מנערתו ורגיל הנער בזה וההרגל נעשה טבע גם בזקנותו לא יסור ממנו, ואם לא יעשה החזן זאת העניש על החזן שהוא

גורם מיתה חס ושלום לשומע ואינו עונה אמן, ובאמת תכף ומיד תיב חס ושלום, רק אין בעל הרחמים פוגע בנפשות תחלה ובא לידי עניות, חס ושלום, ועני חשוב כמת. על-כן אחי ורעי לא יהא אמן הזה כל בעיניכם ואין האדם נקרא "צדיק" אלא אם קים בכל יום צ' אמנים ד' קדשות י' קדישים ק' ברכות ראשי-תבות של "צדיק", עד כאן בספר דרך משה.

אחרת והעונה אז אמן הוא אמן יתומה. ועין בשערי-תשובה (סימן קכז, סעיף קטן טז) ועין ברכי יוסף בשם מהר"י מולכו ש"צ שסיים מגן אברהם והתחיל תכף אתה גבור אינו יכול שוב לענות אמן דהא אפלו אם כבר קלה ענית אמן מהצבור אין יכול לענות עוד, וכל-שכן אם כבר התחיל ברכה אחרת וכבר עברה ברכה ראשונה, עין שם.

(כא) על-כן יזכרו הש"צ שיפסיקו בין ברכה וברכה כדי שיעור ענית אמן מהקהל. וכן בברכות הנותן לשכני בינה הסמוכות זה לזה, יפסיקו כדי שיעור ענית אמן, ובזה יהיה שקרם כפיל ומכפל מן השמים ויתקרב הגאולה שלמה במהרה בימינו אמן.

(כב) בספר דרך פקודיה מהקדוש רבי צבי אלימלך מדינוב זי"ע (מצנה לט ג) ומהר"ם הבבלי כתב בטעמי מצוות פשאדם עומד בבית-הכנסת ומחשב בכסף וזהב וקנינים עובר על לא תעשון וכו', עין שם בדבריו והנה לפנינו היא מצנה הנוהגת כמעט בכל שעה, עד כאן לשונו. והנה זה האסור בבית-הכנסת אפלו שלא בעת התפלה ומכל-שכן שצריכיו לזהר בשעת התפלה.

(כ) אמר המחבר: ועתה בעוונותינו הרבים גם אחר ברכת מתיה המתים גם-כן אינם נוהרים לענות אמן ומתחילין תכף הקדשה והם שלשה אמנים גדולים אשר בהם תלוי הגאולה ותחית המתים על-כן כל אחד ואחד יהיה נוהר בזה מאד. ועל-פי הרב המתפללים לפני התבה גורמים שלא לענות אמן אחר המחזיר שכינתו לציון אפלו למי שיודע ונוהר לענות אמן כי אומרים המחזיר שכינתו לציון מודים וכו' בנשימה אחת ואינם מפסיקים וכשהתחיל מודים אסור לענות אמן, כי קדם שסים התבה אחרונה מהברכה אסור לענות אמן כי הוא אמן חטופה וכשהתחיל מודים היא ברכה

פרק יז

בהעניני קריאת התורה והיריות נחוצות לכל יחיד

(א) בשלחן-ערוך ארז-חיים (סימן קמז, סעיף ב) כיון שהתחיל הקורא לקרות בספר-תורה אסור לספר אפלו בדברי-תורה אפלו בין גברא לגברא, וכתב המגן-אברהם (סעיף קטן ג) זהו דעת הרמב"ם, אבל פשט הגמרא והפוסקים משמע משנפתח הספר-תורה אסור. וכן כתב בזהר הקדוש פרשת ויקהל (דף רי.) כד סליק ספר-תורה לתמן כדון קעון כל עמא לסדרא גרמיהו לתמא באימתא בדחילו בריתת בזיע ולכונא לביהו כמה דהשתא קמין על טורא דסיני לגבלא אורייתא ויהון ציתין וירכוון אדניהו. ולית רשו לעמא למפתח פומיהון אפלו במלי דאורייתא וכל-שכן

במלה אחרא אלא פלהו באימתא כמאן דלית לה פומא והא אוקמוה דכתיב וכפתחו עמדת כל העם ואוני כל העם אל ספר התורה.

(ב) סדר היום: וכשמתחיל הקורא לקרות אזני כל העם אל ספר התורה ואל הברכות לענות אמן וידוע הוא לכל כי התורה היא מקור כל הברכות והשלום והחיים לכל העולמות כלם בכלל ובפרט והנוטה אזנו לשמע אל דבריה ולקיים אותה מקרב אליו הברכה והחיים והשלום והטוב ומכבד את התורה קלי חמדת הקדוש-ברוך-הוא ומקדש שם שמים, והאוסם אזנו משמע מרחיק

כל הטוב הנזכר וגם תפלתו תועבה וטוב לו שלא נברא והוא מכלל כל המחלל את התורה גופו מחלל על הבריות כי אין לה חלול גדול מזה ואת דבר ה' בזה.

ולא יאמר אלו הדברים כבר שמעתי אותם וידעתים אין לי בהם חדוש כי כל ענין וענין מעניני התורה הוא גדול ונורא והתורה כלה שמותיו של הקדוש ברוך הוא ויש תועלת בהם אם לקרותם או לשמעם. ואפלו לעסק בדברי תורה או בעסק מצוה אין לעסק בזמן ההוא כי אין לה למוד נעסק גדול מזה לשמע בעת הזאת אשר נשמעים דבריה בתוך קהל ועדה מישראל והרי היא כנתינתה בסיני וכל אחד צריך שירא את נפשו ויקדש את עצמו בעת הזאת לשבת במורא ופחד לשמע ולקבל את כל דברי התורה הזאת, עד כאן לשונו.

עוד שם בסדר היום כתפלת שבת

(ג) אחר שהתפללו מוציאין ספר תורה וצריך לנהג בו כבוד הרבה וביט בו משעה שמוציאין אותו מהארון עד שמניחין אותו במקומו ואל ידבר דברים שיחה בטלה או יעסק בצרכי ענינו כי זה הוא בזוי התורה וצריך לחבקו ולנשקו ולכף ראשו לפניו כאגמון כי הוא העד לכל באי עולם כדאמרינן במסכת עבודה זרה פרק קמא לעתיד לבוא הקדוש ברוך הוא מביא ספר תורה בחיקו ואומר כל מי שעסק בזה יבוא ויטל שקרו וכו'. ובזכות התורה יש לנו קיום והעמדה בגלות המר הזה בין הגויים וקיום כל העולם פלו בכללו הוא בזכות התורה כמה דאת אמר אם לא בריתי יומם וליילה וגו' שהוא התורה שנאמר בה והגית בו יומם וליילה ונאמר אלה דברי הברית.

וכשפותחין אותו לפני העם יכרע וישתחוה לפניו כעבד לפני אדוניו ויודה לאדון הפל שפחד בנו מכל האמות וזכנו בתורתו התמימה ואומר ואת התורה וכו' ויתחנן כפי פחו כי שעת רצון

היא שמתגברים הרחמים בעולם. וכשהחזן מתחיל לקרות יהיו אזני כל העם אל ספר התורה, והמצוה מן המבחר שיהיה ביד כל אחד חמש ויבינו בו מלה במלה לכל דבר שהחזן קורא וכו' לא יפנה מחשבתו לשום דבר אחר בעולם כי הוא עון פלילי לדבר בעוד שהחזן קורא בספר תורת האלהים ואפלו בדברי תורה אחרים אין ראוי כראם לשמע את הדברים אשר יוצאין מפי השורא ולכונן בהם כפי יכלתו והמשנים מזה עובר משום כי דבר ה' בזה חס ושלום ועתיד לתן את הדין, השם יצילנו.

וגם צריך שלא יסיחו דעתם מהקריאה כדי שיענו אמן אחר המכרכים על קריאתה ואחר ברכו עונה ברוך ה' המברך ועולה להם כאלו הם ברכו הברכה עצמה ולהשלים חשבון המאה ברכות כאשר אמרו חז"ל בשבת שאין אדם יכול להשלים הברכות מפני מעוט הברכות של תפלה שחסרים שתיים עשרה בכל תפלה שהם שלשים ושש ברכות ישלים אותם בכונת ברכות העולין לקרא בתורה ויענה אחריהם אמן ובברכות המפסיר ויענה אחריהם אמן ומדאנו רואין שעולה לו לחשבון מאה ברכות נראה שהכונה בהם טובה עד מאד ואין ראוי להסיח דעתו מהם כלל ועקר.

(ד) ואין ראוי להקל בדבר כלל ואפלו מי שקרא הפרשה ועבר עליה כמה פעמים ואפלו הוא תלמיד חכם ואפלו שהוא עוסק בדברי תורה ראוי לו לכסל בעוד שהחזן קורא בספר תורה שהוא כתוב כהלקתו וכל התורה כלה שמותיו של הקדוש ברוך הוא ואין לנו בעולם הזה ובכא פי אם אותם הדברים שכתובים בו והם קיימים וחזקים לעולמי עד ומהם ובהם משתלשלים כל העולמות פלם והם קיום והעמדה לכל כללות הבריאה כלה והיא כלל לכל התורות וכל החכמות ואין שום דבר בעולם חוץ ממנה שלא תמצא בה ולא דבר ריק הוא ואם ריק הוא ממנו מקצר דעתנו וממעוט השגתנו שאין אנו מבינים ספור אמריה ורמזי ודדוקיה הנחמדים מנהב ומפז רב וכל בעל גפש

ראוי לו להשיג כזה ולכבדה בכל האפשרות ואל יחלל אותה בעיני עם הארץ והעלמים שבראותם את בעלי תורה עסוקים בעניניהם ולמודם ומניחים שמיעתה ואין חוששים לכבוד ספר תורה הפתוחה לעיני הכל מהבילים הם בעיניהם גם הם דברי הדת והדיון ועוסקים גם הם בהכליהם ובשיחת חלין ואינם חוששין לשמע ונמצא גורם חלול גדול חס ושלום ואמרו ז"ל כל המחלל את התורה וכו'.

לכן צריף כל אדם להשתדל לשמע ולהקשיב באזנים פתוחות כמי ששומע פתגם המלה הבא מתוך כאשר אמרו ז"ל אשר אנכי מצוה היום יהיו חביבין בעיניך כאלו היום נתנו תנאים לפניך ולא תקוץ משמיעתם. וכן אמרו אם שמע תשמע אם שמע בנין תשמע בתוך, ומה לנו כ"אם לעשות רצון אבינו שבשמים יתברך ויתעלה. והרי ידענו שחפצו ורצונו הוא שיהיו אזנינו אל ספר התורה נצא ולמד מפרשת הקהל שאפלו הטף היו מביאים לשמע אף על פי שאין בהם דעת והבחנה כדי שיקבלו ש"כר מפני קדוש ה' וקדוש התורה שבענין הנה מתקדש בעיני כל העם ובעיני המקום ברוב הוא.

וכן צריף להשתדל להזהיר את העם אשר עומדים אצלו וקרובים אליו וסרים אל משמעתו שלא ידברו ולא יעסקו בשום ענין ודבר כ"אם לשמע את דבר ה' והעושה בו אשריו ואשרי חלקו וזכה ומזכה את הרבים וכות הרבים תלוי בו ועליו נאמר כל המכבד את התורה גופו מכבד על הבריות.

וראיתי קצת אנשי מעשה שנוהגים לעמד ולזקף בעת קריאת התורה ומנהג טוב וכשר הוא. מה טוב חלקם בתיים ומה נעים גורלם כי נהאי בעת כזאת צריף להיות נרמץ ירא ונחל קצת שנתנה תורה לישראל בהר סיני, כי לא מעט היות ספר תורה חוץ ממקומו פתוח לעיני הכל וקוראים בו דברים שבהם נבראו

שמים וארץ ומקימים אותם והם חמדת גנזיו של אלהינו יתברך ויתעלה שנדאי היה צריף האדם להיותו עומד וכפוף ראשו כאגמון שומע ומקבל כל דבר וענין.

ואף על פי ששכר נתן רשות מימות רבו גמליאל הנקן ללמד תורה בישיבה הינו עקר הלמוד שהוא המשא ומתן שאז צריף האדם להיות מעין ומתבונן דקות הענינים וצריף שכל רחב ודעת פנוי והלואי שישב ויסבל ויוכל להבין הדבר כאשר הוא, אכל בענין למודה זו שאינה אלא שמועה לפי שעה והיא כצבור ובספר תורה כשר כהלכתו ראוי היה לעשות כזה וקנה לכבודו. אלא שראו חכמי הדור שאי אפשר להתקיים תקנה זו ולא תתפשט כצבור מפני כמה חולים וחלשים ואם זה יצמד וזה ישב לא יבר הענין ויצא דפי לאלו ולא לאלו לכן הניחו הדבר כאשר הוא ויהיו כלם יושבים ושומעים.

אכל יחיד בעם שנותן אל לבו לכבד ספר תורה וליקר דבר ה' בעינו ועומד על רגליו ודאי שכרו גדול וכעל הגמול ישלם לו פעלו משלם ותהי משכרתו שלמה בעולם הנה ובבא ואין ראוי למחות בו ולמנע ממנו המצוה, אדרבא נהדר אותו בעיניו ולהחזיקו בה וראוי האיש הנה לכל יקר וכבוד שאלמלא לא הייתה נפשו סהורה וזכה לא היה מתעורר על זה וכן לכל מחזיק באיזה מצוה שאינו הדרה כל כך בעיני העם והוא מתעורר להחזיק בה ראוי להשיג בו. עד כאן מסדר היום.

(ה) בעלי הטורים פרשת שמות: ואל ישעו בדברי שקר, ישעו שנים במסורה: ואל ישעו בדברי שקר, ישעו ואין מושיע אותם. שאין מכוונים בתפלתם וישעו בדברי שקר שאינם מכוונים בלבם מה שהם מוציאים בפיהם עליהם נאמר ישעו ואין מושיע, אכל המכוונים בלבם כמה שמוציאים מפיהם עליהם נאמר אז תקרא וה' יצנה תשוע ויאמר הנני. וזה שאמר דוד האזינה ה' תפלתי בלא שפתי מרמה אימתי תאזין תפלתי כשהוא בלא שפתי מרמה

להכחיש הלב ולומר דבר שאינו מכוון בלבבו, עד כאן.

(ו) רבנו יונה באגרת התשובה: ויזהר שלא לדבר משום עסקיו או שיחת חליו בבית־הכנסת כי גדול עונו מנשא וכל־שכן שתזהר שלא לדבר בעת שהשליח־צבור מתפלל וכל הקהל מחיבים להוכיחו ולגער בו ולחשוף אותו מחטאו כי כל יצורים נבראו לכבוד השם יתברך ואם יפנה לבקבץ ולא תשמע בשעה שמשבחים לפניו ומספרים תהלתו איה כבוד ואיה המורא.

(ז) ספר הרוקח: ואהיה לכם למקדש מעט אלו בתי־כנסיות. אין נוהגין בהם קלות־ראש כדאמרינו בפרק שני דמגלה אלקים נצב בעדת אל, והמדבר עושה כאלו הופך אליו ערפו. ואמר מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה נטיתי ידי ואין מקשיב למה יקצף על קולה ויקרא אליה מי בקש זאת מידך רמס חצרי. ואף השתחנה לו ושב לפניו במורא בכפיפת ראש בעונה בשבירת לב. התחנן לפניו ותשורר לפניו בשמחה ובוא לפניו ברננה אז יהיה קרוב אליה ונמצא לה.

(ח) שני לוחות הברית: פְּרַשְׁת וַיֵּצֵא וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מַה נוֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה. ראוי לאדם שיצמד במקומות הנכבדים באימה וביראה ובתוספות קדשה ויהיה מורא שמים עליו בדבור ובמחשבה ובמעשה. על־כן המספר שיחת חליו בבית־הכנסת או בבית־המדרש אף שלא בשעת הלמוד ושלא בשעת התפלה מסלק מורא שמים מעליו והוא אסור מוסיף על אסור של שיחת חליו, ע"ז שם.

(ט) ספר הקנה דף כג: ובעודו בבית־הכנסת יזהר מלדבר שיחת חליו עם בני־אדם וכו' ואם יש בני־אדם שמדברים יעשה עצמו כמתפלל ויגענע בשפתיו ובכח שתיק אותם. או להם לבני־אדם שמעריכו חל בקדש וחטאתם רבה וכו'.

(י) יצרות־דבש (חלק א, דרוש ז): צריף האדם להיות חרד בתפלה

כי זה אשר נשאר לנו בגולה. וכמה יש לאדם להתבונן בו לעמד בהכנעה יתרה וכפיפת קומה ומליו לצד עלאה ימלל בנחת בכונה ואשרי למי שמתפלל בדמע ולב נשכר ונדכה כי לא ישוב ריקם. ועל מה נבטח בגולה ומה יגן בעדנו אם לא בתפלה ובקשה מקירות הלב. או לנו אשר נאמר ספחה בענון לך מעבור התפלה, ומה הוא הענון הוא אדים והכל שיש בו חטא היוצא מפי איש ואשה כל יום וביחוד שיחה בטלה בבית־הכנסת ומפל־שכן בעת התפלה הכל הוא עולה בעב וענו ומונע לתפלה לעלות, ע"ז שם.

(יא) בספר ארחות צדיקים הוא ספר המדות (שער השתיקה) וזה לשונו: וגם ירגיל אדם עצמו לשחק בבית־הכנסת שזהו צניעות וזה צריף זריזות גדול לכוון לבו לתפלה.

עוד שם בשער זה: הנהר מאד לפתח פיה ושמר לשונך כמו שתשמר כסף וזהב ומרגליות בחזרה ובתוף התכה ותעשה מסגרת למסגרת קף תעשה לפיה. ראה איה היו הראשונים נוהגים משיחה בטלה כל ימיהם ובהו הענון תקנה גדולה להתפלל בכונה כי רב בטול הכונה בתפלה בא מדברים בטלים הקבועים בלבבו. וגם השתיקה הוא גדר גדול ליראת־שמים כי אי אפשר להיות יראת־שמים בלב המרבה דברים.

למה יכול להגיע המתפלל בצבור

(יב) בספר ארחות צדיקים הנ"ל (שער התשובה) וזה לשונו: אם הרגל לדבר בבית־הכנסת לעשות שחוק וקלות־ראש, מעת שישוב יזהר שלא ידבר בבית־הכנסת שום דבר של חל ואפלו שלא בשעת התפלה, וישב במורא גדול ויתפלל בהכנעה ויתענה ארבעים יום בין רצופים בין מפלגים וילקה בהכנעה בכל יום, עד כאן לשונו.

(יג) בספר אלה המצוות מהר"ם חגיז זצלה"ה (תלג, עשה קפה) וזה לשונו: להתפלל בכל יום שנאמר ואותו תעבד וכו'.

ודבר שהשכל מחיב שלא יקדים אדם שום דבר מעסקיו או עסקי כשר-ונם לעסקי עבודת שמים אלא יקום בזריזות נמרץ לעבודת אדון כל הארץ שאנו עובדים אותו במה שאנו שואלים ממנו ומאתו שיצנה אותנו בעת צרה וישמע תפלותינו לתת לנו כל צרכינו אם כן מאחר שסוף כל סוף עסקי שמים הם דברים שאנו נצרכים להם להנאתנו ולטובתנו מי הוא זה ואי זה הוא שיניח את הודאי וילך אל הספק כי מהאדון אשר אנו מבקשים עיניו פתוחות אל תחנת עבדיו לשמע אליהם בכל קראם אליו ולא ימנע טוב להולכים בתמים ומשפיעים לפתחו והוא נתן ונותן ויתן בעין יפה לכל איש ואיש די צרף פרנסתו ולכל גויה וגויה די מחסורה, כאשר עם לבבו שלם בפרישת כפיו אל התפלה ואל התחנה, כי יש רבים שיתפללו אמנם ותהי יראתם אותו יתברך מצות אנשים מלמדה, ולטעם זה לפעמים יעשו ולפעמים לא יעשו ואפלו באותו פעם שיעשו יהיו מאותם שנאמר עליהם בפיו ובשפתיו כבודני ולכם רחוק ממני, וכעבודת הבורא העקר הוא פונת הלב למי שהלב רואה כמו שנאמר קרוב ה' לכל קראיו לכל אשר יקראהו באמת.

ועבדך דרבי חנינא בן דוסא המוכא בירושלמי דברכות יוכיח עד היכן פונת הלב תגיע וממה שעלתה לו ולחברבר שנשכו, לרבים תודיע כי רצון יראיו יעשה ואת שונעתם ישמע ויושיעם. ומאחר שכן אל תתמה על החפץ שאנו צועקים ואין אנו נענים כפי הנשאל ומבקש כי אנחנו גם-כן אין עבודתנו כפי הנדרש מאת הדורש את שלום עמו ומצד רחמיו ורקא הוא מה שעונה אותנו בעת צרותינו ומספיק לנו קצת מצרכינו כי תנאי כל העבודה רבו כמו רבו ובפרט מן הפרט עבודת התפלה כדי שלא תחזור ריקם צרכים תנאים מרבים שיתפללו אליו דרך ארצם ביחוד הנצרך שעליו נאמר בשחון יקראני ואענהו וגו'.

ומי יאמר זכיתי לכבי לדעת את ה' הוא האלקים בידיעה

הפרטית הנצרכת לעבד עבודתו ושמירת דתו בתוך ביתו המקום אשר אמר ה' לשכן בערפל ואהי להם למקדש מעט בארצות אשר באו שם אלו. בתי-כנסיות ובתי-מדרשות, כי שם נטע אהלי אפדנו וצמצם שכינתו בעבור אהבתו לקהל צדו, כי להיותם מרבים אין תפלתם נמאסת כמו שנאמר הן אל כביר לא ימאס, וכתוב פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי. ובפרט שעתה בעוונותינו בגלותנו זה לא נשאר לנו לפני ה' בלתי אם גוינתו ונשלמה פרים שפתינו ואין נחת לפני המקום כאותה שעה שישאל מתפנסים וקאים לפניו מזינים במצוותיו ומהללים ומיחדים את שם כבוד מלכותו שיתברך בפה כל חי תמיד וברב עם הדרת מלך, כי כבר ידעת משל המרגליות (הפרוש, כי המרגליות כשהיא אחת לבדה בין שאר דברים אין נראית כלל תארה ויפה, וכל שהיא יותר בין הרבה מרגליות יותר נראה תארה ויפה) שאינו דומה מרבים העושים את המצוה למעטים שעושים אותה ולעולם התחברות אל המרבים בדבר העבודה ושאר המצוות מסגל מאליו והחי יתן אל לבו ואם לא על-פי ההכרח הגדול אל יבטל עצמו מלהתפלל עם הצבור. פוק חזי מה שאמר רבי פינחס בירושלמי הנזכר לעיל המתפלל בבית-הכנסת כאלו מקריב מנחה טהורה וכו', עין שם. גם מאמר רבי ירמיה על הפסוק דרשו ה' בהמצאו - היכן הוא מצוי בבתי-כנסיות ובבתי-מדרשות. א"ר ולא עוד אלא שהקדוש-ברוך הוא עומד על גבם, שנאמר אלקים נצב בעדת אל, ולכן אפלו על צד ההכרח לפחות תפלל בשעה שהצבור מתפלליו. עד כאן בספר הנ"ל.

וקל זה אם הצבור מקשרים יחד עם הש"צ ושומעים כל הברכות והתפלה שמונה-עשרה ואז עונים אמן ומכונים כפי תקון חז"ל, אך בעוונותינו הרבים בזמן הזה תכף כשמתחיל הש"ץ השמונה-עשרה נחלקים לכתות פתות ולזוגות זוגות ומדברים זה עם זה שאז אסור לדבר אפלו בדברי-תורה ומוסר ואומרים מה לי להש"צ שאומר שם יאמר מה שהוא רוצה וגורמים לש"ץ שיאמר

הברכות מן השמונה-עשרה לבטלה, רחמנא לשוכו, היה יותר טוב להם שלא יבואו לבית-הכנסת. ועל זה נאמר מי בקש זאת מידכם רמס חצרי, כמבאר הרבה פעמים בפרקים הלעיל.

על-כן העקר תפלה בצבור להיות מקשר עם הש"צ מתחלת התפלה עד כל חזרת הש"צ השמונה-עשרה, ולא כמו שסוברים המוני עם שהתפלה בצבור הוא פסוקי-דמרה והתפלה בלחש, רק צריכין לשמע השמונה-עשרה מן הש"צ תכה בתכה ויכונו לברכותיו ויענו אמן ויכונו אמת היא הברכה שברך המכרה ואני מאמין בזה. ובברכות אמצעיות יכון לומר יהי רצון שקה יתאמן לעינינו וימלא משאלותינו ששאלנו ממנו כל הצרכים ששאל הש"צ הנה אנחנו מחזיקים אותה שאלה ומתפללים לפני השם יתברך שיאמנו דברי הבקשות אליו. ועין לעיל דף מיחד בנות אמן על כל ברכה לפי ענינה.

וכזהר הקדוש סוף פרשת בשלח המאמר הקדוש על הפסוק והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכו' מקאן אוליפנא אף-על-גב דכהנא בעי בקרבנא לתקנא גרמה בכלא ישראל בעין לאשתכחא בצלותהון עמה. וכבר הבאתי בהקדמה ראשונה שהתפלה קצת בגלות היא במקום קרבן והש"צ הוא במקום פהן העובד העבודה והצבור הם ישראל במצמדם, על-כן צריכים להיות מקשר עם הש"צ מתחלת התפלה עד אחר גמר כל התפלה ויהיה נחת-רוח לפני המקום ברוב הוא וישמע שועתנו ותפלותינו בבגים חיים ומוזני רויחא ונופה לגאלה שלמה במהרה בימינו דיין אמן. (עד כאן מספר הפנים)

בנות יהא שמה רבא

(יד) מחיבים אנחנו להתפלל שימחה שמו של צמלק במהרה ואז יהיה השם שלם והכסא שלם, כי זה הוא כגנת הקדיש יתגדל

ויתקדש שמה רבא כמו שכתוב בטור ארח-חיים. (יסוד יוסף פרק פב)

(טו) וזה לשון הטור בארח-חיים (סימן נו) יתגדל ויתקדש הוסד על-פי המקרא ביחזקאל (לח כג) והתגדלתי והתקדשתי ונודעתי לעיני גוים רבים וידעו כי אני ה', האמיר במלחמת גוג ומגוג שאז יתגדל שמו של הקדוש-ברוך-הוא דכתיב בזכריה (יה ט) והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.

(טז) שמה רבא יש מפרשים שם יה רבא, שאנו מתפללין על שם יה שאינו שלם שיתגדל ויתקדש ושיחזר להיות שלם והינו לעת הגאלה שינקם מעמלק שנשבע שלא אה השם שלם עד שינקם ממנו דכתיב בסוף פרשת בשלח ויאמר כי יד על כס יה מלחמה לה' בעמלק מדר דר, שאין הכסא שלם ואין השם שלם אלא לאחר שינקום ממנו ואז יהיה השם שלם וגם הכסא דכתיב בתהלים ט: האויב תמו חרבות לגצח וערים נתשת אבד וכרם המה. וה' לעולם ישב כגון למשפט כסאו, הרי השם והכסא שלם. (שם בטור)

בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן. אמן פרושו הלואי שיהיה כן במהרה מה שמתפלל בעל הקדיש ואומר וימליך מלכותה בחייכון וכו'.

יזהר בעל הניא רציית מה לבון

(יז) אל יטעה האדם לכוון באמירת הקדיש לתועלת גשמת הנפטר, רק פלו הוא שבחים ותפלה שיתגדל שמו יתברך, אף בשני מקומות יכול לכוון לתועלת גשמת הנפטר באמירת יהא שלמא וכו' ועל כל ישראל יכול לכוון לכלל גם גשמת הנפטר פלוני כן פלוני, וגם בתבות עושה שלום במרומיו יכול לכלל גם גשמת פלוני כן פלוני יהי לו ברפת שלום מאת ה' שעושה שלום במרומיו. (דרכי חיים)

אמנם כן גדול מאד פח המצנה הגדולה של תפלת הקדוש להגן ולהציל את נשמת המת, ביחוד.

(יח) גם יש באמירת הקדוש צדוק דינו של השם יתברך כמו שכתב בספר החיים: ענין הקדוש והתועלת שלו לנפש המת נראה עקר הטעם הוא לפי שאין מיתה בלא חטא ורכם מתים בשביל עון חלול השם שלא יכפר אותו עון עד ימותו, וכשהקדוש ברוך הוא נפרע מן החוטא אז שמו של הקדוש ברוך הוא נתקדש שנאמר ונשפטתי וגו' ואחר כך והתגדלתי והתקדשתי, ולכן עומד הבן של המת ואומר יתגדל ויתקדש וכו' כלומר מתנחם אני על מיתת אבי הואיל ושמו של אבי שבשמים מתגדל ומתקדש עלי ידי מיתתו ומיד מתכפר עון חלול השם שעשה, והו' דגמת הנדונים בבית דין שהצרכו בני משפחתו לבוא ולומר לבית דין יפה דנתם להורות שאין בלבם על הבית דין כלום.

הקדוש ברוך הוא יקים לנו במהרה את דבר נאמו (ישעיה כה) בלע המות לנצח ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים וחרפת צמו יסיר מעל כל הארץ. ואמר ביום ההוא הנה אלקיננו זה קוינו לו ויושיענו זה ה' קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו. (עלת תמיד פרק כו)

גדל כחו של יהא שמה רבא

(יט) מנין שעונין יהא שמה רבא? תלמוד לומר הכו גדל לאלקיננו. (רוקח בשם הספרי, ועין ספרי שלנו וזית רענו)

(כ) הידעת אחי התעוררות הגדולה שנעשה בשמים בשעה שאמה עונה יהא שמה רבא וכו', בוא וראה מה שאמרו בברכות (ד' ג) בשעה שישראל נכנסין לבתי כנסיות ובתי מדרשות

עונין יהא שמה רבא וכו' הקדוש ברוך הוא מנענע בראשו ואומר אשרי המלך שמקלסין אותו בביתו כה, מה לו לאב שהגלה את בניו ואוי להם לבנים שגלו מעל שלחן אביהם.

אשרי המלך שמקלסין אותו בביתו כה, אשרי כל זמן שהיה קלוס זה בתוך בית המקדש. (רש"י)

(כא) אמר רבי יהושע בן לוי כל העונה אמן יהא שמה רבא מכרה בכל כחו קורעין לו גזר דינו, שנאמר בפרע פרעות בישראל בהתנדב עם ברכו ה'. רבי חניא בר אבא אמר רבי יוחנן אפלו יש בו שמץ של עבודה זרה מוחלין לו, כתיב הקא בפרע פרעות וכתוב התם כי פרע הוא. (שבת קיט)

בכל כחו בכל פונתו. בפרע פרעות בטול פרעניות כגון פרע דמתרגמינן בטיל. בהתנדב עם ברכו ה' כשמתנדבין ישראל לקרף את בוראן. כי פרע הוא [גבי עגל כתיב] והכי קאמר בהבטל פריעות עבודה זרה שתשתקע ותשתכח שלא יזכר עונם משום התנדב עם הוא. (רש"י)

כל העונה אמן יהא שמה רבא בכל כחו, פרוש בכל פונתו, וכן פרש רש"י. ור"י אומר דיש בפסיקתא במעשה דרבי ישמעאל בן אלישע דקאמר התם כשישראל נכנסים לבתי כנסיות ואומרים יהא שמה רבא מכרה בקול רם מבטלים גזרות קשות. (תוספות)

(כב) עלמא אמאי קא מקים? אקדשה דסדרא ואיהא שמה רבא דאגדתא. (סוטה מט)

עלמא אמאי מקים, מאחר שהקללה הולכת תמיד ורבה. אקדשה דסדרא, סדר קדשה שלא תקנוה אלא שיהו כל ישראל עוסקין בתורה בכל יום דכר מועט שאומר קריאתו ותרגומו והן כעוסקין בתורה, וכיון שנוהג בכל ישראל בתלמידים

ובעמי הארץ ויש כאן שמים, קדשת השם ותלמוד-תורה, חביב הוא. וכן יהא שמה רבא מברך שעונין אחר הגדה שהדרשן חורש ברבים בכל שבת היו נוהגים כן ושם היו נקבצין כל העם לשמע לפי שאינו יום של מלאכה ויש כאן תורה וקדוש השם. (רש"י)

(כג) בוא וראה קדשה זו [של אמן יהא שמה רבא] אינה כשאר קדשות שהם משלשים, אבל קדשה זו היא עולה בכל הצדדים למעלה ולמטה ובכל צדד האמונה וכו' להתעלות כבוד הקדוש-ברוך-הוא על כל, ואנו צריכים לומר אותה בלשון של הסטרא-אחרא, ולענות בכח גדול אמן יהא שמה רבא מברך, כדי שישר כח הסטרא-אחרא, והקדוש-ברוך-הוא יתעלה בכבודו על כל, וכשנשבר בקדשה זו הכח של הסטרא-אחרא, הקדוש-ברוך-הוא מתעלה בכבודו וזוכר את בניו וזוכר את שמו, ומשום שהקדוש-ברוך-הוא מתעלה בכבודו בקדשה זו אינה אלא בעשרה, ובלשון הנה של תרגום נכנעת הסטרא-אחרא בהכרת ונשבר כחה, ומתעלה כבוד הקדוש-ברוך-הוא, ומשבר מנעולים וטבעות ושרשרות חוקות וקלפות רעות, והקדוש-ברוך-הוא זוכר את שמו ובניו. אשריהם עם הקדוש שהקדוש-ברוך-הוא נתן להם התורה הקדשה לזכות בה לעולם הבא. (זהר תרומה ככס - הסלם)

(כד) מפאן יש להתבונן כמה יש לכוון וכמה יש להשתדל לענות אותו. (בית-יוסף, טור ארחה-חיים, סימן נו)

ולמדנו מדברי הזהר חמשה דברים. האחד, טעם למה הקדיש בתרגום ובעשרה. שנית, היות בו סגולה להכניע הקלפות בלשונם ממש. שלישית, שמה שאמרו העונה אמן בכל כחו לאו דוקא בכל כח פונתו אלא גם ממש בקולות. רביעית, היות בו כח להזכיר שם הקדוש-ברוך-הוא המחלל בגויים וגם בניו שהם בגלות. חמישית, מתוכו למדנו הטעם למה נתקן הזהר בלשון

ארמי. (רמ"ק בסודו תפלה למשה אחר ישתבח, ועין בית-יוסף שם)

(כה) יש לכוון בעניית הקדיש ולענות אותו בקול רם ולהשתדל לרוץ כדי לשמע קדיש. (ארח-חיים סימן נו)

וכל שכן לזהר מאד שלא להשיח באמצע קדיש ואפלו להרהר בדברי-תורה אסור בשעה שהחזן אומר קדיש מפני שצריך לכוון הרבה בעניית הקדיש, ואין חלוק בין קדיש על תורה נביאים וכתובים או אגדה או משניות. (משנה ברוך ארחה-חיים סימן כה) - עד כאן מספר מורא מקדש

חוב לחנף הקטנים - ובמתרשל ענשו קשה מאד, רחמנא לצלן

(כו) עוד בסימן זה סעיף ז: לא ישיח שיחת חלין בשעה שש"צ חוזר התפלה ואם שח הוא חוטא וגדול עונו מנשא וגוערים בו. רמ"א: וילמד בניו הקטנים שיצנו אמן כי מיד שהתינוק עונה אמן יש לו חלק לעולם הבא, עד כאן. מגן-אברהם (סעיף קטן יא): וצריך שיחנכם שיצמדו באימה וביראה ואותן שרצים ושבים בבית-הכנסת מוטב שלא להביאם (שלה), עד כאן לשונו.

ועתה בעזונותינו הרבים גם הגדולים קופצים ממקום למקום ורצים ושבים בבית-הכנסת לחפש אחד לדבר עמו דברים בטלים. הנה טוב להם יותר שלא יבואו לבית-הכנסת. וכך איתא בתקוני זהר הקדוש (תקונא ממג-סרי דף לו): רשיעיא אדחזן מתמן ולא יהיב לון שאלתינן דילהון אלא עליהו אתמר (ישעיה א) מי בקש זאת מידכם רמס חצרי. ואליו אנו רשיעיא דהוין מבזין למלכא בצלותהוון דמנחן למשמע צלותא ופסקיו לה על שיחה בטלה, עד כאן.

(כז) מדרש רבה במדבר (פרשה ד) מאמר המתחיל ופקדת אלעזר הפהן וגו'. אליהו אומר כל המרבה כבוד שמים וממעט כבוד עצמו, כבוד שמים מתרבה וכבודו מתרבה; וכל הממעט כבוד שמים ומרבה כבוד עצמו, כבוד שמים במקומו וכבודו מתמעט. מעשה באיש אחד שהיה עומד בבית הכנסת ובנו עומד כנגדו וכל העם עונים אחר העובר לפני התכה הללויה ובנו עונה דברים של תפלות. אמרו לו ראה בנה שהוא עונה דברים של תפלות. אמר להם ומה אעשה לו תינוק הוא ישחק. שוב למחר עשה כאותו ענין וכל העם עונים אחר העובר לפני התכה הללויה ובנו עונה דברים

של תפלות. אמרו לו ראה בנה שהוא עונה דברים של תפלות. אמר להם ומה אעשה תינוק הוא ישחק. כל אותן שמונת ימי החג ענה בנו דברים של תפלות ולא אמר לו כל דבר, ולא יצאת אותה השנה ולא שניתה ולא שלשה עד שמת אותו האיש ומתה אשתו ומת בנו ובן-בנו ויצאו חמש-עשרה נפשות מתוך ביתו ולא נשתיר לו אלא זוג אחד של בני-אדם אחד חגר וסומא ואחד שוטה ורשע. שוב מעשה באדם אחד שלא קרא ושנה וכו'. והמעשיות אלו איתא גם-כן בילקוט פרשת לך.

פרק יח

עוד לקוטים נפלאים בענין אמירת אמן

נצל מעין הרע

(א) האומר ארבעה אַמנים בכל יום אין המכשפות יכולות להזיק לו ולא עינא בישא. (חיד"א במדבר קדמות)

במעט אין נקי ממכשול זה

(ב) המבטל אמן יהא שמה רבא אפלו פעם אחת דחזין אותו ארבעים יום ממחצתו של הקדוש-ברוך-הוא, והוא חוטא ומחטיא, אפלו שתק ולא ענה. וכמעט שאין בית-הכנסת שנקי ממכשול זה רחמנא לצלן. (ספר הזכירה ועוד)

(ג) בגלות המר שאגנו שרויים בו ובהתגבר מיום ליום ההסתרפנים וכמה בני-אדם שמעיקים לשכינה כל יום במעשיהם הרעים הרי בודאי ראוי לכל מי אשר יראת ה' נוגעת בלבבו לככות כל יום שעה אחת על חלול שמו הגדול והנורא ולכל הפחות

בשעת התפלה הנשגבה של הקדיש יכוון אדם בענין אמן בכל לבו לבטא קצת את ערגת נשמתו להחזרת עטרת כבוד השכינה לכל באי עולם. (יסוד ושרש העבודה - ענין קדיש)

מסירת מודעה לפני התפלה

(ד) כתב באור-ורוע: קדם התפלה יאמר: רבוננו של עולם! גלוי וידוע לפניך שאני בשר-ונחם ואין בי כח לכוון פונת אמן כראוי לכן יהי רצון מלפניך שתהא עולה פונת אמן שלי עם עניתי אמן מאותם החרדים היודעים לכוון כראוי. ויבכה בדמעות על אותם אַמנים שלא ענה.

(ה) שמעתי מגאון וקדוש אחד: אם היו נותנין רשות לצדיקים שבגו-עצן היו באים לעולם הזה לענות אמן יהא שמה רבא. (אור לישרים)

פֿרָק יט
מעלות אַמירת אָמן (באידיש)

(ט) ווען איך זאגן אָמן עפענען זיך אין הימל די טויערן פון
בֿרָכָה און שְׂמֵחָה. (שם, רפה:)

(י) די וואס זאגן אָמן און עפענען דירקדעם די טויערן פון הימל,
טוט הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ־הוּא עפענען די טויערן פון הימל ווען זיי בעטן
אין א עת צָרָה. (שם)

(יא) ווען איך זאגן הויעף אָמן יֵהָא שְׂמָה רַבָּא ווערט השם
יתְבָרַךְ פול מיט רחמנות אויף יעדן אָפּלו אויף די רשעים פון
גיהנם. (זהר הַקְדוּשׁ, חלק א, סב:)

(יב) דער גרעסטער לויב פאר השם יתְבָרַךְ איז קדיש וואס
צוברעכט די סטרא אַחרא מיט אלע קלפות. (זהר הַקְדוּשׁ חלק ב,
קכט: וחלק ג, קכט:)

(יג) די וועלט שטייט אויף אָמן יֵהָא שְׂמָה רַבָּא וואס מען זאגט
נאכן לערנען. (סוטה מט:)

(יד) ווען דער חכם דרש'נט אין מען זאגט נאכן לערנען אָמן יֵהָא
שְׂמָה רַבָּא, אָפּלו עס איז שוין אָנגעשריבן אויף אים גזרות פון
הונדערט יאר אין השם יתְבָרַךְ מוחל. (קהלת־רבה ט-כ, מדרש
שחר טוב משלי י)

(טו) דער וואס זאגט אָמן יֵהָא שְׂמָה רַבָּא מיטן גאנצן כח אָפּלו
ער האט געהאט די עבֿרָה פון עבֿוֹד־זָרָה אין מען אים מוחל.
(זהר הַקְדוּשׁ ויקרא רעיא־מהימנא דף כ:)

(טז) דער וואס זאגט אָמן יֵהָא שְׂמָה רַבָּא אין מען אים מוחל אלע
עבֿרות. (חרדים מצות תשובה פרק ז)

(יז) דער וואס רעדט דברים בטלים (קל־נחמר דברים אסורים

דער גרויסער באלוינונג (שכר) פאר זאגן אָמן

(א) דער וואס זאגט אָמן מיט זיין גאנצן כח עפענט מען אים די
טויערן פון גרענען מען צורייסט זיין גזר־דין - און מען איז מוחל
זיינע אלע עבֿרות. (שבת קיט:)

(ב) פון ווען א קליין קינד זאגט אָמן איז ער זוכה צו עולם הבא.
(סנהדרין קי:)

(ג) עס איז נישטא קיין גרעסערע זאך פאר השם יתְבָרַךְ ווי
"אָמן" וואס איך זאגן. (דברים־רבה ז)

(ד) דער וואס זאגט אָמן אויף די וועלט וועט זוכה זיין צו זאגן
אָמן לעתיד. (שם, ומדרש תנחומא צו, ח)

(ה) עמי־הארץ וואס קענען נישט לערנען אָפּלו חמש און האבן
בלויז דעם שכר פון גיין אין שוהל און זאגן אָמן איז אויף גענוג.
(אגדה בראשית עט)

(ו) די וואס זאגן אָמן יֵהָא שְׂמָה רַבָּא מיטן גאנצן כח, זייער
פלאץ אין צווייטן היכל פון גרענען. (זהר הַקְדוּשׁ, חלק א, לח:)

(ז) דער וואס זאגט אָמן מיטן גאנצן כח, און די געהעריגע כוונה,
צורייסט מען זיין גזר־דין וואס איז אָנגעשריבן אויף זיינע
זיבעציג יאר. (שבת קיט: ובתוספות, זהר הַקְדוּשׁ חלק ג, כ.
תקוני זהר יט. מ.)

(ח) ביים זאגן יֵהָא שְׂמָה רַבָּא דארף מען מעורר זיין אלע
איברים (גלידער) צו זאגן מיט כח און מיט דעם צוברעכט מען די
כח פון די סטרא אַחרא. (זהר הַקְדוּשׁ, חלק ג, רכ:)

אזוי ווי: לשון הרע, רכילות, ליצנות, נוול פה) אין שוהל וויי איז פאר אים - ער ווייזט אז דער באשעפער איז חס ושלום נישט דארט און ער האט נישט מורא פון אים - ער איז מבזה די שכינה הקדושה - און ער האט נישט קיין חלק פאלקי ישראל. (זהר הקדוש תרומה קלא: ועין עוד במהר"ם שי"ף פרשת נאחמנו בארץ פאר הנהר הקדוש)

הכנעה וועגן פחד פון השם יתברך וואס רוהט דארט. (חרדים פרק א, במצוות עשה התלויות בלב ואפשר לקיים בכל יום)

(יט) מען קאר זיך נישט פירען אין בית-המדרש מיט קלות, צ.ב.ש. שטיפעריי, געלעכטער, דברים בטלים. (מגלה כט. שלחן-ערוך ארח"מים סימן קנא-א, חרדים שם, ספר חסידים סימן ח"י, רוקח)

(יח) עס איז א מצוה צו ויזן אין בית-המדרש מיט מורא און

פרק כ
ענש בפול אמירתה בשיחה בטלה

דער וואס רעדט ביי הויכע שמונה-עשרה, ביי קדיש, אדער ביים לייגען און זאגט נישט אמן:

אין שאול תחתית און ער וועט פון דארט קיינמאל נישט ארויס גיין. (אור צדיקים דף יג)

(א) ווען ער וועט זיין אין א צרה רחמנא לצלן שפארט מען אפ די טויערן פון הימל נישט צו הערן זיין געבעט. (זהר הקדוש פרשת וילך)

(ז) ער וועט בלייבן פארשעמט אויף ביידע וועלטן. (פרי-עצ"חיים, שער הפננות אמן, פרק ב)

(ב) ער ווערט ארויסגעשטעלט פון מחצה פון השם יתברך פערציג טעג. (ספר זכירה בשם האר"ן ל)

(ח) ווען ער קומט אויף יענע וועלט רופט מען אויס: פארמאכט די טויערן פון גן-עזן ער זאל נישט קענען אריינגיין, ווי צו אים און צו זיין נשמה. (ספר דרבי המנונא סבא)

(ג) הייסט א חוטא ומחטיא. (שם)

(ט) ער לייגט זיך אריין אין גרויסע ספנות רחמנא לצלן. (צנאית הרב הקדוש רבי אהרן ראטה זצ"ל)

(ד) ער פארשעמט דעם באשעפער. (רבנו בחיי, בשלח)

(י) מען איז מחויב אים אנשרייען אז ער איז א רוצח ממש ווייל דורכדעם ווערן זיינע קינדער יתומים רחמנא לצלן. (הגן ודרו משה, יום ט)

(ה) ער ווערט געשטרופט מיטן ערגסטן גיהנם און וועט פון דארט קיינמאל נישט ארויס גיין. (שם, ואור צדיקים דף יג)

(יא) בעסער אויב ער וואלט קיינמאל נישט באשאפען געווארן. (זהר הקדוש פרשת וילך)

(ו) אפלו איין אמן נישט געזאגט וועט ער זיין נאכן שטארבען

(יב) אפלו איינמאל פארפעלן אמן דארף מען גרויס תשובה

מקדש

פרק כ

מעט

זו

טאן. (אור צדיקים, תקון התפלה, סעיף נב)

(כג) דער שלחן-ערוף רופט אים אן חוטא גדול, וגדול עונו מגשא וגוערין בו.

(יג) ער ברענגט גזרות און צרות אויף דער וועלט (דרך משה, יום ח)

(כד) בעסער ער זאל בכלל נישט קומען אין בית-המדרש ווי צו קומען און רעדן דברים בטלים. (ספר הפנים, דף יח:)

(יד) ער באשאפט מלאכים משחיתים וואס הארגענען אים אין די צייט פון א מגפה רחמנא לצלן.

(כה) דאס איז דער גרעסטער קטרוג אויפן כלל ישראל און מעכב די גאלה רחמנא לצלן. (זהר הקדוש תרומה)

(טו) ער איז אין חרם פערציג טעג. (שלחן-ערוף הגר"ז, סימן נו)

(כו) ער איז א שוטה ופושע און מען טאר אים נישט מצרף זיין צו מגין. (טורי-זהב סימן נה)

(טז) ווען זיינע קינדער וועלן זאגן קדיש נאך אים וועט ערוועקט ווערן אין הימל דער טאטע'ס אויפפירונג ביים לעבן און מען שטרופט אים נאכאמאל. (מורא מקדש, אות כ)

(כז) ער איז עובר אויף דעם אסור דאורייתא ומקדשי תיראנו. (חתם-סופר)

(יז) ער איז מחלל השם ברבים און זיין שטראף איז זייער גרויס. (נוי העמודים, דף יז)

דער גרויסער שבר פאר זאגען אמן יהא שמיה רבא (כח) מען איז אים מוחל אלע עבירות (חרדים מצות תשובה פ"ז).

(יח) ער האלט צוריק משיח פון קומען און עס טוט פארשטויסען 100 תפלות רחמנא לצלן. (זהר הקדוש פרשת וילך דבור המתחיל וענתה השירה, ספר הברית חלק ב, מאמר יב, פרק א)

(כט) מען פארלענגרט אים די יארן (ברכות מז).

(יט) עס מאכט שוואך זיין פרנסה. (הגאון שר התורה מבערזאן בהסקמה לספר הפנים)

(ל) ער איז מקרב די גאולה (מדרש, רוקח)

(כ) מורדים כופרים ופושעים באלקי ישראל. (ישמח משה)

(לא) מעקט אפ שלעכטע גזירות פון כלל ישראל (קהלת רבה).

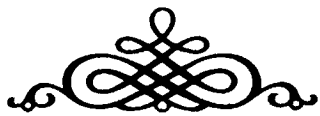
(כא) מען זאל שטעלן שומרים ביים דאווענען און די וואס פאלגען נישט זאל מען פארשעמען ברבים. די שומרים און די וואס רעדן נישט וועלן געבענטשט ווערן מיט אריכת-ימים ושיבה טובה. (ספר הפנים דף יא)

(לב) הקב"ה עפענט די טויערין פון הימל ווען ער בעט אין א עת צרה רח"ל (זוה"ק ח"ג).

(כב) אין לו חלק באלקי ישראל וכופר בעקר. (זהר הקדוש פרשת תרומה דף קלא)

(לג) ער צוברעכט דעם פח פון סט"א (זוה"ק ח"ג).

(לד) מן צורייסט זיין גזר דין פון 70 יאר (שבת קיט: זוה"ק).

ציון לנפש חיה

.....	ה"ה
.....	נפטרה) לבית עולמונה) ביום ..... לחודש
.....	בשנת ..... תנצב"ה
.....	ה"ה
.....	נפטרה) לבית עולמונה) ביום ..... לחודש
.....	בשנת ..... תנצב"ה
.....	ה"ה
.....	נפטרה) לבית עולמונה) ביום ..... לחודש
.....	בשנת ..... תנצב"ה
.....	ה"ה
.....	נפטרה) לבית עולמונה) ביום ..... לחודש
.....	בשנת ..... תנצב"ה
.....	ה"ה
.....	נפטרה) לבית עולמונה) ביום ..... לחודש
.....	בשנת ..... תנצב"ה
.....	ה"ה
.....	נפטרה) לבית עולמונה) ביום ..... לחודש
.....	בשנת ..... תנצב"ה

תפילה לפרצסה

מרבי שלמה אלקבץ זי"ע בעל "לכה דודי"
אזכה האל הו"ן מקרצי ראמים ער ביצי כנים ואין ביד שום מלאך ישיר יכולה
 לזון ולפרצס ולכלכל כלכלתך ככתוב על ידי דוד עבדך (תהלים קמ"ה)
 עיני כל אליך ישברו ואתה צותן להם את אכלם בעלתו. פותח את ידיך ומשיע
 לכל זריצון וכתיב (שם קל"ו) צותן לזם לכל בעיר כילעולם וזסדו ומפתח
 זה הוא בידך לצרף וללבן בני אדם לשיבטו בך וידעו כי מושיע אין בלתך;

זאת נדכת יצחק אייזיק גראסס נ"י
 לעילוי נשמות אבותיו ומשפחתו ז"ל, ה"ה:

אביו הרבני החסיד הנעלה וכו' מו"ה יוסף בן מרים מנחם ברוך ז"ל
 נפטר ה' אייר, תשי"ח

אמו החשובה הצריקת מרת שרה בת מו"ה יוסף דוד הלוי
 האראומיץ ז"ל
 כ"ה אייר, תש"ה, הי"ד

אחיו החשוב הנעלה מו"ה מנחם ברוך בן יוסף ז"ל — נהרג שנת תש"ג, הי"ד
 וזנתו מרת שרה גאלדא בת צבי ע"ה, ה' ילדיהם.
 נהרגו בשנת תש"ד הי"ד

אחותו החשובה מרת קריינרל בת יוסף ע"ה, כ"ז אייר, תש"ה, הי"ד

לז"נ

ר' שמואל בן מנחם ע"ה נפ' כ"ז חשוון תש"ב לפ"ק
 זוג' סעריל בת ר' יעקב ע"ה
 בחם רבקה בת שמואל ע"ה, בעלה ר' משולם ע"ה, הילד מנחם ע"ה
 בחם מלכה בת שמואל ע"ה
 שנהרגו על קידוש השם בשנת תש"ד

לז"נ

ר' שמשון בן מנחם ע"ה, ע"ז סעריל ע"ה
 שנהרגו על קידוש השם בשנת תש"ד